

20

1862

6

25-E

67

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.

M Societ. Jesu

6-25.E.67

66/17

66

66

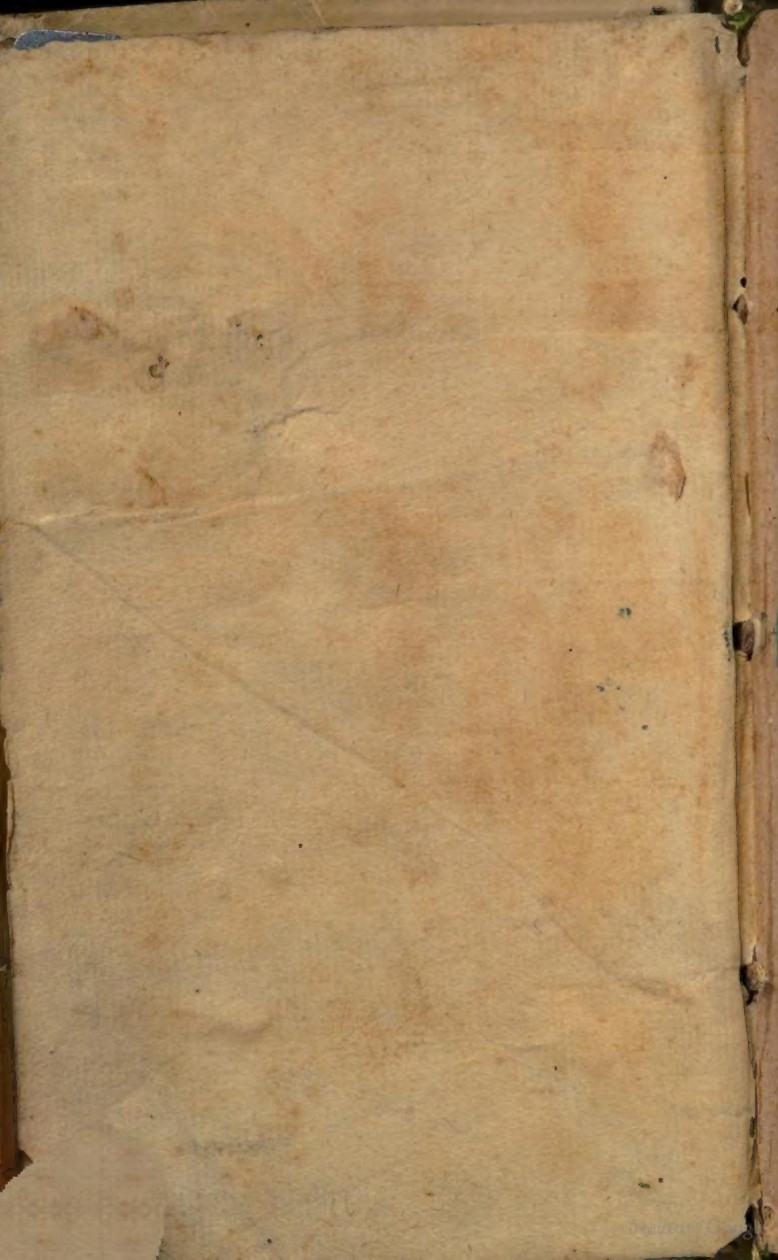
D

D

17

15

~~Abrahami Buchholzeri,~~

INDEX CHRO- NOLOGICVS,

Curâ secundâ

~~GOTTFRIIDI BVCHOLZERI,~~

~~Crunbergensis Sileſij locupletatus et acceſſione~~

eventuum inſigniorum, ab eo tempor

pater deſijt, vſq; ad finem anni 1598.

fideliter continuatus.

Ad calcem acceſſit rerum ac nominum memorabilium

Index copioſus, &c.

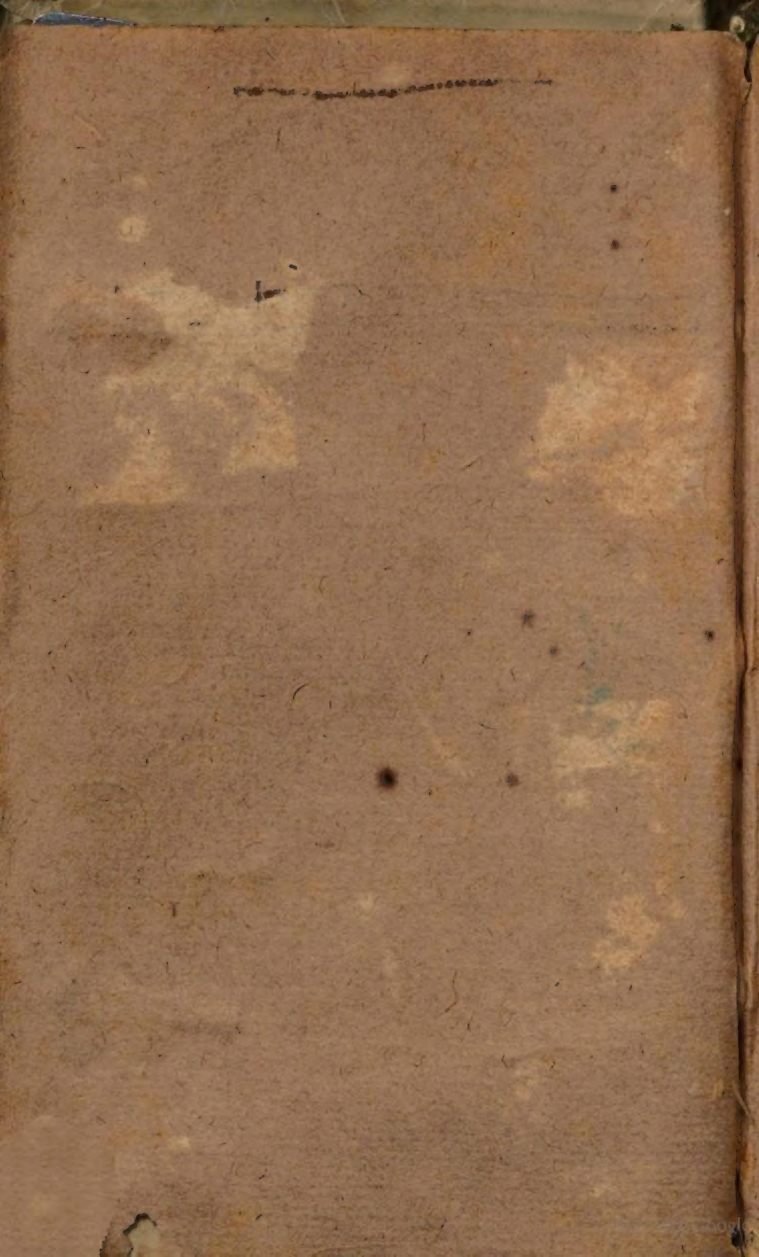

Cum Gratia & Privilegio Sac. Cæſar. Maieſtatis.

GORLICI

Excusus typis & sumptib. Iohannis Rhambæ.

M. D. XCIX.

REVERENDISSIMO,
ILLVSTRISSIMIS ET
GENEROSISSIMIS

Principibus & Dominis,

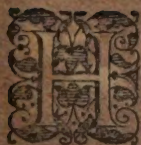
DOMINO

IOACHIMO FRIDERICO,
DVCI SILESIAE LIGNICENSI
& BREGENSI, Praeposito Cathedralis
Ecclesiae Magdeburgensis, &c.

Et DOMINO

CAROLO,
DVCI SILESIAE MVNSTERBER-
GENSI & OLSNENSI,
Comiti Glacensi, &c.

Dominis suis Clementissimis.

ISTORIAM qui nobis commendant,
Illustrissimi, & Generosissimi Principes,
Domini Clementissimi, eius vel utilita-
tem vel oblectationem, summa cum fa-
cilitate coniunctam, ob oculos ponunt.
Utilitas quidem tanta est: ut vel sola homines ad eius
lectionem & scriptionem possit inflammare. Tanta
enim vniuersae hominum vitae adiuumenta suppeditat:
ut qui historias nesciat: is planè nihil scire, nihil ex
ijs, quae aut ad vitae vsum, aut ad pietatis cultum atti-
nent, intelligere videatur. Nam siue Ecclesiae, siue
Rerumpub. & priuatorum hominum statum contem-
plemur: omnibus vitae generibus historiam accom-

(*) 2

moda-

modatam esse percipimus. Hæc rerum initia & indubitatam cœlestis doctrinæ veritatem declarat: hæc Regum Ducumq; animos, propositis virtutū & gloriæ tempiternæ exemplis, ad pulcerrima quæq; facinora impellit: hæc priuatos ad iustitiam exhortatur, accusat improbos, laudat bonos: hæc iuuenes prudentiâ rerum senes facit: senibus ipsis prudentiam adauget: & vt vno dicam verbo, omnes experientia maxima instruit. Itaq; Polybius historiam *μεγίστην ἐπιμελείαν κοινῇ ὀφείλει*, maximam auxiliatricem & publicè & priuatim vocat: & Polybium secutus Cicero, eandem vitæ Magistram appellat. Facilitatis documenta sunt cū alia, tum hæc insignia maximè: quòd historiam per sese ipsam absq; nullius artis adminiculo etiam indocti legere & intelligere possint: & quòd nec literarum ipsarum ope egeat: cū sola auditione, veluti de manu in manum posteritati tradatur.

Vnde Moses, Narrabis, inquit, hæc filijs tuis, cū Reipub. suæ mutationes ac librorum interitum certa animi notione præsentiret. Iam verò quanta ex pulcerrimarum rerum narratione voluptas capiatur, quis non videt? Mitto hîc homines stolidos, librorum & literarum omnium osores; quorum animos suauissima complet oblectatione historia. Mitto puerulos: quos nulla re magis, quàm narratiunculis delectari videmus; adeò vt sæpè fabellarum recitationi potius, quàm lusiunculis, quibus maximè ducuntur, interesse velint. Illud saltem, ne in his, quæ patent omnibus, longior sim, attingo: historiarum suauitate multos à fera agrestiq; vita ad humanitatis cultum esse deductos. Exemplo est Robertus Saue-

DEDICATORIA.

fauerinas, Regni Neapolitani Princeps: qui cū iter Hierosolymitanum suscepisset: & in locis Arabicis magna latronum caterua occurreret: ipse relicto equo prædones accedit, & per interpretem quæ sint præcipua Europæ regna, quæ gubernatio, quæ arma, quæ exercitiâ, qui mores, qui honorum & dignitatum gradus exponit. Quâ quidem Principis narratione & comitate commoti prædones, nullum vel sævitæ vel ferocitatis halitum spirant: sed magna cum admiratione & stupore Principem cum socijs & impedimentis suis saluum dimittunt, & amanter aliquò vsq; comitantur. Quid? quòd & plurimos sola historiarum oblectatione à morborū grauitate ad sanitatem & salutem reuocatos esse legimus. Testis est Alphonsus ille Rex Arragonum, doctrinæ & sapientiæ laude inter viros doctos clarus & celebris: qui iucunda Titi Liuij lectione morbum grauissimum, quem Medici auertere non poterant, superauit. Testis Ferdinandus Hispaniæ & Siciliæ Rex, quem Q. Curtij narrationes historicae à valetudine aduersa liberarunt. Testis etiam Laurentius Medices: qui vires corporis amissas, solius historiæ beneficio recuperauit. Quàm multos tam virtutibus quàm rerum gestarum gloria florentes viros, historicorum scriptis vnice oblectatos esse accepimus. Alexander Magnus Homerum tãtū fecit: vt eum ceu terrestre quoddam oraculum salutaria quæq; præcipere in rebus dubijs posse, persuasum sibi haberet. P. Cornelius Scipio, qui ex Carthagine Africaq; deuicta, nomen Africani adeptus est, Xenophontem, teste Cicero-
ne, ex manibus suis nunquam deposuit. Fronsper-
gius, Dux copiarum Caroli V. Imp. Liuium sibi fa-

miliarissimum reddidit. Ipse Carolus V. Thucydem in lingua Gallica & Cominæi historiam assidua lectione peruolutauit. Quare cum historiæ tanta sit utilitas: eius cognitio tam facilis tamq[ue] iucunda: quis illius facultatem vnquam sibi defugiendam putabit? Itaq[ue] & ego tum incredibili huius scientiæ admiratione permotus, tum beatissimi Parentis mei exemplo, quod scriptis suis Chronologicis, ex varia variarum historiarum cognitione confectis, satis superq[ue] declarauit, adductus, meum etiam qualecunq[ue] studium inter operas publicas hisce studijs transmittendum putauit. Ac cum vel maximè in hoc Indicis Chronologici opusculo multa à Parente meo, studio exquisito, collecta esse reperirem: quæ lucem nunquam aspexerint: multos etiam proximorum annorum euentus nondum consignatos esse animaduertem: nihil vel ex illis supprimendum, vel in his negligendum esse arbitratus sum. Et quanquam institutum hoc meum magni laboris & inuidiæ plenum esse sciam: præsertim in describendis præsentium annorum euentibus: tamen fretus tum dextrè iudicantium candore & beneuolentia, tum amicorum cohortantium studio & voluntate, hoc omne, quicquid est operæ, laboris & industriæ animosè suscepi. Cum autem hoc ipsum Indicis Chronologici opusculum iam lucem publicam aspiciat: Vobis illud, Illustrissimi & Generosissimi Principes, Domini clementissimi, summa animi subiectione inscribere volui, causis adductus meo iudicio tum iustissimis, tum grauissimis. Nam siue patrocini-um specto, ecquid est, quod implorem, quàm R. & Ill. Celsitudinum vestrarum potentius & præclarius?

Siue

D E D I C A T O R I A.

Siue debiti rationes intueor: facilè agnosco, quàm multis nominibus hîc sim obstrictus. Mouet me publica eaq; clarissima patriæ communis Silesiæ nostræ, cuius vos verè Patres estis, fama: quæ R. & Ill. Celsitudines vestras laude & prædicatione maxima euehit: quòd inter laudata æquitatis veritatisq; studia literas & literatos amare, in his se oblectare, de his ornandis, fouendis & conseruandis die nocteq; cogitare R. & Ill. Celsitudines vestræ non desinant. Non hîc addam; Isagogicos eiusmodi libellos Principum cognitione non esse prorsus indignos: quibus propter gubernationem quidem exemplis & monitis historiarum opus est: propter occupationum autem molem, maioribus scriptis peruoluantis minimum otij suppetit.

Ipse verò beneficiorum magnitudo à maioribus C. T. Illustrissime Dux IOACHIME FRIDERICE, Domine Clementissime, meis quondam parentibus exhibita, tacitè ad gratitudinem me quasi exuscitare videtur. Etenim quo erga literatos fuerit affectus animo Princeps ille Magnus & sapiens, pientissimæ memoriæ, IOACHIMVS II. Marchio & Elector Brandenburgicus, C. T. auus maternus: ex vnico Parentis mei testimonio facilè colligere possum. Huius enim liberalitate & munificentia instructus Parens meus, primâ statim adolescentiâ Academiâ adiit: & prima horum studiorum fundamenta, tanto fretus beneficio, feliciter iecit. Hinc successu temporis non minora beneficiorum documenta ab eâdem Brandenburgicâ domo sensit: cum ab Illustrissima Principe CATHARINA, Illustrissimi Principis IOHANNIS II. Marchionis Brandenburgici Vidua, honesto stipendio

accitus, aulam Crofniensem verbi diuini prædicatione ad pietatem exhortaretur: vt nimirum quam liberalitate & beneficio Brandeburgicæ domus culturam animi consecutus esset: eandem illa suo iure cumulatam repeteret. Quin & maiorem gratiosæ erga se clementiæ affectionem à laudatissimæ recordationis Illustrissimo Principe ac Dn. Dn. IOACHIMO ERNESTO Anhaltino, C. T. Socero desiderato, idem meus parens expertus est: cùm Celsitudo ipsius ante annos viginti eum ex Elyfiorum Eleutheropoli ad suscipiendam Ecclesiarum suarum gubernationem supremam euocaret: quam etiam functionem æger ipse ægro tum corpore varios morborum insultus perpetuens, ægrè dimittebat. Nihil hîc de colloquijs eiusdem laudatissimi Principis, cum patre meo habitis, dicam: nec consilia, quæ in arduis rerum diuinarum negocijs, non semel sciscitatus est, attingam. Quæ quidem omnia gratâ memoriâ à parente meo sæpius commemorata esse memini. Et verò nisi ego quoq; tum publica bona, tum priuata beneficia memori & grata mente prosequerer: & gratitudinem meam, quo possem modo, declararem: ipse meritò ingratisissimus viderer. Quamobrem hoc Indicis Chronologici opusculum R. & Ill. Celsitudines vestræ certissimum gratitudinis paternæ testem, difficilisque studij mei deuotissimum argumentum, clementer suscipiant: & pro singulari sua gratia aduersus aliorum iniurias suo patrocinio tueri non desinant. Quod ipsum dum peto: me & mea studia R. & Ill. Celsitudinib. vestris submissè commendo: & vt gratiosâ suâ clementiâ iuuare & promouere eadem nō dedignentur, humilima animi subiectione vnicè rogo.

DEDICATORIA.

rogo. DEVS opt. Max. R. & Ill. Celsitudines vestras cum generosissimis coniugibus, liberis & hæredibus dulcissimis quàm diutissimè beatas ac florentes ad nominis sui gloriam, Ecclesiæ & Reipub. piam tranquillitatem, conferuet actueatur. Dabam Gorlicij Lusatorum, die 29. Martij: quo ipso ante annum IAVRINVM Propugnaculum Pannoniæ & totius orbis Christiani longè maximum, auspicijs RVDOLPHI II. Imp. Rom semper Augusti, fortitudine verò & felicitate inclyti herois ADOLPHI Baronis Schvartzenbergij, Turcis ereptum & recuperatum est. Anno salutis per CHRISTVM reparata, supra millesimum quingentesimum, nonagesimo nono.

R. & Illustrissimarum

Celsitudinum vestrarum

Subiectissimus cliens

Gottfridus Bucholzerus
Reip. Gorlic. ab Epistolis.

(*) s LECTO-

LECTORI CANDIDO
ET BENEVOLO

Salutem.

POLYBIUS, magni illius Scipionis Africani moderator & bellorum & huiusmodi socius, idemque optimus historicorum omnium historicus, & verissimus, sapienter & verè monet: Et quicumque in lectione Historiarum & utiliter & velis & versari: is primum summa quaque leuiter attingat: & vniuersam mundi Historiam & πρὸ πλεον & ὅλως ἵπ' ἀγρ, & ὁμοιοποιοῖσιν, hoc est, vno intuitu complecti, & velut in corpus redactum animo comprehendere student. Nam & in ceteris artibus initio breuia quidem, sed aspiciantibus facilius tradi solent precepta: & ea rectius, & maiori cum voluptate, addiscere possint: ita in tanto Historicorum cumulo historiae cum fracta legere qui volet: nudam primum ac simplicem earum delineationem sibi ad intueundum proponat. Hanc scriptores Graeci & ἱστορίαν nominarunt: quod non tam historias prolixè recites: quàm posteriora à prioribus segregans, narrationes ordine digerat: tempora distinguat: rebus gestis annos certos assignet: & seculorum seriem continuam inde & usque ab vltima antiquitate repetitam exhibeat. Vnde ex breuissima eiusmodi annorum consignatione diligens Lector & melius iudicium conformare, & facilius memoriam adiuuare poterit: & ubi & singulorum historicorum & usum deprehenderit: & quo quisque ordine ac modo legendus sit, intellexerit. Qua quidem tam insignis, tamque late patens Chronologia & utilitas, Lector optime, & alios multos, ita Parentem quoque meum ABRAHAMVM BVCHOLZERVM, ante annos complures, dum & ita Deusque sinebant, inuitauit: & grauissimis Theologiae studiis, suauissimas historiarum meditationes interponeret: & ea praecipue scripta euolueret: qua ex coarctatis historia sacra & profana numeris, certam annorum mundi supputationem pollicerentur. Quia & hoc ipsum studium, & utilitate sua satis commendatum, feracissima illius seculi disputationes inter Theologos exorta, magis ei commendarunt: ita & frequenter cum in colloquijs priuatis, tum in literis ad amicos scriptis referre soles: se peritum certaminum

& con-

AD LECTOREM.

Et controuersarum de dogmatibus, tandem maluisse supputare
 quàm disputare. Hic cum legendo Et relegendò varias ac disiden-
 tes inter se Historicorum consignationes animaduertenter: senten-
 tias sententijs, rationes rationibus conferre cepit tanisper: dum
 præter omnem opinionem certissimam hanc, Et ab ea, quam antea
 secutus fuerat, diuersum annorum mundi supputationem inueni-
 ret. Eam suis munis am rationibus cum amicis primum suis scriptam
 offerret: usq; studium hoc suum probaret: de hoc supputationis sua
 opusculo typis publicis edendo, cum tam diu sollicitare caperunt:
 donec Voluntati illorum satisfacere cupiens, exigua illud formâ
 Francofurti ad Viadrum edicurarret. Hic cum iacta ab eo esset a-
 lea: amici communes frequentibus Et stimulis Et precibus eum hor-
 tari non desierunt: Et captum opusculum accessione aliqua locu-
 pletaret: Et ad nostrum usq; seculum serie temporum continuata
 deduceret. Verum Et erat animo sedato, ab intricatis presentium
 temporum rebus Et controuersijs abhorrebat: Et instantibus ami-
 cis illud responsi suggerebat: Bonum sibi ac sagacem altare geniû:
 qui auribus suis hoc insusurraret: Heustu, BVCHOLZERE,
 scribere sui temporis historiam graue est: Vbi vna cum pietate
 procul exulat moderatio, pacisq; studium: Et Vbi nec loqui, nec ta-
 cere, ne dum scribere satis est iutum. Hac etsi verè ab eo diceren-
 tur: illique laborem hunc recusanti, satis superq; patrocinari pote-
 rant: tamen Viri docti Et amici eius intimi non destiterunt Urgeres-
 fore Et hoc suo labore Et publicis Chronologorum scriptis multum
 lucis afferret: Et rudos studiosorum animos ad vniuersi mundi hi-
 storiam vna quodammodo et vnoq; contemplandam, memoriaque
 complectendam traduceret. Hac tandem illi ratione animum eius
 expugnârunt: Et diu reluctantem compulerunt: Et laborem Indi-
 cis huius colligendi in se reciperet: Et Syntagma hoc Chronologicum
 breui succedentium inter se seculorum delineatione usq; ad annum
 1580, deduceret: Et maiori forma Typographo Gorlicensi impri-
 mendum traderet. Hic cum multas optimi Parentis mei consigna-
 tiones partim singulari studio in schedis notatas, partim in ipsum li-
 bri huius editi marginem coniectas reperirem: quas in adornatio-
 nem editionis alterius, si vitam ipsi DEVS concedere voluisset,
 collegerat: nolui ego tam optime à Parente meo cogitata Et colle-
 cta suppressere: sed noua hac editione hunc ipsum Indicem Chro-
 nolog.

LECTORI CANDIDO
ET BENEVOLO

Salutem.

POLYBIUS, magni illius Scipionis Africani moderator & bellorum ubiq. socius, idemq. optimus historicorum omnium histor. cus, & verissimus, sapienter & vere monet: Et quicumque in lectione Historiarum utiliter velis versari: is primum summa quaq. leuiter attingat: & vniuersam mundi Historiā ὁπόμολον ἅμα, & σωματοποιῆς, hoc est, vno intuitu complecti, & velut in corpus redactam animo comprehendere student. Nam ut in ceteris artibus initio breuia quidem, sed asspiciantibus facilia tradi solent praecepta: Et ea rectius, & maiori cum voluptate, addiscere possint: ita in tanto Historicorum cumulo Historias cum fructu legere qui volet: nudam primum ac simplicem earum delineationem sibi ad intuenndum preponat. Hanc scriptores Graeci ἁπολογίαν nominarunt: quod non tam Historias prolixè recitet: quàm postiora à prioribus segregans, narrationes ordine digerat: tempora distinguat: rebus gestis annos certos assignet: & seculorum seriem continuam inde usq. ab vltima antiquitate repetitam exhibeat. Vnde ex breuissima eiusmodi annorum consignatione diligens Lector & melius iudicium conformare, & facilius memoriam adiuuare poterit: Vbi & singulorum historicorum & sum deprehenderit: & quo quisque ordine ac modo legendus sit, intellexerit. Qua quidem tam insignis, tamq. late patens Chronologica utilitas, Lector optime, Et alios multos, ita Parentem quoq. meum ABRAHAMVM BVCHOLZERVM, ante annos complures, dum vixit Deusq. sinebant, inuenerunt: Et grauissimis Theologiae studijs, suauissimas Historiarum meditationes interponeret: & ea praecipue scripta enolueret: qua ex coaptatis historia sacra & profana numeris, certam annorum mundi supputationem pollicerentur. Quia & hoc ipsum studium, utilitate sua satis commendatum, feracissima illius seculi disputationes inter Theologos exortae, magis ei commendarunt: ita Et frequenter cum in colloquijs priuatis, tum in lueris ad amicos scriptis referre soleres: se pertasum certaminum

& con

AD LECTOREM.

Es controuersarum de dogmatibus, tandem maluisse supputare quam disputare. Hic cum legendo & relegero varias ac dissidentes inter se Historicorum consignationes animaduerteret: sententias sententijs, rationes rationibus conferre cepit tantisper: dum prater omnem opinionem certissimam hanc, & ab ea, quam antea secutus fuerat, diuersam annorum mundi supputationem inueniret. Eam suis munitam rationibus cum amicis primum suis scriptam offerret: usque studium hoc suum probaret: de hoc supputatis: oris sua opusculo typis publicis edendo, eum tam diu sollicitare ceperunt: donec Voluntati illorum satisfacere cupiens, exigua illud forma Francofurti ad Viadrum edi curaret. Hic cum iacta ab eo esset alia: amici communes frequentibus & stimulis & precibus eum hortari non desierunt: Et captum opusculum accessione aliqua locupletaret: & ad nostrum usque seculum serie temporum continuata deduceret. Verum ut erat animo sedato, ab intricatis presentium temporum rebus & controuersijs abhorrebat: & instantibus amicis illud responsi suggerebat: Bonum sibi ac sagacem altare genium: qui auribus suis hoc insuurraret: Heus tu, BVCHOLZERE, scribere sui temporis historiam graue est: Vbi vna cum pietate procul exulat moderatio, pacisque studium: & Vbi nec loqui, nec tacere, ne dum scribere satis est iutum. Hic etsi Verè ab eo dicerentur: illisque laborem hunc recusanti, satis superque patrocinari poterant: tamen Viri docti & amici eius intimi non destiterunt urgeret fore Et hoc suo labore & publicis Chronologorum scriptis multum lucis afferret: & rudos studiosorum animos ad vniuersi mundi historiam vna quodammodo oculo contemplandum, memoriaeque complectendam traduceret. Hac tandem illi ratione animum eius expugnauerunt: & diu reluctantem compulerunt: Et laborem Indicis huius colligendi in se reciperet: & Syntagma hoc Chronologicum breui succedentium inter se seculorum delineatione usque ad annum 1580. deduceret: & maiori forma Typographo Gorlicensi imprimendam traderet. Hic cum multas optimi Parentis mei consignationes partim singulari studio in schedis notatas, partim in ipsum libri huius editi marginem coniectas reperirem: quas in adornationem editionis alterius, si vitam ipsi DEVS concedere voluisset, collegerat: nolui ego tam optimè à Parente meo cogitata & collecta suppressere: sed noua hac editione hunc ipsum Indicem Chronologicum.

P R A E F A T I O

log. tum ex illis consignationibus locupletandum, tum labore meo, quem liberalis doctorum virorum & amicorum summorum prom-
ptitudo maximè subleuauit, ad presentem &sq; annum continuand-
um existimaui. Sed ut &beriozem instituti nostri rationem perci-
pere possis, sequentia, Lector, quoniam tua scire interest, obser-
uabis.

Parentem meum opus Chronologia maioris in tres partes di-
stribuisse, & post praefationem Prima partis eiusdem Chronologia
maioris annotasse, ac lectori ostendisse, scias. Primam Operis mai-
oris partem edidit, & editam &idui paucis ante obitum suum die-
bus: Secundam delineauit quidem, sed morte prauentus, absoluerere
non potuit. In tertia parte parum admodum ante obitum ab ipso
fuit elaboratum: nisi quod in prima Indicis Chronologici editione,
nonnulla in margine annotauerat, qua ipse haud dubiè in tertiam
operis Chronologici partem (si &ita ipse superuissset) retulisset. Ne
Verò, Lector beneuole fortè existimares, secundum & tertiam operis
maioris partes in lucem aliquando prodituras: neuè fragmentorum
Chronologicorum, qua parens meus post se reliquit, iacturam face-
res: euentus insigniores, additis probatorum historicorum testimo-
nijs ex secunda Operis maioris parte capta sed imperfecta non tan-
tum describere, & suo loco edituri huic secunda Indicis Chron. in-
serere volui: sed & reliqua, ex quibus tertia pars contexi debuit,
&sq; ad finem anni praeteriti 98. &c. deduxi & continuauim, infinitis
paucè locis euentuum praecipuorum accessione auxi, breuia copiosius
exposui, dubia quadam extricauim, & dispersa in ordinem ac metho-
dum redegei: adeò ut nunc Index iste quasi nouus videri possit ei, qui
huius collationem cum priori editione instituerit. Quod etiam in
serie Imp. Turcicorum & rerum ab ijsdem contra nostros hoc &
superiori seculo gestarum commemoracione, à communi historico-
rum sententia alicubi forte recedo: noueris, Lector, me pra alijs
secutum fuisse Annales Sultanorum Othmanidarum Iohan. Leor-
clauij, Scriptoris rerum Turcicarum hoc seculo nostro diligentissimi
& exactissimi: quem tamen cum in calculo annorum Mahumeta-
norum vel Alhigera paululum errasse deprehendisset celebris ille
& doctiss. Mathematic. M. BARTOLEMAEVS SCVLTVS, Vir
in Repub. nostra Consularis: supputatione illam à principio anno-
rum Alhigera in suo libro accuratissime correxit, mecumq; qua est

huma-

humanitate liberaliter communicavit. Unde Ego interdū ratione
 illius supputationis in euentibus rerum Turcicarum consignandis
 usus sum. Porro ad res Vngaricas proximorum annorum quod atti-
 net, copiosius sæpè à me sunt illa recitata, idq; eam potissimum ob
 causam, quòd cum illas non ex meo cerebro, aut vulgaribus chartis,
 quæ fabulis plerumq; sunt permixtæ, hauserim, sed à testibus ocula-
 tis, fide dignis, & omni exceptione maioribus acceperim, secò, quòd
 dicitur, pede praterireundas, aut etiam planè reticendas, cum sint
 huic seculo proxime, & nos etiam propius quàm remotiores atin-
 gant, non consultum esse iudicavi. Quam meam fidem & operam
 Lectori non ingratum fore arbitror. In colligendis verò magnorum
 Virorum diebus natalibus & emicribus fateor, me cupiditate
 quadam animi inconsum, penè supersticiosam diligentiam adhibu-
 isse: & quidem in ea singularem quorundam amicorum expertus
 sum communicandi promptitudinem: sic quidem, Et non agenda,
 nedum referenda gratia locum mihi relictum esse videam. Inter
 hos gratitudo nominare me iubet, Virū Nobiliss. & clariss. IACOBUM MONAVIVM, Illustrissimū Ducis Lig. & Breg. Consilia-
 rium, HIERONYMUM TREUTLERVM IC. eloquentia
 & consilijs clarissimum, Reipub. Budissinensis Syndicum, & SE-
 BASTIANVM HOFMANNVM Virum Cōsulare in Re-
 pub. nostræ autoritate & prudentia spectatissimum, amicos & pa-
 tronos meos honorandos: qui cum intelligerent: me in carissimi
 parentis p. m. Indice Chronolog. augendo & continuando desudare:
 quantum fieri potuit, & libris historicis mihi mutuo datis, & pro-
 prijs etiam rerum historicarum notatis & observationibus me iu-
 vare, etiam per amicos suos de his & illis sciscitari, & publici be-
 neficij hac ratione promovere non dubitarent. Constitueram prate-
 rea editiōi huic Ind. Chronolog. Narrationem de Vita & morte
 Autoris eius quem dixi, & qui tum meus, tum operis huius pater
 est, à viro quodam doctissimo conscriptam, & à cum appendice Epi-
 stolarum Clarissimorum quorundam Virorum iudicia de scriptis
 ipsius Chronologicis, & de hoc præsertim Ind. Chron. continenti-
 um, & Epicediorum quoque selectissimorum sylulam addere:
 Verum quia certæ ob causas urgenda erant opera typographica, &
 editio opusculi huius maturanda: non agrè seres, Candide Lectr.,
 si illa omnia paulò post typis descripta in lucem atq; aspectum à me
 præse-

P R A E F A T I O

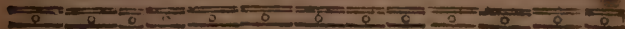
proferantur. Dabo etiam operam sedulo : Et Isagoge Chronologica, qualiter à Parente meo quibusdam in locis recognita & emendata est, opusculum Indicis subsequatur. Isagoge enim Chronologica Veram supputationis annorum mundi rationem demonstrat : Index Chronolog. continuam euentuum principiorum à condito mundo usq; ad haec tempora seriem proponit : & ad auctores ipsos consulendos digitum intendit : Prima pars Operis maioris Commentarium quasi Bibliorum sacrorum annexa annorum supputatione exhibet : Catalogus Verò Cosq. Romanorum à me ante nouennium penulitè in lucem editus, ad historiam Romanam cognitionem, & ad scriptorum Ciceronis lectionem deducit. Ex quo apparet : scripta Parentis mei Vinculo veluti aliquo ita inter se esse vnita & colligata : Et alterum sine altero cum fructu legi & tractari vix possit. Sed hac de instituti nostri ratione haecenus.

Nunc de alijs quibusdam, Lector optime, tam Parentis mei Verbis, quàm meo nomine morendus & rogandus eris : quorum illud primum est : ne offendaris Styli dissimilitudine in hoc scripto : Vbi interdum integra auctorum dicta leges : qua res non potest non magnam orationis aut styli diuersitatem gignere. Verbis enim auctorum loqui stile est & iucundum : cum dulcius ex ipso fonte bibantur aqua. Habenda etiam fuit ratio pauperculorum Scholasticorum : qui cum non mox possint ipsos auctores ingenti precio comparare : hic fortè alicubi reperient, quo se exantent. Stylum Verò ipsorum ita moderatum cognosces : Et dum cuiuscunq. religionis homines videbis : tum ab iniurijs criminibus ac aspersionibus dissentientium, quàm ab immodicis doctorum Encomijs esse temperatum, candidè iudicare possis. Patronorum insuper & amicorum meorum quandoq; honorificam mentionem admisceo : quod a quo cum alijs Chronographis iure, & frequentibus ipsorum exemplis admonitus facio : praeterquam quod bonis viris beneficiorum acceptorum memoriam debeo : quam utinam hisce pagellis non tam inscribere, quàm insculpere potuissem : ne illi debita laude ac liberalitatis sua fructu meà culpa defraudati fuisse viderentur. Qua in re, Lector beneuole, si alicubi nimis quadam iudiciorum de rebus, personis & actionibus libertas occurrerit : aut fortè laudes quarundam personarum nimis operosa apparuerint : id emine potius patri meo (quippe qui hoc institio non modò in libro edito fecerit : sed etiam in ijs, qua

ad mer-

AD LECTOREM.

ad marginem libri, dum vixit, ab eo sunt adiecta, praestiterit) eiusque in amicos amici, fidei & benevolentia, quam mihi, qui ista pluraq; in manuscriptis repperim, tribuendum censeas. Postremum quod monere solebam, illud est, Lector: Et recorderis, quod antea monui, nos hic non integram proponere h. storiam, siue Chronicon luculentum, nempe Iliad. i. post Homerum: sed Chronologiam saltem offerre: ita ut Index hic quodammodo sit Epitome vel Συνοψις, perpetuam aeterni mundi seriem ad nostram usq; aetatem deductam, & cum annis CHRISTI copulatam continens. Et ut maiori cum utilitate vel voluptate noster hic Index accipiat: conquisitis vndiq; eventibus celeberrimis tam Ecclesiae conditionem, quam Imperiorum statum concernentibus, tam illustrium natales ac obitus, quam doctorum virorum nomina ac aetates spectantibus, linearum spacia adornare voluimus: Et nuda interdum vni verbuli aut nominis consignatione, Lector ad vberiore historiam integram cognitionem inuitetur, & ad ipsos autores remittatur. Illud vnicum, Lector humanissime, cum Parentis voto votum meum est: Et ex hoc agello, non sine sudore confito, messis amplissima bonarum & DEO gratiarum frugum ad te redeat: Et ut hoc labore nostro tui labores minuantur: studiaq; Chronologica felicissime prouehantur. Bene Vale: & suo tempore (quam diu in humanis agemus) Indicis huius continuationem, DEO fauente & volente, à nobis expecta.

LITERARVM ET NOTARVM IN HOC OPVS CVLO SIGNIFICATIO.

V. C. V. bis conditæ.

An. N. C. Ante natum Christum.

V. T. Vetus Testamentum.

N. T. Nouum Testamentum.

C. S. E. Cuius scripta extant.

St. N. Stylo nouo.

St. V. Stylo veteri.

* Asteriscus dubitationis nostræ est index: & significat annum illum indefinite poni, id est, circa illud tempus id esse factum: nec certam anni consignationem apud autores extare.

TENOR PRIVILEGII CÆSAREI.

RUDOLPHI II. IMPERATORIS AV-
GUSTI, Germaniæ; Hungariæ, Bohemiæ Re-
gis, &c. privilegio cautum est GOTTFRIDO
BVCHOLZERO civitatis Gorlicensis Notario,
ne quis Typographus aut Bibliopola Chronologiam, ante plures
annos ab ABRAHAMO BVCHOLZERO patre suo typis
mandatam, à se non solùm aliquot annorum diligentia ac labore
expolitam, verùm etiam ad præsentem usque annum pari fide &
studio continuatam, & IOANNI RHAMBE Typographo
Gorlicensi typis suis edendam, conceditam, per decem annorum
spacium à prima cuiuslibet editionis die computandum, intra Sa-
cri Romani Imperij, Regnorumque & Dominiorum S. Cæs. Ma-
iest. hæreditariarum fines, simili aut alio caractere vel formâ,
siuè IN TOTO, siuè in PARTE recudere, aut aliò recudendos
dare, vel alibi etiam impressos adducere, vendere, distraherevè,
clàm vel occultè ausit, præter eum cui præfatus GOTTFRI-
DVS BVCHOLZERS, ipsiusque hæredes, id ipsum (vti
nunc IOANNI RHAMBE) specialiter & nominatim per-
miserint, sub pœna amissionis omnium huiusmodi Chronologiæ
perperam quippe recusæ & adductæ exemplarium, & insuper de-
cem marcarum auri puri, dimidia ex parte fisco Cæsareo, altera
medietate præfati BVCHOLZERI eiusque hæredum vsibus,
aut cui Typographo ipse Chronologiam hanc recudendam tra-
diderit, applicandi. Datum in arce Regia Pragæ, die decima
sexta mensis Iulij, Anno Domini, Millesimo quingentesimo, no-
nagesimo septimo.

RUDOLPHVS.

*Ad mandatum Sacre Cæsareæ
Majestatis proprium.*

Io. Wolffg. Freymonds.

A. Benck.

ABRAHAMI BVCHOLZERI
DE INDICE ET ISA-
GOGÆ SVA CHRONOLOGICA

πῆξάρχον, paulò ante mortem ab eo
conscriptum.

HABE tibi donamus, dilecta ECCLESIA CHRISTI,
Iudicio stabunt, ista, cadentque tuo.
*Quisquis habes gustum nostrorum fortè laborum:
Nostra tuis cedent, si meliora dabis.*

IN INDICEM CHRONOLOG-
ICVM BVCHOLZERORVM,

Patris & Filij, renovatum.

LONGVM iter historiz citò qui faciliq̃ue labore
Perficere exoptas, tandemq̃ue attingere portum,
Huc ades, en offert tibi se comitemq̃ue ducemq̃ue
Hinc Pater, hinc Natus, gens BVCHOLZERA celebris
Quorum vtroque manet, celebris sine fine futura.
Quod Pater incepit magna cum laude bonorum
Doctorumque adeò patriam intra extraq̃ue virorum,
Filius id benè perfecit tanto Patre dignus.
Munere nunc cuius Chronicus tibi panditur Index.
Tu filo hoc Ariadnæo feliciter vtens,
Dic grates cuncta ante Deo, mox deinde duobus
His BVCHOLZERIS, atq̃ue adiutoribus horum
Dignis laude viris, qui tantum vrsère laborem,
Vt nunc in lucem melior procederet, atq̃ue

(**)

Vtilior

Vtilior multò longèque futurus vbiq̃ue
Semper amabilior postremi ad tempora mundi.

Nathan Chytraeus Gymnasi
Bremenſis Rector.

A L I V D.

TEMPORA qui numeras dum fluxo in tempore vivis
Æternum in mundo diſce manere nihil.

Noctis enim tenebras Solis lux orta repellit,

Transit & in noctem Sole cadente dies.

Accreſcens modò, mox decreſcens Luna viciffim,

Vt menſes poſſis dinumerare facit.

Ver, aſtas, autumnus, hyems redeuntis in orbem

Haud reditura anni tempora conſtituunt.

Hinc plantas, hinc bruta, hominesque videmus & vrbes

Vnum haud perpetuò poſſe tenere ſtatum.

Singula quid referam? dubio ſine conſtat id vnum,

Vt genitum terra conſtet in orbe nihil.

Ergo à tertenis abducta mente, ſtudetò

Cæleſtis in patria cinis ſit eſſe queas.

Nulla vbi nox, nullis varians vbi menſibus annus,

Densque mors etiam non habet ulla locum.

Vermis enim Sol iuſticia ſine fine refulgens

Gaudia fert, ſinem non habitura, pijs.

Hac præcepta fide, numeris dum quoſlibet aptò

Præteritis es meſſus temporis articulos:

Ereptus terris cæli & iam ſede receptus

BYCHOLZERE vides, haud numerare cupis.

Nam cur coneris numeris comprehendere, certum eſt

Innumeris numeros qua ſuperare modis?

Sebaſtianus Ambroſius, Eccleſiæ Keiſmar-
cenſis in Scepuſio Paſtor.

E P I G R A M M A.

EN σκελετὸν ſacrum, haud nudâ compagine conſtans,
E Chronici ſaltèm corporis articulis.

Arida

Arida nil præter soli internodia monstrans,
 Oppleta ut vacuos linea ducti sinus.
 Sed bene vestitum nervis, cute, sanguine, carne:
 Viuaque iam Chronici corporis effigies.
 In quo succus erit, vigor & vitalis, & ipse
 Spiritus æthereus, Palladis ingenium.
 Quale quidem haud antehac vidit GERMANIA magna,
 GALLIA non vidit, docta nec ITALIA.
 Omnimodæ historiæ sylva, & variabilis Index,
 Consensus Chronici mixtaque congeries.
 Ordine regnorum fatalia tempora monstrans,
 Aureaque ætatem secula catena trahens.
 Historiæ sacræ clavis, lucisquæ fenestra:
 Unde novum accipiunt Biblica scripta decus.
 Protulit è tenebris umbrarum exanguè cadauer,
 Silsiliæ vates erigit inque pedes.
 Carneque contextum vitalibus imbuit auris,
 Finxit & in formam hanc effigiemque novam.
 Ergo hic aliter erit succensa luce Prometheus,
 Qui iussu æternum contulit historiis.
 Liber EVROPAE per singula regna, per vrbes,
 Lumen & in terris undique spargetuum.

M. Christophorus VVinerius
 Tyrigeta scribebat.

A L I V D.

HIC Index, primo seriem qui texit ab auro
 Temporis, est Index mentis; ABRAME, *ENA.*
 in qua, seu speculo, transfusa resulget imago
 Ordinis, & Numeri, Numine plena DEI.
 Telectare solent Numeri mysteria doctos,
 Et ut qua studio sunt manifesta tuo.
 in qua virtute virtum, qui vivere vitam
 Secula tot signis, quot numeravit, erat.
 sed tamen si Platix, membrum aliquando resumis
 Voca remusset cunctispetente DEI.

(**) 2

Interca

*Interea famâ, libris, & prole superstes,
Mente beatorum regna superna colit.*

M. Huldericus Schoberus, Scholæ
Toruniensis Prorektor F.

ALIVD EIVSDEM,
Ad GOTTFRIDVM Bucholzerum optimi
patris optimum filium.

ILIADEM clausam perhibent iuglande, quadrigas
Et perhibent, muscâ quæ potuere tegi.
Paruaque Cærimani referebat machina cælum:
Subtiles omnes, omnibus vnus erat
Vtilior, nec non subtilior inclutus ABRAHÆ,
In breue qui mundi secula redegit opus.
Res noua, tam paruo magnus latet orbis in orbe,
O vir subtilis corpore, mente gigas!
Dignus, quem referant, qui rettulit omnia secula
Successor magni paruus Atlantis Atlas.
At tu, quæ porro monumenta recondita, profer:
Thesauros tales occuluisse nefas.

A L I V D.

QUAE quondam fuerint terrarum gesta per orbem
Scire cupis? librum hunc perlege, certus eris.
Hoc nostro fiat quid tempore fortè requiris?
Præsentes tabulas consule, scribis idem.
Aut quo floruerit quis tempore nosse laboras?
Huc ades, inuenies ordine, quæque suo.
Ista BUCHOLZERI solers industria pandet,
Continuans operas, non sine laude, Patris.
Sectari, ô Fili, Vestigia perge Parentis:
Cum Patre perpetuum sic decus inde feres.

Gregorius Richter Gorl.
Eccl. patriæ Minister.

SI tua quis confert cum scriptis scripta **PHILIPPI**,
Si mores, vitam, cum pietate fidem

BYCHOLZERE tuum in corpus migrasse **PHILIPPI**
Dixerit ille animamque ingenium & genium.

Sin quisquam dubitat, monumenta relicta loquuntur,
Quæ natus dedit hoc Indice, digna legi.

*Ioach. Schmid Ioach. F.
facieb.*

A L I V D.

HISTORIAS Varij Varias scripsere: sed alter
Aeneadas Troia missos notat, alter Achiuos:

*Tertius immensum fama vulgata per orbem
Belgica gesta refert: Hispanos ille, Britannos*

Hæc memorat: sacrum capientes arma recensent

Germanos alij in Turcam. Longissima rerum

Tela quidem, longæque ambages: Et tamen intra

Angustas metas, ac definita morantur

Tempora: ad externas nec fit digressio gentes,

Aur oras sub sole alio, tractusvè remotos.

At BYCHOLZERS repetens ab origine prima

Historiam, euentus celebres, dignosque relatu

Ordine continuo nostra perrexuit &que

Secula ad ætati: mundi Et quod fortè tot intra

Annorum spacia, in diuersis contigit oris

Et populis, vario descriptum idiomate, multisque

Antè voluminibus: complexus ABRAMS id omne

Sermonis Latij mira breuitate, libellum

Dexterioris ope ingenij congestit in istum:

INDICIS & **CHRONICI** signauit nomine. *Corpus*

Indicis exiguum est, manus & ferat vna: sed &su,

Arte, fide, serie, qua dix imitabilis &lli,

Prolixos facile annales, Et grande (quod &squam)

Vincit opus. Hæc hic Lusitanus, Sarmata, Gallus,

Anglus, Belga, Scotus, Moschus, Scythia, Persa, Latinus,

*Vandalus, Assyrius, Grecus, sese incola terra
 Pannonia, terraque Noua, Germania tandem
 Romani domus imperij dabit ampla videntem,
 Et mundi latus omne tibi: tibi facta subinde
 Hoc veluti conclusa penus reperire libebit
 Praclara heri cum: Marius qui castra secuti,
 Infracto patriâ repulere à sinibus hostem
 Pectore: & haud dubijs caput obiectare periculis
 Pro grege proque aris sunt ausi: hic templa scholasque
 Inuenies, synodos, sectas, nigr. cante sophist. u
 Nube fatos: regum hic aulis, hic ardua cernes
 Consilia, atque v. riam, quos vexit ad athena virtus,
 N. itales, obitus, connub. i: quicquid & actum
 Bello unquam, gestumvè saga, terraque marique.
 En tenui, Lector, diues quam copia fundo
 Cesserit? An. ori nomen labor iste decusque
 Egregium peper. t, mansit dum vita: nec vna
 Fanebris hoc secum abrupit, clausitque sepulchro.
 Vixit ABRAS noster praesentis in saeculis auro
 Eximjs animi: semel acquisi. a voluit
 Pama sub athenis. alis fel. cibus auras,
 AEternum mer. to spoliari nescia honore.
 Vixit & in Nato GOTTERIDO: docta parentis
 Qui monumenta, sua vt laudi laudique paterna
 Dotibus ac pariter ventura posteritati
 Consulat ingenij, studio cumulat a fideli
 Et serie deducta pari currentis ad anni
 Principium, finit in vulgus manare: d. iturus
 Plura etiam luci, tulerint si fata. Locatum
 Orbe velut medio, rerum quid fiat in orbe,
 Ignorare nefas: igitur, quicumque iueri
 Nomen aues hominis Phæbo Musisque dicati,
 Hac lege: & auctori pro munere debita virique
 Præmia fer gratas. Moneat sua gloria quenque
 In NATO VINAT PATER, in PATRE NATVS eodem.*

Georgius Hanifius I. V. Licentiatus.

ALIVD.

A L I V D.

SIC V T aues inter Phœnix nouus exit in auras,
In cineres quando, morte solutus, abit:

Sic, ABRĀHAME, nouam capiunt, à funere, vitam,
Et tua, post cineres edita, scripta vigent:

Scripta, quibus numeras ab origine tempora mundi,
Et memoranda Patrum facta, Ducumque refers.

Illud vt extet opus, GODEFRIDI maxima Nati
In patre pietas, digna fauore, facit.

Viuat iò, Nati pius, Patris incluta viuat
Fama, per æternos viuere digna dies.

W. Wilhelmus Aëtius Intre-
bocensis Saxo F.

Ad

GODOFREDVM BVCHOLZERVM

De Parentis clarissimi

CHRONOLOGICO INDICE

aucto & continuato

M. MELIORIS LAVBANI

PORTAE LAVREATI MELOS.

SCRIBENTVR Pariâ Pegasidum manna
Quos sanxit Genitor temporis INDICES

Exactis GODOFREDE;

Dum Sol tempora diuidet.

Nos viles anima hac dicere nescij:

Nec stultè modulis digna MELISSICIO

CHYTRAEI & disertâ

Aut POSTHI celebris chely,

Conamur tennes: dum pudor auocat;

Imbellisq; lyra Musa tremens setas.

(**) 4

Ornamenta

Ornamenta Parentis
 Culpa deterere ingent.
 Quis Snada decus, & mellissuas opes
 Dignè scripserit? aut multiplicem VIRI
 Doctrinam, aut pietatem,
 Quis in perpetuum cluet?
 Nos agreste melos, nos humilem modò
 Instamus strepero gutture fistulam,
 Nec cuius citharado
 Dictat Pierios modos
 Grynau. Ab fallere, quisquis es;
 Si quidquam aggredieris viribus altius;
 Inuitaque Mineruà
 Fama quaris adorem.

Ad GOTTFRIDVM Bucholzerum.

SOLLICITA in triuijs positus vestigia euntum
 Firmabat quondam, natus Atlante nepos.
 Totius historiz campo volitare volenti
 BVCHOLZERE alas nectis: iterque præs.
 Hoc tuus innumeris statuis præstantior Index:
 Signa viæ quòd non vocis egena feret:
 Ipse suo genio quòd viuens tempora vincet:
 Carpere quæ possunt marmoris ora sacri.

M. Elias Cuchler Schola
 Gosl. Collega.

A L I V D.

SPARGERE diuini sanctissima dogmata Verbi,
 Qui valet ingenio, qui valet eloquio:
 Quisque tenet Numeros: quos Codex monstrat & iterque:
 Et mentis radios dixeris esse DEI:
 Hunc mihi diuino prognatum Numine dicas:
 Quem DEVS officio præsuis ipse suo.

Nes

Nec satis, annorum quod calculus expedit orbes:
 Est quoque consilij, tessera, IOVA, tui.
 Nam late in Numeris divina potentia IOVAE:
 Nil quod fortuitum, nil sine lege cadat,
 Temporis an poterit redeuntis circulus esse,
 Quem non insignem facta notanda ferent?
 Tam nil fortuitum. Numeris sapientia clausa est:
 Christiadum cætus quæ regit usque DEVS.
 Hasce tricas igitur Numerorum solvere spissus:
 Et monstrare DEI cunctipotentis opus:
 Atque profana sacris dextrè conferre: quid unquam
 Sanctius in terris, dic mihi quæso, fuit.
 Felices animas: quibus hac cognoscere primum:
 Atque DEI mentem promovere deinde datum.
 Talis eras ABRAHAM: superi nunc incola cæli:
 Talis eras, hic dum vita superstes erat.
 Verbi magnus eras, magnus quoque Temporis Index:
 Cui liber ingenio maximus iste docet.
 Maximus ingenio liber est: vel viscera Momo
 Rumpantur: liber est maximus eloquio.
 Dignus quod propter vivaci tempore: Dignus
 Ultima posteritas quem sine fine legat.
 Tu quoque, tu Fili, tanto dignissime Patre,
 Officij solus munia iusta tui.
 Dum quæ post mortem Patris redimicula cernis:
 Eximio censes adijcienda libro.
 Altera qua (credo) suggestit cura Parenti:
 (Dedita nam studiis mens fuit illa suis)
 Addere sed vetuit mors pramatura secundo:
 Semper enim doctis mors inimica viris.
 Ergo nunc auctus prodit, dignissimus auctus
 INDEX: auspicijs fac, DEVS alme, tuis.
 Vivat: dignus erit nam posteritatis amore:
 Vivet, ABRAHE, decus perpetuo flore tuum.

Martinus Fusselius Gorlicius
 posthumæ observantiæ er-
 go scribeb.

log. tum ex illis consignationibus locupletandum, tum labore meo, quem liberalis doctorum virorum & amicorum summorum promptitudo maximè subleuauit, ad praesentem vsq; annum continuandum existimaui. Sed vt vberiore instituti nostri rationem percipere possis, sequentia, Lector, quoniam tua scire interest, obseruabis.

Parentem meum opus Chronologia maioris in tres partes distribuisse, & post praefationem Prima partis eiusdem Chronologia maioris annotasse, ac lectori ostendisse, scias. Primam Operis maioris partem edidit, & editam vides paucis ante obitum suum diebus: Secundam delineauit quidem, sed morte praeventus, absolueri non potuit. In tertia parte parum admodum ante obitum ab ipso fuit elaboratum: nisi quod in prima Indicis Chronologici editione, nonnulla in margine annotauerat, qua ipse haud dubiè in tertiam operis Chronologici partem (si vita ipsi suppetisset) retulisset. Ne Verò, Lector beneuole, fortè existimares, secundam & tertiam operis maioris partes in lucem aliquando prodituras: neuè fragmentorum Chronologicorum, qua parens meus post se reliquit, iacturam faceres: euentus insigniores, additis probatorum historicorum testimonijs ex secunda Operis maioris parte cepta sed imperfecta non tantum describere, & suo loco editioni huic secunda Indicis Chron. inserere volui: sed & reliqua, ex quibus tertia pars contexti debuit, vsq; ad finem anni praeteriti 98. &c. deduxi & continuavi, in finis panè locis euentuum praecipuorum accessione auxi, breuia copiosius exposui, dubia quaedam extricavi, & dispersa in ordinem ac methodum redegei: adeò vt nunc Index iste quasi nouus videri possit ei, qui huius collationem cum priori editione instituerit. Quod etiam in serie Imp. Turcicorum & rerum ab iisdem contra nostros hoc & superiori seculo gestarum commemoratione, à communi historicorum sententia alicubi forte recedo: noueris, Lector, me pra alijs secutum fuisse Annales Sultanorum Othmanidarum Iohan. Leor. cl. iij, Scriptoris rerum Turcicarum hoc seculo nostro diligentissimi & exactissimi: quem tamen cum in calculo annorum Mahumetanorum vel Albigeræ paululum errasse deprehendisset celebris ille & doct. s. Mathemat. M. BARTOLEMAEVS SCVLTVS, vir in Repub. nostra Consularis: supputatione illam à principio annorum Albigeræ in suo libro accuratissime correxit, mecumq; qua est

huma-

AD LECTOREM.

humanitate, liberaliter communicavit. Vnde Ego interdū ratione illius suppurationis in euentibus rerum Turcicarum consignandis usus sum. Porro ad res Vngaricas proximorum annorum quod attinet, copiosius sæpè à me sunt illa recitata, idq; eam potissimum ob causam, quod cum illas non ex meo cerebro, aut vulgaribus chartis, quæ fabulis plerumq; sunt permixta, hauserim, sed à testibus oculatis, fide dignis, & omni exceptione maioribus acceperim, sicco, quod dicitur, pede pratercundas, aut etiam planè reticendas, cum sint huic seculo proxima, & nes etiam propius quàm remotiores attingant, non consultum esse iudicavi. Quam meam fidem & operam Lectori non ingratam fore arbitror. In colligendis verò magnorum Virorum diebus natalibus & emersionalibus fateor, me cupiditate quadam animi incensum, penè supersticiosam diligentiam adhibuisse: & quidem in ea singularem quorundam amicorum expertus sum communicandi promptitudinem: sic quidem, Et non agenda, nedum referenda gratia locum mihi relictum esse videam. Inter hos gratitudo nominare me iubet, Virū Nobiliss. & clariss. IACOBVM MONAVIVM, Illustrissimū Ducis Lig. & Breg. Consiliarium, Hieronymvm Trevtlervm, eloquentia & consilijs clarissimum, Reipub. Budissinensis Syndicum, & Sebastianvm Hofmannvm Virum Consularem in Reipub. nostra autoritate & prudentia spectatissimum, amicos & patronos meos honorandos: qui cum intelligerent: me in carissimi parentis p. m. Indice Chronolog. augendo & continuando desudare: quantum fieri potuit, & libris historicis mihi mutuo datis, & proprijs etiam rerum historicarum notatis & observationibus me iuvare, etiam per amicos suos de his & illis sciscitari, & publici boni usum hac ratione promovere non dubitarent. Constitueram praterea editioni huic Ind. Chronolog. Narrationem de Vita & morte Autoris eius quem dixi, & qui tum meus, tum operis huius pater est, à viro quodam doctissimo conscriptam, & à cum appendice Epistolarum Clariss. morum quorundam Virorum iudicia de scriptis ipsius Chronologicis, & de hoc præsertim Indice Chron. continentium, & Epicediorum quoque selectissimorum sylulam adijcere: Verum quia certas ob causas Urgende erant opera typographica, & editio opusculi huius maturanda: non agrè seres, Candide Lector, illa omnia paulo post typis descripta in lucem atq; aspectum à me profere.

P R A E F A T I O

proferantur. Dabo etiam operam sedulo : Ut Isagoge Chronologica, qualiter à Parente meo quibusdam in locis recognita & emendata est, opusculum Indicis subsequatur. Isagoge enim Chronologica Veram supputationis annorum mundi rationem demonstrat : Index Chronolog. continuam euentuum precipuorum à condito mundo usq; ad haec tempora seriem proponit : & ad autores ipsos consulendos digitum intendit : Prima pars Operis maioris Commentarium quasi Bibliorum sacrorum annexa annorum supputatione exhibet : Catalogus Verò Cos. Romanorum à me ante nouemvium peculiariter in lucem editus, ad historia Romana cognitionem, & ad scriptorum Ciceronis lectionem deducit. Ex quo apparet : Scripta Parentis mei Vinculo veluti aliquo ita inter se esse vni a & colligata : Ut alterum sine altero cum fructu legi & tractari vix possit. Sed hac de instituti nostri ratione haecenus.

Nunc de alijs quibusdam, Lector optime, tam Parentis mei Verbis, quàm meo nomine morendus & rogandus eris : quorum illud primum est : ne offendaris Styli dissimilitudine in hoc scripto : Vbi interdum integri autorum dicta leges : qua res non potest non magnam orationis aut styli diuersitatem gignere. Verbis enim autorum loqui stile est & iucundum : cum dulcius ex ipso fonte bibantur aqua. Habenda etiam fuit ratio pauperculorum Scholasticorum : qui cum non mox possint ipsos autores ingenti precio comparare : hic fortè alicubi reperient, quo se exantient. Stylum Verò ipsum ita moderatum cognosces : Ut dum cuiuscunq; religionis homines videbis : tum ab inuidiosis criminationibus agnoscet : rationibus dissentientium, quàm ab inmodicis doctorum Encomijs esse temperatum, candidè iudicare possis. Patronorum insuper & amicorum meorum quandoq; honorificam mentionem admisceo : quod a quo cum alijs Chronographis iure, & frequentibus ipsorum exemplis admonitus facio : praterquam quod bonis viris beneficiorum acceptorum memoriam debeo : quam utinam hisce pagellis non tam inscribere, quàm in sculpere potuissem : ne illi debita laude ac liberalitatis sua fructu meà culpà defraudati fuisse viderentur. Qua in re, Lector beneuole, si alicubi nimis quadam iudiciorum de rebus, personis & actionibus libertas occurrerit : aut fortè laudes quarundam personarum nimis operose apparuerint : id emine potius patri meo (quippe qui hoc institio non modo in libro edito fecerit : sed etiam in ijs, qua

ad mer-

AD LECTOREM.

ad marginem libri, dum vixit, ab eo sunt adiecta, praestiterit) eiusque in avuncos amoris, fidei & benevolentia, quam mihi, qui ista placuq; in manuscriptis repererim, tribuendum censeas. Postremum quod monere volebam. illud est, Lector: ut recorderis, quod antea monui, nos hic non integram proponere historiam, siue Chronicon luculentum, nempe Iliad. post Homerum: sed Chronologiam saltem offerre: ita ut Index hic quodammodo sit Epitome vel *σύνταξις*, perpetuam annorum mundi seriem ad nostram usq; aetatem deductam, & cum annis CHRISTI copulatam continens. Et ut maiori cum utilitate vel voluptate noster hic Index accipiatur: conquisitis undiq; eventibus celeberrimis tam Ecclesiae conditionem, quam Imperii & statum concernentibus, tam illustrium natales ac obitus, quam doctorum virorum nomina ac aetates spectantibus, linearum spacia adornare voluimus: ut nuda interdum vni verbuli aut nominis consignatione, Lector ad uberiores historiae integre cognitionem inuiteretur, & ad ipsos autores remittatur. Illud vnicum, Lector humanissime, cum Parentis voto votum meum est: ut ex hoc agello, non sine sudore consito, messis amplissima bonarum & DEO gratularum frugum ad te redeat: & ut hoc labore nostro tui labores minuantur: studiaq; Chronologica felicissime prouehantur. Bene vale: & suo tempore (quam diu in humanis agemus) Indici huius continuationem, DEO fauente & volente, à nobis expecta.

L I T E R A R V M E T N O T A R V M I N H O C O P V S C V L O S I G N I F I C A T I O.

V. C. V. bis conditæ.

An. N. C. Ante natum Christum.

V. T. Vetus Testamentum.

N. T. Nouum Testamentum.

C. S. E. Cuius scripta extant.

St. N. Stylo nouo.

St. V. Stylo veteri.

* Asteriscus dubitationis nostræ est index: & significat annum illum indefinite poni, id est, circa illud tempus id esse factum: nec certam anni consignationem apud autores extare.

TENOR PRIVILEGII CÆSAREI.

RVDOLPHI II. IMPERATORIS AV-
GVSTI, Germaniæ; Hungariæ, Bohemiæ Re-
gis, &c. privilegio cautum est **GOTTFRIDO**
BVCHOLZERO ciuitatis Gorlicensis Notario,
ne quis Typographus aut Bibliopola Chronologiam, ante plures
annos ab **ABRAHAMO BVCHOLZERO** patre suo typis
mandatam, à se non solum aliquot annorum diligentia ac labore
expolitam, verum etiam ad præsentem vsque annum pari fide &
studio continuatam, & **IOANNI RHAMBE** Typographo
Gorlicensi typis suis edendam, conceditam, per decem annorum
spacium à prima cuiuslibet editionis die computandum, intra Sa-
cri Romani Imperij, Regnorumque & Dominiorum S. Cæs. Ma-
iest. hæditariorum fines, simili aut alio caractere vel formâ,
siuè **IN TOTO**, siuè **IN PARTE** recudere, aut aliò recudendos
dare, vel alibi etiam impressos adducere, vendere, distraherevè,
clâm vel occultè ausit, præter eum cui præfatus **GOTTFRIDVS**
BVCHOLZERVS, ipsiusque hæredes, id ipsum (vti
nunc **IOANNI RHAMBE**) specialiter & nominatim per-
miserint, sub pœna amissionis omnium huiusmodi Chronologiæ
perperam quippe recusæ & adductæ exemplarium, & insuper de-
cem marcarum auri puri, dimidia ex parte fisco Cæsareo, altera
medietate præfati **BVCHOLZERI** eiusque hæredum vsibus,
aut cui Typographo ipse Chronologiam hanc recudendam tra-
diderit, applicandi. Datum in arce Regia Pragæ, die decima
sexta mensis Iulij, Anno Domini, Millesimo quingentesimo, no-
nagesimo septimo.

RVDOLPHVS.

*Ad mandatum Sacre Cæsareæ
Maiestatis proprium.*

Io. VVolfgg. Freymondt.

A. Benck.

ABRAHAMI BVCHOLZERI
DE INDICE ET ISA-
GOGESVA CHRONOLOGICA

πεῖστος, paulò ante mortem ab eo
conscriptum.

HÆC tibi donamus, dilecta ECCLESIA CHRISTI,
Iudicio stabunt, ista, cadentque tuo.
Quisquis habes gustum nostrorum fortè laborum:
Nostra tuis cedent, si meliora dabis.

IN INDICEM CHRONOLOGI-
CVM BVCHOLZERORVM,

Patris & Filij, renovatum.

LONGVM iter historiarum citò qui faciliq̃ue labore
Perficere exoptas, tandemq̃ue attingere portum,
Huc ades, en offert tibi se comitemq̃ue ducemq̃ue
Hinc Pater, hinc Natus, gens BVCHOLZERA celebris
Quorum vtroque manet, celebris sine fine futura.
Quod Pater incepit magna cum laude bonorum
Doctorumque adeò patriam intra extraq̃ue virorum,
Filius id benè perfecit tanto Patre dignus.
Munere nunc cuius Chronicus tibi panditur Index.
Tu filo hoc Ariadnæo feliciter vtens,
Dic grates cuncta ante Deo, mox deinde duobus
His BVCHOLZERIS, atq̃ue adiutoribus horum
Dignis laude viris, qui tantum vrsère laborem,
Vt nunc in lucem melior procederet, atq̃ue

(**)

Vtilior

Utilior multò longèque futurus ubique
Semper amabilior postremi ad tempora mundi.

Nathan Chytraus Gymnasij
Bremensis Rector.

A L I V D.

TEMPORA qui numeras dum fluxo in tempore uiuis
Æternum in mundo disce manere nihil.

Noctis enim tenebras Solis lux orta repellit,

Transit & in noctem Sole cadente dies.

Accrescens modò, mox decrescens Luna vicissim,

Vt menses possis dinumerare facit.

Ver, æstas, autumnus, hyems redeuntis in orbem

Haud reditura anni tempora constituunt.

Hinc plantas, hinc bruta, hominesque videmus & vrbes

Vnum haud perpetuò posse tenere statum.

Singula quid referam? dubio sine constat id vnum,

Vt gentium terra constet in orbe nihil.

Ergo à tertentis abducta mente, studeto

Cælesti in patria cisis vt esse queas.

Nulla ubi nox, nullis varians vbi mensibus annus,

Denique mors etiam non habet vlla locum.

Versus enim Sol iusticia sine fine refulgens

Gaudia fert, finem non habitura, pijs.

Hæc præcepta fide, numeris dum quolibet aptè

Præteriti es messus temporis articulos:

Ereptus terris cæli & iam sede receptus

BUCHOLTZERE vides, haud numerare cupis.

Nam cur coneris numeris comprehendere, certum est

Innumeris numeros qua superare modis?

Sebastianus Ambrosius, Ecclesiæ Keismar-
censis in Scepusio Pastor.

E P I G R A M M A.

EN σκελετὸν sacrum, haud nudâ compagine constans,
E Chronici saltè corporis articulis.

Arida

Arida nil præter soli internodia monstrans,
 Oppleat ut vacuos linea ducti sinus.
 Sed benè vestitum nervis, cute, sanguine, carnes:
 Vivæque iam Chronici corporis effigies.
 In quo succus erit, vigor & vitalis, & ipse
 Spiritus æthereus, Palladis ingenium.
 Quale quidem haud antehac vidit GERMANIA magna,
 GALLIA non vidit, doctæ nec ITALIA.
 Omnimodæ historiæ sylva, & variabilis Index,
 Consensus Chronici miræque cœngeries.
 Ordine regnorum fatalia tempora monstrans,
 Aurea quæ ætatem secula catena trahens.
 Historiæ sacræ clavis, lucisquæ fenestra:
 Vnde novum accipiunt Biblica scripta decus.
 Protulit è tenebris umbrarum ex lingue cadauer,
 Sil sic vates erigit inque pedes.
 Carnæque contactum vitalibus imbuir auris,
 Fœxit & in formam hanc effigiemque novam.
 Ergo hic aliter erit succensa luce Prometheus,
 Qui iubar æternum contulit historiis.
 I liber EUROPAE per singula regna, per vrbes,
 Lumen & in terris undique sparge tuum.

M. Christophorus VVincius
 Tyrigeta scribebat.

A L I V D.

Hic Index, primo seriem qui texit ab ævo
 Temporis, est Index mentis, ABRAME, tua.
 in qua, cœu speculo, transfusa resulget imago
 Ordinis, & Numeri, Numine plena DEI.
 Deleantur solent Numeri mystéria doctos,
 Errata quæ studio sunt manifesta tuo.
 O mira Virtus Virum, qui Vivere vitam
 Secula res agnus, quot numeravit, erat.
 Sed tamen & Praxis, membris aliquando resumitis
 Vixit cœmulus cunctipetente DEI.

(**) 2

Interes

*Interea famâ, libris, & prole superstes,
Mense beatorum regna superna colit.*

M. Huldericus Schoberus, Scholæ
Toruniensis Prorektor F.

*ALIVD EIVSDEM,
Ad GOTTFRIDVM Buchholzerum optimi
patris optimum filium.*

ILIADEM clausam perhibent iuglande, quadri-gas
Et perhibent, muscâ quæ potuere tegi.

Paruaque Centimani referebat machina cœlum:

Subtiles omnes, omnibus vnus erat

Vtilior, nec non subtilior inclutus ABRAS,

In breue qui mundi seclâ redegit opus.

Res noua, tam paruo magnus latet orbis in orbe,

O vir subtilis corpore, niente gigas!

Dignus, quem referant, qui rettulit omnia seclâ

Successor magni paruus Atlantis Atlas.

Attu, quæ porro monumenta recondita, profer:

Thesauros tales occuluisse nefas.

A L I V D.

QUAE quondam fuerint terrarum gesta per orbem
Scire cupis? librum hunc perlege, certus eris.

Hoc nostro fiat quid tempore fortè requiris?

Præsentestabulas consule, scibis idem.

Aus quo floruerit quis tempore nosse laboras?

Huc ades, inuenies ordine quæque suo.

Ista BVCHOLZERI solers in anstria pandet,

Continuans operas, non sine laude, Patriâ.

Sectari, ô Fili, Vestigia perge Parentis:

Cum Patre perpetuum sic decus inde feres.

Gregorius Richter Gorl.
Eccl. patriæ Minister.

SI tua quis confert cum scriptis scripta **P H I L I P P I**,
Si mores, vitam, cum pietate fidem
B V C H O L Z E R E tuum in corpus migrasse **P H I L I P P I**
Dixerit ille animamque ingenium & genium.
Sin quisquam dubitat, monumenta relicta loquuntur,
Quæ natus dedit hoc Indice, digna legi.

*Ioach. Schmid Ioach. F.
facieb.*

A L I V D.

HI S T O R I A S Varij Varias scripsere : sed alter
Æneadas Troia missos notat, alter Achivos :
Tertius immensum fama vulgata per orbem
Belgica gesta refert : Hispanos ille, Britannos
Hic memorat : sævum capientes arma recensent
Germanos alij in Turcam. Longissima rerum
Tela quidem, longæque ambages : Et tamen intra
Angustas metas, ac definita morantur
Tempora : ad externas nec fit digressio gentes,
Aut oras sub sole alio, tractusvè remotos.

At **B V C H O L Z E R V S** repetens ab origine prima
Historiam, eventus celebres, dignosque relatus
Ordine continuo nostra pertexuit &que
Secula ad ætatis : mundi & quod fortè tot intra
Annorum spacia, in diversis contigit oris
Et populis, Vario descriptum idiomate, multaque
Ante Voluminibus : complexus **A B R A M V S** ad omne
Sermonis Latij mira breuitate, libellum
Dexterioris ope ingenij congeffit in istum :
I N D I C I S & **C H R O N I C I** signavit nomine. Corpus
Indicis exiguum est, manus & ferat una : sed & su,
Arte, fide, serie, quæ vix imitabilis vlli,
Prolixos facit annales, & grande (quod & quam)
Vincit opus. Sese hic Lusitanus, Sarmata, Gallus,
Anglus, Belga, Scotus, Moschus, Scythæ, Persa, Latinus,

*Vandalus, Assyrius, Grecus, sese incola terra
Pannonia, terraque Noua, Germania tandem
Romani domus imperij dabit ampla Sideradam,
Et mundi latus omne tibi: tibi facta subinde
Hoc Velut conclusa penus reperire licebit
Praclaras heroum: Martis quicasta secuti,
Infracta patria repulere à sinibus hostem
Pectore: Et haud dubijs caput obiectare periculis
Pro grege proque aris sunt ausi: hic templa scholasque
Inuenies, synodos, sectas, nigr. cante sophistis
Nube satos: regum hic aulus, hic ardua cernes
Consilia, atque Virum, quos Vexit ad aethera Virtus.
Natales, obitus, connub.: quicquid Et aeternum
Bello Inquam, gestumvè toga, terraque marique.*

*En teneui, Lector, diues quam copia fundo
Cesserit? At. ori nomen labor iste decusque
Egregium peperit, mansit dum Viri: nec Vrna
Funebris hoc secum abrupuit, clausitque sepulchro.
Vixit ABRAS noster praesenti in saeculis auro
Eximij animi: semel acquiescit a Voluit
Fama sub aethera, alijs felicitibus auras,
Aeternum merito spoliari nescia honore.
Vixit Et in Nato GOTTFRIDO: docta parentis
Qui monumenta, sua Et laudi laudique paterna
Dotibus ac pari et ventura posteritati
Consulat ingenij, studio cumulata fideli
Et serie deducta pari currentis ad anni
Principium, sinit in vulgus manare: d. uturus
Plura etiam luci, tulerint si fata. Locum
Orbe Velut medio, rerum quid fiat in orbe,
Ignorare nefas: igitur, quicumque iueri
Nomen aues hominis Phæbo Musisque dicati,
Hac lege: Et auctori promunere debita Virique
Premia fer gratus. Maneat sua gloriæ quæque
In Nato Vnus PATER, in PATRE NATVS eodem.*

Georgius Hanifius I. V. Licentiatus.

ALIVD.

ALIVD.

SIC Vt aues inter Phœnix nouus exit in auras,
In cineres quando, morte solutus, abit:
Sic, **ABRAHAME**, nouam capiunt, à funere, vitam,
Ectua, post cineres edita, scripta vident:
Scripta, quibus numeras ab origine tempora mundi,
Et memoranda Patrum facta, Ducumque refers.
Illud vt extet opus, **GODEFRIDI** maxima Nati
In patrem pietas, digna fauore, facit.
Viuatio, Nati pius, Patris incluta viuat
Fama, per æternos viuere digna dies.

*Vilhelmus Actius Intre-
bocensis Saxo F.*

Ad
GODOFREDVM BVCHOLZERV
De Parentis clarissimi
CHRONOLOGICO INDICE
audito & continuato
M. MELIORIS LAVBANI
POETAE LAVREATI MELOS.

SCRIBENTVR Pariâ Pegasidum manu
Quas sanxit Genitor temporis INDICES
Exactis GODOFREDE;
Dum Sol tempora diuidet.
Nos Siles anima hac dicere nescij:
Nec stultè modulis digna **MELISSICIS**
CHYTRAEI vè disertâ
Aut POSTHI celebris chely,
Conamur tennes: dum pudor auocat;
Imbellisque lyra Musa tremens vetas.

(**) 4

Ornamenta

Ornamenta Parentis

Culpâ deterere ingeni.

*Quis Snada decus, & mellissuas opes
Dignè scripserit? aut multiplicem VIRI*

Doctrinam, aut pietatem,

Quis in perpetuum cluet?

Nos agreste melos, nos humilem modò

Inflamus strepero gutture fistulam,

Nec cuius citharado

Dictat Pierios modos

Grynaus. Ab fallere, quisquis es;

Si quidquam aggredieris viribus altius;

Inuitâque Minervâ

Fama quarâ adoream.

Ad GOTTFRIDVM Bucholzerum.

SOLLICITA in triuijs positus vestigia euntum
Firmabat quondam, natus Atlante nepos.

Totius historiz campo volitare volenti

BUCHOLZERE alas nectis: iterque præis.

Hoc tuus innumeris statuis præstantior Index:

Signa viæ quòd non vocis egena feret:

Ipse suo genio quòd viuens tempora vincet:

Carpere quæ possunt marmoris ora sacri.

M. Elias Cuchler Schola

Gorl. Collega.

A L I V D.

SPARGERE diuini sanctissima dogmata Verbi,

Qui valet ingenio, qui valet eloquio:

Quique tenet Numeros: quos Codex monstrat uterque:

Et mentis radios dixeris esse DEI:

Hunc mihi diuino prognatum Numine dicas:

Quem DEVS officio prefuit ipse suo.

Nec satis, annorum quod calculus expedit orbes:
 Est quoque consilij, tessera, I O V A, tui.
 Nam lateet in Numeris diuina potentia I O V A E:
 Nil quod fortuitum, nil sine lege cadat,
 Temporis an poterit redeuntis circulus esse,
 Quem non insignem facta notanda ferent?
 Tam nil fortuitum. Numeris sapientia clausa est:
 Christiadum cætus quæ regit & que D E V S.
 Hasce tricas igitur Numerorum voluere spissas:
 Et monstrare D E I cunctipotentis opus:
 Atque profana sacris dextræ conferre: quid Enquam
 Sanctius in terris, dic mihi quaeso, fuit.
 Felices animas: quibus hac cognoscere primum:
 Atque D E I mentem promere deinde datum.
 Talis eras A B R A M: superi nunc incola cæli:
 Talis eras, hic dum Vita superstes erat.
 Verbi magnus eras, magnus quoque Temporis Index:
 Ceu liber ingenio maximus iste docet.
 Maximus ingenio liber est: Vel viscera Momo
 Rumpantur: liber est maximus eloquio.
 Dignus quod propter viuacis tempore: Dignus
 Vltima posteritas quem sine fine legat.
 Tu quoque, tu Fili, tanto dignissime Patre,
 Officij solus munia iusta tui.
 Dum qua post mortem Patris redimicula cernis:
 Eximio censet adijcienda libro.
 Altera qua (credo) suggestit cura Parenti:
 (Dedita nam studijs mens fuit illa suis)
 Addere sed vetuit mors pramatura secundò:
 Semper enim doctus mors inimica viris.
 Ergo nunc auctus prodit, dignissimus auctus
 I N D E X: auspicijs fac, D E V S alme, tuis.
 Viuat: dignus erit nam posteritatis amore:
 Viuet, A B R A M E, decus perpete flore tuum.

Martinus Fusselius Gorlicius
 posthumæ obseruantia: er-
 go scribeb.

**IN ALTERAM EDITIONEM IN-
DICIS CHRONOLOGICI BVCHOLZE-
RIANI, instauratam à Filio.**

Hic ortus, obitusque, & cætera temporæ rerum,
Et quæ pace domi, Marte peracta foris:
Sacra, remota lacris: incognita, cognita: priua,
Publica: fortuna fluxa in vtrâque fides:
Et quos perpetuo succellu rebus agendis
Numina cauta viros substituere viris:
Omnia tam parui conduntur in orbe libelli:
Pauca, sed è multis lecta voluminibus.
Quæ carptim libans digito notat indice noster:
Et bene de dicto tempore nomen habet.
Nampe vno intuitu mundum omnem, acta omnia, & omnes,
Qui clarent vbicunque, exhibet ille viros.
Vltus ad historię genus omne, & honesta voluptas
Acceptum duplici nomine reddit opus.
Æmulus hoc patris studiorum NATVS adornat:
Cumque domo acceptum promouet arte decus.
Communis labor est amborum: ergo, vt licet, vnâ
Viuite in hoc vno NATÆ, PATER que libro.

*Martinus Feldener Gorlicæ
scribebat.*

A L I V D.

NIL heic inuenies, calumniarum
Designator, & impia loquela:
Nil quod sauciet æstimationem,
Aut famam, aut decus, aut genus bonorum:
Vis rerum monumenta maximarum?
Annorumque scientiam priorum?
En sit tibi nuncium, magistrum,
Tessem temporis, atque Veritatis,
Iucundum simul, & laboriosum.

Namque

Namque hos qui numeravit erbis annos

*ABRAS, ingensio fauente, certè
Omneis pertulit Herculis labores.
Nam quid Arcadici Leonis iram
Gerneamque quid exetrum domare?
Aut Symphalidus, aut Aprum ferire?
Antas citius Velim ligertes
Luctando superare: quàm tot orbis
Euentus varios, tot & Virorum
Nataleis, obitusque splendorum,
Semper maxime filijs probare.*

*Et nunc, quod superest laboris, illud
Postquam corpore patrio recessit
Corculum solida eruditionis,
Laudis filius emulus paterna
Reddidit sapienter expolitum:
Et, quod tam r. ibido raente seculo,
Mirandum est, sine felle Viperino,
Canis àque molestia nocendi.*

*Sed quàm t. d. r. acerbitate denteis
Stringet? quo lacerabit ora plangit?
Aequè non puto Nutcius Deorum
Suo tam lepidus tulit parenti
Vr. quam l. teralas, lubentiasque:
Qualeis Inuidia, bonis aceribus
BVCHOLZERI obitus: sed illa corpe
Iam suspendia sana cogitabit:
Quando inter gemitus graneis videbit,
Gnatum Perios bibisse fonteis,
Nec frigus metuisse, nec calorem,
Nec Ventos, neque grandinem, nec imbreis,
Et nunc ferre humeris suis parentem.*

Mauritius Prætorius Fridland,
Pastor in Horckavv.

ALIYD.

DI tibi compensent dignâ mercede labores,
 A B R A M E , Aonii gloria prima chori.
 Non te (fabor enim) verâ probitate popellum
 Informare rudem sanctior alter erat.
 Non , seriem annorum , & varias ab origine mundi
 Enumerare vices , doctior alter erat. ~
 Hei , quantis verò in tenebris , quantisque iaceret
 Errorum inuolucris cum pietate fides !
 Hei mihi , cunctarum quæ perturbatio rerum ,
 Quàm tristis facies , hac sine luce , foret !
 Munus id omne tuum est : quod habemus , id omne labori
 Acceptum ferimus , magne A B R A H A M E , tuo.
 Tu multa à multis longum ignorata per æuum
 Exiguo præbes conspicienda libro.
 Sic per te viuunt , quæ semisepulta fuerunt :
 Sic per te pietas relligioque nitet.
 Quale decus terræ , redeunt vbi tempora veris :
 Tale subest cartis , vir venerande , tuis.
 Dum fagos , operosa feret dum robora tellus ;
 Voluentur doctis hæc tua scripta viris.
 O te vtinam nostris fatalia numina Parcæ
 Siuissent terris longiùs esse super.
 Viuere dignus eras grandæui Nestoris annos ,
 Clare vir ; æternum viuere dignus eras.
 Ecce sed , auulsâ velut arbore surculus exit ,
 Viuit in extincto te genitore fatus.
 Ille tuum haud passius mergi squalore laborem ,
 Egregiè ceptum continuauit opus.
 Hinc sua debetur Patri , hinc sua gratia Nato :
 Hinc meritò amborum nomen in Orbe viget.
 Vtilitas commendat opus : generosa recusant
 Vina hederam : hinc inultâ laude supersedeo.
 Ergò , si magni seriem & miracula Mundi
 Vis scire , & studijs consuluisse tuis :

Si varios rerum euentus; si digna notatu
 Gesta virum atque ortus noscere cura tibi:
 Sedulus hunc euolue, iterumque iterumque libellum
 Pellege: sic precium grandelaboris erit.
 Non ludes operam: quæsitis, candide lector,
 Vtere: & auctori dic bona verba bono.
 Hic etiam inuenies, quæ gesta in Pannonis ora
 Hastenus, laud dubiâ commemorata fide:
 Quæ strages quos ad pagos commissa, vel vires;
 Quot ferro fusi parte ab vtraque viri.
 Charior hinc tantò auctoris solertia; tantò
 Quem dat, debbat gratior esse liber.
 At tu, qui doctos carpis, Sapientule, libros,
 Sis procul; atque operas rodere mitte pias.
 Hæc, scio, scripta viri longum victura per æuum;
 Et, sine te, Genium sunt habitura suum.
 Iam BVCHOLZERI volat incluta fama per orbem:
 Iam libri nigros præteriére rogos.
 Tu modò sat clari soboles clarissima Patris
 Viue diu fatis, ô GODEFRIDE, bonis.
 In te spes nobis: tu ceptum vrgere laborem;
 Quodque facis, posthac perge, referre Patrem.
 Spesque virum ut repleas; thesauros pande paternos:
 Aurea ne iaceant scripta sepulta situ.
 Sic tua victuris inscribet nomina Cedris
 Mnemosyne, officijs officiosa tuis.

*Tobias Aleutnerus Leobsch-
 ciensis SⁱL. F.*

S Y M B O L V M

ABRAHAMI BVCHOLZERI.

FIDE DEO: diffide tibi: prævisque placere
 Respue: dum visis vivere, discere DEO.

Proffera

*Prospera non fallant animum : nec tristitia frangant :
Et mala nec facias ; nec malè fata feras.
Arc leues curas Paci Patientia Mater :
Spesque precum pennis semper ad astra solet.*

Abrah. Buchholzerus.

SYMBOLVM

GOTTFRIDI BUCHOLZERI.

ΑΡΧὴν ἀπάντων καὶ τέλος τοῦ κόσμου Θεοῦ.
AVTORE ET PERFECTORE DEO.
GOTT mein Anfang / GOTT mein Ausgang.

I.

A IOVE PRINCIPIVM qui dixit, dicere IOVA
Debit, à IOVA, non IOVE, nostru salus.
In IOVE qui finem rerum statuere suarum,
Errant : in IOVA, non IOVE, noster amor.
Hoc AVTORE labos, hoc PERFECTORE secundus
Non IOVE, sed IOVA nempe secundus erit.

II.

ET caput, & finem rerum, quas molior, vnum
De vota venerans mente requiro DEVM.
Hoc sine principio rem non exordior vllam,
Nec perago, si non hoc ego fine regar.
Res docet, & veterum monstrant exempla, fauente
Cuncti : DEO rectè ; nil prohibente geri.
Numquid bellator felix Telamonius Ajax,
Pro duce, pro superis, cui suus error erat ?

Num

Num felix Cipancus, Divum aut Mezentius osor,
 Dux quibus impictas, pro pietate fuit?
 An felix, tui turpis amor, cui liuor & ira,
 Aut alius cordis pro duce motus erit?
 An non si cæcus cæci vestigia seruet,
 Expers, in foueam, lucis vterque cadit?
 Absque Deo Lynceus etenim cæcutit, & Argus:
 Sed præsentè Deo cæcus & ipse videt.
 Timotheus felix, Numen cum duceret ipsum,
 Infelix, cum se duceret ipse, fuit.
 Tu quoque quisquis eris, frustra sine Numine sudas,
 Sisyphium voluens irrequietus onus.
 Sed placitis diuina fauet cum gratia cœptis,
 Ex animi voto tunc bene cuncta cadunt.
 Ergo AVTORE DEO quiduis exorsus eodem
 PERFECTORE dein perfice quicquid agis.

III.

PECCANT quicquid agunt homines, frustra que laborant,
 Ut, qui spumofum somere littus arant.
 Aut Danas proles, læso qua Numine frustra
 Haustus, Et perhibent, brachia lassat nquis.
 Si non à rerum Domino pro rebus agendis
 Principio tota mente precentur opem.
 Nec captam potè est quisquam pertexere telam,
 Omega si non sit, qui fuit Alpha, DEVS.
 Ergo principium faustum quicumque laborum
 Mandatisque tibi muneris esse cupis:
 Auspici auxilium supplex, placidumque fauorem,
 Quarere sollicito corde memento DEI.
 Sed tamen Et finem, sic Et respondeat orsis,
 Ille gubernauit qui primus orsa, regit.
 Sic felix AVTORE DEO, felicius ipso
 PERFECTORE DEO comperiemus opus.

M. Huldéricus Schoberus, Scholæ
 Torun. Præceptor F.

GOTFRIEDVS BVCOLCERVS:

per Anagrammatismum

O DITES, SVB CRUCE FVLGOR.

SPLENDIDA, non lucem, tenebras sub pectora fundit
Fortuna, O DITES, SVB CRUCE FVLGOR agit.
Hic lucet pietas, constancia, spesque, fidesque,
Illic impietas horret, & omne nefas.
Ergo diues, cogens, dempto discrimine, pare
Sub cruce, Christicolas quæ manet vsque, Dæo.

*Valerius Tseuschnerus Sprottanus,
Schola Freistad. Corrector.*

CREATIO

CREATIO

COELI ET TERRAE:

ANGELORVM ET

HOMINVM.

Anni
ante
Nat.
Chri
stum
3970

ÆTATES patrum ante diluuium ex
Genes. cap. 5.

ADAM vixit annos 930. A creatione Adam incipiunt præter Mosen hi Chronographi.

I. Paralipomenon liber primus, complectens annos 2930. ab Adamo condito ad mortem Dauidis.

II. Iosephus Iudæus in Antiquitatib. Iudaicis comprehendit historiam annorum 4037 (vt nos numeramus) ad annum Christi vsq; 67.

III. Orosius presbyter ad annum Christi 416. Mundi 4386.

IV. Sulpitius Seuerus ad annum Christi 400. Mundi 4370.

V. Beda ad annum Christi 725. Mundi 4695. Omittimus recentiores.

130 SETH Nasc. ætatis Adæ 130. vixit 912.
Adam à nato Seth vixit annos 800. Gen. 5. Obserua paria esse spacia à nato Seth, ad natum Isaac: & ab Isaac ad conceptum Baptistam vtrinq; 1919.

3841

235 ENOS Nascitur ætatis Seth 105. vixit 905.
Enos primus est patrum quos videre potuit No-
ha: cum quo vixit 84. an.

3736

325 CAINAN Nasc. ætatis Enos 90. vixit 910.

3646

395 MAHALALEEL Nasc. ætatis Cainan 70. vi-
xit 895.

3576

460 IARED Nasc. ætatis Mahalaleel 65. vixit 962.

3511

A ENOCH

622	ENOCH Nasc. ætatis Jared 162. vixit 365.	3349
687	MATHVSALEM Nasc. ætatis Enoch 65. vixit 969.	3284
874	LAMECH Nasc. ætatis Mathusalem 187. vixit 777.	3097
930	ADAM MORITVR. Cum Adamo vixit Seth an. 800: Enos 695: Cainan 605: Mahalaleel 535: Jared 470: Enoch 308: Mathusalem 243: Lamech 56. Hinc ad diluuium 727. Ad mortem Christi 3074.	3041
987	ENOCH, septimus ab Adam, translatus est in cælum, ætat. 365.	2984
1042	SETH Mor. ætatis 912: A morte Adami 112.	2929
1056	NOHA Nasc. ætatis Lamech 182. vixit 950.	2915
1140	ENOS Mor. ætatis 905. vixit cum patre suo Seth annos 807. cum Noha annos 84.	2831
1235	CAINAN Mor. ætatis 910. Vidit omnes Patriarchas, Adamum annis 605: Nohum 179.	2736
1290	MAHALALEEL Mor. ætatis 895. Vidit omnes Patriarchas: Adamum annos 535: Noham 234.	2681
1422	JARED M. ætatis 962. Vidit omnes Patriarchas: Adamum annis 470. Noham 366.	2549
1536	Ministerium Nohæ, & arcæ fabricatio. Genes. 6.	2435
1556	IAPHET Nasc. ætatis Nohæ 500.	2415
1559	SEM Nasc. ætatis Nohæ 503. vixit 600.	2412
1651	LAMECH Mor. ætat. 777. Vidit omnes Patriarchas. Adamum an. 56.	2320
1656	MATHVSALEM M. ætatis 969.	2315
1657	DILVVIVM: & finis mundi seu seculi primi. NOHA, ætatis 600 (plus minus completo) ingreditur in arcam die 17. mensis 2. Genes. 7.	2314
1658	Noha egressus ex arca die 27. mensis 2. Genes. 8. Annus primus seculi secundi.	2313
1659	AETates patrum post diluuium vsq; ad Abrahamum ex Gen. cap. 11.	2312
	ARPHAXAT Nasc. ætat. Sem 100. vixit an. 438.	
	SALAH	

1694	SALAH Nasc. ætatis Arphaxat 35. vixit an. 433.	2277
1724	EBER (à quo Hebræi) Nasc. æt. Salah 30. vixit an. 464. Hinc ad vocationem Abraham 300.	2247
1758	PELEG Nasc. ætatis Eber 34. vixit 239. annos. Extructio turris Babel: Confusio linguarum: Dispersio gentium, Genes. 10. 11.	2213
	Annus mundi secundi 101. Hinc ad natalem Abraham 191.	
1788	REGV Nasc. ætatis Peleg 30. vixit annos 239.	2183
	* REGNUM NIMRODI circa hæc tempora, Genes. 10.	
	<i>Annus seculi secundi 131. ante Troiam conditam 700.</i>	
	<i>Hinc ad Ninum 120.</i>	

MONARCHIA PRIMA.

	Quidam hinc ordiuntur Monarchiâ mundi primam, videlicet Assyriorum, quæ Diodoro teste duravit annis 1360. vsq; ad mortem Sardanapali. Nos hinc ad Troiæ excidium numeramus 1000.	
1820	SERVG Nasc. ætatis Régu 32. vixit an. 230.	2151
1843	BELVS II. Assyriorum Rex dictus Saturnus, annis 65. Euf. Hinc ad Sardanapali interitum numerat Augustinus 1305: nos ad Cyri mortem 1600: ad Alexandri Magni Monarchiam 1800: Augusti 2100. inclus.	2128
1850	IVBILÆVS 37. à Creatione.	1221
	NAHOR avus Abraham Nasc. ætatis Serug 30. vixit an. 148.	
	Hinc ad natum Abraham 99.	
1879	THARAH pater Abraham Nasc. ætatis Nahor 29. vixit annos 205.	2092
1880	REGNUM SICTONIORVM: Regum Catalogum vide apud Euf. primus est Aegialeus ante natum Abraham 73.	2091

INDEX

1908

Ninus in Assyria regnat an. 52.

*Est annus mundi secundi 251. à diuisione terræ,
& condita turri Babylonica 150.*

*Hinc ad Sardanapali interitum numerat Euse-
bius 1240. Nos ad natum Augustum Casarem
2000 plenos, ad mortem Iulij 2020. Tiberij
2100.*

*IUSTINVS & OROSIVS incipiunt. Oro-
sius sacras historias ex Mose recitat: sed profa-
norum euentuum narrationes hinc orditur.*

1949

*ABRAHAM Patriarcha nascitur: ætatis
Tharæ 70. vixit annos 175. Hinc ad natalem
Dauidis 911: ad Baptismum Christi 2051:
ad Augusti Cæs. Tribunitiam potestatem (id
fuit summi fastigij, regisq; dignitatis voca-
bulum) 2000: ad mortem Vespasiani senio-
ris & imperium Titi 2100: pleni.*

2063

2022

TERTIA MVNDI ÆTAS, &c.

1950

*EVSEBII Chronologia incipit ab hoc anno:
qui est Iubilæus à mundo cond. 39. secundum
Ebræorum supputationē, quam ipse annotat.*

2021

1959

*SARA coniunx Abraham nascitur, Genes. 17. vi-
xit an. 127.*

2012

1997

*PELEG Morit. ætatis 239. Obijt primus inter
patres à diluuiò natos.*

1974

1998

*NAHOR Mor. ætatis 148. Hinc ad regnum Da-
uidis in Ieruf. 900.*

1973

2000

*IUBILÆVS MVNDI 40. medium
tempus inter creationē & baptismū Christi.*

1971

2006

*NOHA Mor. ætatis 950. à diluuiò (irruente)
350. Genes. 9.*

1965

*Cum Noha vixerunt ante diluuium: Enos 84.
Cainan 179. Malaleel 234. Jared 366. Mi-
thu-*

thufalem 600. Lamech 595. Sem 97. Post diluuium: Sem 350. A. ph. xat 347. Salah 312. Eber 282. Peleg 248. Regu 218. Serug 186. Nahor 156. Thara 127. Abraham 57.

Circa hæc tempora credimus Abraham à Deo vocatum ex Vr Childeorum, migrasse in Haran: ibiq; mansisse quadiennio.

1951

ABRAHAE promittitur Christus.

1947

Vocatio & migratio Abrahæ ex Haran, primusque eius ingressus in terram promissam ætatis 75. Gen. 12.

INITIVM RERV IVDAICARVM.

Hinc ad exitum ex AEgypto 430. Exod. 12. Galat. 3: Ad Iulij Cæsaris monarchiam 1900.

REGV Mor. ætatis 239. Genes. 11. Funus 4. à diluuiio.

1944

AGAR fit coniunx Abrahæ, ætatis Abrahæ 85. Genes. 16.

1937

ISMAEL Nasc. ætatis Abrahæ 86. Genes. 16.

1936

Hinc ad regnum Herodis in Hierusalē 1900.

CIRCVMCISIO instituta, Genes. 17. Sodomorum conflagratio, Genes. 19. à diluuiio annus 392. à morte Nohe 42. Hinc ad baptismum institutum (qui circumcisioni successit) 1952. ad Christi circumcissionē 1922.

1923

ISAAC Nasc. ætatis Abrahæ 100. Genes. 17.

1922

Hinc ad imperium T. Vespasiani 2000. pleni.

IVBILÆVS MVNDI 41.

1921

SERVG Mor. ætatis 230. Genes. 11.

* ABRAHAM circa hoc tempus iussus est mactare filium Isaac, Genes. 22.

1909

THARA Mor. ætatis 205. Peregrinationis Abrahæ an. 60. completo.

1887

2086	SARA Mor. ætatis 127. Genes. 23. anno Abrahæ 137. /	1885
2089	Nuptiæ Isaaci & Rebeccæ, ætatis Isaaci 40. Genes. 25.	1882
2097	ARPHAXAT Mor. ætatis 438. Genes. 11. à diluvio an. 440.	1874
2109	NATALIS IACOB. ESAV & IACOB è Rebecca Nasc. ætatis Isaaci 60. Genes. 25. Hinc ad natalem Augusti Cæs. 1800. Davidis 751.	1862
2113	REGNUM ARGIVORVM, ab Inacho. Euf. Hinc ad Cæcropem & regnum Atheniensium 300. Euf.	1858
2124	ABRAHAM Mor. ætatis 175. Genes. 25. Sepelitur in Hebron. Cum Abrahamo vixerunt: Noha an. 57. Sem, Salah & Eber 175. Peleg 48. Nahor 49. Thara 135. Arphaxat 148. Regu 78. Serug 101. Isaac 75. Iacob 15. Hic est annus 100. ex quo Abrahæ promissus est Christus.	1874
2127	SALAH Mor. ætat. 433. Isaac habitat in Gerar, promittitur ei Christus.	1844
2149	Nuptiæ Esau, Genes. 26. ducit autem duas vxores Judith & Basmath.	1822
2159	SEM Mor. ætatis 600. Genes. 11. A morte Abrahæ 35. Sem natus est anno ætatis Nohæ 503. & mortuus an. à diluvio 503. Cum Sem vixerunt: Mathusalem an. 97. Lamech 92. Noha 447. Arphaxat 438. Salah 433. Eber 435. Peleg & Regu 239. Serug 230. Nahor 148. Thara 205. Abraham 175. Isaac 110. Iacob 50. Hinc ad natum David 700. pleni.	1812
2172	ISMAEL Mor. ætatis 137. Gen. 25.	1799
2176	OGYGES regnat ante Cyrum 1237. Ante primam	1795

nam Olympiada 1026. Euseb. ex Africano lib.
10. cap. 3.

36 Scil. Iacob, Genes. 28. ætatis Iacob 77. 1785

38 EBER Mor. ætatis 464. Genes. 11. à diuisa ter- 1783
ra 430.

3 Nuptiæ Iacob, Genes. 29. ætatis Iacob 84. vxor- 1778
es Lea & Rachel filie Laban.

0 **IVBILÆVS MVNDI 44.** 1771

JOSEPH Nasc. Genes. 30. ætatis Iacob 91. vi-
xit 110.

Hinc ad baptismum Christi 1800.

6 Lucta Iacob, Genes. 32. ætatis Iacob 97. & nata 1765
appellatio Israël.

* DINA E stuprum circa hæc tempora, Genes. 1756
34. & internecio ciuium Sichemorum ob stu-
prum.

JOSEPH venditus ætatis 17 (Iacobi 108) Gen. 37. 1754

Castitas Iosephi abstinentis ab hera, Carcer Io- 1744
seph, Genes. 39.

JOSEPH exponit somnium pincernæ & pistoris, 1743
Genes. 40.

ISAAC Morit. ætatis 180. Genes. 35. & sepeli- 1742
tur in Hebron.

Cum Isaac vixit Serug anno vno, Thara 35. A-
braham 75. Sara 37. Ismael 123. Iacob 120.
Arphaxat 48. Salah 78. Sem 110. Eber 139.
Ioseph 29.

Exaltatio Ioseph ætatis 30. Genes. 41. Hic pri- 1741
mum euehitur Abrahæ posteritas. Hinc ad
regnum Salomonis 700. Augusti 1706.

Primus annus fertilitatis septennis in AEgypto, 1740
Genes. 41.

Migratio Iacob in AEgyptum ætatis 130. Gen. 1732
47. ætat. Ioseph 39. Medium inter vocatio-
nem Abrahæ & inter exitum ex AEgypto: v-
trinq; 215.

- 2256 IACOB Mor. ætatis 147. Genes. 47. Est à dilu- 1715
uio 600. à luctu Iacobi cum angelo, & nata ad-
pellatione Israël 50. à visa scala cœlesti 70. æ-
tat. Ioseph 56. à nato Eber 532. Hinc ad
Troix excidium 532. ad sceptrum ablatum à
Iuda per Herodem 1680. inclus.
- 2310 IOSEPH Mor. ætatis 110. regni sui in AEgypto 1661
80. Genes. 50. Anni gloriæ sexies superarunt
annos miserix Iosephi: quia 13. fuerunt anni
miserix, 80. gloriæ.
Genesis desinit à morte Iacob 54. ab eius descen-
su in AEgyptum 71. à vendito Ioseph 93. à
diluuiio 654. Hinc ad natum Mosen 63. mor-
tem Samsonis 500. Romam conditam 910.
natalem Augusti Cæs. 1600. inclus.
- 2311 EXODVS liber Mosis secundus incipit, com- 1660
plectens annos 144.
- 2333 LEVI filius Iacob Mor. ætatis 137. Exodi 6. 1638
- 2370 AARON Nasc. hoc anno propè completo, Exodi 1601
7. vixit annos 123. Num. 33.

NATALIS MOSIS.

- 2373 MOSES Nasc. hoc anno propè completo, Exodi 1598
2. 7. Ex Amram & Iochebet, vixit an. 120.
Deut. 34.
A vocatione Abrahæ 350. à quo Moses est se-
ptimus.
- 2374 MOSES exacto ætatis mense tertio ex aquis ex- 1597
trahitur, Exodi 2.
- 2400 * Historia Hiob an huc referenda sit, incer- 1571
tum est.
- 2401 IOSVA Nasc. à nato Ioseph 200. compl. vixit 1570
22. 110.
- 2412 REGNUM Atheniensium incipit. 1559
Primus regnat Cecrops an. 50. Euf. Hinc ad Cy-
rum 1000.

- 14 MOSES exacto ætatis 40. occidit Aegyptium, 1557
& fugiens habitat an. 40. in Midian. Exodi 2.
Actor. 7.
- 15 CALEB nascitur, Ios. 14. superstes cum Iosua 1556
venit in terram promissam.
- 40 Diluvium Deucalionis, Euf. à diluvio Nohe 784. 1531
cuius numeri medium obtinet conflagratio So-
domorum.
- 0 IVBILÆVS 49. & à creatione annus 1521
quinques 490: à nato Abraham 501.
- 3 VOCATIO Moſis: Rubus ardens non con- 1518
sumitur, Exodi 3. ætatis Moſis 80. Exodi 7.
Decem plagæ Aegypti, Exod. 7. 8. 9.
Veteres versiculi memoriæ causa facti.
*Prima rubens Unda: ranarum plaga secunda:
Inde culex tristis: post musca nocentior istis:
Quinta pecus stravit: Vesicas sexta creavit:
Post sequitur grādo: post bruchus dente nefando:
Nonā tegit Solem: primam necat Ultima prolem.*
- EXITVS ISRAELIS ex Aegypto die 15. 1517
mensis 1. Exodi 14.
MOSES Dux populi Israël in deserto annis 40.
Decalogi promulgatio, Exodi 19.
Hinc ad templum Salomonis 480. 3. Regum 6.
Tabernaculum arcæ fœderis in deserto erectum 1516
& dedicatum est, anno 2. exitus ex Aegypto,
die primo mensis primi. Nubes gloriæ Domi-
ni operuit ac replevit tabernaculum, vt esset
præsentix diuinæ testimonium, Exodi 40.
Exodus desinit die 1. mensis primi, an. 2. exitus.
- LEVITICVS die 1. mensis 1. } incipiunt.
NUMERI die primo mensis 2. }
- Exploratores reuersi è terra Canaan botrumi mi-
ræ magnitudinis reportant, in ligno penden-
tem, Numeri 13.

- 2488 *REGNUM TROIANVM cepit. Dardanium à Dardano condit. : etsi prius etiam in illis locis sit regnatum. Hinc ad Troia excidium 300. Estque hic annus à regno Nimrodi 700.* 1483
- 2493 *DEUTERONOMIVM incipit die primo mensis vnd' cimi, anno 40. exitus ex Aegypto. Serpens æneus erigitur, Num. 21. Hinc ad Christum erectum in cruce 1511.* 1478
- Balaam maledicturus Israël, benedicit ei, Num. 22. 23.*
- AARON Mor. die 1. mensis 5. ætatis 123. Num. 20. 33.*
- Die 1. mensis 11. Moses prælegit Israëlitis Deuteronomium, Deut. 1.*
- MOSES Mor. ætatis 120. Sepeliuitq; eum Deus, &c. Deut. 34.*
- DEUTERONOMIVM & } desinunt.*
NUMERI }
- 2494 *LIBER IOSVÆ incipit.* 1477
- Israëlita transiunt Iordanem exiccatum, die 10. mensis 1. Iosua introducit Israëlitas in terram promissam, Ios. 3. 4.*
- Manna cessavit die 15. mensis 1. Ios. 5.*
- Muri urbis Hiericho corruunt ad sacrarum cornuum clangorem, populiq; Dei clamorem, Ios. 6.*
- 2500 *IVBILÆVS à mundo condito 50.* 1471
- Partitio terræ, Iosue 14.*
- Initium Iubilæorum Moïsis siue Legis, Leuit. 25.*
- Hinc ad Baptismum Christi 1500. id est, 30 Iubilæi.*
- 2503 *Præputia fructuum abijcienda triennio, Leu. 19.* 1468
- 2504 *Fructus terræ promissæ sanctificati Domino, Leuit. 19. Hinc ad resurrectionem Christi 1500.* 1467
- 2505 *Fructus terræ communes omnibus, Leuit. 19.* 1466

07	Primus annus Sabbatarius, quo scilicet quiesce- bunt agri Israëlitarum, Leuit. 25. <i>Secundum Caidm, qui literas ex Phœnicia in Gra- ciam importauit. Esseb.</i> Lucanus: <i>Phœnices primi, fama si creditur, ausi M. ausuram rudibus Vocem signare figuris.</i>	1464
511	IOSUA MOR. ætat. 110. Iosua 24. A morte Io- saph 200. compl. Desinit liber Iosua.	1460
512	LIBER IUDICVM incipit. OTHONIEL II. Iudex Israël. annos 40. Iud. 3. Hinc ad Cyrum 900.	1459
2550	Primus IUBILÆVS MOSIS com- pletus, Leuit. 25.	1421
2552	EHUD III. Iudex annos 80. Iud. 3.	1419
2600	* Historia de Micha & Leuitæ coniuge, an huc pertineat, incertum est, Iud. 19. 20. 21.	1371
	IUBILÆVS MOSIS II.	
2632	DEBORA & BARAK IIII. præsumt an. 40. Iud. 4. 5.	1339
2672	GEDON V. Iudex an. 40. Iud. 6.	1299
2712	ABIMELECH VI. Iudex an. 3. Iud. 9.	1259
2715	THOLA VII. Iudex an. 23. Iud. 10.	1256
2720	<i>Euander in Italiam venit, Dionys. Hinc ad Ro- mam conditam 500.</i>	1251
2730	Circa hoc tempus Ruth venit in Bethlechem, ex qua Boas genuit Obed, auum Dauidis.	1241
2735	<i>Seculum. Hercules & Thesei. Hercules Cæcum interficit, Dionys. Hinc ad Cyri Monarchiam 700.</i>	1236
2738	JAIR VIII. Iudex an. 22. Iud. 10.	1233
2740	<i>Argonautarum expeditio in Colchiam, circa hoc tempus.</i>	1231
2748	<i>Primus Rex Troia an. 40. Archilochus. A Sodomis incensis 700. à regno Nini 840.</i>	1223
466	Hinc	

- Hinc ad mortem Suidanapili 400. ad mortem Alexandri M. 900.
- 2756 *Latinus regnat annis 35. à quo dicti I. ATINI* 1215
Dionys. Hinc ad Romuli mortem 500. ad V. C. 464. Romuli natalè 444. Est à deluvio 1100.
- 2760 IEPHTE IX. Iudex an. 6. Iud. 12. Hinc ad natal. m Davidis 100. 1211
- 2766 ABESSAN X. Iudex an. 7. Iud. 12. 1205
- 2771 *Agamemnon Mycenis regnat annis 18. Clem.* 1200
- 2773 ELON XI. Iudex an. 10. Iud. 12. 1198
- 2779 *BELLI TROIANI annus primus.* 1192
- 2783 ABDON XII. Iudex an. 8. Iud. 12. 1188
- 2788 *Troia excidium, ante Romam conditam 432. Dionys. à condit. i terris Babylon. 1030. excidio Sodomorum 740. Hinc ad Olympiadas 408. natalem Augusti 1121. mortem Iulij 1140. Hic annus est ipsum Medium inter diluvium & inter cladem Crassianam, quam acceperunt Romani à Parthis occiso Crasso : anno V. C. 700. Etrinque sunt 1131.* 1183
- 2789 *Troiani in Siciliam navigant, Dionys.* 1182
- 2790 *AEneas in Italiam venit. Lavinium conditum : Ante Urbem conditam 425.* 1181
- 2791 SAMSON XIII. Iudex an. 20. Iud. 16. Hinc ad natum Davidem 70. ad eius regnum 100. 1180
Latinus socer AEneae occumbit in pralio. AEneas regnat annis 3. Dionys. ante V. C. 429.
- 2793 *Anchises pater AEneae Mor. Dionys. ante V. C. 427.* 1178
- 2794 *AEneas occisus in pralio, ante Romam conditam 426. Hinc ad Monarchiam Iulij Caesaris 1130.* 1177
- 2795 *Ascanius AEneae filius Secundus Latinorum Rex an. 38. Dionys. ante V. C. 425.* 1176
- 2810 SAMSON moritur, oppressus mole domus à se dirutæ, qua & 3000. Philistini epulantes perierunt. Plures interemit moriens, quàm antea vivens interfecerat, Iud. 16. 1161

Desinit

Definit liber Iudicum: à morte Iosue 300. Iosephi 500. Hinc ad natalem Dauidis 50. Augusti Cæsaris 1100. ad captiuitatem Babylo-
nicam 555. Obserua, à morte Samsonis ad
natalem Dauidis 50. à regno Samsonis ad re-
gnum Dauidis 100.

- 811 **Primus Samuelis**, aliàs **I. Regum** incipit. 1160
ELI summus Sacerdos regnat an. 40. 1. Sam. 4.
 814 **SAMVEL** nascitur anno 4. Eli, Cadenus, à di- 1157
 luitio 1157. hinc ad N. C. totidem.
 2832 *Ascarius AEnas s. moritur à morte patris 38. ab* 1139
excidio Troia 44. Dionys.
 2833 *Siluius frater Ascarij III. rex Latinorum an. 29.* 1138
Dionys. ante V. C. 387.

2850 **IVBILÆVSMVNDI 57. Moſis 7.** 1121

Arca Domini capta à Philistinis. Eli Mor. ætat.
98. 1. Sam. 4.

REGNUM SAMVELIS circa huius an-
ni finem capit: à nato Abraham 901. Io-
seph 650. ab exitu ex Aegypto 397. a parti-
tione terre 350.

- 2851 **Samu leum Saule** an. 40. Act. 13. 1120
Arca fœderis mens. septim. post, quàm capta
fuerat, redijt ad Israëlitis, 1. Sam. 6.
 2860 **DAVID** natus à morte Iosue 350. Iosephi 550. 1117
 ab exitu ex Aegypto 406.
 2892 *AEnas Siluius III. Latinorum rex an. 31. Dio-* 1109
nyf. ante V. C. 358.
 2868 *Redit et Heraclidarum sine posterorum Herculis* 1103
in Peloponnesum: Ab excidio Troia 80. Thu-
cyl. Hinc ad primam Olympiadem 328. Diod.
& Eratost.
 2870 **Philistini** orante Samuele fulminib. prosternun- 1101
 tur, 1. Sam. 7.
 2881 * Circa hæc tempora Israëlitz petierunt re- 1090
 gem spreto Rege Deo: Samuel exponit Israël-
 itis Ius Regis, 1. Sam. 8.

REGNUM SAVLIS.

SAVL quærens afines patris sui inuenit regnum,
Vngitur à Samuele in Regem, & incipit prophettare cum alijs, 1. Sam. 9. 10. sistitur populo in Mizpat vt Rex Israël, 1. Sam. 10.

- 2882 NAHAS Ammonitarum Rex cinibus Iabes Gilead salutem promittit oculi dextri iectura. Saul caesis Ammonitis inclarescit & denuo confirmatur in regno, 1. Sam. 11. 1089

Valedictio Samuelis, 1. Sam. 12. Est hic annus ætatis Sam. circiter 68. hinc ad eius obitum 7.

- 2883 * Reiectio Saulis, 1. Sam. 13. 14. 15. 1088
* Vnctio prima Davidis domi paternæ in Bethlehem, 1. Sam. 16.

- 2884 * Monomachia Davidis & Goliath, 1. Sam. 17. 1087
Hinc ad mortem Christi vincentis Diabolum 1120.

- 2885 MEFHIBOSETH filius Ionathæ & nepos Saulis Nasc. 2. Sam. 4. 1086

- 2889 * SAMVEL Mor. ætatis 75. circiter, 1. Sam. 25. 28. 1082

- 2890 SAVL perit, 1. Sam. 28. 31. à diluuio 1234. ab exitu ex Aegypto 437. morte Moïsis 397. exaltato Ioseph 660. regno Samsonis 100. 1081

Definit primus Liber Samuelis.

Incipit 2. Samuelis, al. 2. Regum.

Secunda vnctio Davidis in Hebron ætatis 30. 2. Sam. 2.

- 2891 REGNUM DAVIDIS. 1080

DAVID regnat in Hebron an 7. mens. 6. 2. Samuelis 5.

- 2893 *Latinus V. rex Latinorum, an. 51. Dionys. & Euseb. ante V. C. 327.* 1078

- 2898 IERUSALEM capta à Dauide, eicctis ac deletis Iebusæis. 1073

RE-

REGNUM Davidis in Ierusalem & tertia eius
vinctio ætatis 38. Regnavit in Ierusalem an.
33. 2. Sam. 5. Hinc ad Pontium Pilatum re-
gnantem Hierosolymis 1100.

2899 *Ultimus Rex Athen. Codrus interfectus,*

1072

2900 **IVBILÆVS MVNDI** 58. *Mosis 8.*
à partitione terra 400. aiar. David 40.

1071

* Arca introducta in vibē Ierusalem, 2. Sam. 6.
Archontes siue Prætores creati Athenis, quorum
primus fuit Medon, à quo posteri eius dicti Me-
dontide.

2908 * Adulterium & homicidium Davidis, 2. Sam.
11. 12.

1063

2909 * Pœnitentia Davidis, 2. Sam. 12. Psal. 51.
ætatis Davidis 49.

1062

2910 **SALOMON** hoc ferme tempore natus est, 2.
Sam. 12. ætatis Davidis 50. regni 20. à morte
Iosaph 600. Iosue 400. Samsonis 100. Hinc
ad natalem Augusti Cæs. (inclusivæ) 1000.
Hic annus tenet locum medium inter exitum
ex Aegypto & capt. Babyl. utrinq; 456.

1061

2913 * Incestus Ammon cum Thamar, sorore Abso-
lonis, 2. Sam. 13.

1058

2915 **ABSOLON** occidit fratrem suum Ammon; in
conuiuio, 2. Sam. 13.

1056

2918 **THECVITIA** intercedit pro Absolone, subor-
nata à Ioabo, 2. Sam. 14.

1053

2920 Absolon reconciliatur Davidi, intercessore Ioab,
2. Sam. 14.

1051

2923 * Exilium Davidis, ætat. 63. 2. Sam. 15.
Absolon perit, tristissimo mortis genere & inusi-
tato, 2. Sam. 19.

1048

Hinc ad bellum civile Tulij Cæs. & Pomp. 1000.

1930 I. Liber Paralip. } desinunt.
II. Samuelis }

1041

III. **REGVM** incipit, alias primus Regum.

CORO-

REGNUM SAVLIS.

- SAVL quærens asinas patris sui inuenit regnum,
Vngitur à Samuele in Regem; & incipit propheta-
re cum alijs, 1. Sam. 9. 10. fititur po-
pulo in Mizpat vt Rex Israël, 1. Sam. 10.
- 2882 NAHAS Ammonitarum Rex ciuibus Iabes Gi- 1089
lead salutem promittit oculi dextri iactura.
Saul cæsis Ammonitis inclarescit & denuo cõ-
firmatur in regno, 1. Sam. 11.
- Valedictio Samuelis, 1. Sam. 12. Est hic annus
ætatis Sam. circiter 68. hinc ad eius obitum 7.
- 2883 * Reiectio Saulis, 1. Sam. 13. 14. 15. 1088
* Vnctio prima Dauidis domi paternæ in Beth-
lehem, 1. Sam. 16.
- 2884 * Monomachia Dauidis & Goliath, 1. Sam. 17. 1087
Hinc ad mortem Christi vincentis Diabolum
1120.
- 2885 MEPHIBOSETH filius Ionathæ & nepos Sau- 1086
lis Nasc. 2. Sam. 4.
- 2889 * SAMVEL Mor. ætatis 75. circiter, 1. Sam. 1082
25. 28.
- 2890 SAUL perit, 1. Sam. 28. 31. à diluuio 1234. ab 1081
exitu ex Aegypto 437. morte Moïsis 397. ex-
altato Iosaph 660. regno Samsonis 100.
- Definit primus Liber Samuelis.
Incipit 2. Samuelis, al. 2. Regum.
Secunda vnctio Dauidis in Hebron ætatis 30.
2. Sam. 2.

2891 REGNUM DAVIDIS.

- DAVID regnat in Hebron an. 7. mens. 6. 2. Sa-
muelis 5.
- 2893 *Latinus V. rex Latinorum, an. 51. Dionys. & Eu-* 1078
seb. ante V. C. 327.
- 2898 IERUSALEM capta à Dauide, eicctis ac de- 1073
letis Iebusæis.

REGNUM Davidis in Ierusalem & tertia eius
vinctio ætatis 38. Regnavit in Ierusalem an.
33. 2. Sam. 5. Hinc ad Pontium Pilatum re-
gnantem Hierosolymis 1100.

Ultimus Rex Athen. Codrus interfectus.

1072

IVBILÆVS MVNDI 58. *Mosis 8.*

à partitione terre 400. ætat. David 40.

1071

* Arca introducta in urbē Ierusalem, 2. Sam. 6.
*Archontes sive Prætores creati Athenis, quorum
primus fuit Medon, à quo pōsteri eius dicti Me-
dontida.*

* Adulterium & homicidium Davidis, 2. Sam.
11. 12.

1063

* Pœnitentia Davidis, 2. Sam. 12. Psal. 51.
ætat. Davidis 49.

1062

SALOMON hoc ferme tempore natus est, 2.
Sam. 12. ætatis Davidis 50. regni 20. à morte
Iosaph 600. Iosue 400. Samsonis 100. Hinc
ad natalem Augusti Cæs. (inclusivæ) 1000.
Hic annus tenet locum medium inter exitum
ex Aegypto & capt. Babyl. utriusq; 456.

1061

* Incestus Ammon cum Thamar, sorore Abso-
lonis, 2. Sam. 13.

1058

ABSOLON occidit fratrem suum Ammon; in
convivio, 2. Sam. 13.

1056

THECVITIS intercedit pro Absolone, subor-
nata à Ioabo, 2. Sam. 14.

1053

Absolon reconciliatur Davidi, intercessore Ioab,
2. Sam. 14.

1051

* Exilium Davidis, ætat. 63. 2. Sam. 15.

1048

Absolon perit, tristissimo mortis genere & inusi-
tato, 2. Sam. 19.

Hinc ad bellum civile Tulij Cæs. Pomp. 1090.

I. Liber Paralip. } desinunt.

1041

II. Samuelis }

III. REGVM incipit, aliàs primus Regum.

CORO-

CORONATIO SALO-

MONIS, 3. Reg. 1.

Rex DAVID Mor. ætat. 70. 3. Reg. 2. à morte
 Adæ 2000. à natali Abrahæ 980. (bis 490)
 completis. Hinc ad Augusti imperium 1000.
 ad Baptismum Christi 1070. ad excidium Ie-
 rusalem M. C. XI.

2031

II. Liber Paralipom. incipit.

1040

REGNUM SALOMONIS.

SALOMON viuo patre inauguratus & vnctus
 à Sadock Sacerdote & Nathan Propheta: re-
 gnauit an. 40. 3. Reg. 11.

2933

SEMEI occisus, 3. Reg. 2. quod contra mand-
 tum regis esset vrbe egressus.

1038

2934

TEMPLUM SALOMONIS conditum,
 ab exitu ex Aegypto 480. 3. Reg. 6. Funda-
 menta iacta sunt die 2. mens. 2. an. 4. Salom.
 2. Paral. 3.

1037

Annus à vocatione Abrahæ 910. partitione terre
 434. Hinc ad conditum templum secundum
 518. ad Christum bis 518. ad mortem Christi
 1070.

2941

DEDICATIO templi Salom.

1030

Templum DEI Hierosolymis magna celebritate
 & gaudio dedicatur anno 11. regni Salom. à
 iactis fundamentis septimo compl. mense 7.
 Ethanini. Sequenti mense Bul confectum est
 cum omnibus vtenilibus, 3. Reg. 6. 2. Para-
 lip. 5.

Arca fœderis trāsferitur in templum: nubes glo-
 riæ Domini replet templum, vt vix possint à
 Sacerdotibus sacrificiorum cêremoniæ seu ri-
 tus administrari ac perfici. Salomon arden-
 tissimis votis DEO gratias agit, eiusq; miseri-
 cordiam supplex implorat, 3. Reg. 8. 2. Par. 6.

Distat

Distat hæc dedicatio ab erecto & dedicato tabernaculo in deserto, annis 487.

REGIA SALOMONIS.

Regia domus Salomonis extrui coepta. Perfecta est spacio annorum 13. 3. Reg 7. Hinc ad Romam conditam 280: Alexandri M. Monarchiam 700. Augusti 1000. ad excidium Ierusalem 100. Estq; hic an. ætat. Salom. 30. circiter: à regno Davidis 50. compl. morte Iosephi 630. Iesuz 430.

Alba Silvius VI. rex Latinorum an. 39. Dionys. 1027
Euseb. ante V. C. 276.

Regia Salomonis absoluta est anno 20. à condito templo, 3. Reg. 9. 1018

Ab exitu ex Aegyp. 500. Hinc ad priorem dissolutionem templi & vrbis Ierusalem sub Nebucadnezare 412. ad posteriorem sub Vespasiano 1088. ad Christi ascensionem in cœlum 1050.

Deus secundò apparuit Salomoni cum absolvisset utramq; domum, Domini & suam: magnificisq; promissis cohortatus est eum ad sectandam patris pietatem; 3. Reg. 9. 1017

Post hæc tempora Regina Austri adiit Salomonem, eius sapientiam auditura, 3. Reg. 10.

SALOMON amoribus victus colit Idola. 1002

SALOMON moritur, 3. Reg. 11. Hinc ad conceptum Christum 1000. (de quo in Isagoge) ad V. C. 250. natum Romulum 231. ad Regnum Alexandri Magni 666. ad imperium Vespasiani & excidium Hierosolymorum 1070. 1001

Distractio regni Salomonis. 1000

Decem tribus Israël Regem sibi constituunt Ieroboanum: idq; dicitur regnum Israël: quod duravit an. 262.

Dux reliquæ tribus, Iuda & Beniamin, Regem creant Roboamum: idq; nominatur regnum Iuda: quod durauit an. 395.

ROBOAM I. rex Iuda, filius Salomonis, an. 17. 3. Reg. 14. Hic patri in regno, non in sapientia, successit: quia spreto seniorum consilio, de sententia iuuenum, aggrauat onera publica, 3. Reg. 12.

IEROBOAM I. rex Israël, an. 22. 3. Reg. 14. Hic in nouo regno excogitata noua religione, & cultibus idolatricis, instituit festum, quod celebratur die 15. mens. 8. Altare scinditur ad Prophetae comminationem: Regis manus exarescit: sed precante Propheta restituitur. 3. Reg. 12. 13.

2973 Israëlita triennio ambulant in via Davidis: neglectis Ieroboami idolis, 2. Par. 11. 998

2974 Israëlitarum APOSTASIA à DEO. 2. Par. 11. Hinc ad obsidionem Ierusalem 390. Ezech. 4. 997

2975 Prima direptio templi Salom. 3. Reg. 14. à condito templo 42. dedicto 34. 996

2983 Capetus rex Latinorum VII. post AENEAM regnauit an. 26. Dionys. & Euf. ante V. C. 237. 988

2987 ROBOAM rex Iuda Mor. 3. Reg. 14. 984

2988 ABIA II. rex Iuda an. 3. 3. Reg. 15. 983

2991 ASSA III. rex Iuda an. 41. 3. Reg. 15. 980

2992 IEROBOAM rex Israël Mor. percussus à DEO, 2. Paral. 13. 979

NADAB rex Israël an. 2. (incoatis) 3. Reg. 15.

2993 NADAB II. rex Israël filius Ieroboam occisus. Tota posteritas impij regis Ieroboami à Baasa extirpatur 3. Reg. 15. 978

BAASA III. rex Israël an. 24. 3. Reg. 15.

3000 IUBILÆVS MOSIS 10. Mundi conditi 60. 971

Con-

Concurrunt hic, 60. Iubilæus & 60. annus à dedicatione templo Salom. item 10. Iubilæus Moſis, & 10. annus regni Aſſa.

ELIAS Propheta circa hæc tempora natus.

Homerus Poëtarum parens, floruit.

3004 Numerofiffimus Aethiopum exercitus funditur, non tam armis, quam pijs precibus Regis Aſſa (circa huius anni finem: aut ſequentis principium) 2. Paralip. 14. ante mortem Chriſti 1000. 967

3005 Idola electa è terra Iuda anno 15. Aſſa: menſe 3. 2. Paral. 15. 966

3009 Cypſus rex VIII. Latinor. an. 28. Dionyſ. ante V. C. 211. Hinc ad natalem Auguſti Cæſ. 900. 662

3016 BAASAMORITUR anno 26. regis Aſſa. 957

ELLA IIII. rex Iſraël an. 2. 3. Reg. 16.

Hactenus nobiſcum concordat Gerardus Mercator in hiſtoria ſacra & annorum mundi ſupputatione uſq; ad annum 26. Regis Aſſa, quo in Iſraël regnare cepit Ella.

3017 ELLA occiſus, 3. Reg. 16. & deleta domus Baasæ. 954

ZIMRI V. rex Iſraël diebus 7. 3. Reg. 16.

AMRI VI. rex Iſraël an. 12. 3. Reg. 16. ſex in Thirza, ſex in Samaria.

3021 SAMARIA Metropolis reg. Iſraëlitici condita, 3. Reg. 16. Hinc ad Romam conditam 200. 950

3028 AMRI rex Iſraël Mor. & primus ſepelitur in vrbe Samaria à ſe condita. Hinc ad mortem Iulij Cæſaris 900. 943

ACHAB VII. rex Iſraël an. 22. 3. Reg. 16. ſuperavit impietate omnes ante ſe Reges.

3029 Aſſa ægrotat ex pedum doloribus, nec quaerit Dominum, ſed Medicos, 2. Paral. 16. 942

3031 Aſſa rex Iuda Mor. vidit 7. Reges Iſraëliticos ſuo tempore. 940

IOſAPHAT IIII. rex Iuda an. 25. 3. Reg. 22.

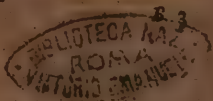
033 Viſitatio Eccleſiarum ſub Ioſaphat, 2. Paral. 17. 938

- 3037 **ELIÆ PROPHETÆ Ministerium.** 934
Caperius Silvanus rex IX. Latinorum an. 13. Dionys. ante V. C. 183.
- 3038 *Fames triennij & 6. mensium, 3. Reg. 17. Lucæ 4. Iacob. 5. Distat hæc fames ab ea, quæ fuit tempore Ioseph in Aegypto, annis 800. 933
- 3041 **ELIAS** mactat Bualitas, 3. Reg. 18. 930
 Hinc ad excidium Hierosolymorum, ubi gladio Vespasiani mactati sunt Iudæi hostes Christi, 1000.
- 3042 Elias ieiunat diebus 40. 3. Reg. 19. 929
- 3043 **BENHADAD** rex Syriæ victus ab Achab. 3. 928
 Reg. 20.
- 3044 Syri iterum victi ab Israëlitis. 3. Reg. 22. 927
 Triennij induciæ inter Syros & Israëlitas.
- 3045 *Vinca Naboth occupata ab Achab. 926
NABOTH interfectus. 3. Reg. 21.
- 3047 Bellum Achab cum Syris post triennij pacem. 924
 Impius Achab sagitta ictus perit: canes sanguinem eius ex curru defluentem lambunt. 3. Reg. 22.
- IIII. REGVM** incipit.
OCHOZIAS, al. Ahafias VIII. rex Israël an. 2. 4. Reg. 1.
- 3048 Elias igne cœlesti perdit legatos Ochoziæ anno 1000. post deletos igne cœlesti Sodomitas. 923
 Ochozias Mor. 4. Reg. 1.
- IORAM** IX. rex Israël an. 12. 4. Reg. 3. frater Ahafiz.
- 3050 **IVBILÆVS MOSIS II. Mundi 61.** 921
 *Elias putatur translatus in cœlum, al. 3056.
ELISÆI seculum.
Tiberius Silvius rex X. Latinorum an. 8. ante V. C. 170.
- 3052 **IORAM** V. rex Iuda an. 8. 4. Reg. 8. filius Iosaphat. 919

IOSA-

- 5 IOSAPHAT rex Iuda Mor. ætat. anno 60. 916
 6 IORAM fratres suos occidit: ideo Elias (sive
 Thesbites sive alius) Propheta per epistolam
 eum obiurgat, 2. Paral. 21. Quidam adhuc
 tempora referunt Eliæ translationem. Et ra-
 tione huc pertinerent pleræq; historiæ Elifæi
 Prophetæ, de quibus 4. Reg. 2. 3. 4. 5. Est à
 dilunio 1400.
- 8 OCHOZIAS VI. rex Iuda an. 1. 4. Reg. 8. 913
 IOAS filius Ochoziæ Regis Iuda nascitur: &
 erat septem annorum cum regnare inciperet,
 4. Reg. 11. 12.
- Agrippa Silvius rex XI. Latinorum an. 41. Dio-
 nys. ante V. C. 162.
- 9 IORAM rex Iuda ætatis 40. sæuissimis intestino-
 rum tormentis moritur iuxta Eliæ vaticinium.
 2. Paral. 21. 912
- OCHOZIAS rex Iuda ætatis 23. occiditur,
 4. Reg. 8.
- IORAM rex Israël sagitta percussus perit, 4.
 Reg. 9.
- IESABEL regina & vxor Achab de fenestra præ-
 cipitatur & laceratur à canibus, 4. Reg. 9.
- ATHALIA tyrannicè regnat in Iuda annis 7. in-
 coatis, 4. Reg. 11. 10. reg. VII.
- IEHV X. rex Israël an. 28. 4. Reg. 10.
- Domus Achab deletur à Iehu. 4. Reg. 10.
- Homerus Poëtarum Princeps, mortuus anno ab
 excidio Troiæ 272. ante V. C. 160. Solinus (à
 nato Davide 200) alij aliter. 911
- Athalia interfecta tyrannidis anno 7. 906
- IOAS VIII. rex Iuda an. 40. 4. Reg. 11. 12.
- IEHV rex Israël Mor. 4. Reg. 13. 885
- IOACHAS XI. rex Israël an. 17. 4. Reg. 13. fi-
 lius Iehu. 884
- Ioas templum instaurat, 4. Reg. 12. anno regni
 23. ætat. 30.

Lycur-

- Lycurgifeculum, qui tulit leges Lacedæmonijs.*
- 3093 * IOIADA summus Sacerdos. ætat. 130. Mor. 878
2. Paral. 24.
- 3099 Alladius XII. rex Latinorum an. 19. qui & Are- 872
mulus. Dionys. fulmine extinctus.
- 3100 IVBILÆVS Mos. 12. Mundi 62. 871
- 3101 Ioas designatur rex Israël, viuo adhuc patre, cum 870
quo regnavit 3. solus 16. 4. Reg. 13.
- 3103 Martyrium Zachariæ filij Ioiadæ, &c. 2. Par. 24. 868
IOACHAS rex Israël Mor.
- 3104 Ioas rex Iudæ interfectus, 4. Reg. 12. 867
IOAS XII. rex Israël an. 16. 4. Reg. 13. filius
Ioachaz.
- ELISÆVS Prophetæ Mor. 4. Reg. 13.
Mortuus homo reuiuiscit cont. actu ossium Elisei,
4. Reg. 13. Hinc ad Christi mortem 900.
- 3105 AMASIAS IX. rex Iudæ an. 29. 4. Reg. 14. fi- 866
lius Ioas.
- 3118 Auentinus ante V. C. 102. XIII. Latinorum Rex 853
an. 37.
- 3119 IEROBOAM XIII. rex Israël an. 41. 4. Reg. 14. 852
IONAS Prophetæ floret. 4. Reg. 14.
- VZIAS rex Iudæ nascitur, qui erat 16. annorum
cum regnare inciperet anno 27. Ieroboami
Regis Israëlitici 4. Reg. 15.
- 3133 Amasias rex Iudæ occisus, ætat. 54. 4. Reg. 14. 838
- 3134 Interregnum annorum 11. sub Vzias. 837
- 3145 VZIAS X. rex Iudæ an. 52. 4. Reg. 15. 826
- 3148 SARDANAPALVS ultimus rex Assyrio- 823
rum perit succensâ à se regia. Vixit & periit
Et Sodomitæ. Estque hic annus à cons. ignitio-
ne Sodomorum 1100. à capt. & excisi. Troiæ
360. Hinc ad Alex. andri Magni mortem 500.
ad regnum Nabuchodonosori 200. Monarchiam
Iulij 777.
- Regnum Assyriorum transfertur ad Medos, cum
durasset an. 1360. Diodor.

50	IVBILÆVS Mosi 13. <i>Mundi 63.</i> <i>Osee & Amos prophetant.</i>	821
55	<i>Procas XIII. rex Latinorum an. 23. Dionys. ante</i> <i>V. C. 65.</i>	816
59	<i>Ieroboam rex Israël Mor. 4. Reg. 14.</i> <i>REGNVM Macedonum incipit, in quo primus</i> <i>regnavit Cavanus. Pausan. Plutarch. Euseb.</i> <i>Hinc (inclusivè) ad mortem Alexandri Magni</i> <i>490. ad regni Macedonici finem 646.</i>	813
78	<i>Amulius XV. rex Latinorum an. 42. Dionys. an-</i> <i>te V. C. 42. expulso Numitore fratre.</i>	793
82	ZACHARIAS XIII. rex Israël mens. 6. 4. Reg. 15.	789
83	SELLUM XV. rex Israël mense 1. 4. Reg. 15. Zacharias à Sellum occisus.	788
90	MANAHEM XVI. rex Israël an. 10. 4. Reg. 15. ESAIAS Propheta claret.	781
93	MANAHEM rex Israël Mor. 4. Reg. 15.	778
94	PEKAIÀ XVII. rex Israël an. 2. 4. Reg. 15.	777
95	<i>Hesiodi seculum. Solinus scribit cum in auspicijs</i> <i>prima Olympiadis obuisse, alij aliter.</i>	776
96	VZIA S rex Iuda Mor. Pekaià rex Israël occi- sus.	775
	PEKA XVIII. rex Israël an. 20. 4. Reg. 15. Esaías videt Dominum in gloria, Esa. 6. <i>OLYMPIADES incipiunt, vide Isagogen.</i> <i>Olympias prima celebratur in astate.</i>	
97	IOATHAM XI. rex Iuda an. 16. 4. Reg. 15. filius Vzia.	774
00	IVBILÆVS MVNDI 64. Mosi 14. Olymp. 2.	771
	MICHEAS & IOEL Prophetæ clarent. Aliqui etiam Abdiam Prophetam in hæc tem- pora reijciunt.	

RES ROMANAE INCIPIUNT.

- Romulus & Remus concepti anno 1. Olymp. 2.
Plut. in Romulo, alijs ad seq. an.*
- 3201 *Romulus & Remus nati, die 21. Aegyptij mensis
Thoth. Plut.* 770
- Dionysius, Livius, Florus, Velleius, Eutropius,
Orosius, Plinius Secundus de Viris illustribus,
Zonaras, & alijs Romana historiae scriptores in-
cipiunt.*
- 3202 *EZECHIAS rex Iuda nascitur.* 769
- 3212 *IOTHAM rex Iuda Mor.* 759
- ACHAS XII. rex Iuda an. 16. 4. Reg. 16.*
- 3213 ** Vaticinium Esaiæ 7. de Immanuele.* 758
- 3216 *PEKA rex Israël occisus ab Osea, qui postea re-
gnavit in Israël.* 755
- 3219 *Hinc numerat VARRO annos Roma condita.
Eius supputationem sequuntur Cicero, Plinius,
Cornelius Tacitus, Dio, Censorinus & alijs. Dio-
nysius autem, Solinus, & tabula Capitolina,
numerant annos Roma condita à sequenti: quã
supputationem nos sequimur.* 752
- 3220 *Olymp. 7. ROM A condita die 21. April. Romu-
lus regnat an. 37. Primus annus V. C.* 751
- 3223 *V. C. 4. Romani puellas Sabinas rapiunt, 18. An-
gusti. Plutarch. Dionys.* 748
- 3224 *OSEAS ult. rex Israël an. 9. 4. Reg. 17.
Hinc ad Monarchiam Iulij Caesaris 700.* 747

NABONASSARIS

AER A.

Anni Nabonassaris siue Salmanassaris, quos Pro-
lemæus numerat, circa huius anni finem ini-
tium sumunt.

- 3227 *EZECHIAS XIII. rex Iuda an. 29. 4. Reg. 18.* 744
- 3228 *Celeberrimum Pascha sub Ezechia, 2. Paral. 29.* 743

Ten-

Tempus medium inter primum Pascha Moſis
& Chriſti, vtrinq; diſtans annis 775.

Serpens æneus confringitur, 4. Reg. 10.

Bellum Meſſenium, an. 20. Pausan.

SAMARIA obſidetur à Salmanaſſare, anno 4.

Ezechia & 7. Oſæ, 4. Regum 17. Conditæ
Samariz anno 210.

Olymp. 10. V. C. 13.

Finis regni Iſraël, quod durauit à morte Salo-
monis annis 262.

Decem tribus Iſraël abductæ in Aſſyrios, 4. Reg.
17. ab exitu ex Aegypto 779.

Samariz capta à Salmanaſſare: conditæ Samariz
anno 212.

TOBIAS abductus in Medos, Tob. 1.

Religio Samaritana cœpit.

Hinc ad captiuitatem Babyloanicam 133.

* NAHVMPropheta floruiſſe putatur.

SENNACHERIB IIII. rex in Aſſyria regnat an. 7

Sennacherib obſidione cingit urbem Ieruſalem.

Angelus Domini perdit Aſſyriorum 185000.
4. Reg. 18. Eſa. 37.

Ezechia morbus: Solis regressus: & vitæ Eze-
chia prorogatio, 4. Regum 20. Eſa. 38.

TOBIAE hiſtoria incipit: & Sennacherib in-
terſcitur à filiis, Tob. 1.

*Pugna ad Ithomen, qua finitum eſt bellum Meſ-
ſenium. Pausan.*

IVBILÆVS MOSIS 15. Mundi 65.

MARDOCEMPADVS in Aſſyria regnat.

Ezechias rex Iuda Mor. ætat. 54.

MANASSE XIII. rex Iuda an. 55. 4. Reg. 21.

*Romulus Roman. rex Mer. ætat. 55. die 7. Iulij.
V. C. 37. A diluuiio 1600. regno Latini 500.*

HERODOTI hiſtoria (continua) incipit, præ-
terquam quod ſuperiora recitat.

- Gyges in Lydia regnat.*
 3258 *V. C. 39. Numa II. rex Roman. an. 43.* 713
- 3300 **IYBILÆVS mundi 66. Mosi 16.** 671
Olymp. 27. V. C. 81.
 * **ABACVC** Propheta floruisse putatur. Alij
 eum in captiuitatis Babylonica tempora reij-
 ciunt.
Numa Rom. rex Mex. aetatis 81.
 3301 *V. C. 82. Tullus Hostilius 3. rex Rom. an. 32.* 670
 3304 **IOSIAS** rex Iuda N. 4. Reg. 22. 2. Paral. 34. 667
 3311 **AMMON XIII.** rex Iuda an. 2. 4. Reg. 21. 660
 3313 **IOSIAS XV.** rex Iuda an 31. 4. Reg. 21. 658
*Cypselus Corinthi exercet tyrannidem, Euf. Hinc
 ad Cyri regnum 100. ad primum consulatum
 Iulij 600.*
 3325 **IEREMIAS** prophetare ac docere coepit, 13. 646
Iosig. Prophetauit an. 41.
*Hinc initium sumunt 40. anni peccatorum do-
 mus Iuda, de quibus Ezéch. cap. 4.*
 3330 Liber Legis reperitur in templo. Ara in Bethel 641
 confringitur: cultus DEI restituitur, destru-
 ctis idolis, 4. Reg. 22.
 3331 Celebre Pascha sub Iosia, 2. Reg. 23. 2. Par. 35. 640
al. ad praeced.
 * **SOPHONIAS** prophetat.
 3332 *Olymp. 35. V. C. 113.* 639
Thales Milesius Philosophus Nest. Laert.
Tullus Hostilius Rom. rex fulmine ictus, Dionys.
 3333 *V. C. 114. Ancus Martius Rom. rex 4. an. 24.* 638
 3340 * **ABDIAS** Propheta his temporibus vixisse 631
 putatur. Alij eum in superiorem Mundi cen-
 tenarium 3240. conferunt, & forte rectius.
 3343 Iosias rex Iuda perit in praelio, 4. Reg. 23. Ier. 628
 46. & Herodot. Mors Cyri & Iosiae distant
 annis 100.
 3344 **IOACHAS XVI.** rex Iuda mens. 3. 4. Reg. 23. 627

- IOIAKIM XVII. rex Iuda an. 11. 4. Reg. 23. 624
 NEBUCADNEZAR seu Nabugdonosor rex As-
 syr. an. 44.
 Liber Ieremix comburitur à rege Ioiakim. Iere- 623
 mix 36.
 * *Draconis leges scriptæ circa hoc tempus.*
 IVBILÆVS Mosis 17. Mundi 67. 621
 Nebucadnezar Iudæam deditione capit. 620
 Ioiakim rex Iuda renuens regi Babylonico pen- 617
 dere tributū, abducitur vincus duabus cate-
 nis in Babylonem, vbi sepelitur sepultura asi-
 ni, id quod Ieremias prædixerat. Hic est qui
 Ieremix librum in ignem coniecerat, 2. Paral.
 36. Ierem. 22.
 IECHONIAS XVIII. rex Iuda mens. 3. d. 10.
 4. Reg. 24.

TRANSMIGRATIO IE- CHONIAE in Babylonem: ab exitu ex Aegypto 901.

- DANIELIS liber incipit.
 Daniel abductus cum Ioiakim Babylonem.
 ZEDECHIAS ult. rex Iuda an. 11. 4. Reg. 24.
 Cœpit ante anni finem.
 * Daniel & eius socij triennio discunt literas & 616
 linguam Chaldaicam, Dan. 1.
Ancus Martius Rom. rex, Mor. à morte Romuli 615
100.
V. C. 138. Tarquinius Priscus V. Rom. rex an. 38. 614
 HANANIA S Pseudopropheta Mor. mens. 7. 613
 quod ei Ieremias mense 5. prædixerat, Ier. 28.
 Daniel & eius socij sistuntur regi Nabugdono-
 sor, Dan. 1.
 EZECHIEL propheta cœpit, anno 5. 612
 transmigrationis Iechoniae, die 5. mens. 4. an-
 no 30. (ætat.) Ezech. 1.

De hoc

- 3360 De hoc anno Ezechiel cap. 8. 9. 10. Cap. 9. iubentur signari litera Ebraica Thau, quotquot gement ac dolerent propter abominationes in vrbe Ierusalem. 611
- 3361 De hoc anno Ezechiel cap. 20. 21. 510
- 3363 Obsidio vrbis Ierusalem die 10. mens. 10. 4. Reg. 25. Hinc ad bellum ciuile Pompeianum 560 608
- 3364 * Olymp. 43. Ieremias carceri includitur, Ier. 32. Hoc anno finiuntur 390. anni Ezechielis, cap. 4. 607
- 3365 Desolatio templi & vrbis Ierusalem. Hinc ad excidium postremum templi Ierusalem 696. ad Monarchiam Iulij 560. ad reditum Esræ in Ierusalem 150. ad conditum templum secundum 87. 606
- CAPTIVITAS BABYLONICA** annorum 70. Ier. 25. 29. 41. 52. Et 4. Reg. 25. Chaldei urbem Ierusalem inuasere die 9. mens. 4. Ierem. 39.
- Templum conflagrauit die 10. mens. 5. Ier. 52. Stetit an. 431. mens. 3. circiter.
- Hic fuit finis regni Iuda, quod durauit ab obitu Salomonis 395. Est annus à diluuiio 1709. natali Abrahæ 1416. eius vocatione 1342. incensis Sodomis 1317. exitu ex AEgypt. 912. morte moysi 872. partitione terræ 865. excidio Troiæ 577. regno Samuelis & capta arca 515. nato Dauide 505. eo mortuo 435. à dedicato hoc templo Salom. 424. à completa regia Salom. 412. capta Samaria 133. prædicatione Ieremie 41. Ezechielis 7. ab V. C. 146.
- Ieremias ab Assyrijs ex carcere dimittitur, & libertate donatur, Ieremie 39.
- Sedechiæ regi eruantur oculi, cum prius vidisset filios suos mactari, Ieremie 39.
- Gedalia occisus mense 7. Ieremie 41.
- 3369 Reliquiæ Iudæorum abductæ in Babil., Ier. 52. 602
- Propa-

Propagatio doctrinae Ecclesiae in Babylone.

Daniel exponit somnium Nebucadnezaris de Colosso, &c. Dan. 2. Isoph. 601

Ezechieli monstratur templum typicum, Ezechielis 40. 593

Solon fert leges Atheniensibus, Laert.

Eclipsis Solis predicta à Thalete, Plin. l. 2. c. 12. 584

Nebucadnezar rex Babylonis Mor. 581

EVILMERODACH regnat in Babylone an. 28. circiter.

IECHONIAS rex Indi exaltatur die 25. mense 12. Jerem. 52. Sed 4. Regum 25. exprimitur dies 27. mens. 12. A regno Davidis 500.

Libri Regum desinunt.

Tarquinius Priscus Rom. rex occisus: à morte Aeneas 600. 577

V. C. 176. Servius Tullius VI. Rom. rex an. 44. 576

IVBILÆVS MVNDI 68. Moſis 18. 571

Olymp. 52. V. C. 181.

Hic Iubilæus est ipsum medium captivitatis Babylonicae, id est, annus 25. qui mense 4. aut 5. completur.

PHALARIS TYRANNVS.

Circa hæc tempora Vixit Phalaris Sicilia Tyrannus crudelissimus, qui serpes inclusit boni areo, Et dum submisso ignis correrentur, instar bouum clamarent. Hanc aream taurum fabricauerat Perillus filius erariss, ex quo Tyranno tradiderat. Phalaris artificem illum primo omnium tauro, quem alijs elaborauerat, intravit & vinum crenauit.

————— pena non infior Villa est,

Quam necis artifices arte perire sua.

Historia ESTHER ab aliquibus ad hæc tempora refertur: alij aliter.

Hoc seculo floruerunt septem sapientes in Gracia: item

item Pythagoras, Phocylides, Epicharmus, Anaximander, Anacreon Lyricus, Arion Musicus, Stesichorus Poeta, Phalaris Sicilia tyrannus.

- 3406 Ludi Compitalitij primum facti V. C. 187. 565
Eodem anno Servius Tullius primus censum egit.
Et LVSTRVM primum fecit. Goltzius.
- 3407 AESOPVS fabularum autor interemptus a 564
Delphis, Euseb. Suid. Olymp. 54.
- 3408 Pisistratus Erbe Athenarum pellitur. Euseb. Sigonius refert ad annum sequentem. 563
- 3411 LVSTRVM secundum Romae factum. Goltz., 560
- 3412 Crassus ultimus Lydorum rex regnat an. 14. Herod. Olymp. 55. 559
- 3413 REGNUM CYRI. 558
Cyrus Astyagen, qui fuit rex ditissimus, capit. Herod. Et Iust.
Cyrus regnavit an. 30. Cic. Herod.
- Annus captivitatis Babylonice 49.
- 1414 Niglossor regnat an. 4. Berossus. Iosephus habet 40. 557
errore manifesto. Iosephus lib. 10. cap. 13. Niglossorem vocat filium Enilmerodachi. Berossus non item.
- Cyaxares filius Astyagis, quem Daniel nominat Darium Medum filium Ahasueri, cum Cyro regnare cepit in Media annis 20. ante captam Babylonem.
- Pisistratus redit Athenas. Sigonius.
- 3417 Circa hoc tempus Zerobabel primus Iudaeorum 554
dux post reditum ex Babel nascitur, ante finem captivitatis Babylonice anno 17. Philo Anni.
Labosardach filius Niglossoris regnavit 9. mensib. Ioseph. Et Berossus.
- 3418 BALTHASAR in Babylone regnat annis 17. Iosephus ex Berosso. 553
Hunc nominat Iosephus Nabonidum: Herodotus Labynitum.

- 19 V. C. 200. Visio Danielis de 4. bestiis, 552
id est, Monarchijs cap. 7.
*Pisistratus Athenis regnat, Olymp. 56, an. 4. Paus.
lib. 2. Est medium inter coronationem Salom.
& natalē Augusti Caesaris. Vtrinque anni 490.
Cræsus aduersus Cyrum bellum gerit. Euseb.
Amyntas IX. rex Maced. an. 50.*
- 1 Visio Danielis de ariete feriente hircū, 550
cap. 8. Hinc ad Alexandri Magni natalem 195.
ad regnum 215. ad eius Monarchiam 220.
4 *Olymp. 58. Solon meretur anno 2. Pisistrati re- 547
gnantis. Plutarchus in Solone. A condito tem-
plo Salom. 490. Hinc ad obitū Platonis an. 200.
Thales Milesius meretur penagenarius. Laërt. O-
lymp. 58. nobis prodeunt anni 92.*
- FINIS REGNI LYDORVM, quod du- 548
ravit an. 170. Herod.*
- Cræsus à Cyro captus. Euseb. Hic sedens in rogo
memor dicti Solonis, qui neminem ante obitum
felice dixerat, exclamauit: O Solon, Solon, &c.
Huc occasione à morte liberatus est. Hinc ad
Iulij Monarchiam 500.*
- Olymp. 59. V. C. 209. Theognis, cuius Gnomolo- 543
gia ext. t. nascitur. Suid.*
- Medium inter regnum Salom. & Imperium Au- 541
gusti. Vtrinque enim distat 500.*
- Olympus 60. V. C. 213. Phocylides Poëta, cuius 539
extant epigrammata. floret. Euseb.*
- Vltimus annus captiuitatis Babylonice 537.
& vltimus monarchiæ Assyriæ.
CYRVS Babylonem capit.
Prædixerat Esaias Babyl. regni interitum c. 45.
BALTHASAR rex Babylonis interficitur à Da-
rio Medo sene, nato annos 62. Daniel. 5. cum
quo Cyrtus Persarum rex Babylonem cœpit,
quod prædictum erat Esa. 13. 14.

Post

* Post hæc tempora videtur Daniel coniectus in
licum leonum, Daniel. 6.

Annus à condito templo Salom. 500. compl.

3435

MONARCHIA II. PER- SARVM.

536

Durauit an. 207. vsq; ad Alexandri Magni Mo-
narchiam.

*CYRVS primus Monarcha apud Persas, annis 7.
completis.*

Iudæi in patriam redeunt, ducibus Zorobabele
& sacerdote Iesua. Prædixerat Ieremias Pro-
pheta reditum Iudæorum ex Babel in Iudæam
post 70. añorum exilium c. 25. & 29. Esa. c. 44.

Deus Danieli patefecit 70. hebdoma-
dum tempus. Daniel. 9.

LIBER ESDRAE sacerdotis incipit, qui
10. cap. enarrat facta annorum 80. à reditu
Israëliitarum ex Babel ad añum primum (com-
pletum) migrationis Esræ ex Babel. Nomi-
natur Esdras velox & ingeniosus scriba legis
Domini, ob sacrarum literarum peritiam atq;
legis tradendæ studium: & maximè ob scri-
pta quædam sacra à se collecta posteritatiq;ue
tradita. Hinc vulgo creditur libros Paralipo-
menon ab ipso scriptos esse, qui sunt epitome
quædam historiarum à mundo condito ad hæc
vsq; tempora. Et vbi definit secundus Para-
lip. ibi incipit primus Esdræ.

Altare extruitur Hierosolymis à Iudæis, & pri-
mum à reditu celebratur festum tabernaculo-
rum, die 1. mensis 7. Esræ cap. 3.

3436

Olympus 61. V. C. 217. Templi secundi funda-
menta iacta, mense 2. Esræ cap. 3.

535

Exstructio templi impeditur vsque ad annum 2.
Darij (annis 17) Esræ 4.

Visio

- 37 **Visio postrema Danielis die 24. mensis** 534
 primi, in qua textitur prognosticon commem-
 morans res à 3 anno Cyri usq; ad mundi con-
 summationem cap. 10. 11. 12.
- Hinc ad conceptum Christum 532. Vide Crus.
 p. 122.
- 8 **Servius Tullius VI. Rom. rex interfectus est V. C.** 533
 219. lib. de Viris illustribus cap. 7.
- Tarquinius Superbus arreptum socerum suum Tul-**
 lium regem Rom. elatumq; è curia, per gradus
 dedit precipitem. Ita ille perijt generi & filia
 sua insidijs. Dionys. 4.
- 9 **V. C. 220. Tarquinius Superbus VII. & ultim.** 532
 Rom. rex regnat an. 25.
- 0 **Olympias 62. V. C. 221. Hoc tempore vixit Poly-** 531
 crates Samiorum tyrannus, qui postea strangu-
 latus est à prefectis Sardium. Cic. lib. 5. de fi-
 nis. de eo loquitur.
- Cyrus Persarum rex moritur. Herod. Xenoph.** 529
- CAMBYSES filius Cyri II. Persarum rex an. 8.** 528
 Herod. Hic vocatur Assuerus & Arthasasta.
 Esdra 4.
- Olympias 63. V. C. 225.** 527
- Amasis rex AEgypti, Cambyse negat filiam & mit-** 526
 tit Aprijs filiam: Unde oritur bellum Camby-
 sis aduersus AEgyptios.
- Cambyses Persarum rex armis AEgyptum cepit** 525
 circa 3. annum olympiadis 63.
- Olympias 64. V. C. 229.** 523
- IUBILÆVS MOSIS 19. Mundi 69.** 521
- Mors Cambysis attulit Iudais letitiam conveni-**
 entem iubileo.
- DARIVS HISTASPIS III. rex Persa-** 520
 rum an. 36. Herod. Iustin.
- Distribuit Persiam in 20. provincias. Herod.**
- Simonides Poëta vixit.**

3452

Olympias 65. V. C. 233.

AGGAEVS ET ZACHARIAS.

Aggæus prophetare cœpit die 1. mense 6.

Zacharias mense 8.

TEMPLVM SECVNDVM Hierosolymis
conditum. Esræ 5. 6. Fundamenta iacta anno
2. Darij, die 24. mense 9. Aggæ. 2.

3453

Darius Persarum rex edicto suo confirmat inco-
atam templi extruccionem. Esræ 6. Estq; hic
annus ab exitu Israël ex Aegypto 1000.Memoria & obseruatione dignum est, quod Iu-
dæi sola adhortatione Prophetarum Aggæi &
Zachariæ templi adificationem aggressi sunt
anno superiore, absque consensu Darij regis
Persarum, securè interim expectantes Regiam
confirmationem incoati operis, qua re fidem
suam in promissiones diuinas, quas ex Prophe-
tis acceperant, egregiè declararunt.

3456

Olympias 66. V. C. 237. A diluuiio 1800. A mor-
te Iacob 1200. ab olymp. principio 260. à mor-
te Hiskia & Romuli 200. à iactis fundamentis
templi 21.*Pindarus Poëta nascitur: Vixit annis* 66. alij 80.
*Scholias.*Domus Domini completa est die 3. mens. 12. an-
no 6. Darij facta est. Si volent scholastici me-
ninnisse annum dedicati templi secundi, tantum
imprimant menti hoc, quod ordine se hic sub-
sequuntur hi numeri: 3. 4. 5. 6.TEMPLI SECVNDI dedicatio, 1. Esdræ
6. à diluuiio 1800. à dedicato templo Salomo-
nis 515. Hinc ad N. C. totidem.*Hipparchus Pisistrati filius ab Aristogitone & Ar-
medio necatur anno 4. ante eiectum Hippiam.**Hippias Pisistrati filius tyrannidem obtinet Athe-
nis & regnat annis paulo amplius tribus &sq; ad
expulsos Pisistratidas. Herod.*

Pri-

519

518

515

- 57 Primum Pascha in templo secundo celebratum 514
 1. Efd. 6. Hinc ad postremum Pascha Christi
 anni 547. ad excidium 584.
- Distat hoc Pascha à primo paschate Mosaico an-
 nis 1004. à Paschate in templo Salomonis pri-
 mo 516. à Paschate Ezechiae 230. Iosiae 127.
 à postremo Paschate in templo Salomonis ce-
 lebrato 92. à primo Paschate sub Iosua cele-
 brato 963.
- 0 *Olympias 67. V. C. 241. Pisistratida Athenis pulsus 511*
 anno 20. ante Marathoniam pugnam. Herod.
 & Thucyd.
- 2 *Darius Babylonem capit astutia Zopyri. Herod. 509*
 Iustin. Clem.
- 3 *Lucretia à Tarquinij Superbi filio stuprata manu 508*
 sua perit.
- 4 *V. C. 245. Tarquinius Superbus Roma & regno 507*
 ejicitur 24. Feb. qui dies dictus est REGIFU-
 GIVM.

ROMAE REGIBVS EIE- CTIS PRIMI COSS.

CREANTVR.

- Ob stuprum à regis Superbi filio illatum Lucretia 506*
 muratur Respubl. Romana; & eiectionis regibus
 Magistratus annuus mandatur Consulibus.
- Primus autem annus quinque Coss. habuit. Dionys. 505*
 Hinc ad Iulij Monarchiam 460.
- BELLVM ETRVSCVM III. cum rege 500*
 Porfena.
- V. C. 247. Capitolium Roma dedicatum. Dionys. 505*
- IOIAKIM filius summi sacerdotis absente patre 500*
 functus est Pontificatu an. 8. Hic conscripsit
 gesta Iudith, & anniuersariam liberationis me-
 moriam agendam instituit. Philo Anni.
- Olympias 70. V. C. 253. Primus Dictator Rom. 499*
 C 2 T. Lara

- T. Lartius Flavius, ante natum Iulium Cæsarem Dictatorem Ultimum* 400.
- 3475 *Pythagoras Samius cuius aurea dicta circumferuntur moritur. Euseb.* 496
- 3476 *Olymp. 71. V. C. 257. Saturnalia instituta. Liu.* 495
- 3477 *Pugna ad lacum Regillum V. C. 258. Latini victi à Dictatore Posthumio. Hæc fuit postrema pugna Tarquinij Superbi cum Romanis. Paulo post obiit, exilijs suis anno 14. Dionys.* 494
- Hippocrates Medicus vixit.*
- 3479 *Prima secessio plebis Rom. in montem sacrum V. C. 260. Liu.* 492
- 3480 *Olympias 72. V. C. 261. Tribuni plebis primum creati.* 491
- Pugna Marathonica, qua Miltiades prostravit exercitum Darij Regis Persar. in campo Marathonio. Herod. Thucyd. Dionys. Gell. & Probus in Miltiade.*
- 3481 *Gelon in Sicilia regnat an. 8.* 490
- 3482 *Coriolanus exilio à plebe mulctatur, quod obstitisset, ne frumentum ex Sicilia aduectum plebi divideretur in summa annona caritate. Damnatius absens in Volscos abiit Liu.* 489
- 3485 *Coriolanus à matre Veturia & coniuge Volturnia placatur & exoratur, ne patriam oppugnet. Liu. Dionys.* 486
- 3486 *Darius Hystaspis rex Persarum moritur. Hinc ad mortem Augusti Cæsaris 500.* 485
- Epicharmus vixit. Suid.*
- Sophocles Poëta Tragicus nascitur Athenis Olymp. 73. ante Socratem annis 17. Suid.*
- 3487 *XERXES IIII. rex Persarum an. 21. Diod.* 484
- Lex Cassia Agraria à Sp. Cassio Coss. primum lata est, aduersante collega Proculo Virginio & Senatu. Cassius cum magistratu abiret, à Quæstoribus damnatus & necatus est. Ex eo tempore leges Agraria maximis semper moribus Rom. Rempubl. concusserunt. Zaf.*

Aristides in exilium pulsus ab ingratis ciuibus.

482

Certatum est hoc anno cum Tribunis. Liu.

481

Oppia Virgo Vestalis damnata, incesti pœnas dedit.

Graci fama imminentis belli audita, omnes priva-

tas simultates obliuione delēt Ἐσσυγχετισμῶ

facto, mittunt legatos petentes auxilium à Ge-

lone rege Syracusanorum.

Themistocles interpretatur oraculum de muris li-
gneis.

Xerxes Sardibus hybernat : legatos mittit in Gra-

480

ciam, petentes terram Ἐσ aquam : Helleston-

tum flagris cadi, Ἐσ mari compedes inijci iubet.

Herod.

Syncretismus in Gracia factus.

Aristides ab Atheniensibus reuocatur anno 3. exi-

lij, Plutarch.

Olympias 75. V. C. 273. Herod. Diod. Dionys.

479

Paus. Expeditio Xerxis in Graciam. Xerxes re-

consens exercitum plotat.

Pugna ad Thermopylas : 300. Spartani, qui sese

opposuerant Xerxi, occubuerunt. Pugna ad Ar-

themisium : classis Persarum victa à Gracis.

Athena capta à Xerxe.

Pugna ad Salaminem : classis Persarum ab Athe-

niensibus duce Themistocle nauali pralio victa.

Xerxes è Gracia fugit. Vide Herodot. Diodor.

Probum Ἐσ Plutarchum in Themistocle Ἐσ A-

ristide.

Euripides Poëta nascitur Suid. sed Laërtius annis

20. antiquiorem facit.

Liber XI. Diodori Siculi incipit.

Pugna ad Plataeas Ἐσ ad Mycalen eodem die.

478

Persæ victi à Gracis : Mardonius interfectus.

Herod. Diod.

Herodotus desinit, qui nouem libris complexus est

historiam. 237. annorum ab anno 3256. (id est,

à morte Candaulis) Ἐσq; ad pugnam ad Myca-

- len & fugam Xerxis. Estq; hic annus à morte Moſis 1000. Vide igitur quàm multis annis Moſaica hiſtoria ſit ſcriptis Herodoti antiquior. Nam ab exitu ex AEgypto (quando Moſes liberos ſuos ſcribere aggreſſus eſt) ad Herodoti principium, numerantur anni 803. Reliquam hiſtoria partem pertexit Thucydides, & ſq; ad bellum Peloponneſiacum.
- 3494 Themistocles rep. rat muros Athenarū, repugnanti- 477
bus Lacedæmonijs.
- 3495 Piræum Athenis extruitur à Themistocle. Diod. 476
Diodorus huc reſert necem Pausania: alij aliter.
- 3496 Cremera expugnata, & internecione deleta eſt 475
gens Fabia. Dionys.
- 3499 IOIAKIM ſummus Sacerdos, mortuo patre Ie- 472
ſua, præeſt annis 28. Philo habet 48.
- 3500 IVBILÆVS MVNDI 70. Moſis 20. 471
Olymp. 77. V. C. 281.
- * MALACHIAS Prophetarum vltimus
circa hæc tempora vixit.
- * Hiſtoria IVDITH huc pertinere putatur.
Theron Agragantinorum rex, quem celebrat Pin-
darus ode ſecunda, moritur. Diod.
- De huius anni ſeditionibus in Urbe Roma vide Li-
uium & Dionys.
- Plebs Romana pulſa ſiſtitoribus impetum facit
in Coſſ. qui niſi è foro ſe proripuiſſent, perpetra-
tum fuiſſet nefarium facinus.
- 3501 Circa hæc tempora Themistocles de patria opt. me- 470
ritus invidia amulorū in exilium pulſus. Diod.
Thucyd.
- 3502 Pugna ad Eurymedontem fluuium. Cimón dux 469
Athenienſis vincit Perſus eodem die pralio na-
uali ac terreſtri. Hæc duo Victoria nomen Cimo-
nis clarum fecerunt in vniuerſa Græcia. Thu-
cyd. Diod. Probus & Plut. in Cimone.

- Socrates Philosophus nascitur. Laërt. 468
- Sophocles primam fabulam iuuenis adhuc Athenis docuit. Plut. Cimon.
- Hieron rex Sicilia obiit Olymp. 78. hunc celebrat Pindarus. 467
- Xerxes interfectus ab Artabano. 464
- Olymp. 79. V. C. 289. cuius Victores celebrat Pindarus Ode 7. & 13. 463
- ARTAXERXES LONGIMANVS V.**
Persarum rex an. 40. Diodor. Hinc ad natum Augustum 401.
- Themistocles circa hunc annum moritur. 462
- Roma seuit atrociss. pestis qua vterq; Coss. absumptus est. Liu. Dionys. 461
- Bellum Dithmarsicum.
- Feliciter pugnant Romani aduersus hostes : & res Romana in antiquum statum redit. Volscum nomen propè deletum est, 13417. in acie ceciderunt : 1250. capti. Vbi, etsi adiectum aliquid sit, magna certè cades fuit. Tertia illa pugna eo anno fuit. Liu. 460
- Olymp. 80. V. C. 293. **PERDICCÀ XI.** rex Maced. annis 31. incoatis, alijs tribuunt ei 28. nos cum Theopompo 31. Nam Athen. lib. 5. cap. 13. dicit: Perdiccam mortuum esse Archonte Athenis Epaminonda, id est, anno tertio Peloponnesiaci (nobis est annus mundi 3543) id spacium complectitur annos 31. 459
- Capitolium captum ab Herdonio, sed eo interfecto recuperatum. 458
- Exules & serui ad 4500. hominum, duce Herdonio, Capitolium atq; arcem nocte occupauerunt. Valer. Cos. in pugna contra seruos cecidit, & in eius locum suffectus T. Quintius Cincinnatus mense Decemb. Linius.
- Migratio secunda Iudæorum ex Babel. 457

INITIVM HEBDOMADVM

DANIELIS, *id est*, annorum 490. qui finiuntur morte Christi. Dan. cap. 9.

ESDRAS Sacerdos anno 7. Artaxerxis cum populi Israëlitici turba migrat è Babylone in Iudæam: iter ingreditur die 12. mens. primi, Esdræ cap. 8. Hierosolymā venit die 1. mens. 5. Esdræ cap. 7. Est à priore reditu Iudæorum ex Babel annus 80. incoatus.

Pugna ad Tanagram: Athenienses Victi à Lacedæmonijs. Thuc. Diod.

3519

V. C. 300. Romani Athenas mittunt legatos allatu-
ros legum formulas.

452

3521

V. C. 302. II. HEBDOMAS DANIELIS & annus 70. templi secundi incipit.

450

Romanorum legati Athenis reuerſi, nouas leges adferunt in Urbem, quæ plerunq; inde appellantur leges XII. tabularum.

Decemuiui creati, qui anno ſequenti magistratum inierunt.

3522

DECEMVIRI tenuerunt Rempubl. in annum tertium, Dionys.

449

3523

Nobilis pax Græciæ: quam Artaxerxes cum Atheniensibus fecit, & Græciæ ciuitates in Asia liberatæ eſſe inſiſt. Diod. Plutarchus.

448

Cimon Athenienſium dux Mor. Poſt Cimonem Pericles Athenis clarus fuit.

3524

Secunda ſeceſſio plebis Romana. Olymp. 83. V. C. 305. Decemuiui abdicarunt facta ſeceſſione plebis in Auentinum ob Appij Claudij facinus. VIRGINIVS filiam interfecit. Cicero lib. 2. de ſinib. Hinc ad Iulij Caſaris Monarchiā 400.

447

3526

Tricennalia ſœdera inter Athenienſes & Lacedæmonios facta: ſed ſeruata annis 14. & ſq; ad belli Peloponneſiaci principium. Thucyd.

445

NEHE-

NEHEMIAE LIBER incipit.

NEHEMIAS die 20. mensis 9. accipit nuncium de miseranda vastitate urbis Ierusalem, Neh. 1.

Nehemias Hierosolymam veniens reparat muros urbis Ierusalem spacio dierum 52: absoluit opus die 25. mens. 6. Nehem. 6.

Medium inter initium regni Cyri & inter Monarchiam Alexandri Magni. Et quidem congruit supputatio exacte, quia & string; reperitur distantia 115.

2 4 1 2	3 5 2 7	3 5 2 6
1 1 5	1 1 5 1	4 7 5
2 5 2 7	3 6 4 2	4 0 0 1

Hinc ad excidium Hierosolymorum anni 514. Ad muros Ierusalem detectos & euersos à Pompeio 382. ad eosdem instauratos ab Antipatro Herodis Magni patre 400. inclusuè.

ELIASIB summus sacerdos Pontificatum tenet Hierosolymis annis 41. Philo Annij. Huius Eliasib fit mentio Nehem. 3.

Olymp. 84. V. C. 309. III. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, annus hebdomadam 15.

Plinius scribit Herodotum circa hunc annum scripsisse suam historiam.

LIBER IIII. LIVII incipit.

Primi Tribuni militum consulari potestate Romae creati.

V. C. 312. Primi censores Romae creati.

Desinit historia Dionysij Halicarnassensis.

IIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, annus hebdomadam 22.

Res rara, Arator fit Dictator Rom. L. Quinctio Cincinnato in agro aranti nunciatum est eum Dictatorem factum: cuius iussu Magister eq.

INITIVM HEBDOMADVM

DANIELIS, *id est*, annorum 490. qui finiuntur morte Christi. Dan. cap. 9.

ESDRAS Sacerdos anno 7. Artaxerxis cum populi Israëlitici turba migrat è Babylone in Iudæam: iter ingreditur die 12. mens. primi, Esdræ cap. 8. Hierosolymā venit die 1. mens. 5. Esdræ cap. 7. Est à priore reditu Iudæorum ex Babel annus 80. incoatus.

Pugna ad Tanagram: Athenienses victi à Lacedæmonijs. Thuc. Diod.

3519

V. C. 300. Romani Athenas mittunt legatos allatuos legum formulas.

452

3521

V. C. 302. II. HEBDOMAS DANIELIS & annus 70. templi secundi incipit.

450

Romanorum legati Athenis reuerſi, nouas leges adferunt in urbem, quæ plerunq; inde appellantur leges XII. tabularum.

Decemviri creati, qui anno ſequenti magistratum inierunt.

3522

DECEMVIRI tenuerunt Rempubl. in annum tertium, Dionys.

449

3523

Nobilis pax Græciæ: quam Artaxerxes cum Atheniensibus fecit, & Græcæ ciuitates in Asia liberæ eſſe inſiſt. Diod. Plutarchus.

448

Cimon Athenienſium dux Mor. Poſt Cimonem Pericles Athenis clarus fuit.

3524

Secunda ſeceſſio plebis Romana. Olymp. 83. V. C. 305. Decemviri abdicarunt facta ſeceſſione plebis in Auentinum ob Appij Claudij facinus. VIRGINIVS filiam interfecit. Cicero lib. 2. de ſinib. Hinc ad Iulij Caſaris Monarchiā 400.

447

3526

Tricennalia fœdera inter Athenienſes & Lacedæmonios facta: ſed ſeruata annis 14. & ſq; ad belli Peloponneſiati principium. Thucyd.

445

NEHE-

NEHEMIAE LIBER incipit.

NEHEMIAS die 20. mensis 9. accipit nuncium de miseranda vastitate urbis Ierusalem, Neh. 1.

Nehemias Hierosolymam veniens reparat muros urbis Ierusalem spacio dierum 52: absoluit opus die 25. mens. 6. Nehem. 6.

Medium inter initium regni Cyri & inter Monarchiam Alexandri Magni. Et quidem congruit supputatio exacte, quia utrinque reperitur distantia 115.

2 4 1 2

3 5 2 7

3 5 2 6

1 1 5

1 1 5 1

4 7 5

2 5 2 7

3 6 4 2

4 0 0 1

Hinc ad excidium Hierosolymorum anni 514. Ad muros Ierusalem deiectos & eversos à Pompeio 382. ad eosdem instauratos ab Antipatro Herodis Magni patre 400. inclusivè.

ELIASIB summus sacerdos Pontificatum tenet Hierosolymis annis 41. Philo Annij. Huius Eliasib fit mentio Nehem. 3.

Olymp. 84. V.C. 309. III. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, annus hebdomadam 15.

Plinius scribit Herodotum circa hunc annum scripsisse suam historiam.

LIBER II. LIVII incipit.

Primi Tribuni militum consulari potestate Romæ creati.

V.C. 312. Primi censores Romæ creati.

Desinit historia Dionysij Halicarnassensis.

III. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, annus hebdomadam 22.

Res rara, Arator sit Dictator Rom. L. Quintio Cincinnato in agro aranti nunciatum est eum Dictatorem factum: cuius iussu Magister eq.

C 5

C. Ser-

444

443

442

441

440

436

- C. Servilius Hal. Sp. Melium regnum affectantem interemit. Liu. Cicero de Senect.*
- 3536 *Isocrates Orator Nasc. Plut.* 435
Pindarus Poeta obijt.
- 3537 *Tribunus militum Tolumnium regem Veientium interfecit & iussu le ad terram affixit, caputque abscissum victor spiculo gerens, terrore casi regis hostes fudit. Liu.* 434
- 3538 *Archidamus Lacedaemoniorum rex moritur, cum regnasset an. 42. Successit Agis an. 27. Diod.* 433
- 3539 *Nehemias redit Babylonem: Nehem. 5. Quidam putant Nehemiam visisse ultra 120. annos, quod attigit Alexandri Magni tempora, & cap. 12. nominat Iadduam sacerdotem, qui Alexandrum in urbem Hierosolimam recepit. Methoris Cyclis decennonalis editus, Diod.* 432
- 3540 *Olymp. 87. V. C. 321.* 431
Thucydidis historia continua de bello Peloponnesiaco incipit.
- 3541 *Bellum Peloponnesiacum inter Lacedaemonios & Athenienses gestum: duravit an. 27. mens. aliquot. Thucyd. Hinc ad Monarchiam Augusti 400. ad Vespasiani imperium 500.* 430
Eclipsis Solis in aestate tanta accidit, ut stella interdiu in caelo visa sint. Thucyd. 2. Crasius refert hanc Eclipsin ad 2. Augusti sine Sextilis.
- 3542 *Pestis Attica, in qua corpora, brachia, pedes hominibus deciderunt, cuius sanitiā & atrocitatem describit Thucyd.* 429
- 3543 **V. HEBDOMAS DANIELIS** 428
incipit.
- Pericles dux Athenarū & Orator praestantissimus moritur.*
- 3544 *Olymp. 88. V. C. 325. Plato Philosophus nascitur. Laert. Plut. fuit minor Socrate annis 41. Isocrate 8.* 427

- 7 **ARTAXERXES** Longimanus moritur. *Thucyd.* 424
- 8 **DARIVS** Nothus VI. Persarum rex an. 19. *Diodor.* 423
Linus hoc anno scribit facibus ardentibus pugnatum fuisse inter Fidenates & Romanos. Fidenas capt. & dirept. & Mamercum AEmilium III. Dictatorem triumphasse de victis Veientib. & Fidenatibus.
- 9 **VI. HEBDOMAS DANIELIS** 422
 incipit, id est, annus hebdomadam 36.
- 0 **IVBILÆVS MVNDI 71.** *Mosis 21.* 421
Aristophanes Poëta floret.
Pax 50. annorum inter Athenienses & Lacedamonios sub huius anni finem facta, qua duravit an. 9. mens. 10. Thucyd.
- 3 *Alcibiadis Atheniensium ducis res gesta ab hoc anno incipiunt apud Thucyd.* 418
- 6 **Olymp. 91. V. C. 337. VII. HEBDOMAS DANIELIS** 415
 incipit, id est, annus 43. hebdomadam.
De huius anni bellis in Græcia inter Bizantios & Bithynios: inter Agestanos & Selinuntios: & de initio belli inter Athenienses & Syracusios, Vide Diod.
- 8 *In Peloponneso Lacedamonij verbis Alcibiadis concitati, rupto fœdere instaurant cum Atheniensibus bellum, cuius incendia 12. annis flagravere. Diod.* 413
- 9 *Athenienses horrendam cladem accipiunt in Sicilia, victi à Syracusanis nâuali pralio: Nicias dux eorum interimitur.* 412
Hanc cladem Eclipsis Luna præcessit, eius meminerunt Thucyd. Diod. Polyb. Plut. arch. Crusius habet hanc Eclipsin 27. Augusti.

- 3561 *Thucydidis historia desinit.* 410
XENOPHONTIS historia de bello Græcorum incipit.
- 3562 *Pugna ad Abydum: & postea ad Cyzicum, qua Athenienses vicerunt Spartanos, interfecto duce eorum Mindaro. Xenoph.* 409
- Hic complentur septem primæ hebdomades **DANIELIS**, quarum tempore ait ciuitatem Ierusalem ædificandam esse in angustia temporum.
- 3563 **VIII. HEBDOMAS DANIELIS** incipit, id est, hebdomadam annus 50. 408
Carthaginenses duce Annibale capiunt duas Urbes, Selinuntem & Himeram, Xenoph.
- 3565 *Alcibiades Athenas reuersus, magnifice excipitur: paulò post gratia excidit, & spontè in exilium abit. Xenoph.* 406
- 3566 *Prelum nauale ad Arginusas, quo Callicratidas Lacedæmoniorum dux victus est ab Atheniensibus. Xenophon.* 405
Dionysius senior Syracusis inuadit tyrannidem, quam tenet an. 38.
Euripides Poëta Tragicus moritur etat. 75. Suid.
Sophocles Mor. etat. 90. Diod.
Acragantum alias Agrigentum à Carthaginensibus captum: ante delictam à Scipione Carthaginem 260. Diod.
- 3567 *Pugna ad Aegospotamos, qua Lacedæmonij duce Lysandro vicerunt Athenienses. Xenop. Diod.* 404
DARIVS Nothus Pers. rex Mor.
ARTAXERXES MNEMON VII. Persarum rex an. 43.
Xenophontis liber I. de Cyri Minoris expeditione incipit à morte Darij Nothi.
- 3568 *Olymp. 94. V. C. 349. Athena capta à Lysandro & muri ad tiliarum cantum diruti.* 403

Triginta tyranni Athenis dominantur.

Eclipsis Solis Xenoph. 2. Crispius 3. Septemb.

Themamenes accusatore Critia à 30. tyrannis interficitur.

Alcibiades à Pharnabazo Satrapa Persico occisus.

De Alcibiadis versatili ingenio dictum est, nesciri an plus boni vel mali in eo fuerit, id est, an patria magis profuerit vel nocuerit.

Post Alcibiadem Athenis celebres fuerunt Conon & Thrasybulus, quorum hic paulò post triginta tyrannos Athenarum urbe eiecit & ἄμυνταιp sanxit.

Hoc anno Veij primum à Romanis obfessi sunt: decimo anno eius belli urbs ipsa capta est à Dictatore Camillo.

403

IX. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, hebdomadum annus 57.

401

Cyrus Iunior in bello perit. Xenoph.

400

Socrates ætatis 70. huiusmodi cicutæ Mor. Diod. Connumerato hoc anno decurrerunt hinc ad primum annum Christi 400.

399

Olymp. 96. V. C. 357. Agesilæus apud Lacedæmonios reb. gestis clarus habetur, huius vitam Plutarch. & Prebus. Item Xenoph. in oratione de laudibus Agesilæi.

395

Tisaphernes obtruncatur.

Lysander qui Athenas cepit, in prælio occubuit. Xenoph. Diod. Justin. 6.

Carthaginenses Messina petiuntur, eamq; vastant. Phocenses Bæotijs bellum inferunt.

X. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, hebdomadum annus 64.

494

Pugna navalis ad Cnidum, qua Conon Atheniensis vicit Lacedæmonios. Xenophon. Probus.

Pugna ad Coroneam. Agesilæus cum Thebanis dimicat. Xenophon.

- 3578 Veiorum Urbs capta à Romanis, Dictatore Camillo, anno 10. eius belli. *Liv. lib. 5.* 493
- 3579 Corinthiacum bellum captum quod duravit an. 7. *AMYNTEAS XVI. rex Maced. annus Alexandri Magni an. 6. Diodorus tribuit ei annos 24. sed in uniuersum: quia bis regnavit. Diodorus eius regnum incipit ab anno 4. olymp. 96. obitum eius ponit anno 3. olymp. 102. Hinc (inclusuè) ad Alexandri obitum 70. anni. Et hic est à Carano primo rege Macedonum annus 420. i.e. sexies 70.* 492
- 3580 Camillus Faliscos in ditionem populi Rom. redigit remisso ad eos ludimagistro proditore. *Liv. Olymp. 97. V.C. 361. Eudoxus Cnidius vixit: & Architas Tarentinus apud Dionem Siciliæ regem.* 391
- 3582 Thrasybulus Atheniensium dux occiditur. *Diod.* 389
- 3583 Bellum Gallicum Senonicum. *M. Camillus accusatur à L. Appuleio Tribuno pleb. ob prædam Veientanam iniquè diuisam, & in exilium eijcitur post Coriolani exilium anno 100. completo.* 388
- 3584 Olymp. 98. V.C. 365. XI. HEBDOMAS DANIELIS, id est, annus hebdomadum 71. *ROMA à Gallis capta, qui tenuerunt urbem 7. mens. excepto Capitolio. Pugna Alliensis: Romani victi ad Alliam flumen à Gallis Senonibus, die 16. vel 18. Julij.* 387
- 3585 Galli Roma expulsi à Camillo ab exilio reuocato. *Pax Græcia data ab Artaxerxe Mnemone, dicta pax Antalcida. Xenoph.* 386
- 3586 Capitolium saxo quadrato substructum. *Liv. Dionysius tyrannus Philoxenum Poëtam propter sermonis libertatem in lapideas duci iubet, docens eum aut rarissime aut suauissime Versari cum tyrannis.* 385
- 3587 Templum Marti bello Gallico votum Roma dedicatur. *Liv.* 384

Euagoras cum rege Persico pacem fecit.

Demosthenes nascitur. Plutarch. ante Ciceronis natalem 280.

Amyntas iterum in Macedonia regnat an. 17. Euseb. habet 19. Sed anni 24. ex Diodoro & annus obitus 3602. faciunt Et Eusebii numeros biennio minuamus.

Olympias 99. V. C. 369. à capta Troia 800.

Camillus Volscos & Antiates & Etruscos vincit. Livius.

Dionysius tyrannus Agyllense templū spolians, auferit ex eo nō minus 1000. talentorū bona. Diod. Aristoteles nascitur à morte Moysi 1095. à nato Platone 44. Socrate 85.

PHILIPPVS MACEDO nascitur. Dependet ex anno mortis ætatis 46. Hinc ad Caroli V. electionem 1900.

M. Manlius ob adfectati regni crimen de Saxo Tarpeio precipitatur. Gentis Manlia decreto cautum est, ne quis deinde M. Manlius vocaretur. Liv. Gell. lib. 17. c. 21.

Thebani amissa libertate sua Lacedæmonijs se submittere coacti fuerunt. Diod.

XII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, idest, hebdomadam annus 78.

Olympias 100. V. C. 373.

Diodorus Agesipolis Lacedæmoniorum rex obiit cum regnasset an. 14. Post eum regnavit Cleombrotus an. 9. Vide Pausan. lib. 3.

Quintus Cincinnatus Dictator, Prænestinos, qui & que ad Romæ portas accesserant cū exercitu, persecutus vicit, nouem oppida cepit, nobilemq; triumphum reportauit. Liv. Oros. & alij.

Pugna ad Naxum, qua Athenienses navali pralio vicerunt Lacedæmonios duce Chabria. Estque hæc prima Victoria Atheniensium post captis à
Lysan-

Lysandro Athenas. Illam enim ad Cnidum non proprijs viribus, sed regia classe obtinuerunt. Diod. Probus in Chabria.

3598

XIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, hebdomadam annus 85.

373

Hoc anno quintum mutata est forma Rom. Reipubl. Quia à tribunicis militum ad Tribunos plebis recidit administratio Reipublica. Hanc magistratuum solitudinem Diodorus appellat Εὐαγγελία & ei tribuit quadriennium.

Magni terramotus & inundationes incredibiles in Peloponneso.

3599

Helice & Bura deleta, altera hiatu terra, altera fluctibus. Paus. Strabo.

372

3600

IVBILÆVS MVNDI 72. Mosis 22.

371

Olymp. 102. V. C. 381.

Gracia ciuitates Artaxerxe cohortante pacem faciunt inter se prater Thebanos. Diod.

3601

Pugna Leuctrica: Victi Lacedamonij à Thebanis ad oppidum Leuctra, ducibus Pelopida & Epaminonda. Cleombrotus Lacedamoniorum rex occubuit. Diod. & Probus in Epaminonda.

370

3602

ALEXANDER XVII. rex Maced. an. 1.

369

Diodor.

Tres viri in imperio viuentes eodem tempore vitam reliquerunt. Amyntas rex Maced. mortuus anno regni 24. relictis tribus filijs, Alexandro, Perdicca & Philippo. Successit Alexander & unum annum gubernauit. Similiter Agesipolis Lacedamoniorum rex obiit anno 1. regni. Successit Cleomenes frater qui regnauit 43 annis. Tertius Iason Pherensis per dolum interfectus. Successit frater Polydorus qui imperauit unum annum.

3604

Olymp. 103. V. C. 385. Dionysius senior, Sicilia tyrannus Mor. successit ei Dionysius Iunior.

367

Ptole-

PTOLEMAEVS ALORITES XVIII.

Rex Maced. per dolum interfecto Alexandro fratre in Macedonia regnat an. 3. Diod.

XIII. HEBDOMAS DANIELIS
incipit, *id est*, hebdomadam annus 92.

Coll. è plebe primùm Romæ creati. Primus Praetor & primi Aediles Curules Roma creati. V. C. 388. Hinc ad Ciceronis Praturam 300.

Ptolemæus Macedonum rex interfectus à Perdicca fratre, qui ei in regno successit.

PERDICCAS XIX. *rex Maced. an. 5. Diod.*

Olymp. 104. V. C. 389. Pelopidas Thebanorum dux in pralio cadit. Diod.

Camillus moritur, qui Kemp. Romam à Gallis vastatam restituit in integrum. Eclipsis Solis. Plutarch. in Pelop. Item Diod.

Pugna ad Mantineam: victi Lacedæmonij à Thebanis.

Epaminondas dux Theb. Mor. relictis duabus filiis (Et ipse loquebatur) Victoria Leuctrica & Mantinea. Xenoph.

Xenophonis historia de bello Græcorum desinit.

Artaxerxes rex Persarum vita defunctus est cum regnasset 43. Successit ARTAXERXES

OCHVS VIII. *Pers. rex, annis 23.*

Curtius equo insilit in vastum specum, qui ab ipso lacus Curtius appellatus. Liu.

Perdiccas Maced. rex ab Illyrijs victus occumbit.

Olymp. 105. V. C. 393. XV. HEBDOMAS DANIELIS, id est, hebdomadam annus 99. incipit.

PHILIPPVS rex Maced. an. 24. Huius res gestas in annos singulos distributas habent, Diodorus, Gemistus Plethæon, & alij.

Galli Anienem transgressi non procul ab Urbe Romana castra ponunt.

MONOMACHIA Manlij Torquati & Galli apud Anienem: Manlius Gallo torquem detraxit, sibiq; tam torquem quam nomen Torquati induit.

Xenophon Mor. Laërt.

3613 **Annus 100. HEBDOMADVM DANIELIS** inchoatur. 358

3614 **Bellum sociale an. 3. Diod.** 357

Philippus cum Crenidas oppidum cepisset, inducis multis novis incolis, vetus nomen aboleuit, & instituit, ut de suo nomine Urbs appellaretur Philippi. Diod. Ad hos Philippenses scripsit Paulus epistolam.

3615 **Templum Delphicum direptum à Phocensibus, unde ortum bellum sacrum decennale, inter Phocenses & Thebanos. Paus.** 356

Eclipsis Luna. Plutarch. Crusus die 22. Augusti.

3616 **Olymp. 106. V. C. 379. Alexander M. Nasc. die** 355

sexto ΕΚΑΤΟΜΒΟΥΩΝ: quo die pater Philippus per Parmenionem Illyricos pralio vicerat: Potidaeam ceperat: in Olympico certamine Victor declaratus fuerat. Quibus auditis Deos orauerat, & hanc felicitatem levis aliquo incommodo expiarent. Eodem die templum Diana Ephesi conflagravit: ubi sacerdotes per oppidum quasi lymphati discurrentes, magnum eo die malum Asia alicubi nasci vociferati sunt. Plutarch. in Alex. Solin. cap. 49.

Philippus Macedonum rex, cum triplici ei felicitatis nuncius eadem die venisset: primum Olympijs quadriga vicisse: quodq; Praefectus eius Parmenio Dardanos pugna superasset: tertium vero uxorem filium peperisse: sublatis in caelum manibus dixisse fertur: O dy, mediocre aliquod infortunium tot tantisq; felicitatibus meis opponatis oro. Jacob. Sadoles.

Bellum

*Bellū sociale finitum est cū durasset triennio. Diod.
Primus de plebe Dictator Roma dictus, C. Mar-
tius Rutilus: id Verò patribus indignum videri,
etiam dictaturam sam in promiscuo esse. Liu.
Philippus rex Macedonum urbem Methonam ex-
pugnavit, directamq; exertit. Diod. Gemistus.*

353

XVI. HEBDOMAS DANIELIS

incipit, id est, hebdomadū annus 106.

352

*Philippus Macedo cecidit ad 6000. Phocensium,
interfecto dūce eorum Onomarcho.*

*Olymp. 107. V. C. 401. Concurrunt 107 Olym-
pias & 107 annus hebdomadum Danielis.*

351

Regnum Aegyptiorum destructum.

*Artaxerxes Ochus renovato in Aegyptios bello,
summa industria Aegyptum, Phœniciam &
Cyprum recuperavit. Urbs quoq; Sidon per pro-
ditionem devenit in potestatem Artaxerxis.*

350

Primi Censores è plebe creati. Liu.

349

*Bellum Olynthiacum. Huius belli tempore dicta
sunt orationes Demosthenis Olynthiaca.*

348

*Monomachia M. Valerij & Galli. Corvus pugnan-
tem adiuvit Valerium: Unde Corvini, seu Corni
nomen accepit. Hinc ad Monarchiam Iulij 300.*

347

*Plato Mor. at. 81. Laërt. Athen. Lycius p. 52. b.
Olynthus capta à Philippo Macedone.*

*Primum cum Carthaginensibus legatiū Roma fe-
dus actum, cum amicitiam ac societatem peten-
tes venissent. Liu. Diod.*

346

XVII. HEBDOMAS DANIELIS

incipit, id est, hebdomadū annus 113.

345

Finis belli Phocensis sive Sacri.

*Dionysius Iunior Syracusis pulsus, inops venit Co-
rinthum. Diod.*

344

Timoleon Rempubl. Syracusis constituit.

V. C. 411. Bellum Samniticum an. 71.

343

Aristoteles fit praeceptor Alexandri Magni, etat.

*Alex. 15. Hinc ad Augusti Imperium 300.
Carthaginenses in Sicilia à Timoleonte victi: tota-
raq; Sicilia in libertatem vindicata est.*

3633

XVIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, i.e. hebdomadū añus 120.

338

ARS AMENES IX. Persarum rex an. 3.

*Manlianū imperiū. Manlius Torquatus dictator
filium interficit, quod contra Dictatoris man-
datum cum hoste provocante dimicasset. Liu.
dec. 1. lib. 4. Gell. lib. 9. cap. 13. Eras. Chil. 1.
cap. 10. ad. 87.*

Decius pater se deuonit pro legionibus Romanis.

Hinc ad filij eius deuotionem anni 44.

3634

*Pugna ad Cheroneam, qua victi sunt à Philippo
Macedone Athenienses & Thebani. Huic pugna
interfuit Alexander, agens annum atat. 18.
Iust. 9.*

337

Isocrates orator Mcc. atat. 98.

3635

DARIVS X. & Ultimus Persarum rex an. 6.
regnare cepit ante huius anni finem.

336

3636

Olymp. 111. V. C. 417. à Carano 478.

335

PHILIPPVS Macedonum rex occisus at. 46.
Diod. Iust. 9.

REGNUM ALEXANDRI MAGNI:

*Qui totum penè orbem partim vi & armis, par-
tim terrore subegit.*

ALEXANDER MAGNVS regnat an. 12.
*mens. 7. aut 8. Huius res gesta secundum annos
singulos, legantur apud Diodorum, Arrianum,
Curtium, Plutarchum, Iustinum & alios. Estq;
hic annus atat. Alexandri 20. Ea gesit qua
plus reperiant admirationis quàm fidei. Suid.*

3637

*Theba deleta ab Alexandro Magno post captas à
Lyfandro Athenas 70. Thebanorum numerus
fuit*

334

*fuit supra 6000. capti plures 30. millib. Diod.
Timoclea factum. Plutarch. in lib. de Virtutibus
mulierum.*

8 *Expeditis Alexandri in Asiam.* 333

*Pugna ad Granicum flumen, qua Alexander Darij
copias primò profligauit.*

9 *Pugna ad Issum, qua Alexander Persas secundò
vicit.* 332

*Continentia heroica Alexandri parcentis pudicitia
Gynecae regis Darij, quod in ipsius potestatem
generat.*

40 *Olympias 112. V.C. 421. XIX. HEBDO-
MAS DANIELIS, id est, annus heb-
domadam 127.* 331

Alexander Tyram capit post 7. mens. obsidionem.

Alexander Hierosolymam venit.

*Alexander reuerenter salutato summo Pontifice
Iudaorum, ingreditur Hierosolymam, & Deo
Israëlis sacrificia offert. Ita Alexander terror
gentium fit supplex Deo Israëlis. Hinc ad exci-
dium Urbis Ierusalem sub Vespasiano 401.*

41 *Alexandria in Aegypto condita.* 330

Eclipsis Luna ante pugnam ad Arbela.

*Pugna ad Arbela, qua Alexander tertio fudit co-
pias Darij, & Asia imperio potitus est, anno re-
gni sui sexto. Hac victoria translata est Monar-
chia Persarum ad Gracos.*

42 **MONARCHIA III. GRÆ-
CORVM:** 329

*Quæ durauit vsq; ad Iulij Monarchiam 282.
Augusti 300.*

ALEXANDER Monarchiam tenuit septennio.

DARIUS Persarum rex ult. interfectus à Besso
Præfecto suo.

Prima CALIPPI periodus, quæ est annorum 76. incipit. Est V. C. 423. à morte Cyri 200.

3643 *Alexander cum exercitu intrat Hircaniam, Asiaticis delitijs corrumpitur. Diod.* 328

3644 *Olympias 113. V. C. 425. Alexander ad Caucasum proficiscitur.* 327

Bessus captus adducitur ad Alexandrum, & à cognatis Darij crudeliter necatur. Diod. & alijs.

3645 *Alexander Indiam ingressus ad eius fines &sq; per- venit, duas urbes condit Niceam & Bucephalam de equi sui nomine, qui tum forte interfectus fuerat. Diod. & alijs.* 326

3647 **XX. HEBDOMAS DANIELIS** incipit, id est, hebdomadū annus 134. 324

Arrianus. Alexander de iunctis Cossæi exercitum reducit Babylonem. In itinere processere etiam Chaldaei &ates, nuntiantes se nosse ex diuinatione astrorum, Babylonem ei mortis periculum imminere. Philosophi autem persuaserunt Alexandro, ut contemnit illorum diuinationib; Babylonem intraret. Diodor.

3648 *Olympias 114. V. C. 429.* 323

ALEXANDER MAGNVS Mor. anno regni 12. mense 7. Vixit an. 32. mens. 7. aut 8. Diod. & alijs.

Mortuus est Alexander M. post Cyrum 236. annis: qui apud Persas regnare cepit Olymp. 55. Euseb.

A regno Nabonassar ad mortem Alexandri colliguntur anni 424. Ptolem.

Est à partitione terre annus 1148. hoc est. 41. Cyclus Solar. A morte Salomon. 678. Davidis 718. Samsonis 838. Romuli 392. Cyri 206. Longimani 100. Hinc ad mortem Iulij 280. hoc est, 10. cycli Solar.

ARIDAEVS XXII. Rex Macedonum frater Alexandrian. 7.

Regnum Lagidarum in Aegypto annorum 294.

Ptol. Clem.

Ptolemaeus Lagi, mortuo Alexandro regnat in Aegypto an. 39. ab hoc Ptolemae Lagi filio dicuntur Lagidae.

Bellum Lamiacum: Athenienses ab Antipatro ad Cranonem victi urbem dediderunt: Antipater Athenis potitus mutat formam reipubl. Diod. Plut.

IVBILÆVS MVNDI 73. Moſis 23. 321

Aridaus consumit is duobus fere annis in operum apparatu deportavit Alexandri M. cadaver de Babylone Alexandriam in curru aureo. Diod. Aristoteles & Demosthenes Mor. etat. 63. à morte Moſis 1157.

V. C. 432. Clades Caudina. Romani apud Caudium victi à Samnitib. ac sub iugum missi, turpi federe facto discesserunt. Gell. lib. 17. c. 21. 320

Paria sunt spacia ab excidio Troie ad V. C. & inde ad cladem Caudinam, utrobique anni 432.

Perdiccas ingulatur à suo exercitu, cum regnasset an. 3. Diod.

Olymp. 115. Templi secundi annus 200. V. C. 433. 319

Anno 2. Olymp. 115. in Asia primus regnavit Antigonus annis 18. Euseb. 318

Antipater moritur. Diod.

Completur ab exitu ex Aegypto 1200. ante mortem CHRISTI 350. 317

XXI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, hoc est, hebdomadū annus 141.

Phocion ab Atheniensibus, de quibus preclare fuerat meritis, in gratiam Cassandri iniuste damnatur & Veneno necatur. Diod. Plut.

Cassander Antipatri filius inuadit Graciā. Probus.

Agathocles Syracusis regnare cepit. Insin. 22. 316

Philippus Arideus peremptus ab Olympiade Alexandri M. matre: cum regnasset in Macedonia an. 6. mens. 4. Diod.

3656

Olympias 116. V. C. 437.

*Tertium diluvium Rhodium. Diod. A diluvio No-
ha 2000.*

CASSANDER XXIII. Rex Maced. an. 18.

*Cassander Thebus instaur. it anno 20. post, quam
fuerant ab Alexandro diruta. Diod.*

Enmenes unus ex ducibus Alexandri M. occisus.

*Olympias Alexandri Magni mater (qua Arideum
necauerat) occisa.*

3660

Olympias 117. V. C. 441.

*Via Appia. Per App. Claudium Cens. Via facta &
aqua inducta est, qua ipsius nomine nuncupa-
tur. Cassiod.*

3661

**XXII. HEBDOMAS DANIE-
LIS incipit.**

*Fadus Successorum Alexandri M. Cassander pra-
ficitur Europa, Lyfimachus Thracia, Ptolemæus
Aegypto, Antigonus Asia, Seleucus Syria.
Diod.*

*Ab huius anni autumnno ordimur annos Seleuci-
darum, siue A Eram Chaldæorum, cuius an-
nos Ptolemæus annotat.*

REGES SYRIÆ.

**Primus Syriæ rex SELEVCVS NICA-
NOR an. 30. circiter.**

*Anni Græcorum in libris Maccabæorum anno-
tati, numerantur ab huius anni fine: aut se-
quentis initio.*

Agathoclis in Asiam traiectio.

3663

*Hercules Alexandri filius interfectus. Diod. & In-
stin. lib. 15.*

Cleome-

Cleomenes Lacedamoniorum rex moritur, cum regnasset an. 60. menses 10. Successit Arctas filius, qui regnavit 44.

Amilcar dux Carthagenensium captus & occisus à Syracusanis, & centum viginti millia peditum & quinque millia equitum exiguus hostium numerus ope fraudis & loci superavit. Diod.

Olympias 118. V. C. 445.

307

Demetrius pugna navali vincit Ptolemaum. Diod.

306

Agathocles iterum vincit Carthagenenses pugna navali: tandem ex Africa fugit, eiusque milites deficiunt ad Carthagenenses. Diod.

Agathocles cum Carthagenensib. pacem facit. Diod.

305

Olympias 119. V. C. 449.

303

XXIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, hoc est, hebdomadam annus 155.

Coss. spacio 60. dierum oppugnando capiunt 41. oppida Aequorum: quorum pleraque diruta ac incensa: nomenque Aequorum prope ad internecionem deletum. Liu.

FASTI ROMANORVM.

C. Flavius Scriba Aedilis Curulis Civile Ius repositum in penetralibus Pontificum evulgavit, & FASTOS circa forum in albo proposuit, & quando lege agi posset sciretur. Liu.

Romani & Samnites pacem fecerunt bello gesto per annos 22. menses 6. Diod.

V. C. 451. A morte Salom. 700.

301

Mithridates interfectus cum regnasset 35. an. successit filius Mithridates in regno Cappadocia & Paphlagonia, & imperavit an. 36. Diod.

Diodori Siculi historia deficit.

ANTIGONVS Rex Asia interficitur, succedit Demetrius Polyorces annis 17. Euseb.

300

- 3674 *Cassander rex Maced. moritur, cum regnasset an. 18. Euseb. Instm. 16.* 297
- 3675 **XXIV. HEBDOMAS DANIELIS** incipit, id est, 162. annus hebdomadum Danielis. 296
- 3677 *Pyrrhus regnare capit.* 294
V. C. 458. Pugna ad Clusium, in qua cum equitibus Romanis à Gallis in fugam verteretur, Decius Coss. se deuouit pro Romanis, morteq; sua Victoriam ciuibus tradidit. Huius Decij pater se quoq; pro Romanis legionibus deuouerat ante annos 44. Liu.
- Timochares Alexandrinus vixit an. 36. prima periodi Calippi. Ptolem.*
- 3679 *Papyrus Censor Cos. egregiam de Samnitibus retulit Victoriam cæsis eodem die Samnitum 30. millibus, trecentis quadraginta: captis 3870. captis item signis militaribus 97. Linius.* 292
- 3680 *Olympias 122. V. C. 461.* 291
Decas I. Lini definit. Tota II. Decas interijt: qua iactura amissimus historiæ annorum 70.
Theocritus Bocolici carminis scriptor, & Euclides Megarensis claruerunt.
Menander Poeta Comicus obiit. Euf.
- 3682 **XXV. HEBDOMAS DANIELIS**, id est, 169. annus hebdomadum incipit. 289
- M. Curius Cos. ad focum sedens & rapis coquendis vacans, aurum oblatum à Samnitibus, aspernatus est: malle se dictitans aurum habentibus imperare: quàm aurum habere: quod talis cæna non indigeret multo auro. Cic. Senect. Plut. in Catone & Apophth.*
- 3683 *Demetrius amittit regnum Macedonia.* 288
- 3684 *Olympias 123. V. C. 465.* 287
PYRRHVS in Macedonia regnat 7. mensibus.
LTSI.

LYSIMACHVS eum eiecit, & regnat in Macedonia annis 5. Euseb. Iustm. 16.

III. Viri Capitales primi Romæ creati.

Post Agathoclis mortem alter est Syracusanus tyrannus exortus Hieron, Hieroclis filius. Pausan. lib. 6.

Tertia secessio plebis Rom. in Ianiculum V.C. 467.

Æra Dionysij.

Ptolemaus (Lagi) moritur. Is contra ius gentium, minimo natu ex filijs ante infirmitatem regnum tradiderat. Iustm. 15.

Olymp. 124. V. C. 469. ab excisa Troia 900.

PTOLEMAEVS PHILADELPHVS II.

Lagidarum rex Aegypti regnavit an. 38. solus, quia biennio regnavit cum patre, teste Luciano & alijs.

Polybij historia (lib. 2) incipit.

Ultima pugna successorum Alexandri, in qua occisus est Lysimachus anno ætat. 74. à morte Alexandri 42.

V. C. 470. XXVI. HEBDOMAS

DANIELIS incipit, hoc est, 176. annus hebdomadam.

SELEVCVS NICANOR I. Rex Syria 7. mense post victum à se Lysimachum ætatis sue 77. interficitur à Ptolemao Ceranno fratre coringis Lysimachi. Iustm. 17. Oros. 3.

Ptolemaus Cerannus in Macedonia regnat 1. annum. Iustm. 24. Euseb.

Pugna ad Lacum Vadimonis, quæ Galli cæsi sunt à Romanis.

Hoc tempore floruit Aratus, qui scripsit Phænomena, siue de sideribus carmen.

ANTIOCHVS SOTER II. Rex Syria an. 19. completis. Euseb.

Bellum Tarentinum & cum rege Pyrrho.

Olym-

3692

Olympias 125. V. C. 473. A bello Xerxis 200.
 Pugna Pyrrhi cum Cos. Leuino apud Heracleam :
 qua Italia primum vidit Elephantos.
 Milites Tarentini inter cernendum multa liberius
 dixerant in Pyrrhum. Res ad eum delata est.
 Acciti sunt iuvenes, ac periclitabantur omnes,
 cum factum nec negari posset nec defendi. Tunc
 Unus illorum deterioris ingenij, Imo, inquit, Rex
 Et ista diximus, Et longè acerbiora dicturi fue-
 ramus, nisi nos lagena defecisset, lingua petu-
 lantiam in remulentiam reijciens. Itaq. mox
 ira Principis in risum versa dimissi sunt. Quis
 neget hoc dictum fuisse benè collocatum? Eras.
 6. apoph.

279

ANTIGONVS CONATES filius Demetrii
 Polyorceta occupat Macedoniā, Et in ea regnat
 an. 36. Ab hoc tempore Macedones tenuerunt
 regnum suum vsq. ad Persea Vltimum Regem
 captum à Romanis. Euseb. Et Iustin. 25.

3693

Amorte Moysi Et initio Iosue 1200.

278

Appius Claudius Cacus cum sententia Senatus in-
 clinaret ad pacem Et fœdus cum Pyrrho facien-
 dum: non dubitauit ea, quæ versibus complexus
 est Ennius, commemorare:

Quo Vobis mentes, recta quæ stare solebant
 Antehac, dementi sese flexere ruina. Cic. Cat.

Secunda pugna Pyrrhi cum Romanis ad Asculum,
 casa Romanorum 5000. Pyrrhi 20000.

Galli è Gracia pulsi; Et dux eorum Brennus mor-
 tuus. Paus. 10. Iustin. 24.

3694

Quidam perfuga pollicitus est Fabricio Cos. si pra-
 mium sibi daretur, in castra rediturum, Et re-
 gem Pyrrhum Veneno necaturum. Hunc Fabri-
 cius reducendum curauit ad Pyrrhum: additis
 literis, Videret, quales milites socios Vè haberet:
 sed Romanos non consuesse Veneno potius, quàm
 Virtute Vincere: proinde ab ijs ne timeret.

277

Quod

*Quod factum eius à Senatu laudatum est. Cic.
3. offic.*

Olympias 126. V. C. 477.

275

XXVII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, annus hebdomadam 183.

Eratosthenes nascitur Olymp. 126. Athenis. Accersitus est Alexandria, & præsuit Bibliotheca, &sq; ad Ptolemaum Epiphanem. Vixit an. 80. Suid.

*Tertia & Ultima pugna Pyrrhi cum Romanis :
Pyrrhus victus & Italia pulsus à Curio Cos.*

274

Ptolemaus Philadelphus Rex Aegypti Pyrrhi claudibus cognitis, Romam misit legatos cum muneribus, & amicitiam cum illis pepigit. Eutrop. & Zonaras.

273

IVBILÆVS MVNDI 74. Mosis 24.

271

Ante baptismum Christi 300.

Olympias 127. V. C. 481.

Tarentinis victis finitum est bellum Samniticum, quod duravit an. 71. Hac victoria magna pars Italia in potestatem Rom. redacta est.

Epicurus meritur etat. 72. Cic.

269

XXVIII, HEBDOMAS DANIELIS, hoc est, 190. annus hebdomadam incipit.

268

Hoc anno Populus Romanus argento signato ex S. C. primum uti cœpit.

Olympias 128. V. C. 485.

267

Terramictus factus, cum duæ acies Romanorum & Picentum initura essent prælium : quo Picentes à Romanis victi sunt.

Anno 17. Ptolemæi Philadelphi nata est Græca versio Bibliorum LXXII. interpretum. Epiphan. Hinc ad mortem Christi 300.

Ariminum & Beneuentum Urbes à Romanis conditæ. Episo. 15. Eutrop.

- 3705 *Bellum Rom. cum Salentinis. Eutrop.* 266
 3707. *Hoc anno bellum Punicum primum editatum est,* 264
sequenti anno susceptum.

Distantiæ ad tria bella Punica per-
tinentes.

3707.	[eiusdem finem 23. 3730.
<i>A principio primi</i>		<i>principium secundi (exclusivè)</i>
<i>belli Punici ad</i>		46. 3753.
		<i>finem secundi</i> 63. 3770.
		<i>principium tertij</i> 116. 3823.
		<i>finem tertij</i> 119. 3826.
		<i>principium secundi, exclusivè</i>
3730.		23. 3753.
<i>A fine primi belli</i>		<i>finem secundi</i> 40. 3770.
<i>Punici ad</i>		<i>principium tertij</i> 93. 3823.
		<i>finem tertij</i> 96. 3826.
3753	[eiusdem finem 17. 3770.
<i>A principio secun-</i>		<i>principium tertij</i> 70. 3823.
<i>di belli Punici ad</i>		<i>finem tertij</i> 73. 3826.
3770.	[<i>principium tertij</i> 53. 3823.
<i>A fine secundi bel-</i>		<i>finem tertij</i> 56. 3826.
<i>li Punici ad</i>		

3708. *Olymp. 129. V. C. 489.* 263
Polybius (lib. I.) incipit, præterquam quòd repe-
tit res superiorum temporum ab Olympiade
124. h. c. anno mundi 3688.

Primum bellum Punicum, gestum à Romanis
 aduersus Carthagenenses, duravit annos 23.

- 3710 **XXIX. HEBDOMAS DANIE-** 261
LIS, hoc est, 197. annus hebdomadam
incipit.
Agri gentium captum à Rom. vii.

ANTIOCHVS THEOS III. Rex Syria
 rex an. 15. Euseb. Hic duas habuit coniuges:
 Laodicen matrem Seleuci Callinici & Antio-
 chi, qui dictus est Hierix: & Berenicen filiam
 Ptolem. Philadelphi, quam mortuo Antiocho
 Theo interfecit Seleucus Callinicus.

260

Primum nauale praelium Romanorum cum Car-
 thaginensibus: quò Cos. Duilius in fugam vertit
 Carthaginenses. Polyb.

259

Hanno Dux Carthag. interfectus. Oros.

258

Capta Lipara. Oros.

256

Olympias 131. V. C. 497.

255

Romani Victi à Xartippo: Regulus captus cum
 500. viris & Romanorum 30. millia caesi sunt.
 Polyb. Appian. Oros.

XXX. HEBDOMAS DANIE-
LIS, id est, 2c 4. annus hebdomadam.

254

Panormum præcipua ciuitas Carthaginens. captum
 à Romanis. Polyb.

253

V. C. 500. Romani 150. onerariis naues amit-
 tunt, classe in Syrtes impulsæ. Polyb.

252

Aratus Syccernus, dux Achaorum, qui patriam ty-
 rannide liberauit, inclauit. Polyb. 2.

250

Circa hunc annum M. Atilius Regulus remissus à
 Carthaginensibus Romam, iureiurando dato, et
 nisi redditi essent captiui Pæni nobiles: rediret
 ipse Carthaginem, Venit in Senatum Regulus,
 exponit mandata: sed captiuos reddi dissuadet:
 Cuius cum Valeret autoritas, captiui remissi
 non sunt: ipse Carthaginem redit. Et si autem
 non ignorabat, se ad crudelissimum hostem &
 exquisita redire supplicia: tamen iusiurandum
 conseruandum putabat. Itaq; tum cum vigi-
 lando necabatur, erat in meliore causa, quàm si
 domi senex periurus Consularis remansisset. Cic.
 3. Off. Val. Max. lib. 1. cap. 1. d. 14.

Quidam

- 3722 Quidam hic ordiuntur REGNUM PARTHICVM, quod tenuit familia Arsacidarum vsque ad an. 4. Alexandri Seueri Imp. Vid. 4196. 249
- 3724 Olympias 133. V. C. 505. 247
- Hoc anno completur septimus cyclus magnus annorum 532. quia multiplicatis 532. per 7. fiunt 3724.
- XXXI. HEBDOMAS DANIELIS, hoc est. 211. annus hebdomadam incipit.**
- A Nabonassare 500. à dedicato & completo templo Salomonis 784. ante mortem Christi 280.*
- 3725 Ptolemaeus Philadelphus Aegypti rex moritur. 246
- Annibal Carthaginensium Dux natus est. De hoc Liu. Plut. Prob.*
- Hinc ad Iulij Monarchiam 200.*
- 3726 PTOLEMAEVS EVERGETES, Philadelphii filius III. Rex Aegypti an. 25. alij 26. 245
- 3727 Antiochus Theos moritur: succedit SELEVCVS CALLINICVS IIII. Rex Syria, regnavit an. 20. al. 21. 244
- Hic contra datam fidem initio regni occidit nouercam Berenicen, sororem Ptolemai Evergetis Regis Aegypti: de quo Daniel. 11. Iustin. 27.*
- Huius Seleuci frater fuit Antiochus Hierax.*
- 3728 Olympias 134. V. C. 509. 243
- DEMETRIVS Rex Macedonum an. 10. Polyb. 2. Euseb.
- 3729 Duo principes primum creati. 242
- 3730 V. C. 511. Pugna ad Aegates: Victi Carthaginenses à C. Lutatius Cos. & primum bellum Punicum finitum est. 241
- Per hac tempora Ptol. Evergetes Seleucum Callinicum praelio vicit. Iustin. 27. Eutrop. 3.*
- 3731 Pax inter Romanos & Carthaginenses facta. 240

XXXII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, 218. annus hebdomadam.

Bellum Africanum gestum ab Amilcare.

Faliscis bellum illatum à Coss. qui intra sex dies illud transegerunt, cæsis 15. millibus hostium.

Extrop. & alij.

Attalus in Asia minori regnat an. 44. Liu.

Olymp. 135. V. C. 513.

239

Prima fabula Roma acta à Livio Andronico Poëta Comico. Cic.

Ennius Poëta nascitur. Cic. Gell.

238

Galli Cisalpini noni extiterè hostes, in primo conflictu Valerij Cos. 3500. cecidère Romani: secundo 14. millia Gallorum cæsa, duo millia capta sunt.

237

Bellum Ligusticum contra Ligures susceptum. Sigon.

Finitum est bellum Africum, quo Carthaginienses Africam recuperarunt cum, durasset an. 3. mens. 4. Polyb. 1.

Amilcar à Carthaginensibus mittitur in Hispaniam: Annibale filio comite, qui tum ferè nonum ætatis annum agebat. Polyb. 2.

V. C. 518. Ianus Clausus II. ●

234

XXXIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, 225. annus hebdomadam.

233

ANTIGONUS in Macedonia regnat an. 15. Euseb.

Medium inter exitum ex Babel & inter excidium Hierosolymorum: string; an. 303.

Olymp. 137. V. C. 521.

231

Iesus Syrach floret. Euseb.

Cato maior natus est. Cic. sanct.

Navius poëta fabulæ apud populum Roma dedit. Gell. 17.

230

E

Amil-

- 3742 *Amilcar pater Annibalis obiit. Polyb.* 219
- 3743 *Bellum Illyricum. Prima Romanorum cum exercitu transfretatio in Illyriam. Polyb. 2.* 228
- DE METRIVS Rex Macedonum obiit. Polyb. lib. 2.*
- 3745 XXXIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, 232. annus hebdomadam. 226
- 3747 *Bellum Gallicum Cisalpinum, de quo Polybius 2. Plin. 3. Perierunt eo praelio 40. milia Gallorum. Seleucus Callinicus obiit. Successit SELEVCVS CERAVNVS V. Rex Syria an. 3. alij 2.* 224
- 3749 *ANTIOCHVS MAGNVS VI. Rex Syriæ regnare cœpit hoc anno prope completo, regnavit 37. alij 36. Est à morte Alexandri Magni 101.* 222
- 3750 *IVBILÆVS MVNDI 75. Mosis 25. Pugna ad Clastidium: Galli & Germani victi à Romanis: Marcellus Cos. cæso Rege Viridumaro Iouis spolia opima retulit. Isti belli perdomiti & subacti à Romanis. Eutrop. Orof.* 221
- 3751 *V. C. 532. Linij Decas III. incipit. Annibal apprehensus Imperator stat. 26. interfecto patre ipsius Asdrubale Ducē Carthagenen: cum an. 8. exercitus in Hispania præfuisset.* 220
- PTOLEMÆVS PHILOPATOR III. Rex Aegypti an. 17.*
- 3752 *Olymp. 140. V. C. 533.* 219
- XXXV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, 239. annus hebdomadam.
- Annibal Vaccaos, Carpetanos & reliquos trans Iberum populos vincit. Polybius, Appian. in Hispan.*
- Annibal*

3 Annibal Saguntum Hispania oppidum Romanis
societate fœdereq; coniunctum cepit. Saguntini
longa obsidione famoq; eò redacti sunt, ut ma-
luerint Urbem incendere, & se suaq; in ignem
mijcere: quàm in hostiam manus venire, aut à
sua Romanorum discedere. Vnde proverbium:
Saguntina fames. Nec immerito diceretur, Sa-
guntina fides. Vide Polyb. Liv. Val. Max. lib. 6.
cap. 6. d. penult. Saguntini victoribus Anni-
balis armis intra mœnia Urbis suæ compulsi, cum
vix Punicam ulterius noquerent arcere: col-
lati in forum, qua Unicusq; erant carissima,
atq; Undiq; circumdati accensisq; ignis nutri-
mentis, non à societate nostra desciscerent, publi-
cò & communi rogo semetipsi superjecerunt.
Crediderim tum ipsam Fidem humana negotia
speculantem mastrum gessisse cultum.

218

V. C. 533. Secundum bellum Punicum annorum
17. descriptum à Polybio, Liuvio, Silio Italico,
Appiano Alexandrino, A Emilio Probo in
Annibale, Eutropio, Orosio.

217

Pugna ad

{	Ticinum amnem	}	Romani à Cartha-
{	Trebiam flum.	}	ginensib. duce An-
			nibale victi.

Ex hac re tantus terror Romanos innasit: Et cre-
derent: Perurum Victorem iam ad Urbem ven-
turum. Polyb.

Antiochus & Prolemæus Syriacum bellum in cepe-
runt.

Pugna ad lacum Thrasimenum commissa: in qua
ad 15. millia Romanorum, aliq; 25. aliq; 20. cœ-
sa: sex millia (ut refert Val. Max. lib. 1. cap. 6.
d. 6.) capta & decem millia fugata sunt. Con-
sulis obruncati corpus ad funerandum ab An-
nibale quaesitum est: qui quantum in ipso fue-
rat, Romanum sepeliet imperium.

216

*Linus lib. 2. Dec. 3: Ad Thrasimenum lacum
c. intus fuit ardor animorum, adeo intentus pu-
gna animus, Et cum terrarum, qui multarum
Vrbium Italia magnas partes prostravit, auer-
titq; cursu rapido annes, mare fluminibus in-
vexit, montes lapsu ingenti prorsus, nemopu-
gnantium senserit. Tres ferme horas pugnatum
est & ubiq; atrociter: donec Insuher equum fa-
ciemq; noscens Consulem Flaminium lancea
transfixit.*

*Curatio Fabij Dictatoris rem Romanam resti-
tuit: cuius non dimicare Vincere fuit, Et ait
Valer. Max.*

3756 V. C. 537. à Diluvio 2100. Pugna ad Cannas A- 215
pulsæ Vicum: in qua ceciderunt 40. (alijs 44.)
millia Romanorum, die 2. Augusti. Macrobi.
lib. 1. cap. 16. Gell. lib. 5. cap. 17. Vide etiam
Dionys. Halicar. & Orosium.

Distat clades Cannensis ab Altiensi annis 171.

*Mulier Romana cum fama accepisset filium suum
cum reliquo exercitu occubuisse, & is forte ei vi-
sus & incolumis occurreret, dicitur ad filij con-
spectum exanimata concidisse & expirasse,
Val. Max.*

*Victoria Marcelli ad Nolam, qui primus post Can-
nensem Cladem Annibalem antea inusitum Vinci
posse docuit. Annibal itaq; erepta sibi spe peri-
unde Nola, Acerras contendit, easq; captas in-
cendit atq; diripuit. Linus.*

3758 Romani Saguntum receperunt pulso prasidio Pu- 213
nico. Linus.

3759 V. C. 540. XXXVI. HEBDOMAS 212
DANIELIS incipit, id est, 246. an-
nus hebdomadum.

*Fabius pater, filio Cos. propter imperij maiestatem
de Sina cedit Equo desiliens. Liv. Plut. Val. Ma-
ximus. Gell.*

Olymp. 142. V. C. 541.

Ludi Apollinares primum facti. Liu.

Syracusa capta à Marcello. Val. M. l. 5. c. 1. d. 4.

Archimedes qui diu conatus Marcelli oppugnantis Syracusas eluserit, machinis mira arte extructis: interfectus est capta Urbe ab ignaro milite quis esset, cum ille intentus figuris Geometricis, quas in pulvere descripserat, ne quidem Urbis expugnationem sensisset, & militi irrumpenti dixisset, ne sibi lineas turbaret. Liu. Plutarch.

Duo Scipiones Pub. & Cn. in Hispania intereunt ab Asdrubale caesi. Liu.

Capua capta. Liu. Cicero tamen paulo aliter contra Rullum.

Ab hoc anno incipiunt res gestæ P. Scipionis Africani superioris: qui in locum patris & patrui interfectorum in Hispanias ad bellum cum Poenis gerendum missus est à Senatu, annos natus 24. Liu. Huius Scipionis vitam descripsit Plut.

Hoc anno Annibal castra posuit ad Anienem fluvium non procul ab Urbe Roma, estq; annus 149. ab eo tempore, quo Galli Anienem transgressi sunt Romam occupaturi.

Eodem anno, Manlius: cum ei Consulatus deferretur ab omnibus, isq; eum prætectu aduersa valetudinis recusaret, nec audiretur: instantibus cunctis, alium, inquit Quirites, querite, in quem hunc honorem transferatis: Nam si me eum gerere coegeritis, nec ego mores vestros ferre, nec vos mecum imperium perpeti poteritis. Val. 6. cap. 4. d. 1.

Aetoli adiuvantib. Romanis cum Philippo rege bellum gerere ceperunt.

Scipio Africanus novam Carthaginem Urbem Hispania opulentiss. expugnat. Atq; hac prima eius est Victoria: in qua illustre illud continentiae sua edidit specimen. Virginem enim captivam

- sponsam Allucij, ad se adductam intactam & sancte custoditam, ad parentes & sponsum remisit: addito etiam auro, quod parentes pro redimenda ea attulerant, deus loco, Quo facto rumor de eo increbuit per Hispanias: Venisse dijs simulum munem, Vincentem omnia cum armis, tum benignitate ac beneficijs. *Liv. Val. M.*
- 3763 Tarentum à Q. Fabio Cos. per proditionem arte Punica receptum. 208
- 3764 Olymp. 143. V. C. 545. 207
- Iesus Syrach anno 38. Ptolemæi Euergetis librū suum scripsit, ut ipse testatur.
- Pugna ad Venusiam: Marcellus V. Cos. in prælio occisus, & à Victore Annibale magnifice sepultus. *Liv.* Alter etiam Cos. Quinctius Crispinus saucius fugit, & ex vulnere obiit. It. Vno eodemq; anno Respub. Rom. Viroq; Consule orbatæ est.
- 3765 Romani primum auro signato uti cœperunt, an. 63. ex quo argento signato usi fuerant. 206
- Asdrubal filius Amilcaris, frater Annibalis, fortiter dimicans cum Cos. Claudio Nerone, in prælio cadit Vniuerso exercitu suo deleto. Quinquaginta sex milia hostium caesa: capta 5. milia & quadringenti. Romanorum vero sociorumq; octo ferme milia occubuerunt.
- Victores Romanos adeo sanguine cadisq; caperit satietas in hac pugna: Et postero die, cum nuntiatum esset Licio Cos. Gallos ac Ligures Vno agmine abire sine certo duce, sine signis, ordine & illo aut imperio: & posse, si Vna equitum ala mittatur, omnes deleri: Superfuit, inquit, aliqui nuncij, & hostium cladis, & nostra virtutis. *Livius. Val. Max. lib. 3. cap. 7. d. 4.*
- 3766 XXXVII. HEBDOMAS DANIELIS, id est, 253. annus hebdomadam incipit. 205

Hoc anno ductu maximè atq; auspicio P. Cornelij Scipionis Carthaginienses Hispania expulsi sunt. Ignis Vesta Roma extinctus negligentia Virginis Vestalis : qua res infausus omnis loco est habita. Liv. Val. Max. Mirum est tenebras non occupasse totum terrarum orbem, tam sacro & claro scilicet lumine extincto.

Primus Consulatus P. Scipionis Africani.

204

Olymp. 144. V. C. 549.

203

Ludi Megalenses primum instituti, ut fierent prid. Id. April.

PTOLEMAEVS EPIPHANES V.

Aegypti rex, an. 24.

V. C. 550.

202

Siphax Numidiae rex capitur à Scipione. Polyb. 14.

Siphax rex Catenatus à Lelio ad Scipionem pertractus est : cuiusq; dextram regio insidens solio arroganti manu attigerat, ad eius genua supplex procubuit, &c. Ita opes humana affluunt subito, dilabuntur repente, nec vlla in persona stabilibus radicibus consistunt. Val. Max. lib. 6. cap. 9. d. Ultima.

Annibal ex Italia maestus ac dolens in Africam legatorum iussu discessit, anno belli Punici secundi 17.

Pugna ad Zamam, qua Scipio postremo vicit Annibalem, & secundo bello Punico finem imposuit. Polyb. lib. 15. Livius. Appianus, Plutarchus & Probus in Annibale.

201

Q. Fabius Max. Cunctator moritur.

V. C. 552. Desinit III. Decas Liuji, incipit IIII.

200

P. Cornelius Scipio Roma triumphat de Panis Annibale & Siphace, unde & Africani agnomen accepit. Hic fuit triumphus omnium nobiliss. & splendidissimus: de quo consule Livium & Galios. Carthaginiensibus à Romanis pax data, an. 40. à pace primi belli Punici.

- Olympias 145. V. C. 553.
- 3772 Bellum Macedonicum primū seu Philippicum contra Philippum Macedonia regem. 199
- 3773 XXXVIII. HEBDOMAS DANIELIS, id est, 260. annus hebdomadam. 198
- 3775 V. C. 556. Pugna ad Cynostephalas, qua à T. Quintio Flaminio Philippus Macedonia Rex pralio fusus & castris exutus est: & primum bellum Macedonicum finitum. Hinc ad secundum bellum Macedonicum anni 25. ad eius finem 29. 196
- Attalus rex Asia moritur et at. 72. regni 44. Liu. Successit Eumenes filius.
- 3776 Olymp. 146. V. C. 557. 195
- Gracis ciuitatibus redditur a Romanis libertas & immunitas. Valerius Max. lib. 4. cap. 8.
- 3778 Secundus Consulatus Scip. Africani. 193
- 3780 Olymp. 147. V. C. 561. XXXIX. HEBDOMAS DANIELIS incipit. 191
- 3781 V. C. 562. Bellum Antiochenum siue Actolicum: à Romanis gestum aduersus Antiochum Magnum regē Syria & Actolos. Appian. in Syriac. Pugna ad Thermopylas: Victus Antiochus Magnus Syria rex à Corn. Scipione. Plut. Cato. 190
- 3782 Pugna ad Magnesium: qua postremo Antiochus Magnus à L. Scipione Asiatico victus est. Ad 50. millia peditum caesi eo die dicuntur: equitum quatuor millia: 1400. capti. Liu. 189
- Hac Victoria cessit in Romanorum potestatem tota Asia citra Taurum montem.
- Eclipsis Solis die 11. Iulij. Liu. lib. 7.
- Iulij Obsequentis liber de prodigijs incipit, continet prodigia annorum 180.
- 3783 Bononia deducta est colonia. 188

L. Scipio Procos. de Antiocho Rege Syria & Victa Asia triumphavit, seq; Asiaticum appellari voluit. Fœdus etiam cum Antiocho & Aetolis: Gallogræci Victi à Romanis: & Leges pacis Antiocho data. Livius.

Scipio accusatur à tribunis pleb. ob pecuniam ab Antiocho acceptam: qua re offensus Linternum concessit: ibiq; vixit sine Urbis desiderio.

V. C. 567.

Luxuria peregrina origo ab exercitu Asiatico inue-
Sta est in Urbem. Liv.

Antiochus Magnus Rex Syria obiit, cum regnasset
36. Euseb.

SELEVCVS PHILOPATOR VII. rex
Syria regnat an. 12.

XI. HEBDOMAS DANIE-
L I s incipit. V. C. 568.

P. Corn. Scipio Africanus maior cum res maximas
totis 27. annis gessisset, moritur Linterni ætatis
54. ibidemq; etiam sepeliri voluit: ne ingrata
patria vel ossibus potiretur. Alij ad seq.

Scipio Africanus minor Carthaginis excorsor natus
est hoc ferme anno.

Olymp. 149. V. C. 569. Ab excidio Troia 1000.
à morte Romuli 532.

Plautus Poëta mor. Censere Catone Maiore. Cic.
Annibal dux Carthag. Veneno gustato perijt. æt. 63.
completo: atq; it. i. populum Rom. diuturna
cura liberavit. Liv.

Philopæmen dux Achaorum in carcere & Vinculis
Veneno necatus expiravit.

V. C. 571. Perseus Philippi regis Macedonum fi-
lius Demetrium fratrem tentati in se parricidij
accusat apud patrem. De ea tres orationes Pa-
tris Persci & Demetrii, quæ mirifico excellunt
artificio apud Liv. studiosi sibi commédatis ha-
beant.

- 3791 *Annus 1000. à condito Lauinio & ab aduentu Aenea in Italiam & regno eius apud Latinos post mortē Latinis sociari. A regno Dauidis 900. à regno Samsonis 1000. A nato Iacob 1680. compl.* 180
- Demetrius filius Philippi regis Macedonum iubente patre de falsis criminibus Veneno necatur. Linius.*
- IANNA HYRCANVS II.** XV. & postremus dux Iudae ex stirpe Dauidis fuit, ita domus Dauid fit truncus putris, vnde exoritur virga Iesse. Esa. 9. Euseb. Philo Annij.
- 3792 *Olymp. 150. V. C. 573.* 179
- PTOLEMAEVS PHILOMETOR VI.**
Aegypti rex an. 35. Euseb. 34. Epiphan.
- 3793 *PHILIPPVS rex Macedonum moritur, confectus animi agitudine ob Demetrium filium falsis Perses delationibus Veneno necatum.* 178
- PERSEVS Ultimus rex Macedonum regnat an. 11. Lini. Hic regno pctitus, Legatos Romam misit ad amicitiam paternam renouandam, petendumq; Ut Rex à Senatu appellaretur. Lini.*
- 3794 **XLI. HEBDOMAS DANIELIS** 177
incipit, id est, annus hebdomadū 281. Annus à morte Aeneae 1000. à regno Iosue 1300.
- Incipit V. Decas Lini.*
- 3795 *Bellum Istricum.* 176
- 3796 *Olymp. 151. V. C. 577. à prima Olympiade 600.* 175
- Petilius Consul in Liguria bellū gerens, cum montem, cui Leto cognomen erat, oppugnaret: interq; adhortationem militum diuisset: hodie ego Letum virq; capiam: inconsideratus proliando, fortuitum iactum sociis leto suo confirmauit. Val. Max.*
- 3797 **SELEVCVS PHILOPATOR** Syria rex 174
Moritur.

ANTIOCHVS EPIPHANES Magni filius obses Romanus à patre datus, dimissus Roma contendit in Syriam, fratri in regno successurus.

Ab extruptione templi Salomonis ad eius destructionem, & inde ad Antiochum, qui templum secundum profanauit, paria sunt spacia, utrinque anni 431.

98 **V. C. 579.** *Annus Græcorum 137.*

ANTIOCHVS EPIPHANES alijs Epimanes VIII. Syria rex an. 12. Regnare cepit anno Græcorum 137. 1. Maccab. 1. à morte Alexandri Magni 150.

Iason summum sacerdotium emit ab Antiocho Epiphane, & Pontificatu fungitur an. 3. Hic Hierosolymis construxit Gymnasium, instituit ludos, ac ritus moresq; Ethnicos in urbem Ierusalem primus inuexit. 2. Maccab. 4. à regno Dauidis in Ierusalem 900.

Primus Liber **MACCABÆORVM** incipit & historiam annorum 41. complectitur, ab anno Græcorum 137. ad 177. Hic primum sacrarum literarum historiæ cum Romanis copulantur.

3800 **IUVILÆVS MVNDI 76.** *Mosis 26.*

Olympias 152. V. C. 581. Græcorum 139.

Ambo primi è plebe Coss. facti. Capitol. tab.

Macedonicum bellum II. contra Persen & ultimum regem Macedonum.

Hoc ferme tempore Antiochus Epiphanes venit Hierosolymā à Iasone summo sacerdote magnifice exceptus, de quo 2. Macc. 4.

Ælius & Statius poëta vixerunt.

3801 **XLII. HEBDOMAS DANIELIS** incipit, id est, 228. annus hebdomadam.

Prim.

Prima expeditio Antiochi Epiphanis in Aegyptum: de qua vide Danielem cap. 11. Liu. Decad. 5. lib. 2.

Menelaus aliàs Onias, summū sacerdotium emit, excusso Iafone fratre suo. Præfuit Sacerdotio an. 10. Ioseph.

3803 *Ennius poëta moritur at. 70. à nato Socrate 300.* 168

3804 *Olymp. 153. V. C. 585: Græcorum 143.* 167

Finis regni Macedonici, à morte Alexandri Magni 156.

Perseus rex Macedonum in pugna ad Pidnam captus ab Aemilio Paulo Imp. Cuius oratio super ea re legatur apud Liu. Est enim inter eminentiss. Una. Hac Victoria regnum Macedonum translatum est ad Romanos. Hanc pugnam præcessit Eclipsis Luna ea nocte, quæ antecessit diem 4. Septembris. Liuius.

Secunda expeditio Antiochi in Aegyptum.

Popilius Rom. legatus Antiochum Epiphanem virga circumscribit, & ab armis atq; Aegypto discedere iubet, & subito responsum, quod differabat, dare coëgit. Liuius. Val. M.

Antiochus Epiphanes Romanorum edicto ex Aegypto eiectus, Hierosolimam cum exercitu ingreditur, templum spoliat urbem diripit, multos ciues trucidat. 1. Macc. 1.

Prædixit hoc Daniel cap. 11. his verbis: Ad tempus præfinitum iterum ingreditur Australem terram (Aegyptum) non tamen posterior expeditio similis erit priori. Venient enim contra eum naves Kittim (legati Romanorum) & consternabitur, ac reuertens indignabitur sancto fœderi (templo & vrbi Ierusalem) & inibit consilia cum desertoribus sancti fœderis.

3805 *L. AEmilius Paulus Romæ triumphat de rege Perse per triduum, 28. 29. & 30. Nouembr. Eum triumphū ita descripsit Plut. Et inde triumph-* 166

triumphandi ratio peti possit : & nihil Effraim
legatur de triumphis simile. Ductus est ante
curram Rex Persens Græcia cum duobus filiis.

Eodem anno L. Anicius Gallus Prætor Illyricum
& Dalmatiam debellavit, & in provinciam
Romanam redegit, & post Paulum Aemilium
aliquot diebus triumphavit, Gentio Illyriorum
Rege cum fratre, coniuge & liberis ante curram
ducto.

Rex Persens cum Alba in custodia decessisset : Se-
natus Romæ quaestorem misit, qui cum publico
funere efferreret : ne reliquias regias iacere inho-
noratas pateretur. Val. Max. l. 5. cap. 1. d. 1.
Velleius mortem Persei refert ad an. V. C. 589.
Alij ad an. V. C. 186.

106 Annus Græcorum 145. V. C. 587.

LIVII Historia hoc loco deficit. Reliqua pars
historia ex Epitome Flori & alijs autoribus con-
tinuanda est.

Andria Terentij act. 1.

IANNA HYRCANVS dux ultimus de Domo
David manus sibi intulit metu Antiochi. Hic
desijt regnum stirpis Davidicæ. Successerunt
Maccabæi. Ioseph. lib. 12. cap. 5.

MATATHIAS Sacerdos pater Maccabæorum
regnat an. 1. Huius viri filiorumq; eius pietate,
virtute ac fortitudine immanes conatus An-
tiochi Epiphanis aduersus Iudæos repressi, &
diuinitus instituti cultus suæ puritati & inte-
gritati restituti sunt.

Idolum Iouis Olympij collocatur Hierosolymis
in templo, die 15. mens. 9. anno Græcorum
145. die 25. in ara noua sacrificarunt Idolo.
1. Macc. 1. Est annus à dedicato templo secun-
do 350. Tot annis distant huius templi dedi-
catio, & eiusdem profanatio.

807 Iudæi Sabbatho pugnare incipiunt.

MATA-

165

164

MATATHIAS pater Iudæ Maccabæi mori-
turan. Græcorum 146. 1. Maccab. 2.

IUDAS MACCABÆVS Primus Asmo-
næorum, Dux Iudæorum an. 6. 1. Macc. 2.

Iudas Maccabæus profligat exercitum Appello-
nij, cuius occisi gladio posthac in prælijs usus
est: Funduntur & Seronis præfecti Syriaci co-
piæ, paruiq; manu trucidantur octingenti ho-
stes. 1. Macc. 3.

Hæ primæ victoriæ clarum ubiq; secerunt nomen
Maccabæi.

Templum ante annos 167. extructum in monte
Garizim, dedicatur appellatione Iouis Creten-
sis. Ios.

Hecyra Terentij acta. V. C. 588.

Olympiæ 154. V. C. 589. Annus Græcorum 147.

163

XLIII. HEBDOMAS DANIE-
LIS incipit, id est, 295. annus hebdo-
madum.

Antiochus expeditionem suscipit in Persidem, &
Gorgiam mittit ad deuastandam Iudæam, cum
quo feliciter præliatur Iudas Maccabæus, &
trucidat 3000. hostium. 1. Macc. 4.

ENCOENIA, id est, festum repurgati templi
die 25. mensis 9. celebrari cœptū à Iuda Mac-
cabæo anno Græcorum 148. 1. Maccab. 4.

162

Hinc ad templum à Pompcio profanatū 100.
Iudas Maccabæus fundit exercitū Lyfiæ. 1. Mac-
cab. 4.

*Ptolemæus à minore fratre regno spoliatus,
petendi auxiliij gratia Romam venit. Val. M. 5.*

Terentijs acta. V. C. 590.

Græcorum 149.
Iudas Maccabæus debellauit & deuicit Idumæos
Ammonitas, Tyrios, item Timotheum, in
cuius exercitu periere ad 8000. 1. Maccab. 5.

161

ANTIO-

ANTIOCHVS EPIPHANES perijt. 1. Macc. 6.

ANTIOCHVS EVPATOR *Antiochi Epiphanis filius IX. rex Syria. an. 2.*

Annus Græcorum 150. Sabbatarius. V. C. 592.

ELIAZAR Iudæ Maccabæi frater, confossi à se elephanti lapsu oppressus perit. 1. Macc. 6.

MENELAVS Pontifex occiditur: succedit Alcimus. 2. Macc. 13.

Templum Oniæ Heliopoli in Aegypto conditum. Ios.

Euzachus & Phermio Terentij acta.

Olymp. 155. V. C. 593. Græcorum 151.

DEMETRIVS SOTER *Selenci filius X. Rex Syria, interfecit Antiocho Eupatore & Ly-
su regnat annis 11. 1. Macc. 7.*

NICANOR interfecit à Iuda Maccabæo 13. Mensis Adar. Hic Nicanor extenso contra templū brachio iurauerat, se illud deleturum: Sed ei in acie interfecto, præcidi iussit Iudas Macc. huius caput & brachia, & ea ante templum suspendi. 1. Macc. 7.

Primum fœdus Iudeorum cum Romanis 1. Mac. 8. a principio regni Cyri 400. Hinc ad excid. urbis Hierosol. sub Vespasiano anni 230. inclusivè.

Adelphi Terentij acta.

L. AEmilius Paulus obiit. *Valer. Max. lib. 2. c. 10. & lib. 3. cap. 3. Vbi de paupertate Pauli Aemilij dicit, eum existimasse præclare secum agi, si ex victorijs alij pecuniam, ipse vero patria salutem & gloriam sibi parasset.*

Iudas Maccabæus occumbit in prælio fortissimè dimicans cū Bacchide Demetrij Duce. 1. Mac. 9. à regno Cyri 400.

IONATHAS regnat an. 18. 1. Macc. 9.

Terentius Poëta mor. V. C. 594. Hinc ad natum Ciceronem 53.

160

159

158

- Horologium ex aqua Roma factum, cuius fluxus
diuisa sunt hora noctium & dierum anno V. C.
595. (secundum Varronem) Plin. lib. 6. c. 60.*
- 3814 Alcimus Sacerdos cum iussisset dirui interius a-
trium templi, percussus est Paralyti & mor-
tuo. I. Macc. 9. 157
- 3815 **XLIH. HEBDOMAS DANIE-**
LI incipit, hoc est, 302. annus heb-
domadum. 156
- 3816 *Attilius Arator fit Imperator. Val. Max. 4. c. 4.
Olympas 156. V. C. 597. Gracorum 155. A mor-
te Romuli 560. Hinc ad natalem Iulij Casa-
ris 56.* 155
- 3817 *Bacchides cum Ionatha pacem componit, & Iu-
dæa à bellis aliquantisper quiescit. I. Macc. 9.
P. Cornel. Scipio Nasica Cos. Dolminium Dalma-
tarum urbem expugnauit.* 154
- 3819 *V. C. 600. Coss. primum Calend. Ianuarij cœ-
perunt inire magistratum. Cassiod. Florus.
Bellum Celtibericum annis 20. gestum & Numian-
tia excidio finitum est.* 152
- 3821 *Annus Gracorum 160.* 150
- Ionathas donatus summo Sacerdotio, ab Alexan-
dro nouo rege Syriæ, induit stolam sanctam
mense 7. die Scenopægiorum. Tenuit Ponti-
ficatum an. 10. I. Macc. 10.*
- Corduba in Hispania condita à M. Claudio Mar-
cello. Strab. 3.*
- 3822 **XLV. HEBDOMAS DANIELIS**
incipit, id est, 309. annus hebdomadū. 149
- Hoc anno Cicero fugit Catonem, Maiorem habuisse
sermonem de senectute, quem annis ab hinc 106.
peculiari scripto complexus est.*
- DEMETRIVS Syria rex in pralio aduersus
Alexandrum occumbit. I. Mac. 10.*

ALEXANDER XI. rex Syria annis 5. aut
6. innotuit.

V. C. 604. Tertium bellum Punicum, quadriennio gestū à Romanis aduersus Carthaginenses, & Carthaginis excidio finitum est. De quo Appianus Alexandrinus & alij: Hinc ad bellum ciuile Iulij & Pompeij 100. Plinius & Censorinus referunt hoc bellum ad an. V. C. 605. secundum Varronem: Solinus verò ad 604. secundum Dionysium.

Cato maior mor. et. et. 85. Cic. Plin. alij 84.

Nuptia Alexandri regis Syria & Cleopatra, quibus interest Ionathas summus Pontifex, & honore summo afficitur. I. Macc. 10.

Olympias 158. V. C. 605. Annus Græcorum 163.

Bellum Macedonicum III. aduersus Pseudophilippum, alias Andrisicum, qui Philippi nomine sumpto se Persei Regis Macedonici filium esse mentitus fuerat, gestum: quo victus est à Q. Cecilio Metello: is ab hac victoria Macedonici nomen sortitus est. Vell. Flor. Oros. Eutröp.

Masius Numidia rex, Rom. populi amicus decessit. Scipio inter filios Masii regnum diuisit. Val. lib. 5. cap. 2.

Primus Consulatus Scipionis Africani Minoris, de quo dictum est: Dormiant hodie leges.

Bellum Achaicum gestum contra Achaos & Corinthios.

V. C. 607. Finis tertij belli Punici.

CARTHAGO Urbis Romana amula deleta à Scipione AEmiliano: qui inde Africani cognomen tulit.

Historiam euerfa Carthaginis Orosius lib. 4. c. 23. his verbis describit: Cum sex continuis diebus noctibusq. pugnatum esset, & ultima Carthaginenses desperatio ad deditiōem traxit petentes, ut quos belli clades reliquos fecit, saltem seruire licent.

148

147

146

145

liceat. Primum agmen mulierum satis misera-
bile, virorum post magis deforme descendit.
Nam fuisse mulierum viginti quinq; milia: vi-
rorum triginta milia, memoria traditum est.
Rex Asdrubal se clero dedit. Transfuga qui
Aesculapij templum occupauerant, Voluntario
precipitio dati, igne consumpti sunt. Vxor As-
drubalis se duosq; filios secum virili dolore, &
furore fœmineo in mediū seclit incendium: eun-
dem nunc mortis exitum faciens novissima regi-
na Carthaginis, quem quondam prima fecisset.
Ipsa autem ciuitas 17. dieb. continuis arsit, mi-
serumq; spectaculum de Varietate conditionis
humana victoribus suis præbuit. Val. Max. l. 3.
c. 2. d. 8. Vide etiam Appian. Alexandrinum.
Hic finis fuit tercij belli Punici, cum à primo bello
Punico suscepto exacti essent huc vsq; anni 119.
CORINTHVS. Achaia caput capta, & excisa
à L. Mummio Cos. qui inde Achaici cognomen
sumpsit. Appian. Lybic.

P. Cornel. Scipio Africanus minor Roma triumphat
de Pœnis & Asdrubale. Distat hic triumphus
Scipionis Africani Minoris à triumpho Scipionis
Africani Maioris an. 55.

2. Metellus Macedoniam in prouinciam Rom. re-
degit, deq; ea triumphauit, & Macedonici no-
men accepit.

Polybius historicus & Panætius Philosophus florēt.

Appollonius dux exercitus Demetrii victus à Io-
natha. 1. Macc. 10.

3827 Cleopatra erepta Alexandro à socero Ptolemao
Philometore, & tradita Demetrio, Demetrii su-
prioris filio.

ALEXANDER Syria Rex occiditur.

PTOLEMAEVS PHILOMETOR Ae-
gypti rex triduo post moritur. 1. Macc. 11. Ju-
stin. 35. Florus 52.

L. Mum-

L. Mummius Achaicus triumphavit de Achaia & Corinthijs.

3828 *Olymp. 159. V. C. 609. Annus Græcorum 167.*

DEMETRIUS NICANOR XII. Syria
rex an. 8. incoatus, connumerato triennio Try-
phonis.

PTOLEMAEVS EVERGETES I. Lagi-
darum VII. Aegypti Rex. an. 29.

3829 *Annus Græcorum 168.*

XLVI. HEBDOMAS DANIE-
LIS, id est, 316. annus hebdomadam
incipit.

3830 *Annus Græcorum 169. A reperto libro legis 500.
à morte Davidis 900.*

Ionathas cum Romanis & Spartanis fœdus re-
nouat per legatos.

Ionathas frater Iudæ Maccab. occisus insidijs
Triphonis cum duobus filijs. 1. Macc. 12.

Secundus liber Maccabæorum cap. 1. recitat Epi-
istolam scriptam hoc anno Græcorum 169.

*M. Antonius Orator Ciceronis encomijs clarus na-
scitur, triennio ante L. Crassum Oratorem.*

3831 *Annus Græcorum 170. à regno Salomonis 900.*

Simon Dux Maccabæus regnat an. 8.

Iudæi excutiunt iugum gentium. 1. Macc. 13.

3832 Simon arcem Sion eiecto hostium præsidio occu-
pat, illudq; solenni ritu expiat, ingenti omni-
um leticia, mensis secundi die 23. quem & quo-
tannis festiuo gaudio celebrari præcepit. 1.

Macc. 13. Hinc ad coronationem Herodis fa-
ctam Romæ 100.

*L. Crassus Orator, cuius Cicero tanta cum laude
meminit, nascitur. Cic. in Bruto.*

*Bellum Numantinum V. C. 613. à morte Ascanij
filij Aeneæ 1000.*

3833 Simon fœdus cum Romanis renouat. 1. Macc. 14.

TRYPHON interfecto **Antiocho Theo** (cuius tutor erat) regnat an. 3. 1. Macc. 13. **Ioseph.**

Rex **Demetrius** in **Mediam** ad auxilia contrahenda profectus, Et **Tryphoni** bellum inferret: ab **Arface** rege **Persia** ac **Media** captus in custodiam traditus est. 1. Macc. 14. **Iosm.** 36.

3835

Legati **Simonis** **Roma** redeunt. 1. Macc. 15.

ANTIOCHVS SEDETES cum **Simone** fœdus facit. 1. Macc. 15. Hinc aliqui numerant 9. annos regni **Antiochi**.

A monarchia **Cyri** & reditu primo **Iudeorum** ex **Babylone** an. 400. compl.

Hoc anno à quatuor millib. **Numantinorum** victa sunt 30. millia **Romanorum**. **Flor.** 55. **Valer. Max.**

3836

Olympius 161. **V.C.** 617. **Annus Gracorum** 175.

XLVII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, hoc est, 323. annus hebdomadam.

Tryphon occisus. Ab huius nece **ANTIOCHVS SEDETES XIII.** Rex **Syria** solus regnat. 1. Macc. 15. **Ioseph.**

3837

Bellum **Seruite** primum: cum **serui** in **Sicilia** aduersus **Romanos** iam antè arma sumpsissent, Et **Prætores** aliquot superassent.

3838

Simon Maccabaus a **Ptolemæo** genero suo nefarie interceptus in conuiuio, anno **Græco**. um 177. mense vndecimo. 1. Macc. 16.

Definit I. Liber **Maccabæorum**.

3839

Secundus **Consulatus** **Scipionis Africani Minoris**. **Annus Gracorum** 178. **Sabbatarius**. **V.C.** 620. **Numantia** excisa à **P. Scipione**.

Numantini tanta fame laborarunt: Et iumentis omnibus Et herbis consumptis lora Et pelles scutis detractas comederunt. Tandem ipsi ciues, ne in manus **Victoris** venissent, inuicem sese trucidarunt,

136

135

134

133

132

runt, igniq; subiecto & sese & Urbem perdiderunt. Vide etiam Val. Max. l. 7. c. 6. d. 3.

Sib. Gracchus Tribun. pleb. qui ad popularem auram captandam legem de agrorum divisione tulerat, & Cn. Octavio Collega magistratum abrogauerat, ab optimatibus autore P. Cornel. Nasica in Capitolio occisus, & una cum alijs in eadem seditione trucidatus insepultus in flumen proiectus est. Hoc fuit initium in Urbe Roma sanguinis civilis. Inde ius & obrutum: potentiorq; habitus prior. Vide Appianum belli civil. lib. 1. Item Valer. Max. l. 3. c. 2. d. 17.

ATTALVS rex Asia moriens populum Romanum regni sui heredem constituit.

Iohannes Hyrcanus filius Simonis, Iudæorum Dux & Pontifex an. 31. Ioseph.

3840 Olymp. 162. V. C. 621.

P. Cor. Scipio Africanus de Numantia triumphavit, an. 14. post, quam de Carthagine triumphum egerat. Cic. Attic. lib. 13. Florus.

Antiochus Sedetes Iudeam devastat, & Hierosolymam obsidione cingit, quam soluit exacto festo tabernaculorum.

Hyrcanus aperto Davidis sepulcro reperit pecuniam, cuius pensione placatum dimittit Antiochum. Ioseph.

Est annus à morte Davidis 910. ab eius natali 980. id est, bis 490. à dedicato templo Salomonis 900. Hinc ad excidium Hierosolymor. 201.

3841 Bellum Asiaticum gestum à Romanis cum Aristonico, qui Attalo rege mortuo Asiam occupaverat. Cic. Phil. 11.

Hyrcanus cum Romanis fœdus renouat. Ioseph. lib. 14. cap. 17.

3842 Aristonicus à M. Perperna Cos. Victus, Roma in Senatus in carcere strangulatus est. Val. Max.

3843

XLVIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, 336. annus hebdomadam.

122

V. C. 624. Scipio Africanus Minor, qui duas Urbes Rom. imperio infestissimas, Carthaginem & Numantiam deleuit, moritur etas. 56. Cic. à regno Belii 2000.

Lalius sermonem habet de amicitia, quem Cicero post annos 85. in literas retulit.

Curceades Philosophus moritur: quo tempore eclipsis Luna conspecta est, teste Laertio. Hanc Crusius refert ad diem 5. Nouembrii.

Ptolemæus expulsus Aegypto.

DEMETRIUS Syriæ rex an. 4. completus.

3844

Olymp. 163. V. C. 625.

127

Templū in monte Garizim ab Hyrcano euersum. Bellum Allobrogicum cepit: quo primum Rom. cum Gallis trans Alpes dimicauerunt.

3847

124

3848

ANTIOCHVS GRYPHVS Rex Syriæ an. 12. (circiter) Exsēb.

123

3849

V. C. 630. Climacl. Græcorum annus 188.

122

Huius anni meminit 2. liber Maccab. cap. 1.

ALEXANDER Rex Iudæorum nascitur.

Carthago instaurata an. 22. post, quàm excisa fuerat. Oros. Eutrop.

Bellum Balearicum.

C. Sextius Procos. Victa S. Luicrum gente Coloniā Aquas Sextias cōdidit, ob aquarum copiam, & calidos at frigidos fontes à nomine suo appellauit.

3850

IUBILÆVS MVNDI 77. *Mosis 27.*

121

XLIX. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, 337. annus hebdomadū.

Circa hæc tempora ortæ sunt Sectæ Phariseorum, Sadduceorum & Essæorum, quæ puriori doctrinæ

Strinx magnam caliginem ac tenebras offuderunt.

3851 C. Sempronius Gracchus occisus, (post interfectum fratrem Tib. Gracchum an. 12.) cum per biennium tribun. pleb. Rempub. seditiosus legibus perturbasset: Et hac caedes fuit initium bellorum civilium. Velleius. 120

3852 Olymp. 165. V. C. 633. Annus 400. templi secundus. 119

3854 Hyrcanus Samariam solo æquavit. Euf. Ioseph. Cretenses obsidione Q. Cæcili Metelli ad ultimam usque penuriam compulsi, sua instrumentorumque suorum Grana sitim torserunt. Verius quam sustentarent: Et dum Vincti timerent, id passi sunt, quod eos ne Victor quidem pati coëgisset. Valer. Max. lib. 7. cap. 6. 117

3856 PTOLEMAEVS LATHYRVS aliàs Soter Et Phylæon VIII. Aegypti rex an. 15. Hic 30000. Iudaorum occidit, Et reliquos occisorum carnibus vesci coëgit, anno 491. à principio captivitatis Babylonica. 115

M. Terentius Varro Philosophus Et Poëta nascitur. Euseb.

3857 L. HEBDOMAS DANIELIS id est, 344. annus hebdomadum: qui est annus 532. à principio Ieremiæ. 114

Q. Cæcilius Metellus Macedonicus moritur: qui tres vidit filios Coss. è quibus Unum etiam Et Censorem Et triumphantem, quartum autem prætorem, eosque saluos reliquit: Et tres filias nuptas: cum ipse Consul Censor etiam Augurque fuisset Et triumphasset. Cic. 5. de finib. Valer. Max. lib. 7. cap. 1. 113

3858 Bellum Thracicum. 113

Hortensius Orator, Ciceroni coniunctissimus, nascitur. Cic. Bruto. Vixit an. 64.

- 3859 *Bellum Cimbricum siue Teutonicum, quo Cimbri & Teutones primum Alpes transgressi in Italia fœdam stragem Romanorum sociorumq; fecerunt. Nam Cn. Papirius Carbo Cos. in Illyrico ab illis fusus & exercitus exutus est.* 112
- 3860 *Olymp. 167. V. C. 641. à nato Dauide 1000. ANTIOCHVS CYZICENVS Syria rex an. 18. (circiter) Ezseb.* 111
- 3861 *Annus Græcorum 200. V. C. 642. Bellum Iugurthinum, à quo SALVSTII historia incipit. P. Scipio Nasica mortuus. Cic. in Brut. Val. Max. lib. 5. cap. 3. d. 2.* 110
- 3863 *Pomponius Atticus intimus amicus Ciceronis nascitur triennio ante Ciceronem. Vixit an. 77. Iunius Silanus Cos. contracta infelicitè pugna à Teutonibus superatur. Q. Cæcil. Metellus de Iugurtha triumphauit, & Numidicus appellatus est.* 108
- 3864 *Olymp. 168. V. C. 645.* 107
- LI. HEBDOMAS DANIELIS**
incipit, i. e. 351. annus hebdomadū.
Cimbri M. Scaurum Aurelium Cos. trucidarunt. Velleius.
- 3865 *L. Cassius Cos. occisus, eiusq; exercitus ab Heluetijs Tigurinū pulsus & sub iugum missus. Caesar. lib. 1. bell. Gall. Oros.* 106
- 3866 **Anni vitæ CICERONIS incipiunt.** 105
V. C. 647. à nato Demosthene 280. climact. M. TVLLIVS CIC. Latina lingua parens & Oratorum princeps nascitur Arpini, oppido Campaniæ, C. Attilio Serrano & Q. Seruilio Cepsone Coss. 3. Ian. anno V. C. 646. propè complero. Marcus prænomen, Tullius nomen est & gentile: Ciceronis à Cicere factum est cognomen: cuius figura tuberculum habuisse in nasæ extremitate

mitatus dicitur, qui primus hoc familia cognomen intulit. Plut. Cic. Mater Ciceronis fuit Helvia.

POMPEIUS MAGNUS nasc. 30. Septemb. septennio ante Iulium Cæs. Plin. Velleius. Cic.

IVGURTHA capitur à C. Mario (Et colligitur ex Salustio) & bellum in Numidia finitur.

67 **Manlius Cæs. & Q. Cæpio** Procos. aduersus Cimbrorum infelicitè pugnauerunt, caesis 80. millibus Romanorum, 6. Octob. Cæpioni imperium abrogatum est, eiusq; bona publicata. Oros. Cic. Liu.

68 **C. Marius II. Cæs. de Iugurtha triumphat** Calend. Ian. 103

Aquilam Romanis legionibus in secundo Consulatu suo C. Marius propriè dicauit. Plin. lib. 10. cap. 4. Hinc ad ingressum Aquilæ Romanæ in terram sanctam anni 170.

869 **Iohannes Hyrcanus** moritur & princeps Iudæorum & summus pontifex & propheta: cum quo Deus ita colloquebatur, vt etiam futura non ignoraret. Ioseph. 102

870 **ARISTOBVLVS** rex Iudæorum an. 1. Hic post captiuitatem Babyloniam primus sibi diadema imposuit, & principatum in Regiam dignitatem commutauit. Ioseph. A morte Salomonis 900. à regno Dauidis 980. Hinc ad regnum Herodis in Ierusalem 65. ad concepium Christum 100. 101

M. Antonius Orator in Ciliciam procos. proficiscens Arbenas venit, vbi dies complures propter nauigandi difficultatem commoratus est. Cic. 1. de Orat. Triennio post factus est Cæs.

Teutones ad Aquas Sextias à Mario victi: amplius 150. millibus hostium priore & postero die trucidatis. Strab. 4. Oros. 5.

Archias Poëta Romam venit. Cic.

LII. HEBDOMAS DANIELIS

id est, 153. annus hebdomadū incipit.

ALEXANDER Iudæorum rex an. 27. inchoatis,
Aquillius aduersus fugitivos in Siciliam missus,
bellum Seruile, Atheniensis duce interfecto, con-
fecit. Diod. lib. 36.

Cimbri ad Athesin fluvium victi à Mario.

C. Marius cum non multo ante Teutonum exerci-
tum numerosissimum trucidasset, 29. Iulij alte-
rum exercitum Cimbricum ingenti pugna vicit
& deleuit. Interfecti sunt 120000. homines:
capti 60000. Post acceptam cladem matres
ingulârunt liberos suos: Viri fugientes ex acie,
sibi ipsis intulerunt manus. Multi cum deessent
arbores, ex quibus suspenderentur, cornib. bouum
collis se alligauerunt, à quibus cum precipites
traherentur, sunt stragulati. Conspēta est in
castris infelix mater, qua de alto curru se suspen-
derat, cui ex utroq; pede parui nati mortui pen-
debant. Plur.

PTOLEMÆVS LATHYRVS à matre
Cleopatra regno expellitur. In Aegypto regnant
PTOLEMÆVS ALEXANDER &
CLEOPATRA an. 12. alij 10. Hinc ad
captum Aegyptum ab Augusto 70.

3872 Olymp. 170. V. C. 653.

PTOLEMÆVS ALEXANDER in Ae-
gypto regnat an. 10. Euseb.

C. IULIVS CAESAR nascitur, post natum
Ciceronem septennio, C. Mario VI. L. Valer.
Flacco Coss. die 12. Iul. (qui mensis post eius
mortem lege Antenia Iulius est ea de causa di-
ctus. Macrobi. i. Satur. cap. 12.) pater C. Iulio
Caesare Gero Pratorio: matre Aurēlia C. Aure-
lij Cotta filia: apud quam puer educatus est.
Cognominis rationem alij aliam tradunt: qui-
dam

dam quod qui primus Iuliorum sic dictus est, caso matris vtero natus sit: alij ab elephanto caso: alij à casis oculis, vel casarie. Sed de elephanto, qui Casar Punica lingua diceretur, sententia multis est visa probabilior: cum quod matris vtere casos Romani proprio vocabulo casiones dixerint: tum quod inter Caesaris numos non pauci spectentur cum nota Elephanti: interq; ceteros vni Punicis literis circa Elephantum inscriptis: Et merito videri possit Casar, ea ratione sua familia cognominis originem publicare voluisse: praesertim nullo euidente alicuius rei gesta argumento, quare Elephantum in numis suis signarit. Hac Goltzius. De Caesarum familia Suet. Fuit, inquit, in gente Iulia & Caesarum familia: quo cognomine primum vsum tradunt Sext. Iulium Casarem, qui anno belli Punici sec. vndecimo M. Claudio Marcello. T. Quintio Crispino Coss. (V. C. 545.) Siciliam provinciam Pr. obtinuit, ab hoc in vniuersam familiam cognomen defluxisse. Sylla de Casare adhuc puero dixit, ei multos inesse Marios, futurumque eum aliquando optimatum facta exitio.

Est annus à morte Cyri 430: nato Alexandro M. 256: eius Monarchia 230: eius morte 224: nato Romulo 670: eius morte 616. Hinc ad bellum ciuile Iulij & Pompeij 51. Paria sunt spacia à regno Cyri ad Monarchiam Alexandri M. & inde ad Iulij Caf. natalem, vtrinq; 230. A nato Cic. & Pompeio 7.

L. Appuleius Saturninus & C. Seruilius Glaucia ob motam seditionem à C. Mario Coss. interfecti. Cic. pro Rabir. & in Bruto.

SVETONII historia incipit.

Mathan auus Mariae virginis nascitur, iuxta Syrorum traditionem, anno patris Levi 40. Annius Viterb.

- 3876 **PTOLEMÆVS** rex Cyrenarum in Aegypto
moritur: & regni hanc dem relinquît S. P. Q. R.
Flor. Objeq. 95
- 3877 *Coff. fuerant duo summi Oratores L. Crassus & Q.*
Scauola. 94
2. Horrensus primam in foro dicere cepit an. atq.
19. Cic. Bruto.
- 3878 **LIII. HEBDOMAS DANIELIS,**
id est, annus hebdomadum 365. 93
- PHILIPPVS XVII.** rex Syria & ultimus Se-
leucidarum secundum Euseb. an. 2. 92
Ante sociale bellum Latinum cuncta animalia
mansueta adta in rabiem. Augustin. l. 3. c. 23.
- 3879 *Hæc & q;* Syria possessa per reges, cessit in ditionem
Romanorum. Euseb. 92
- 3881 *V. C. 662. L. Crassus Orator, cuius eloquentiam*
Cicero pradicat, meritur et at. 49. die 20. Sept.
Cic. lib. 3. de Oratore. 90
Cicero summa Virili toga in forum venit et at. 16.
Hoc ipso anno fingit Cicero habitum esse sermo-
nem de Oratore à L. Crasso & Antonio, quem
Cicero literis mandauit post annos 36.
- Bellum Sociale sive Marsicum vel Italicum M. Ti-*
uij. Drusi Trib. pleb. cade excitatum. Cuius inci-
pium Solinus refert ad an. V. C. 662. & Plinius
quoq; ad Coss. Sex. Iul. Cas. & L. Marcium. Quod
Serò Velleius & alij bellum Sociale ad sequen-
tis anni Coss. referunt, obseruet lector, nos loqui
non de primis incipijs, quæ in hunc annum inci-
dunt, sed de publico & plenario apparatu belli
aduersus Italicos pop. à Rom. suscepti & gesti.
Lucretius Poëta dixit.
- 3882 *Cicero admodum adolescensulus Arati carmina de*
caelo stellisq; conuerit. 2. de natura Deorum.
P. Rutilius Cos. parum prosperè contra Marsos di-
micans, in pralio occisus est 4. Id. Iunij, ut scri-
bunt 89

bit Ovidius in Fastis. Plura de hoc bello vide
apud Appian. l. 1. belli civilis.

3883

PTOLEMAEVS LATHYRVS in Aegyp.
iterum regnare incipit an. 8.

88

Cicero aet. 18. oper. im dat studio latus civilis: &
Tyro est in exercitu Cn. Pompeij.

L. Portius Cato, Cos. in pugna cecidit. Cn. Pompe-
ius Cos. Asculum cepit, & Vestinos atq; Peli-
gnos ad dediticnem coegit. Idem de Asculanis
triumphavit. Appian. & alij. Ab hoc triumpho
patris Pompeij ad triumphum filij Pompeij Ma-
gni anni 28. ad primū eius Consulatum 19. ad
secundum 34. ad tertium 37. ad mortē eius 41.
Velleius. Tam varia atque atrox fortuna Italici
belli fuit, Et per biennium, continuo duo Roma-
ni Coss. Rutilius & deinde Cato ab hostib. oc-
ciderentur.

3884

Olym. p. 173. V. C. 665.

87

Primum civile bellum inter Syllam & Marium
inde dictum Marianum. Hinc ad civile bellum
Iulij & Pompeij 40.

Primus Sylla Consulatus.

Bellum Mithridaticum.

Mithridates Asia in potestatem redacta omnes ci-
ues Romanos in omnibus Asia ciuitatibus uno
die, unoq; nuncio interficendos curauit: Q. Op-
pium Praef. & M. Aquiliam Legatum captos
necauit. Huius miserae caedis Romanorum
censum meminit Cic. pro Manil. & pro Flacco.
Vide Appian. in Mithridaticis & Val. M. lib.
9. cap. 2. d. 3. Oros. lib. 5. cap. 19. Eutrop. l. 5.
Q. Mutius Augur Ciceroni exposuit sermonem de
Amicitia habitum à Lelio ante an. 41.

3885

LIIL. HEBDOMAS DANIELIS.
id est, 372. annus hebdomadum inci-
pit. V. C. 666.

86

Cicero

Cinna & Marius haud incruentis utrinq; certaminibus editis, Romam occupauerunt.

Tres Oratores crudelissimè interfecti: M. Antonius Triumvir avarus, Q. Catulus, & C. Julius. Cic. Bruto. Hinc ad mortem Ciceronis 44.

Circa hunc annum Cicero (aet. 20.) edidit commentarios de Inventione. Molori item Rhodio Roma dedit operam.

Caecilius Poëta nascitur.

Post hunc annum, triennium ferè Urbem sine armis fuisse, Cicero in Bruto ait.

3886 V. C. 667. Crispus Salsus Historicus nascitur. 89

Marius Sext. Licinium Senatorem de saxo deieciussit: editisq; multis sceleribus Idib. Ian. decessit. Vir cuius si eximientur cum Virtutibus Vitia, haud facile sit dictu, Utrum bello melior an pace perniciosior fuerit: adeo quam Remp. armatus servavit, eam primo rogatus omni genere fr. uilis, postremo armis evertit. Epit. Flori lib. 80.

Sylla interim cum Mithridatis praefectis circa Athenas Boetiamq; & Macedoniam ita dimicavit: Ut Athenas reciperet. Vell.

3887 Incipiunt 84. anni Hannæ prophetiæ. Luc. 2. 84
Medium inter captam ab Antiocho Hierosolymam, & inter natalem Iesu Christi. Utrinq; distantia annorum 84.

Ilium captum à Sylla anno 1100. ab excidio Troia: incluso anno 2788. Appianus in Mithridatico.

3888 Olymp. 174. V. C. 669. 85

Cinna lapidibus occisus à suo exercitu. Hoc anno Verres fuit Quaestor in Sicilia, in quem Cicero Verrinas scripsit post annos 14.

Cum mutuis fratrum odijs & bellis regnum Syria consumptum esset, populus Syria ad auxilia externa confugiens, peregrinos sibi reges circumspicere

cere capit. Tigranes itaq; accit. & regno Syria
per 18. annos potitus est. Justin. 40.

Bellum civile Syllanum.

Sylla cum exercitu ingressus in Italiam, crudeliter
fecit in cives Romanos. Plut.

Capitolium Roma conflagravit 6. Julij. Salustius.
Plutarch.

Scipio fluctibus reipubl. expulsus, Massilia postea
in exilio vixit. Cic. pro Sest.

V. C. 671.

Sylla Dictator creatus circa huius anni ritum in-
terfectis Coss. Mario Iunior, & Papyrio Car-
bone: & felicem se appellari voluit. Eius hono-
ris & superatio (ut scribant Velleius & Plutar-
chus) per annos 120. intermissa fuerat.

Obsequens scribit centena milia hominum Italico,
civiliq; bello consumpta.

Annus 1000. à morte Saulis & regno Davidis.

Pompeius (ætat. 25.) triumphavit de Hiarba Nu-
midarum rege, & à Sylla Dictatore Magnus
appellatus est. Hic primus eques Romanus tri-
umphasse legitur. Hinc ad alterum triumphum
an. 20.

Cicero primam causam privatam pro Quintio di-
xit ætat. 26. V. C. 672.

PTOLEMÆVS AVLETES alias Dio-
nysius, id est, Aegypti rex annos 30. aliq 31.

Olymp. 175. Cyclus Sol. 139. V. C. 673.

LV. HEBDOMAS DANIELIS
incipit, id est, 379. annus hebdomadū.

Oratio Ciceronis pro Sexto Roscio ætat. 27. Gell.
Cic. Brut. Quintil.

Mitylena in Asia expugnata à Romanis: & Iulius
Casar corona civica donatus est ætat. 20. Suet-
ton. Liv. Epitom. lib. 89.

Captum est bellum Sertorianum in Hispania. Flor.
Val. Max.

83

87

80

79

- 3893 Huius anni astate Cicero (aet. 28.) hortatu amicorum in Asiam profectus est. 78
- Sylla se abdicavit Dictatura, quam in perpetuum ceperat, & dimisso à se presidio pub. palam in foro dixit, se omnium à se gestarum rerum pigritum esse reddere rationem. Appian. Plut.
- 3894 Sylla animi concitatione nimia atq; immoderato Vocis impetu convulso pectore spiritum crucere ac minis mistum equum in agro Cumano: ac Romam perlatus magna pompa in Campo Martio crematus & sepultus est. Val. Max. Appianus lib. 1. Hinc ad bellum civile Iulij & ad mortem Pompeij anni 30. 77
- Cicero sex mensibus vixit Athenis, & cum summis Oratoribus, Menippo, Xenocle, Molone, Posidonio Philosopho versatus est; ubi & de Sylla morte cognovit.
- 3895 Hoc anno M. Tullius Cic. recepit se è Gracia Romam, biennio post, quam eò profectus erat. Cum autem autore Plut. magna spe cretus ad Rom. summo raperetur studio: ardor eius oraculo repressus est. Delphos enim profectus cum Apollinem consulisset, qua via ad summam gloriam aspirare posset: respondit demon: si suam naturam, non multitudine opinionem ducem sequeretur. Quare Romam reuersus primò timide vixit, & dubit. iter ad honores accessit, nec illo in numero est habitus: sed graculus atq; ociosus appellatus fuit. Vbi verò & innata honorum cupiditate ductus, & patris atq; amicorum cohortatione incitatus, se totum patriocinjs tradidit: non iam pedetentim principem locum petijt: sed statim eluxit, ceterisq; oratoribus longè praestitit. Plut. 76
- M. Lepidus exacto consulatu bellum patria mouet: sed Italia pulsus interijt. Appian. & Plut.
- 3896 V. C. 677. Olymp. 176. an. 700. à prima Olymp. 75
- Cicero

Cicero petitionem honorum aggressus est (atat. 31)

Et primo quaesturam petijt, cum unum annum iam reuersus ex Asia nobiles causas egisset.

Hoc anno in Hispania aduersus Sertoriũ acerrima illa Et maxima praelia, Sucronense et Durienſe, commissa sunt.

V. C. 678. Cicero Quaestor in Sicilia atat. 32.

74

V. C. 679. A morte Alexandri Magni 250.

73

Cicero expleto Quaestura anno Romam reuersus ad forum Et causas agendas redijt, atat. 33. Cic.

ALEXANDER rex Iudææ moritur, imp. an. 27. atat. 49. Ioseph.

ALEXANDRA Regina Iudæorum an. 9. Est annus 1000. à regno Dauidis in Ierusalem. Post tot itaq; annos regnum Dauidis recidit in foeminam. Hæc Regina euexit Phariseos, eorumq; potentiam auxit. Paria sunt spacia à Creatione ad natalem Abraham: & à nato Abraham. ad hunc annum: vtrinq; 1949. & bis 1949. sunt 3898.

Hyrchanus loco patris defuncti constituitur summus sacerdos.

Nicomedes Bythinia rex moritur, populum Rom. relinquens regni heredem. Eutrop. Flor. Cic. pro Planc.

LVI. HEBDOMAS DANIELIS
id est, annus 386. V. C. 680.

72

Hinc incipit L. Luculli imperium, quod durauit septennio.

L. Lucullus, qui anno superiore contra Mithridatem profectus fuerat, ad Cylicum urbem exercitum eius fame ferroq; delcuit. Liu. lib. 95.

Bellum Serrule siue Gladiatorium duce Spartaco in Italia excitatum. Item: Sertorius interfectus. Sigonius.

IVBILÆVS MVNDI 78. Mosis 28.

71

G

Olymp.

Olymp. 177. V. C. 681. Ciceronis 35.

Lucullus Mithridatem persecutus, Pontum Romanis legionibus patefecit, qui antea populo Romano clausus erat. Cic.

Seculum Simeonis, Annæ prophetissæ, Zachariæ, Elizabethæ, &c. penes quos hoc tempore inter tot Sectas Iudæorum, fuit veræ doctrinæ custodia.

- 3901 *Bellum Servile confectum à Pratore M. Crasso : cum fuisset extractum in annum tertium. App. Pompeius iterum triumphavit Ult. Decembris, postfridie Consulatum initurus.* 70
Mithridates metu Luculli ex Ponto aduentatis ad Tigranem regē Armenia profugit. Flor. Eutrop. Circa hunc annum natus est Herodes. Ioseph.
- 3902 *Primus Pompeij Consulatus.* 69
Verrina actiones Cic. at. it. 37.
Vergilius Poëta nasc. 15. Octobr. in pago, qui Andes dicitur, haud procul à Mantua, à nato Romulo 700. Socrate 400. à morte Ennii 100.
- 3903 *DIONIS Cassij Nicæi historia Romana incipit.* 68
Tigranes victus à Lucullo : Tigranocerta urbs capta à Lucullo prid. non. Octob. Dio. Plutarch. Cicero Aedilis Curulis at. 38.
Capitolium denuo instauratum dedicatur.
Aristobulus parat bellum aduersus matrē & fratrem Alexandrum regnantem in Iudæa. Ioseph.
- 3904 *Olympias 178. V. C. 685.* 67
Bellum Creticum à Romanis gestum aduersus Creteneses.
Tigranes & Mithridates iterum victi à Lucullo. Nisibis urbs capta.
- 3905 *Bellum Piraticum à Pompeio media estate confectum. Cic. Dio.* 66
Insula Creta subacta, & bellum Creticum finitum est.
- 3906 *Lucullus Romam reuocatur. Successus Pompeius,* 65
qui

qui nocturno prelio Mithridatem in Armenia minore vicit, castra diripuit, & 40. millia ex ipsius exercitu cecidit. Dio. Eutrop.

Manilius Et Pompeij gratiam colligeret, legem (qua postea Manilia dicta est) promulgavit, Et Pompeio bellum Mitridaticum, quod Lucullus iam annis 7. gesserat, committeretur.

Lucullus in Galatia occurrens Pompeio, suavit ut recederet, quod bellum confectum esse, atq; legatos iam diu expectari diceret: Verum ille Pompeio id non persuasit.

Tigranes Armenia Rex Urbem Artaxata & sese dedit Pompeio, qui ei Syriam ademit, quam hactenus annis 18. tenuerat: regnum tamen Armenia ei restituit: hoc modo Syria in Romanorum potestatem pervenit, de quo Cic. pro Sext. Tigranem Pompeius, cum in suis castris supplicem abiectumq; vidisset, erexit, & insigne regium, quod ille de capite suo abiecerat, reposuit, & imperatis certis rebus regnare iussit: aequè pulcrum (Et scribit Val. Max.) esse iudicans, & vincere reges & facere. Vide Flor. Epitome 100. Iust. 40. Appian. Syr. Val. Max.

Cicero Prator fuit et. 41. à primis Pratorib. 300. inijt praturam Cal. Ian. Orationes pro lege Manilia & pro Cluentio habita.

ALEXANDRA regina Iudæorum moritur ætat. 73. cum præfuisset Iudæis fermè nouennium, anno 100. regni Maccabæorum. Ioseph. Egeffippus.

ARISTOBVLVS Rex & Pontifex Iudæorum an. 3. mens. 3.

Hyrchanus cohortante Antipatro patre Herodis fugit ad Aretam regem Arabum. Ioseph.

Horatius Poëta nasc. 8. Decemb. V. C. 688.

Olymp. 179. annus 456. Templi Secundi completus. V. C. 689.

ARETAS rex Arabum inuadit Iudæam: Hierosolymis obsidet Aristobulum Hyrcani fratrem. Aristobulus Pompeium vite aurea alijsq; muneribus inuitatum accersit in Iudæam: ita fratrum dissidia primum Romanos in Iudæam attraxerunt. Pompeius Aristobulo regi subsidio mittit Scaurum cum exercitu. Aretas ex Iudæa discedit. Onias vir sanctus, cum & obsessis & obsidentibus bene precaretur, à Iudeis interfectus est. Hinc ad belli Iudaici initium, defectionemq; Iudæorum à Romanis 130.

Prima Epistola Cic. lib. 1. ad Att. scripta. Cicero atat. 43. auctus est filio. Tulliam filiam C. Pisoni despondit.

Cicero Consulatum petit, competitore Catilina, qui dolore repulse, quam tum passus est, odisse capit Ciceronem hominem novum. Inde exitus Catilinae conspiratio.

3909

V.C. 690. Pompeius Hierosolymam & templum capit, ingreditur in sanctum sanctorum. Hyrcano attribuit summum sacerdotium. Aristobulum Romanum mittit vinctum. Iudæi Romanis primum subiecti. Iosaph. *Eutrop. lib. 6. refert, Hierosolymam à Pompeio captam 3. mense, duodecim Iudæorum milibus occisis, ceteris in fidem acceptis. Vide Egesippum lib. 1. cap. 17.*

62

Mithridates Ponti & Armenia minoris Rex toties à Romanis superatus ac fugatus, tandem hausto veneno periit. Dio. Eutrop. scribit Mithridatem periisse apud Bosphorum, cum regnasset ann. 60. al. 40. Vixisset 72. & bellum gessisset cum Rom. ann. 40. Vide etiam Oros. lib. 6. cap. 5. & Appian. in Mithridat.

M. Tullius Cicero Consul creatus atat. 44. Ad hunc celebrem, Cic. Consulatum omnia referenda sunt, quæ passim in scriptis ipsius gloriosè de eo commemorantur.

AVGV.

AUGUSTVS Cæsar nasc. 23. Septemb.

Annus à nato Abraham 1960. nato Iacob 1800.
ab exitu ex Aegypto 1456. regno Dauidis in
Ierusalem 1012. condito templo secundo 457.
regno Cyri 497. reditu priore Iudæorum ex
Babel 475. nato Alexandro Magno 293. nato
Cic. 44. nato Pompeio 43. nato Iulio Cæsa-
re 37. Encanijs Iudæ Maccabæi 100. nato
Romulo 707. coronatione Salomonis 980. id
est, bis 490. Hinc ad mortem Pompeij 15. Ci-
ceronis 20. ad excidium Ierusalem 132. ad ba-
ptismum Christi 91.

*Catilina coniuratio industria M. Tullij Ciceronis
detracta & repressa. De coniuratis sumptum
supplicium in carcere die 5. Decembris, & Ca-
tilina urbe cedere iussus est. Ob id meritum serua-
ta patria, Cicero à Senatu pater patriæ dictus.*

*Orationes pro Muræna, contra Rullum, pro Ra-
burio & in Catilinam à Cicerone dictæ.*

Circa hæc tempora Ioiakim, aliàs Eli, pater Ma-
riæ virginis natus creditur eo anno, quo Iudæa
Romanis tributaria facta, ac in prouinciæ for-
mam redacta est. Testabantur ista in propin-
quo esse tempus aduentus Messie.

Iulius Cæsar Roma fit summus Pontifex. Dio.

10 *Catilina perit oppressus armis à C. Antonio, qui
collega Cic. in Consulatu fuerat.*

61

*Clodius insidiatur pudicitie Pompeiæ, uxoris Iulij
Cæsaris, in templo bonæ Deæ, die 30. Septembris:
cumq; accusaretur in iudicio, Cicero contra il-
lum testimonium dixit. Qua re Cicero Clodij
odium in se concitauit.*

*Orationes Cic. pro Sylla & pro Archia poeta ha-
bitæ.*

11 *Hoc anno Q. Cicero, Marci frater, Asiam prouin-
ciam obtinuit: eamq; administrauit triennium.
Vide lib. 1. ad Att. epist. 12.*

60

Syria à Pompeio Magno victa, leges Romanas accepit, & prouinciarū Roman. numerum auxit. Triumphauit Pompeius tertium die 29. & 30. Sept. pridie sui natalis, ex Syria, ex Asia, Ponto, Armenia, Paphlagonia, Cappadocia, Cilicia & Iudæis: item de regibus Mithridate & Tigrane. Aristobulum regem Iudæorum eiusq; filium Antigonom in triumpho duxit. Hinc ad excidium Ierosolymæ & ad triumphū Vespasiani de Iudæis 130.

Cicero atq. 46. cum Clodio contendit in Senatu Idib. Maij.

912 Olymp. 180. V. C. 693.

Diodorus Siculus, historica bibliotheca auctor, perlustat Aegyptū, studio antiquitatis cognoscenda.

Conspiratio inter tres principes ciuitatis, Pompeium, Crassum & Casarem. Epitom. & aliq.

3913

LVIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit.

Primus Consulatus Iulij Cas. atq. 41. Est an. à regno Cyri 500. à primis Coss. 450. Hinc ad mortem Iulij 15.

Casar hoc Consulatu, legem Agyariā diu multumq; repugnante Bibulo Collega, sed suffragantib. vbiq; & per omnia Crasso & Pompeio, pertulit. Itaq; agri à Decemviris diuisi: addito etiam Campano agro, qui trium liberorum & plurium patribus diuideretur.

Casar Ciceroni & clam & palam iniquissimus, Clodiū illi inimicissimum fons, Tribunatumq; ei confecit, ut perniciem Ciceroni facilius machinaretur.

Eodem anno Cicero ad Q. Fratrem scripsit Epistolam illam pulcerrimam, qua est prima libro I. ad Q. Fratrem, in qua fratri præscribit omnia prouincia bene administranda precepta.

TITVS

TITVS LIVIVS historiogr. iphus nasc. Euseb.
Oratio pro Flacco atat. Ciceronis 48.

V. C. 695. Bellum Gallicum Transalpinum à Iu-
lio Cæsare nouennio gestum.

Libri **IVLII CAESARIS** de bello Gallico
incipiunt, & singuli libri singulorum annorum
res gestas recitant.

Exilium Ciceronis atat. an. 49.

Pub. Clodius Tribunus pl. diem Ciceroni dixit,
quod coniuratos Catilina, homines nobiles in-
demnatos necasset in carcere: Cicero nolens se
obscere furori Tribunitio, Urbe cessit. Bona eius
diripiuntur, domus incenditur.

Gabinus in Syriam prouinciam venit, inde in Iu-
dæam, ubi prælio vicit Alexandrum regem Iu-
dæorum, Aristobuli filium, peremptis 3000.
Iudæorum & totidem captis. Ioseph.

PTOLEMÆVS Aegypti Rex regno pulsus
Romam venit, petens reductionem in regnum.

Roma in Senatu agi captum de reuocando Cicero-
ne. Lex de eo lata est 4 Augusti, quo & Dyr-
rachio profectus est. Postridie venit Brundu-
sium, ubi Tulliola præstō ipsi fuit die suo natali.
Vrbem ingressus est 4. Septembr. maximo con-
gratulantium ciuium plausu.

Orationes Ciceronis post reditum ad Quirites: pro
domo sua.

Catullus Poëta mor. atat. 30. Euseb.

Secundus liber belli Gallici huius anni res gestas
recitat.

Epistola Ciceronis famil. 1. incipiunt.

Hoc anno scripta est prima Epist. Cicer. 1. lib. fa-
mil. sicut & reliqua de reductione Ptolemai
regis Aegypti P. Lentulo decernenda. Anno V. C.
697. Ciceronis 51.

Oratio Cic. de prouincijs Consularibus dicta, item
Haruspicum responsa.

*Tertius annus belli Gallici, cuius res gestas habet
Caesar lib. 3.*

*Gabinus Romam scribit de rebus à se in Palaestina
gestis: cui Senatus die 15. Maij supplicationem
denegat. Cic. ad Q. Fratrem lib. 2. epist. 5.*

*Circa hæc tempora Aristobulus Iudæorum rex,
cum Antigono filio Roma profugit, & no-
vum in Iudæa bellum concitavit. Verùm à
Gabinio superatus mittitur Romam cum filio
vinctus. Iosephus.*

3917

*Hic est 4. annus belli Gallici, cuius res gestas Vi-
de apud Caesar. lib. 4.*

54

*IVLIVS CAESAR primus omnium ponte
facto cum exercitu in Germanos movens Rhe-
num transgreditur: Sed Visitantium Germa-
nia, post dies pauculos rebus infectis & resisso
ponte regreditur, metuens hanc dubiè, ne Ger-
mani discedentem insequerentur. Primus et-
iam Romanorum hoc anno in Britanniam tra-
iecit, Romanis ante hac incognitam & inaccessi-
sam. Cas.*

*De hac bellica expeditione Iulij Caesaris ita scribit
Goltzius: Germani (inquit) qui Rhenum
transierant, maxima strage edita, à Casare
vincuntur. Hoc bello confecto, Caesar quò se
Germanis terribiliorem redderet, suisq; illos re-
bus timere doceret, omnino Rhenum sibi transe-
undum existimavit, maximè Vbijs inuitantibus.
Ponte ergo sublicio opere militari, magna cele-
ritate, industriaq; in lutissimo, profundissimo,
simulq; rapidissimo flumine excitato, exercitum
facilimè traducit, primus Romanorum ducum
eum limitem transire ausus. Dies XVIII. trans
Rhenum moratus, in Galliam, ponte rescisso
exercitum reduxit.*

*Bellum Parthicum: Crassus Cos. in Syriam profi-
ciscitur. De hoc Appianus, Dio. Plur.*

Gabi-

Gabinus Syria praefectus Ptolemaum Auletem Aegypti Regem in regnum restituit, iussu Pompeij. Huius Ptolemaei filius Pompeium (post septennium) interfici curavit.

Pompeius ludos fecit, quibus theatrum à se factum dedicavit. Plut.

Hoc anno Cicero ad Q. Fratrem scripsit epist. 8. 9. 10. lib. 2. & ad Att. ep. 9. 10. 11. & 12. l. 4.

Oratio Ciceronis in Pisonem dicta.

Tres libri de Oratore à Cicerone scripti, at. 52. à morte Crassii Oratoris an. 37.

Annus quintus belli Gallici, cuius res gestas habet Caesar lib. 5.

Iulia Pompeij coniunx, Iulij Cas. filia, enixa filiolam moritur, infante paucissimis diebus matri superstite. Hac morte dissoluta est Iulij & Pompeij coniunctio. Caesar tamen Pompeij affinitatem quoquo modo sibi retinendam ratus, Octaviam sororis suae neptem C. Marcello desponsatam, Pompeio obtulit: Pompeij vicissim filiam, quae Fausto Sylla destinata erat, sibi dari postulans. Goltzius.

Crassus Euphrate transmissio magnam Mesopotamiae partem populando peragravit: & dum in Syriam proficiscitur, relictis in Mesopotamia militibus Romanis, Parthis se ad bellum parandi spatium praeiuit, ipse in Syria hybernauit, totumq; illud tempus cogendis pecunijs consumpsit, magis exactorem quam Imperatorem agens. A sacris etiam templorum pecunijs non abstinuit.

Cicero pro Vatino, Scauro, item pro Plancio dixit. Gabinus cui Crassus in Syria successerat, Romam noctu intrauit 28. Septemb. eum Cicero defendit.

Epistola 6. 7. 8. 9. 10. lib. 7. Fam. ad Trebat. scripta. Item epist. 5lt. lib. 2. ad Q. Fratrem. In extremis mensibus huius anni Cicero omnes

Epistolæ lib. 3. ad Fratr. & postremas lib. 4. ad Atticum, & longam ad Lentulum scripsit.

Julius Cæsar Britannis subactis obsides imperavit, & Vectigal, quod Pop. Rom. singulis annis penderent, constituit. Goltzius.

3919

V. C. 700. Crassus templum Hierosolymis spoliavit huius anni (incuntis) hieme: decennio post, quam Pompeius templum ingressus pecunias illas intactas reliquerat: Eiusdem anni ætate Crassus sacrilegij pœnas morte sua luit.

52

Crassus occisus à Parthis & cum uniuerso exercitu circa 9. Iunij. Ouid. 6. Fast. Quidam referunt, inquit Dio, Parthos aurum liquefactum in os Crassi insudisse, verbis insuper insultantes. Cassius in Syria administratione succedit Crasso.

Roma per hoc tempus ita tumultuata est, & iudicij & comitijs per largitiones profusissimas corruptis: Ut septimo tandem mense anni non sine max. turbis Coss. creati sint. Goltzius.

Cæsar ponte eodem ferè loco, eademq; ratione, quam prius, breuissimo tempore constituto, Rhenum secundo traiecit. Goltzius.

Sexta prima epistola lib. 2. fam. scripta: Item II. & sequentes lib. 7. fam.

3920

Annus à mundi creatione octies 490.

53

Olympias 182. V. C. 701.

LIX. HEBDOMAS DANIELIS

incipit. Estq; annus hebdomadam 407.

Pompeius III. Cos. creatus est solus, quod nulli ante contigerat. Hunc Consulatum Cicero vocat diuinum. Pompeius legem de Comitibus & iuniorum magistratuum tulit, qua omnes magistratum petitueros comitijs interesse iuberet, absentium rationem haberi vetaret. Sanciuit quoque ut quicumq; à primo suo Consulatu in illum diem magistratus gessissent, actorum rationes reddere coge-

cogerentur: frementibus atq; agerrimè Strumq;
hoc Pompeij decretum ferentibus Cesarianis,
quod priore quidem Cesar à secundi Consulatus
petitione summoneretur, altero Verò, acta Con-
sulatus eius, in disquisitione vocarentur. Goltz.
Inter alias leges etiam hoc sanxit, Et ad dicen-
dum accusator 2. horas: reus tres haberet: eo-
demq; die illo res iudicaretur.

Milo interfecit Clodium 20. Iun.

Oratio pro Milone: at. Ciceronis 55.

Corpus Clodij comburitur, qua flamma conflagrat
Curia.

VII. & Ultimus liber Caf. de bello Gallico desinit.

Cicero Proconsul in Cilicia etat. 56. Imperator ap-
pellatur apud Issum.

Nonis Oct. in Senatu recitata sunt Ciceronis lite-
ra, quas publicè de Parthico tumultu miserat.
Epist. 1. lib. 15. fam.

Parthi Syriam armis hostiliter inuadentes à Cassio
prefecto non magno negotio ex ea eijciuntur &
repelluntur. Dio. Hic finis fuit belli Parthici,
postquam durasset an. 4.

Hirtius belli Gallici historiam continuat, lib. 8.

PTOLEMÆVS AULETES X. Rex
Aegypti moritur. Cic. fam. lib. 8. epist. 4.

CLEOPATRA in Aegypto regnat an. 22.

Cicero scripsit libros de Legibus.

Ad hunc annum pertinet 15. lib. Epist. Famil. &
lib. 2. epist. 7. 9. Item lib. 8. epist. 4. 9. 11.
Item lib. 16. epist. 10.

Cicero (etat. 57.) ex provincia decedit 30. Iulij.
Athenas venit 14. Octobr.

Huc pertinent Epistola Ciceronis lib. 16. famil. ad
Tironem Libertum, qui è Cilicia in Italiam re-
uertens agrotare cepit in itinere.

Hortensius Orator & amicus Ciceronis moritur at.
64. aequavit Ciceronem annis vita. Cicero è pro-

vincia

uincin Ciliciæ decedens Rhodi cognouit de morte Hortensij. Cic. in Bruto.

Cæsar nouem illis annis in Gallia trecentos, vel et alij tradidere, quadringentos populi sebegit: oppida octoginta per vim capit: prælio tricies dimicauit: Galliam denique totam Romanis subiecit. Etam in provincia formam redegit.

Roma in Senatu diuersis de Pompeij & Cæsaris imperio sententijs diu variatum est, Curione potissimum pro Cæsare strenuè decertante. In cuius sententiam, censentis Striç; imperium abrogandum, tandem longè maior Senatorum pars discessit, indignante C. Marcello Cos. altero, exclamanteq;: Vincite tandem, et Dominum habeatis Cæsarem. Goltzius.

3923

BELLVM CIVILE Iulij & Pompeij. V.C. 704.

48

Cicero Romam redijt 4. Ianuarij postridie sui natalis: quo tum incoabat annus æt. 58. Ita Cicero (St ipse loquitur) incidit in ipsam belli civilis flammam inter Iulium & Pompeium, cui se miscere noluit, frustra interim tentatis inter eos pacis & concordie conditionibus.

LIBER I. IVLII CAESARIS DE BELLO CIVILI

incipit: in quo ipse Cæsar huius anni res exponit.

Die 7. Ianuarij perscriptum est Senatusconsultum: Darent operam Coss. ne quid Respubl. detrimenti caperet: quo armati sunt Coss. & Pompeius aduersus Iulium. Fuitq; hoc classis belli civilis. De hoc bello vide Appianum & Lucanum. Senatusconsultum autem tale fieri non solebat, nisi in maximis Reip. periculis, summa id exoriente necessitate.

Consules & optimates unâ cum Pompeio Roma profugiunt.

Cicero 7. Idus Iunij ad Pompeium in Graciam proficiscens nauim conscendit.

ÆRA ANTIOCHENORVM, quā citant Eusebius & alij, hoc anno incipit: teste Mariano Scoto: ante N. C. 48.

ARISTOBVLVS Iudæorum rex à Iulio dimissus in Iudæam ad oppugnandum Pompeium, veneno necatur. Filius eius Alexander à Pompeianis securi percutitur.

Prima Dictatura Iulij Caesaris, quam gessit diebus 11. Hinc ad Monarchiam Augusti & bellorum civilium finem anni 20.

Epistole lib. 10. ad Atticum scriptæ.

Olymp. 183. V. C. 705. Ciceronis 59.

47

PVGNA PHARSALICA.

C. IVLIVS CAESAR Pompeium in campis Pharsalicis inter Pharsalum ipsum & Eripenum flumen praelio ingenti vicit & prostrigauit, circa diem 20. Iulij.

Inter praeliandum Pompeius subinde inclamasse dicitur, incertum siue ad suos siue ad Caesarem:

PARCE CIVIBVS: Caesarem Verò ex alia parte, **MILES FACIEM FERI:**

Quod Pompeianum militem & pete tyronem ad huc, & per at. item rei bellica insuetum, formidq;

& venustatis conservanda, quàm decoris militaris studiosiorem, huiusmodi plagas propter cicatricum deformitatem maxime vitaturum,

imò ne expectaturum quidem sibi persuadebat: cum alias non tam oculos & os, quàm crura &

brachia ferire Romanis mris esset. Alij utramque hanc vocem Caesari tribuunt.

De numero occisorum variant auctorum sententia.

Quidam enim è Pompeianis 6. millia, alij 25. millia: è Caesarianis Verò præter 30. Centuriones 1200. perüsse scriptum reliquerunt.

antem

autem Caesar è suis quidem ducetos nec amplius desideratos auctor est, & prater hos Centuriones 30 : è Pompeianis verò 15. millia casa refert. Capta ibidem prater ea fuerunt 24. millia, signa militaria 180. & novem Aquila ad Caesarem relata. Goltzius.

Pompeius ad Pharsalum victus in Aegyptum ad Ptolemaum Auleta filium (cuius patrem expulsum regno & exulantem Senatui commendauerat regnumq; eidem summa cum fide restituerat) supplex confugit, ibiq; cum ad Pelusium oppidum è maiori nauigio in minorem scapham exceptus fuisset, ab Achilla & L. Septimio Ptolemai Regis familiaribus, quorum posterior bello Piratico sub eo meruerat, in conspectu Corneliae coniugis & Sexti filij obtruncatus est, pridie quàm compleret annum aetatis 58. eo ipso die, quo quondam de Mithridate & piratis triumphum duxerat, 30. Septembris, alij postridie : à profanato templo Hierosolymitano an. 15. Huius caput amputatum cum postea Caesari Alexandria offerretur : & ingemuisse ille cum lacrymis : & illud sepelisse honorificè in suburbio dicitur : Percussoribus non tantum non laudatis : sed etiam è medio sublati : & in eo loco fano Nemesis erecto. O miserabilem exitum tanti Viri, qui semper in ore habuerat versum Homericum :

αἰὲρ ἀγιστεύει, ἔν περ ἰοχόρ' ἐμύλωα ἄλλωρ.

Allato nuncio Romam de pugna Pharsalica cadisque Pompeiana fama confirmata, Pompeij & Sylla imagines, quae pro rostris stabant, disiectae sunt : Caesariq; inter summos honores cum annua Dictatura Tribunitia potestas in perpetuum decreta est. Goltzius.

Q V A R.

QUARTA ET VLTIMA MONARCHIA RO- MANA.

IULIUS CAESAR (ætat. 52.) primus Monarcha & Imperator Romanus imperauit an. 3. mēf. 6. Numeramus autem annos Monarchiæ à pugna Pharfalica & morte Pompeij.

Ab exitu ex Aegypto ad hunc annum sunt 1470. compl. à reditu Iiraëlis ex Babel & monarchia Cyri 490. à desolatione primi templi & captiuitate Babylon. 560. à Nchemia reparante urbem 397. à vocatione Abrahæ 1900. A monarchia Alexandri 283. à principio regni Medorum & finē regni Assyriorum & Sardanapali interitu 777. Ab eiectis regibus 460. à primo Dictatore 452. Decemviris 402.

Bellum Alexandrinum circa huius anni finem gestum à Iulio. Hirtius.

Desinit Iulius Cæsar de bello civili.

Iulius Cæsar secundam Dictaturam gessit: sed anno superiore ei decretam.

46

Antipater Iudæus (qui prius Pompeij partes iuerat) Iulium Cæsarem in bello Alexandrino adiuuat, adductis tribus millibus Iudæorum, Syrisq; compluribus & Arabum primatibus, iussu Hyrcani summi Pontificis.

Cæsar Alexandria, atq; adeò vniuersa Aegypto sibi subacta, Cleopatra regnum concessit, & minorem Ptolemaum illi matrimonio iungit, Arsinoën verò minorem filiam regno eduxit & Romam misit. Atq; ita bellum Alexandrinum, in quo Ptolemeus, qui Pompeium interfici iusserat, perijt, confectum est. Hinc ad occupatam Aegyptum ab Augusto 17.

Bibliotheca Alexandrina conflagrauit. Plut. Feruntur in ea fuisse ad 700. ferme millia voluminum

*minum à Ptolemais Aegypti regibus congesto-
rium.*

*Pharnaces Ponti rex victus à Iulio, quarta post-
quam in conspectum venissent hora: quare de
hoc scripsit: VENI, VIDI, VICI, qui fuit
etiam triumphus titulus. Ferunt item Casarem
profligato statim Pharnace exclamasse: O te
beatum Pompey, qui cum talibus bello Mithri-
datico decertans, MAGNI cognomen accepisti.
Goltzius.*

*Romae seditiones à P. Cornelio Dolabella Tribuno
pleb. & Tullia marito legem ferente de novis
tabulis excitata sunt, de quibus Liu. lib. 113.
Dio. lib. 42.*

*Epistola Ciceronis lib. 11. ad Att. scripta. Item
epist. 20. lib. 14. fam.*

**IUDAEA PROCURATOR ANTI-
PATER.**

*Antipater Herodis Magni pater à Iulio Cæsare
præficitur Iudææ ut tutor: Hyrcano confir-
matur sacerdotium: iustauratio murorum vr-
bis Ierusalem Antipatro conceditur: & Iudei
suis legibus vivere permittuntur. Et hæc facta
sunt anno 490. (septies septuagesimo) à soluta
captiuitate Babylonica & reditu Iudæorum in
terrani suam.*

3926 *Iulius Dictator III. Cos. III. V. C. 707. à deleta*

Carthagine 100. Ciceronis 61.

*Pugna ad Thapsum. Bellum Africanum Iulij Cæs.
susceptum mense Ianuario aduersus P. Scipio-
nem, Catonem & regē Iubam, de quo Hirtius.
Scipionis exercitus fugatur. Cato (arat. 49.) &
Scipio sibi manus inferunt, Rex vero Iuba inter-
ficatur.*

*Regnum Mauritania Cæsar tributarium populo
Romano reddidit: eiq; Sallustium Crispum præ-
fecit; ignouitque Utic nsibus & Catonis filio.*

Filiam

Filiam quoq̃, Pompeij in ea Urbe deprehensam cum duobus liberis ad fratrem mulieris misit incolumen. Intellectu morte Catonis plurimum indoluisse fertur, exclamasseq̃: Ego tibi Cato mortem inuideo, qui mihi gloriam salutis tue inuideris. Goltzius.

Senatus accepto Victoria Africana nuncio, decreta quadraginta dierum supplicatione, plurimis amplissimisq̃ honoribus Casarem per Senatus-consulta decretis ornauit. Dictatorem ipsum deinceps in decennium creârunt: præfectum quoque moribus Censoria potestate (quod Censoris nomen infra ipsius merita videretur) in triennium constituerunt: simulq̃ decreuerunt: Et curule sella proximus semper Consulibus in Curia & Senatu assideret: sententiam primus diceret: præmiaq̃ in equestribus certaminibus solus divideret: & equis albis ac lictoribus, quos in prima secundaq̃ Dictatura habuerat, in triumpho vteretur: Et quadrigæ ipsi in Capitolio ante Iouem statuerentur, imago ipsius simulacrum Orbis terrarum pedibus premens cum titulo SEMIDEI (quem tamen postea reiecit) poneretur: atq; his fermè contentus, alia pleraq̃, his similia, vel maiora repudiavit. Goltzius.

Quatuor triumphi à Iulio Casare post reditum ex Africa ad Urbem acti. Primus quidem isq̃; celeberrimus de Galbis & Germanis, cuius apparatus ex citro potissimum constitit: inter cuius fercula fuit Rhenus, Rhodanus, Oceaniq̃; captiui ex auro simulacrum, interq̃; captiuos ductus Vercingetorix Rex Germanorum, qui post triumphum necatus est. Secundus Alexandrinus ex Aegypto de Rege Ptolemao, apparatusque eius testudineus: in hoc Nilus & Pharos ardens: inter captiuos Arsinoë Cleopatra soror traducta est. Tertius Ponticus de Rege Phar-

nace, ac. a. tho spectabilis, in cuius ferculis fuit Pharnacis imago, & hic titulus, VENI, VIDI, VICI: celeritatem belli confecti significans. Quartus autem & nouissimus fuit Africanus de Rege Iuba, ebore insignis: quo triumpho inter captiuos ductus est Iuba Regis filius patris cognominis, & praterea Catonis, Scipionis, Petreij aliorumq; primi nominis ciuium Rom. qui eo bello contra Casarem militauerant, imagines non sine max. dolore populi in pompa transmissæ sunt. Goltzius.

AN NVS emendatur à Iulio. Fuitq; hic annus mensum fermè 15. aut dierum circiter 445. De intercalatione vide Matr. Saturn. l. 1. c. 14.

Numidia in formam provinciam redacta. Dio.

Brutus, id est, Liber de claris oratoribus à Cicerone (ætat. 61.) scriptus & anno sequenti editus. Item liber dictus orator ad Brutum.

Oratio pro M. Marcello à Cicerone dicta, cum Iulius Marcellum recepisset in gratiam.

Antipater muros vrbis Ierusalē reedificat: quos Pompeius ante 17. annos destruxerat. Eius rei potestatem Antipater à Iulio Cæs. acceperat anno superiore. Estq; hic annus 400. ex quo Nchemias permittente Artaxerxe Longimano illos ipsos muros Ierusalē excitauerat. Iosiph. Hinc ad excidium vrbis Ierusalem 115.

3927

V. C. 708. Ciceroni 62.

44

LX. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, 414. annus hebdomadū.

Iulius Dictator IIII. Cof. IIII.

Cicero, Terentia dimissa, virginem Publiliam Exorem duxit, Et illius facultatibus as alienum (quod permagnum habebat) dissolueret. Plus. Tullia filia Ciceronis apud Lentulum pariens decessit. Cicero cū omni consolatione vince-

ret

ret dolor, se ipse per literas consolatus est, scripsitq; librum, quem consolationem, vel de luctu minuendo inscripsit. Scripsit item Hortensium, quo in libro Philosophiam ab Hortensio accusatam & vituperatam ipse defendit & collaudavit. Huius libri lectione D. Augustinus se ad Veram, hoc est, Christianam Philosophiam contemplationem incersum fuisse, aliquot locis fatetur. Scripsit libros Academicos, & unum Catulum, alterum Lucillum appellavit: quorum posterior adhuc extat. Scripsit libros de finibus. Orationes pro Deiotaro & pro Ligario dicta. Scripsit epistolas lib. 12. & 13. ad Att.

Post Tullia mortem, Tullius M. Filius Athenas cum L. Tullio Montano profectus est: ubi Crispum audiuit.

Confecto bello Africano T. Quintius Scapula novum in Hispania commovit, cuius meminit Cic. epist. 13. lib. 9. fam.

Primus annus Iulianus scilicet correctus & emendatus.

Bellum Hispaniense Iulij Cas. adversus Cneum & Sextum Pompeij filios, de quo Hirtius.

Pugna ad Mundam & postrema Victoria Iulij Caesaris, in qua ad diem 17. Martij ceciderunt ad 30. millia hominum. Cneus Pompeij filius interfectus, eiusq; caput prid. Id. Aprilis ad Casarem allatum est.

Huius frater Sextus à Corduba salutem fuga comparans, tracto paululum temporis inter Hispanos bello, Siciliam ad rebellandum sollicitavit, post in Asiam è Sicilia fugiens captus ab Antonianis ductoribus Miletus occisus est.

Prælium Mundense, plurima aduersa portenta, qua haud dubiam alteri partium perniciem portendero credebantur, præcessere. Inter quæ præ cæteris observatione dignum est: quod aquila

in Pompeianarum legionum signis fulminib. aureis, quibus insisterant, proiectis, motiq; alis à Pompeio ad Casarem aolantes, certissimum Pompeianis exitum denunciare videri poterant. Quo loco praelium commissum est statim post Victoriam palmam enatā esse ferunt. Quod ostentum non tam Casari, quā Octavio Casaris ex sorore nepoti, qui tum fortē cum Casare militabat, felices rerum successus portendisse voluit: quanquam Caesar ad se traheret. Post hanc pugnam Cas. ad amicos dixisse fertur: pro laude se & gloria sapius: tum autem pro salute demum & Vita decertasse.

Cesar Romam reuersus, quintum ex Hispania triumphum (cuius apparatus ex argento rutili fuisse tradunt) egit: non sine gravi invidia & dolore populi: quod de cinibus casis agi videretur. Goltzius.

Iulius proximo ante mortem anno Carthaginem & Corinthum haftenus deseruas & neglectas, missis eò cum cinibus libertini generis, tum pluribus è militibus suis, Coloniae pop. Rom. constituit: pristinisq; suis nominibus restitutas, nouis operibus exornauit. Goltzius.

Suffecti siue Honorarij Coss. primū creati cepti, anno à primis Coss. 464.

Hoc anno Hispania recepta, ob omnia bella ciuilia confecta, & singularem in ciues clementiam, C. Iulius Caesar Liberator parens patriae & Dictator perpetuus appellatus est: primusq; IMPERATORIS prænomen accepit.

Iulius Caesar Testamentum 13. Septemb. à se conditum tradit seruandum Vestalibus.

3918

Olympias 184. V. C. 709. Ciceronis 63.

Iulij Dictatura V. siue perpetua, Consulatus V.

Iulius Caesar ouans ex morte Albano Urbem ingressus est die 48. ante quā interficeretur, videlicet 26. Ian.

43

IULIUS CAESAR à Bruto & Cassio, eorumque coniuratis interfectus at. 56. die 15. Martij, à morte Alexandri M. 280. Philippi Macedonis 293. Romuli 672. Cyri 486. Mosi 1435. Ante eadem paucis diebus cum nunciaretur immolanti in curia cor in extis victima non repertum, irrisit: & Spurina auguri, qui periculum non ultra Idus Martias differri dixerat, ipso die cadis, Venisse Idus, ait: cui ille, Venisse, sed non praterisse. Ita ingressus curiam peremptus est 23. Vulneribus. Post ipsius eadem testamentum apertum & palam recitatum est: funusq; ei amplissimum, prosequentibus cum uniuerso ferè Senatu Magistratib. frequentiq; cum ciuium tum militū etiam armatorum ad corporis custodiam multitudine factum est.

Hoc anno mensis Quintilis appellatus est Iulius, in honorem Iulij Cæsaris, qui hoc mense natus erat ante annos 56.

Iulius Caesar per omnem vitam quinquagies dicitur collatis signis cum hostibus dimicasse.

C. Octavius cum Caesar auunculus eius Roma interficeretur, Apollonia erat. Factus certior de Cæsaris cade in Italiam transijt, & Neapolim venit 14. Cal. Maij. Cic. ep. 10. lib. 14. ad Att. Adita Cæsaris hereditate nomen quoq; eius tulit, cumq; prius Octavius nominaretur, deinceps **C. Iulius Caesar Octavianus** de more dictus est. Agens annum ætatis 19. peruenit ex Schola ad regnum, à literarum studijs ad bella, à Musis ad Imperium.

Cicero de recuperanda libertate cogitās Octavianum Augustum armat aduersus Antonium: quod ei consilium infeliciissime cecidit.

Cic. habuit 4. priores orationes in Antonium, quas inscripsit Philippicas.

Hoc ferme tempore Cicero (at at. 63) scripsit Tus-

sculanas quæstiones: de Nat. Deor. de Divinat.
de Fato, de Senect. de Amicitia, de Offic. & To-
pica. Item Epist. lib. 14. ad Att. & illas quæ in
initio lib. 15. leguntur.

Cicero post cadem Iulij Casaris æmulus in inducen-
dam atque omnium odiorum & discordiarum
memoriam oblivione sempiterna sepeliendam
censuit, Atheniensium exemplo, qui autorem
Thrasymbulo idem sanxerant ante annos ferme
360.

Extremo hoc anno turbinis & simulacrum, quod M.
Cicero ante cellam Mineræ pridie, quàm in exi-
lium iret, posuerat, dissipatum membris pro-
num iacuit, fractis humeris, brachijs, capite,
mortem Ciceronis portendens. Obseq. Dio.

Eclipsis Solis hoc anno accidit. Virg. 1. Georg.

3929

V. C. 710. Pugna ad Mutinam: Duo Coss. Hir-
tius & Pansa occisi: Antonius ab Octavio Ca-
sare victus, & à Mutina repulsus circa 14. di-
em April. Ouid. 4. Fast.

42

AVGVSTI CÆSARIS IMPERIVM.

Octavianus Caesar quadringentos milites Romam
ad Senatum misit: qui Consulatum sibi nomine
exercitus deposcerent: cum quidem cunctante
Senatu, Cornelius Centurio princeps legationis,
reiecto sagulo, ostendens gladij capulum, non du-
bitasset in curia dicere: Hic facies: si non fe-
ceritis vos. Suet. Dio. Consulatus primum inijt
die 22. Sept. (alij malunt 19. Aug.) pridie sui
natalis, exeunte anno atq. 20. Hinc numerus
56. annos imperij Augusti: alij habent 57.
scilicet à morte Iulij ad mortem Augusti.

Antipater Herodis Magni pater veneno necatur
per pincernam pecunia corruptum à Malicho.
Herodis animus ita percelluit hoc indignum
faci-

facinus, vt Hierosolymam ingressus sit cum militibus instante festo & ieiunante populo. Tandem arte Herodis per milites Cassij Malichus occisus est. Ioseph.

Cicero hoc anno habuit quintam orationem Philippicam & novem reliquas.

Epistolarum lib. 10. fam. ad hunc annum pertinet, praesertim Planci Epistola.

TRIVMVRATVS Antonij, Octavij Augusti & Lepidi cepit 27. Nouemb.

Consul factus Octavius Ciceronem Valere iussit, & pace cum Antonio Lepidoq; facta, copias omnes in unum locum contraxerunt: ibiq; imperium Romanum quasi possessionem aliquam inter se diuiserunt. In hoc triumviratu alij alios hostes proscripserunt, Antonius Ciceronem.

Tabula proscriptionis Senatorum ac ciuium proposita.

Ovidius Poeta nascitur 20. Martij.

Quidam etiam Tibulli Poeta natalem huc referunt ex eius lib. 3.

Cicero interfectus 7. Decemb. a Consulatu 10. Vixit an. 64. minus 26. diebus. De eo quidam scripsit: Cicero mortuus est vt philosophus, & vixit vt homo. Mors Ciceronis videtur referenda esse ad finem huius anni: quia vt Sigonius ex lapide Colotiano demonstrat, inierunt illi Triumviratum 27. Nouembris, & postea tabulam proscriptionis proposuerunt: cuius indicio interfectus est Cicero.

Antonius percussori Cicer. Popilio Tribuno (quem parricidij reum olim defenderat Cicero) pro allato capite, dedit 25. millia coronatorum, Gollis: id est, vt Hostius supputat, Iochimicos 31250. Caput eius pro rostris positum vna cum dextra, publicum praeiuit spectaculum.

Mors Davidis & Ciceronis distant annis 1000.

*Considera nouissima Verba Veriusq; Videbis ibi
lucem, hic tenebras.*

*VERREM triumphalis proscriptio sustulit: cum
quidem ante sui accusatoris mortem audisset.
Lactant. lib. 2. cap. 5.*

3930

*V. C. 711. à reditu ex Babel 496. à morte Adam
3000. Simsonis 1120. Leui 1596. à morte
Dauidis & regno Salomonis 1000. Hinc ad
Baptisimum Christi 70.*

41

COLLATIO SALOMONIS ET AVGVSTI CAESARIS.

*Vterq; potens, sapiens, pace florens, bello felix,
& euentibus sui temporis clarissimus: sub illo
conditum templum: sub hoc natus Christus.
Nec ingenijs, moribus ac fortuna admodum
dissimiles. Sola religione & cultu Dei nequa-
quam conferendi.*

*Bellum Philippense, in quo perierunt percussores
Caesaris, Cassius & Brutus. Cassius autoxq;
Brutus transfossus à comite fuga. Nullo magis
pralio quam isto de libertate & statu republ.
populari actum est. Ab hoc pralio nunquam ad
libertatem Pop. Rom. oculos sustulit. A se ipso
enim superatus sibi ipse & cladem attulit & ac-
cepit. Dio.*

*Victo Cassio Caesar in Italiam redijt: Antonius in
Asiam.*

TIBERIVS Imp. nasc. 16. Nouemb.

*Legati Iudæorum accusaturi Phaselum & Hero-
dem, non audiuntur ab Antonio. Hyrcanus
Antonio donat coronam auream, & impetrat
edictum, vt agri ablati Iudæis restituantur, &
captiui dimittantur.*

*Herodes & Phaselus fratres ab Antonio crean-
tur TETRARCHAE Iudææ. Ioseph.*

3931

*Antonius Cleopatra amoribus vacans, omnia boni
Imp.*

40

Imp. myria negligit: interim Parthi in Syriam irruunt, Duce Labieno. Inde est, quod aliqui scribunt, eum cum Cleopatra 12. annis vixisse. Bellum Perusinum ab Augusto contra Antonium susceptum propter agrorum diuisionem. Cesar secundum pactum, quod cum Antonio fecerat post Victoriam, omnibus suis, Antonijq; militibus agros diuidere volebat, ut eorum sibi animos beneuolentia obfringeret: Antonius & Fulvia suis militibus competentem partem assignare volebant. Dio.

Prima Ecloga Virgilij hoc tempore scripta, quando Augustus Veterani militibus agros diuidi, & in eos militares colonias deduci iussit.

Olympias 185. V. C. 713.

Perusia Vrbs incendio consumta. Multi Senatores & Equites ad aram Iulio Cesari sacratam manati sunt.

Fulvia Antonij Vxor, quæ Ciceronis mortui linguam aciculis confixerat, Sicyone moritur. Dio.

Mortua Fulvia Augustus & Antonius armis positus redierunt in gratiam, & tum denuo imperij diuisio facta, belliq; contra Sextum Pompeium societas inter. Vtrumq; incita, etsi Antonius per internuncios se obfrinxerat Pompeio ad consortium belli contra Casarem. Dio.

Antigonus Aristobuli filius Parthos in Iudæam introducit: Pacorus Parthorum rex victo Decidio Saxa M. Antonij legato vniuersam eam prouinciam & Palæstinam occupauit: Antonio ipso amore Cleopatæ in Aegypto implicato. Hierosolyma occupata à Parthis: Hyrcano Pontifici præciduntur aures & nares: Phaselus frater Herodis in vinculis mortem sibi consciscit. Herodes Romam properat. Ioseph.

ANTIGONVS in Iudæa regnat. an. 3. mens. 3.

H 5

HERO-

HERODES Romæ creatur & coronatur Rex
Iudæorum: regnavit an. 40. Estq; annus 700.
ab abductis 10. tribubus Israël in Assyriam.
Annus templi secundi 480.

Hoc anno fuit Cos. C. Asinius Pollio: de quo Virgilus Ecloga 4. canit:.

Teq; adeo decus hoc æui te Consule inibit
Pollio, & incipient magni procedere menses:

Hæc itaq; Ecloga scripta est atq. Virg. 30.

3933

HERODES Galilæam recuperat: hinc numerandi sunt anni Herodis, quia & in fine superioris anni media hyeme coronatus est, & hoc anno Iudæam primum regio titulo ingressus est.

38

Ventidius Bassus ab Antonio contra Parthos missus prælio eos, & Labieno occiso Syria expulsa, & Palæstinam recepit. Dio.

ÆRA SYNODICA.

ÆRA SYNODICA in Conciliorum inscriptionibus usitata incipit hoc anno ante N. C. 38. Cumq; huius æræ initium cadat in 5. annum Augusti Cæsaris, suspicantur eruditi inde natam esse fictitiam vocē AERæ, quod olim notati sint anni Augusti his literis A. ER. A. id est, annus erat Augusti. Hæ literæ contractæ genuerunt vocem AERA, qua significatur principium usitatae alicuius supputationis annorum, dependens ab insigni aliquo euentu. Nos vocamus *Ære Karajah*. De hac æra Iulianus Pomerius in libris contra Iudæos anno nati Christi 686. scriptis ita, AERA, inquit, inuenta est annis 38. antè, quàm Christus nasceretur: & nunc est AERA 724.

Lex Falcidia lata à C. Falcidio Tribunopl. Dio. Exs. Isid. Zaf. & Freymon.

3934

Antonius aliquot Legiones Romanas mittit in Iudæ-

37

Iudeam, opem laturas Herodi Hierosolymam oppugnant. Ioseph.

Iosippus frater Herodis interemptus.

Annus 1000. à condito templo Salomonis completus.

Paccus Parthorum rex interfectus à Ventidio, eo die quo ante annos 15. Crassus à Parthis interfectus fuerat.

Augustus Caesar nuptias celebrat cum Livia matre Tiberij Imp. Vixit cum marito annos 51. super-vixit marito annis 15. Interrogata hac matrona: quam ratione maritum ita in suam potestatem redeget: respondit: Exquisita pudicitia: omnia eius mandata libenter exequendo: nullas eius res scrutando: & quadam eius vitia non persequendo, sed dissimulando.

Claudius Drusus ex Livia nascitur mense tertio à nuptijs: quia Livia erat ex marito suo gravida mense iam sexto. Vnde natum est proverbium: fortunatis etiam trimestres nasci liberos.

Regnum Herodis in Ierusalem.

Ierosolyma capta ab Herode & sceptrum ablatum à Iuda: quod Iacob moriturus prædixerat ante annos 1680. (inclus.) id est, 6. Cyclos Sol. Hinc ad excidium Ierosolymorum Iosephus (inclus.) numerat annos 107. in quo nobiscum concordat.

HERODES Iudæorum Rex Hierosolymis regnat an. 37. Annus à creatione quinquies 787. à Cyri Monarchia & reditu Iudæorum ex Babel 500. à morte Philippi Macedonis & principio regni Alexandri 300. à regno Matathie patris Maccæorum (inclus.) 130. Hinc ad mortem & ascensum Christi (inclusivè) 70: quorum medium est conceptio Christi: & vtriq; est distantia annorū (incoatorum) 35.

Omnes septenarij post 3900. sunt insignes even-tibus

tibus ad Ecclesiam vel Politias pertinentibus
3907. 14. 21. 28. 35. (medium) per Hero-
dem ablatum sceptrum à Iuda 42. 49. 56
63. 70.

ANTIGONVS vltimus Regum Iudeorum ex
Asmonæis, ab Antonio occisus Antiochiæ,
hoc vel sequenti anno. Ioseph.

*Bellum Siculum aduersus Sext. Pompeium Cr.
Pompeij Magni filium minorem ab Augusto ge-
stum. Dio.*

3936

Olymp. 186. V.C. 717.

*Fugato Pompeio comperit Caesar M. Lepidum oc-
cultà pacta cum Pompeio fecisse, Victus itaq;
Lepidus, & Cesari supplex factus, vix vitam
impetrat, & triumphatu se abdicare cogitur.*

Aristobulus frater Mariannes coniugis Herodis
constituitur summus Sacerdos Iudæorum :
præfuit an. 1.

*Salustius historicus moritur quadriennio ante
bellum Actiacum. Euseb.*

Dioscorides Medicus vixit.

3937

*Sextus Pompeius Magni filius ab Antonianis ca-
ptus necatur: à nece Iulij 10. à morte patris 13.*

Aristobulus summus Sacerdos anno ætatis 18.
submergitur per ludum Hierichunti, callidi-
tate Herodis.

3938

*C. Sosius Procos. ex Iudea & alijs locis triumphat
3. Septemb.*

*Antonius regem Armenia Artabazum accersitum
ad colloquium, argenteis catenis vinxit, & vni-
uersam Armeniam partim & i, partim deditione
in suam potestatem accepit. Dio.*

3939

*Cæsaris & Antonij mutua accusationes erumpunt,
vnde & postremum civile bellum exoritur.*

*Pactum Antonij cum Rege Medorum aduersus Cæ-
sarem. Antonius in Græciam properauit belli
contra Cæsarem adornandi gratia.*

Olymp.

Olymp. 187. V. C. 721.

Pomponius Atticus, intimus Ciceronis amicus, mor. etat. 77. die 31. Marij.

Antonius à Senatu iudicatus hostis, & bellum contra eum & Cleopatram decretum.

V. C. 722. LXII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, 428. annus hebdomadam.

Pugna Actiaca: qua victus est nauali certamine Antonius ab Augusto ad Actium Epiri promontorium die 2. Septemb. & Monarchia Romana ad Augustum translata. A monarchia Alexandri Magni 300. Post pugnam Caesar templum Actio Apollini construxit, triremes consecrauit, ludos & quinquennale sacrum, quod Actium disceretur, instituit. Hanc pugnam descripsit Virgilius 8. Aeneid. Orosius lib. 6. cap. 19. Famosum & magnum hoc bellum apud Actium fuit. Ab hora 5. vsq; in horam 7. incerta vincendi spe, grauisissima & trimq; cades acta: reliquum dies cum subsequente nocte in victoriam Caesaris declinauit: Prior regina Cleopatra cum 60. velocissimis navibus fugit. Antonius fugientem Exerem secutus est. Ex victis 12. millia cecidisse referuntur: septem millia vulnerata sunt: e quibus mille inter curandum defecerunt. Ab hac victoria plariq; numerant 44 annos Monarchia Augusti, quod hoc tempore solus rerum potitus sit. Haecenus enim Vna cum Antonio imperauerat an. 12.

Herodes deferens Antonium fidem cum fortuna mutat, & transit cum cohortibus ad Caesarem. Plut. in Ant.

MONARCHIA AVGVSTI CAESARIS etat. Augusti 32.

Est annus à bello Peloponnesiaco 400. à Monarchia Alexandri 300.

31

30

29

Aegyptus ab Augusto capta & in Romanam provinciam redacta, fit Rom. tributaria: & primus ei praeficitur Cornelius Gallus.

*Antonius victus ab Augusto mens. Augusto perit
 ἄντοχος, anno aet. 56. aly 53. in Urbe Aegypti Alexandria. Cleopatra vero morsu aspidum se necat aet. 39. regni 22. & regis suere cum Antonio iussu Caf. Augusti ibidem sepelitur. Finis regni Aegyptiaci, quod à morte Alexandri Magni duravit annis 294. Et annot. Arrian. Ptol. & Clemens: Et totidem seppus aetio nostra producit.*

Hyrcanus summus Sacerdos ab Herode interficitur octogenarius. Ioseph.

Herodes Augustum venientem in Syriam magnifico apparatu excipit, eumq; officij causa prosequitur. Augustus Herodi regnum confirmat: adiectus eius ditioni multis oppidis & regni parte quae Cleopatrae fuerat. Est annus 10. à Romana coronatione Herodis: à regno eius in Ierusalem 7. à morte Cyri 500. Hinc ad excidium Ierosol. 100.

Dionysius Halicarnassensis historia Romana scriptor diligentissimus Romani venit circa medium Olymp. 187. & spacio annorum 22. sibi comparavit cognitionem & lingua & historia Romana.

Mensis Sextilis vocatus est Augustus, quod ipso die primo huius mensis Antonium & Cleopatram superauerit, & imperium populi Romani firmaverit. Bedi.

Hoc anno Ciceronis filius fuit Caf. mense Septemb. Dio. & aly.

3943

Augustus V. Cos. aet. 34. triduo triumphavit, Primo scilicet die (8. Iulij) de Pannonibus, Dalmatis, Iapydis. & Gallis. Secundo (9. Iul.) de Antonio ad Actium caso: quem Actiacum dixit

28

dixit triumphum. Tertio (10. Julij) de Aegypto, in quo Cleopatra regina imago ad Vinum expressa, cuius sinistro brachio aspis merdicus affixa hærebat, perlata est. Plutarchus. Macrobius hos triumphos refert ad mensem Augustum.

Ianus clausus ab V. C. III. ab Augusto I.

Herodes Mariannem coniugem suam à nuptijs 8. interfecit.

Imp. Caesar Octavianus in hoc honore republ. conservata à S. P. Q. R. pater patriæ est appellatus.

Olymp. 188. V. C. 725. atat. Augusti 35.

Quinquennales ludi ab Augusto instituti. Dio.

Octavianus VII. Cos. appellatur Augustus à Senatu et. 36. die 17. Ian.

Cornelius Gallus poeta, cuius fatum deplorat Virg. Ecloga 10. sibi ipsi manus infert, atat. 43.

Eodem tempore vixit Poëta Manilius, cuius extant ad Augustum libri Astronomici: Et Propertius, cuius sæpe meminit Ovidius.

Bellum Cantabricum gestum in Hispania ab Augusto.

V. C. 728. Ianus VIII. clausus.

Olymp. 189. V. C. 729.

Horrenda fames in Iudæa, subleuatur munificentiâ & ope Herodis, regni eius 13. Ioseph.

V. C. 730. Augustus XI. Cos. Tribunitiam potestatem accepit atat. 40. die 27. Iunij. Hoc summi fastigij vocabulum Augustus reperit, ne Regis aut Dictatoris nomen adsumeret: Et tamen aliqua appellatione imperia cetera præmiret. Tacitus.

Augustus gravissimè decumbens sanitati restituitur ab Antonio Musa medico.

Marcellus filius Octavia sororis Augusti, quem Augustus sibi adoptaverat, meretur in Batano atat. 18. Huc pertinent versus Virgilij in fine libri 6. Aeneidos, de Marcello, &c. pro quibus

(seste

(refte Servio) Virgilius ab Octavia Augufti fo-
rore, Marcelli matre, accepit 210. feftertius
id est, Et Hofius fupputat, 6562. Ioachimicos.

3950 IVBILÆVS MVNDI 79. Moſis 29

3952 Olymp. 190. V. C. 733.

Annus 500. Templi ſecundi completur menſe 9.
Auguſtus in Syria agens, Herodem magnis ho-
noribus adicit, eiufq; regnum adiecta nou-
ditione ampliat. Ioseph.

*Pax facta cum Parthis, ſignis receptis à clade
Crassi anno 33.*

3953 Annus 1500. ab exitu ex Aegypto.

Templum ab Herode renouatum.

Herodes ruinoſas templi Hieroſolymitani par-
tes renouare aggreſſus eſt, & additis porticib.
ſimilibusq; ædificijs templum exornauit, re-
gni ſui anno 18. (ante N. C. 18.) Ioseph. Eli-
que hic annus ab eodem templo ſub Dario cõ-
dito 500. Hinc ad miniſterium Chriſti 46.
pleni. Ioan. 2.

Contentunt aliqui tria fuiſſe templa Ieroſolymis
condita: Primum à Salomone: ſecundum ſub
Dario: tertium ab Herode, regni eius 18. an-
no, de quo Ioseph. lib. 15. cap. 14. belli Iu-
daici lib. 1. cap. 16. Verùm Aggæi cap. 2. di-
citur, gloriã poſterioris templi (quod Da-
rij edicto tum condabatur) fore maiore quàm
prioris, videlicet propter præſentiã Meſſiæ, qui
ſtante templo ſecundo, docturus, miracula editu-
rus, & opus redemptionis cõpleturus erat. Ne-
quaquã igitur Herodes nouũ vel tertium tem-
plum extruxit: ſed vetus illud reparauit, am-
pliauit & exornauit. Priora templa condita
erant expreſſo Dei mandato: quid tale de Tem-
plo Herodis legitur? Et verò præcipuum ar-
gumentum aduerſus Iudæorum blaſphemias
petitur

petitur ex hoc Aggæi loco de templo secundo. Vile erat templum secundum præ magnificentiâ & splendore prioris sub Salomone. Verùm ubi Deus dicit, maiorem fore gloriâ secundi quàm prioris, collationē instituit inter vtrumque templum, quò ad ornatum: & affirmat, visibilem cōspectum additurum templo secundo verius decus, quàm aurum in parietibus. Plura de hoc anno vide in Isagoge, harmonia 6. de millenarijs.

Augusto Casari ex provincijs redeunti currus cum corona aurea decretus est, quo ascendere noluit. Cæsiod. Nunc Romani Augusto regiam coronam, sceptrum ac imperium deferunt, quam regi Tarquinio Superbo ante annos 490. detraherant.

Vergilius Poëtarum Latinorum princeps Brundisij moritur 22. Sept. etat. 51. al. 52.

LXIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, hoc est, 442. annus hebdomadam.

Beata virgo MARIA Domini nostri I E S U C H R I S T I Mater, hoc anno vel concepta vel nata creditur ex patre Eli, qui & Ioakim vel Eliakim: Ab erecto tabernaculo in deserto 1500. A condita Regia Salomonis 1014. eadem completa 1002. à templo secundo condito 503. eodem perfecto 499. à morte & vaticinio Iacobi 1700. inclusiue.

Ludi Seculares V. facti ab Augusto, in quibus secundum dominum appellari vetuit.

Clades Lolliana: Victus M. Lollius à Germanis.

Agrippa filios Caium & Lucium nepotes suos ex filia Iulia Augustus adoptat. Dio.

Olympias 191. A diluvio 2300. V. C. 737.

Augustus in Galliam proficiscitur.

M. A.

M. Agrippa inuitatus ab Herode rege venit Hierosolymam, ibiq; in templo obtulit hostias Deo Israël. Philo.

3957 *Rheti qui inter Noricum & Galliã ad Alpes Tridentinas sedes suas habent, praelio Victi & à Druso ac Tiberio subacti sunt. Dio.* 14

3958 *Pannonij rebellantes denuò à Romanis subiugati sunt: Liguria Comata Romanis subditur. Dio.* 13

3959 *Augustus rebus Gallicis, Germanicis & Hispanicis ex sententia confectis, Romam redit.* 12

3960 *M. Agrippa gener Augusti ex Syria reuersus ab Augusto ornatur Tribunitiæ potestate, & paulo post moritur aet. 50. al. 51. Vide Solin. c. 4. Hoc anno Roma Consul fuit P. Sulpitius Quirinius, qui decernio post censum egit in Syria nato Christo. Lucas & Iosephus eum nominant κρυβνιορ. Tacitus Quirinum.* 11

Drusus in Ffisia bellum gerit.

Annus à nato Dauide 1100.

3961 *Desinit liber prodigiorum Iulij Obsequentis.* 10

Dedicatum est templum ab Herode renouatum, hoc vel sequente anno: consumptis in eius reparatione annis 8. Ioseph. A dedicato templo Salomonis 1020. à dedicato templo secundo 505. Ab Encænijs Iudæ Macabæi 152. Hinc ad excidium templi huius 80. ad Christi prædicationem 40.

Drusus Rhenum transiit, & fluminis Lupia ripis ponte iunctis per Sisambros in Cheruscorum regionem &sq; ad Visurgin processit, quem tamen nō transiit: Vbi & hostium Germanorum insidijs peritus, in summū deuenit periculum, ita ut non procul abesset, quin cū toto periret exercitus. Dio.

Dalmata & Pannonij à Tiberio domiti. Dio.

3962 **IXV. HEBDOMAS DANIELIS** 9
incipit, id est, 449. annus hebdomadū.

CLAV-

CLAVDIVS Imp. nascitur Calend. Augusti.
Cæsarei ab Herode in honorem Cæsaris deno-
minata & condita, dedicatur ludis magnificen-
tissimis anno 28. Herodis. Ioseph.

Druſus Cof. Germanici pater, & Tiberij Imp. fra-
ter, moritur in Germania, cum ad Albim & ſque
perrexisset. Florus.

Epitome Flori collecta ex Livio deſinit, anno V. C.
744. ab eiectis regibus 500.

Augustus emendat annum. Macrobi.

Olymp. 193. V. C. 745.

Dionysius Halicarnasserſis hiftoriam Romanam
conſcribere capit, & ipſe teſtatur initio ſui ope-
ris. Hunc autorem & fide digniſſimum plarum-
que in hiftoria Romana ſecuti ſumus.

Mecænas Auguſti conſiliarius & eruditum pa-
tronum eximius moritur. Dio.

Horatius Poëta moritur æt. 57. Euseb.

Menſis Sextilis adpellatur Auguſtus. Dio. Cenſor.

Annus 600. à captiuitate Babylonica Iſraëlita-
rum.

Tiberius II. Cof. de Germaniſ triumphat Cal. Ian.
& tribunitiam poteſtatem accipit in quinquen-
nium.

Auguſtus Tiberium loco Druiſ ad imperium prore-
xit, & nomine Imperatoris decorauit.

Iulia Auguſti filia Tiberij Uxor, propter impudici-
tiam relegata eſt in inſulam Pandataria. Dio.

INDICTIONES ab huius anni autumnino
numerantur à Beda, qui ſcribit CHRISTVM
natum eſſe indiſtione 4. ineunte, alij earum
initium referunt ad an. Chriſti 312. Eſt au-
tem Indiſtio ſpaciũ 15. annorum. Vide Iſa-
gogen.

Auguſtus Cæſar filium ſuum adoptiuum in forum
deducit, principemq; iuuentutis creat.

Olympias 194. V. C. 749.

Annus postremus euentuum veteris Testamenti, distat à Genesi 1678.

Caius Cæsar Augusti ex sorore nepos Iudæam præteruectus, Hierosolymis Deo Iudæorum sacrificia offerre noluit: quod Augustus (ne peregrinas religiones adprobare videretur) collaudauit. Sueton.

3969

V. C. 750. LXVI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id est* annus hebdomadam 456. Templi secundi 517. a vocatione Abrahamæ 1945.

NOVI TESTAMENTI historiarum ab Evangelistis descriptarum incipiunt de vita & curriculo Domini nostri IESU CHRISTI, & præcursoris eius Ioannis Baptistæ: hoc tamen discrimine: Lucas narrationem suam orditur ab hoc anno: & capitibus 24. complectitur historiam an. 34. mensium ferme 8. à tempore annunciatæ concept. Baptistæ ad Christi ascensionem. Matthæus à sequenti: Marcus & Ioannes ferme à prædicatione Baptistæ.

Angelus Gabriel nunciat Zachariæ natiuitatem Ioannis Baptistæ. Luc. 1.

IOHANNES BAPTISTA conceptus (24. Septemb. vt credit Ecclesia) mense sexto antè, quam Christus conciperetur.

MARIA desponsatur Iosepho.

Natus GALBA Imp. 9. Cal. Ian. Sueton.

3970

V. C. 751. Augustus Cæsar XIII. Plantius Silvanus Coss.

Hic est felix ille & vltimus Consulatus Augusti: à quo initium capiunt narrationes sacræ in Novi Testamenti libris expositæ.

CON-

CONCEPTIO CHRISTI.

Angelus GABRIEL in oppido NAZARETH
nunciat Virgini MARIAE incarnationem
Messiæ ex ipsa nascituri: itaque conceptus est
IESVS CHRISTVS Dominus noster in vtero
beatiss. Virginis obumbrante, operante, ad-
mirandamq; illam actionem perficiente S P I-
R I T V S A N C T O. Luc. 1. Ecclesia refert
ad 25. Martij.

Conceptio Isaaci & Christi distant annis 1922.
confer verba Mariæ cum verbis Saræ. Gen. 18.
videbis harmoniam.

CANTICVM MARIAE VIR-
GINIS, QVOD EST IN NOVO

Testamento primum.

MARIA accepto nuncio Angelico festinanter
abit in loca montana, de hoc diuino opere e-
doctrina cognatam suam Elisabeth. Cumque
Elisabeth audiret salutationem Mariæ, exiijt
foetus in vtero eius, & Baptista (vt Augustinus
ait) Christum motu salutauit, quem voce non
potuit. Maria repleta Spiritu Sancto, canit in
domo Zachariæ sanctissimum illud Canticum
suum: MAGNIFICAT ANIMA MEA
D O M I N V M. Lucæ 1. Eius rei typum ele-
gantissimum vide Exodi 15. vbi Maria siue
Miriam, soror Moysis primum Canticum vete-
ris Testamenti inchoat in choro fœminarum
psallentium, & Deo gratias agentium pro libe-
ratione ex Aegypto. Conferat Lector vtriusq;
Cantici verba, videbit miram typi conuenien-
tiam cum his quæ canit virgo Maria. Distat
Canticum Miriam à cantico beatæ Virginis
annis 1517. Cecinit Miriam illud suum
Canticum in ipso Paschate: fortè Maria quo-

que suum **MAGNIFICAT** sonuit circa tempus Paschatis: quia dicitur apud Lucam, id factum esse mense 6. à concepto Baptista. Refert autem Ecclesia festum concepti Baptista ad 24. Septembris, & Conceptionem **CHRISTI** ad mensem Martium fermè & ad tempus vicinum Paschati. Congruet igitur ratio, si numeres à Septembri vsq; ad Martium.

NATIVITAS IOHANNIS BAPTISTAE.

IOHANNES BAPTISTA nascitur ex matre sterili & effœta Elisabeth. Lucæ 1. Ecclesia festum natalis Baptista celebrat die 24. Iunii, circa Solstitium æstivum.

CANTICVM ZACHARIÆ IN NOVO TESTAMENTO secundum.

ZACHARIÆ muto redditur sermo, cum in tabella exprimeret scripto nomen Iohannis filij sui. Hic sanctus Senex, Deo plenus, sonat Canticum in Novo Testamento secundum: **BENEDICTVS DOMINVS DEVS ISRAEL**, Luc. 1.

MATTHÆI Euangelistæ narratio Evangelica incipit: & capitibus 28. absoluit historiam annorum 34. mensumq; circiter duorum, à tempore concepti Christi ad eius ascensionem.

Ioseph monetur diuinitus, ne Mariam gravidam repudiet. Matth. 1.

Sulpitius Quirinius (qui à Luca καὶ δὲ ὧν & appellatur) censum in Iudæa primum agit. Luc. 1. q.

NATI-

NATIVITAS CHRISTI.

IESVS CHRISTVS DEI FILIVS
EX PATRE NATVS AB AETER-
NO, HOC ANNO NASCITVR IN
BETHLEHEM EX MARIA VIR-
GINE VERVS HOMO.

Ecclesia natalem CHRISTI celebrat 25. De-
cembris, circa Solstitium hyemale.

Historia nati Christi descripta est. Lucæ 2.

CANTICVM ANGELORVM
QVOD EST IN NOVO

Testamento tertium.

Angelus Domini pastoribus pro grege suo excu-
bias nocturnas agentibus, patefacit Christi
natiuitatem: Ecce, inquit, euangelizo vobis
gaudium magnum, quod erit omni populo:
quia natus est vobis hodie Saluator, qui est
Christus Dominus: Et multitudo militiæ cœ-
lestis Deum laudans dixit: GLORIA IN
EXCELSIS DEO: ET IN TERRA
PAX, ET HOMINIBVS LAETITIA.

DISTANTIAE.

Distat hic annus à morte Adæ 3040: à diluuio
1314: à natali Abrahæ 2021: Isaaci 1921:
Mosis 1597: Dauidis 1110: à Voçatione
Abrahæ ex Haran 1947: ex Vr 1950: à mor-
te Iacob 1714: ab exitu ex Aegypto 1517:
morte Mosis 1477: partitione terræ, & Iubi-
læorum initio 1470: à morte Samsonis 1160:
à regno Dauidis 1080: à morte Dauidis, &
Coronatione Salomonis 1040: à regno Sa-
muelis, & reducta arca ad populū Israël 1120:
à condito Templo Salomonis 1037: eodem
completo 1030: morte Salomonis 1000: à
captiuitate Babylonica, & vrbs desolatione

prima 606 : à fine captiuitatis Babylonica, & reditu populi in terram Iuda 536 : à condito templo secundo 518 : eodem perfecto 514 : à principio hebdomadam Danielis 457 : ab ablato sceptro per Pompeium 61 : à coronatione Herodis 38 : à regno Herodis in Ierusalem, & ablato sceptro à Iuda per Herodem regē alienigenam 35 : à prima victoria, primoq; Consulatu Augusti Cæs. 41. monarchia Augusti 30. ineunte : 29. completo : ab Augusti monarchia post mortem Antonij 28 : à renouato templo per Herodem 18 : eodem dedicato 8 : à natali Mariæ Virginis 15. plus minus complet : Roma condita 751.

OBSERVATIO EX VELLEIO.

Vixit Roma tempore Christi Velleius Paterculus, historia Romana scriptor, cuius fragmenta extant. Is librò secundo, de anno quo natus est Christus, memorabile quiddam refert. At in Vrbe, inquit, eo ipso anno, quo magnificentissimi gladiatorij muneris, naumachiaque spectaculis D. Augustus ab hinc annos 30. se & Gallo Caninio Cos. dedicato Marti templo, animos oculosq; Pop. Romani repleuerat, facta dictu, memoriaq; horrenda in ipsius domo tempestas erupit. Quippe filia eius Iulia nihil, quod facere turpiter posset fœmina luxuria & libidine, infectum reliquit. Iulia relegata in Insulam, patriæ & parentum oculis subducta est. Hac Velleius. Tria ferè commemorat Velleius de anno quo Augustus postremò Cos. fuit, & quo Christum ex Maria Virgine natum esse diximus.

I. Quòd dedicarit templum Martis, id est, egerit Marti gratias pro tot victorijs, eumq; inuocarit, Et deinceps quoq; praeliantem adiunaret.

II. Quòd

- II. Quod repleuerit omnium oculos ludorum & spectaculorum & uarietate & Vanitate.
 III. Quod scelera & turpitudines Iulia, filia Imperatoris, eruperint, & Velut oceanus malorum Uniuersum Augusti laticiam obruerint.

Attende Lector Optime, quanto his gloriosiora & diuiniora sint, quæ in Ecclesia apud Iudææ oppidum Bethlehem fiunt ad præsepe Domini, recens ex Virgine nati: & quanta sit eorum dissimilitudo, quæ Augustus Romæ, & quæ DEVS in Ecclesia agit.

- I. In Bethlehem non dedicatur Templum Idolo Martis, sed ipse DEVS angelicis Concionibus & Cantionibus dedicat templum omnium Augustissimum nato Christo, qui non est commentitium numen, ut Martis Idolum, sed est DEVS & Homo, & autor nostræ pacis cum Deo. Nihil hic auditur Martiale: nihil quod terreatur mens iræ Dei sensu anxia: sed introducit nos Deus in nouum illud Templum pacis à se conditum, quod & Angelorum lætitia atq; cantu dedicat, & hominibus præcipit, ut cum fiducia ad thronum gratiæ accedant, & ad propitiatorium confugiant, quod ipse in eo templo erexit, & velut commune asyllum omnibus onere peccati & iræ Dei oppressis aperuit. Hæc pax per Immanuel inter Deum & homines facta; promulgatur voce Angelorum clamantium: ET IN TERRA PAX. Ecce templum Pacis, quæ quidem est huius festi & dedicationis templi beneficium summum, quale nobis non præstat vel Augusti magnificentia, vel ullius creaturæ potentia.

- II. Augustus Romæ, ut diximus, replet nugatissimis ac vanissimis iudijs stultæ multitudinis oculos & aures, postremum fortè Consulatum his factis insigniturus. In Bethlehem

vero inter nocturnas tenebras Angelus Domini, amictus gloria lucis diuinæ, apparet, & pastoribus nunciat verum, æternum, mundoq; ignotum gaudium, cū ait: ECCE EVANGELIZO VOBIS GAUDIUM MAGNVM: magnum, inquam, quod erit non tantum vni, sed omni populo: quia natus est vobis hodie Saluator, qui est Christus Dominus in Ciuitate Dauid. Mox spectantur in cælo myriades Angelorum, laudantium Deum & dicentium: GLORIA IN EXCELSIS DEO, ET IN TERRA PAX, ET HOMINIBVS LAETITIA. Hæc cœlestia spectacula verè commouent, & gaudijs sancto replent animas, corda, oculos & aures piorum, qui intuentes in arcanum consilium Dei saluantis nos per Filium, plenum gratia & veritate, concipiunt gaudium maius mundo, & sentiunt in vita & morte consolationem, quæ est vitæ æternæ initium.

III. In urb. Roma scelerum & impudiciæ muliebris infamia deformat Augutti domum. In Ecclesia verò affidet ad præsepe Christi mater eius Maria Virgo sanctissima & castissima, quæ M. ssium Virgo concepit, & Virgo peperit, & post partum Virgo permansit: & partu suo omnium beatissimo nobis protulit semen illud benedictum, per quod omnes gentes à maledictione legis & terroribus iræ Dei liberandæ erant. Hic omnia sunt casta, pura, sancta, & diuinis actionibus plenissima, & honestissimis exemplis ornatissima.

Itaque si consideret Lector dissimilitudinem eorum, quæ Romæ, & quæ in Ecclesia facta sunt hoc anno, facile perspiciet Ecclesiæ beatitudinem & gloriam: mundi verò vanitatem & omiseriam. Apparet etiam in hoc dissimilitudo

actio-

actionum siue confiliorum Dei & Augusti: Augustus primum censum agit in Iudæa, vt sciat, quid & quantum onerum publicorum terra ista ferat. D E V S autem ministerio Augusti vtitur ad promissionum suarum veritatem demonstrandam, eiusq; edicto tanquam manu perducit Iosephum cum Maria in Bethlehchem, vt ibi nascatur Messias secundum promissionem, Micheæ 5. Deinde Augustus dat bona terrena & externa: D E V S cœlestia & æterna. Et tamen, vt diximus, Augustus Imperator potentissimus, nesciens famulatur impletioni promissionis diuinæ de natiuitate Christi. Fortassis etiam testè significatum est, pauperi Christo seruituros aliquando Monarchas mundi, & eius pedibus omnem huius seculi potentiam subiiciendam esse.

E V S E B I I historia Ecclesiastica incipit, complectens decem libris res annorum 324. à salutifero CHRISTI ortu vsq; ad Synodi Nicenæ tempus.

Hic desinimus recitare euentus secundum annos Mundi: & quia Ecclesia hodie annos à nato Christo ab ipsis Calendis Ian. numerat, Indici Chronolog. inferemus historias secundum annorum Christi supputationem in Ecclesia vsitatam. Et si autem natalis Christi nobis cadit in annum Mundi 3970: tamen velato annorum Mundi initio ad Vernum tempus, primus ætatis Christi annus recidet in 3971, & ex anno Mundi 3970. tres tantum postremi ad postremos, ex 3971. nouem menses sibi vendicabit. A potiore itaque parte fiat denominatio, & docendi causa distinguamus annum concepti ab anno nati Christi, eam præcipuè ob causam, ne (quod Eusebio accidisse suspicamur) confusio fiat eius anni, quo conceptus est Christus, cum anno primo natus.

tatis: Vbi id quoq; teneat benivolus Lector, distare principia annorum Mundi & Christi trium ferme mensium spacio: & nos quomodocunque accommodare inter se annos Mundi & Christi, quia id non aliter tulit harum tabularum spacium angustum. Interim diligentia auctoris id relinquitur, ut exentibus in Chronologia annotatis tam in Mundi quàm Christi annis convenientem locum, debitamq; anni partem adsignet.

3971

ÆRA ANNORVM NATI CHRISTI, quam ordiemur secundum Ecclesiæ consuetudinem à circumcissione Domini: Annos verò mundi à tempore verno & die concepti Christi.

ANNVS A NATO CHRISTO PRIMVS.

CHRISTVS circumcissus die 8. Luc. 2. Calend. Ianuar.

Magi ex Oriente venientes salutant, adorant, & muneribus oblati honorant CHRISTVM. Matth. 2. (6. Ianuar.) alij ad annum seq.

CANTICVM SIMEONIS QVOD EST IN NOVO Testamento quartum.

MARIA claspso puerperij tempore (à Circumcissione Christi die 33: à natiuitate 40.) die 2. Februarij in templo Hierosolymitano filiolum suum sistit Domino. Simeon grandævus vir sanctus latissimo amplexu excipit Christum infantem, eumq; intuens oculis diuino lumine ac numine plenis, de ipsius beneficijs vaticinatur. Idem facit Hanna Prophetissa, Luc. 2.

Luc. 2. Festum hoc celebratur in Ecclesia 2. Februarij.

FUGA CHRISTI IN ÆGYPTVM.

Ioseph Christi nutritius ac tutor monitus ab Angelo in somnis cum infante Christo & matre eius, secedit in Ægyptum, vt infantem gladio Herodis presentiq; neci subtrahat, Mat. 2. Alij ad sequent. Exulauit in Ægypto, vt veteres senserunt, circiter quinquennium.

INFANTICIDIVM HE- RODIS.

Herodes inaudito crudelitatis exemplo trucidari iussit infantes Bethleemiticos, & vnum infantem Christum quærens in multos rabiosissimè sc̃iuit. Matth. 2. In narratione Euangelica fit mentio bimatus infantum: ideo referimus hoc ad annum à concepto Christo secundum. Estq; hoc primum in Nouo Testamento martyrium, in quò Rex est carnifex: sicuti Cain in Veteri Testamento erat & Rex & carnifex, iniustiq; supplicij administer. Hæc immanitas Herodis locum fecit adagio Augusti Cæsaris, quod recitat Macrobius lib. 2. Satur. cap. 2.

Distantiæ. A Creatione ad 3971. sunt 209. Cycli Lunæ. Obserua, natalis Christi incidit in Cyclum Lunę: mors Christi in Cyclum Solis. Multiplica 209. per 19. erunt 3971. & 143. per 28. erunt 4004.

Ab hoc anno supputanda sunt omnes Eclipses antenatum Christum: quia hic annus est. Mathematicis ipsa æra annorum nati Christi congruens vsetatæ numerationi annorum nati Christi: atq; ita vero tempori nati Christi deesset annus vnus.

MORS

MORS HERODIS.

HERODES excarnificatus morbis seuissimis Hierichunti moritur circa tempus Paschatis: etat. fermè 70. Et consentaneum est, cum horrendo isti infanticidio Bethlcemitico non diu fuisse superstitem, agitantibus & inquietantibus illum vltricibus furijs, & diuina Nemese ad supplicia iustissima tyrannū rapiente. Immodica enim fructitia, enormis furor, & extrema rabies raro est diuturna atque durabilis. Quinto autem die antè quàm crudelem exhalaret animam, filium suum Antipatrum iugulari iussit. Ioseph.

Eclipsis Lunæ antecessit mortem Herodis. Ios. Augustus filijs Herodis prouincias Iudaicas & paternam hæreditatem distribuit.

ARCHELAUS, Herodis filius, in Iudæa regnat an. 9. Ioseph. alij 6. vel 7.

Hoc regnante Christus reuersus est ex Aegypto. Matth. 2. annum alij alium definiunt.

Herodes Antipas & Philippus Tetrarchæ regnant, ille annis 40. hic 34. Ioseph. habet 37.

3975 *Augustus Tiberium adoptat & in Germaniam ablegat. Vell. Dio. Goltz.*

3976 *Olymp. 196. V. C. 757. LXVII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id est, 463. annus hebdomadam.*

CHRISTVS ex Aegypto redijt natus annos 5. Cedrenus.

3977 Tiberius Cæsar in Germanos expeditionem fecit, & vsq; ad Albim progressus est, nulla re memorabili gesta. Dio.

3978 Sulpitius Quirinius secundum in Iudæa censum agit, & Archelai (ob tyrannidem in exilium circa hæc tempora deportati) bona vendita fisco Rom. imperij iussit. Ioseph.

ARM I-

- 79 *ARMINIVS* apud Germanos regnat an. 12. 9
Tacit.
Dalmatæ & Pannonij cum Romanis pacem faci-
unt. Dio.
- 80 *Quintilius Varus amissis tribus legionibus Rom.* 10
occiditur in Germania 4. Julij. De hac cla-
de clamavit Augustus, Quintili redde legiones.
(Distat clades Variana à Cannensi annis 224)
Vell. Dio.
- VESPASIANVS* Imp. nascitur 17. Nouemb.
- 2 *CHRISTVS* ætatis 12. anno in paschate, cum 12
 omnium admiratione Doctores docuit, dini-
 nxque suæ sapientiæ specimen illustrissimum
 edidit, Luc. 2. Alij ad seq. quia 12. Christi in-
 telligunt completum. Est annus à templo se-
 cundo condito 530. dedicato 526. à prima vñ-
 ctione Davidis 1100.
- CALIGVLA* Imperator nascitur Cal. Septemb. 13
Sueton.
- LXVIII. HEBDOMAS DANIE-**
LIS incipit, id est, 470. annus hebdo-
madum.
- Tiberius Cesar de Illyrijs, Pannonijs, Dalmatijs,*
Germænis triumphat die 10. May.
Olymp. 198. V. C. 765. 14
Augustus Cesar testamentum condit 3. April. ætat.
75. Suet.
- V. C. 766. AVGVSTVS* Cesar mor. ætat. 76. 15
imperij 56. die 19. Aug. à monarchia Julij 61.
à Victoria Actiaca 44.
Eclipsis Solis hoc aut superiore anno ante mortem
Augusti conspecta. Dio.

IMPERIVM TIBERII CÆ-
SARIS.

CORNELII TACITI *historiæ Augustæ incipit: à morte diui Augusti complexæ annos 57. Et cum excidio Ierosolymitano desinit: nisi quòd aliquot libri intermedij intercederunt.*

3986 **VITELLIVS** Imp. natus 8. cal. Oct. Sueton. 16

3987 **Medium vitæ CHRISTI.** 17

Germani magno prelio victi à Romanis. Tac. l. 2.

3988 *Olymp. 199. V. C. 769.* 18

Germanicus Drusi filius Roma 26. Maij triumphat de Chersiscis, Cattiis, Angrinarijs, alijsque Germania populis inter Rhenum & Albim à se debellatus. Hic est ille Germanicus Cæsar, cui Ovidius Fastorum libros dedicauit.

Tredecim vrbes Asia, Sna nocte, maximo terramotu deiecta & prostrata corruerunt. Plin. Tacit. ab excisa Troia 1200.

3989 *V. C. 770. T. Lilius Historiographus moritur Patanijs at. 76.* 19

Ovidius Poeta in exilio moritur, & iuxta oppidum Tomos sepelitur, at. 60. anno 4. Tiberij. Euf.

3990 **LXIX. HEBDOMAS DANIELIS** incipit, id est, 477. annus hebdomadum. 20

A regno Davidis 1100.

ARMINIVS Germanorum rex moritur at. 37. cum in Germania regnasset, an. 12. Tacitus.

Germanicus Cæsar pater Caligula Veneno extinctus moritur Antiochia.

3991 *Piso qui Germanicum Veneno necauerat, sibi mortem consciscit. Tacitus.* 21

3992 *Olymp. 200. V. C. 773.* 22

Quirinius, qui nato Christo censum egit, mor. Tac.

Tiberius IIII. Drusus II. Coss. pater & filius.

3994 *Drusus Tiberij filius Veneno necatus à Sen. no.* 24

3996 *Olymp. 201. V. C. 777. à prima Olympi. id. 800.* 26

Hoc anno finitur 69. hebdomas Danielis, id est, hebdomadum annus 483.

Plinius nascitur. Septua-

Septuagesima & vltima Hebdomas DA-

27

NIELIS incipit, in cuius medio Daniel ait,
Messiam in publicum proditurum, & nouum
testamentum abrogato veteri docendo condi-
turum & moriendo confirmaturum. Daniel. 9.

Pilatus mittitur in Iudæam à Tiberio. Ioseph.
Euseb.

*Tiberius Roma excedit, nunquam eò reuersus: an-
te obitum an. 11. Tac.*

Pilatus Iudææ præest annis 10. Ioseph. à regno
Dauidis in Ierusalem 1100. ab exitu 1545. à
morte Moſis & principio Iosue 1505. à mor-
te Alexandri Magni 350.

28

Hoc anno die 10, mensis 7. iniit paraſcenc Iubi-
læi 30. Moſis.

29

BAPTISMVS institutus.

IOANNES BAPTISTA anno 15. Tiberij
Cæs. vocatione diuina excitatus pœnitentiam
prædicare incipit: veteris testamenti abroga-
tionem instituto baptismo orditur, & Messie
præsentiam omnibus nunciat & proclamat.
Luc. 3. Est annus templi secundi 547. ab in-
stituta circumcissione 1950. completus, & ita
circumcissio exegit Iubilæos 39. Et totidem
numerantur ab Adam ad natum Abraham,
cui primùm tradita est circumcissio.

ELIÆ ET BAPTISTÆ COLLATIO.

Hieronymus. Lex & Prophetæ vsque ad Iohan-
nem prophetauerunt: non quod Iohannes
Prophetarum sit finis & legis, sed ille qui Io-
hannis testimonio prædicatus est. Iohannes
autem est Elias, qui eandem habuerit Spiritus
Sancti gratiam, zona cinctus vt Elias, viuens
in eremo, vt Elias: persecutionem passus ab
Herodiade, vt ille sustinuit à Iezabele: & vt

K

Elias

Elias secundi præcursor aduentus est, ira Iohannes venturū in carne Dominū Saluatorem non solum in Eremo, sed etiam in mariis vtero salutārit, & exultatione corporis nunciārit.

MARCI Euangelistę narratio Euangelica incipit, & capitibus 16. recitat historiam annorum 4. & mensium aliquot, à prædicatione Baptiste ad Christi ascensionem.

4000

IVBILÆVS MVNDI 80. Moſis 30.

30

Olymp. 202. V.C. 781.

Medium hebdomadis vltimę Danielis, id est, annus hebdomadū 487. quo Daniel ait, Messiam prædicatione sua abrogaturum esse vetus Testamentum. (*Vide Isagen.*)

CHRISTVS anno æt. 30. baptizatur à Ioanne in Iordane, & illustrissima patefactione Diuinitatis ordinatur ad ministerium docendi Euangelium. Matth. 3. Marci 1. Luc. 3.

Exeunte Iubilæo Moſaico 30. inijt Iubilzus Christi, i.e. typū secuta est res ipsa & impletio. MOSES munus & ministerium suum auspicatur expleto ætatis anno 80:

CHRISTVS munus & ministerium suum auspicatur expleto Iubilæo mundi 80.

CHRISTVS tentatur à Diabolo in deserto diebus 40. & ad Iordanem reuersus, manifestat sese mundo, docens Euangelium, & doctrinam confirmans miraculis.

IOHANNIS Euangelistę narratio Euangelica incipit, & capitib. 21. contexit historiam annorum 4. circiter, à prædicatione Baptiste, ad Christi resurgentis apparitionē ad mare Tyberiadis. Etsi autem meminit incarnationis Domini, cū inquit: VERBUM CARO FACTVM EST: tamen historiam nativitatis nō texit: sed necessitate quadam ostendendę vtriusq; in Christo naturę, diuinę copulat

pulat humanam. Nos hic ipsarum historiarum annos tantum respicimus ac annotamus.

Legatio Iudæorum ad Iohannem.

CHRISTVS ex deserto reuersus digito monstratur à Iohanne clamante: **ECCĒ AGNVS DEI,** &c.

CHRISTI PRÆDICATIO ET MIRACVLA.

CHRISTVS vocat discipulos ad Euangelij propagationem. Ioh. 1.

Nuptiæ in Cana Galileæ, & primum Christi miraculum. Ioh. 2.

Livia coniux Augusti Caesaris moritur atat. 86.

Tac. Superuixit marito annis 15.

DISTANTIAE.

Est annus à partitione terræ 1500: morte Adami 3070: ministerio Noë 2464: à diluuiio irruente 2344: vocatione Abrahæ 1977: instituta circumcissione 1952: exitu ex Aegypto 1547: condito templo Salomonis 1067: eodem completo 1060: captiuitate Baby Ionica 636: ab eius fine 566. condito templo secundo 548: eodem perfecto 544: migratione Efræ 487: ab amissa libertate sub Pompeio 91: ab ablato sceptro per Herodem 66: à renouato templo per Herodem 48: eodem dedicato 38: à Roma condita 781: à nato Abraham 2050. compl. à nato Isaac 1950. compl. à morte Moysi & principio Iosue 1507: exaltato Ioseph 1770: regno Dauidis 1110. Coronatio Salomonis & Baptismus seu coronatio Christi distant annis 1070.

I. Hic etiam annus est quartus mundi millenarius.

II. Ipsum medium ultime hebdomadis Danielis,

K 2

id est,

*id est, annus 487: quo Daniel ait, Messiam
prædicatione sua abiogaturum esse versus Te-
stamentum.*

III. Annus 30. Christi.

III. Iubilæus Moïsis 30.

V. Annus 15. Tiberij.

*Et his ipsis nominibus insignitur hic annus in scri-
pturis.*

1. Ab Ezechiele nominatur 4000. cubitus.

2. A Daniele medium 70. hebdomadum.

3. A Luca 30. Christi.

4. Rursus a Luca 15. Tiberij.

Considera analogiam partitionis terræ & præ-
dicationis Christi, quod ad tempora & rerum
similitudinem. Primum distantia est annorū
1500. siue Iubilæorum 30. Deinde partitio
agrorum terræ sanctæ rectissime accommoda-
tur ad prædicationem Christi, qua cœlestis &
æternæ patris hæreditas ac possessio distribui-
tur credentibus.

Cum principio novi millenarij concurrat prædi-
catio novi Testamenti, & manifestatio Messij.

Congruit & typus diluuij cum Baptismo Christi.
Columba affert Noë rami oleæ, & nunciat
placatum esse Deum humano generi: In Bap-
tismo Christi apparet Spiritus Sanctus co-
lumbæ specie, ac ostendit, vñctum esse Chri-
stum plenitudine Spiritus Sancti præ conforti-
bus, ut prædicet captiuis libertatem, & vinctis
liberationem. Esai. 61. Luc. 4. *Plura de hac
collatione vide in Chronologia nostra, an. 1657.*

4001

PRIMUM PASCHÆ anni primi prædica-
tionis Christi. Ioan. 2

CHRISTVS caupones è templo eijcit, & edi-
tis multis signis primum inclarescit.

Colloquium CHRISTI cum Nicodemo.

CHRISTVS Ioanne nondum capto profectus
in reli-

in reliquam Iudæam ab Hierosolymis, docet
& baptizat per discipulos. Ioan. 3. redit ex Iu-
dæa in Galilæam, vbi transiens per Samariam
colloquitur cum Samaritana ad fontem: in
Cana Galilææ sanat filium Reguli.

Carcer Iohannis.

Petrus, Andreas, Iacobus & Ioannes solenniter
vocantur à Christo.

Reliquæ historiæ miraculorum Christi petantur
ex Euangelistarum narrationibus.

Ad hunc annum pertinere videntur pleræq; hi-
storiz & conciones descriptæ à Matthæo c. 4.
5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. Mar. 1. 2. Luc. 4. 5. 6.
Ioan. 1. 2. 3. 4.

Velles Paterculi historia Romana desinit.

Conferantur cum huius & superioris anni histo-
rijs ea quæ in libro Iosue cap. 4. dicuntur, de
arca stante in Iordane die 10. mens. 1. Videbis
miram harmoniam, & dulcissimum consensum
Veteris & Noui Testamenti. Item illa de 12.
lapidibus, & de Iosua introducente Israhëlitas
in terram promissam. Est autem hic à ducatu
Iosue & morte Moïsis annus 1508: ab exitu
1548: à partitione terræ 1501: mundi secun-
di principio 2344.

4002

SECUNDVM PASCHA Luc. 6. Mat. 12.
Marci 2. vbi discipuli octauo die à Paschate
vellunt spicas.

32

Ioannes è carcere ad Christum 2. legatos mittit.
Matt. 11. Luc. 7.

Decollatio Ioannis anno æt. 32.

Christus sanat hominem qui 38. annis decubue-
rat. Ioan. 5.

Miraculum quinq; panum, descriptum ab omni-
bus Euangelistis.

Concio Christi in Capernaum. Ioan. 6.

K 3

Filius

Filius Viduæ in Nain & filia Iairi resuscitati.
Apostoli mittuntur à Christo ad prædicandum
Euangelium.

Ad hunc annum pertinere videntur pleræque hi-
storiæ Matt. cap. 12. 13. 14. 15. 16. Mar. 2. 3.
4. 5. 6. 7. 8. Luc. 6. 7. 8. Ioan. 5. 6.

*Seianus Roma Seno tractus & excruciatu perit,
die 18. Octobr. à Drusi nece (cuius ipse auctor
fuerat) anno octavo. Dio. Tac.*

4003

TERTIUM PASCHA. Ioan. 6. Circa
hoc pascha incipit 490. annus hebdomadum
DANIELIS, qui finitur anno sequenti cir-
ca tempus mortis & resurrectionis Christi.

Transfiguratio Christi in monte sancto. Matth.
17. Mar. 9. Luc. 9. 2. Pet. 1.

Iter Christi postremum in Iudæam plenum mi-
raculis.

Ad hunc annum pertinere videntur pleræq; nar-
rationes Matth. 17. 18. 19. 20. Mar. 9. 10.
Luc. 9. 10. 13. 17. 18. 19. Ioan. 7. 8. 9. 10.

Flaccus Aulilius Aegypto præfuit an. 6.

Natus **O T T H O** Imp. 4. Cal. Maij. Sueton.

4004

Olymp. 203. Cyclus Solis 143. V. C. 785.

QUARTUM PASCHA in quo Christus
factus est Pascha nostrum: de quo omnes Eu-
angelistæ.

Mortem Christi antecesserunt sequentes historiæ.
Resuscitatio Lazari paucis diebus ante Pascha.
Ioan. 11.

B Die sexto ante Pascha Christus cœnat in do-
mo Simonis leprosi & vngitur à Maria. Ioan. 12.

⊙ Die Palmarum ingreditur Hierosolymam in-
fidens asino. Matth. 21. Mar. 11. Luc. 19.
Ioan. 12.

⊙ Maledicit ficui. Matth. 21. Mar. 11.

⊙ Videt ficum arefactam. Mar. 11.

⊙ Iudas paciscitur cum Iudeis deliberantibus de

necan-

33

34

necando Christo biduo ante Pascha. Matt. 26.

Mat. 14. Luc. 22.

¶ Primo die azymorum ablegantur à Domino duo discipuli paratui Pascha. Sub vesperam edit Dominus cum discipulis agnum paschalem. Veteris Testamenti Pascha abrogatur à Christo, instituyente in locum illius sacrosanctam Noui Testamenti Cœnam. Lotio pedum. Longa concio Christi ad discipulos descripta à Iohanne cap. 14. 15. 16. 17.

♀ Historia passionis & mortis Domini nostri IESU CHRISTI.

♂ Sabbathum Christi in sepulcro.

⊙ RESURRECTIO DOMINI nostri ex morte die 3.

ACTA APOSTOLORUM descripta à Luca incipiunt, & capitib. 28. historiā annorum circiter 26. cōplectuntur: ab ascensione nimirū Domini vsq; ad an. Christi 59. Neronis 4.

ASCENSIO DOMINI in cœlum die 40. à resurrectione.

Matthiæ Apostoli electio in locum Iudæ proditoris. Act. 1.

Finis hebdomadam Danielis.

PRIMA PENTECOSTE Noui Testamenti: in qua visibili specie in Apostolos effusus est Spiritus Sanctus, ad propagandam Evangelij doctrinam in toto orbe.

D I S T A N T I A E.

Distat mors Christi à morte Adæ annis 3074: à translatione Enoch 3017: diluuiio 2348: vocatione Abrahæ 1980. exitu ex Aegypto 1551. à condito templo Salomonis 1070. à reditu Israëlitarum ex Babel sub Cyro 570: migratione Esræ 490. ablato sceptro per Herodem & regno eius in Ierusalem 70. condito

templo secundo 552 : eodem perfecto 548 : à morte Moſis 1511 : à primo anno ſanctificationum fructuum terræ ſanctæ 1500.

A concepto Chriſto ad aſcenſionem eius in cœlum anni 34. dies 42.

Anno 34. poſt ablatum ſceptrum ab Herode natus eſt Meſſias : Ruſus poſt 34. annos moriente Chriſto redditum eſt populo Dei regnum Spirituale & liberatio à peccato, morte & tyrannide Diaboli.

IOSEPHI TESTIMONIUM

DE CHRISTO.

Erāt eodem tempore IESVS Vir ſapiens, ſi tamen Virum eum dicere fas eſt. Erat enim operum admirabilium effector : & doctor eorum, qui libenter, quæ vera ſunt, audiunt. Et multos quidem Iudaorum, multos etiam ex gentibus ſibi adiunxit. Chriſtus hic erat. Hunc à noſtra gentis Principib. accuſatum, cū Pilatus crucis ſupplicio addiſſet, qui antea eum dilexerant, diligere non deſtiterunt. Apparuit enim eis tertia die iterum viuens : ſecundum quod diuinitus inſpirati Propheta, & hac & alia multa miranda de eo prædixerant. Et uſq; in hodiernum diem, Chriſtianorum, qui ab ipſo denominati ſunt, genus permanet. Lib. 18. cap. 6.

Tiberius cunctos qui accuſati ſocietatis cum Seiano carcere tenebantur, necari iubet. Tac.

Drusus & Agrippina à Tiberio necantur.

Ad huius anni calcem adiiciemus docti cuiuſdam Viri obſervationem, qua præcipua CHRISTI opera in ſingulos anni quadrantibus diſtribuantur : de qua tamen ita ſentimus : ne alios diuerſum opinantes redarguamus.

Hyemem

Hyemem	}	in signis	Natiuitate	}	Christi.
Ver			Cōceptiōe, morte		
Æstatem	}	Deus	Resurrectione		
			Missione Spiritus Sancti		
Autumnū	}		Baptismo	}	

4005

Stephani martyrium. Pauli conuersio. Euseb.
 Stephanus lapidatur, Paulo assentiente & vestes
 lapidantium seruante. Inde Paulus conuersus
 peragrauit varias regiones, spargens Euange-
 lium, & Christo Ecclesiam colligens.

35

PAULI curriculum ως ἐν πλάτῃ delineabimus,
 cū certa annorum distinctione destituamur.
 Philippus Tetrarcha Herodis Magni filius mor-
 ritur anno 20. Tiberij sine liberis. Huic nupta
 fuit Herodias, sed abducta à fratre.

Circa hunc annū Petrus claudum sanauit. A. 3.
Persius Flaccus Poeta Satyricus nascitur 4. De-
 cemb. Euseb.

Valerius Maximus sub Tiberio exiit, & ei librum
dictorum & factorum memorabilium dedica-
uit, qui extat.

Hic annus est ipsum medium inter natalē Christi
 & inter excidium Hierosolymorum: vtrinq;
 35. Atq; paria propemodum sunt spacia à na-
 to Christo ad Pauli conuersionem: Et inde
 ad mortē Pauli: vtrinq; 34. vel 35. Pauli sanē
 curriculo tribuuntur nostra supputatione 35:
 ab alijs 36.

4007

Pilatus Romam reuocatur ex Iudæa, ob iniusti-
 ciam & crudelitatem. Nam à Samaræorum
 gente apud Vitellium accusatus fuerat de iniu-
 stis cædibus. Ioseph.

37

Vitellius Orientis præfectus Hierosolymam ve-
 nit in festo Paschatis, reddit sacerdotibus sa-
 cras vestes, à Sacerdotio remouet Caiphā, &
 sufficit ei Iōnathan Annæ filium. Ios.

K 5

Agrip-

4008

Agrippa maior Aristobuli filius Romam venit,
& a Tiberio in vincula conijcitur. Iosf.

*Olymp. 204. V. C. 789. Paulus triennio à con-
uersione sua exacto vidit Petrum Hierosoly-
mis, cumq; eo mansit diebus 15. Gal. 1. Inde
deductus Caesaream venit in Syriam & Tar-
sum. Actor. 9.*

*TIBERIVS imp. mor. die 16. Martij, atq; 78.
cum imperasset an. 22. m. 7. d. 7. Dio. A morte
Iulij Caesaris 80. Vixit ante Christum cōceptum
39. & 39. post Christum. Desunt menses ali-
quot, quò mirus anni 100. elapsi sint à Natali
Augusti Caesaris ad mortem Tiberij.*

IMPERIVM CALIGULAE.

AGRIPPA Maior Herodis Magni nepos à
Caligula ex carcere dimissus ad regnum Iu-
dae euehitur: praest an. 7. Ioseph.

NOMEN CHRISTIANORVM ANTIOCHIAE ORTVM.

Iudaeorum nomen erat appellatio populi DEI:
ea nunc desinit reiecto populo illo propter cō-
temptū MESSIAE, & mutatur in dulcissimum
nomen Christianorum (id est, vñctorum) atq;
ita Ecclesia DEI à Christo, in quem credit, &
nomen & beneficia nomine ipso significata ac-
cipit.

Petrus Antiochenam Ecclesiam fundauit, ibiq;
cathedram adeptus sedit an. 25. Euf.

NERO Imperator nasc. 15. Decembr. Dio. Sed
Suetonius ad praecedentem.

IOSEPHVS historice Iudaicae Scriptor nascitur,
vt ipse refert.

*A regno Xerxis ad Imperium Tiberij 500. à mor-
te illius ad mortem huius 500. compl.*

4010

Herodes qui Ioannem iugulauerat, in exilium
pellitur vnà cum Herodiade: anno 9. à morte
Bapti-

38

40

Baptistæ, septimo à morte Christi, quem hic Herodes irriserat die passionis.

Pilatus in multas incidens calamitates manu sua se interfecit, vt scribunt Roman. historici 3.

Caligulæ Euf. Perijt anno 7. à morte Christi, quem ipse morti adiudicauerat, anno præfecturæ suæ 7. Cassiodorus etiam refert interitum Pilati ad 3. Caligulæ.

MATTHÆVS Euangelium primus scribit in Iudæa. Euseb.

Lucanus Poëta nasc. 3. Nouemb.

TITVS VESPASIANVS Iunior nascitur 30. Decembris. Sequimur hic Dionem, qui ait, Titum vixisse, antequam imperaret, an. 39. mensib. 5. dieb. 25. Suetonius autem refert ad annum necis Cuij 4012.

4011 Caligula Deum se facit, honoresq; diuinos poscit. Præcipit Hierosolymis in templo collocari suam statuam: quod ne fieret diuinitus impeditum est. Ioseph. Hinc ad excidium Ierusalem 30.

Legatio Philonis Iudæi doctissimi ad Caligulam, de qua Philo; Ioseph. & Euseb.

Plæriq; veterum censuerunt, librum illum, qui in Biblijs Salomoni inscribitur Liber Sapientiæ, scriptum esse à Philone: ascribi autem Salomoni, vt libro conciliaretur autoritas. Est reprehensio tyrannidis & iniustitiæ, & commendatio verbi DEI.

012 CALIGVLA interfectus 24. Ianuar. etat. 29. 42
regni an. 3. m. 9. d. 28. Dio. Atq; ita re ipsa comperit se non esse Deum, qui Dei immortalis honorem ac titulum temerè ac impiè usurpauerat.

IMPERIVM CLAVDII à regnò Cyri 600.

3 Martyrium Iacobi Maioris filij Zebedæi fratris Iohan- 43

Iohannis Euangelista, quem interfecit Herodes. Euseb. Hic Iacobus Maior putatur inter Apostolos primus fuisse coronatus martyrio. *Obiectus 1. Herodes Magnus interfecit infantes Bethleemites: 11. Eius filius Herodes Antipas occidit Iohannem Baptistam: 111. Neptus Herodis Magni Agrippa Maior necauit Iacobum Maiorem Apostolum.*

4014

PETRVS ab Angelo liberatur ex carcere in huius anni Paschate. Actor. 12. A secundo reditu Iudeorū ex Babel, duce Esia sacerdote 500. Anno 2. Claudij scribit Hieronymus, Petrum profectum esse Romam ad expugnandum Simonem Magum, ibiq; Cathedram Sacerdotalem tenuisse annis 25. vsq; ad vltimum annum Neronis. Idem habet Eusebius.

44

DECENNALIA MORTIS CHRISTI.

Quo die ante decennium (sue iniens sue completum) iacuerat Christus in sepulchro; eo Apostolus Petrus expectauit sententiam mortis, non iam abnegans Christum, sed confessionem edens piam & constantem. Rursus sicut Dominus noctu ex morte resuscitatus, vivum sese exhibuerat discipulis, tristitiam eorum in letitiam permutans: ita Petrus vinculis quasi mortis solutus, educitur ab Angelo, dormientibus custodibus, & incolumis redditur Ecclesie oranti. Considera reliquas vtriusq; historie partes, videbis temporum ac rerum harmoniam. Vtrobique Angeli sunt ad ministri legitimorum euentuum. Christo surgente Angelus lapidem reuoluit, resurrectionem Christi nunciat, custodes terret ac fugat: Hic Angelus custodes fallit, vincula soluit, carcerem aperit, Petrum educit ac deducit.

In vtra-

In vtraq; etiam historia sequitur lata gratiarum actio Ecclesiæ erga Deum pro tanto beneficio, &c. Atq; ita anno 10. resurrectionis Domini redierunt in Ecclesia similes prope modum vices dolorum & gaudij.

Herodes Agrippa Maior ab Angelo percussus moritur ætat. 54. regni 7. Actor. 2.

MARCVS Evangelista interpret Petri, Christum annunciat Alexandriæ & in Aegypto. Euf. Primus Antiochiæ Episcopus ordinatur Euodius.

Expediit Claudij Cesaris in Britanniam. Dio. Estq; hic annus 98. à prima expeditione Iulij Cesaris in Britanniam inclusis annis extremis.

4015 *Fames sub Claudio ab Agabo prædicta à plerisq; huc refertur.* 45

Cuspius Fadus missus à Claudio in Iudæam. Ios. *Claudius Cesar ex Britannia reuersus Romam, sexto quàm discesserat mense, sedecim tantum diebus in Britannia actis triumphauit. D.O. Goltzius.*

HERODES rex Chalcidis regnum Agrippæ Maioris defuncti administrat quinquennio. Ios.

4016 HERODES rex Chalcidis impetrat à Claudio Imp. ius eligendorum summorum Pontificum, & potestatem in templum sanctumq; ærarium: obtinetque hæc omnia, ita vt etiam posteris eius idem ius manserit, vsq; ad belli Iudaici exitum. Ioseph. lib. 20. cap. 1. 46

Claudius Imp. concedit Iudæis custodiam stolæ & aliorum ornamentorum summi Sacerdotis.

Eclipsis Solis die natali Claudij, id est, Cal. Aug. Dio. Claudius eo die compleuit annum æt. 54.

Inter Theram & Therasiam exorta est insula stadiorum 30. Euf. Oros. Cassiodor.

8 Beatissima Virgo MARIA, Domini nostri IESV 48
CHRISTI mater, ex hac vita ad filium migrat. Euseb.

Vixit

Vixit ante conceptum Christum 15. post eius resurrectionem totidem, cum Christo 33. in uniuersum 63. Maria expleuit dimidium ætatis Saræ, quæ vixit an. 127.

Ludi seculares Romæ VI. facti.

Circa hunc annum Tiberius Alexander in Iudæa

4019

Cuspio Fado successit. Ioseph. lib. 20. cap. 5. V. C. 800. **SYNODVS APOSTOLORVM** Hierosolymis celebratur circa hæc tempora. Nam Nazaræi in Antiochena Ecclesia contendebant, non sufficere solum fidem ad salutem: sed legem, circumcisionem & bona opera esse necessaria ad salutem. Apostoli & seniores cōuenerunt, & collectis suffragijs confirmârunt articulum iustificationis, saluari nos per gratiam **I E S V CHRISTI**. Ex Synodo Paulus & Barnabas redeunt Antiochiam: vbi oritur inter eos dissidium. Actor. 15.

49

Herodes Rex Chalcidis moritur 8. Claudij, & Cumanus Tiber. Alexandro in Iudæa succedit: sub hoc seditione exorta perierūt 30. milia Iudæorum. Euseb.

4020

Olymp. 207. V. C. 801.

50

AGRIPPA Iunior Chalcidi præest an. 4. Ioseph. Iudæi & Christiani Roma pulsi anno 9. Claudij. Oros. Actor. 18.

Paulus Athenas venit: inde Corinthum, vbi mansit an. 1. mens. 6. Act. 17. 18.

Dux Epistolæ ad Thessalonicenses scriptæ Athenis. Luth.

Nuptia Claudij Imp. & Agrippina matris Neronis. Hac Agrippina persuadet Claudio: ut Neronem adoptet. Seneca additur Neroni præceptor.

4021

Colonia Agrippina nomen accepit ab Agrippina Claudij Cesaris coniuge: qua in hoc Vbiorum oppido genita erat. Et hac fuit mater Neronis Imp. & postea Sxor Claudij, à qua etiam Claudius necatus putatur. Tacit.

51

4022

Prior Epistola ad Corinthios scripta circa hoc tempus Ephesi.

52

DOMITIANVS Imp. nasc. 24. Octob. Dio. Cardanus refert ad an. Christi 54.

Magna frugum egestas, & prodig. oja ex ea fames orta est. Tac.

4023

Agrippæ adimit Herodes Chalcidem, eiq; donat Philippi Tetrarchiam.

53

Martyrium Philippi Apostoli: qui apud Hieropolin Asiæ ciuitatem dum Euangelium populo nunciaret, cruci affixus lapidibus opprimitur. Euf.

Cumanus ob prouinciam malè administratam Romæ damnatur à Claudio & exilio mulctatur. Tacitus.

4024

Olymp. 208. V. C. 805.

54

Sublato Cumano Felix solus Iudææ præest, cum antea teste Tacito partem Iudææ Cumanus, partem Felix, apud quem postea causam dixit Paulus, tenuisset. Et Paulus hoc nomine se felicem prædicat: quod causam dicturus esset apud Felicem, cui diu versato in ea prouincia notæ essent res Iudaicæ.

Nuptia Neronis & Octauia filia Imper. Claudij. Tacitus.

Epistola Pauli ad Romanos Corinthi scripta, & per Phœben missa: à vocatione Abrahamæ 2000.

Hæc Epistola est Sacræ Scripturæ Canon.

Ægyptius propheta concitat Iudæos. Euf.

TRAIANVS Imp. circa hunc annum natus putatur.

4025

Paulus Hierosolymam venit circa Pentecosten, ibiq; ligatur, Act. 21. à conuersione Pauli 21: alij ad an. superiorem, qui est 13. Claudij.

55

Claudius Imp. moritur die 13. Octobris, etat. 64. regni 13. mens. 8. d. 20. Dio. A monarchia Iulij Cæsaris an. 190. completis. Quinq; igitur monarchia

narcha, Iulius, Augustus, Tiberius, Caligula & Claudius, complerunt in imperio annos 100. Dionis historia desinit. Deinceps Xiphilinus historiam Dionis continuat per annos 175.

NERONIS IMPERIVM.

4026 NERO salutatur Imp. natus annos 17. Sueton. Nero Felici successorem dedit Portium Festum, apud quem cum præsente Agrippa Rege causam dixisset Paulus, quoniâ ad Cæsarem provocauerat, victus Romam missus est. Actor. 25. 26.

Festus Felici succedit in præfectura seu gubernatione Iudææ. Act. 24. Ios.

Pauli nauigatio & naufragium ineunte hyeme. Act. 27.

Huc pertinet Tragedia Seneca, Octavia. Nam hoc anno Britannicus Claudij Imp. filius & Octavia frater Seneno necatus est à Nerone, ætatis annum agens 14. Tac. Seneca igitur Tragedia Octavia deplorat mortem Britannici.

4027 V. C. 808. Paulus Apostolus Romam venit, ibique biennio in libera custodia mansit, quotidie disputans contra Iudæos. Act. 28.

4028 Olymp. 209. V. C. 809.

Paulus Romæ ex vinculis scripsit Epistolam ad Ephesios, Philippenses, Colossenses & Philemonem, &c. Aliqui idem affirmant de Epistola ad Galatas & secunda ad Timotheum.

4029 Desinunt Acta Apostolorum anno 4. Neronis. Paulus desertus ab omnibus causam coram Nerone dicit, & præsidio Deiliberatur ex ore Leonis. Inde salutatis primùm Ecclesijs Syriæ, Asiæ & Græciæ, perrexit in partes Occidentis, Italiam, Galliam & Hispaniam, prædicans Evangelium circiter decenniū vsq; ad obitum.

Ianus Volansius. Goltzius.

4030 Nero matrem Agrippinam interfecit. Tac.

Eclipsis

Eclipsis Solis 30. April. Plin. Tac.

Primum Neronis quinquennium desinit.

Suetonius narrat Chaldaeos prædixisse Neroni imperium & matris parricidium: quod cum illa audisset, dixit: Occidat, dum modo imperes.

*Annus à morte Davidis & regno Salomonis 1100.
ab imperio Augusti 101.*

4032 Festus Iudææ præses mor. Ei mittitur successor 62
Albinus. Euseb.

4033 * I A C O B V S Minor Episcopus Ierosolymitanus 63
frater Domini dictus Iustus & Oblitas, qui
putatur fuisse filius Mariæ illius, quæ fuit soror
Matris Domini, martyrio coronatur: dum
Albinus est in itinere. E templi fastigio præ-
cipitatus dicitur, atq; inter lapidandum fullo-
nis fuste percussus atq; occisus. Interfuit Con-
cilio Apostolorum, & primus post Petrum di-
xit sententiam, ac pronunciauit, gentes non esse
onerandas lege Mosaica. Eusebius refert ad
annum præcedentem: sed quia veterum testi-
monijs Iacobus Ecclesiam rexit annis 30. Hie-
rosolymis, recidit obitus eius in hunc annum,
qui nobis est à morte Christi 30. *Vide Ioseph.
lib. 20. cap. 16.*

*Iacobo successit Simeon, dictus Simon secundus.
Eusebius ad hunc annum refert mortem Marci
Euangelistæ.*

*Iesus Anani, homo plebeius, in festo tabernacu-
lorum cœpit magnis clamoribus denunciare
excidium urbi Hierosolymorum, Væ, Væ, in-
quit, Hierosolymis: Idq; fecit annis 7. men-
sibus 5. Albinus præses eum vt infantum con-
tempnit. Ioseph. l. 7. c. 12. Annus à condito
templo Salomonis 1100.*

*Nero Octaviam coniugem suam occidit. Tacitus.
Addit Suetonius, occisam eo die, quo Nero po-
stea perierit, id est, circa 8. aut 9. diem Iunij.*

L

Perfius

- 4034 *Perſius Poëta moritur 24. Nouemb. et 29. Enſeb.* 64
Anianus poſt Marcum Euangeliftam ordinatur
Epiſcopus Eccleſiæ Alexandrinæ, cui præfuit
an. 22.
- 4035 *V. C. 816. Nero Romam incendit 19. Julij, cuius* 65
rei culpam poſt in Chriſtianos contulit.
PRIMA PERSECVTIO Chriſtiano-
rum Romæ à Nerone inſtituta. Tac. A redi-
tu Iudæorum ex Babel ſub Cyro 600. à regno
Herodis in Ieruſalem 100.
- In Aſia tres Vrbes terramotu conciderunt: Laodi-
cea, Hierapolis & Colofſi. Enſ.*
- 4036 *Seneca iuſſu Neronis diſcipuli ſui interficitur (Ta-* 66
cit. Enſ. Hieron.) & Lucanus poëta inſiſſione Ve-
na 30. Apr. Eber. De Lucano hoc extat carmen:
Corduba me genuit, rapuit Nero, prælia dixi
Quæ gellere pares, hinc ſocer inde gener.
Continuo nunquam direxi carmina greſſu,
Quæ tractim ſerpant: plus mihi comma placet.
Fulminis in morem quæ ſunt miranda citentur,
Hæc vero ſapiet, dictio quæ feriet.
Nero alteram conjugem Poppæam necat.
Florus Iudææ præeſt, fax belli Iudaici. Iosephus
copulat annum 2. Flori cum 12. Neronis.
- 4037 *Nero virtutem ipſam excindere cupit. Tac.* 67
Iudæi à Romanis deficiunt: Vnde ortum eſt bel-
lum Iudaicum anno 12. Neronis: 2. Flori:
17. Agrippæ minoris. Iof.
- LOSEPPI** 1 hiftoria de antiquitatibus Iudaicis
hic deſinit. Itaq; 20. libris complexus eſt à
mundo condito ad 12. Neronis, hiftoriam an-
norum 4037.
- 4038 **BELLVM IVDÆICVM.** 68
De hoc bello Iosephus, Iofippus, Egeſippus, Ta-
citus, &c.
Anno 13. Neronis menſe Maio primùm illata eſt
in Iudæam Aquila Romana, quæ eſt ſignum
in ve.

in vexillis Romanorum : atq; ita in terra sancta confecta est abominatio (de qua Christus prædixit) desolationem futuram portendens. Hinc ad excidium vrbis & templi intercesserunt anni tres cum dimidio, de quo tempore Daniel & Christus prædixerant.

Bellum Romanorum aduersus Iudæos gestum duce Fl. Vespasiano, qui hoc anno primum cum exercitu Iudæam inuasit mense Maio.

Deuteronomij 28. Moscs gentem Romanam comparat aquilæ terram Iudaicam inuolanti: quasi respiciens ad huius anni euentum.

* Ecclesia Christi diuinitus monita migrat Hierosolymis in oppidum Pellam trans Iordanem: vt ablatis ex vrbe sanctis & iustis viris, vindictæ cœlesti fieret locus. Euseb.

Simon Samaritanus, quem Petrus confutauit, Romæ à Nerone pro Deo est habitus. Aliquândo in cœlū subuolare conatus est, sed orantib. Petro & Paulo deturbatus. Egesip. Tertul.

* PETRVS & PAVLVS Apostoli à Nerone martyrio coronantur. Petrus dicitur cruci affixus pedibus in cœlum erectis. Paulus verò capite truncatus 29. Iulij. Onuphr. Panuin. ex Damaso in comment. fast. lib. 2. ponit diem 29. Iunij. Alij aliter.

Hinc incipit ROMANORVM PONTIFICVM series: quam lector ex Barthol. Platina historia & Onuphrj Panuinj Epitome aliorumq; scriptis commodissime petere & cognoscere poterit.

Iosephus historiæ Iudaicæ scriptor captus à Romanis circa Calend. Iulij, prædicit Vespasiano imperium: ideoq; tractatur clementius. Ios.

4039

Nero sibi mortem consciscit gladio 10. Iunij, æt. 31. imperij an. 13. m. 8. Dio. Gladio Christianos persecutus fuerat, Nunc gladio suo perit. Ex-

69

L 2

tincto

inſcio Nerone defecit Iulij & Auguſti Caſarum
progenies, & imperij ſucceſſio in alias ſimulas
tranſlata eſt. A monarchia Iulij & ſq; ad hunc
annum 115: Ab imperio Auguſti 110: ab eius
morte 54.

LINVS poſt Petrum Apoſtolum primus Roma-
nam Eccleſiā tenuit annis 11. Euſ. Alij aliter.

4040 Galba, Otho & Vitellius Imp. pereunt. Galba 7.
imperij mēſe capite truncatur in medio Urbis
Romana foro, mēſ. Ian. Otho mēſe 3. regni
apud Bebriacum ſeipſum perimit. Vitellius mē-
ſe 8. imperij interfectus in Tiberim projicitur.

VESPASIANI IMPERIVM.

Veſpaſianus in Iudæa ab exercitu appellatur Im-
perator, Calend. Iulij.

Suprà dictum eſt, quinq; Monarchas compleviſſe
annos 100. Hic verò ſuius anni & paucorum
menſium ſpacio perierunt quatuor Imp. quibus
quintus ſuperavixit ac ſucceſſit in imperio Ve-
ſpaſianus.

Veſpaſianus Romam nauigans filio Tito belli
Iudaici curam commendat. Eſtq; hic annus à
diluuiio Deucalionis 1600. à bello Pelopon-
neſiaco 600.

Capitolium Roma conflagrauit. Cremona exciſa,
cūm ſteriſſet annos 286. Tac.

Antiochia ſecundus Epiſcopus ordinatur Igna-
tius.

4041 V. C. 822. Veſpaſianus pater II. Titus filius Coſſ.

EXCIDIVM HIEROSOLYMO.

R V M.

Obſidio cœpit in Paſchate: Templum conſla-
grauit 10. Auguſti, cūm ſteriſſet annis 589.
vrbs incenſa eſt 8. Septemb. Ioseph.

FINIS REGNI IYDAICI, quod du-
rauit à vocatione Abrahæ 2018: à diluuiio
2385: exitu ex Aegypto 1588: partitione
terræ

terræ sub Iosua 1541: à morte Moſis 1548:
 à regno Dauidis in Ieruſalem 1144: Eſtq; hic
 annus à priore deſolatione Templi & vrbiſ ſub
 Nebucadnezare 676. id eſt, vicies ſexies viceſi-
 mus ſextus: à fine captiuitatis Babylonice
 606: ab erecto tabernaculo in deſerto 1587:
 condito templo Salomonis 1108: eodem per-
 ſecto & dedicato 1100: à capta Samaria, & ab-
 ductis 10. tribubus (incluſiue) 810: à perfectâ
 regia Salomonis 1088: ab initio regni Cyri
 629: condito templo ſecundo ſub Dario 589.
 complet. 590. incoat: ab eodem templo perſe-
 cto 585: à conſeſſione Darij de templo extru-
 endo 588: à migratione Eſræ 528: à repa-
 ratis muris ſub Nehemia 514: à monarchia A-
 lexandri 400: Auguſti 100: à regno Herodis
 & capta vrbe Ieruſalem (vt rectè annotat Io-
 ſephus) 107: à miniſterio Baptiſtæ 42: à Bap-
 tiſmo Chriſti 41: à morte & aſcenſione Chri-
 ſti 38. incoat: à renouato templo ſub Hero-
 de 88: ab eius dedicatione 79.

Ioſephus refert, fame & gladio periſſe vndecies
 centena millia hominum, & centum millia ven-
 dita.

Tacitus ſcribit, intra urbem tunc concluſa fuiſſe
 ſexcenta millia hominum. Tot exierant ex
 Aegypto.

*Roma Capitolium, quod anno ſuperiore crematum
 fuerat, reparari ceptum die 21. Iunij. Deſtru-
 cto Capitolio Hieroſolymitano ſurgit Romanum.
 Deſinit hiſtoria Auguſta Cornelij Taciti.*

Videat lector temporum harmonias.

- I. Completo 70. anno captiuitatis Babylo-
 nicæ exhibant Iudæi ex Babel redeuntes in patri-
 am incipiente 71. Nunc verò exacto anno na-
 ti Chriſti 70. delentur vnâ cum patria.

II. Tempore Paschatis ingressi sunt terram promissam, duce Iosua, idq; ineunte anno 41. ab exitu ex Aegypto. In huius verò (71) anni Paschate cepit obsidio, qua intra vi bem clausi exitu prohibentur, idq; sit anno 41. a baptismo Christi.

III. Iudæi in festo tabernaculorum quotannis agebant Deo gratias pro data terra. Hoc vero anno, festo tabernaculorum instante, tabernacula Iudaica sublata sunt, totaq; politia destructa.

III. Iudæi ob ingratitudinem erga Deum 38. annorum spacio in deserto extincti sunt, teste Mose Deut. 2. Nunc gens illa excinditur anno 38. post, quam CHRIS TV M Dominum cruci adfixerat. *De quo vide Isagen in harmonia annorum 1588.*

Reliquæ Harmoniæ de agno DEI mactato à Iudæis in Paschate, ex veterum & recentiorum scriptis notiores sunt, quam vt admonitione opus sit.

4042 Duo Vespasiani, pater & filius, Roma de Iudæis & captis Hierosolymis triumphans, Cal. Iulij. Et pace populo Rom. terra mariq; parva Ianus VI. clausus.

72

Eclipsis Luna.

4044 Templum Oniæ in Aegypto clausum iussu Vespasiani, vt esset Iudæis inaccessum. Ios.

74

4045 Lustrum Romanorum 75. concurrens cum 75. anno Christi, & hinc planè desierunt apud Romanos fieri lustra.

75

4046 Templum pacis Roma dedicatum, in quod illata sunt Vasa & ornamenta quadam templi Hierosolymitani. Ioseph. Xiphil.

76

Africanus Padianus claret: qui anno Sita 73. captus luminibus postea annis 12. summo cum honore & hominum gratia vixit. Euf. Hic orationes Ci-

nes Ci-

nes Ciceronis illustravit commentarijs, qui hodie extant.

4047

CLAVS Romanorum Episcopus à Petro tertius (vt habet Hieronymus) tenuit Episcopatum annis 13. Damasus.

77

4048

Olymp. 214. V. C. 829.

78

Plinius hoc anno scripsit librum suum.

4050

IVBILÆVS MVNDI 81. Mosis 31.

80

A baptismo Christi Iubilæus primus.

V. C. 831. VESPASIANVS MAIOR Imp. moritur 24. Iunii æt. 70. imperij an. 10. minus 6. diebus.

TITI VESPASIANI IMPERIVM.

A regno Samuelis 1200. Daudis 1160. Salomonis 1120. morte Salomonis 1080. à regno Darij Histaspis (sub quo conditum est Ierosolymis templum secundum, ab hoc Tito Vespasiano desolatum) 600.

Vesuvius mons in Campania ruptus in vertice, tantum ex se iecit incendiū, & regiones vicinas & vrbes cum hominibus exureret, & ipse totus conflagraret. Dio. Euseb.

4051

Plinius moritur æt. 56. 2. Nouemb.

81

Multa Roma adificia & templa igni consumta sunt. Dio.

4052

Olymp. 215. V. C. 833.

82

TITVS VESPASIANVS Imper. moritur die 13. Septemb. æt. 42. cū imperasset an. 2. mens. 2. d. 20. Dio. A condito templo secundo (quod Titus Vespasianus destruxit) 600. Hic moriens, se & nūc tantū respicere dixit: id autem quid esset non aperuit: nec quisquam certò nouit, aliud alijs comestantibus. Dio.

IMPERIVM DOMITIANI.

4056

Olymp. 216. V. C. 837. A diluuio 2400.

86

Secundus Alexandrinæ Ecclesiæ constituitur Episcopus Abilius, qui præfuit annis 13. Euf.

- 4057 *Primus agō Capitolinus, qui quolibet quadriennio exacto reperebatur, institutus est: à quo Censorinus ad sua tempora numerat 38. completos agones, id est annos 152. Vide 4209.* 87
- 4058 *M. Fab. Quintilianus Roma docet: quem Valla non dubitauit lumen Romana eloquentia dicere. (Vad.)* 88
Martialis Poëta flores.
Primus Domitianum Dominum se & Deum appellari iussit. Euf. Sueton.
- 4059 *Ludæseculares VII. facti. Censorinus.* 89
- 4064 *Olymp. 218. V. C. 845.* 94
CLEMENS præfuit Ecclesiæ Romanæ annis 9. Euf.
Proclus Lyrius auctor Sphæra & Commendator Euclidis floruit.
- 4065 *Iosephus historiam Iudaicā scribit æt. 56. (plus minus completo) à captiuitate Babylonica 700. ab eius fine 630. ab excidio Ierosolymæ 24. anno 13. Domitiani.* 95
- 4066 *SECUNDA PERSECVTIO Christianorum sub Domitiano.* 96
IOHANNES Apostolus cū in olco ignito demersus nihil passus esset, in Pathmum relegatus, vbi vidit Apocalyp. Euf.
Cedrenus huc refert martyrum Timothei.
Statius Poëta floruit, quia celebrat 17. Consulatum Domitiani.
- 4067 *DOMITIANVS Imp. occisus à libertis suis die 18. Septemb. cū vixisset an. 44. m. 10. d. 26. & imperasset an. 15. d. 5. Dio. A morte Iulij Cas. 140. inclusuè. Hic quoq; fauissimè in Christianos exercuerat: nunc exitum suis facinoribus dignum sortitur.* 97
- IMPERIVM NERVÆ.*
SVETONII historia desinit, quæ completitur annos à Monarchia Iulij 143.

4068

Olymp. 219. V. C. 849.

IOHANNES Euangelista ab exilio redit Ephesum.

Traianus à Nerua adoptatur & Caesar appellatur, Tribunitiamq. potest accipit.

Cornelius Tacitus hoc anno fuit Cos. successus.

Iulius Frontinus, cuius scripta extant, Aqua du-
ctibus Romæ præficitur.

4069

NERVA Imp. mor. 27. Jan. æt. 66. Imperij an. 1
mens. 4. d. 9. Dio.Aurelius Victor Eclipsin Solis conspectam esse ait
die obitus Nerue.TRAIANI IMPERIVM: quod duravit
an. 19. mens. 6. d. 15. Dio. Sed videntur or-
diendi ab anno superiore, quo à Nerua adop-
tatus est & Trib. pot. accepit: alioqui non
congruent anni sequentium Imp. à Ptole-
mæo annotati.

IOHANNES Euangelium scribit. Hieron.

Cornelius Tacitus hoc tempore scripsit historiam
de moribus Germanorum, quia in eo libro nu-
merat 210. annos à primo bello Romanorum
cum Cimbris usq. ad secundum Traiani Consu-
latum, qui huic anno concurrat.

4070

V. C. 851. Hoc anno Traianus Consulatum ter-
tium, qui ei et nouo Imperatori debebatur, re-
cusauit: Et autor est Plinius secundus in Pa-
negyrico: Nimirum Traianus ignorans cessit
gloriam CHRISTO: cuius anno centesimo
suam reliquit dignitatem, ut eius celebritas so-
li Ecclesiæ DEI reseruata, non in alium quam
in CHRISTVM Dominum transferretur:
quemadmodum & Augustus ante annos 100.
instante natalis CHRISTI tempore, omnibus
suis Consulatibus finem imposuit, & ab hono-
re illo deinceps prorsus abstinuit.

IOHANNES Euangelista moritur Ephesi an. 2.

L 5

Traia-

98

99

100

Traiani. Euseb. act. (vt putatur) 89. aut 91. &c.
Post excidium Hierosolymorum 30. ineunte:
à baptismo Christi & vocatione Iohannis ad
Apostolatū 70. Hieronymus ab anno CHRIS-
TI 132. completo vel 33. corrente (qui ei est
annus mortis CHRISTI) ad obitum Iohan-
nis numerat 68: additis 68. ad 32. concurret
Hieronymo excessus Iohannis cum anno N.
C. 100: qui est à morte Salom. 1100. à natali
Abrahæ 2121.

Claudit itaq; beata mori S. Iohannis Euangelistę
primum CHRISTI centenarium.

4071

Hoc tempore floruerunt: *PLUTARCHVS*
Charenensis, quę regia ingenij, doctrinęq; sue
monumenta post se reliquit, clarorum virorum
Vitas, & moralia: Item: L. FLORVS, quę
Liuij Epitomen edidit: Et PLINIVS Secun-
dus, quę fuit alterius Plinij, naturalis historie
scriptoris, nepos ex sorore: cuius hodie quoque
panegyricus ad Traianum & Epistole exiant.

109

4078

TERTIA PERSECVTIO aduersus
Christianos sub Traiano: in qua SIMEON,
filius Cleophræ, Hierosolymorum Episcopus,
cruci adfixus est ætatis anno 120. Euseb. Vide
eundem in historia Ecclesiastica lib. 3. cap. 26.
vbi hæc verba Egesippi Simeonis martyrio
subtexit: Ad hæc vsq; tempora in obscuro de-
litescentibus hæreticis, Ecclesia integra & in-
corrupta permansit: Ceterum postquam sa-
cer Apostolorum chorus varium vitę exitum
& diuersi mortis genera pertulerat, & præter-
ierat illorum ætas, qui à CHRISTO diuinam
sapientiam aurib. suis coram acceperant, tunc
falsæ & veteratoria erroris conspiratio exor-
dium cœpit. Cumq; nemini Apostolorū am-
plius vita suppetere, sincero veritatis sermo-
ni falsi & commentitia doctrina opposita est.
Hæc Egesippus.

108

*Obiter admonendus est Lector, in hoc Indice prætermis-
sum esse Catalogum hæreticorum, qui ab A-
postolorum excessu Ecclesiam Christi turbârunt.
Longiorem expositionē res ista requirunt, quàm
qua huius Indici breuitati conueniat. Aliorum
itaq; scripta de his consulantur.*

4079

IGNATIVS Antiochenæ Ecclesiæ Episcopus
Romam perductus, bestiis laniandus traditur.
Verba Epistolæ eius ad Romanos allegant Ire-
næus & Euseb. lib. 3. *Frumentum Dei sum, &
bestiarum dentibus molor, Si purus panis Dei
reperiar. Fruar bestiis mihi paratis, quas opto
truculentiores mihi inueniri: Eas & blanditijs
demulcebo, Et crudelius me deuorens: & illa si
nolint, ego vi eas adigam. Nunc incipio discipu-
lus Christi esse: Facessat à me rerum omnium
siue visibilium siue inuisibilium admiratio, Et
Iesum Christum assequar: Omnia suppliciorum
genera à Diabolo excogitata in me coaceruen-
tur, Et Iesum Christum duntaxat adipiscar.
Idem: Id solum petite mihi, Et vires & intus &
foris suppetant, Et non modo dicam: sed & ve-
lim: Et non solum dicar Christianus: sed &
inueniar. Christianus cum odio habetur à mun-
do, diligitur à Deo. Melius mihi emori propter
Christum, quàm imperare finibus terra. Vita
sine Christo mors est. Meus amor crucifixus est.
Non est in me incendium quippiam amans: sed
aqua viua saliens in me intus mihi dicit: Veni
ad patrem.*

109

4080

PLINIVS secundus cum prouinciam Bithyniam
regeret, & in magistratu suo multos Christia-
norum interfecisset, multitudine & constantia
eorum perterritus, quæsiuit à Traiano, quid
facto opus esset, allegans præter obstinationē
non sacrificandi, nihil aliud se de sacris eorum
comperisse, quàm cœtus antelucanos ad canen-
dum

110

dum cuidam CHRISTO Deo: & ad confederandam disciplinam vetari ab ijs homicidia, furta, adulteria, latrocinia, &c. Ad quæ commotus Traianus rescripsit, Christianos inquirendos non esse: oblatos verò puniri oportere. Tertul. in Apol. Euf. l. 3. Orofius & alij. Taxat autem Tertullianus edicti imperatorij absurditatem in hunc modum: *Rescripsit Traianus Christianos inquirendos non esse: oblatos verò puniri oportere. O sententiam necessitate confusam. Negat inquirendos & innocentes: & mandat puniendos & nocentes: parcat, & sanat: dissimulat, & animaluerit. Quid te ipsum censura circumuenis? si damnas, cur non & inquiris? si non inquiris, cur non & absoluis? Latronibus vestigandis per vniuersas provincias militaris statio sortitur. In reos Maiestatis & publicos hostes omnis homo miles est. Solum Christianum inquiri non licet: offerri licet: quasi aliud actura esset inquisitio quàm oblatio?* Ibidem ait, in Christianis Nomen damnari & puniri: non crimen, aut scelus: solum nomen innocuum, hominibus innocuis, esse pro crimine propter quod plectantur.

- 4081 Terra motus ingens, quem Dio prolixè describit, Antiochiam concussit ac penè totam subuertit, anno aera Antiochena 159. *Enagr. lib. 2. cap. 11. Vide annum Christi 458.* III
- 4085 Columna Traiani, quæ hodie Roma visitur, excisa ita est hoc tempore: quod indicat numerus XVII. Tribunitia potestatis Traiani inscriptus columna. III
- 4086 Anno 18. Traiani, Iudæi in Lybia, Aegypto alijsque locis concitata seditione tumultuari ceperunt: sed à gentilib. superati & repressi sunt. Cumq; in Mesopotamia bellum aduersus incolas redintegrarent, Traianus præcepit L. Queto, vt

to, vt eos prouincia exterminaret: aduersus quos Quietus aciem instruens, infinita millia eorum interfecit, & ob hoc procurator Iudæ ab Imp. constitutus est. Euseb. lib. 4. Vide Dionem & Spartianum.

4088

TRAIANVS Imp. moritur circa diē 11. Aug. atq. 64. Imperij 19. m. 6. d. 15. Dio. Hic à Senatu adpellatus est Princeps optimus. Encomium eius vide apud Dionem: Vbi & illud recitatur: Cum Pratorij præfectum designaret, porrecto gladio Traianus dixit: Hunc gladium pro me dittringes, donec iustè imperauiero: si iniustè imperauiero, in me eum stringito. Fuit primus eorum qui ex peregrinis, extra Italiam natis, facti sunt imperatores. Plutarcho & suis est familiariter. In imperio ita se gessit, vt nonis Imp. postea acclamatum sit: Augusto felicior: Traiano probior. Eutropius inter alia eius egregia dicta hoc quoq; cōmemorat: Amicus culpantibus, quòd nimis erga omnes comis esset, respondit: Talem se Imp. esse priuatis, quales esse sibi Imperatores priuatus optasset.

118

ADRIANI IMPERIVM.

Hic obserua dissidium Chronologicum: quia Ptolemaeo, Gerharto Merc. & alijs cadit initium imperij Adriani in annum N. C. 117. Romanis Verò scriptoribus in 118. Durat hoc dissidium & q; ad annum N. C. 162. Nos etsi ex Romanis scriptoribus euentus quosdam hic consignauimus: tamen Lectori nequaquam aduersabimur, si alteram illam rationem sequetur, modo nostram dispositionem cum iusta latitudine accipiendam & quibuscumq; annis suos euentus adscribendos & reddendos esse meminerit.

96

Quadratus Apostolorum discipulus, & Aristides, pro religione Christiana scriptos libros Adriano Imp. exhibent. Euseb. l. 4. c. 3.

126

De hoc

De hoc Hieronymus: *Quadratus Adriano Imp. porrexit librum pro religione Christiana compositum, valde utilem, plenumq; rationis & fidei, & Apostolica doctrina dignum: in quo & antiquitatem suam atque ostendens ait, plurimos à se visos, qui sub Domino Varij in Iudaea oppressi calamitatibus, sanati fuerant, & qui à mortuis resurrexerant.*

Euseb. l. 3. scribit, hac ætate vixisse Papiam Episcopum Hierapolitanum, qui Apostolorum discipulos audierit, & scripserit, se ex Philippi filiabus audisse, suo tempore quendam ex morte esse excitatum: Et quod non minus habet admirationis, Iustum Barsabam (de quo Act. 1.) propter gratiam ipsi à Domino tributam, nihil molestiæ aut incommodi pertulisse, cum venenum mortiferum ebibisset.

4097

His temporibus Serennius Granius legatus, vir apertè nobilis, literas ad Imp. mittit, iniquissimum esse dicens, clamoribus vulgi innocentium Christianorum sanguinem concedi, & sine ulla crimine, nominis tantum & sectæ reos fieri. Quibus commotus Adrianus Minutius Fundanus proconsuli Asia scripsit, sine obiectu criminum aut probatione, Christianos non condemnandos: cuius Epistola &sq; ad nostram memoriam durat exemplum. Euseb. lib. 4.

127

Lampridius in Vita Alexandri Severi scribit, Adrianum Imp. voluisse Christo templum extruere, & insisse, & in civitatibus templa sine simulacris (nimirum in Christianorum usum) ponerentur: sed prohibitum ab aliquibus qui dixerant, si id fieret, omnes Deorum templa deserturos, & Christianam religionem amplexuros.

4100

Hoc tempore clavi fuerunt: Aquila interpres Bibliorum: Suetonius historicus, qui fuit Magister Epistolarum Adriani: & Phlegon Chronographus.

130

graphus. Item Iuriconsulti, P. Iulius Ce-
 lsius, Neratius Priscus, & Domitius Labeo. Lu-
 cianus item Samosatensis, qui gentiliū Deos
 magna libertate videt ac licet. Christo quæ-
 que cōiiciatur, nominans eum ἀνεσκολοπισ-
 μῶν σοφιστῶν, id est, de palo suspensum sophi-
 stam. Christianos verò sic subsannat: Perlia-
 serunt sibi, inquit, infelices Christiani, se im-
 mortalitate fruituros, perpetuòque victuros
 esse. Ideo & mortem magno contemnunt ani-
 mo: ac non pauci sua sponte semetipsos occi-
 dendos offerunt. Postquam verò semel à no-
 bis descuerunt, Græcorum Deos constanter
 abnegant, &c.

4103

Postremum bellum Iudaicum sub Adriano.

133

Iudæi à Romanis palàm deficientes, & ad arma
 versi, Palæstinam depopulati sunt, tenente pro-
 uinciam Tynio Rufo, cui ad opprimendos re-
 belles Adrianus misit exercitum. Fuitq; hoc
 magnum & diuturnum bellum, Iudæis graui-
 ter ferentibus, quòd exteræ nationes in suam
 urbem Ierusalem habitatum venissent. Hos
 Romani primùm nihili faciebant: Sed post-
 quam totam Iudæam commotam esse, Iudæ-
 osq; omnes ubiq; gentium tumultuari intel-
 lissent, Adrianus optimos quosq; duces ad-
 uersus eos misit. Dio. Euseb.

04

Dux factionis Iudaicæ Barcochebas non solum
 Iudæos sibi adiunxit, sed etiam Christianos in
 societatem belli aduersus Romanos pertrahe-
 re conatus est: Ideoq; Christianos militare
 renuentes varijs supplicijs adfecit & necauit.
 Barcochebas fortè, vt quidam existimant, spe-
 cioso titulo Iudæos fefellit, & de se interpre-
 tatus est illud: Orietur stella ex Iacob:
 Nam Ebræis Barcochab stellæ filium sonat.

134

Quam-

Quando verò superatis & deletis Iudæis, interfectoq; Barcocheb, sermonis illius vanitas apparuit, Pseudomesſiam illum consentaneum eſt à Iudæis dictum eſſe Bencozban, id eſt, filium mendacij. Ceterum Adrianus finito bello Iudaico & rebus Iudæorum penitus oppreſſis, ingreſſu vr̄bis Ieruſalem Iudæis interdixit, & vt facilius arcerentur, non ſolùm mutata veteri adpellatione Hieroſolymam de ſuo nomine Aſiam nominauit, ſed etiam portæ, quæ Bethlehemum itur, ſuam marmoreum ſculptum imponi iuſſit, vt intelligeretur, Romanæ poteſtati Iudæos ſubiacere, & politiam Moſaicā cum Metropolis ſuæ ruina redactam eſſe in nihilum, effuſa iam ſuper eam finali perpetuaq; vaſtitate, quam eis ante annos 670. Daniel prædixerat: atq; ita certò iam ſciretur, ſpem omnem Iudæorum de Meſſiæ aduentu extinctam, Hieroſolymęq; ruderibus obrutam ac ſepultā eſſe. Ideoq; Adrianus Chriſtianis & alijs gentibus vr̄bem Ieruſalem inhabitandam dedit. Nam Iudæorum calamitatibus accreſcentibus, eorumq; rebus ac ſpebus acciſis, Eccleſiā CHRIS-
TI florere, augeſcere & amplificari oportuit: & vt breuius dicam, Iudæos in exhibiti Meſſiæ teſtimonium e ſua patria eradicari: & Chriſtianos in ea plātari oportuit, quod & CHRIS-
TVS prædixerat, dicēs: Ieruſalem calcabitur à gentibus, Lucæ 21. Euſebius in hiſtoria Eccleſiaſtica, & in Chronicis bellum hoc ad tres ferme annos refert, nempe ad 16. 17. & 18. Adriani, id eſt, ad annos Nati CHRIS-
TI 133. 134. & 135. Vbi obſeruet lector, quoquo modo iſta in annos CHRIS-
TI distribuuntur, incurrere hanc Iudæorum internecionem in annum mortis Chriſti centeſimum, & excidij ſub Tito 63. Tantam itaq; cladem & alterum quodam-

dammodo excidiū Iudæis attulit mors Christi anno centesimo pòst, quàm illi furentes clamauerant: Sanguis eius super nos & super filios nostros.

4109

ADRIANVS Imp. moritur 10. Iul. cùm vixisset annos 62. m. 5. d. 19. & imperasset ann. 20. m. 11. Dio. Spartian. Moriturus pronuntiavit hos versus à doctrina Christiana alienos:

Animula vāgula blandula
Hospes comesq; corporis
Quæ nunc abibis in loca?
Pallidula, rigida, nudula,
Nec vt solus dabis iocos.

ANTONINI IMPERIVM.

Hic Imp. crebrò in ore habuit illud Scipionis Africani maioris: Malle se vnum ciuē seruare, quàm mille hostes occidere. Plura de eo Iulius Capitolinus.

GALENVS Medicus præstantiss. claruit. Item SALVIUS IULIANVS Iurisconsultus: & IVSTINVS historicus, qui Trogi Pompeij libros in compendium redegit.

111

Hoc anno desinunt observationes Ptolemai Mathematici excellentissimi, qui hoc tempore vixit, & in Almagesto nobis conseruauit consignationem annorum 887. à Nabonassaris principio & squæ ad hunc annum: ante natum Christum 746. post natum Christum 141.

141

IVSTINVS Philosophus librum pro Christiana religione conscriptum tradidit Antonino. Verba Iustini in colloquio cum Tryphone Iudæo, de suorum temporum Miraculis per nomen Domini nostri IESV CHRISTI editis: Rogamus DEVM continuè, vt à demonijs, pietatis hostibus, quæ quondam adorabamus, nos per IESVM CHRISTVM conseruet. Illum enim adiutorem & liberatorem

M

Voca-

Vocamus, cuius etiam nominis vim timent demonia tremunt: Et hoc, et etiam adiurata per nomen I E S V C H R I S T I crucifixi sub Pontio Pilato, imperata faciunt. Unde liquet, quod pater tantam ei potestatem dederit, quantum demonia formidant subdita illius nomini. Et praterita passionis eius dispensationi. Quod si hoc passionis consilium tantam potestatem mox protulit, Et nunc etiam proferi: quid futurum est, cum veniet in gloria? Et paulo post: Nunc quoque nos, qui in I E S V M C H R I S T V M Dominum nostrum credimus, damones omnes Et spiritus malos adiuratos eieciimus, Et imperata facere cogimus. Idem: Per nomen I E S V C H R I S T I adiurata qualibet demonia vincuntur Et imperata faciunt: qua si vos Iudaei adiuretis per omnia nomina vestrorum Regum, Prophetarum, Patriarcharum Et iussorum: nullum non contumax erit. Ibidem: C H R I S T V S natus est in salutem fidelium hominum, Et interitum demonum: quod etiam nunc videre licet. Multos enim arreptitios per totum orbem, Et in hac ipsa ciuitate multi ex nostris Christiani adiuratos per nomen I E S V C H R I S T I sanarunt, quos nec adiuratores alij nec incantatores, expiatoresque, sanare potuerant: Et adhuc sanare pergunt, demonia profligando ex obsessis hominibus. Huius Iustini Philosophi & Martyris meminerunt Tertullianus, & Irenaeus l. 4. c. 14. Idem Iustinus ritum initiandi Christianos, suo tempore visitatum ita describit: Quot quot credunt hac qua docemus vera esse, Et ad eum modum vivere pollicentur, ante omnia discunt precibus Et ieiunijs petere à D E O praeceptorum peccatorum veniam, etiam si praecepta ieiunij, surgentibus. Deinde ad aquam à nobis discuntur, Et renascuntur eo modo, quo

do, quo & nos renati sumus. Nam in nomine Patris omnium dominique DEI, & Servatoris nostri IESU CHRISTI, & Spiritus sancti, in aqua tunc lauantur. Hominem sic ablutum ac institutum ad fratres adducimus, ubi cæti sunt, & tam pro nobis quam pro recens illustrato precemur, & inueniamur per veram doctrinam & bona opera digni observatores & custodes mandatorum, & & saluem æternam assequamur. Post precationem nos salutamus osculo mutuo. Deinde adfertur præcipuo fratri panis & calix aqua dilutus: quibus acceptis laudem & gratiarum actionem Patri omnium offeri per nomen Filij & sancti Spiritus: atque ita Eucharistiam aliquand. celebrat. Post preces & Eucharistiam: totus cætus accinit Amen. Absoluta gratiarum actione præsulis, Diaconi quos vocamus, dant singulis presentibus partem panis & calicis diluti, super quos facta est gratiarum actio: atque etiam deferre sinunt absentibus. Hoc autem alimentum apud nos vocatur Eucharistia, ad quod nemo admittitur, nisi qui credit veram esse nostram doctrinam, ablutus regenerationis lanacro in remissionem peccatorum, & sic vivens ut CHRISTVS docuit. Non enim ut vulgarem panem & vulgare poculum hæc sumimus: sed quemadmodum per Verbum DEI caro factus IESVS CHRISTVS servator noster, carnem & sanguinem pro salute nostra habuit: Sic etiam per Verbum precationis & gratiarum actionis sacramentum ab ipso alimoniam, quæ mutata nutrit nostras carnes & sanguinem, illius incarnati IESU carnem & sanguinem esse didicimus. Die Solis Urbanorum ac rusticorum cæti sunt, ubi Apostolorum Prophetarumque litora præleguntur: deinde cessante Lectore, Præpositus Verba facit

adhortatoria ad imitationem rerum hereticorum et rite inuitans. Ditiore si libere pro sua quisque voluntate conferunt, Collecta deponuntur. apud Praepositorum: in subuenit pupillis & egenis, &c. Conuentus autem hos die solis facimus, quod hac die DEVS mundum creauit, & eadem die CHRISTVS resurrexit à mortuis. Hæc Iustinus in Apologia secunda pro Christianis.

4123

Antonini pij edictum pro Christianis promulgatum Ephesi in totius Asiae Concilio: Si quis christianam, inquit, cuiquam Christiano, qui Christianus sit, pergit molestia quicquam aut criminis inferre, ille cui crimen illatum erit, etiamsi re ipsa Christianus deprehensus sit, absoluatur: qui autem illum accusauerit, iustum debet sumque supplicium subeat. Ibidem Antoninus Adrianus Inp. edictum allegat his verbis: Pro quibus hominibus (Christianis) & alij promouentur Presides iam ante Diuo patri meo scripserunt. Quibus ille rescripsit, ne quid interturbarent hoc genus hominum, nisi qui conuicti essent, tentasse quippiam contra Rempublicam. Euseb. 4.

153

4129

Sub Aniceto Rom. Pontifice POLYCARPVS, qui nonnullos Apostolorum magistros habuerat, Romam venit, plurimosque hereticorum Marcionis & Valentini persuasione deceptos, ad veram fidem reduxit. Hunc Irenæus in prima sua ætate se vidisse ait admodum senem. Et addit: Sunt qui audierunt Polycarpum dicentem, quod Iohannes Domini discipulus abiens lauri, cum vidisset intus Cerinthum, exilierit de balneo non lotus, dicens: quod timeat, ne balneum concedat, cum intus esset Cerinthus inimicus Veritatis. Ipse etiam Polycarpus aliquando Marcioni occurrenti sibi & dicenti: Cognosce nos: respondit: Cognosco te primogenitum Sathanae. Hæc Iren. lib. 3. cap. 3. Euseb. 4.

159

Hoc

Hoc tempore vixit Egesippus Iudæus ad C H R I -
S T V M conuersus, qui libris quinque historiam
Ecclesiæ C H R I S T I ad sua vsque tempora
complexus est.

Antoninus Pius Imp. mortuus 7. Martij aet. 75.
imperij an. 23. alij 24. Oruph.

162

ANTONINI PHILOSOPHI IM- PERIVM.

Eum Antonio simul imperauit L. Aurelius Verus.
Nam tunc primum Romanum imperium duos
Augustos simul habere cepit. Capit. Euseb. An-
toninus Philosophus nunquam mutauit cultum
maerore vel gaudio, Et autor est Capitolinus.
De eodem sic inquit Dio: Verè fuit vir bonus, &
equabilis in omni vita, nec ulla unquam in re
immutatus est: nihil in eo fictum aut simulatum
fuit. Magnum ei adiumentum attulerunt bo-
nae artes. Nam Philosophia præceptis imbutus
fuit, unde & Philosophi nomen sortitus est.

Q V A R T A P E R S E C V T I O aduersus
Christianos in Asia orta est, in qua igni tradi-
tus, & Martyrij corona condecoratus est vir
sanctissimus P O L Y C A R P V S, Ioannis A-
postoli discipulus, & Episcopus Smyrnenfis:
agēs annum ætatis 86. Quam historiam lucu-
lentissimè descriptam reperies apud Euseb. 4.
Polycarpi quidem mortem adeuntis cōfessio,
& rogi conscendentis, atq; flammam expe-
ctantis ardentissima precatio digna est, quæ à
pijs omnib. cognoscatur & menti imprimatur.

168

I V S T I N V S Philosophus & Martyr, cuius
scripta etiamnum cum fructu multo leguntur,
pro C H R I S T I doctrina sanguinem fudit.
Euseb. 4. Alij referunt eius Martyrium ad tem-
pora Antonini Pij: sed Hieronymus in Cata-
logo scribit, eum successoribus Pij exhibuisse
Apologiam pro Christianis.

M 3

Sub

Sub Antonio Philosopho etiam in Gallia grauis & acerba persecucionis procella multos martyres absumpsit: vt Maturum, Pothenum, Attalum & Blandinam, quæ inter varia tormenta subinde exclamauit: Christiana sum: qua voce ita se recreauit, vt ad cruciatum constanter perferendos animus eius subinde nouis viribus, diuinusq; robore augetetur. Euf. 5. c. 1.

4140

L. Aurelius Verus Imp. anno regni sui 9. apoplexia extinctus est. Euf. Capitol. Eo defuncto Marcus Antoninus Philos. p. imperauit solus.

170

4145

Historia de Romanorum Germanica siti, Christianorum precibus imbre impetrato, discussa.

175

Cum M. Antoninus exercitus diebus 5. aqua penuria laborasset, & milites in angustiis montium Germania à Quadis circumclusi, siti prope modum conficerentur, Imperatorem anxium & consternatum adiit præfectus prætorio, dicens nihil esse quod Christiani precibus impetrare non possint à DEO: & esse in legione XII. cohortem militem, qui omnes CHRISTVM colerent. Ea re cognita Antoninus petijt ab eis, vt DEO suo supplicarent. Quod cum illi positi in terra genibus & ad CHRISTVM profusis precibus fecissent, subito pluuia largissima diminutus missa est, qua Romani, aquam ore & scutis excipientes, recreati sunt, cum è contrario Quados aliosq; Germania populos fulmina persequerentur. Quare obstupescens Imperator, Christianos magnis adfecit honoribus: & in perpetuam rei memoriam legionem eam, in qua illi militabant, nominauit fulminatricem, græcè κρονοβοδωρ. Sic Quadis Christianorum beneficium à Romanis videtur, & M. Antoninus Imperator VII. appellatus est. Vide Capitolinum, Dionem, Terrull. in Apolog. & ad Scapulam, Euseb. 5. Orosium, &c.

Extant

Extant etiam literæ Marci Imp. quibus rem omnem Senatui Rom. exponit, & Christianorum precibus diuinum istud beneficium acceptum referendum esse testatur: *Credibile est, inquit, Christianos licet eos impios existimemus, Deum pro munimento habere in pectore: Simul enim atq; humi sese abiecerunt, & preces fuderunt ad ignotum mihi DEVM, statim è cælo pluuia delapsa est, in nos quidem frigidissima, in nostros vero hostes grando & fulmina: eorumq; orationibus ac precibus statim DEVS præsens fuit, qui neq; vinci neq; expugnari potest. Quamobrem concedamus talibus, ut sint Christiani, ne quæ tela eius generis contra nos petant & impetrent.* Hæc Antoninus.

Hac ætate IRENAEVS Ecclesiæ Lugdunensis Episcopus, & Polycarpi auditor, contra hæreticos scripsit libros qui extant. Dicit alicubi se ista scribere, Romanam sedem tenente duodecimo Episcopo Eleutherio, qui hoc tempore pontificatum gessit. Irenæi etiam temporibus adhuc durasse donum eiijciendi dæmonia, & sanandi multos, testatur ipse lib. 2. aduersus hæreses: *Nemo potest, inquit, numeram dicere gratiarum, quas per vniuersum mundum Ecclesia à DEO accipiens, in nomine IESV CHRISTI sub Pontio Pilato crucifixi per singulos dies in opitulationem gentium perficit, &c. nec inuocationibus Angelicis aliquid facit (Ecclesia) nec incantationibus, sed purè & manifestè orationes dirigens ad Dominum, qui omnia fecit, &c. Si itaque & nunc nomen Domini nostri IESV CHRISTI beneficia præstat, & curat, firmissimè & verè cunctis vbiq; credunt in eum, &c.* Huius Irenæi meminit Tertullianus, eumq; nominat omnium doctrinarum curiosissimum exploratorem. Irenæus aliquoties scribit, Io-

178

hannem Apostolum vixisse vsque ad tempora Traiani: Polycarpum verò fuisse auditorem Iohannis: Et se iuuenem vidisse Polycarpum senem.

An Pausanias & Gellius hoc tempore vixerint dubium est. Pausanias citat Olympiadem 235: qua cadit in annum Christi 162: Gellij etas colligenda est ex eius lib. 12. cap. 11. & lib. 13. cap. 16. 18.

4151

ANTONINVS Philosophus Imp. obiit 17. Martij, atq. 59. imperij 19. d. 11. Clem. Dio. Hunc diem mortis Antonini etiam TERTULLIANVS annotat, qui hac etate vixit, & ipse scribit.

181

Cum hoc principe moritur felicitas Romani Imperij. Nam hactenus à Traiano &sq. annis amplius 80. presuerunt principes boni & salutare. Ex hoc autem tempore Commodus & sequentes nobiliores fuerunt sceleribus, quàm præclaris in Remp. meritis. Vide Zosimum.

Reliquit Antoninus Philosophus hominibus ingens sui desiderium, & posteris virtutis sue memoriam sempiternam: sed eius fortuna atq. felicitati hoc vnum defuit, quod de filio, quem optime educari atq. institui curauerat, spe sua frustratus est. Nam & Capitolinus scribit, Antoninum felicem fuisse, si filium non reliquisset. Deinceps historia Romana, ex aureo regno in ferreum delabitur: tanta sub Commodò accidit rerum Romanarum mutatio. Et ab hoc anno, ait Dio, se narrare ea, quorum oculus testis fuerit, non quæ ab alijs tradita acceperit: quod spatium &sq. ad finem historiae Dionis dimissum, reperietur esse annorum 50.

Ab hoc ipso anno obitus Antonini HERODIANVS orditur suam historiam complectentem annos 59. quæ extenditur in Imperiū Gordiani, id est,

id est, in annum N. C. 239. Quod autem Herodianus ait, se 70. annorum sui temporis res gestas conscribere, ita fortè accipiendum est, quòd 19. annos Antonini Philosophi illis 70. annis includat & connumeret.

COMMODI IMPERIVM.

Hic Imp. fuit sæuitia & crudelitate alter Domitianus: & libidinibus ac turpitudine alter Nero. Vide Dionem, Lampridium & Herodianum. Dio scribit, Martiam Commodi pellicem Christianorum studiosam fuisse, & quòd esset apud Commodum magnæ autoritatis, multa in eos beneficia contulisse.

THEOPHILVS Episcopus Antiochenus scripsit librum ad Autolycum, qui hodie legitur: Et ab Imperio Iulij Cæs. ad mortem Antonini Philosophi, supputat annos 228. quod ad nostram rationem pulchrè quadrat: additis 228. ad 3923.

PANTAENVS scholam Christianorum Alexandriæ instituit, ex qua multarum Ecclesiarum doctores prodierunt. Huius discipulus fuit Clemens Alexandrinus, cuius libri Stromatum nunc quoq; leguntur.

183

ORIGENES scriptor Ecclesiasticus Alexandriæ hoc fermè anno natus est: dependet ex anno CHRISTI 203. quo Hieronymus scribit Origenem egisse annum ætat. (circiter) 17.

186

APOLLONIVS vrbis Senator, cùm legisset Senatus in signe volumen, quod de CHRISTI fide composuerat, capite ob Christianam fidem truncatur. Euseb. 5.

188

THALMYD Iudæorum conscribitur, an. 120. deuastati Templi, anno 500. numeri contractuum. Sedar Olam. Intellego numerum contractuum de annis Græcorum, de quibus dicitur in libris Maccabæorum: Et hac ratione

191

congruunt numeri exactissimè: additis 500.
ad 3661. & 120. ad 4041.

4163

COMMODVS cunctis incommodus strangu-
latur nocte, quæ præcedebat Cal. Ian. (incuntis an.
Christi 194) *an. vixisset an. 31. m. 4. & impe-
rasset an. 12. m. 9. d. 14. Dio. Hic non nisi ad
civium perniciem & ad suum dedecus vixit.
Lamprid. Huc &sq; Clemens Alex. in drinæ tem-
pora descripsit, quia omnes eius supplicationes
morte Commodi terminantur. Idem à morte
Antonij & Cleopatra huc &sq; supputat an. 22.*

193

Hic autem Clemens Alexandrinæ Ecclesiæ Pres-
byter fuit, & in Catechetice doctrinæ profes-
sione Pantano Præceptoris suo surrogatus est.

4164

PERTINACIS IMPERIVM. Dio.
Capitol. Herodia.

194

Hic Pertinax primum fuit Professor Grammati-
cis: in quò munere Sulpitio Apollinari Præ-
ceptoris suo successit. A Græcis dictus est
ῥητολόγος, quòd magis esset blandus quàm
beneficus. Occisus à suis militibus, æt. an. 68.
imperij die 87. Dio. Post hunc imperavit Di-
divs IULIANVS diebus 66. Dio. Spattia.

SEVERI IMPERIVM.

De hoc Imp. Senatus ita iudicavit, illum aut nasci
non debuissè, aut non mori: quòd & nimis cru-
delis & nimis utilis Reipub. videretur. Spattia.
Dio. Herodia.

Hoc tempore viguit controuersia de Paschate in-
ter Ecclesiam Romanam & Asianam, ob quam
Victor Rom. Pòtifex Episcopus Asiæ excom-
municare voluit. Ei per Epistolas responde-
runt, Polycrates Episcopus Ephesinus, & Ire-
næus Episcopus Lugdunensis: Et hic quidem
sensit, ob ceremoniarum, rituumq; diversita-
tatem, doctrinæ & fidei concordiam non rup-
pendam aut dissoluendam esse. Euseb. 5.

Qua

Qua hoc saeculo fuerit Christianorum disciplina, ritus, & mores, adscribemus huc ex Tertull. lib. aduersus gentes: cap. 39. Coimus, inquit, in cœtum & congregationem, & ad Deum quasi manu facti precationibus ambiamus orantes. Hec vis Deo grata est. Oramus etiam pro Imp̃p. ac potestatibus, &c. Cogimur ad literarum diuinarum commemorationem, si quid presentium temporum qualitas aut promouere cogit, aut recognoscere. Certè fidem sanctis uerbis pascimus, spem erigimus, fiduciam figimus, disciplinam preceptorum nihilominus inculcationibus densamus. Ibidem etiam exhortationes, castigationes, & censuræ diuina. Nam & iudicatur magna cum pondere, & apud certos de Dei conspectu: summumq; futuri iudicii præiudicium est, si quis ita deliquerit, & a communicatione orationis & conuentus, & omnis sancti commercij relegatur. Præsident probati quisq; seniores, honorem istum non precio, sed testimonio adepti. Neq; enim precio illæ res Dei constat: non deoneraria summa quasi redempta religionis congregatur: Modicam unusquisq; stipem menstrua die, vel quando velit, & si modo possit, apponit. Nam nemo compellitur, sed sponte confert. Hæc quasi deposita pietatis sunt. Nam inde non alijs quam egenis alendis dispensatur. Cæna nostra de nomine rationem suam ostendit: Vocatur ἀγάπη, id est, dilectio: quantiscunq; sumptibus constet, lucrum est pietatis nomine facere sumptum. Siquidem inopes quosq; refrigerio isto inuauamus. Non prius discumbitur, quam oratio ad Deum prægustetur. Editur quantum esurientes capiunt: bibitur quantum pudici est & utile: ita saturantur, & qui meminerint etiam per noctem adorandum sibi esse Deum. Ita fabulantur, & qui sciunt Dominum audire. Post

aquam

aquam manualem & lumina, Et quisq; de scripturis sanctis, vel de proprio ingenio potest pronocatur in medium Deo canere. Hinc prob. utrum quomodo biberit. Acque oratio cōmuni dirimit.

4173

QVINTA PERSECVTIO in Christianos commota sub Seuerō: in qua Leonides pater Origenis, gloriosa martyrij morte ex hac vita translatus est, ipso filio puero parentem exhortante per literas ad martyrium alacriter subeundum. Euseb. *Origenes, inquit Hieronymus, cum sex fratribus, & matre vidua pauper relinquitur annos natus circiter 17. Hic Alexandria dispersa Ecclesia 18. etatis suae anno κατ' ἄριστον populus aggressus, postea à Demetrio eius Urbis Episcopo in locum Clementis presbyteri confirmatus, per multos annos floruit.*

Seuero & Bassiano Antonino Colli. Seuerus Imperator Alexandriam petens, in itinere Pulchitinis plurima iura fundauit. Iudaeos fieri sub graui poena vetuit: idem etiam de Christianis iunxit. *Spartan.*

4178

Hoc anno TERTVLLIANVS presbyter scripsit lib. aduersus Martionem, quia allegat ibi 15. annum Seueri Imp. loquens de anno quo ista scripserit. Idem in lib. ad Scapulam scribit, poenituisse quosdam praesides prouinciarum, quod Christianos persecuti essent. *Vigellius Saturninus, inquit, qui primus hic gladium in nos egit, lumina amisit. Claudius Hermianus in Cappadocia cum indignè ferens exorem suam ad hanc Sectam transisse, Christianos crudeliter tractasset, solusq; in pratorio suo pestesustatus, cum vinis Vermibus ebullisset: Nemo sciat, arebat: ne gindeant Christiani. Postea cognito errore suo, quod tormentis quosdam à proposito suo excidere fecisset, penè Christianus decessit. Ibidem commemorat beneficia, quae quotidie*

203

208

tidie Ethnicis præstet Christiani: nempe quod multos a demonijs liberent, & ægrotos sanent. Inter cætera sic scribit: *Seuerus, pater Antonini, Proculum Christianum, qui cum per oleum aliquando curauerat, in palatio suo habuit & q̃ ad mortem eius, quem & Antoninus optimè nouerat lacte Christiano educatus. Sed & clariss. feminas atq; viros, Seuerus sciens huius Sectæ esse, non modò non lasit: Verùm etiam testimonio exornauit, & populo furenti in os palam restitit. Marcus quoq; Aurelius in Germanica expeditione, Christianorum militum orationibus ad Deum factis, imbres in illa sui impetrauit. Quando non geniculationibus & ieiunijs nostris etiam siccitates sunt depulsa? Tunc & populus acclamans DEO DEORVM ET QVI SOLVS POTENS, in Iouis nomine, Deo nostro testimonium reddidit. Atius Antoninus in Asia cùm persequeretur Christianos, omnes illius ciuitatis Christiani ante tribunal eius se, facta manu, obtulerunt: cùm ille paucos duci iussis, reliquis ait: O miseri, si libet perire, num vobis rupes & restes desunt? Hæc Tertullianus.*

CYPRIANVS, teste Hieronymo in Catalogo, tantum tribuit Tertulliani scriptis, vt poscens codicem scriptorum eius plerunq; solitus sit dicere notario: Da Magistrum: Tertullianum designans.

SEVERVS Imp. mortuus pridie non: Febr. cùm vixisset annos 65. mens. 9. d. 25. & imperasset an. 17. m. 8. d. 3. Dio: cui filij multò cariores fuerunt quàm ciues. Moriturus ad filios dixit: Estote concordēs: locupletate milites: ceteros omnes contemnite. Dio.

Hunc cùm ex loco humili per literarum & militia officia plurimis gradibus ad Imperium fortuna deduxisset, dixisse ferunt: Omnia fui, & nihil expedit. Sparta.

ANTONINI CARACALLAE

BASSIANI IMPERIVM. Dio. Eutrop.
Vna cum eo imperavit frater eius Septimius
GETA an. 1. d. 22. Vide Herodia. Spart. Dio.

4183

SEPTIMIUS GETA Imp. à fratre Antoni-
no Caracalla occisus est (circa 25. Febr.) Eum
eadem iussus excusare P A P I N I A N V S Iu-
risconsultus, noluit, dicens: non tam facile
esse Parricidium excusare, quàm patrare, ideo-
que vir immortalis gloria dignus, securi perens-
sus est, quod causam iniustam defendere nolui-
ssset. Spart. Hic Papinianus dictus est Iuris a-
sylum, & ex eius schola multi Iurisperiti pro-
dierunt.

213

4188

ANTONINVS Caracalla Imp. cum multorum
praestantium virorum sanguine se pollussset, occi-
sus est 6. Id. April. at. ut. 29. imperij an. 6. m. 2.
Dio. Eutrop. Spartianus scribit, eum medio ite-
nere inter Civras & Edessam cum Parthis ite-
rum bellum illaturus esset, pugione confossum
esse à ministro, qui eum in equum levauerat, in-
sidique ei à Macrino praefecto praetorio positis, qui
post eum inuasis imperium. Caracalla, inquit
Dio, nihil cogitabat boni, quia id non didice-
rat: quod ipse ferebatur.

218

MACRINI IMPERIVM. Dio. Eutrop.
Capitol.

4189

Occisus M A C R I N V S Imp. Mense Junio at. 54.
imperij an. 1. m. 2. minus 3. diebus. Dio.

219

ANTONINI HELIOGABALI
IMPERIVM. Dio. Lamprid.

Fuit Antoninus mancipium omnis libidinis ac
turpitudinis, gessit se pio muliere, & viris tan-
quam foemina nupsit: ad honores euexit fla-
gitiorum suorum magistros ac ministros, vi-
ris interim praestantibus loco suo detrusis vel
necatis: adeo ut nullam aliam nisi obsecra-

tis &

tis & crudelitatis suæ infamem memoriam reliquerit, de quo Herodia. Dio. & Lamprid.

192

222

IULIVS AFRICANVS nobiliss. Chronographus, cuius supputationes citant Euseb. & Hieronymus in Daniele, &c. hac tempestate floruit.

CYPRIANVS, cuius scripta apud pios omnes in magno habentur precio, hac ætate vixit & floruit.

193

22

HELIOGABALVS (6. Ian. Martij: Onuph.) trucidatur à militibus vna cum matre, muliere flagitiosa, & tali filio digna, æt. 18. imperij an. 3. mens. 9. d. 4. Cadaver per totam urbem tractum, raptatum ac dilaniatum est, & ad cioacæ deportatum, tandemq; in Tiberim proiectum annexo pondere, ne fluitaret neq; sepeliretur. Ita turpem & impuram huius Sardinapoli vitam turpis & fædus exitus consecutus est. Lamprid. Herodia. Dio.

ALEXANDRI SEVERI IMPERATORVM. Lamprid.

Fuit Princeps laudatissimus & Reipub. utilissimus, amavit literatos homines ipse quoq; literatus: leges multas sanxit, neq; constitutionem vllam sacrauit sine 20. Iurisperitis & doctis. sapientissimisq; viris, quorum princeps fuit Ulpianus. Christianos fouit, & in primis delectatus est hoc dicto, quod & parietibus inscribi, & per præconem proclamari iussit: *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.* Mater eius fuit Mammæa, Mæxæ filia, mulier Christiana, quæ Origenem, ob doctrinæ excellentiam tum celebrem, accersuit, & doctrinam religionis ex eo didicit.

Hic Alexander fugientes & recusantes Magistratum traxit ad officia & dignitates, dicens: *Inuitos non ambientes in Rempub. collocandos.* Notarium falsa in consilio Imperatorio re-

tinentem

rentem incisís digitorum neruis, vt nunquam scribere posset, deportauit. Vxori suæ conquerenti, quòd nimia comitate potestatem suam redderet contemptibiliorem, respondit: sed securiorem atq; diuturniorem. Christo templum condere voluit, eumq; inter Deos recipere, cuius & imaginè in larario suo habuit. Cumq; Christiani locum quendam qui publicus fuerat, occupassent, & popinarij dicerent, sibi eum deberi: rescripsit, melius esse, vt quomodocunq; illic Deus colatur, quàm locus popinarijs dedatur. Vlpianum Iuriconsultum aduersus iram & vim militum, obiecta purpura sua, textit ac defendit. *Hæc Lamprid.* Scribit etiam Herodianus eum gessisse imperium ἀνάλματον, id est, incruentum, & neminem occisum esse indemnatum. Multum versatus est cum Athenæo: qui an sit ille, cuius supersunt Dipnosophistæ, adfirmare non possumus.

4196

VLP IANVS conditor multarum legum, quæ in pandectis continentur, interfectus est à Prætorianis militibus. *Euseb. & alij.*

216

Regnum Parthorum desijt, Artabano Rege eorum victo & occiso ab Artaxerxe Rege Persarum anno 548. à morte Alexandri Magni. *Agathias lib. 4.*

4200

IVBILÆVS MVNDI 84. Moſis 34.

230

Prædicationis CHRISTI 4.

Olymp. 252. ab V. C. 981.

Historia Romana Dionis Cassij Nicæi desinit hoc anno, quo ipse Dio scribit, se cum Alexandro Imp. secundum Consulatum gessisse. Et si autem complexus fueras Dio res Romanas ab V. C. gestas: tamen temporum iniuria libris prioribus amissis, tantum sunt reliqua historia annorum 300. minus 2. quantum bonam partem in sua

Epito-

Epitome nobis asseruauit Iohannes Xiphilinus Constantinopolitanus, qui vixit circa annum Christi 1080.

ORIGENES Alexandria floruit, vbi Clementi Alexandrino præceptori suo in Cathedra Catechetica successerat. Inter cæteros labores etiam ἑξάπλα composuit, id est, S. Bibliorum volumen in sex columnas & linguas seu editiones distinxit: sumptibus eum instruente Ambrosio quodam, homine opulento, quem Origenes hæreseos cōuictum in veritatis viam reuocauerat.

ORIGENES relicta Alexandria fit presbyter Cæsareæ Palestinæ. Euseb.

232

ALEXANDER Imp. à suis militibus obtruncatur & a matre Mammea, 18. Martij, cum sine subditorum querela annis 19. imperasset, & vixisset an. 29. m. 3. d. 7. Lamp. Herodia.

236

MAXIMINI IMPERIVM. Euseb. Capitolin.

Hic primum fuit opilio in Thraciæ montibus: sed ob corporis proceritatem ac immanem vafricitatem ascitus in militiam: & paulatim fortunæ manu ex loco infimo deductus ad culmen imperij. Eum Alexander Imp. ob militare robur dilexit ac euexit, sed in suam perniciem ei benefecit, & verè, quod aiunt, aluit in sinu viperam: Nam Maximinus cum militari tumultu saluatus esset Imperator, innox iussit Alexandrum & matrem eius interfici. Hic Maximinus fuit pestis Reipub. & conatus est sibi stabilire imperium, non iustitia, sed sœuitia & tyrannide. Quæcunq; voluit indicta causâ interemit, aula eiecit, officio priuauit, bonis exuit, grauior & truculentior ciuibus quàm hostibus: inuisus bonis & gratus malis ob crudelitatem ac rapacitatem.

N S E X T A

SEXTA PERSECVTIO aduersus Chri-
stianos & maximè contra Ecclesiarum antelli-
tes ab hoc cyclope excitata est: quæ tamè cum
imperio & vita eius desijt.

4208

MAXIMINVS Imp. anno at. at. 65. imperij 3.
Vnà cum filio à suis militibus iugulatur: cada-
uer. ad ludibrium publicum proiecta canibus
& volucribus lanianda relicta sunt. Capita pa-
tris & filij conis affixa, & Romam missa, in-
cundum omnibus spectaculum prabuerunt, &
postremò ab insultante populo in Campo Marisio
combusti sunt. Non fuit, inquit Capitolinus,
crudelius animal in terris, omnia sic in viribus
suis ponens, quasi non posset occidi. Cumque
se ob magnitudinem corporis propè immor-
talem crederet, quidam in theatrop. gente illo
Græcos versus dixit in hanc sententiam:

Et qui ab uno non potest occidi, à multis occi-

Elephas grandis est, & occiditur: (ditur:

Leo fortis est, & occiditur:

Tigris fortis est, & occiditur:

Cave multos, si singulos non times.

Cum necaretur Maximini filius, acclamatum est:

Ex pessimo genere ne catulum quidem habenda-
dum.

Distat harum beluarum mortis à morte Iulij
Cæsaris 280. à morte Alexandri Magni 560.
id est, bis 280. à natali Augusti Cæsaris 301.

Duo GORDIANI pater & filius imperarunt
mens. 1. d. 6.

Horum nece cognita Senatus Rom. PVDIENVM
MAXIMVM & BALBINVM contra Maximini-
num imperatores creauit, eosq; patres senatus
nouo nomine appellauit: GORDIANVS quo-
que iunior maioris illius ex filia nepos, Cæsar
dictus est, ætatis circiter 13. Heredia, Ca-
pitoli.

Ab hoc.

Ab hoc anno Pomponius Latus exorsus descripsit
 Vitae sequentium Imp. &sq; ad finem stirpis He-
 raelij: id est, ad annum Christi 696. Epitome
 itaq; Lati complexa est annos 458.

PVPIENVS, MAXIMVS & BALBI-
 NVS Roma à pratorianis militibus interfe-
 ctisunt, tempore Agonis Capitolini, teste Hero-
 diano.

IMPERIVM GORDIANI
 Junioris, anno superiore Cæsaris appellati.
 Capitol.

Huius Gordiani est dictum illud: *Miser est Impe-
 rator, apud quem Vera recitentur.*

Hic desinit hystoria Herodiani: qui his temporibus
 vixit.

Hoc ipso anno Censorinus scripsit librum de die na-
 tals: qui Chronologia studiosis magnam præstat
 Utilitatem in annorum supputatione. Nam
 hic annus secundus Olympiadis 254. Censorino
 est à prima Olympiade annus 1014. incoatus:
 ab V.C. secundum Varronis supputationem 991.
 à Iuliana anni Rom. emendatione 283. à natæ
 appellatione Augusti 265. à capta Aegypto sub
 Augusto Cæsare 268. à Nabonassare 986. inci-
 piens, (completus 985.) à morte Alexandri
 Magni 562. incipiens (compl. 561.) à primo
 Agone Capitolino (Vide supra 4057.) Agon 39.
 incipiens: Completus 38: id est, annus 152.
 Hi numeri Censorini ad nostram supputationem
 exactissime quadrant. Accipiantur autem an-
 ni Censorini, ut incipientes vel incoati, non ut
 completi: quia Censorinus ex professo ibi tradit
 diuersarum Epocharum principia, & exempli
 loco ex presentis vel currentis anni sui mensibus
 variarum ætatum initia dependere ostendit, &
 annos inde supputare ac deducere docet.

3195	3218	3926	3944	3941
1014	991	283	265	268
4209	4209	4209	4209	4209
3224	3648	4057		
985 compl.	561 compl.	152		
4209	4209	4209		

ARRIANVS, qui Alexandri Magni histeriam descripsit, sub Gordiano vixisse putatur: quia id innuere videtur Iulius Capitolinus in vita Gordiani. Alij eum in Antonini Pij tempora reijciunt, & Iuriconsultum fuisse perhibent.

4210 **Eclipsis Solis** tanta fuit, ut nox esse crederetur, neque sine luminibus accensis quicquam agi posset. Capitol. Alij ad annum precedentem referunt.

4213 **GORDIANVS** bellum Persicum feliciter gefus consilij socii sui Mithrhei, viri docti & sapientis. Capitol.

4215 **GORDIANVS** Imp. occisus a militibus suis mense Martio.

PHILIPPI ARABIS IMPERIVM.

Hic primus inter Impp. fuit Christianus, cumque narrat Euseb. die Paschatis ab Episcopo non prius ad Ccenam Domini admissum esse, quam inter alios peccata confitentes in templo staret, & poenitentiae signa ederet.

4219 **Annus** Roma condita millesimus magno ludorum apparatu celebratus est a Philippo III. Cos.

4220 **PHILIPPVS** Imp. interfectus a militibus suis cum filio, quem consertim in perijfecerat, cum imperasset an. 5. Eutrop. Victor.

DECIJ IMPERIVM: cui Epipha. Euseb. & Cassiodorus tribuunt an. 1. mens. ferme 3. alij biennium & mens. aliquot.

4221 **SEPTIMA PERSECVTIO** aduersus Christianos a Decio commota, quae multos S. homines velut atrox tempestas demersit & absun-

absumpsit, inter quos sunt: Fabianus Pontifex Roman. S. LAURENTIVS, cuius in craticula iacentis fidem inter medias flammæ elucentem graphicè depingit Prudentius: Et Apollonia virgo, quæ excussis dentibus cum vtrò in ro- gum ardentem insiluisse, cremata est. Item Babylas Episcopus Antiochiæ, & alij.

DIONYSIVS Episcopus Alexandrinus apud Euseb. narrat: Chæremonē Episcopum grandæum & ætate propè exacta, vnâ cum vxore sua ad montem Arabiæ confugientē, nusquam apparuisse, & licet fratres aliquoties cum vxore quærerent, tamen neq; ipsos neq; corpora eorum vspiam reperisse. Vndè quidam coniectarunt, eos viuos in cælum sublato esse.

ANTONIVS Monachus nascitur in Aegypto, qui vixit an. 105. Vide N. C. 355.

DE CIVS Imp. cum toto exercitu casus est à Gothis, corpusq; eius paludis voragine absorptum inueniri non potuit. Eodem tempore Decij filius perijt.

252

GALLI & VOLVSIANI IMPERIVM: quod durauit an. 2. non plenis. Euseb. Eutrop. Sub his Impp. populus Romanus primùm exteris & barbaris gentibus tributum annuum pendere cœpit.

GALLVS & VOLVSIANVS Impp. interfecti.

254

VALERIANI & GALLIENI IMPERIVM.

Horum Impp. vitam descripsit Trebellius Pollio.

ORIGENES Scriptor Ecclesiasticus ætat. 69. obiit Tyri, vbi & sepultus est. Hieronymus. Natalem eius habes suprâ N. C. 186. quem nisi connumeret, non complebis 69. annos. Origenes omnes tam græcos quam latinos scriptores operum suorum magnitudine superauit.

N 3

D. Hic-

D: Hieronymus fatetur sex millia librorū eius se legisse. De eius scriptis olim dictum est: Vbi bene scripsit, nemo melius. Reliquit post se discipulos plurimos, inter quos fuit GREGORIUS Episcopus Neocaesariensis, qui hoc saeculo floruit.

228

OCTAVA PERSECUTIO aduersus Christianos sub Valeriano. *Valerianus primis imperij annis, teste Eusebio, mitis ac benignus fuit erga Christianos: sed postea à Mago quodam Aegyptio persuasus, non solum Christianos crudeliter & acerbè persecutus est: sed etiam Magicæ artibus deditus ab illo iniquitatis magistro tenella infantium viscera dissecare, humanasq; hostias maculare didicit.*

259

CYPRIANVS Episcopus Carthaginensis (in cuius scriptis singula propè verba spirant martyrium) capite truncatus Martyrij coronam & gloriam obtinuit: de quo Prudentius hymno 13. Cassiodorus refert Cypriani martyrium ad Valerianum IIII. & Gallienum IIII. Cons. qui nobis in hunc annum cadunt. Cyprianus ex ignoto scriptore refert Cypriani martyrium ad sequentis anni Consules: Eusebius ad annum Christi 259. De Cypriani conuersione & morte lege orationem Nazianzeni. Ad hæc tempora pertinet sextus hymnus Prudentij, quo describit Fructuosi Episcopi martyrium, & inter cætera sic canit:

Iussu est Caesaris ore Gallieni

Quod princeps colit, & colamus omnes.

Aeternum colo principem, dierum

Et florem, dominumq; Gallieni.

230

PAVLVS EREMITA primus colere cœpit Eremum: quia Hieronymus vitam eius describens, nominat eum primum, à quo Eremus habitari cœpta sit, idq; accidisse ait eo tempore, quo

260

re, quo Cornelius Romæ, Cyprianus Carthagine felici cruore damnati sint, sub Valeriano persecutore, & quando apud Aegyptum & Thebaidem multas Ecclesias sæua tempestas depopulata sit.

4231 **VALERIANVS** postquam vna cum Gallieno 269
filio imperauit septennium: à Sapore Persarum
Rege victus & captus (anat. 77.) apud Parthos
miserabili perpetuâq; seruitute concessit. Nam
Rex equum conscensurus Valeriani cernico in-
curuatus pro si ab illo sit solutus est, ita & Vale-
rianus Regem non manu, sed dorso atollere co-
geretur. Qua patris sui calamitate motus, ma-
nifestoq; Dei iudicio terribis Gallienus, pacem
Ecclesia reddidit, & edictis divulgatis persecu-
tionem relaxauit. Euseb. & alij.

Sub Gallieno Romanum Imperium inuasit di-
uersis locis atq; temporibus XXX. Tyranni, qui
se Imperatores Rom. appellarunt, de quib. Tre-
bell. & alij.

4239 **GALLIENVS** Imp. cum fratre apud Mediola- 269
num à militibus Aurelii, qui dux erat Illyri-
cani exercitus, circa 12. Calend. April. occisus
est (Trebell. Onuph.) cum imperasset an. 15.
Euseb. & alij.

CLAVDII IMPERIVM: quod cœpit
circa 12. Calend. April.

4241 **CLAVDIVS** Imp. mor. 10. Calend. Martij, 271
circiter: cum in imperio biennium non integrum
compleuisset.

AVRELIANI IMPERIVM.

Fuit princeps ferus, truculentus & sanguina-
rius. Occidit sororis suæ filiam ob causam le-
uoni: disciplinam militarem feruissimè rexit.
Nam militem quendam, qui adulterium cum
hospitis vxore commiserat, ita puniuit, ut dua-
rum arborum capita inflecteret, quas ad pedes

militis alligaret, easque subito dimitteret, ut scissus ille utrinque penderet. Ad vicarium quoque suum ita scripsit: Si vis tribunus esse, imò si vis vivere, manus militum contine: nemo aliena rapiat: segetem nemo atterat: annona sua miles contentus sit, & de præda hostis, non de lacrymis provincialium viuat: stipendium in baltheo, non in popina habeat. De hoc Aureliano scribit Vopiscus, cum à multis neque inter bonos neque inter malos Principes poni, còquod ei clementia, prima imperatorum dos, defuerit. Ibidem dicit, cum fuisset principem necessarium magis, quam bonum.

4242 CONSTANTINVS MAGNVS hoc anno natus est, in Britannia, patre Constantio (qui postea imperauit) & matre Helena.

272

Distat hic annus à natali Romuli 1040. Alexandri Magni 626. Iulij Caesaris 370. Augusti 333. à morte Cyri 800. à Monarchia Alexandri Magni 600. Augusti 300. à morte Scipionis Africani minoris (inclusiue) 400. Hinc ad Mahometi regnum 350: ad natalem Caroli Magni 470: ad mortem Ottonis Magni 700. pleni: ad imperium Rodolphi Habsburgij 1000. completi.

4245 NONA PERSECVTIO aduersus Christianos ab Aureliano indicta: sed morte eius impedita & interrupta: ideo à quibusdam inter decem persecutiones non numeratur.

275

4246 AVRELIANVS Imp. mense Ian. occisus est fraude Notarij sui, imperij an. 5. postea fuit inter regnum ferme 6. mensium.

276

TACITVS imperauit mens. 6. Vopisc. Eutrop. 4247 TACITVS Imp. obiit.

277

FLORIANVS cum 2. ferè mensibus imperasset, occisus est à militibus, qui audierant Probum imperare.

PROBI IMPERIUM.

IVBI-

4250 **IUBILÆVS MVNDI 85. comple-** 280
tus: *Mosis 35. prädicationu Christi 5. Sic*
Beda & Marianus Scotus.

4252 **PROBVS Imp. tumultu militari interemptus:** 282
imperij an. 6. m. 4. Euf. Eutrop.

CARVS, & filij eius CARINVS & NVMERIA-
NVS Impp. annis 3. non plenis, alij 2.

4254 **CARINVS** & ipatrem **CARVM** fulmine ab- 284
sumptum, & fratrem **NVMERIANVM** ab
Apro socio suo interemptum, **DIOCLETIA-**
NVMq; ab exercitu Augustum adpellatū com-
pexit, multis prælijs cum Diocletiano conflixit:
sed postrema pugna ad Murgum commissa vi-
ctus occubuit, & scelorum pœnas dedit. Inter-
fectus est à tribuno, cuius uxori stuprum intu-
lerat. *Vopisc. Eutrop.*

Hinc orditur **CAROLVS SIGONIVS** historiam
occidentalis imperij, quam 20. libris accura-
te conscriptam deduxit vsq; ad annum Christi
565. & complexus est res annorum 282. Hu-
ius autoris longè optimi & doctissimi vestigia
deinceps conscrutabimur: & studiosos horta-
mur: vt integras historiarū narrationes apud
Sigonium inspiciant.

DIOCLETIANI IMPERIVM: quod
duravit an. 20. *Euseb.*

Hic cū primū Imperator creatus esset, Aprī,
necis Numeriani autorem, gladio transfodit
spectante exercitu. Fuit Diocletianus, ingenio
callido & sagaci, atq; severitatem & frugitiam
suam, aliena invidia explere ac regere conatus
est: primusq; adorari voluit vt Deus, cū ex-
teri ante ipsum Imperatores tantū Consula-
ri salutatione contenti fuissent: ornamenta
gemmarum vestibus & calceamentis indidit:
hominibus humi projectis pedes osculandos

præbuit: & eo insolentiz ac infanz processit
 fortunæ blandientis obsequio, vt & hominem,
 & mortalem se esse oblitus sit. Eutrop. & alij.

4255

AERA DIOCLETIANI.

289

Ab hoc anno ordinur Diocletiani æram, quam
 longo tempore Ethnici & Christiani vsurpa-
 runt: cuius sententiz nostræ has habemus ra-
 tiones.

- I. Beda annum Christi 532. quo Dionysius pas-
 chales circulos scripsit, copulat cum 248. Dioc-
 letiani: additis 248. ad 284. prodeunt 532.
- II. Eusebius annum Antiochenum 351. accom-
 modat ad 19. Diocletiani: ergo primus Diocle-
 tiani erit Antiochenus 333. demptis 48 (tot
 enim anni æra Antiochena antecessit natalem
 Christi) primus Dioclet. erit 285. Christi.
- III. Ambrosius epist. 83. lib. 10. iuram 14. poris
 14. die Pharmuthi mensis, 5. Id. April. die Do-
 minico: anno Diocletiani 93. id est, Christi 377.
 Pascha vero à Christianis die Dominico celebra-
 tum esse 21. Pharmuthi: 16 (non 15) Cal.
 Maij: quod docent Dionysij tabula apud Be-
 dam: ad quam etiam exacte quadrant annota-
 tiones Ambrosij de festo Paschæ anno Diocle-
 tiani 76. & 89. id est, Christi 360. & 373.
- III. Epiphanius in Ancorato copulat 90. Diocle-
 tiani cum Valentiniani Imp. anno decimo, Gra-
 tiani sexto, Coss. Gratiano III. & Equitio: In-
 dictione secunda. Hic est annus Christi 374. in
 quem incurrunt, indictio secunda, Consulatus
 Gratiani tertius, & Valentiniani decimus ex-
 actus.
- V. Eusebius lib. 3. cap. 29. scribit Zenonem Imp.
 mortuum anno Diocletiani 207. id est, Christi
 491. Et Anastasium, Zenonis successorem, obisse
 anno Antiocheno 566: id est, Christi 518. cum
 imperasset annos 27. mens. 3. dies 3. Quos si
 addas

addas ad 491. Christi, recidet obitus Anastasij
in 518. Christi & in Antioch. 566.

*VI. Socrates lib. 1. cap. 2. principium imperij
Constantini Magni connectit Olympiadi 271.
invenis: id est Eusebio annus quartus persecu-
tionis Christianorum, orta primum anno 19.
Diocletiani. Digestis annis secundum Olympi-
adæ, primus Diocletiani erit annus 4. Olymp.
265. id est, Christi 285.*

*VII. Hermianus Contractus eo anno, quo Nume-
rianus & Carinus interfuerunt, hac verba habet:
Hæc & que, inquit, ab incarnatione Domini sup-
putantur secundum Dionysium anni 284. Idem
annum sequentem (285) facit Diocletiani pri-
mum, & addit, Gracos inde paschales circulos
decennales incoasse. His igitur adductis ra-
tionibus etiam Diocletiani ad annum Christi
285. adfiximus. Diocletianus quidem anno
284. imperium adiit Carino superstitæ: sed an
initium supputationis annorum Diocletiani re-
ferendum sit ad Calendas Ianuarias, in quas se-
mot ipsum secundum Consulem Diocletianus de-
signauerat, & Unde Romani annum suum au-
spicabantur, non adfirmamus: sed illud dijudi-
cationi ac determinationi aliorum relinquimus.
Consentaneum sanè est & statim Romani anni
consuetudinem observatam esse à Diocletiano,
qui etiam Aegyptijs à se dictis eandem anni Rom.
rationem obitusse scribitur: sed tamen tabula
Alphonsina ordiuntur epocham Diocletiani à
die 28. Augusti anno Christi 284.*

4256

Olymp. 266.

286

MAXIMIANVS, dictus Herculus, homo trucu-
lentus ac ferus, & Christianorum carnifex, à
Diocletiano appellatur Augustus, & in regni
confortium adsumitur. Euseb.

Ad hoc tempus quidam referunt Martyrium S.

MAV-

MAVRICII, qui fuit dux legionis Thebanæ :
 quæ cum Christiana esset, & ab idolorum cultu
 atque sacrificijs abhorreret ac abstineret,
 iussu Maximiniani, primum decimata, postea
 una cum suo duce Mauricio tota concisa est.
 Frising. lib. 3. c. p. 45.

Hoc anno Mundi completur octauus CYCLVS
 MAGNVS annorum 532. qui octies 532
 sunt 4256. estq; à morte Romuli annus 1000.

4261 CONSTANTIVS CHLORVS & GALERIVS, 291
 MAXIMIANVS cecidit. Crisares. Constantin-
 tius imperauit an. 15. Galerius 21. Onuph.

4264 Olymp. 268.

Alexandria Aegypti, quæ à Romanis defecerat,
 capta est à Diocletiano, mense octauo obsidionis.
 Crudeliter sauitum est in ciues : Vrbs direpta
 & muri diruti: multi per totam Aegyptum exi-
 lijs ac proscriptionibus adstricti: auctores defe-
 ctionis ac perditionis capitali supplicio adse-
 cit. Euseb. à Victoria Aethiæ Augusti an. 324.
 à captiuitate Babylonica Iudeorum 900.

4270 Hoc saculo vixerunt historiographi, AELIVS 300
 SPARTIANVS, IVLIUS CAPITO-
 LINVS, AELIVS LAMPRIDIVS,
 VULCATIVS GALLICANVS, FLA-
 VIUS VOPISCVS, & TREBEL-
 LIVS POLLIO.

4272 Olymp. 270.

Hic finiuntur septem priores libri historie Eccle-
 siasticæ EVSEBII, quibus, ut ipse ait, comple-
 xus est res ante ipsius ferme sæculum gestas.
 Deinceps tribus libris posterioribus, octauo,
 nono, ac decimo exponit res sua ætate gestas,
 spacio annorum 22. vsque ad Synodi Nicenæ
 tempus. •

DIOCLETIANVS & MAXIMIANVS
 Roma splendidissimum egerunt triumphum, an-

recedentibus currum eorum Narjes Regis Persarum, coniuge, sororibus, & liberis. Euseb.

73

DECIMA PERSECUTIO aduersus Christianos à Diocletiano concitata, quæ fuit superiorib. omnibus & diuturnior, vipote decennalis, & crudelior atq; inmanior. Nam vt refert Eusebius, anno 19. Diocletiani, Antiochenorum anno 351. mense Martio, instante dominicę passionis festo, passim publicata sunt Impp. edicta, quibus præcipiebatur, vt templa atq; oratoria Christianorum cuerterentur, solq; æquarentur: libri Bibliorum sacrorum cremarentur: & qui magistratus, officij, aut dignitatis alicuius honorem fuissent adepti, de gradu turpiter deponerentur: priuati verò, si in professione Christianæ religionis perstarent, libertate priuarentur. Non multò post alio edicto mandatum est, vt Ecclesiarum præfides atq; ministri in vincula traderentur, & omnib. machinis tormentisq; adhibitis ad sacrificandum idolis adigerentur. Cateruatim igitur Episcopi ad idolorum templa, eorumq; sacrificia, raptati & verberibus grauer cæsi, præclara pietatis, constantiæ, fidei ac tolerantia Christianæ exempla atq; spectacula omnium oculis subiecerunt. Rursus etiam plurimi præformidine animis perculsi & attoniti, ad primum impetum in ipsos factum, prorsus succubuerunt.

303

Nicomediæ verò, ciuis quidam nobilis, cum audisset edictum cōtra Ecclesias publicè esse propositum, literas Imperatorum in aperto & publico loco adfixas, tãquam impias, manu auclens frustulatim discerpfit: ideoq; ad duos Imperatores, qui tum in vrbe illa aderant, deductus, primus omnium martyrij corona eximie nobilitatus est, cum cruciatus vniuersos tũ

con-

constanti & virili animo, tum pacato & tranquillo superasset. *Eusebium.* Postremò edita Imp. de tollendis Christianis ita exasperata sunt, ut vno mense feratur occisa 17000. Martyrum, exceptis exulibus. Ex eo igitur tempore sancti homines, quotquot à simulacrorum cultu seremouebant, cœperunt in exilium pel-
li, bonis mulctari, membris ignominiosè mutilari, exquisitissimis tormentis subijci, ad necem usq; excarnificari, ferarum laniatibus obijci, & nullo non mortis ac suppliciorum genere adfici. Vnde apud Eusebium & alios tot extant Catalogi Martyrum, quorum illo tempore numerus iniri non potuit, & cuius rei atrocitas omnem scriptorum eloquentiam superauit. Qua de re ita loquitur Sulpitius: *Hac semperstate, inquit, omni ferè sacro Martyrum cruce orbis infectus est: quippe certatim glorio-
siss in certamina ruebatur; multiq; audius tum Martyria gloriosis moribus querebantur, quàm nunc Episcopatus prauis ambrosionib. appetuntur. Nullis Enquam bellis mundus magis exhaustus est: neq; maiore Enquam triumpho vicimus: quàm cum decem annorum stragione vincti non potuimus.*

Distat hæc Christianorum clades ac laniens à persecutione Iudæorum sub Antiochio Epiphane annis 470: à morte Christi 270.

4274 Anno secundo persecutionis **DIOCLETIANVS** & **MAXIMIANVS** Nicomediæ purpuram & imperium depôsuerunt, & Reipub. tuendæ itationem **CONSTANTIO** & **GALERIO** mandarunt, qui antea Cæsares, nunc Augusti appellati sunt. Hi duo Romanum orbem inter se diuisere. Constantius, Constantini Magni pater, imperauit an. 2. Galerius 7.

Quibus antea de causis Diocletianus imperium depo-

deposuerit, alij aliud sentiunt. Sunt qui id factum scribant, quodam mentis supere & con-
 sternatione, quod Christi nomen se deleturum,
 Si cupuerat, desperasset, postquam singularem
 Christianorum in morte constanti perissexisset.

Maximianus & Galerius Diocletianum ad reci-
 piendum imperium postea cohortati sunt: sed
 ille respondit: *Vnam Salona (ibi cum degebat
 Diocletianus) posses visere olera nostris mani-
 bus confecta, profecto nunquam id ieiunandum in-
 disceretis. Victor.* Vopiscus in Aureliani vita
 refert, Diocletianum iam priuatum, dixisse:
*Nihil est difficilius, quam bene imperare. Num
 quatuor vel quinque viri se colligunt, atque vnum
 consilium capiunt ad Imperatorem decipiendum,
 discunt quid probandum sit: Imperator qui do-
 mi clausus est, Vera non nouit: cogitur hoc tan-
 tum scire quod illi loquuntur: facit indices quos
 fieri non oportebat: amouet à Repub. quos re-
 nere debebat. Quid multa? Bonus, cautus &
 optimus venditur Imperator.* Hæc ille.

Post hanc imperij abdicationem, Diocletianus vi-
 xit annis ferme 9. Maximianus vero quadrien-
 nio post iussu Constantini strangulatus est.

GALERIUS coeptam Christianorum persecu-
 tionem in omnibus suis prouincijs crudeliter
 exercere perrexit, quod Prudentij hymnus 10.
 de Romano Antiocheno docet. CONSTAN-
 TIVS autem Christianos, qui sub ipso vitam
 degebant, egregie tutatus est, eosque à damno
 & contumelia immunes conseruauit, cuius po-
 stea pietatis æmulus ac hæres filius eius Con-
 stantinus fuit. *Entropius de Constantino ait, fu-
 isse eum virum egregium, qui magis studuerit
 augendis, cumulandisque priuatorum ac prouin-
 cialium opibus, quam sibi commodis: eumque
 dicere solitum: Melius publicas opes à priuatis
 teneri,*

teneri, quàm intra vnum claustrum conseruari & custodiri.

De hoc quoq; illud narrat Eusebius, Diocletianum ei per legatos pauperum item exprobrasse, ipsumq; Constantium confestim conuocasse locupletiores ditsonis suæ ciues, quibus inopia sua causam exposueris, quòd maluisset subditorum beneuolentiam, benigni: ut suam collectam & conciliatam, quàm eorum thesauros, imperio seueriore extortos, possidere: Nunc verò sibi opus esse ipsorum studio, gratitudine, opibus & fide. Hic illi, sine cunctatione, laetis animis, hilariq; vultu ararium eius auro & argento totum compleuerant, & amore erga Imp. clementissimum: misericordem, magnoq; ardore inter se certauerant.

Constantius itaq; cum Legatis opes suas ostendisset, Diocletiano renunciari iusserat, quid viderent, & qua ratione tantus thesaurus, tamq; subito collectus esset: subindicans, principis ararium iustissimum esse subditorum animos beneuolos, & Regi nunquam defuturos populi sui thesauros, modò ei studium, amor, & fides illorum non desit. Imperator autem benignissimus post legatorum discessum pecunias allatas ciuibus suis restituit, obsequio eorum multis verbis humanissime collaudato.

Ille ipse CONSTANTIVS exploraturus aulicorum suorum in fide Christiana constantiam, simulauit, se illis facere potestatem idolis impune sacrificandi, idq; ni faciant, aula sua ipsos exulatuuros. Cum verò multi inter illos metu amittendæ dignitatis & honorum, Deum potius deserturi, quàm Imperatorem offensuri deprehenderentur, Constantius patfacto commento, quod celauerat, illos Dei desertores grauitè obiurgatos, tanquam seruitio suo indignos, aula excedere iussit, addens hanc vocem:

Quoniam

Quomodo fidem Imperatori prestabunt inuiolatam, qui Deo sunt perfidi? Cæteros quorum cōstantiam in fide Christiana perspexerat, honoribus, præmijs, ac beneficijs collatis sibi devinxit, dictitans, se eos pluris æstimare, quàm æraria thesauris ingentibus referta. Euseb.

76 *Olymp. 271. V. C. 1057.*

306

CONSTANTIVS Imperator moritur Eboraci in Britannia, 25. Julij: imperij an. 15. at. 56. anno primo Olymp. 271. Socrat. Niceph.

CONSTANTINI MAGNI IMPERIVM.

CONSTANTINVS MAGNVS (æt. 35.)
salutatur Augustus 25. Iul.

Hic est annus 350. à Iuliana emendatione anni: à nato Alexandro Magno 660. eius regno 640. eius Monarchia 635. à captiuitate Babylonica & desolato templo Salomonis 910.

Hoc anno Romanum imperium inter quatuor principes diuisum est: quorum vnus CONSTANTINVS Christianis fauit, eosq; fouit: tres reliqui, GALERIVS, MAXIMINVS, & MAXENTIVS, eos persecuti sunt.

GALERIVS præter SEVERVM, designauit Cæsarem sororis suæ filium MAXIMINVM, acerrimum Christianorum persecutorem. CONSTANTIVS moriturus sibi surrogauit filium CONSTANTINVM. Romæ verò MAXENTIVS Maximiani Herculij filius, tumultu militari Augustus appellatus, inuasit imperium circa 7. Cal. Octob. & imperauit sexennio, nullum impietatis, intemperantiæ, atq; impudentiæ facinus prætermittens. Hic vt populi fauorem obtineret, in ingressu imperij simulauit se Christianam religionem amplecti, ideoq; perse-

- persecutionem aduersus Christianos inhibuit.
Verum postea alium se præstitit. Euseb.
- 4277 **SOCRATES** historicus ab hoc anno exorditur
historiam suam Ecclesiasticam, annorum 134.
quæ extenditur in annum Christi 439.
- 4278 **PAMPHILVS**, Eusebij necessarius & amicus
coniunctissimus, martyrij corona donatur an-
no quinto persecutionis. Euseb.
- 4278 **MAXIMIANVS HERCVLIVS**, cum im-
perium quod inuictus deposuerat, recipere cona-
tus esset, eamq; ob causam Constantino, genero
suo, insidias struxisset, *Fausta* Maximiani filia,
& Constantini coniunx, dolum detexit, & ma-
ritam aduersus patris inuictis tutata est.
Constantinus igitur Maximianum captum Mas-
silia strangulari iussit. Huius Tyranni asperi-
tatem tum Christiani experti, tum Ethnicis de-
testati & execra i fuerant. Euseb.
- 4279 **S. QVIRINVS** Episcopus, uinuali mola ad
collum ligata, è ponte præcipitatus in flumen,
diutissime super natauit, & cum spectatoribus
collocutus, ne suo supplicio à religione Chri-
stiana deterrentur, orauit **DEVM** ut merge-
retur, idq; vix obtinuit. Euseb. De hoc vide
pulcherrimum Prudentij hymnum, cuius ini-
tium est: *Insignem meritis virum, &c.*
- 4280 **Post octauum annum** persecutio nonnihil remitte-
re cœpit. Euseb.
- LICINIUS** à Galerio appellatur Augustus:
qui cum Constantino imperauit annis ferme
14. Victor.
- 4281 **Hoc anno GALERIVM IMP.** sædisimus in-
vasit morbus, orio circa genitalia vlcere, quod
sermibus scaturire cœpit. Agnoscens itaq; Gale-
rius manum Dei, qd iniustus Christianorum ne-
ces ipsum punientis, edictū diuulgauit, ut Chri-
stiani parceretur, & templisq; oratoria red-
derentur.

307

308

309

310

311

derentur, simul petens, & Christiani pro Imperatoris salute preces & vota facerent. Paulo post morbo illo consumptus perijt. Formula edita extat apud Euseb. lib. 8. cap. <.

Deinceps hi quatuor tenuerunt Rempub. CONSTANTINVS, MAXENTIVS, LICINIVS, & MAXIMINVS. Eutrop. Victor.

PETRVS Alexandriae Episcopus capite amputato, factus Martyr anno 9. persecutionis. Euf.

Cum MAXENTIVS Romanos imperio tyrannico duriter premeret, vxores ciuium raperet, multosq; iniuste interimeret: CONSTANTINVS de tyranno tollendo cogitans, animo secum expendit, quemnam sibi DEVM ad eam pugnam auxiliatorem deligeret ac inuocaret. In hac deliberatione & cura versanti, contigit ostentum admirabile, quod ipse postea, addito iureiurando, alijs recitare consueuerat. Etenim die quadam post meridiem, declinante iam Sole, vidit columnam lucidam crucis specie in cœlo fulgentem, cum hac inscriptione: IN HOC VINCE. Per somnū etiam Christus ei apparens iussit, vt crucis signo pro vexillo in prælijs vteretur. Quod cum Constantinus fieri ita curasset, inito cum hoste conflictu, copias illius aliquot prælijs fudit: ipso etiam Maxentio Romę apud pontem Miluium in flumine submerso, præclaram obtinuit victoriam, & Italia omni atq; Africa potitus est, anno imperij sui septimo. Hac victoria in vrbe nunciata, ac præsertim Maxentij capite, quod hasta suffixum erat, vt habet Zosimus, alato & circumgestato, tota vrbs lætissimis populi vocibus atq; clamoribus repleta fuit. Senatores ex vinculis educti & ad Constantinum vrbe egressi, liberatori suo humi strati egrunt gratias, eiusq; patrocinio tum se, tum vrbem

commendarunt. Constantinus victor urbem ingrediens mirifico totius populi applausu exceptus est. Atq; ut tam admirande victoriæ gloriam, non in se, sed in CHRISTVM autorem referret, trophæi loco erigi in media vrbe iussit statuam suam, quæ manu dextra crucis CHRISTI signum teneret, eiusq; salutarem virtutem omnibus ostentaret ac promulgaret, addita insuper hac inscriptione: *Hoc salutaris signo, Vero fortitudinis indicio, ciuitatem iugo seruitutis liberant, & Senatum populumq; Romanum in libertatem vindicant, ac pristina dignitatibus, splendoriq; restituit.* Senatus etiam arcum ei, qui adhuc visitur, cum hoc elogio dedicauit: *Imp. Cesari Fl. Constantino S. P. Q. Romanus, quod instinctu diuinitatis, mētis magnitudine, exercitu suo, tam de tyranno, quam de omni eius factiore Vno tempore iussit Rempublic. Vltus est armis, Arcum triumphis insignem dicitur, liberatori Urbis, fundatori quietis.* Euseb. Socrat. Sozom. & alij. Populis omnibus ad Romanum imperium pertinentibus libertatem permisit, quam quisq; vellet religionem sequendi & colendi: Christianis etiam templa & conuentus habere concessit: & Ecclesijs Dei subsidia opulenta suppeditauit, oratoria erexit, &c. Sigon.

Ab hac victoria omnium clarissima, quæ incidit in 24. Septemb. & qua demum finitis totius decennij persecutionibus, optatissima pax & quies Ecclesijs est reddita, numeratas esse à veteribus INDICIONES ex fastis Græcis demonstrat Onuphrius. Complectitur autem Indictio spacium 15. annorum: sed horum initium à die 24. Septemb. sumendum est. Beda indictiones deducit ab anno 4. ante Natum Christum. VVitch.

De Ro-

De Roma ad C H R I S T V M hoc anno conuersa
legant studiosi Prudentiū lib. i. aduersus Sym-
machum, à versu qui incipit:

*Cum princeps geminis bis Victor cade tyranni, &c.
Estq; hic annus ab V. C. 1063.*

M A X I M I N V S Orientis tyrannus, & Chri-
stianorum hostis infensissimus, in apparatu belli
aduersus Licinium, Tarsi, acerbissimis corporis
cruciatibus repente correptus, & atroci liques-
centium membrorum ardore consumptus, eo
propemodum morbi morisq; genere, quo Gale-
rius, perijt: cum quadriennio Caesar, triennio
Augustus, imperasset. Victor. Euseb.

M A X I M I N O è viuis sublato, Christianis templa
& oratoria passim vel restituta, vel instaurata,
vel ex fundamentis noua erecta sunt. Eusebius
l. 10. c. 3. **E N C A E N I A** siue consecrationes
Oratoriorū à Christianis ingenti lætitia cele-
bratas, eleganter describit his verbis: *Celebre
spectaculum, inquit, & nobis omnibus optabile
ac desideratum ante oculos proponebatur, dedi-
cationum scilicet festiuitates per Vrbes singulas,
templorum nuper exadificatorum consecratio-
nes, frequentes Episcoporum in Vnum conuentus,
peregrinorum longè ab exteris regionibus acce-
dentium concursus, mutua populi in populum
beneuolentia, propterea quod membra corporis
Christi in Vnam quasi harmonia & concentus
conspirationem coibant. Vna erat sacri spiritus
virtus & potentia, qua per Vniuersa Ecclesia
membra permeauit: Vna omnium mens & sen-
tentia: Vna & consentiens ex omnium ore laus
diuinitatis: accurata sacrorum mysteriorū ad-
ministratio: decori Ecclesia ritus, Psalmorum
cantu & hymnorum diuinitus nobis traditorum
recitationib. celebrati. Cuiusq; item ætatis ge-
nus, cuiusq; sexus multitudo, & maris & fæmi-*

na, totis cogitationis viribus, lacrimante, alacri animo per preces & gratiarum actiones, Deum omnium bonorum autorem venerati sunt. Singuli etiam Ecclesiarum praesides, singulas orationes panegyricas habuerunt, & si cuiq; dicendi vis & facultas suppetebat, sic quisq; eam celebravit. item predicavit.

Distat hæc Ecclesiæ Dei publica lætitia à tempore cōditi templi Salomonis, annis 1350. id est, 27. Iubilæis: à morte Christi 280. id est, quater 70. ab exitu Israëlitarū ex Aegypto 1830.

Eodem anno DIOCLETIANVS cū à Constantino & Licinio minaces accepisset literas, & obiurgatus esset, quod Maxentio & Maximino fuisset, metuens necem ignominiosam, epoto veneno, mortem sibi conscivit, æt. 68. (alijs 73.) cū post imperij abdicationem annis propè novem privatus vixisset, quod tradit Aurelius Victor. Mortuus est igitur ut homo, qui se pro Deo coli & adorari patiebatur. Frequens & peculiaris hic est magnorum principum morbus, ut se putent esse quiddam homine maius, & propemodum pro numinibus se gerant, donec humana omnia passi, homines se esse dolendo intelligant.

OROSIVS hæc tempora considerans, confert inter se Pharaonem & Diocletianum, cæterosq; Christianorum persecutores in hūc modum: Furorem Pharaonis aduersus Israëlitas fuisse & ipsi & Aegyptiorum primogenitis extitio: & Diocletianum eiusq; collegas non Ecclesiam Christi extirpassie: sed se, suaq; idola Ethnica perdidisse, ita ut Christiani, exemplo Israëlitarum, mirabili modo seruati, nunquam ad Idolorum cultum redierint, sicut nec populus Israël ad seruitutem Aegyptiacam retractus est. Deinde sicut Aegyptiorum preciosa

vasa

vafa Ebræis sint tradita: ita præcipua Ethnicorum templa in Ecclesias Chritianorum cōmiffa.

84

LACTANTIUS FIRMIANVS, Præceptor **CRISPI** Cæfaris, filij Constantini floruit: vir difertiffimûs, fed adeo pauper, vt plerunq; etiam rebus neceffarijs indiguerit. Huius Lactantij Præceptor fuit **ARNOBIVS** Rhetor, qui cūm aduerfus Chritianos quædam fcripiffet, refipuit, & ad Chritum conuerfus eft. Eufebius.

314

4289

Anno 14. imperij Constantini Licinius Imp. patrum oblitus, perfecutionem in Chritianos molitus eft: quem per literas officij monens Constantinus, vt à malitia defifteret, non perfuafit. Cedren.

319

ALEXANDER, qui Arium eiecit, ordinatur Epifcopus Ecclefie Alexandrinæ. Eufeb. Huius locum appetiuerat **ARIVS** Presbyter, qui cūm cerneret Alexandrum fibi præferri, impatientia repulfæ & æmulatione inflamatus, hærefin fuam ab orco reuocatâ propagare cœpit.

4294

LICINIUS à Constantino tribus prælijs victus imperio fe abdicauit, & falute per vxorem Constantiani, Constantini sororem, impetrata, Theffalonica priuatus vixit: & aliquantò poft circa fequentis anni initium iuffu Constantini, aduerfus quem res nouas moliebatur, iugulatus eft. Eutrop. Victor. &c.

324

Extinctis igitur sex hoftib. Chritianorum, Diocletiano, Maximiano, Galerio, Maxentio, Maximino & Licinio, **SOLVS CONSTANTINVS** rerum fuma potitus (à Iulij Cæfaris Monarchia anno 370) ad religionem Chritianam inftaurandam, ftabiliendam & amplificandam, omnem curam, ftudia ac laborem contulit: ideoq; pio Imperatori diuina

O 4

bene-

benedictione id accidit, quod paucis contigisse didicimus: nempe, ut tres filios suos Cæsares videret, Deo clementiam atq; beneficentiam eius in Christianos hoc modo remunerante. Verum ut Constantini labore & cura rebus Christianorum optatissima pax allata est: ita Satanæ insidijs & malitia pax illa aurea bello intestino inter Christianos orto vel turbata vel commutata est, cum in locum persecutorum externorum hæretici succederent, & ut veteres locuti sunt, persecutionem violentam & cruentam fraudulenta exciperet: atq; ad eum sacrosanctum Ecclesiæ corpus, non ab hostibus, sed à suis membris: non à Diocletiani fruitia, sed ab Arij rabie, vulnera tristissima acciperet.

Hic desinunt decem libri Ecclesiasticæ historiae Eusebij, Chronographi diligentiss. & doctissimi: qui à natali Christi exorsus, narrationes suas continuata temporum serie huc usq; deduxit, comprehendens an. 324. Reliquarum autem Constantini rerum expositio petatur ex quatuor libris Eusebij, de vita Constantini conscriptis.

INCIPIUNT HISTORIÆ
scriptorum Ecclesiasticorum **THEODORETI & SOZOMENI:** & Historia Tripartita, quam **CASSIODORVS** ex tribus autoribus, **SOCRATE, THEODORETO, & SOZOMENO** contexuisse, inq; vnum corpus composuisse dicitur.

4295

SYNODVS NICENA, Oecumenica prima, 318.
Episcoporum, die 20. Maij congregatur aduersus **ARIVM**, negantem æternam Domini nostri **IESV CHRISTI** diuinitatem: in qua & **SYMBOLVM NICENVM** est conditum: **Paulino & Iuliano** Coss. anno 20. Constantini paulo

325

Paulo post ineunte. Nam peracta Synodo celebrata sunt vicennialia imperij eius: & sequenti anno Romæ, anno 20. imperij exeunte. Euseb. Socrat. Sozom.

In Cod. lib. 1. tit. 2. extat constitutio Constantini data 10. Cal. Iun. Nicæ, his Coss. Et Niceph. rectè huic Synodo adscribit Indictionem 13. Huic etiam Synodo in vulgatis codicibus adscriptus est cuiusdam æræ numerus 363. à quo si subtrahas 38. proficiet annus nati Christi 325. Nam æram illam in Conciliorum inscriptionibus vñtatissimam, ab anno 38. ante natum Christum (id est, ab anno Mundi 3933. inclusiue) incoandam esse, multis exemplis alibi docebimus.

Quod autem Socrates à morte Alexandri anno 636. hanc Synodum conuocatam scribit, sciendum est, eum hic supputare annos Græcorum, quos orditur cum Eusebio, non ab ipsa morte Alexandri, sed à 12. anno post eius excessum. Nobis annus M. 3660. est ab Alexandri obitu duodecimus: à quo (incluso) si ordiære supputationem, congruent numeri. Verum nos Græcorum annos supputamus, non ab anno mortis Alexandri duodecimo, sed decimo tertio propè completo: ideo nobis biennium decedit, & pro 636. prodeunt 634.

3659

3661

3932

636

634

363

4295

4295

4295

Interfuerunt huic Synodo multi ex omnib. partibus orbis terrarum viri docti, sancti, & superiore persecutione aliqua corporis parte mutilati ac debilitati: inter quos eminebant, EUSTATHIUS Episcopus Antiochenus, ALEXANDER Alexandrinus, MACARIUS Hie-

rosolymitanus, PAPHNUTIUS Aegyptius;
OSIVS Hispanus Cordubensis & alij. Histo-
ria Synodi petatur ex Eusebio, Socrate & reli-
quis scriptoribus. Harum enim tabellarum
angustia tantam rerum amplitudinem ac va-
rietatem non capit. Annum saltem exactè an-
notare volumus: nam & de illo mirè variant
scriptorum sententiæ.

INTERVALLA PRIORVM SEX SYNODORVM Oecumenicarum.

A Synodo Nicena ad Constantinopolitanam, an. 56.

A Constantinopolitana ad Ephesinam, 50.

Ab Ephesina ad Chalcedonensem, 20.

A Chalcedonensi ad Constantinop. secundam, 100.

A Constantinop. II. ad Constantinop. III. 129.

325	381	431	451	551
56	50	20	100	129
381	431	451	551	680

*Hoc anno Constantinus filium suum Constantium
declarat Casarem, ipse bisdecennalibus Nicome-
dia celebratis. Sygon.*

ALEXANDER, Episcopus Alexandriae AE-
gypti, vita excessit mente quinto post Nicenā
Synodum exacto, ut annuat Theodoretus. Is
successorem sibi designavit collegam suum A-
THANASIUM presbyterum, absentem. Hic
est magnus ille Athanasius, egregijs in Ecclesiā
DEI meritis clarissimus, cuius SYMBOLVM
Ecclesiæ CHRISTI hodie magna veneratione
amplectitur ac profitetur. Hic Episcopatum
Ecclesiæ Alexandrinæ tenuit annis 46. Sed
hos consumpsit inter varia certamina & peri-
cula pro veritate suscepta, cum sese Arianis ve-
lut murum pro Synodi Nicenæ defensione for-
titer

titer opponeret. Dissentiunt Chronographi de initio annorum 46 : de quibus consulat Lector Socratem & alios.

Hoc vel sequenti anno Constantinus Imp. Crispum Caesarem, filium suum, ex Minervina concubina susceptum, interfici iussit, instigante nouerca Fausta, Constantini coniuge. Victor. Eutrop. Euseb. Sozom. Cedren.

Olymp. 276. V. C. 1077.

326

Hic definit Chronologia Euseb. quæ à natali Abrahamæ huc vsq; continet (nostra supputatio-
ne) annos 2347: estq; à prima Olympiade hic annus 1100. Apud Euseb. anni C H R I S T I paulò aliter quàm à nobis digesti sunt. Nam qui nobis est 326. C H R I S T I, illi est 329: id quo errore factum sit, facile demonstrari ex tabulis Eusebianis potest, ubi anni nunc omis-
si, nunc transpositi, aut non rectè inter se coaptati sunt: numeri etiam, librariorum fortè incuria aut incitia, ita corrupti ac deprauati, ut annos C H R I S T I 310 & 311 transilierint: ne de infinitis propè mendis alijs dicamus.

Deinceps D. Hieronymus continuauit Eusebia-
nam Chronologiam, complexus ea appendice annos 52: vsq; ad annum Christi 378: qui ta-
men ipsi est 381: idq; ob Eusebianum illum, de quo diximus, errorem.

H E L E N A Constantini mater, diuinis monita
visionibus, crucem Domini nostri I E S V
C H R I S T I vnà cum clauis ac titulo crucis,
Hierosolymis reperit: sepulchrum quoq; Do-
mini, quod impij Christianorum odio, for-
dium ac pulueris aggeribus oppleuerant atq;
obtexerant, Venerisq; templo ibidem extru-
cto profanauerant, repurgari ac instaurari cu-
rauit. Euseb. lib. 3. de vita Constan. & alij.
Ecclesia festū inuentæ crucis celebrat 3. Maij.

CON-

CONSTANTINVS Romam de Licinio tyrāno triumphans inuit: ibiq; *Vicennalia*, & ante *Nicodemie*, celebravit. Quæ dum aguntur, nuncius de sepulchro & cruce **CHRISTI** inuenta accessit, qui & ipsum, & Pontificem Syluestrum, & vniuersum piorum populum ingenti lætitia extulit. Constantinus itaq; Hierosolymis templū splendidissimum extrui iussit: qua de re apud Euseb. extant Imperatoris literæ ad Macarium eius vrbis Episcopū. Dum templum hoc ad Caluariam conditur, Helena honesto filij exemplo atq; imitatione permota, duo alia sana, filio pecuniam subministrante, extruere adorta est: vnum in Bethlehem, alterum in monte oliuarij, vt non solum mortis, sed etiam natiuitatis & ascensionis dominicæ loca monumentis ad accendendam religionem illustribus insignirentur. *Sigon.*

4297

HELENA Romam reuersa crucis dominicæ portionem & titulum, Basilicæ in Palatio Sessoriano à se conditæ, intulit. Constantinus ex tribus clauis vno galeam, altero frenum equi ornauit. *Sigon.*

327

HELENA cum audiuisset, Crispum Cæsarem, insigatione Faustæ rouerca, occisum esse, obiurgato ob eam rem filio Constantino, effecit, vt Faustæ balneo ardenti inclusa, nimio aestu necaretur. *Victor. Hieron:*

Circa hunc annum obiit **HELENA AVGVST A**, testamento præsentē filio ac nepotibus condito, 20. Iulij: ætatis 80. *Euseb. lib. 3. de Vita Constan.*

4300

IVBILÆVS MVNDI 86. *Mosis 36. prædicationis Christi 6.*

330

Olympias 277. V.C. 1081.

CON-

CONSTANTINOPOLIS CONDITA.

Antiqua & nobilis Urbs Thracia, Byzantium, à Constantino instauratur, dilaturatur, muris cingitur, & aedificijs exornatur.

Iuuenius Hispanus, qui Euangelia heroicis versibus explicauit, hoc tempore claruit. Hieron.

4301

CONSTANTINOPOLIS, à conditore Constantino denominata, die Undecimo Maij solēnib. Ceremonijs dedicata est, ut esset orientalis imperij sedes, ideoq; noua Roma dicta. Alij hanc Urbis consecrationem ad annū superiorem, alij ad sequentem referunt. Nos, prater Hieronymi, sequimur Marcellin. Comitem, cui annus Christi 527. est à condita Constantinopoli 197: Unde elicitur hunc esse primū Urbis illius annum. Hinc ad captam à Turcis Constantinopolim 1122. Estq; hic Roma condita annus 1082.

331

4302

Edicto Constantini gentilium templa subuersa sunt. Hieron. Est annus 30. à subuersis templis Christianorum sub Diocletiano.

332

4305

Martyrion, siue templum Hierosolymis à Constantino conditum, consecratur. Eodem anno Tyri fuit Synodus Episcoporum (alij anno sequenti ponunt) Socrat. cap. 28. 33. Theod. 1. cap. 31. Euf. l. 4.

335

4306

Plurimum variant autorum annotationes de anno interitus Arij: Sed Socrates lib. 1. cap. 37. & 39. non obscurè indicat, interitum Arij antecessisse Constantini excessum vnus anni spacio. Sic etiam Sozomenus lib. 2. cap. 29. Sed vt vt annum non exactè definiamus: tamen historiam recitabimus. Cū Arius Constantinopoli in Ecclesiae communionem recipiendus esset, Alexander eius urbis Episcopus, tota nocte in templo prostratus orauit DEVM, vt Ecclesiam praesenti periculo liberaret, & de Ario blasphem.

336

blasphemiæ pœnas reposceret. Postridie
 ARIVS magna suorū caterua in templū deduc-
 tus, inter eundū corripitur horribilibus ven-
 tris torminibus, laxataq; aluo pctit latrinam,
 in qua sedens vnā cum excrementis effudit ie-
 cur, intestina, impuramq; animam, fortitus
 scœdum, suaq; impietate dignum exitum.

Constantius Athanasium Treuiris exulare iussit.
 Socrat. Theod.

4307

CONSTANTINVS MAGNVS Impera-
 tor victoriosissimus, & in opprimendis tyran-
 nis felicissimus, accepto paulò antè sacro bap-
 tismate, Nicomediz inter pias preces expi-
 rauit, festo Pentecostes, 22. Maij, ætatis 64.
 (alij 65.) imperij 31. Sepultus Constantino-
 poli in templo à se condito & B. Apostolorum
 memoriæ consecrato. Euseb. in vita eius So-
 crat. &c.

337

Obitus eius Cometę ortu denūciatus est. Eutrop.

FILIORVM CONSTANTINI IMPERIVM.

CONSTANTINVS successores reliquit tres
 filios, atq; vnum fratris filium Dalmatium: qui
 tamen non multò pòst oppressus est factione
 militari, & Constantio patruelis suo potiùs si-
 nente quàm iubente. CONSTANTINVS im-
 perauit an. 3. CONSTANTIVS 25. in-
 coatis (24. plenis) CONSTANS 13.

4308

ATHANASIVS ab exilio Treuirensi redit
 Alexandriam post annos 2. mens. 4. Theod.

338

4309

Per hæc tempora mortuus est EVSEBIVS Pam-
 phili, Cæsareæ Palestinæ Episcopus & Chro-
 nographorum Ecclesiasticorū facilè princeps:
 cuius indefesso studio, incredibili diligentia, &
 vix satis æstimandis laboribus posteritati con-
 secrata

339

secreta est bona historię Ecclesiasticę pars,
qua hodie fruimur. Vide Socrat. 2. Sozom. 3.
Ex hoc tempore Constantius Imp. in Synodi Ni-
cenę decretis tuendis parum constans, Ortho-
doxos Episcopos in exilium pellere & Arianos
fouere cœpit.

4310

CONSTANTINVS .IUNIOR bellum fra-
tris Constanti inferens, prope Aquileiam occisus:
& Respub. ad duos Augustos redacta est. Eu-
trop. Hieron.

340

4311

ATHANASIVS, post Synodum Antioche-
nam, iterum Arianorum artibus exactus, Ro-
mam ad Iulium Rom. Pontif. profugit. Aria-
ni enim adversus quos de fide disceptare non
poterant, eos subornatis accusatoribus, fictis-
que criminibus appetebant, inter quos præci-
puè aggressi sunt Athanasium acce-
rimū concilij Niceni vindicem. Sulp. Socrat. &c.

341

4313

S. NICOLAVS Myræ in Lycia Episcopus,
ob beneficentiam in pauperes celebris, floret.

343

4317

SYNODVS SARDICENSIS, par Nice-
næ, celebratur, & decreta Nicena confirma-
tur: Athanasius & alij Episcopi extorres, se-
dibus suis restituuntur: Ariani damnantur.
Socr. 2. Tripartit. &c. Hanc Synodum præci-
puè rexit & gubernavit Osius Episcopus Cor-
dubensis.

347

*Eclipsis Solis conspecta est: qua ab alijs ad seq. an-
num refertur. Vide Gerhar. Mercatorem.*

Circa hoc tempus mortuus est Paulus, primus E-
remita, centenarius maior (alij 113.) Sectari
cœperat vitam solitariam natus annos 16. Er-
go Eremitum incoluisset annis amplius 80. Hu-
ius vitam descripsit Hieronymus.

4318

CONSTANTIVS à fratre Constante submoni-
tus, Athanasium & alios exules, quos Sardicense
decretum absoluerat, ad suas Ecclesias reuocat.

348

AVREL.

AVREL. PRVDENTIVS, Poëta Christianus, nascitur, vt ipse scribit, Cos. Salia.

4320

Olymp. 282.

MAGNENTIVS, Constanti Imperatori perfidus & ingratus, arripit imperium: Constanti Caesar interficitur: atq; annus Roma condita 1100. Compl.

350

Hac morte imperiū Rom. ad vnum CONSTANTIVM deuolutum est, & ARIANIS aperta ianua virus suum late spargendi, & ORTHODOXOS addiscendi. Nam cū adulationibus CONSTANTIVM, nimis credulum, sibi deuinxissent, perfecerunt, vt Athanasius exulans passim ad necem quæreretur. Ita postquā Christianis princip. diuino beneficio ad summum imperium accitis & euectis, res Ecclesiæ in melius verti debuissent, & Imp. Ethnici nostros persequi desissent: Satan per ipsos CHRISTIANOS persecutus est CHRISTIANOS, & CONSTANTIVM Imp. peruerso zelo armatum incitauit, vt sub nomine pietatis, viris pijs persecutionem moueret. Vide Oros. Eutrop. Socr. Soz. Viët.

4321

Bellum Constantij aduersus Magnentium oritur: quod antequam Const. intus susceperet, Gallum Confobrimum suum (filium fratris Constantini Magni) Casarem fecit. Socrat. Sozom. &c.

351

SYNODVS SIRMIIENSIS à Constantio coacta tentauit inter ORTHODOXOS & ARIANOS conciliationem, proposita certa CONCORDIAE FORMVLA, in qua vox *ὁμοῶς* omiſſa erat. Verū ea ex re maiores dissensiones nate sunt, cū vtrq; pars ambiguam fidei formulā pro se interpretaretur. Socr. 2. Soz. 4.

4323

MAGNENTIVS aliquot preljs à Constantio victus, violentas sibi manus infert 15. Augusti. Socrat. lib. 2.

353

AMMIA-

AMMIANIMARCELLINI monumenta, qua supersunt, hinc initium sumunt, complectentia historiam annorum 26. &sq; ad Valentis Caesaris interitum.

GALLVS Caesar Constantij iussu occisus, cum an. 4. imperasset. Ammian. Socrat. à morte Pompeij 400.

354

S. ANTONIVS EREMITA obiit, ætat. 105. Hieron. & Marian. anno 19. Constantij.

355

S. AVGVSTINVS circa hunc annum natus est, si 76. annis vixit, & anno Christi 430. obiit.

LIBERIVS Roman. Pontifex à Constantio relegatur. Ammia. Theod. Sozoni.

HILARIVS Pictuorum Episcopus & alij in exilium extruduntur edictis imperatorijs, quod ARIANI certam sibi de ORTHODOXIS victoriam pollicerentur, si præstantissimi quique viri à disputationibus & certaminibus submouerentur. Ceterum exules omnium piorum studijs, opibus ac sumptibus adiuti, subleuati & sustentati sunt. Interim Ariani Synodum Nicenam vnus literæ adiectione corruperant, pro ὁμοῦσιον ponentes ὁμοιόσιον: id est, quod filius non esset vnus cum patre substantiæ, sed similis substantiæ. Sulpit.

IULIANVS, Galli frater, à Constantio declaratur Caesar, 6. Nouemb. Ammia.

4326

S. MARTINVS Sabariensis per hæc tempora militiam sub Iuliano deseruit, dictitans, semilitaturum Deo. Dehinc Hilario Episcopo familiariter uti cœpit. Vitam eius descripsit Sulpitius.

356

CONSTANTIVS Imp. Romam triumphans ingreditur, & vbi maiestatem ac nobilitatem admiratur. Derisus tamen, cum triumphales arcus aureo suo curru transgressus, more anseris ceruicem inclinaret, cum aliquis statura esset

P

pusilla.

pussilla. Hornisda Regi astans interrogatus: Ecquid de Roma sentiret: id sibi tantum placuisse aiebat, quòd didicisset, ibi quoq; homines mori. Amma. Hic Constantius nunquam expulso scribitur. Idem.

Victorinus Rhetor, & Donatus Grammaticus, D. Hieron. præceptor, Romæ clari habentur. *Hali filius Abenragel Arabs, insignis Mathematicus nascitur die 12. Febr. hora 10. ante merid. Eber.*

4329

SYNODVS ARIMINENSIS & SELEUCIENSIS congregantur. Legatis Concilij Ariminensis tradidit Constantius **FIDEI FORMVLAM** verbis fallentibus inuolutam, quæ Catholicam doctrinam, perfidia latente loqueretur. Nam eiusq; vocabulum tanquam ambiguum, & temerè à Patribus vsurpatum, neq; ex autoritate scripturæ profectum, abolebat, ne vnus cum Patre substantiæ Filius crederetur. Eadem formula obtinuit etiam sacerdotibus Occidentalibus. Arimini collectis, & Orientalibus apud Seleuciam. His tam frequentibus Synodis & Antisynodis nihil actum, nisi vt paucis in fide vera manentibus, alij metu fracti, alij exemplis tracti, cum auctoritatem ex numero seu multitudine sumpissent, **FORMULAE ARIANAE** subscriberent. Addit Sulpitius, quosdam cum conditione subscripsisse, affirmantibus. Arianis, si quid minus plenè præsentis confessione editum videretur, nostri adderent quæ addenda putarent: præbituros se, in his quæ essent adiecta, consensum. Fauorabilis professio pronis omnium animis excepta, nec vltra nostri repugnare ausi, iam quoquo modo finem perturbatis rebus imponere cupientes. Ita neutra pars vicisse se penitus, aut victam putare poterat: quia fides ipsa pro Arianis,

359

nis, adiectæ vero professiones pro nostris erant, &c. Sulpit.

4330

HILARIUS ubi animaduertit, Occidentalib. deceptis, Orientales per scelus vinci, libros aduersus Arianos à se scriptos tradidit Constantio, qui eum ad Pictauos redire iussit. Quàm miseranda verò fuerit hoc tempore Ecclesiæ facies, rerumq; omnium perturbatio, ex his Hilarij verbis disci potest: *Post Nicenam Synodum, inquit, nihil aliud quàm fidem scribimus: dum in verbis pugna est: dum de nouitatibus questio est: dum de ambiguis, dum de autoribus querela est: dum de studijs certamen est: dum in consensu difficultas est: dumq; alter alteri anathema esse cœpit, propè iam nemo est CHRISTI. Proximi anni fides quid immutationis habet? Primum decretum Homousion decernit taceri: sequens rursus Homousion decernit & prædicat: Tertium Vsam simpliciter à patribus præsumptam, per indulgentiam excusat: Quartum non excusat sed condemnat. Tandem eò processum est: Et neq; penes nos, neq; penes quenquam ante nos, sanctum exinde aliquid atq; insolubile persueveret. Annuas atq; mensruas de Deo fides decernimus, decretu pœnitemus, pœnitentes defendimus, defensos anathemizamus, aut in nostris aliena, aut in alienis nostra dampnamus, & mordentes inuicem, iam absumpti sumus. Hilarius.*

Eudoxius homo impius Constantinopolitanam basilicam S. Sophiæ consecrauit, 25. Februar. Socrat. 2.

Horrendis Eclipsis Solis conspectu calculo Astro-nomico cadit in annum Nati Christi 360. d. 4. Mart. an. V. C. I I I I. d. 62. à Ian. (VVitich.) Ammia. 20.

GRATIANVS Imp. nascitur. Hieron.

P 2

De hu-

360

De huius anni Paschate vide Ambros. lib. 10.
Epist. 83.

4331

CONSTANTIVS Imp. dum Iuliano cum infesto exercitu occurrit, moritur 3. Novembrii, (Eber. 5. Nouemb.) stat. 45. Socrat. 2. 3. *Ammia.*

361

NAZIANZENS scribit hunc Imp. in nouissima vite hora, tria mala, quæ sibi acciderint, deplorasse: Generi (*GALLI*) eadem: Apostatæ (*IULIANI*) liberationem: & fidei (*NICENAE*) innouationem.

IMPERIVM IULIANI Apostatæ, Constantini Magni generis & ex fratre nepotis. Ruffin. Socrat. *Ammia.* &c.

Hic initio Christianus fuit: sed ea fide repudiata factus est Ethnicus. Vt tanten omnes ad sui amorem alliceret, Christianæ religioni initio adherere se finxit, à qua iam pridem occultè desciuerat: & ut hæc celarentur, Epiphaniæ festo, templum Christianorum ingressus est, solenniter numine inuocato. *Ammia.* Huius Iuliani prosopographiam, mores, impietatem, apostasiam, versutum atq; fraudulentum ingenium, ac mirificum in Christianis persequendis studium & vafriem, præter Ecclesiasticos historicos, latissimè describunt Nazianzenus, Cyrillus & reliqui patres. Hic suæ persecutioni miscuit persuasionem, teste Nazianzeno, ideoq; fuit superiorib. nocentior & perniciosior: & ut idolorum cultus susciperetur, honoribus magis homines prouocare, quàm tormentis cogere studuit, nō tam Christianorum corpora occidens, quàm vaferrimis technis eorum cordibus Christum euellere tentans. Nazianzenus ait, Iulianum dictum fuisse Idoli-
lium, quod idolorum templa à Constantino

Magno

Magno clausa aperuisset, caq; Ethnicis restitu-
illet. Deditus fuit artibus magicis, ac ethnicis
diuinationibus ex victimarum extis, &c. Ec-
clesias spoliavit redivis, allegans dictum:
Beati pauperes, &c.

32

IULIANVS legem tulit, ne Christiani Gramma-
ticam, aliasq; artes liberales vel docerent vel
discerent. Nam nostris ipsorum, inquit, pen-
nis percellimur, vt est in prouerbio: siquidem
nostrorum scriptorum praesidijs muniti, bel-
lum contra nos suscipiunt. Christianos etiam
aula sua, militiaq; expulit, inter quos fuerunt
Iouinianus, Valentinianus, & Valens, qui post
ipsum imperarunt. Theodoret.

362

Hoc tempore Episcopi multi, a Constantio pulsi,
è latebris proreptarunt, & Ecclesias suas recu-
perarunt.

4333

IULIANVS odio Christianorum permisit Iu-
daeis templi Salomonis reedificatione, quam
cum illi magno animorum ardore aggrederen-
tur, horrendi flammularum globi e fundamentis
erumpentes, exustis aliquoties operantibus, lo-
cum illum fecere inaccessum. Acciderunt &
alia prodigia, quibus Iudaei ab opere cepto
sunt repulsi atq; deterriti. Ammia. 23. Socr. 3.
Theod. &c.

363

Estque hic annus à condito templo Salomonis
1400. eiusdem desolatione 968. à deletis Hie-
rosolymis sub Tito 292. à morte Christi 330.

IULIANVS ingenti apparatu bellum Persis in-
tulit, cui expeditioni interfuerunt duo historici
scriptores, Eutropius & Ammianus Marcelli-
nus, quod ipsi scribunt. Cumq; Iulianus aliquan-
to incautus praelio se inferuisset, quidam eques
hasta brachium eius transiit, & costas perfo-
dit, & hasta in imis iecinerie sibi haeret: quã
dum auellere dextra manu conaretur, acuto

Viriq; ferro digitorum nervos sensit excisos. In castra itaq; delatus 6. Cal. Julij, an. atat. 32. imperij 1. mens. 8. interijt, & Ecclesiam vexatam atq; gementem maximo metu liberauit. Moriturus fertur manum sanguine impleuisse, illumq; in aërem proiecisse, & Christum, debellatorem suum, rabiose aliatrasse hoc scammate: Vicisti Galilæe. Ita simul & Victoriâ confessus est, & blasphemiam euomuit. Theodoret lib. 3. Idem scribit, Athanasium prædixisse Iuliano brevis temporis imperiū. Nam cum multis rabiem eius Ecclesijs metuendam dicerent, respondit: Est nubecula citò transitura. Libanius verò Sophista, & Iuliani in religione Ethnica praeceptor, Ludimagistrum quendam Christianum interrogans per ludibrium: Ecquid faceret fabri filius? hoc responsum tulit: Parat Iuliano loculum. Nec multis dies præterire, cum fama de Iuliani morte aduolauit, eiq; cadaver loculo reconditum ad sepulturam alatus est.

Hieronymus in Abacuc cap. 3. Dum adhuc essem puer, inquit, & in Grammatica ludo exercerer, omnesq; Urbes victimarum sanguine polluerentur, ac subito in ipso persecutionis ardore, Iuliani nunciaretur interitus, eleganter Unus de Ethnicis: Quomodo, inquit, Christiani dicunt, Deum suum esse patientem & ὡς ἑλκῶκος? Nihil iracundius, nihil hoc furore praesentius: Ne modico quidem spacio indignationem suam differre potuit. Hoc ille ludens dixerit: Ceterum Ecclesia Christi cum exultatione cantauit: Diuisti in stupore capita potentium.

Eleganter quoq; Nazianzenus: Iulianum à Persis vulneratum dicunt, cum inconsideratè excursionos faceret, & nunc huc, nunc illuc perseruitus rueret. Vultus itaq; accepit tempestiuum, totiq;

totiq; Mundo salutare, & cum stolidus ille omnia se ex visceribus cognoscere putaret, unum hoc vulnus proprijs visceribus insigendum ignoravit.

Hieronymus in Epitaph. Nepotiani: *Julianus proditor animæ suæ, & Christiani exercitus ingubitor, Christum sensit in Media, quem primum in Gallia denegarat: dumq; Romanos propagare vult fines, perdidit propagatos.*

Hieronymus, Theodoretus & alij asserunt, *Julianum in Persas euntem, Galilaorū (ita Christianos adpellabat) sanguinem dñs suis vomisse, si Victor rediret. Oraculorum enim mendacibus responsis deceptus, somniabat Victoriam, postquam Galilaos adoriri cogitabat. Verum, & Orosius loquitur, Deus impia consilia impij morte dissolvit.*

SOCRATES & THEODORETYS meminerunt Theodori Martyris, quem Iulianus comprehendi, & loris lacerari, lateraq; testis acutis perfodi iusserat: quos cruciatus cum ille egregia fortitudine pertulisset ac superasset, dimissum esse Iuliani mandato. Rufinus verò historicus memorat, se cum hoc Theodoro, longo tempore post collocutum esse & rogasse: An non cum verberibus, tormentisq; affligeretur, maximum sensisset dolorem? illum respondisse: Se initio aliquantum doloris sensisse: at postea ei astitisse adolescentulum, qui linteo molli & frigido faciem sudore manantem continenter tergeret, & bono animo esse iuberet. Et cum carnifices ab eo cruciando cessarent, se non voluptatem sed afflictionem ideo sensisse, quod is qui eius leuasset cruciatum, vnà discesserat.

Hic Iulianus est ultimus Imperatorum Ethnicorum. Cateri post ipsum Imperatores fuerunt

Christiani. Deinceps igitur de Christianorum rebus historias, utpote domesticas & notiores, abrumpemus aut contrahemus, solas ferè Imperatorum nomenclaturas, ut initio proposueramus, recensentes.

IOVINIANI IMPERIVM.

Hic cùm die 17. Iulij à militibus ad imperium capessendum raperetur, exclamavit: se Christianum esse, nec velle imperare exercitui idola colenti, & Christum repudianti. Ibi illi magno clamore affirmarunt: Se quoq; Christianos esse, & Christi nomen venerari. Socrat. Sozo. Theod.

Hic Imperator verè Catholicus & Orthodoxus Athanasium & alios Episcopos, antea proscriptos & relegatos, in sedes suas reduxit.

4334

IOVINIANVS moritur 17. Febr. ætatis 33. imperij mens. 7. d. 22. *Creditur exanimatus odore cubiculi recenti calce illiti, cùm in gravi frigore prunas nimium multas adoleri iussisset.* Eutrop. Oros.

364

Hieronym. in Epitaph. Nepotiani: Iovinianus gustatus tantum imperalibus bonis, factore prunarum suffocatus interijt, ostendens omnibus quid sit humana potentia.

Hic desinit EVTROPII Chronicon, quod continet (Si nos supputamus) res annorum à Roma condita 1115: secundum Varronem 1116: secundum Eutropium 1119. Finitur etiam hoc loco Chronicon SEXTI & VFFI Viri Consularis inscriptum Valentiniano Imp.

VALENTINIANI IMPERIVM.

Animian. Victor. &c. Noluit insignia imperij suscipere 24. Febr. quod tum annus bissextilis esset, & imperatoris electio in diem intercalarem ac infautum incideret. Die itaq; 25. Febr. adiit imperium. Vnde prudenter colligit O-nuphrius,

nuphrius, item Marcellinus hunc esse 408.
(compl. VVitich) à quarto Consulatū Iulij
Cæs. ex quo bissexti anni intercalatio compu-
tanda est. Euidētissimū sanē testimonium,
de annorum, indiētionum & Consulū huc vs-
que perducta, recteq; digesta descriptione.

V A L E N S à fratre Valentiniano Imp. in impe-
rij consortiū adsumitur, Calend. April.

V A L E N T I N I A N U S Occidenti præfuit:
V A L E N S Orienti. Ille Orthodoxorum fau-
tor ac protector fuit: Hic verò Arianorum.
Ideo de Valente sic loquitur Nazianzenus: *In-
super rexit repente nebula grandine plena, & per-
niciēs calamitosa, quæ omnem Ecclesiā con-
trixit & discerpit. Christi cultor, pariter & Chri-
sti osor: qui post persecutionem persecutor fuit,
& post Apostatam non quidem apostata, sed nil
melius Christianis. Christi nomen præ se ferens,
Christum mentiebatur.*

Theodoretus lib. 3. de Valentiniano in hunc mo-
dum: *Cum Iulianus in finem fortuna, inquit,
choreas ducens ingrederetur, & aditus viriūq;
ad ianuās consisterent, Et introeuntes aqua lu-
strali expiarent: Valentinianus tribunus impe-
ratorem præcedens, Vbi videt aquæ guttam sua
lena aspersam, pugno cadit adituum, seq; inde
non expiatum, sed turpi labe pollutū ait. Quod
factum Iulianus conspicatus, Valentinianum
ad Castellum in solitudine suam relegauit, ibiq;
vitam degere iussit. At Valentinianus anno &
paucis mens. interiectis, imperiū tanquā mer-
cedem suæ pietatis & confessionis obtinuit, & Et
Orosij Verbis utamur, qui pro Christi nomine a-
miserat tribunatum, retribuente Christo loco
persecutoris sui accepit imperiū.*

Est annus à fine captiuitatis Babylonice & à Mo-
narchia Cyri 900.

4335

Hoc tempore in Ecclesia DE I fulserunt clarissima lumina, præter Athanasium & Hilarium, BASILIVS MAGNVS Cæsareæ Cappadociæ patricæ fux Episcopus: cuius vitam descripsit Nazianzenus: GREGORIUS NYSSENVVS, Basilij Magni frater: GREGORIUS NAZIANZENVVS, D. Hieronymi in sacris literis præceptor: EPIPHANIVS Cypri Salaminæ Episcopus: DIDYMVS ALEXANDRINVS: & APOLLINARIUS SYRVS, qui cùm Iulianus Apostata Christianis liberalium artium scholis clauderet, veterem Ebræorum historiam vsq; ad regnum Saulis carmine heroico conscripsit: & argumentis è sacris literis depromptis, sacra poëmata, Comœdias & Tragedias ad Poëtarum imitationem componens, res maxime salutare animis teneræ iuventutis instillavit, miscens vtile dulci, vt ille ait. Fieri potest, vt quorundam Martyrum historias speciosis Emblematis ac figuris (quod & Aurelius Prudentius fecit) exornarit, ijsq; gestum quodammodo addiderit, vt ad discetium captum atque vsum essent accommodatiores. Vide Socratem. 3. Sozom. 5.

365

Hoc anno 21. die Iulij, cùm horrendum tremor terram concuteret, ita Et mare terminos suos egrediens omnia diluvio obruiturum videretur, Epidaurij pietentes oppidi sui subuersionem, senem Hilariorem, virum sanctum, ex Eremitio conductum collocarunt in litore: Qui cum tria crucis signa promississet in sabulo, manusq; contra tenderet, mare in magnam altitudinem intumescentes ante eum stetit, ac diu stans Quasi ad obvium indignans, paulatim in semetipsum relapsus est. Hæc Hieronymus in vita Hilari-
onis. Vide Ammianum 26. Socrat. 4.

4336

DAMASVS, vir doctus & D. Hieronymi amantissimus

366

tissimus, Romanum Pontificatum adiit: quem
ut obtineret, cruentis gladijs cum Vrsicino, ho-
mine seditioso, decertare coactus est. Amia. 27.

B. HILARIVS Episcopus Pictaviensis, mo-
ritur in patria anno sexto reditus sui. Sulp. alij
ad seq.

337 GRATIANVS Valentiniani filius, creatur Au-
gustus die 20. Aug.

339 Circa hunc annum S. AMBROSIVS factus est
Episcopus Mediolanensis, qui cum Liguriam
eo tempore gubernaret, & ad sedandū tumul-
tum, ob Episcopi electionem ortum, ad tem-
plum accurrisset, de concordia ita dissēruit, ut
communibus omnium suffragijs nemo alius
quàm ipse Ambrosius, Catechumenus adhuc,
nec dum baptizatus, multum sanè reluctans,
ad Episcopi functionem vocaretur. Quam ele-
ctionem Valentinianus Imp. adprobans, letari
se dixit, tantam esse in præside corporumq; cu-
stode pietatem, ut DEVS censuerit animas ei
commendandas esse. Hoc itaq; modo Ambro-
sius à fascibus ad pedum Episcopale peruenit.
Probus præfectus prætorio cum Ambrosium
in Liguriam mitteret, dixit: *Vade ac age, non
ut iudex, sed ut Episcopus.* Quo Apophtegma-
te non solum Ambrosium monuit, quanta re-
ligione Magistratus ei gerendus esset, verum e-
tiam de futuro eius Episcopatu vaticinam vo-
cem edidit. Alij referunt hunc euentum ad an-
nos alios: 372. 374. &c.

4340 VALENS cum nefario quorundam Vaticinio co-
gnouisset, eum sibi successurum, cuius nomen ab
his literis inciperet, THEOD. omnes Theodosi-
os, Theodoros, Theodotosq; quos ad imperiū ido-
neos duxit, e medio tolli curauit. Victor. & alij.
Prima irruptio Saxonum in Romanos limites.
Ammian. 28.

4341 A T H A N A S I V S Episcopus moritur sui Episcopatatus an. 46. (die 2. M. ij lib. ii.) Soc. S. 20. Hoc ferme tempore B. M A R T I N V S Episcopatum Turonensem suscepit, cui præfuit an. 26. Sulpit.

371

4345 VALENTINIANVS Imp. apoplexia extinctus 17. Nouemb. atq. 55. imperij an. 12. minus 100. diebus. Soc. Ammian.

375

VALENTINIANVS Iunior appellatur Augustus. Omuhr.

Ex hoc tempore Arianum Orthodoxos crudeliter persecuti sunt, Valens tyriam de adiuti & armati.

4348 Olymp. 289.

378

Lachrymabile bellum in Thracia gestum, in quo Romana legiones à Gothis & q. ad internecionem casæ sunt. Ipse VALENS Imp. cum sagitta fracta fugeret, & ob dolorem sepe equo delaberetur, ad cuius filium Villula casum deportatus est, & ibi ab insequentibus barbaris deprehensus, incensa domo, igno consumptus est 9. Augusti, cum annis 15. non plenus imperasset. Hieronym. Oros. Ammian.

Distat hæc Romanorum clades à pugna Cannensi 592. à clade Caudina 697.

Orosius refert, Gothos perisse, & mitterentur ipsis Episcopi, à quibus Christiana religionis doctrinam discerent: & Valentem eum misisse Doctores Arianos: atq. ita Gothos primæ suæ fidei rudimenta ab Arianis accepta in posterum remisisse. Iusto itaq. Dei iudicio Valens à Gothis crematus est, quorum ille animis pestiferum erroris virus infuderat.

AMMIANVS MARCELLINVS histeriam suam in morte Valentis terminat.

Desinit etiam Appendix D. Hieronymi, qua Eusebij Chronicon continuauit.

Extincto

Extincto VALENTE imperium in duos Augustos recedit. GRATIANVM & VALENTINIANVM innicrem. Gratianus ab Ariano degmate alienissimus fuit: Ideo Episcopos Orthodoxos, à Valente relegatos, exilio exemit.

4349

THEODOSII MAGNI IMPERIVM.

379

THEODOSIVS. MAGNVS declaratur Augustus, & Orienti præficitur 16. Ian. æt. 33. Socr. 5. Fuit Imperator optimus: bello & pace præstantissimus: Ecclesie instaurandæ & Reipub. reparandæ natus: Orthodoxæ doctrinæ amatissimus: atq; summis quibusq; principibus comparandus. Distat eius imperiũ à morte Alexandri Magni 700. ab Imperio Augusti Caesaris 420. à regno Decadæ et Arii Magni 1002. à natali Abrahæ 2400. à Tribunitia potestate Augusti 400. à Roma condita 1130.

Ab hoc anno incipiunt hi Chronographi: PROSPER, MARCELLINVS COMES & SIGBERTVS GEMBLACENSIS. Prosper complexus est annos 67. desinit anno CHRISTI 445. Marcellinus Comes annos 188. vsque ad annum N. C. 566. ut nunc habet Chronicon eius ab Onuphrio editum. Sigbertus peruenit ad annum Christi 1112. Prosper autem & Sigbertus Eusebianum errorem in Christi annis sequentes, cum faciunt N. C. 381: qui nobis est 379.

Hoc anno Cos. fuit Anselmus Poët. i. Gratiani præceptor, cuius poemata extant. Hunc gratitudinis ergo Gratianus ad illum dignitatis gradum euexit.

4350

IUBILÆVS MVNDI 87. Moſis 37. prædicationis Christi 7.

380

THEO.

THEODOSIVS cū Theſſalonice morbo grauif-
ſimo conſtitatus eſſet, baptiſmo initiatus eſt
ab Acholio Epifcopo Theſſalonicensi ortho-
doxo. Eodem tempore edidit priuū & ſalutare
ediſtum: *Qui nam ſini cenſendi Catholici, &
qui heretici. Ediſtum hoc in Codice recitatur,
& ſic incipit: Cunctos populos, quos Clemen-
tiz noſtræ regit imperium, &c. Data 3. Calen.
Mart. Theſſalon. Gratiano V. Theod. Aug. Coſſ.*
Eodem anno Ariani cū 40. annis Oratoria ob-
tinuiſſent, vrbe Conſtantinopoli ſunt egreſſi
die 16. Nouemb. Viciniſſim verò Homouſiani
ingreſſi, Eccleſias receperunt. Socrat. Marce-
lin. Sozom. 7.

*Vides itaq; Lector, quantis euentibus inſignis ſit hic
Iubilans Munds: Videlicet, Theodoſij baptiſ-
mo, eiusdem Conſulatu primo, & Eccleſiæ Dei
triumpho de hereticis victis omniū clarifſimo.*
De Acholio Epifcopo Theſſaloniceſi, qui Theo-
doſium baptizauit, vide Ambroſium lib. 7.
Epiſt. 59.

4351

SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA,
Oecumenica Secunda, à Theodoſio indiſta,
celebratur à 150. Epifcopis, contra Macedo-
nianos *ἀνεμματού αἵρεσις*, id eſt, negantes Spi-
ritum ſanctum eſſe **DEVM**.

381

SYMBOLVM quoq; **NICENVM** repetitum,
confirmatum, & verborum quorundam adie-
ctione declaratum ac illuſtratum eſt. Socr. 5.
Hic eſt annus à condita Conſtantinopoli 50. Et
à condito templo ſecundo Hieroſolym. 900.
BASILIVS Magnus circa hunc annum mor-
tuus eſt.

ATHANARICVS Gothorum rex, cum quo
Theodoſius ſadus pepigerat, menſe Ianuario
Conſtantiuopolim venit, eodemq; menſe morbo
periit.

Goths

4352

*Gothi rege suo defuncto, afficientes & admirantes
virtutem, benignitateq; Theodosij, Romano
seſe imperio dediderunt. Mar. el. Oroſ.*

382

Concilium Romæ à Damaso habitum, cui inter-
fuerunt, Paulinus Antiochiæ Episcopus, Epi-
phanius Salaminæ Episcopus, & D. Hierony-
mus. Sigon.

4353

ARCADIVS à patre Theodosio creatur Augu-
stus, & in imperij consortium adſciſcitur 16.
Ian. Constantinopoli. Socr.

383

*MAXIMVS militum ſeditione in Britannia, in-
uitus propemodum, Imperator creatur. Oroſ.*

GRATIANVS Imp. Maximi tyranni dolis cir-
cumuentus apud Lugdunū interficitur 8. Cal.
Septemb. an. ætat. 24. imperij 16. Marcellin.

S. AMBROSIVS Episcopus, dum templum Medi-
olanenſe Arianis tradere recuſat, periculis
obiicitur, Iuſtina Valentiniani iunioris matre,
& Ariana labe infecta, exitium ei moliente.
Qua de re lege Ambroſ. lib. 5. Epist. 33. & 34.

*S. SYMMACHVS Romana urbis præfectus, à
Valentiniano petiſt Ethnica ſacra reſtitui. Hunc
Symmachum reſutauit D. Ambroſius, & Poë-
ta Prudentius duobus libris carminum, quos
ſtudioſi legant.*

Hic eſt annus, ab exitu ex Aegypto 1900. à trans-
migratione Iechonix 1000.

4354

HONORIUS Imp. Theodoſij filius, naſcitur 9.
Sept. matre Placilla.

384

4355

D. AVGVSTINVS Mediolani fuit profeſſor
Rhetorices, & D. Ambroſium docentem au-
dire cœpit.

385

Calendis Ianuarij orationem habuit in laudem
Coſ. Bautonis. Aug. tom. 7. lib. 3. cap. 25.
cōtra literas Petiliani.

THEOPHILVS Episcopus Alexandrinus, qui cē-
tum annorum paſchales circulos edidit, floret.

MAXI-

- 4356 *MAXIMVS* Imp. Tremirus Vistor ingreditur.
B. MARTINVS Treuiris excipitur conuiuio re- 386
gio à Maximo Imp. presente Consule Euodio.
Priscillianus supplicio addicitur. Sulp.
- 4358 *MAXIMVS* tyrannus à Theodosio Victus 27. 388
Augusti, & prope Aquileiam à militibus capi-
te truncatus. Socr. Marcell.
- De hoc bello ita Orosius: Theodosius iustis neces-
sarijsq; de causis ad bellum civile permotus, cum
è duobus Augusti fratribus & Vllionem Gra-
tiani interfecit sanguis exigeret, & restituti-
onem Valentiniani miseria oraret, posuit in Deo
spem suam, seq; aduersus Maximum tyrannum
sola fide maior (nam longe minor erat Vniuer-
sa apparatus bellici comparatione) proripuit.
Andragathius Maximus Comes summæ belli ad-
ministrabat: qui cum omnes alpium ac sum-
mum aditus communisset, ineffabili iudicio Dei,
naval expeditione, dum incantum hostem pra-
uenire & obruere perarat, spontè eadem claustra,
qua obstruxerat, deseruit. Ita Theodosius ne-
mine sentiente, & non dicam, repugnante, va-
cuitas transmisit alpes, atq; Aquileiam impro-
visus adueniens, hostem illum magnum, Maxi-
mum trucem, & ab immanissimis quoq; Ger-
manorum gentibus tributa ac stipendia solo ter-
rore nominis exigentem, sine dolo & controuer-
sia clausit, caput & occidit. Andragathium Co-
mes, cognita Maximi nece, precipitem sese è ua-
ci in undas dedit ac suffocatus est. Formidolo-
sissimum itaq; bellum sine sanguine &sq; ad Vi-
ctoriam, duorum morte confectum est.
- Circa hunc annum S. AVGVSTINVS Mediola-
ni baptizatus est ab Ambrosio Episcopo die
Paschatis. Eodem anno obiit MONICA ma-
ter eius æt. 56. Augustin. scribit (lib. 3. c. 25.
contra literas Petiliani) se post Maximi Ty-
ranni

ranni mortem Africam repetiuisse. Alij Baptisum eius in 386: alij in 389. conferunt. Sigonius in 384. Nos indefinitè posuimus. Sermo Ambrosij eo die habitus, est inter eius sermones vltimus.

4359 THEODOSIVS, adiuncto sibi filio Honorio, 389
 & Valentiniano Iuniorè, Roma de Maximo Vi-
 cto triumphat.

GREGORIUS NAZIANZENSIS moritur.
 Hieronym. in Catalag.

4360 AMBROSIVS Episcopus, Theodosium Imp. die 390
 Paschatis templo Mediolanensi exclusit: nec
 priùs ad sacram synaxin eum admisit, quàm
 veræ ac seriæ pœnitentiæ publica signa osten-
 deret. Nam cùm Theſſalonicæ per seditionem
 quidam interfecti eſſent, Imperator nimium
 excandescens, iusserat promiscuam turbam, in-
 fontes pariter cum fontibus trucidari: itaque
 ad septem millia hominum perierant. Totam
 historiam fusè describit Theodoretus lib. 5. &
 Tripar. 9. Augustin. Ciuit. lib. 5. cap. 26.

AMBROSIVS Theodosium ad pœnitentiam co-
 hortatus est per Epistolam, quæ extat lib. 5.
 Epist. 28.

Verba Ambrosij, quibus Theodosium ab ingres-
 su templi reiecit, nonnulla ex Theodoretò reci-
 tabimus: *Quibus oculis, inquit, intueri tem-
 plum illius, quæ est omnium Dominus? quibus
 pedibus sanctum illud solum calcabis? Quis,
 quæso, manus iniusta cade & sanguine respersas
 extendere audes, & eisdem sacrosanctum cor-
 pus Domini accipere? Aut quomodo veneran-
 dum eius sanguinem ori adinuebis, qui furore
 ira iubente, tantum sanguinis tam iniquè effu-
 disti? Recede igitur, & te conare nouo scelere
 scelus artè edium angere: Sed capeſſe vincu-
 lum, quò ut ligeris, Dominus omnium calatus*

Q

senten-

sententiam d. r. Quod quidem Vinculum & m. habet, & morbum animi depellendi, & te ad sanitatem restituendi. Huic orationi obsecrus Imperator (nam diuinitus educatus eloquijs, accuratè norat tum quæ essent officia Sacerdotum, tum quæ regum propria) cum gemitu & lachrymis ad palatium suum reueritur.

- 4361 THEODOSIUS elapsis ab excommunicatione octo mensibus, ipso festo natalis Christi, hoc anno incunte, ab Ambrosio absolutus & in Ecclesiam receptus est. Eodem submonente Imperator conscripsit legem, qua cognitiones causarum de cæde, & poenæ capitales, ab Imperatore iniunctæ, in diem tricesimum differri iubentur.

Hoc fermè anno B. AVGVSTINVS factus est Presbyter in Ecclesia Hipponensi, cui præfuit an. 40. ætatis circiter 37. dependet hæc consignatio ex anno obitus. Est a nato Dauide annus 1500.

- 4362 VALENTINIANVS Iunior, Imp. Rom. dolo Arbogastis strangulatur, atq; vt voluntariam sibi mortem conscivisse putretur, laqueo in sublimi suspensus est: Idib. Maij, pridie Pentecostes, die Sabbati: cum imperasset an. 16. mens. 5. d. 24. Epiphanius. Onuphr.

De huius obitu lege orationem funebrem D. Ambrosij, & Epistolam lib. 5. ep. 34.

MORTUO Valentino ARBOGASTES EVGENIO, homini pagano & fero, imposuit Imperatoris titulum, ipse simul imperaturus, Occidentis itaq; imperium cesariè inmisit & occupavit Eugenius. Oros. Marcell. Socr. Prof.

- D. HIERONYMVS illustrium in Ecclesia virorū catalogū hoc anno, qui est (vt ipse ait) Theodosij principis decimus quartus, contexuit: ubi inter cætera scribit, hoc anno adhuc in vi-

uis esse Didymum Alexandrinū, Epiphanium, Ambrosium, Gregorium Nissæ Episcopum & Basilij Magni fratrem, Sophronium & alios. Nazianzenum ait mortuum esse ante triennium propè. Admiratione dignum est quod de Didymo Alexandrino refert, eum à parua ætate oculis captum artes liberales præclare didicisse, & commentarios scripsisse, in Psalmos & Evangelia, &c. & iam excessisse annum ætatis 83. Extrat eius liber de Spiritu sancto, quem Hieronymus in latinum vertit.

363 HONORIVS à patre Theodosio appellatur Augustus 10. Ianuarij.

393

THEODOSIVS Ioannem Monachum apud Thebaidem ob futurorum scientiam celebrè, & cuius prædictioni de Maximo opprimendo euentus responderat, de euentu belli aduersus Eugenium consulit: cui ille victoriam pollicetur, vt scriptum reliquerunt pleriq; scriptores Ecclesiastici.

4364 VENTI PRO THEODOSIO PVGNANT.

394

EVGENIVS atq; ARBOGASTES, inquit Orosius, collectis Gallorum Francorumq; viribus, & idolis à se cultis nixi, instructas acies cæpi expedierant, & arcta Alpium latera atq; transitus præmissi callidè insidijs occuparant, Et etiam si numero ac viribus impares forent, sola tamen belli dispositione vincerent. At verò Theodosius in summis Alpibus constitutus, expers cibi ac somni, Christum solus solum qui omnia posset, corpore humi fusus, mente cælo fixus orabat. Dehinc postquam insomnem noctem precum continuatione transiegit, & testes propemodum lacunas lacrymarum reliquit, arma corripuit, ac signo crucis signū prælio dedit, seq;

22

in bel-

in bellum, etiamsi nemo sequeretur, Victor facturus immisit. Vbi vero ad contigua immiscenda pugra spacia peruentum est, continuo magnus ille & ineffabilis turbo ventorum in ora hostium irruit. Ferebatur per aërem spicula missa nostrorum, atq; ultra mensuram humani satietus, in aëre portata nusquam propemodum cadere sinebantur, priusquam impingerent, & hostium ora pectoraq; verberarent: tela etiam qua ipsi hostes extorserant, ventis excepta, ne retrorsum coacta, ipsos infelicitè configebant. *EVGENIVS* captus atque interfectus est: *ARBOCASTES* sua se manu peremit.

De hoc bello Augustinus lib. 5. Civit. cap. 26.

THEODOSIVS contra robustissimum Eugenij exercitum, inquit, magis orando quam feriendo pugnavit: Ut nobis retulerunt milites qui adfuerunt, extorta sibi esse de manibus quacunq; iaculabantur, cum à Theodosij partibus in adversarios vehemens ventus irret, & non solum quacunq; in eos iaciebantur concitatisime raperet, verum etiam ipsorum tela in eorum corpora retorqueret. Vnde & Poëta Claudianus, quamvis à Christi nomine alienus, in eius tamen laudibus dixit:

O nimium dilecte Deo, cui militat æther,
Et coniurati veniunt ad classica venti.

Socrates interitum Eugenij refert ad 6. diem (Eber. 17.) Septemb.

4365

THEODOSIVS MAGNVS Ecclesie nutritius Mediolani moritur ex hydrope 17. Ianuar. an. ætat. 60: imperij 16. cum ante mortem condito testamento duobus filijs, Arcadio Orientem, Honorio Occidentem regendum tradidisset, & illi Rufinum, huic Stiliconem tutorem adiunxisset. Sepultus Constantino- poli. Post diem quadagesimum D. Ambrosius in tein-

395

in templo, præfente Honorio, orationē, Theodosij laudes continentem, recitavit, quæ tomo 3. operū eius extat, & lectū est dignissima. Hic Theodosius, teste Augustino, dicere solitus est: *Magis se gaudere, quòd membrum Ecclesiæ Dei esset, quàm quòd in terris regnaret.*

ARCADIUS & HONORIUS post patrem Theodosium imperarū: ille in Oriente an. 13. mens. 3. d. 15: hic in Occidente an. 29.

Hoc seculo vixit CLAUDIANVS Poëta, qui horum temporum res gestas accuratè & eleganter descripsit. GILDO (de quo Claud.) hoc anno Africam spoliauit.

Huc etiā pertinet Claudiani panegyri in fratres, Olybrium & Probinum huius anni Consules: & duo libri in Rufinum, tutorem Arcadij, qui à militibus hoc anno occisus est, 27. Nouemb. teste Socrate.

Desinunt Chronica RVFFINI & SEXTI AVRELII VICTORIS, quorum ille res Ecclesiasticas descripsit, & Socrates & alij: Hic vero literis mandauit Vitae Imperatorū, facta initio ab anno primo Monarchiæ Augusti, victo ad Actium Antonio, quæ narrationes continent 424. annorum historiam.

4366 Tertius Honorij Consulatus, de quo Claudianus. 396

4367 S. MARTINVM Episcopum Turonensem hoc anno ex hac vita migrallē, ætat. 81. scribunt Gregorius Turonensis, Mariānus, Contractus, Sigebertus: sed alij ponunt 404. 397

4368 D. AMBROSIVS obiit 4. April. cūm ferē triennium superuixisset Theod. Paulin. Marcel. 398

AMBROSIVS moriturus ad circumstantes sacerdotes dixit: Non sic vixi, vt me pudeat inter vos viuere: nec mori timeo, quia bonū habemus Dominum. Id nos aliquando in votum defleximus:

Tu da gnate DEI, Sita nos neuē pudere

Neuē etiam mortis pānitusse queat.

IOANNES CHRYSOSTOMVS patria Antiochenus, ordinatur Episcopus Ecclesiæ Cōstantinopolitanæ 26. Februa. Socr. 6. Niceph. 13.

GILDO à Mazesele pralio victus interijt. Hoc est illud bellum Gildonicū à Claudiano descriptum. Est & quartus Honorij Consulatus, de quo idem.

Hoc anno HONORIVS nuptias celebravit cum Maria Sisiliconis filia, de quo vide duo Epithalamia à Claudiano scripta.

4369

In Urbe Carthagine GAUDENTIVS & IOVI-VS, comites Honorij Imp. 14. Calend. April. falsorum Deorum templa euerterunt, & simulachra frugerunt. Augustin. Ciuit. 18. cap. 61.

399

Hoc anno Cos. fuit Eutropius Eunuchus, in quem Claudian, duos libros scripsit. Hæc pertinet eiusdem panegyri in Mantij Theodori Consulatum.

4370

Hoc anno Cos. fuit Stilico, in cuius laudem Claudianus scripsit 3. panegyres, quas studiosi legant propter horum temporum historiam.

400

Hucusq; Chronicon suum perduxit SVLPITI-VS SEVERVS Episcopus Bituricensis, qui quātus vir fuerit, scripta loquuntur. Familiarem habuit Paulinum Episcopum Nolanum, de cuius vita vide Victoris Giselinii viri doctissimi atq; diligentissimi librum.

De Sulpitio refert Gennadius, eum à Pelagianis deceptū, & culpam agnoscentem silentium vsq; ad mortem tenuisse.

4371

THEODOSIVS IUNIOR, Arcadij Imp. & Eudoxiæ filius nascitur 10. April. Socr. 6.

401

GOTHORVM IRRVPTIO IN ITALIAM.

*Ex hoc tempore Goshi de inuadenda Italia, Urbeq;
Roma*

Roma occupanda aut diripienda consilia agitare ceperunt, duce eorum ALARICHO ad eum rem eos Vehementer cohortante. Nunc itaque demum Italia, qua multis seculis formidini ac terrori externis gentibus fuerat, externa arma metuere cepit, & ea paulo post domi sua vidit ac horruit. Hinc ad Caroli Magni coronationem in Urbe Roma, anni 400. Tot annis Italia, ut loquitur Sigonius, calamitatum, aut praesentium sensu, aut impendentium metu percussa, nunquam quieuit: Sed humanorum malorum extrema omnia passa est, atq; Ecclesia DEI, quae paulo ante constituta per Constantinum inde per annos centum in aliqua esse dignitate ac potentia ceperat, maximam ex omni parte iacturam labemq; contraxit.

ALARICHVS per Tridentinum saltum 14. Cal. Septemb. descendens, obuia quaq; Alpina oppida primo impetu cepit. Sigon.

4372

De re apud Pollentiam oppidum à Stilicone adversus Alarichum & Gorthos hoc anno gesta, Vide Prudent. lib. 2. adversus Symmachum, responsione quinta:

403

Tentavit Geticus nuper delere Tyrannus
Italiam, patrio veniens iuratus ab Istro.

Huc pertinet libellus Claudiani de bello Getico. De pugna Stiliconis adversus Gorthos commissa ipso die Paschalis, Vide Oros. & alios.

EPIPHANIVS Episcopus Salaminæ, Constantinopoli in Cyprum rediens, moritur in itinere. Socra. 6. Trip. 10.

IOHANNES CHRYSOSTOMVS mandato Arcadij Imp. Ecclesia Constantinopolitana pellicitur: sed cum seditio populi, Chrysostomum desiderantis, metueretur, reuocatus, inq; solium suum restitutus est. Socr. 5. Trip. 10.

THEODOSIVS IVNIOR adhuc in cunis vagiens

Q4

à patre

à patre Arcadio appellatur Augustus. 17. Cal.
Febr. Marcell. & alij.

4373 *HONORIVS Imp. Roma de Sicilia Gothia triumphat. Stilico cum Alaricho pacē constituit. Sigon.* 403

4374 *IOHANNES CHRYSOSTOMVS* Arcadij mandato iterum in exilium abducitur, cum in Eudoxiam Augustam linguam exacuens pro concione quædam dixisset liberius. Hoc tempore celebrem illam concionem recitauit, cuius initium est: Herodias iterum insanire, iterum commoueri, iterum saltare pergit: iterum caput Iohannis in disco accipere studet. 404

Pridie Cal. Octob. cum grando magnitudine inuisitata in suburbij Constantinopolis fortè decideret, percrebuit sermo, istud Deo irato propter Iohannem indicta causa abdicatū contigisse.

Hunc sermonem Eudoxiæ mors vehementer auxit. Nam quatruiduo post delapsam grandinem è vita decessit. Socr. 6. Trip. Marcell. Prosp.

P A V L A Romana mulier primariæ nobilitatis & eximie pietatis in Domino obdormiuit 26. Ianuar. tertia Sabbati: cum vixisset ann. 56. mens. 8. d. 20. Hæc mortuo marito mundi contemptum coeperat profiteri, atq; in eo proposito Romæ vixerat quinquennio, apud Bethlehem verò an. 20. in monasterio virginum à se instituto. Eius Epitaphium scripsit D. Hieronymus ad Eustochiam virginē, Paulæ filiam, quod extat in primo tomo operū Hieronymi.

P R V D E N T I V S Poëta hoc anno edidit libros Cathemerinon, quia in præfatione ait se ista scribere agentem annum ætat. 57.

*Per quinquennia (inquit) iam decem,
Nis fallor, fuimus: septimus insuper
Annū cardo rotat, dum fruimur solē volubili:
Quid nos vtile tanti temporis spacio egimus?*

Hic

Hic est sextus Honorij Consulatus, de quo Claudianus p. aegyris.

4375

RADAGAI SVS Scytha & religione gentilis in Italiam irruptionem faciens trucidatur ab Honorio ad Fesulas. De quo sic Orosius: Radagaisus omnium antiquorum presentiumq; hostium inimicissimus repentino impetu totam inundauit Italiam: in cuius exercitu fuisse ferunt plus quam ducenta milia Gothorum. Conteritum autem diuinitus Radagaisum Honorius in Fesulanos montes coegit, eiusq; ducenta milia hominum inopum consilij & cibi, in arido & aspero montis ingo, virgente vndiq; timore conclusit, agmina q; quibus dudum angusta videbatur Italia, latenti spe in vnum ac paruum verticem trussit: Vbi hostes esurientes & sitientes languentesq; confecti sunt. Radagaisus clam suos deseruit, atq; in nostros incidit, a quibus captus & interfectus est. Tanta vero captiuorum Gothorum multitudo fuisse fertur, ut vilissimarum pecudum modo singulis aureis passim greges hominum venderentur. Hic Radagaisus omnem Romani generis sanguinem dñs suis propinare deuouerit.

405

4376

VANDALI & ALANI Gallias traiecto Rheno pridie Cal. Ianua. ingressi. Prosper. Zosim.

406

4377

IOHANNES CHRYSOSTOMVS ad CHRISTVM migrat 14. Septemb. Socr. 14. Nouēb. atat. 52. cum Episcopatum Constantinopolitanum tenuisset an. 5. mens. ferme 6. & exulasset an. 3. mens. 5. Socra. Zonaras, Cedrenus. Nicephorus lib. 13. cap. 37. dicit eum obijisse die exaltationis Crucis (14. Septemb.) Sic enim conueniebat, inquit, eum qui vitam omnem sub cruce transegerat, & gloriam non in alia re, quam in cruce CHRISTI collocauerat, festo ipsius die, quem ex materia ista ac-

407

Q5

ceptum

ceptum circumferebat cinerem, deponere, atq;
ad DEVM in sublime ferri & exaltari.

4378

ARCADIVS Imp. moritur 1. Maij, an. ætat. 31.
imperij 25. mens. 3. d. 16. Onuphr. Soc. Prof.
IMPERIVM THEODOSII IVNI-
ORIS, Theodosij Magninepotis, & Arcadij
filij in Oriente. Onuph.

408

Loco Theodosij, qui tum puer octennis erat, im-
perium virtute & sapientia sua aliquandiu ad-
ministrauit Pulcheria virgo, Theodosij soror.

STILICO, Honorij gener, imperium affectans,
cū sub Imperatore imperare potuisset, occidi-
tur iussu Honorij. Oros. Prof. Marcell. Eius
quoq; filius, Eucherius, cui Stilico imperium
parabat, primum fuga elapsus, postea obrun-
catus traditur. Zosimus Stiliconis necem re-
fert ad 10. Cal. Septemb.

PROCOPIVS Cafariensis à morte Arcadij bel-
li Persici & Vandalici historiam orditur.

4379

HONORIVS Alaricho pacem negat: & ab eo
Romam obsideri patitur.

409

ATTALVS ab Alaricho creatur Imp. contra
Honorium, qui Attalo dimidiū imperij offert.

ZOSIMI Historiarum libri & nunc sunt reliqui,
Vrbis Roma obsidione terminantur.

4380

Olymp. 297.

410

ROMA CAPTA à Gothis, duce ALARI-
CHO: anno V. C. 1161.

ALARICHVS Urbem ingressurus edixerat, &
iis parceretur, qui ad templ. Apostolorum con-
fugissent, & si milites sola prada contenti, à
cade & sanguine abstinere ac temperarent.
Oros.

Distat hac Victriç quondam Roma & orbis Do-
mina calamitas, ab eo tempore, quo à Gallis
ante capta fuerat, annis 796. à Monarchia Iu-
lij Victoq; Pompeio 456. ab euetis Regib. 916.
à clade

à clade Caudina 729. à pugna ad Aegates & primi belli Punici fine 650. à pugna ad Clastidium 630. ad Cannas 624. à crudelitate Sylla, quam Roma trucidatis magno numero civibus exercuit 490. à Monarchia Augusti, & Octoq. Antonio 439. à morte Augusti 395. Hinc ad Roma direptionem nostro saeculo factam 1117. De huius cladis die discrepant auctores: Paulus Diaconus habet 24. Augusti. Cedrenus 26. Augusti. Blondus & alij Calend. Aprilis.

Ex hac Romę vastatione D. A V G V S T I N V S occasione in sumpsit scribendi libros illos longè eruditissimos & vtiliss. de Ciuitate Dei, vt os obturaret ijs, qui eius cladis causas in Christianam religionem transferebant.

Ex hoc ipso tempore orditur B L O N D V S historiam Inclinationis Romani imperij: quam deduxit & q. ad an. N. C. 1459. circiter.

Ridiculum est, si non stolidum, quod H O N O R I V S audiens captam esse ab Alaricho Romanam, doluit ob captam & amissam auem vel gallinam suam, quam cum in delitijs haberet, Romę appellationem ei indiderat. Indignum sanè, Regem aues præferre vrbibus.

4381 **ALARICHVS** moritur: **ATAVLVS** exoritur Alarichi frater, regnum suscipit: Placidiam Honorij sororem ducit uxorem, captam in Roma direptione: Eam diuino iudicio velut obsidem ac pignus Roma huic barbaro Regi tradidit. Nam illius iuncta coniugio, multum Respub. profuit & commodauit. Oros.

4382 **CYRILLVS** in Episcopatu Alexandrino succedit Theophilo Alexandrino 15. Octob. defuncto. Tertia die post ordinatur Cyrillus, Theophili ex fratre nepos. Socr. 7. Niceph. cap. 14.

4386 **OROSII** Presbyteri Hispani Chronicon, quod ille iussu D. Augustini scripsit, finitur.

Hoc

4387

Hoc anno, si Mariano Scoto, Sigeberto & Vincentij Speculo credimus, quidam Occidentales Episcopi, cum in Paschatis die celebrando aberrassent, diuino miraculo ab errore ad veritatem reuocati sunt. Nam in quadam Italiae Ecclesia, aqua, quæ quotannis pridie Paschatis hora baptizandi, diuinitus manare solebat, eorum expectationem, qui iusto citius, nempe 8. Cal. April. Pascha celebrauerant, non emanans fefellit. Legitimo autem Paschatis die, sub ipsam baptizandi horam, 10. Cal. Maij, solito more fluens, verum Paschatis diem ostendit. Vide Epistolam Paschasini ad Leonem Papam apud Marianum Scotum. Ostendunt autem Dionysij tabulæ & Mathematicorum calculus, anno N. C. 417. diem Dominicum Pascharis in 10. Cal. Maij incidere.

HONORIO Rome de Gorhis triumphante, ATTALVS tyrannus &c. Et post terga manibus, ante currum ducitur, & ob torques repetitam perfidiam, dextra ei truncatur. Prosp. Iordan. Sigo. Eclipsis Solis accidit 19. Iulij. Marcell. Iordan.

4388

4389

FRANCORVM REGES.

Quidam scriptores hinc ordiuntur regum Francorum seriem: & Pharamundo Regi primo tribuunt annos 11. Tritheimius scribit, eum adisse regnum 24. April. a. n. 56. & regnasse septennio. Sunt qui Pharamundi initium in seq. annum conferant. Hinc ad annum 499. quo Clodouas Francorum Rex & nà cum baptismo Christianissimum accepit, anni 80. ad Carolum VIII. R. Francorum, 1064. id est, bis 532. siue duo Cycli Magni, ad Caroli Magni regnum 350.

Hinc incipit Chronicon IOAN. TILII de legibus Francorum à Pharamundo vsq; ad Franciscum primum. Primum autem Pharamundi

annum

417

418

419

annum confert in annum nati Christi 420. & tribuit eius regno annos 11.

4390 *Hoc anno, ut diximus, vel completur, vel incipit, die 24. Aprilis, annus primus Pharamundi R. Francorum. Virumuis horum ponas, observa hunc annum, qui principium Pharamundi attingit, esse à principio Samsonis, & à morte Latini, regnoq; Aenea, annum 1600. à regno Davidis 1500. à morte Nebucadnezaris Magni & principio Euilmerodaci 1000.* 420

D. HIERONYMVS, de Ecclesia Dei scriptis suis præclarè meritis, in oppido Bethlehem, à Domini nostri IESV CHRISTI cunis in cælum euolans, vitam suam beato fine claudit, die 30. Septemb. (alij 31. Martij) Prosper, Diaconus, Contractus & Beda. Pleriq; scribunt eum vixisse an. 91. Sed cur id in dubium vocem, hanc habeo causam. Ipse Hieronymus scribit, se anno illo, quo Iulianus periit (N. C. 363.) fuisse puerum, qui in Grammaticæ ludo exerceretur. Secundum supputationē vsitatam egisset tunc annum 33. quo certè non puerum se dicere poterat. Decurrerunt autem à morte Iuliani huc vsq; anni 57. quibus si 20. vel 24. (ita enim ponamus, ne de Hieronymi ætate minuere aliquid videamur) addas, elicies vel 77. vel 81. fortè igitur pro 91. numerari & scribi debuit 81. de quo iudicent eruditiores.

Hoc tempore lex Salica, qua fæmina à successione terra Francicæ in perpetuum excluduntur, condita fuit. Tilius. Alij ad 485. referunt.

4393 *HONORIVS Imperator moritur 18. Cal. Septemb. an. ætat. 44. imperij 30. mens. 7. d. 6. Prosp. Marcel. eius obitū antecessit Cometes.* 423
THEODOSIVS IUNIOR post Honorium imperat, cuius imperij initium habes suprâ, anno 408.

Verustissima BONONIENSIVM ACADEMIA à Theodosio Iuniorè Imp. fundata & constituta die 9. Maij: qui eandem prius legijs amplissimis, quorum capita adhuc publicè descripta in auditorijs leguntur, donauit.

4394 THEODORETVS hoc tempore factus est Episcopus, quia scribit annum Concilij Prædatorij Ephesini secundi esse Episcopatus sui an. 26.

4395 VALENTINIANVS tertius Placidiz filius Augustus appellatur 22. Septemb. Socr. Trip.

4396 BONIFACIVS Africa comes Castinum præliis vicit, qua de re lege Epistolæ eius ad S. Augustinum, & huius ad illum. Vide Alb. Cranzium in Vandalia lib. 1. cap. 29.

GENSERICVS Vandalorum Rex regnat annis 51. Fuit secta Arianus, & Catholicorū crudelū persecutor. Iordan. Cusps.

4397 ADVENTVS VANDALORVM IN AFRICAM.

Vandali à Bonifacio, Et arma pro aduersus Romanos capere, magnis sollicitationib. ac spebus inuitati & accersiti, ex Hispanijs duce Gensericō traiecerunt in Africam. Procop. l. 1. belli Vandal. Diacon. Iordan. Prosp. Cranzij Vandalia l. 1. c. 31. Ab hoc anno incipit historiam suam VICTOR EPISCOPVS VTICENSIS, qui ait, Gensericum in Africam ad 80. millia hominum intulisse, eumq; atrociter in prosauissē, & Vrbes atque Ecclesias vastasse.

4398 NESTORIVS Presbyter & hæresiaracha ordinatur Episcopus Constantinopolitanus 10. April. Socr. Prosp. Iordan. Niceph.

BVRGVNDIONES FACTI SVNT CHRISTIANI.

Hac fermè tempestate BVRGVNDIONES trans Rhenum

Rhenum habitantes cū ab Hunnis crebrō infestarentur, animo expēdentes, quā firmum præsidiū Romanorum **DEVS** afferat ijs, qui eum colunt, omnes communi consensu ad credendum in Christum se contulerunt, atque ad ciuitatem quandā Galliæ profecti, postulant ab Episcopo, vt Christianorum baptismo donentur. Cumq; post septem Christianæ institutionis & indicti ieiunij pœnitentiæque dies baptizati essent, illi animō fidenti Hunnos aggressi cū numero pauci essent, nēpe tria millia, vicerunt ac fuderunt decem millia Hunnorum. Ex eo tempore gens Burgundionum religionem Christianā ardenti studio coluit. **Socr.**
7. Trip. 12.

4399

Hoc fermē anno desinit historia Ecclesiastica Theodoretī, continens an. vt ipse ait 105.

429

PHARAMVNDVS primus Francorum rex mortuus est.

4400

IVBILÆVS MVNDI 88. Mosis 38. predicationu Christi 8.

430

Olymp. 302. V. C. 1181. A baptismo Christi 400.

D. AVGVSTINVS Episcopus Hipponensis, & Ecclesiæ **CHRISTI** præcipuum lumen, ne vrbs suæ ruinam cerneret, pia & placida morte sopitur, 28. Augusti, ætat. 76. Episcopatus sui anno 40. Hic Genferico Hipponem obsidente libris Iuliani in ipso dierum suorum fine respōdit, & gloriose in defensione gratiæ Christi contra Pelagium perseueravit. **Prosp. & Posidonius.**

Diximus hætenus de **D. Augustini** ætate: sed ita, vt nihil definiremus, suam cuique sententiam relinquentes. Vt tamen de nostro in lectorem studio ac fide nihil faciamus reliquum: exponemus hoc loco quandam siue cōiecturam siue diuina-

diuinationem, cuius manu ductione ad vcriorem certioremq; annorum Augustini inuestigationem via quædã ei sternatur & aperiatur.

Natus est Augustinus die 13. Nouemb. quod ipse annotat lib. de Vita beata. Annus Verò discendus est partim ex anno obitus 430. & at. 76. partim ex 33. ætatis. Obiisse Augustinum 430. non tantum ex Prospero & alijs, sed etiam ex Concilij Ephesini actis colligitur. Nam Capreolus Episcopus Africanus scribit, Augustinum à Theodosio Imp. vocatum fuisse, vt Ephesina Synodo interesset: Verum paulo antè Vita eum excessisse: idq; factum fuisse anno 430. acta Synodi & annotationes Coss. docent.

Deinde scribit Augustinus, se post Maximi Tyranni mortem (qui peremptus est an. 388. 27. Aug. restib. Socrate & alijs) ex Italia in Africam rediisse, ætatis sua 33. Vbi vnus tantum reliquus est scrupulus: an 388. annus accipiendus sit pro 33. currenre, vel completo. Hic viam ingrediarur quam quisq; volet, erit vnus tantum anni differentia. Nos 33. completum accipiemus, vt 76. Augustini cum 430. coincidat & concurrat. Huius ita datis & concessis (de quibus tamen nihil asseneramus) erit hoc modo distribuenda ætas Augustini in Christi annos.

354. natus est Augustinus Idib. Nouemb. itaq;

355. erit primus Augustini currens.

370. at. 16. intermisit studia à Madaure domum reuersus, inde literarum causa Carthaginem missus, vt ipse scribit, lib. 2. confessionum.

373. at. 19. lecto Ciceronis Hortensio philosophia studio flagrare capit. Et ab hoc tempore toto nouennio & que ad annum 28. (Christi 382.) in Manschorum luto se volutatum fuisse queritur. Ab anno, inquit, 19. vsq; ad 28. seducebamur & seducebamur. Quid Verò toto illo errorum suorum

suorum tempore de Christo senserit, indicat lib. 7. confess. cap. 19. Ego de Christo, inquit, tantum sentiebam, quantum de excellentis sapientia viro, cui nullus posset aequari, praesertim quia mirabiliter natus ex Virgine, ad exemplum contemnendorum temporalium pro adipiscenda immortalitate, diuina pro nobis cura tantam auctoritatem magisterum meruisse videbatur. Quid autem sacramenti haberet, Verbum cavo factum, ne suspicari quidem poteram.

383. atat. 29. Faustus Manichaeorum Episcopus Carthaginem venit, magnus laqueus Diaboli, qui per suauiloquentia illecebras implicabat multos. Hunc et omnium doctrinarum peritissimum Augustinus audire desiderauit.

384. atat. 30. De hoc lib. 6. Confess. ita scribit: Ecce iam vicenariam aetatem gerebam, in eodem luto haesitans, dicebam: Ecce Faustus veniet et exponet omnia. Hoc tempore cum Iustina Valentiniani Imp. mater, Ariana, D. Ambrosium persecuta esset, instituta est Psalmodia in Ecclesia Mediolanensi. Confess. 9. 7. Eodem anno Mediolani Augustinus professus est Rhetoricen, et (et ipse loquitur) victoriosam loquacitatem victus cupiditate vendebat. Hic audiuit Ambrosium publice docentem: Veniebant, inquit Augustinus, in animum meum simul cum verbis quae diligebam, etiam res, quas negligebam: et dum cor aperirem ad excipiendum quam diserte diceret, pariter intrabat et quam verè diceret: gradatim quidem.

385. et. it. 31. Mediolani Calend. Ianuar. Bantonem Cos. pro sua Rhetorica professione laudauit. Eodem anno, qui erat 12. a 19. collocutus est cum Positano de suis erroribus. Postea cum Alipio de sua conuersione sermonem instituit. Confess. lib. 8. cap. 6. 7. 12.

386. *anat.* 32. *Vel* 387. *anat.* 33. baptizatur ab Ambrosio die Paschali; quo & Canticū illud: Te Deum laudamus, &c. natum esse ferunt. Possidorius ait, cum baptizatum, cum esset 30. annis maior. Et ipse alicubi ait, se anno demum 12. post 19. *anat.* sua, adhuc basit, aniem de religione disputasse cum Potiano.
388. *anat.* 34. post mortem Maximi, relicto Mediolano, repetiuit Africam: in quo itinere pie & placide expirauit, apud Ostia Tiberina; mater eius Monica, matrona religiosa, *anat.* 56. Augustini vero 33. (completo) & corrente 34. Reuersus in patriam, triennium fere, teste Possidonio, in sacrarum literarum studijs in domo propria agrumq. paternū consumpsit, & (ut Possidonij Verbu Gramur) Iulianus a se curis secularibus, cum ijs, quos adhuc rebāt, Deo vivebat, ieiunij, orationibus, bonisq. operibus, in lege Domini meditans die ac nocte; Et de ijs, qui sibi Deus cogitanti atq. oranti reuelabat, praesentes & absentes sermonibus ac libris docebat.
391. *anat.* 37. factus est Presbyter in Ecclesia Hipponensi, quam docuit an. 40.
394. Concilium Bagensense, 24. April. de quo August. *tomo* 7. contra Cresconium lib. 4. cap. 39.
397. *anat.* 43. interfuit tertio Concilio Carthaginiensi: quod testatur in *tomo* Conciliorum nomina eius subscriptio.
398. *anat.* 44. interfuit quarto Concilio Carthaginiensi.
400. *anat.* 46. Concil. V. Carthag.
407. *anat.* 53. Huc pertinet liber de Actū Augustini cum Felice Manichao, *tomo* 6.
410. *anat.* 56. captiuiam Romae, libros de Ciuitate Describere instituit: quod opus per aliquot annos eum tenuit, alijs occupationibus intercurrentibus. *Re tract.* 2. cap. 43.

417. *at at.* 63. Pelagij errores refutare cepit.
 418. *at at.* 64. Huc perinet liber de gestis eius cum Emerito Donatistarum Episcopo, 12. Cal. Octob.
 419. *at at.* 65. Concilium VI. Carthaginense Episcoporum 217. damnavit Pelagij dogmata. Sic lib. Eusebii Ecclesiastici. Verum Prosp. Iornan. & Contrarii referunt ad 418. Toto vero Imperij sui tempore confutavit Arianos, Manichæos, Donatistas & Pelagianos, magno successu & felicitate.
 430. *at at.* 76. moritur: 8. anno Theodosij: Marianno, Iornan. Contract. & Trithem. Vbi etiam observandum, quod mors Augustini insignem annum Mundi 4400. Centenarium & Iubilæum attingat. Hanc vero alteram nostram annorum Augustini consignationem, lector candidissime, si ἀπολογία accipies, eiq; tantum tribus, quantum concluditur solet: præsertim cum nos quoq; de ea nihil adfirmemus aut determinemus.

PALLADIUS ad Scotos in CHRISTVM credentes à Cælestino Pontifice Rom. primus mittitur Episcopus: an. 430. Beda histor. Anglicæ cap. 13. Prosp.

EVAGRIVS Scholasticus, Epiphaniensis, Chronicon suum Ecclesiasticum ab hoc tempore orditur, quo Nestorius Ecclesiam erroribus & seditionibus replenit. Complexus est Euagrius narrationes annorum 164. vsque ad 594. CHRISTI.

THEODOSIVS Imp. mens. Nouemb. literis hinc inde ad Episcopos missis iussit eos ad proximi anni Pentecosten Synodo Ephesinz interfesse, deq; Nestorij dogmate cognoscere & pronunciare. Vide acta Synodi.

4401

SYNODVS EPHESINA, Oecumenica tertia, Episcoporum amplius 200. autoritate & mandato

R 2

dato

431

dato Theodosij iunioris Imp. (post Nicenam Synodum anno 106.) cōacta: in qua profligata ac damnata est hæresis NESTORI, qui sublata duarum naturarū in CHRISTO vnione hypostatica duas in eo personas reipsa constituebat: etsi id verbis negaret. Negabat enim has propositiones: DEVS est natus ex virgine & crucifixus. Mariam contendebat appellandam esse non *θεοτόκον*, id est, Deiparam: sed *χριστοτόκον*, id est, Christiparam. Hinc aut ipse aut alij hoc extruebāt, Homini CHRISTO adfuisse λόγον non vnione personali, sed per societatem, siue assistentiam, sicut DEVS adest Eliæ & alijs Sanctis. Huius Concilij Rector ac princeps fuit CYRILLVS Episcopus Alexandrinus, cuius diuina scripta apud Orthodoxos in summa veneratione meritò habentur. Primus patrum confessus factus est 20. (alij 22.) Iunij. Vide Acta Synodi & Soer. Euagr. Cedren. Zonar. & Vincentium Lyrinensem.

- 4402 *BONIFACIVS* Africa gubernator Roma accepta magistrī militum dignitate post Actium bello superatum, tertio mense morbo extinctus est. *AETIVS* pristinam potestatem recipit. Prosp. Marcell. Diac. 432
- 4403 *IOHANNES* Monachus cognomento Cassianus Masiliæ claret. Prosp. P. de Natalib. l. 7. c. 59. 433
- 4404 *VINCENTIVS* Lyrinensis librum scripsit pro Catholicæ fidei antiquitate, aduersus profanas hæreticorum innouationes: anno 3. post Synodum Ephesinam, vt ipse tempus hoc annotauit. 434
- MAXIMVS* Taurinensis Episcopus, cuius homilæ ab Alcuino collectæ passim leguntur, hoc sæculo vixit. Petrus de Natalib. lib. 2. cap. 9.
- 4405 *CODEX THEODOSIANVS*, Imperato- 435

viri Constitutiones vetustas continens, hoc anno absolutus & Constantinopoli editus est, 25. Febr. quod docet prefationis subscriptio.

Die 11. Febr. pax cum Genserico & Vandalis composita est, & concessa eis ad habitandū per triennū in Africa portio ad Hipponem Urbem. Prosp.

4406

GOTHI in Gallia pacis placita perturbant, pluraq; municipia sedibus suis vicina occupant, Narbonensi oppido maxime infesti, quod cum diu obsidione & fame laboraret, per Littorium ducem, ab utroq; periculo liberatum est. Nam per singulos equites binis tritici modijs aduectis, hostes strenue in fugam verit, & oppidum annona impleuit. Prosp. Diac.

436

4407

GENSERICVS Vandalorum Rex pacem cum Romanis compositam in bellum seu cladem Ecclesiæ conuertens, intra regni sui limites Catholicam fidem subuertere, eamq; Arianæ impietate obruere studet, & Episcopos non solum Basilicis suis, sed etiam ciuitatibus pellere conatur: verum illorum constantia nullis superbissimi Regis terroribus cedit. Quatuor etiam Hispani, Arcadius, Probus, Paschasius & Eutychius, Genserico ob sapientiam & fidele obsequium chari, cum in Arianam sectam transire nollent, primum proscripti & exilio mulctati, tandem atrociss. supplicijs excruciat, & diuersis mortis generibus interempti, illius martirio occubuerunt. Puer etiam Paulillus, Paschasij & Eutychij frater, propter elegantiam formæ & ingenij, Genserico acceptus, cum a professione atq; amore Catholicæ fidei nullis minis deturbari posset, diu fustibus cæsus ad infamem seruitutem damnatus est, nec ideo, vt apparet, interfectus, ne de superata seuitia impij Regis etiam illa ætas gloriaretur. Prof. Diac.

437

CYRILLVS Cyclum 95. annorum composuit, incipiens ab anno 153. Diocletiani. *Marianus. Sigeb. & Isidorus lib. 6. cap. 17. Ergo inter Pascha huius & 532. anni 95. intercesserunt. & ubi Cyrillus desinit, ibi Dionysius Exiguus incipit. Obserua etiam hunc esse et a Diocletiani annum 153: Unde supputatio nostra certitudo comprobatur.*

4408 **IOHANNIS CHRYSOSTOMI** corpus 27. Ian. Constantinopolim transfertur, magnæq; cum honore & veneratione terræ mandatur anno 35. post, quàm ille vrbe Constantinopoli pulsus erat, a morte verò eius 31. Marcel. Socr. Cedr. Niceph.

438

4409 **LITTORIVS** Romanorum Dux, dum Aëtij gloriam superare nititur, & auspiciis respensis daemonumq; significationibus fidis, cum Gothis imprudenter & infelicitè manum conserit, & amissa exercitus sui parte ipse in hostium manus venit. *Prosp.*

439

CARTHAGO, à Vandalis duce **GENSERICO** capta 18. Octob. (alii 19.) anno 583. post, quàm in Romanorum potestatem venerat, Gensericus dolo eam inuasit, de cuius amicitia ob recens cum Romanis factum fœdus nihil metuebatur: præcipuè nobilitatis atq; religioni insensius, ostendit, se nō tantum hominibus, sed etiam Deo bellum inferre. *Prosp.* Hanc cladem describens ac deplorans Victor Episcopus Vricensis, refert, Gensericum Arianum post multa crudelitatis exempla in pios edita, maximam Eleoricorum nudatorum & spoliatorū urbem nauibus impositam Africa expulisse, quos diuina miseria nauigatione prospera Neapolim Campaniam perduxerit. Plura de hac persecutione apud eundem.

Hoc anno desinunt **Chronica SOCRATIS, SO-**

ZONE-

ZOMENI, & HISTORIAE TRIPARTI-
TAE. Ac etsi in Sozomeno quardam desidera-
mus: tamen ipse ait, se perduxisse Chronicon
suum vsq; ad Theodosij Consulatum 17. qui
in hunc annū incurrit. Estq; hic annus à nato
Augusto Cæsare 500. à Roma condita 1190.

4410. LEODEIUS nominis primus, dictus Magnus, decla-
ratur Romanus Pōtifex circa 8. April. Onuph.
Huius viri scripta vtilissima hodie cum fructu
multo leguntur. Hinc ad Leonis X. Pontifica-
tum 1073. ad eius mortem 1081.

Germanus Altissiodorensis Episcopus. Tilius.
GENSERICVS Carthag. ne potius, superbia
E plurā possidendi cupiditate longius prouectus,
Siciliam cum classe aggreditur, eamq; grauius
adfligit & vastat. Cassiodorus. Hinc incipit
SICILIAE HISTORIA POSTE-
RIOR, ab Huberto Goltzio scriptore doctiss.
& accuratiss. exposita: eaq; extenditur in an-
num Christi 1559. Totā illa expositio comple-
tatur annos 1120.

Hic annus Mundi 4410. est insignis climacter
Septēnarius, quia 4410. sunt sexagies & ter
70. vel nouies 490. vel septies 630.

Per hæc tempora in Ecclesia clari fuerunt, SEDV-
LIVS Scotus, PHILIPPVS Presbyter, IONIL-
LIVS Episcopus, & PROSPER Aquitanicus,
quorum omnium scripta ad nos peruenerunt.

4411. ATTILA & BLEDA fratres, Hunnorum Re-
ges, transmissis Istris, immensas Hunnorum copias
in Romani imperij sinestraducunt, & castella
in limitibus Istris ad tutelam imperij posita de-
lent. Hinc Hunnica bella omnium cruentissima
& terribilissima. Procop. Marcell. & Iornand.
de rebus Gothicis. Sigon.

THEODOSIVS bellum mouet GENSERI-
CO & Vandalis Africam tenentibus, per duces

suos Ariobindam & Anaxillam : sed illi longis cunctationibus negotiū differentes, Sicilia magis oneri, quā Africa presidio fuerunt. Gensericius tamen legatos ad Theodosium de pace misit, quam ille, Hunnorum aduentu territus, ei non inuitus dedit, ne gemino bello implicaretur. Ab hoc anno Victor Vicensis, lib. 1. perpetuationis Africa numerat 37. annos, & 3. menses regni Genserici in Africa. Nam scribit, Gensericum anno regni sui 15. diuulsisse Romam : quae supputatio ad nostram quadrat. Quod autem sub Christi anno 426. Genserico annos regni 51. assignauimus, id ab hac supputatione non disrepat, quia ab alio principio, nempe ab eo anno, quo Gensericius patri suo defuncto in Vandalorum regno successit, numerantur 51. anni : sed 37. ab hac Vandalorum cum Romanis pace supputantur.

- 4412 Hunni Thracias & Illyricum saua populatione vastare pergunt : Valentianus Imp. & Gensericius pacis fœdus constituunt, & Africam certis spatijs inter se diuidunt : fuit pax magni necessaria, quā Stilis. Sigeb. Cass. Iorda. Diacon. 443
- 4414 ATTILA Hunnorum Rex Bledam fratrem & imperij consortem per insidias perimit, & patricidio ad imperij culmen ascendit. Prosp. Iernan. Cassiod. (Marcell. ad seq.) 444
- 4415 PROSPER Aquitanicus Chronologiam suam hoc anno terminat, quā deinceps MATTHAEVS PALMERIVS Florentinus usq; ad annum Christi 1481. deduxit. Rediit tamen studiosissimè, si ex Chronographis Graecis & Latinis temporum ordinem & historiarum cognitionem petent. Legantur itaq; ZONARAS, CEDRENVS, NICEPHORVS, PROCOPIVS, JORNANDVS, MARCELLINVS, PAVLVS DIACONVS, SIGEBER- 445

GEBERTVS, REGINO, MARIA-
NVS SCOTVS, HERMANNVS CON-
TRACTVS, LAMBERTVS SCHA-
NABVRGENSIS, VRSPERGEN-
SIS, NAVCLERVS & alij complures, qui
tempora aliquo &sq; à se continuata alijs per-
tenda reliquerunt.

CYRILLVS Episcopus Alexandrinus obiit an-
no Theodosij 39. Cedren. p. 281. cum in Ale-
xandrina sede 32. annis enitisset. Niceph. 14.
47. Ei successit Dioscorus, Cy: illo dissimili-
mus: utpote Eutychianus.

4.17 Liber Nouellarum Constitutionum Theodosij, quas
ille ad suum Codicem adijci voluit, editus est
Cal. Octob. quod ex praefatione patet. 447.

Hoc ferme tempore Anglorum siue Saxonum gens
inuitata à Rege Britannico ad defendendam
contra hostes Britanniam, tribus longis nauibus
aduecta est, sed cum post partam Victoriam
promissa stipendia sibi non solui quiritarentur,
in Britannia à se defensa perpetuum domicilium
ac sedes fixerunt, qua occasione Britannia in duo
regna, Anglorum & Scotorum diuisa est. Hunc
eventum alij referunt ad an. 449. sed Beda ab
hoc tempore annos introitus Saxonum in Britan-
niam numerat. Nam annus Christi 596. est ei
150. Anglorum: Christi 627. est ei 180. Item
731. est ei 285. Vide Bedam Anglica histor. lib.
1. cap. 13. 23. Item Cranzium Saxonia lib. 1.
Diac. 14.

Anno 20. post Nestorij ordinationem, EUTY-
CHES Archiamandrita siue Abbas Constan-
tinopolitanus, hæresin condidit de confusione
duarum naturarum in CHRISTO, argumen-
tando procedens ab vna persona ad vnâ na-
turam, quemadmodum e contrario NESTO-
RIVS ex duabus naturis, duas in CHRISTO

personas asseruerat. Euag. Contraſt. Niceph. Marian. &c.

4419

Collecta eſt Calend. Auguſti SYNODVS EPHE-
SINA II. latrocinijſ infamis, & propterea ap-
pellata ΛΩΣΠΗΗ, id eſt, prædatoria, ſucla-
trunculorum concuſus. Nam DIOSCORVS
ALEXANDRINVS Epiſcopus, & alij, ad
hanc ſacerani pugnam, pro gladio ſpiritu-
ali & mente ſana, attulerant robuſtos lacertos ac
pugnos: pro ſcripturæ testimonijs ſtipatorum
manum: atq; ita armorum terroribus, minis
ac metu ſacerdotibus trepidis, Euty-
chiani delirij approbationem extorſerant: inprimis ve-
rò THEODOſII Imp. autoritate, bonitate &
credulitate abuſi fuerant ad corroganda ſuffu-
randaq; ſuffragia. Ipſum tamen EUTYCHIS
DOGMA, à mala ortum radice, non potuit diu
florere vel ΕΥΤΥΧΗ: ſed poſt biennium mor-
tuo Theodoſio, redditaq; Epiſcopis linguæ li-
bertate, in Concilio Chalcidonenſi deſloruit
& emarcuit.

DIOSCORVS FLAVIANVM Epiſcopum Con-
ſtantinopolitanum aduerſum Euty-
chi, ex inſidijs interſiciendum curauit. Hic eſt FLA-
VIANVS ille, ad quem hoc ipſo anno Idib.
Iunij LEO PAPA ſcripſit inſignem illam pla-
neq; ORTHODOXAM EPISTOLAM, qua
Euty-
chis dogma de duarum in CHRIS-
TO
naturarum confuſione pie ac dextrè reſellit,
& doctrinæ de Communicatione Idiomatum
ita illuſtratur, vt eruditis hæc Epiſtola ſit in-
ſtar gnomonis, ad cuius iudicium in difficili-
um diſputationum explicatione ſententias ſu-
as dirigant & conformient. Eam tamen fidei de-
ciſionem incorruptiſſimā, Euty-
chiani vt hæ-
reticam damnarūt & reiſecerunt, teſte Euagrio
lib. 3. Plura de huius Conciliabuli violento
pro-

445

pro-

processu apud Zonaram, Cedrenum, Niceph.
Euagr. &c.

MEROVAEVS III. Francorum Rex regnare
cepit (ab imperio Augusti anno 490. id est, sep-
ties 70) à quo Franci cognominati sunt Mero-
vingi. Eginhart. Sigeib. Aemilius. Trist.

4410

THEODOSIVS iunior, equo eollapso afflictus,
inq; lectici domum relatus, moritur Constan-
tinopoli 28. Iulij, ætat. 50. indictione tertia,
vt habet Theodorus Lector & alij, cum Orien-
tis imperio præfuisset an. 42. mens. 2. dies 28.
Onuphr. Hic Imp. plus iusto procliuus fuit ad
obsequendum familiarib. aliquid suadentibus,
adeo, vt sæpè schedi non lectis subscriberet. Quod
cum Pulcheria Soror eius animaduerneret, cal-
lidè sub prætextu petendi muneris, per literas
petebat, sibi in seruitutem tradi Eudociam Im-
peratoris coniugem. Quod cum ille Sigillo mox
confirmasset: Soror monstratis & lectis literis
acriter eum obiurgauit: atq; vt in talibus ac-
curationem adhiberet monuit. Diaconus pro-
lixè recitans huius Imp. laudes hoc quoq; me-
morat, cum à quodam interrogaretur, cur nul-
lum eorum, qui ipsum laferant, subiiecisset sup-
plicij & mortis? Vtinam, inquit, possem mor-
tuos in vitam reuocare. Ante obitum Theodo-
sij cognita Flauianicade nefaria, errorè suum
serio deplorauit, quod Chrysaphio Eunuchò, qui
Imperatoris simplicitati imposuerat, in tutan-
di Eutychianus obsecutus esset: ideoq; eum in
Insulam quandam relegauit, quem Pulcheria
paulò post interfici iussit. Cedren. Marcell.

450

MARCIANI IMPERIVM.

Hic Imp. crebrò habuit illud in ore: Dum in pace
esse possumus, arma non induamus.

Est annus ab V. C. 1200. completus: ab imperio
Augusti primoq; eius Consulatu 490. compl.

SYNO-

quarta, 630 patrum, à Marciano indicta, celebratur Chalcedone in templo S. Euphemie martyris, die 8. Octob. ipso Marciano Imp. presente: in qua anathemate percussus est EUTYCHES, qui negabat, in CHRISTO duas permanere naturas post earum vnionem. Cum enim NESTORI errore profligato, didicisset naturas in CHRISTO discernendas, sed non distrahendas, aut vnā personā in duas diuidendam esse: ad contrariam delapsus hyperbolen, contendit naturā humanam cōuersam esse in diuinā, atq; ita pro personali vnione introduxit confusionem naturarum: quarum proprietatibus vel permixtis, vel permutatis, vel quomodocūque conuersis aut confusis, nulum earum discrimen relinquitur. Huius autem negotij apex atq; caput est, vt in CHRISTO duo illa considerentur & retineantur: naturarum PERSONALIS VNIO (ad hanc ostendendā vsurpatur CONCRETVM) & naturarum DISTINCTIO (ad hanc ostendendam vsurpatur ABSTRACTVM.) Illam negauit NESTORVS: hanc EUTYCHES. Qua de re Vigilius Episcopus Tridentinus lib. 2. Nestorio committens Eutychem inter cetera sic loquitur: *Nestorius duas intuens naturas, duas putauit esse personas: Eutyches respiciens vnā personam, vnā censuit esse naturam. Et quia est in Christo & naturarum proprietates & persona vno, Nestorius proprietatem attendens naturarum, à persona excidit vno: Et Eutyches vnā intuens personam, à naturarum proprietate desciuit, & ipsam diuinitatem asseruit passam. Vides quanta periculi res sit, aut vnā in Christo non credere personam, aut duas nolle profiteri naturas.* Dum vnā.

CONFUSIO

contra Nestorium Christi descendo personam, existimor secundum Eutychem humanam negare naturam: Dum contra Eutychem duas assero naturas, existimor secundum Nestorium duas profiteri personas, quia ille duabus naturis duos Christos, duasq; personas credidit ascribendas. Haëtenus Vigilus.

Deprehenso itaq; & repudiato errore, S. Patres decretis Synodi prædatoris rescissis, Eutychem damnarunt, & sacerdotio abdicarunt. Dioscoru item Episcopatu detrusum Synodus iussit in exilio & τυχῶν de quo lege Euagriu, Cedr. Zonar. Niceph. & Decret. distinct. 15. & 96. Hæc sunt quatuor illa Concilia Oecumenica: NICENVM, CONSTANTINOPOLITANVM, EPHESINVM & CHALCEDONENSE, quæ Gregorius Magnus Rom. pontifex in Epistolis ait, se ita recipere ac venerari, ut quatuor Evangelia. Et hæc celebrata sunt sub quatuor Impp. scilicet, CONSTANTINO MAGNO, THEodosio MAGNO, THEodosio IuniorE & MARCIANO. Distat Synodus Chalcedonensis à Nicæna annis 126. de cuius æra alibi disputabimus.

Vrbs Aureliana obsidetur. T. l. iiii.

PVGNA CATALAVNICA.

Hoc ipso anno postquam ATTILA in Galliam irruperat, & aduentante Romanorum exercitu ab Vrbs Aureliana oppugnatione reuocatus fuerat, accidit memorabilis illa Attila cum Romanis pugna in campis Catalaunicis, plurimorum scriptis decantata, de qua lege Iornandum, Marcellinum, Sigebertum, Marianum, Diaconum, Blondum, Bosinsium, Naucletum, Trithemium, Cranzium, &c. Interfuerant huic prælio ex altera parte Attila Hunnorum Rex, eiusq;

[scilicet]

socij Ostrogothi, Gepida, & Germania populi, Quadi, Marcomanni, Heruli, Turcilingi, Thuringi, Saxones, ad quingenta millia hominum. Ex altera parte Aëtius dux Romani exercitus, Meronaus Francorum Rex, & hi iuncti Gothi, Franci, Alani & Burgundiones. Hi exercitus, ut Iornandi Verba recitemus, tanta animorum pertinacia conflixerunt, ut 162. millia hominum vtrinq; caesa referantur, exceptis 90. milibus Gepidarum & Francorū, qui pridie praelij noctu sibi occurrentes mutuis concidere vulneribus, Francis pro Romanorum, Gepidis pro Hunnorum parte dimicantibus. Cuius belli vix vllum simile narrat antiquitas. Nam riuulus memorati campi, ripa humili prolapsus, peremptorū vulnerib. sanguine multo prouectus, nō actus imbris, sed liquore concitatus insolito, torrens factus est cruoris augmento. Hac ille. Aëtius etsi praelio fuit superior: Attilam tamen &que ad internecionem delere non potuit, quin imo ille etiam potiore exercitus parte amissa, nequaquam animo concidit, sed ex Aëtij discessu spe concepta, in ea loca, & de exierat, sese recipiens, vires collegit, & exercitum instaurauit ac suppleuit, ipsi Italia maioribus copijs bellum illaturus. Hic est Attila, qui arroganter dixit, stellam pra se cadere, terram tremere, se malleum esse vniuersi orbi. Cumq; Eremita quidam ei dixisset, Tu es flagellū DEI, Sicca Christiani populi corrigens: insit illud titulo suo adiūct, de quo vide Nicolaum Olabum lib. 6. apud Bonfinium.

4422

Hoc demum anno Attila redintegratis virib. Italiam infesto cum exercitu innadens, aduentu suo ciuitatibus cunctis incredibilem iniecit terrorem. Aquileiam urbem potentissimam à ciuib. desertam funditus deleuit: Ticinū atq;

Medio-

452

*Mediolanum excidit, & illud ipsam incendi-
um ad reliquas etiam Italia urbes circumtulit,
quæ vel diruit, vel diripuit, vel flammis ab-
jumpsit. Vide Procop. Ducas. Cassiod. Marcell.
Iorn. Sigeb. &c. Distat hic Italia luctus à
clade Cannensis annis 666.*

Sunt qui ab Aquileia excidio primordia clarissi-
mæ & florentissimæ VRBIS VENETIARVM
deducant, eamque hac occasione natam tra-
dant. Cum Attila eandem faciem, quæ Aquileiam inflammauerat, reliquis Italiæ urbibus
se admoturum minitaretur, potentissimi quique
urbium illarum ciues, relicta patria, vel in Insulis
perugia quærentes, vel stagnis, paludibus,
ac fluuijs salutem suam permittentes, de
sedibus, domicilijsque suis alicubi figendis, urbibus
extruendis, & Rebus pub. constituendis
deliberarunt. Cumque in Adriatici sinus ora rivus
altus videretur cæteris locis tutior, & ad
omnia commodior, Respub. Veneta condita
est, cuius maiestas hodie, ut quidam dixit, multo
verius quàm Aegypti pyramides inter mundi
miracula recensetur. Sed de anno, quo urbs
illa condi cœpta sit, dissentiunt scriptores, alijs
annum Christi 421. alijs 430. alijs item 453.
aut 456. definientibus. Vtut autem ista se habeant,
si ab Attila in Italiam irruptione (inclusuè)
numeratio instituenda est, hic præsens
nati Christi annus 1598. erit ab eo tempore
1147. Consule Blondum, Sæbellicum &
alios rerum Venetarum scriptores. Hic est,
Leone teste, annus 74. à primo Consulatu
Theodosij magni, de quo alias. A Roma con-
dita 1203.

4423

*Cum ATTILIA Romam direpturus putaretur,
Leo Papa legatus à Valentiniano missus, Attila
placato & exorato perfecit, ut ille non solum à
Roma*

453

Roma oppugnatione abstineret, sed etiam dicitur
 Et firmata pace, Italia tota excederet. Diac.
 Et alij.

Attila interrogatus, cur Leoni tam placabilem se
 prabisset, respondisse fertur: se non illum, sed su-
 um quendam Leoni à tergo astantem fuisse re-
 veritum, qui stricto gladio ipsi moriem intentar-
 is, nisi pontificis postulatu acquiesceret. Sigeb.
 Jornand.

NICASIUS Rhemorum Episcopus martyr.
 Tilius.

4424

Hic annus Vita exiit ATTILAM Regem Hun-
 norum, THORIS MVNDVM R. Gorbom-
 rum, ET AETIVM Romani exercitus ducem
 (à morte Pompeij Magni 500.) Attila cum in
 nuptijs regio apparatu celebratus, vino se largi-
 us ingurgitasset, per somnum sanguine è naribus
 erumpente suffocatus est, Et humani generis di-
 vitiis vexationi finem aliquando vel mortuus
 attulit. Hic fuit exitus hominis, qui stellas av-
 mis territare sibi videbatur. Armis innictus, vi-
 ctus amore fuit. Callimachus Experiens extin-
 ctum prodidit an. atar. 56. Alij Attila interi-
 tum in annum superiorem conferunt: sed nos
 Marcellinum sequimur.

454

AETIVS Vir bellicosissimus, qui ex agricola Ma-
 gister militum factus fuerat, Et Attilam in cam-
 pis Cuthauracis fugiuit, hac occasione perem-
 ptus est. Maximus quidam erat è senatoribus
 vnus, Et quidem è stirpe Maximi tyranni illius,
 quem Theodosius Magnus debellauerat ac su-
 stulerat: huius vxor erat formosissima, cuius pu-
 dicitia Valentinianus, insano amore incensus,
 vim intulit. Maximus de tollendo Valentiniano
 cogitans, Et vino Actio se nihil profecturum ex-
 pendens, Actium per Eunuchos Valentiniano
 suspectum reddidit, quod rebus nouis studeret,

Et sim-

Et imperatori omnem rerum gestarum gloriam laude sua eriperet. Valentinianus itaq; de his rebus ita persuasus, Aëtium ex Gallia Romam accersitum, & nihil tale vel meritum vel metuentem, sua manu (Et loquitur Diaconus) aliena autem fraude, interemit. Valentinianus de Aëtij cade deliberans, quendam ex familiarib. interrogarat: Num Aëtij mors futura esset Reipub. utilis? respondit ille, hoc ipse videret, bene an male: se id scire, quod Imperator illum occidendo sibi dextrā altera manu praecliderit: quod quidem & eventu ipso comprobatum est. Nam hoc viro extincto, qui ad Rempub. defendendam natus videbatur, simul cum ipso Occidentis imperium concidit & corruit, & Respublica salutis suae dextram amisit. Procop. in Vandal. Marcell. Diac.

- S. SEVERINVS Monachus, dictus Noricorum Apostolus, in Noricum seu Austriam venit, & religionem Christianam voce sua propagavit. Dicitur prophetiae spiritu claruisse. Cusp. P. de Natalib. lib. 2. cap. 56.

4425

ROMA duce GENSERICO à Vandalis capta.

459

VALENTINIANVS Augustus, Honorij Imp. è sorore Placidia nepos, Romae in campo Martio 16. Cal. Aprilis ab Aëtij amicis vel satellitibus instigante Maximo, cuius ille vxorem stuprauerat, confoditur aet. 36. imperij anno 29. mens. 5. d. 23. Onuphr. Maximus imperium inuadit, ac vt solent flagitia, & ijs inflicta poenae, eiusdem esse generis, Eudoxiam Valentiniani vxorem vi compressam turpibus nuptijs sibi copulat. Huius iniuriae atq; contumeliae illa impatiens, Gensericum Vandalorum Regem missis donis & bona spe, pluribus potiundi, ex Africa accersit, & Maximi tyrannide

nide se & urbem Romam liberari petiit. Genserico igitur precibus illius annuente, & armata cum classe magnisq; copijs Romam de improviso aduentante, ciues pauore correpti ex urbe in loca tutiora profugiunt. In qua trepidatione Maximus tyrannus fugam capiens, a Romanis primum lapidibus petitus, deinde dilaniatus & membratim dissectus in Tiberim projicitur 77. die post, quam tyrannidem amiserat. Die itaq; 12. Iulij (alii 12. Iunij) Gensericus Romam praesidio vacuam, nullo aduersante, ingressus, non solum priuatas ciuium domos spoliavit, sed etiam sacrarum aedium donaria auro gemmisq; ornata, nonnulla etiam aurea vasa & templo Hierosolymitano a Titus allata, rapuit, eaq; una cum Eudoxia & duob. eius filiis, in Africam secum asportauit. Scribit etiam Iustinianus (lib. 1. Cod. de offic. praef. Praetorio Africae) Gensericum imperialis ornamenta in Africam abduxisse. Hoc itaq; modo Roma gentium domina in potestatem venit Vandalorum, qui exactis 14. diebus direptionis, praeda onusti urbe excesserunt, & Africam repeterunt. Ab hoc deinceps tempore, inquit Orosius, parum imperij vel maiestatis, si cetera memoria repetimus, Roma habuit. Hac enim Vandalorum clade accepta paulatim corrumpere incipiens, non multo post cum omnib. provincijs, Occidentis imperij nomen & maiestatem amisit. Hæc ille. Plura de his Procop. Iordan. Euzg. Marcell. Diac. Zona. Niceph. Siegb. Miran. Victor. &c.

Hæc est annus Roma condita 1206. ab eisdem Roma regibus 961. post captam à Gallis Romam 840. completus: postquam ab Alarico capta fuerat 45. (Vel si Diuicennu habet 44: compl.) à principio Nabonassar 1200. compl. à fine regni

regni Lydorum sub Craso 1000. à capta Carthagine (incl.) 600. à Monarchia Iulij 500. ab imperio Neronis 400. à Monarchia Alexandri Magni 784. Marcellinus huic euentui assignat indictionem 8. & octauum Valentiniiani Consulatum. Marius die 12. Iulij, feria 3. scribit Romam captam, qua omnia ad Dionysij tabulas (quas apud Bedam reperies) collata & examinata exactissime quadrant.

4426

AVITVS, qui post Maximum anno superiore suscepit imperium, Romanum veniens, atq; invidia se premi & insidijs peti intelligens, depouit magistratum, & ex Imperatore fit Episcopus Placentinus: paulo post moritur. Cassiod. Sigon. BLONDVS hinc orditur historiam Venetam, de qua supra 452.

456

4427

MARCIVS Imp. mor. 7. Cal. Feb. Onuph. (Sigon. 6. Calend. Martij) cum imperasset an. 6. mens. 6. d. 10. Diac. & Theodorus Lector. LEONIS IMPERIVM in Oriente. Theodorus. Cass. Cedren. Euag. Marcel. Vide Iordan. in Geticis.

457

MAIORANI IMPERIVM in Occidente.

LEO Imp. solitus est dicere: Quemadmodum Sol quibus affulserit, ijs calorem impertit: ita princeps clementiam impertiat ijs, quos aspexerit. Cedren.

4428

MAIORANVS in Africam traiciens, bellum Gensericum frustra infert. Cass.

458

Ingens terramotus die 14. Septemb. imminente die Dominica Antiochiam concussit, peneq; totam prostravit, ante cuius initium quidam è populo supra modum insanire & omnem beluina feritatem longè superare visi sunt, quasi praeminum eiusmodi cladibus praeiuri. Erat uero annus Antiochenorū 506. & ab eo terramotu,

qui anno Antiocheno 159. sub Traiano occiderat, 347. Euseb. 2. cap. 12. Niceph. 15. cap. 20. Hac ara Antiochena in signe præbet documentum annorum rectè à nobis supputatorum. Vide annos M. 3923. 4081. & 4273.

4431 LEO MAGNVS, Pontifex Romanus, 3. Idus Aprilis (4. Cal. Iulij, Marianus) moritur in dictione 10. Marcell. Onuph. à morte Diocletiani regnoq; Salomonis 1500. ab imperio Augusti 501. Hinc ad obitum Leonis X. Papæ 1060.

MAIORANVS Imp. nihil aduersi suspicans, dolo Ricimeris extinguitur, 7. Idus Augusti, imperij an. 4. successit ei SEVERVS. Cass. Marcell.

4432 Per hæc tempora Mamertus Præsul Viennensis, cum vrbs illa horrendo terremotu laceraretur ac vastaretur, LITANIAS siue supplicationes, diebus Rogationum decantandas instituit, ut testatur Ptolemæus Lucensis, Volaterr. & hist. Lombardica cap. 66. P. de Natalib. 4. c. 114.

CONSTANTINOPOLI cuidam pictori, aggresso CHRISTVM forma Ionis pingere, manus exaruit. Eum facinus confitentem Gennadius Episcopus Constantinopolitanus pijs precibus sanauit. Cedr. Niceph.

4435 SEVERVS Imp. moritur 18. Cal. Septemb. veneno, ut putatur, Ricimeris fraude peremptus, an. imperij 4. Roma Imperatore caruit an. 1. mens. propè 8. Interim Ricimer militiæ dux, magna armatus potentia, Rempub. administravit. Cedr. Cass. Onuph. Vide imperij Romani inclinationem.

Quatuor Imp. Occidentales occubuerunt decennij spacio post captam Romam: MAXIMVS, AVITVS, MAIORANVS & SEVERVS: omitto reliquos: qui hos secuti sunt. Dislat hoc Romana Reipub. inter regnũ à captã Babyl.

461

462

465

*Babylone & Monarchia Persica principio sub
Cyro, annis 1000.*

4437

ANTHEMIVS, Imperatoris Marciani gener,
Romę prid. Idus Aprilis appellatur Augustus,
& Senatro surrogatur. Cass. Euag. &c. Hic ut
Ricimeris gratiam sibi conciliaret, imperi-
umq; suum stabiliret, filiam ei in matrimoni-
um collocavit. Fuitq; hic ultimus Occidenta-
lium principum, in quo roboris ac lacertorum
aliquid fuit. Sigon.

467

4440

S. REMIGIVS ordinatur Episcopus Remensis:
tenet Episcopatum an. 74. Ior. Contract. Si-
geb. P. de Natl. 9. cap. 9.

470

4441

ASPARE regnum adfectans, & nā cum filio Arda-
burro, quem Casarem declaraverat, a Leone
Imp. capitali supplicio adficitur. Cass. Marcell.

471

4442

ANTHEMIVS Imp. a Ricimere genero suo
contra ius occiditur an. imperij 5. mense 2. d.
30. & Roma die 11. Iul. diripitur tertio, post-
quam ab Alaricho & Genferico capta & dire-
pta fuerat. Verum Ricimer hoc scelere perpe-
trato non diu letatus est. Nam die 39. post, sa-
uissimis corporis cruciatibus extinctus periit,
14. Augusti. OLYBRIVS etiam, qui Anthemi-
o succellerat, vix degustato imperio mortu-
us est, 23. Octob. Cass. Euag. Marcell. Iorn.

472

*Incidit hac Roma calamitas in annum a morte Cy-
ri 1000. a Monarchia Alexandri Magni 800.
Augusti 500. ab excidio Urbis Ierusalem & Im-
perio Vespasiani 401. a natali Augusti Caesaris
532. compl.*

4443

GLYCERIVS 5. Martij Olybrio sufficitur, in
Occidentis imperio. In Oriēte verò Leo Imp.
nepotem suum LEONEM IVNIOREM Zeno-
nis filium, imperij consortem facit. Cass. Ced.
Zont. Diaco. &c.

473

4444

LEO SENIOR Imp. moritur, imper. an. 17. LEO

474

IVNIOR parentem suum Zenonem in imperij consortium adsumpsit, & aliquantò post morbo extinctus est.

ZENONIS IMPERIVM. Euag. Diacō. Romæ GLYCERIVS emenso annuo imperij spacio à Iulio nepote compulsus deponit imperium, & fit Salonæ in Dalmatia Episcopus. Iornan. Euag.

4445

AVGVSTVLVS accipit imperium.

475

ORESTES genere Gothus, Nepotem Imperatorem, qui ipsum honoribus auxerat, & Magistrum militū fecerat, imperio priuat, & eum in Dalmatias fugat, felicitatis suæ auctori maiam gratiam reddens: filium verò suum Augustulum puerū adhuc constituit Imperatorem, 31. Octob. qui imperauit mens. 9. dieb. 24. Onuph. ex Euag. Iornan. Diac. Marcell. & 2. li. Vide Procopium lib. 1. de bello Gothorum, quorum historiam ille altius repetitam hinc orditur, etsi 18. tantum annorum bella, Iustiniani tempore gesta, describat.

Hic est annus ab V. C. 1226. & obserua, Augustulum imperare cepisse anno 500 post, quam Senatus Romanus Octavianum Casarem primum Augusti appellatione salutauerat & honorauerat. Eto igitur quod in Romani & Iunum hunc Occidentalis imperij principem, qui puer erat, diminuto nomine Augustulum appellarūt, Et intelligeretur nunc demum anno 500. à nata appellatione Augusti, Sūa cum Vocū mutatione, ipsam quoq; Augustulem dignitatem, imperijq; Romani Maiestatem diminuendam, immutandum, aut aliò tr. inferendam esse. Sapē etiam regna sub ijs Regibus deficiunt, concidunt aut mutantur, qui eorundem regnorum conditores ac fundatores nomine referūt. Ita regnum Persarum sub Dario cæperat & creuerat: sub al-

tero

tero Davio corruit ac desijt. Eadem etiam fuerunt nomina Philippi Macedonis & Philippi patris Persei: Bruti primi Cos. & Bruti interfectoris Iulij: Constantini Magni, qui Constantinopolim condidit, & Constantini Palaologi, cui Urbem illam Turci eripuerunt: item Augusti & Augustuli: Et interim de Regibus Gallia, aliarumq; nationum taceamus.

446

IMPERIVM ROMANORVM IN OCCIDENTE DESIIT.

476

ODOACER Herulorum Rex Romam obtinuit, & Oreste trucidato, Augustulum imperio se abdicare coëgit, atq; ita Romanorum imperium in Occidente desijt, barbaris Romę in Italia dominantibus. Odoacer primus Italię Rex in Occidente regnat an. 16. mens. 6. dieb. 13. Onuph.

ROMA IIII. CAPTA AB ODOACRE Rege. Sigonius.

Fuit autem mutationis illius hac occasio. Cum Romani recepti in societatem Scythis, Alanis & Gothis, ingentia mala ab Alaricho & ducibus Gothorum, aliquot iam annis, perpeSSI essent, Romanorum principum potentia ac dignitas ita fracta, & veluti suo quodam senio debilitata atq; attenuata est, ut illi sub decente societati & fœderum nomine à peregrinis & barbaris populus impudenter ac nefario ad pleraq; iniuri cogereantur. Tandem vero Orestes cœm occiso Nepote imperium rapuisset, illudq; Augustulo filio suo tradidisset: fœdus cum Genserico Vandalorum Rege in Africa fecit, quod huius amicitiam ad pacis diuturnitatem, regniq; incolumitatem sibi profuturâ speraret. Verum dum

ille timet ab Austro, saeva tempestas ab Aquilone orta, eum obruit. Nam Odoacer, qui quondam Orestis armiger fuerat, & Italiam novat, spe prada illectis & excitis Herulis, Turcilingis, Rugijs, alijsq; gentibus, traiecto Danubio Italiam inaadit & occupat, atq; 23. Augusti à suo exercitu proclamatus Rex Italia, non ita multo post Placentia Orestem necat, Romam capit, & Augustulum purpura exutum imperio se abdicare cogit, eumq; in quodam Campana castello exulare, priuatumq; vivere iuber. Ita Imperium populi Romani Occidentale occidit ac defecit, barbaris & peregrinis Italiam firma possessione tenentibus. Et hac quidem & vox Xii, vel confusionsbus plenū interregnum, capiti anno centesimo post, quā sub Valente Imp. Goths in Italiam intromissi, imò nauigijs introducti fuerant. Interregnum hoc, quo Occidens sine Imp. fuit, durauit annis 324. mensibus 4. &sq; ad Carolum Magnum Imperatorem Roma coronatum, anno Christi 800. expleto. Odoacer reiecto & repudiato Imperatoris illustri titulo, Regem Italiae se appellari voluit. Augusti etiam nomen honorificum ex hoc tempore à Regibus Occidentis non est in titulis usurpatū, quod si olim fuit florentissimum, ita in Augustulo exaruisse aut expirasse videri potest. Plura de hoc anno Procop. Iornan. Marcellin. Cass. Diac. E. uag. Cedren. Niceph. Onuph. Sigon. & Goltzius in Elencho Regum Siciliae.

Hic est annus ab V. C. 1227. ab expulsis Roma Regibus 982. à primo Consulatu Iulij Cas. 532. expletus, à Monarchia Iulij 522. à morte Iulij 518. ab Augusti Monarchia 505. Hac ipsa Vrbs capta fuit à Gallis ante annos 862. ab Alaricho ante 66. à Genserico ante 21. Hinc ad captam nostro tempore Romam 1051.

ODOA-

O DOACER Italiam ingressurus, dicitur S. Severinum Monachum de eventu belli consuluisse, atq; ab eo benedictionem petisse: quem ille his verbis dimiserit: Perge Odoacer in Italiam vilissimis nunc pellibus tectus: verum multis propediem pretiosa multa dilargiturus. Sigo. Sig. b.

4448

GENSERICVS Vandalorum Rex tyrannidis & Vita finem fecit. post captam à se Romam anno 23. post Carthaginem occupatam 39. à morte Alex. indri Magni 800. Hinc successit non melior filius **HVNERICHVS**, secta Arianus, regnavit an. 8. Ior. Procopius. lib. 1. Vandal. Gensericus iam senex, inquit, testamentum condidit, in quo cum alia multa Vandalis manderet, tum ut per manus eius regni successores, propinquiori ex genere Virilis prolis, traderentur, & ex his qui etate precederent. Deceßit post Carthaginem à se captam anno 39. Victor Verò Vritensis lib. 2. persecutionis Africa ita scribit: Hunerichus Genserigo patri succedens in primordio regni, Et habet subtilitas barbarorum, capit mitius & moderatius agere, maxime circa religionem nostram, Et etiam ubi antea sub Genserico pradicatum fuerat, ne conventus Spirituales fierent, nunc conventicula concurrerent populorum. Et ut se religiosum ostenderet, iubet inquiri hæreticos Marichæos, ex quibus multos incendio absumpsit, plurimos etiam navibus transmarinis abduxit, quos penè omnes reperit esse sua religioni, nempe Ariana hæresi, addictos. Unde magis erubescens, amplius exarsit. Hic cupiditate insatiabili bonis subditorum inhians, varijs exactionibus eos oneravit, & de illo præcipue diceretur, Rex egens reditibus, magna calamitas est. Ibidem Vide de Eugenio viro sancto & Orthodoxo in Episcopum

478

*Carthaginensem electo, magna cū Ecclesia DE I
lascia.*

4454

Anno septimo Hunerici Regis per totā Africam
cepit Catholicorum srua & horrenda perse-
cutio, cuius atrocitatem Victor Vitensis ita
descripsit, vt Lector non solum de summa cru-
delitate in Homousianos vel Orthodoxos ni-
hil prætermisum fuisse intelligat, sed etiam ex-
empla piorum hominum, diuinitatis CHRIS-
TI professionem feruentissimo Zelo, vitæ &
incolumitati suæ præferentium, admirabun-
dus intueatur. Si nitatur aliquis, inquit Victor,
ea saltem per scribere, quæ in vrbe Carthagine
gesta sunt, ne ipsa quidem nomina tormento-
rum dicere poterit, quæ res hodie cuiq; pro-
posita demonstrari potest: vbi alios sine mani-
bus, alios sine oculis, alios sine pedibus, alios
truncatos naribus auribûq; videas, &c. Pro-
copius scribit suo quoque tempore Byzantij
quosdā impedita voce vfos fuisse, quorum lin-
guas Hunerichus incidi iusserat, vt eiusmodi
suppliciorum metu Christianos reliquos ad A-
rianorum sectam traduceret.

484

*Hoc anno Cosi. fuit Theodericus Rex Ostrogotho-
rum: Estque annus ab exitu ex Aegypto 2000.
compl.*

4455

Sceleratissimus HUNERICVS Vandalarum
Rex, qui Christū de diuinitatis suæ throno dei-
cere ardebat, in medio furoris sui cursu ab eo,
quem persequabatur, repressus, & meritis suis
dignū mercede exinctus est. Nam, vt auctor est
Victor, corpus eius putrefactum Vernibus ita
scatere & ebullire cepit, vt non corpus, sed cor-
poris partes sepulta sint. Eis successit, teste Pro-
copio, GYNDABVNDVS, qui Christianos
imitatione suorum supplicij etiam maioribus
adfluxit, & 12. annis regnavit.

485

GLO-

CLODOVAEVS Francorum Rex, regnat annis 30. nempe 15. in gentilibus : 15. in Christianismo, quem primus Regum Francorum suscepit. Sub hoc ipso rege, Romanum imperium in Gallijs defecit, quando Clodonius, victo & occiso Syagrio, Sueffionem Gallia Urbem & reliqua oppida Romanis eripuit, atq; suo imperio subiecit. Iornan. Sigeb. Trith. Tilus & scriptores Gallici. Numerantur à fine belli Gallici sub Iulio Cesare huc usque anni 532. qui numerus appellatur *Cyclus magnus*.

Sub hoc rege **GALLI** a primò cœpit uti insigni trium Liliorum aureorum in campo cæruleo. Munster. lib. 2. Cosmog. cap. 30.

4456

Hic est annus 60. ab aduentu Vandalorum in Africam, quo Victor Vticensis extincto Hunericho historiam persecutionis Africa scripsit.

486

4457

Odoacer Febano vel Feletao Rugiorum Rege victo & capto positus, Rugios in Italiam transfudit. Cassiod.

487

4458

ZENO Imperator ut Italiam sibi assereret, Theodericum Gothorum Regulum hortatur ad invadendum Italiam, & oppugnandum Odoacrem, quod præterius & æquum Italia regnum rapuisset. Procop. Iornand.

488

Hinc orditur **LEONHARTVS ARETINVS** historiam belli Italici aduersus Gothos, quæ continet 64. annos, & adiuncta est Procopij & Iornandi scriptis.

4459

THEODERICVS Amalus, Theodemiri filius, Vslamiri nepos, comitante Gothorum gente, Italiam ingressus, ad annum Sontium, non procul ab Aquileia, Odoacrem magno pvalio superaturus in fugam conuertit. Eodem anno repetito confectus ad Veronam Theodericus exercitum Odoacris contriuit, & terga dare coegit. Theodericus item Veronam innasit. Cass. Diac.

489

THEO-

4460

THEODERICVS Rex tertio certamine superavit & prostravit Odoacrem, qui cum filiis in rostrum Urbis Roma à tribus praecudi cerneret, gladio & flammis consumpsit qua attingere potuit, & Ravenna manibus se inclussit, ubi gravi obsidione per triennium Theodericus eum premere non desistit. *Procop. Iordan. Cassiod. Diac.*

490

IDACIUS CLARVS Lemicae Hispaniarum urbis Episcopus, cuius scripta habemus, hoc tempore floruit.

4461

ZENO Imp. comitali morbo extinguitur 8. Idibus. April. (alii 7. Idus) an. imperij 17. *Euag. Cedr. &c.*

491

ANASTASII IMPERIUM in Oriente.

Hic etsi Eutychianus esset, tamen primis imperij annis nihil omnino rerum novarum in Ecclesia moliri voluit, sed omnibus modis elaboravit, ut Ecclesiae ab omni tumultu & perturbatione vacarent. Chalcedonense verò Concilium in Ecclesijs neque palam praedicatum fuit, neque ab omnibus receptum. Nam singuli Ecclesiarum praesides pro suo arbitratu ea in re egerunt. Postquam verò Ecclesiae in separatas factiones diuidebantur, Anastasius imp. Episcopos reb. novis studentes, ut quinquam praeter consuetudinem illorum locorum, in quibus aetatem docebat, Concilium Chalcedonense praedicantem, aut illud anathemate damnantem comperiret, exturbavit.

Huic imperatorio habitu in circo sedenti, populus solus uno ore inclamavit: Sicut vixisti, ita etiam impera. Quippe nondum sumpto imperio, ante galls tantum templum adire solebat, ubique dum concio dimitteretur, adflabat Deam placans, frequenter ieiunabat, & sua pauperib. ac mendicis erogabat. *Cedr. Euag.*

Huc

Huc &sq; Enagress ab imperio Diocletiani numerat an. 207. ab imperio Augusti 532. (id est, Cyclum magnum) menses 7. à capta Troia 1683. (nos 1673.)

284	3928	2788
207	532	1673
491	4460	4461

- 4463 ODOACER rerum necessariorum inopia victus, Theoderico se dedit, & 3. Cal. Martius pacem cum eo hac conditione fecit, ut in Urbe Ravenna Theodericus & Odoacer aequi sorte viverent, pariterq; imperio potirentur. Verum Theodericus Odoacrem convulso exceptum cum filijs per sicarios interfecit, 3. Nonas Martias. Cassio. Procop. Diac. Iornan. &c.
- THEODERICVS Rex Italia regnavit post Odoacris eadem an. 33. mens. 5. d. 28. Onuph. Estq; hic annus 1000. à primis Coss. & Regibus Roma expulsis.
- 4464 THEODERICVS omnem curam ac laborem ad Italiam instaurandam, legibus formandam, reparandam & exornandam confert, ac licet ipse Arianus esset, Catholicos tamen non adflixit, sed clementer & reuerenter habuit, atque ita superioris seculi tempestatibus sedatis Italia optatissima serenitatis iucunditatem reddidit.
- 4465 GUNDABVNDVS Vandalorum Rex ab Eugenio Carthaginis Episcopo persuasus, templum in Africa ab Hunericho clausum post decennium Catholicum restituit & aperuit. Ior.
- 4466 GELASIVS Pontifex Romanus vir doctus, cuius hodie scripta leguntur, moritur 21. Novemb. Onuph.
- 4467 Gundabundo Vandalorum Rege mortuo, TRASILMVNDVS in Africa regnat an. 25. Hunc ait Procop. à Catholicorum supplicijs abstinnisse, sed

- 4483 Anno Antiochenorum 561. **ANASTASIUS** 513
 Imp. **FLAVIANVM** Antistitem Antioche-
 num, quod Chalcedonensem Synodum anathe-
 mate notare nollet, in exilium eiecit, eiq; sub-
 stituit impietatis Eutychianæ hominem, **SE-**
VERVM Monachum. Euagr. Marcell.
- 4484 Hoc anno Roma Cos. fuit **CASSIODORVS**, 514
 cuius Fastos Consulares in hoc opusculo subinde
 citavimus. Ad eundem annum (qui est à mor-
 te Augusti Caesaris 500. inclusivè) plariq; refe-
 runt mortem **CLODOVAEI** Regis Franco-
 rum à S. Remigio baptizati: alij ad 511. Se-
 pulchus est Lutetia in templo D. Petri: hodie
 appellatur templum Genesefes. Tilius.
- 4487 **ANASTASIUS** Imp. ab Hormisda Rom. Ponti- 517
 fice de hæresi Eutychis relinquenda submoni-
 tus, rescriptit: *Nos imperare volumus: nobis*
imperari volumus. Cuius impiæ & insolentis
 vocis pœnas insequenti anno perfoluit. Diac.
 Iornan.
- 4488 **ANASTASIUS** Imp. cùm ex oraculis didicisset, 518
 se fulmine interiturum, horrendo tonitru per-
 terrefactus, & in alios atq; alios thalamos de-
 scēdens, 6. Idus Iulij in regio quodam cubicu-
 lo inuentus est mortuus, cùm vixisset an. 88.
 & imperasset ann. 27. mens. 3. d. 3. Zonar. E-
 vagr. Cedre. Aliqui fulmine ictum & extin-
 ctum tradunt.
- IVSTINI IMPERIVM** in Oriente.
 Vestitus imperatoria purpura anno Antiocheno
 566. Euagr. Fuit Imp. optimus, Orthodoxis
 fuit, & omnes quos Anastasius iniuste extor-
 res egerat, reuocavit. Ortus genere humili &
 ignobili: nempe patre armentario: sed cùm
 militiam sectaretur, mutata sorte aliores di-
 gnitatis gradus paulatim obtinuit. *Estque hic*
annus ab excidio Troia 1700. à morte Iulij
560.

560 (bis 280) à morte Alexandri Magni 840
(ter 280).

4489

SEVERVS hæreticus Episcopatu Antiocheno
pellitur: æræ Antiochenæ anno 567. Euag.

Hoc anno finiuntur Falti Consulares viri doctis-
simi Cassiodori, qui primum fuit, vt tradit
Tritthemius, Theoderici Regis Italiae Can-
cellarius, cui quidem & Coll. catalogum dedi-
cauit. Postea spretis mundi vanitatibus, factus
est Monachus & Abbas Cœnobij Rauenna-
tensis, vbi cum alia vtilia scripsit, tum histori-
am Tripartitam ex Socrate, Sozom. & Theo-
doreto collectam & in vnum corpus coactam
edidit, atq; eo labore in monasterij sui angulo
delitescens plus Ecclesiæ profuit, mundoque
magis innotuit, quam si Romæ in luce ac tur-
ba vixisset. Chronicon Cassiodori exhibet an-
norum summam, si à Nino supputes 2582. à
regno Latini 1733. à Roma condita 1270. à
primis Coll. 1025. Numeri apud Cuspiniani
Cassiodorum & in altero exemplo vetusto vi-
tiosè descripti ac deprauati sunt: ideo nostræ
supputationis numeros hoc loco consignauimus.

4492

Hoc anno Roma duo Viri illustres, SYMMA-
CHVS & BOETIVS, id est, socer & gener,
Consulatum administrarunt, in quo quid ge-
stum sit, nemo melius recitat, quam ipse Boe-
tius lib. de Consolatione philosophia, quem &
studiosi inspiciant, multum eos hortamur. Vi-
debunt Icona Viri docti & sapientis, ad guber-
nationem Reipub. tum bonam causam, tum bo-
nam conscientiam adferentis: sed post res præ-
clare gestas, gratiam malam reportantis, &
cum fortuna sua, tantis meritis indignissima,
quodammodo exposculantis. & colluctantis.
Ipse Boetius quo animo in Repub. versatus sit,

T

qui-

522

IVNIOR parentem suum Zenonem in imperij consortium adsumpsit, & aliquantò post morbo extinctus est.

ZENONIS IMPERIVM. Euag. Diaco. Romæ GLYCERIVS cimenso annuo imperij spacio à Iulio nepote compulsus deponit imperium, & fit Salonæ in Dalmatia Episcopus. Iornan. Euag.

4445

AVGVSTVLVS accipit imperium.

475

ORESTES genere Gothus, Nepotem Imperatorem, qui ipsum honoribus auxerat, & Magistrum militū fecerat, imperio priuat, & eum in Dalmatias fugat, felicitatis suæ autori malam gratiam reddens: filium verò suum Augustulum puerū adhuc constituit Imperatorem, 31. Octob. qui imperauit mens. 9. dieb. 24. Onuph. ex Euag. Iornan. Diac. Marcell. & alij. Vide Procopium lib. 1. de bello Gothorum, quorum historiam ille altiùs repetitam hinc orditur, etsi 18. tantum annorum bella, Iustiniani tempore gesta, describat.

Hic est annus ab V. C. 1226. Sibi obserua, Augustulum imperare cepisse anno 500 post, quam Senatus Romanus Octavianum Casarem primum Augusti appellatione salutauerat & honorauerat. Fato igitur quod iam Romani & summum hunc Occidentalis impèrij principem, qui puer erat, diminuto nomine Augustulum appellarūt, Si intelligeretur nunc demum anno 500. à nata appellatione Augusti, Enā cum vocis mutatione, ipsam quoq; Augustulem dignitatem, imperijq; Romani Maiestatem diminuendam, immutandam, aut aliò transferendum esse. Sapè etiam regna sub ijs Regibus deficiunt, concidunt aut mutantur, quicorundem regnorum conditores ac fundatores no mine referūt. Ita regnum Persarum sub Dario cæperat & creuerat: sub al-

scro

tero Dario corruit ac desijt. Eadem etiam fuerunt nomina Philippi Macedonis & Philippi patris Persei: Bruti primi Cos. & Bruti interfectoris Iulij: Constantini Magni, qui Constantinopolim condidit, & Constantini Palaologi, cui urbem illam Turci eripuerunt: item Augusti & Augustuli: Et interim de Regibus Gallia, aliarumq; nationum taceamus.

446

IMPERIVM ROMANORVM IN OCCIDENTE DESIIT.

476

ODOACER Herulorum Rex Romam obtinuit, & Oreste trucidato, Augustulum imperio se abdicare coëgit, atq; ita Romanorum imperium in Occidente desijt, barbaris Romę & in Italia dominantibus. Odoacer primus Italię Rex in Occidente regnat an. 16. mens. 6. dieb. 13. Onuph.

ROMA IIII. CAPTA AB ODOACRE Rege. Sigonius.

Fuit autem mutationis illius hac occasio. Cum Romani recepti in societatem Scythis, Alanis & Gothis, ingentia mala ab Alaricho & ducibus Gothorum, aliquot iam annis, perpessi essent, Romanorum principum potentia ac dignitas ita fracta, & veluti suo quodam senio debilitata atq; attenuata est, Et illi sub decente societatis & fœderum nomine à peregrinis & barbaris populis impudenter ac nefario ad pluraq; iniuri cogerebantur. Tandem vero Orestes cœm occiso Nepote imperium rapuisset, illudq; Augustulo filio suo tradidisset: fœdus cum Genserico Vandalorum Rege in Africa fecit, quod huius amicitiam ad pacis diuturnitatem, vœniq; incolumitatem sibi profuturâ speraret. Verum dum

ille timet ab Austro, saeva tempestas ab Aquilone orta, eum obruit. Nam Odoacer, qui quondam Orestis armiger fuerat, & Italiam novat, spe praeda illectus & excitus Herulis, Turcilingis, Rugijs, alijsq. gentibus, transito Danubio Italiam invadit & occupat, atq; 23. Augusti à suo exercitu proclamatus Rex Italiae, non ita multo post Placentia Orestem necat, Romam capit, & Augustulum purpura exutum imperio se abdicare cogit, eumq; in quodam Campaniae castello exulare, prius atq; Vinere inbet. Ita Imperium populi Romani Occidentale occidit ac defecit, barbaris & peregrinis Italiam firma possessione tenentibus. Et hac quidem ævoq; X^{to}, vel confusionibus plenè interregnum, caput anno centesimo post, quàm sub Valente Imp. Gothi in Italiam intravissent, imò nauigijs introducti fuerant. Interregnum hoc, quo Occidens sine Imp. fuit, duravit annis 324. mensibus 4. &sq; ad Carolum Magnum Imperatorem Roma coronatum, anno Christi 800. expleto, Odoacer reiecto & repudiato Imperatoris illustri titulo, Regem Italiae se appellari voluit. Augusti etiam nomen honorificum ex hoc tempore à Regibus Occidentis non est in titulis & usurpatum, quod ut olim fuit florentissimum, ita in Augustulo exaruisse aut expirasse videri potest. Plura de hoc anno Procop. Iornan. Marcellin. Cass. Diac. E. u. 19. Cedren. Niceph. Onuph. Sigon. & Goltzius in Elencho Regum Sicilia.

Hic est annus ab V. C. 1227. ab expulsis Roma Regibus 982. à primo Consulatui Iulij Cæs. 532. expletus, à Monarchia Iulij 522. à morte Iulij 518. ab Augusti Monarchia 505. Hac ipsi Urbis capta fuit à Gallis ante annos 862. ab Alarico ante 66. à Genserico ante 21. Hinc ad captam nostro tempore Romam 1051.

ODOACER Italiam ingressurus, dicitur S. Severinum Monachum de euentu belli consuluisse, atq; ab eo benedictionem petisse: quem ille his verbis dimiserit: Perge Odoacer in Italiam vilissimis nunc pellibus tectus: verum multis propediem pretiosa multa dilargiturus. Sigo. Sig. b.

4448

GENSERICVS Vandalorum Rex tyrannidis

478

Et sua suam fecit, post captam à se Romam anno 23. post Carthaginem occupatam 39. à morte Alexandri Magni 800. Huic successit non melior filius **HVNERICHVS**, secta Arianus, regnavit an. 8. Ior. Procopius. lib. 1. Vandal. Gensericius iam senex, inquit, testamentum condidit, in quo cum alia multa Vandalis manderet, tum ut per manus eius regni successores, propinquiori ex genere & rilis proles, traderentur, Et ex his qui atate praecederent. Deceßit post Carthaginem à se captam anno 39. Victor Verò Vticensis lib. 2. persecutionis Africa ita scribit: Hunerichus Genserico patri succedens in primordio regni, ut habet subtilitas barbarorum, capit mitius Et moderatius agere, maxime circa religionem nostram, ut etiam ubi antea sub Genserico praedicatum fuerat, ne conventus Spirituales fierent, nunc conventicula concurrent populorum. Et ut se religiosum ostenderet, iubet inquiri haeticos Manicheos, ex quibus multos incendio absumpsit, plurimos etiam navibus transmarinis abduxit, quos penè omnes reperit esse sua religioni, nempe Ariana haesi, addictos. Unde magis erubescens, amplius exarsit. Hic cupiditate insatiabili bonis subditorum inhians, varijs exactionibus eos onerabat, Et de illo praecipue diceretur, Rex egens reditibus, magna calamitas est. Ibidem vide de Eugenio viro sancto Et Orthodoxo in Episcopum

S 5

Carth.

*Carthaginiensem electo, magna cum Ecclesia Dei
latitia.*

445+

Anno septimo Hunerici Regis per totā Africam
cepit Catholicorum fœua & horrenda perse-
cutio, cuius atrocitatem Victor Vticensis ita
descripsit, vt Lector non solum de summa cru-
delitate in Homousianos vel Orthodoxos ni-
hil prætermittum fuisse intelligat, sed etiam ex-
empla piorum hominum, diuinitatis CHRIS-
TI professionem feruentissimo Zelo, vitæ &
incolumitati suæ præferentium, admirabun-
dus intueatur. Si nitatur aliquis, inquit Victor,
ea saltem perscribere, quæ in vrbe Carthagine
gesta sunt, ne ipsi quidem nomina tormento-
rum dicere poterit, quæ res hodie cuiq; pro-
posita demonstrari potest: vbi alios sine mani-
bus, alios sine oculis, alios sine pedibus, alios
truncatos naribus auribuscq; videas, &c. Pro-
copius scribit suo quoque tempore Byzantijs
quosdā impedita voce vsos fuisse, quorum lin-
guas Hunerichus incidi iusserat, vt eiusmodi
suppliciorum metu Christianos reliquos ad A-
rianorum sectam traduceret.

*Hoc anno Cos. fuit Theodericus Rex Ostrogotho-
rum: Essique annus ab exitu ex Aegypto 2000.
compl.*

4455

*Sceleratissimus HVNERICHVS Vandalorum
Rex, qui Christū de diuinitatis suæ throno deij-
cere nitetur, in medio furoris sui cursu ab eo,
quem persequabatur, repressus, & meritis suis
dignæ morte exinctus est. Nam, Et autor est
Victor, corpus eius post refectum Vermibus ita
scatere & obullire capit, Et non corpus, sed cor-
poris partes sepulta sint. Et successit, teste Pro-
copio, GVNDAVNVS, qui Christianos
imitatione suorum supplicijs etiam maioribus
adsumit, & 12. annis regnauit.*

484

485

CLO-

CLODOVAEVVS Francorum Rex, regnat annis 30. nempe 15. in gentilibus: 15. in Christianismo, quem primus Regum Francorum suscepit. Sub hoc ipso rege, Romanum imperium in Gallijs defecit, quando Clodoveus, victo & occiso Syagrio, Suevionem Gallia urbem & reliqua oppida Romanis eripuit, atq; suo imperio subiecit. Iornan. Sigeb. Trith. Tilus & scriptores Gallici. Numerantur à fine belli Gallici sub Iulio Cesare huc usque anni 532. qui numerus appellatur *Cyclus magnus*.

Sub hoc rege **GALLIA** primò cœpit uti insignitrium Liliorum aureorum in campo caruleo. Munster. lib. 2. Cosmogr. cap. 30.

4456 Hic est annus 60. ab adventu Vandalorum in Africam, quo Victor Vricensis extincto Hunericho historiam persecutionis Africa scripsit.

486

4457 Odoacer Feb. no vel Feletao Rugiorum Rege victo & capto positus, Rugios in Italiam transtulit. Cassiod.

487

4458 **ZENO** Imperator ut Italiam sibi assereret, Theodericum Gothorum Regulum hortatur ad invadendam Italiam, & oppugnandum Odoacrem, quod præteritus & equum Italia regnum rapuisset. Procop. Iornand.

488

Hinc orditur **LEONHARTVS ARETINVS** historiam belli Italici adversus Gothos, qua continet 64. annos, & adiuncta est Procopij & Iornandi scriptis.

4459 **THEODERICVS** Amalus, Theodemiri filius, Valamiri nepos, comitante Gothorum gente, Italiam ingressus, ad amnem Sontium, non procul ab Aquileia, Odoacrem magno prælio superaturus in fugam convertit. Eodem anno repetito conflictu ad Veronam Theodericus exercitum Odoacris contrivit, & terga dare coëgit. Theodericus item Veronam invasit. Cass. Disc.

489

THEO-

4460

THEODERICVS Rex tertio certamine superavit & profligavit Odoacrem, qui cum suis introitum Urbis Roma à consibus praeludis cerneret, gladio & flammis consumpsit quae attingere potuit, & Ravenna manibus se inclusit, ubi gravi obsidione per triennium Theodericus eam premere non desistit. Procop. Iordan. Cassiod. Diar.

490

IDACIVS CLARVS Lemicae Hispaniarum urbis Episcopus, cuius scripta habemus, hoc tempore floruit.

4461

ZENO Imp. comitali morbo extinguitur 8. Idib. April. (alij 7. Idus) an. imperij 17. Euag. Cedr. &c.

491

ANASTASII IMPERIVM in Oriente. Hic etsi Eutychianus esset, tamen primis imperij annis nihil omnino rerum novarum in Ecclesia moliri voluit, sed omnibus modis elaboravit, ut Ecclesiae ab omni tumultu & perturbatione vacarent. Chalcedonense vero Concilium in Ecclesijs neq; palam praedicatum fuit, neq; ab omnibus reiectum. Nam singuli Ecclesiarum praesides pro suo arbitratu ea in re egerunt. Postquam vero Ecclesiae in separatas factiones diuidebantur, Anastasius imp. Episcopos reb. novis studentes, ut quenquam praeter consuetudinem illorum locorum, in quibus aetatem degebat, Concilium Chalcedonense praedicantem, aut illud anathemate damnantem comperiret, exturbavit.

Huius imperatoris habitu in circo sedenti, populus veluti uno ore inclamavit: Sicut vixisti, ita etiam impera. Quippe nondum sumpto imperio, antequam concilio templum adire solebat, ibique dum concio dimitteretur, adstibat Deum placans, frequenter ieiunabat, & suis pauperib. ac mendicijs erogabat. Cedr. Euag.

Huc

Huc usq; Euagrius ab imperio Diocletiani numerat an. 207. ab imperio Augusti 532. (id est, Cyclum magnum) menses 7. à capta Troia 1683. (nos 1673.)

284 3928 2788

207 532 1673

491 4460 4461

- 4463 **O DOACER** rerum necessariarum inopia Vi-
ctus, Theoderico se dedit, & 3. Cal. Martias
493 pacem cum eo hac conditione fecit, ut in Urbe
Ravenna Theodericus & Odoacer aequi sorte
viuerent, patiterq; imperio potirentur. Verum
Theodericus Odoacrem coniunio exceptum cum
filijs per sicarios interfecit, 3. Nonas Martias.
Cassio, Procop. Diac. Iornan. &c.
- THEODERICVS** Rex Italia regnavit post
Odoacris cadem an. 33. mens. 5. d. 28. Onuph.
Estq; hic annus 1000. à primis Coss. & Regibus
Roma expulsis.
- 4464 **THEODERICVS** omnem curam ac laborem
494 ad Italiam instaurandam, legibus formandam,
reparandam & exornandam confert, ac licet
ipse Arianus esset, Catholicos tamen non adfli-
xit, sed clementer & reuenter habuit, atque
ita superioris seculi tempestatibus sedatis Italia
opratissima serenitatis incunditatem reddidit.
- 4465 **GVNDABVNDVS** Vandalarum Rex ab Eu-
495 genio Carthagini Episcopo persuasus, templa in
Africa ab Hunericho clausa, post decernium Ca-
tholicis restituit & aperuit. Ior.
- 4466 **GELASIVS** Pontifex Romanus vir doctus, cu-
496 ius hodie scripta leguntur, moritur 21. No-
vemb. Onuph.
- 4467 **Gundabundo** Vandalorum Rege mortuo, **T R A-**
497 **S I M V N D V S** in Africa regnat an. 25. Hunc
ait Procop. à Catholicorum supplicijs abstinuisse,
sed

sed tamen premijs eos & honorib. ad Ariannam sectam inuitasse.

Hoc tempore B. FVLGENTIVS eruditionis & pietatis laude fulgentissimus vixit, qui tres libros de Mediatore Christo Deo & homine ad hunc Trasimundum Vandalorum Regem scripsit, qui hodie vnâ cum reliquis eius scriptis sunt in hominum doctorum manibus. Factus est Episcopus Ruspensis. Huius autoritate deliberationes aut controuersie Ecclesiasticæ in Africa præcipuè gubernatæ sunt.

4469

CLODOVAEVS Francorū Rex cum Aleman-
nis bello concreditur, ibiq; periclitante exercitu
in bello ad Tolbiacum in Vbijs Christianismi sus-
cipiendi voto se obligat, si è certamine victore
vaderet. Victo itaq; & perempto Alemannorum
Rege, & Alemanni subigati, à S. Remigio
Remorum Episcopo baptizatur, exemplo & e-
dicto suo populum Francorum ad fidem Christi
inuitans & perducens. Sigeb. Tristh. Aemilius.
Hunc tamen euentum alij referunt ad annum
Christi 496. de quo cum nullo contendimus.
Hinc ad Pipinum in Gallijs regnantem 250.

499

GREGORIUS Episcopus Turonensis scribit,
Remigium Episcopum his verbis Clodouex-
um, antequam baptizaretur, affatum esse:
Misi deponere colla Sicamber, adorare quod incen-
disti, incende quod adorasti.

4470

THEODERICVS Rex, nouus in Vrbe Roma
hospes, magna cum populi læticia exceptus, atq;
Boëthij oratione laudatus, Senatui mira affa-
bilitate tractat, Romana plebs annona donat,
& eidem admirandis Xenijs, deputata per sin-
gulos annos maxima pecunia, subuenit. Sub
huius etiam felici imperio (ut Cassiodori Verbis
statimur) plurima Vrbes renouantur, munissimi-
ma castella conduntur, admirandi palatia con-
surgunt,

500

sursum, magnisq; eius operibus antiqua miracula superantur. Cass. Diac.

Circa hæc tempora vixerunt, GENNADIUS Presbyter, cuius virorum illustrium catalogus extat: Et VIGILIUS Martyr, Episcopus Tridentinus: de cuius tamen ætate inter scriptores non conuenit. Eius scripta aduersus Nestorium & Eutychen versantur in omnium manibus.

4481

ANASTASIUS Imp. etsi Chirographo suo, antequam coronaretur, promiserat, idq; iureiurando confirmauerat, se, dum imperaret, nullum nouum dogma in Ecclesiam introducturum, sed decreta Chalcedonensia rata habiturum: tamen his neglectis, ausus est Synographam suam à Macedonio Episcopo Constantinopolitano repossere, & ab eodem postulare, ut à Chalcedonensis Synodi sententia ad EUTYCHIANOS (quos Cedrenus SYNCHYTAS nominat) transfret: cui postulationi cum ille refragaretur, sede Episcopali motus in exilium missus est. Cedr. Zonar. Marcell. Niceph. Ex hoc tempore hæreticis animi creuerunt, Anastasio ipsos tuente, & Catholicos premente.

518

4482

Cum ALAMVNDARVS Saracenorum princeps ab Orthodoxis baptizatus esset, SEVERVS Monachus misit duos Episcopos, qui eum labe Eutychiana inficerent. Quos ille admirabili commento refutans dixit: hoc ipso die literas se accepisse, Micaelem Archangelum esse mortuum. Quem nuncium cum illi falsum esse asseuerarent, quod in Angelos mors non caderet: subiecit ille: Quomodo ergo vos affirmatis diuinitatem mortuam esse, eò quod cum carne sua in vnā naturā transierit, cum ne quidem Angeli moriantur? Itaq; Seueri legati cum dedecore discesserunt. Cedr. Zonar. Diac.

512

Anno

- 4483 Anno Antiochenorum 561. ANASTASIUS 513
Imp. FLAVIANVM Antikitem Antioche-
num, quòd Chalcedonensem Synodum anathe-
mate notare nollit, in exilium eiecit, eiq; sub-
stituit impietatis Eutychianæ hominem, SE-
VERVM Monachum. Euagr. Marcell.
- 4484 Hoc anno Roma Cos. fuit. CASSIODORVS, 514
cuius Fastos Consulares in hoc opusculo subinde
citamus. Ad eundem annum (qui est à mor-
te Augusti Caesaris 500. inclusivè) plariq; refe-
runt mortem CLODOVAEI Regis Franco-
rum à S. Remigio baptizati: alij ad 511. Se-
pultus est Lutetia in templo D. Petri: hodie
appellatur templum Genesef. Tilius.
- 4487 ANASTASIUS Imp. ab Hormisda Rom. Ponti- 517
fice de hæresi Eutychis relinquenda submoni-
tus, rescriptit: *Nos imperare volumus: nobis
imperari nolumus.* Cuius impiæ & insolentis
votis poenas insequentis anno persolvit. Diac.
Iornan.
- 4488 ANASTASIUS Imp. cùm ex oraculis didicisset, 518
se fulmine interiturum, horrendo tonitru per-
terrefactus, & in alios atq; alios thalamos de-
scēdens, 6. Idus Iulij in regio quodam cubicu-
lo inuentus est mortuus, cùm vixisset an. 88.
& imperasset ann. 27. mens. 3. d. 3. Zonar. E-
vagr. Cedre. Aliqui fulmine ictum & extin-
ctum tradunt.
- IVSTINI IMPERIVM in Oriente.
Vellitus imperatoria purpura anno Antiocheno
566. Euagr. Fuit Imp. optimus, Orthodoxis
fuit, & omnes quos Anastasius iniuste extor-
res egerat, reuocavit. Ortus genere humili &
ignobili: nempe patre armentario: sed cùm
militiam sectaretur, mutata forte altiores di-
gnitatis gradus paulatim obtinuit. *Estque hic
annus ab excidio Troia 1700. à morte Iulij
560.*

560 (bis 280) à morte Alexandri Magni 840
(ter 280).

4489

SEVERVS hæreticus Episcopatu Antiocheno
pellitur: æræ Antiochenæ anno 567. Euag.

Hoc anno finiuntur Fasti Consulares viri doctis-
simi Cassiodori, qui primum fuit, vt tradit
Tritthemius, Theoderici Regis Italiæ Can-
cellarius, cui quidem & Cass. catalogum dedi-
cauit. Postea spretis mundi vanitatibus, factus
est Monachus & Abbas Cœnobij Rauenna-
tensis, vbi cum alia vtilia scripsit, tum histori-
am Tripartitam ex Socrate, Sozom. & Theo-
doreto collectam & in vnum corpus coactam
edidit, atq; eo labore in monasterij sui angulo
delitescens plus Ecclesiæ profuit, mundoque
magis innotuit, quam si Romæ in luce ac tur-
ba vixisset. Chronicon Cassiodori exhibet an-
norum summam, si à Nino supputes 2582. à
regno Latini 1733. à Roma condita 1270. à
primis Cass. 1025. Numeri apud Cuspiniani
Cassiodorum & in altero exemplo vetusto vi-
tiosè descripti ac deprauati sunt: ideo nostræ
supputationis numeros hoc loco consignau-
mus.

4492

Hoc anno Roma duo Viri illustres, SYMMA-
CHVS & BOETIVS, id est, socer & gener,
Consulatum administrarunt, in quo quid ge-
stum sit, nemo melius recitat, quam ipse Boë-
tius lib. de Consolatione philosophia, quem &
studiosi inspiciant, multum eos hortamur. Vi-
debunt Icona Viri docti & sapientis, ad guber-
nationem Reipub. tum bonam causam, tum bo-
nam consuetudinem adferentis: sed post res pra-
clare gestas, gratiam malam reportantis, &
cum fortuna sua, tantis meritis indignissima,
quodammodo expostulantis & colluctantis.
Ipse Boetius quo animo in Reipub. versatus sit,

T

qui-

522

quibueq; factis aulicos canes in se concitârunt, his
 verbis edisseruit, philosophiam alloquens: Quod
 à te, Philosophia, inter secreta ocia didiceram,
 transferre in actum publicæ administrationis
 optavi: tu mihi, & qui te Sapientum mentibus
 inseruit Deus, conscij estis, nullum me ad ma-
 gistratum, nisi omnium commune bonum, stu-
 dium derulisse: Inde cum improbis graues in-
 exorabilesq; discordiæ fuere: Et quod consci-
 entię libertas habet, pro tuendo iure, spreta
 potentium semper fuit offensio. Quoties ego
 Conigistum in imbecillis cuiusque fortunas
 impetum facientem obuius excepi? Quoties
 Regiæ domus præpositum ab incepta & per-
 petrata iam prorsus iniuria deiecti? Quoties
 miseros, quos infinitis calumnijs impunita
 Gothorum auaritia semper vexabat, obiecta
 periculis autoritate protexi? nunquam me à
 iure ad iniuriam quisquam detraxit. Prouin-
 cialium fortunas, tum priuatis rapinis, tum
 publicis vectigalibus pessundari, non aliter,
 quam qui patiebantur, indolui. Paulinū Con-
 sularem virum, cuius opes palatini canes iam
 spe atq; ambitione deuorassent, ab ipsis hian-
 tium faucibus traxi. Satisne in me magnas vi-
 deor exacerbasse discordias? Sed esse apud cæ-
 teros tutior debui, qui mihi amore iusticiæ ni-
 hil apud aulicos, quò magis effem tutior, re-
 seruauit.

4493

*Hoc demum anno Molossi Gothici ac delatores in
 Boëtiū, Consulatu abeuntem, & quasi exar-
 matum, rabiosius irruerunt, immerentemque
 lacerarunt. Qua de re ipse sic loquitur in libro
 de Consolatione, quem & hoc anno scripsisse pu-
 tatur: At cuius criminis causa arguimur? Se-
 natum dicimur saluum esse voluisse. An opta-
 se illius ordinis salutē nefas vocabo? De com-
 positis*

523

positis verò literis, quibus libertatem arguor sperasse Romanam: si nobis ipsorum delatorum confessione uti licuisset, respondiſſem Canij verbo: qui cùm a Caio Caſare Germanici filio conſcius contra ſe factæ coniurationis fuiſſe diceretur: Si ego, inquit, ſciſſem, tu neſciſſes. Qua in re non ira ſenſus noſtros mœror hebetauit, ut impios ſcelerata contra virtutem querar molitos: ſed ea quæ ſperauerint, effeciſſe vehementer admiror. Nam deteriora vellemoſtri fortaliſſe eſt defectus. Poſſe autem contra innocentiam, quæ ſcleratus quiſque conceperit, inſpectante Deo, monſtri ſimile eſt. Vnde Philoſophorum quidam quæſiuit: Si quidem Deus eſt, inquit, vnde mala? Bona verò vnde, ſi non eſt? Quis igitur innocentiam noſtram euentus exceperit, vides: pro veræ virtutis præmijs, falſi ſcleris pœnas ſubimus. At verò hic etiam noſtris malis cumulus accedit, quòd exiſtimatio plurimorum, non rerum merita, ſed fortunæ ſpectat euentum, eaq; tantùm iudicat eſſe prouiſa, quæ felicitas commendauerit. Quò fit, ut exiſtimatio bona, primùm omnium deſerat infelices. Vltima aduerſæ fortunæ ſarcina eſt, quòd dum miſeris aliquod crimen aſſingitur, quæ perferunt, meruiſſe creduntur. Et ego quidem bonis omnibus pulſus, dignitatibus exutus, exiſtinatione fœdatus, ob beneficium ſupplicium tuli.

Ex hoc itaq; tempore THEODERICVS Rex à ſeipſo degenerare, & priſtinas ſuas virtutes ac laudes turpi macula fœdare cepit, poſtquam Gothicis furijs inflammatus, Boëtium, ob adfectate libertatis ſuſpicionē, nullius criminis convictum, Ticinum relegauit, cuiusq; bona publicauit. Qua de re ipſum Boëtium querentem audiamus: Et cuius vnquam, inquit, facinoris

manifesta confessio, ita iudices habuit in seueritate concordēs, vt non aliquos vel ipsi humani error ingenij, vel fortunę conditio cunctis mortalib. incerta submitteret? Si inflammare sacras ædes voluisse, si sacerdotes impio iugulare gladio, si bonis omnibus necem stimulante diceremur, præsentem tamen, confessum, conuictumq; sententiā puniuer. Nunc quingentis ferè passuum millibus procul mori, atq; indefensi, ob studium propensius in Senatū, mortī, proscriptioniq; damnamur.

4494 IVSTINVS Orthodoxę fidei studio, Ariarum heresin extinguere, eorumq; Ecclesias Catholica religione cōsecrare cepit. Quod cum in Italia Rex Theodericus, Ariana lue pollutus, audisset, Ioannem Papam Romanum cum hac comminatione ad Iustinum Constantinopolim misit, nisi Arianis sua templa redderet, eosq; persequi desisteret, s; Catholicos in Italia gladio extincturum. Dicit. Iordan.

524

4495 IOANNES Rom. Pontif. x. ciuq; comites, Constantinopoli honorifice excepti, multis scrib. ab Imperatore Iustino petiti, vt hanc legationem, etsi iniusta sit, libens audiat, & Italia periclitanti consulat. Quorum precib. Iustinus celsis, Arianisq; sua templa reliquit. Dicit.

525

4496 THEODERICVS rabe Ariana stimulatus, Ioannem Romanum Pontificem, Constantinopoli reuersum, Rauennam accessit, & carceri inclusum, fūc, siti, cæterisq; carceris incommodis necat, 15. Calend. Iulij. Dicit.

526

BOETIVS & SYMMACHVS, Viri ex sapientia Viribusq; compositi, capite truncantur, iussu Theoderici. Procop.

THEODERICVS Italia Rex moritur Ra-
@ Venne, die 98. à morte Ioannis Papa. Dicit.
Iordan.

De lo-

De Ioanne Papa, Symmacho & Boëtio, Petrus de Natalibus lib. 5. c. 51. & 54. & lib. 9. c. 99.

Considera Lector in Theoderico infirmitatis humanae insigne exemplum, quæ virtutum ac laudum suarum pulcherrimam comam & florem raro ad maturitatem usque retinet & conseruat. Historiam vitæ & mortis Theoderici narrat Procopius his verbis: Theodericus omnibus ornamentis, quæ vero Imperatori congruunt, sese communierat, iustitiæ studuit plurimum: in subiectos nec minimum quippiam ad iniuriam exercuit: nulli superiorum Imperatorum inferior. Gothos ac Italos pari quadam ac summa beneuolentia suapte humanitate prosequabatur, ita ut eius imperium omnes oblectaret. Vitam finiuit cum annos 37. (à primo ingressu in Italiam) superuixisset. Mortis causa illi hæc fuit. Symmachus & huius generis Boëtius à suis maioribus gentis nobilitatem adepti, inter Romanos & Senatorios viros principes erant, & Consulatus utriusque dignitate perfuncti, philosophiæ supra cæteros & æquitati studuerant, & tam ciuium quàm externorum inopiæ succurrendo multis saluti fuere. Hi postquam ad ingentem oporiam euaserunt, deterrimos quosque in sui inuidiam concitarunt. Nam his delatoribus Theodericus Rex persuasus, Symmachum Boëtiumque perinde ac res nouantes occidit, eorumque bona omnia publicauit. Sed paucis post diebus, cœnanti sibi, cum miræ magnitudinis piscis ministri decoctum caput apposuissent, Symmachii nuper occisi caput illi est visum, præfixis & extantibus inferiore in labro dentibus, & toruere intuentibus oculis, furibundè sibi & acerbius comminari. Vnde monstri nouitate territus, membrisque præter modum tremebundus & rigens, in cubiculum statim ci-

tato gradu secessit, identidemq; iubendō, togarum vt sibi vim magnam ingererēt, lecto decubuit, & parumper quieuit. Elpidio deinde Medico, omnibus quemadmodum accidissent diligentius explicatis, in Symmachum Boëtiūq; patratum à se scelus deslebat: quo denique deplorato, ex accepta calamitate, dolore ingenti affectus, haud longè post moritur, cum id primum & vltimum iniusticiæ exemplum in suos idcirco exercuisset, quia non suo & pristino more diligenter peruestigata causa, in tantos viros animaduertat. Theoderico igitur suo fato perfuncto, Atalaricus (alijs Adelfrichus) huius ex filia nepos suscepit imperium, annos octonos natus, sub matre Amalasuntha adhuc educatus. Amalasuntha itaq; filij procuratione suscepta, regnū administrabat, prudentia & equitate mirificè pollens, virilem præ se ferebat naturam: quippe quam diu hæc imperio præfuit, Romanum neminem vel corporis pœna affecit, vel rerum iactura: quin etiam nec Gothos ipsos, etsi Romanos lacessendi percipidos, his quoquam pacto iniuriam permittebat inferre: quin potius Symmachi ac Boëtij liberis paterna bona restituit. *Hæc Procopius in Gothicis.*

Terramotus horrendus Antiochiam 14. Cal. Junij, die Veneris tremefecit, parumq; absuit, quin tota Vrbs corrueret, ciuiumq; sepulchrum facta sit. Euphrasius Antiochia Episcopus eo obrutus obiit, templa collapsa sunt, Urbisq; decor periit. Ab omni hominum memoria non extitit tanta ira Dei in Urbem aliquam grassatio. Iustinus Imperator nūciata hac clade grauissimè indoluit, abiectisq; diademate & purpura, sacco indutus & cinere confusus per multos dies luxit: ad Urbis quoq; instaurationem pecunias & opesificemissit. Euaigr. Cedren.

4497

IVSTINVS die primo Aprilis, IVSTINIANVM nepotem suum ex sorore natum annos 45 creat imperatorem: IVSTINVS quarto ab hinc mense obiit Cal. Augusti an. imperij 9. mense circiter vno: Zonar.

527

IVSTINIANI MAGNI IMPERIVM.

Euagrio hic est Antiochenorum annus 575. Marcellino à condita Constantinopoli 197. Cedreno, Sigeberto, Mariano, Bedæ, Frisingensi 527 Christi: & Marcellino Cedreno, atq; ipsi Iustiniano (Nouella 47.) indictio quinta. Est à regno Dauidis in Ierusalem 1600. à Monarchia Iulij 573. Augusti 556. à nato Augusto 588. à morte Constantini Magni 190.

4498

IVSTINIANVS ad pacis studia se conferens opus aggressus est, quod ei ad omnem posteritatem gloriam immortalē peperit. Nam consilio, studio & labore virorum Iuris peritissimorum Romanas leges hinc inde in libris dispersas in volumina certa redegit, & nouam Iuris ciuitatem condidit, sanctissimumq; Iusticie templum consecrauit. Hoc itaq; primū anno imitatione Theodosij componendo & emendando iuri operam dedit, & viris doctrinæ Legum sciētissimis conficiendi Codicis laborem & curam demandauit, Idib. Februarij.

528

Penultima die Nouemb. Antiochia passa est alium terramotum, quod & adificia multa ceciderunt, & 4870 homines ruitis oppressi perierunt. Ciuēs itaq; discalceati vrbe exeuntes, & Deum supplicationibus ac Litanijs placantes, cum crebris vultibus exclamarunt: κύριε ἐλέησον. Ibi vir quidā pius, visionē diuinā monitus, precepit Ciuibus, ut superioribus adium suarum postibus inscriberent: CHRISTVS NOBISCVM: STÅTE. Hoc facto, ira Dei recessit, ac terramotus sedatus est. Iustinianus re-

T 4

para.

- paratam à se Antiochiam nuncupavit Theopolim. Enugr. Cedre. Diac. Niceph. 17.*
- S. B E N E D I C T V S Abbas in Campania apud Cassinum condidit monasterium, & Monachis occidentalibus leges ac instituta dedit, quibus hodie viuunt. Petrus de Natalib. l. 3. c. 214.
- P R I S C I A N V S Grammaticus claruit. Iorn.
- 4499 C O D E X Iustiniani, Idib. Aprilis, iudictione 7. absolutus ac editus est, vt ex eo in posterum per omnes Romanas prouincias ius diceretur. 529
- 4500 I V B I L Æ V S M V N D I 90. Mosis 40. 530
predicationis Christi 10. à Roma condita 1281. à baptismo Christi 500. à Monarchia Augusti 560.
- Per hac tempora G I L I M E R, Genserici quondam Regis Vandalorum nepos, rei militaris peritus, & aliena inuadere promptus, Hilderichum Regem vsu ignauum & meretricem apud Vandalos accusauit, & hac calumnia oneratus, quod Vandalos simul cum tota ditione Iustiniano proderet vellet. Qua omnia Vandali facile credentes, Gilimerem constituunt Regem, & Hilderichum post septem annos regni simul cum fratre custodia tradunt & necant. Procop. Vandal. Iornandes addit, Gilimerem occiso Rege Catholico Hildericho, in Orthodoxos fuisse.*
- Mense Decemb. I V S T I N I A N V S Triboniano & cæteris Iurisconsultis mandat, vt veteri iure enucleato, D I G E S T O R V M siue P A N D E C T A R V M Codicem componant, & in certos libros & titulos totum ius antiquum, per 1400. penè annos confusum, digerant. Hi Pandectarum libri triennio confecti & absoluti sunt.
- 4501 Hic est annus Vltimus Cycli annorum 95. à Cyril- 531
lo descripti. Supra 437.
- 4502 D I O N Y S I V S Exiguus, Abbas Romanus, anno- 532
rum

rum à nato Christo supputationem, qua hodie
utimur, primus instituit, & paschales siue de-
cem nouales Cyclos suos hinc orditur. Qua
de re Beda sic loquitur: Primus Dionysij Cy-
clus incipit à 22. die Martij, anno 248. Dio-
cletiani, à nato Christo 532: post Consulatum
Lampadij & Orestis: Quos Cyclos noluit Dio-
nysius ab impij Diocletiani annis computare:
sed maluit ab Incarnatione Christi seriem an-
norum prænotare, propter notitiam exordij
spei nostræ, & causam reparationis humanæ.
Marianus Scotus sub anno Christi 526. ipsa
verba Dionysij de his Cyclis citat.

503 **CARTHAGO** à Vandalis possessa annis 95. à
BELLISARIO recuperata est, & in Ro-
manorum potestatem redacta. Procop. Vandal.
Marc. Iustinianus scribit se Lybia positum III.
Consulatu suo, qui incurrit in 533. Christi. Anni
95. supputandi sunt incluso anno 439.

533

INSTITUTIONES IVRIS publicatæ sunt 21.
Nouemb. Et **DIGESTA** siue **PANDECTÆ**
16. Decemb. de quo ita Iustinianus: *Omni, in-
quit, Romani iuris dispositione composita, & in
tribus Voluminibus, id est, Institutionum &
Digestorum seu Pandectarum, nec non. Consti-
tutionum perfecta, & tribus annis consumma-
ta, qua primum neque toto decennio compleri
posse sperabatur, omnipotenti Deo & hanc ope-
ram ad hominum sustentationem pijs obtulimus
animis. Has autem leges suum obtinere robur ex
III. nostro felicissimo sancimus Consulatu præ-
sentis XII. indictionis: 3. Cal. Ianuarius in
omne auum Valiturus, & una cum nostris con-
stitutionibus pollentes. Data 17. Cal. Ianuar.
Constantinopoli, Iustiniano Aug. III. Cos.*

Idem: *Hunc III. Consulatum nobis sane insignem
atque illustrem dedit Dominus, & potè, in quo*

T 5

pax

pax cum Persis firmā & stabilis facta est, & hoc legum opus compositum, quod nemo unquam maiorum nostrorum assequi potuerat. Præterea, pars totius orbis tertius, nempe tota Lybia, nostro adiecta est imperio. Hæc, inquam, omnia Dei Opt. Max. & Servatoris nostri Iesu Christi munere III. Consulatus nostro data sunt.

Idem: Bene propeurimus III. nostro Consulatus & hæc leges edere: cum in hunc & bella Parthica abolita sunt, & quies perpetua tradita, & tertia pars totius mundi nobis advenit. Post Europam enim & Asiam tota Lybia nostro imperio adiuncta est, & tanto legum operi caput impositum, & omnia celestia dona nostro III. Consulatus indulta.

4504. GILIMER à BELLISARIO victus & in monte conclusus, petiit sibi ab amico mitti Citharam, & panem unum, ac Spongiam: significans, se ad eam reductum esse fortunam, ut optet integrum panem videre & gustare, quod diu iam nullum coctum vidisset panem: Spongiam ei necessariam esse ad abstergendas lachrymas: Citharam vero, ut præsentem calamitatem flebilibus numeris leniret ac demulceret. Tandem inopia victus se dedit Bellisario, qui illum Constantinopolim duxit, ubi cum spolijs amplissimis à Genserico Romano quondam devictus: inter qua etiam fuerunt Iudeorum multa res nobiles, quas Titus Vespasianus captis Ierosolymis Romam transportaverat. Hæc autem opes Iustinianus iudicavit in Byzantinum palatium minime inferri oportere: ideoque illas Ierosolymam in Christianorum templa remittendas mandavit. Postquam vero Gilimer inter captivos, ubi cum consanguineis ac Vandalis, proceritate ac pulchritudine corporum præstantibus, in Hippodromo constitit, ac Imperatorem in alta sede consti-

tutem, populumque circumfusum conspexit, ac
demum ipsum in quod fatum peruenisset con-
sideravit: nec fleuit, nec aliud quisquam dixit,
quàm illud Salomonis: Vanitas vanitatum &
omnia vanitas. Nec mora, ipse pariter & Belli-
sarius, iussu ab his qui Imperatoriam purpuram
sustinebant, supplices adoraverunt Iustinianum,
qui Heliaribus filios ac nepotes, & ex Valentini-
ani Imperatoris sanguine venientes, necessitudi-
neq; sibi deuinctos, opibus satis amplis munera-
vit: Glimerem etiã in Gallia non contemnen-
da pradia cum suis propinquis incolere iussit.
Procop. Vandal.

Est annus à condito templo Salomonis 1570. eo-
dem desolato 1140. Ab excidio Ierosolymo-
rũ sub Tito 463. à morte Christi 500. compl.
post captam à Scipione Carthaginem 678. qui
numeri cohererent 6. 7. 8. quod memorie cau-
sa moneo.

IUSTINIANVS Mens. Nouemb. nouum Co-
dicem, priore abrogato, publicauit.

Hoc anno ultimus Consulũ Veteris Roma fuit Pau-
linus: post quem obstante bello Gothico in Occi-
dente Consules creari desierunt. Orientales ali-
quandiu Consulare dignitatem tenuerunt,
donec illa quoque in solos Imp̃p. translata est.
Estque hic annus à primis Coss. Roma designatus
1040.

ATHALARICVS Rex Italia anno octauo re-
gni exacto moritur. Mater eius Amalsuenta
THEOHADATVM Regem constituit: is
accepti beneficii immemor contra datam fidem,
Amalsuentam carceri inclusam & relegatam
sceleratè obruncat. Ob quam cadem Iustinia-
nus bellũ aduersus Gothos anno insequenti sus-
cepit. Procop. in Gothicis.

4505 Bellum Gothicum Italicum.

IVSTI-

535

- IUSTINIANVS** Amalsuentem necem armis Gl-
tarum, Gothi, eorumq; Regi Theodadaro bellum
intulit: quod 18. annis durauit, & copiose de-
scriptum est à Procopio, qui in hac expeditione
Comitem Bellisarij se fuisse scribit. Iustinianus
itaq; duce Mundo Gothi hoc anno Dalmatiam
eripuit: & per Bellisarium Siciliam, à Gothiis
occupatam recepit, de quo plura Procop. in Go-
thicis.
- Constitutiones, quæ appellantur **NOVELLÆ**, à
Iustiniano editæ viq; ad Nouellam 17. Reli-
quæ sequentibus annis emissæ sunt.
- 4506 **GOTHI** Theodadatum ob ignauiam & Amalsu- 536
entæ indignam necem omnibus iniussim, interfici-
ciunt, & Vitigen sibi Regem constituunt. Mar-
cell. Procop.
- ROMA** die 10. Decemb. exactis Gothi à **BEL-**
LISARIO recuperata, & Romanis denuo
subiecta, anno 60. post, quàm à Gothiis occupa-
ta fuerat. Euagr. Marcell. Procop. Est ab V. C.
1287.
- 4507 **VITIGES** Romam à Bellisario occupatam stre- 537
nuèq; defensam irrita obsidione premis. Mar-
cell. Ior. Procop.
- 4509 **VITIGES** caeso Gothorum exercitu viuis com- 539
prehenditur, & à Bellisario Constantinopolim
perducitur. Eum Iustinianus inter patricos re-
latum præfecit tuendis finibus imperij aduersus
Parthorum sive Persarum excursiones: ibique
Vitiges vitam finijt. Proc. Ior. Diac.
- 4510 **ILDOBALDVS** à Gothiis Regi Vitigi suffici- 540
tur: & hinc rursus anno ex ætlo successit **ARA-**
RICVS. Procop.
- BED.A.** in Epitome (pag. 203.) habet Eclipsin
Solis 12. Cal. Iul. quæ durauit apparuerit stel-
la hora diei tertia.
- 4511 **Occiso Ararico TOTILAS** apud Gothos suscepit 542
impe-

imperium, quod tenuit an. 2. fuit vir prudens, & in rebus gerendis acer ac solers, cuius rei specimen fuit, quod duobus Græcorum discipulis proficatis, Apuliam & Calabriam in potestatem suam redegit. Procop.

14 S. REMIGIVS, Remorum Episcopus, & gentis Francorum Apostolus, moritur 3. Ianuar. anno Episcopatus 74. Ioi. Contract.

544

16 ROM A capta à TOTILA (16. Cal. Ian. Marcell.) qui Capitolium incendit, præcipua adificia diruit, & maximum tertiam partem euerit: incolis etiam alio translati, urbem deformatam ad usum reliquit. Bellisarius paulò post eam recepit, ciues hinc inde dispersos reuocauit, & mœnia destructa reparare & resarcire cepit. In hac urbis direptione, Rusticana Bœtj coniunx, & Symmachj filia, vna cum alijs matronis patricijs, ab hostibus panem emendicare coacta est, quæ ante hac facultates suas egentib. impertiuerat. Cumq. Gothi in eius mortem conspiciissent, Totilas eam nulla iactura adfici permisit: sed eam ac ceteras feminas omnes, & extra in urbem essent, seruauit, etiamsi Gothi eam in coniugium deposcerent. Nulla itaq. ex his per barbaros violata est, quæ ex re Totilas maximum continentie laudem retulit. Procop.

546

Placentia ob famem, ad esum humanarum carni-um deuentum est. Procop.

Est an. V. C. 1297. à morte Augusti 531. à Roma capta à Gallis 932. ab Alaricho 136. à Genseric 91. ab Odoacre 70. Hinc ad Romam nostro seculo captam 980 (bis 490) pleni.

Circa hac tempora Romanorum Coss. creati deserunt, quorum vltimus fuisse dicitur Fl. Basilisus Iunior, & Procopius annotauit.

4519 TOTILAS iterum capit ROMAM, eamq. insaurat, & quantum ante, studiū in ea desolanda,

549

da, tantū nunc in reparandis adhibuit ac ostendit, ut infamiam, quam superior desolatio ipsi pepererat, nouo beneficio, mansuetudine atque clementia aboleret. Quorū etiam ad sacras aedes confugerant, inuolatos esse iussit. Procop. Est V. C. 1300.

- 4522 **TOTILAS** à Narsete, Iustiniani cubiculario, praelio victus interficitur. Successit ei **TEIAS** postremus Rex Gothorum in Italia, qui hoc ipso anno cum Narsete, strenuè ac forisiter dimicauit, & victus atq; fugiens occisus est. Hoc ultimo praelio, quo de summa rerum decertatū est, tanto animorum ardore Gothi pugnarunt, ut ne quidem occiso Teia Rege antè pugnādū finem fecerint, quā Narsetes per praconem ipsi veniam daret, qui arma ponerent. Sic Gothorum in Italia imperium concidit, quod à principio Odoacris durauerat annis 77. à regno Theoderici Veronensis 60.

Desinit historia Gothica **PROCOPII**, hanc **AGATHIAS** continuauit. Superiori anno etiam finitur Chronicon **IORNANDIS** Episcopi Gothici: qui sub Iustiniano floruit.

- 4523 **IUSTINIANVS** debellatū Gothiū, Italiam tanquam Orientalis imperij prouinciā, Narseti ordinandā ac gubernandā permisit. Estque annus à Iulij Monarchia 600. inciens.

- 4529 Desinit Catalogus Consulū **CVSPINIANI**: completo à primis Coss. anno 1065. id est, bis 532. plenū.

- 4535 **IUSTINIANVS** Imp. moritur (Idib. Nouemb. Niceph.) ætatis circiter 84. Nam imperium adeptus est natus annos 45. imperauit an. 38. mens. 7. d. 13. Est à Monarchia Cyri 1100. Cedrenus scribit, **BELISARIVM** quoq; ex vita excessisse hoc anno.

SIGONII de Occidentis imperio historia terminatur.

IUSTINI IUNIORIS Iustiniani nepotis IMPERIVM: quod duravit an. 10. mens. 10. d. 20. Onuphr. Euagr. an. 12. mens. 10. cum dimidio.

6 Huc &que deductum est Chronicon MARCELLINI Comitiss, qui sub Iustiniano vixit. 568

8 REGNUM LONGOBARDORVM IN ITALIA. 568

Indictione I. feria II. paschatis, 2. April. LONGOBARDI Pannonias egressi, duce ALBOINO, Italiam invaserunt, ibiq; pulsus praesidijs Imperatoris Orientis, Longobardico regno instituto, annis 206 (&sq; ad annum Christi 744) eam tenuere: quo temporum intervallo Italiam omnem, praeter Romam, in ditionem suam, sub 24 Regibus redege're. Diac. Onuph.

Huc mutationi occasione praebuisse dicitur Sophia, Iustini Imp. coniunx, quae Narsesi, Italiam Ducis nomine obtinerti, per probrum obiecerat, quod Eunuchus esset, eumq; relicta Italia ad trahenda una cum puellis pensa in Gynaeceum redire iusserat. Cui ille respondit, se telam exordiri, quam ipsa nunquam pertextura sit. Paulo post Longobardos in Italiam attraxit. Hanc malorum novitatem nova in caelo signa multo tempore ante portenderant. Sigeb.

EXARCHATUS Ravenna institutus.

569

LONGINVS à Iustino. Imp. missus, eas Italiae partes, quas Longobardi occupare non poterant, sub Exarchi nomine annos 15 obtinuit, Ravenna imperij sede collocata. Onuph.

MAHOMET, Turcica impietatis parens, nascitur 21. Septemb. Crant Lemius. Mercator Verò habet 569. à Monarchia Augusti 600.

571

TIBERII ANICIANI IMPERIVM: à primi Tiberij imperio 560.

576

IVBI-

4550

IVBILÆVS MVNDI 91. *Mosis 41. predicat. Christi, 11.*

580

MAVRICIVS à Tiberio, socero suo, appellatur Augustus Cal. Iulij.

4553

TIBERIVS Imp. obiit 10. Aug. (Cedre. 14.) Onuphr. cum imperasset an. 6. mens. 10. d. 8. Cedren. Diac.

583

MAVRICII IMPERIVM.

Hic Imp. primis annis fuit princeps laude dignus & felix, eumq; Euagrius sic prædicat: Erat vir prudens, inquit, in rebus diligens, animo constans, vite ratione & moribus cõpositus. Aures sermoni superuacaneo obturauit, non cera, vt est apud poetam, sed ratione, qua tanquam clauis sermonibus hominum aures, tũ aperiret, tũ occluderet. Inscitiam autem matrem audaciz, & timiditatem, quæ ei vicina & finitima est, sic à se depulit, vt in temeritate periculum, in cunctatione securitatem esse censeret, &c.

Annum Christi 583. imperio Mauricij adscribunt Sigeb. Marian. Frising. Vrsperg. item Beda & Gregorius in Epistolis copulant 14. Mauricij cum 14. indictione, id est, cum anno 596. ergo primus Mauricij est 583.

4558

IOANNE S Episcopus Constantinopolitanus, adfectat titulum Oecumenici siue Vniuersalis Episcopi, Gregor. Epist. l. 4. c. 80.

588

4559

Anno Antiocheno 637. servatorius Antiochia multa millia hominum oppressis prid. Cal. Octob. ipso die nuptiarum Euagrii Scriptoris. Episcopus toto domicilio ruinâ p̃sso, incolumis euasit cum illis qui eum circumfisebant. Euag.

589

4560

GREGORIUS MAGNVS creatur Roma. Pontifex 3. Non. Sept. Sedit an. 13. m. 6. d. 10. Beda: A Leonis Magni principio 150. ab eius excessu 130. incoatis.

590

Hic primus Seruum Seruorum Dei se appellauit,
& Constantinopolitano Patriarchæ Vniuersa-
lis Episcopi titulum decreto abrogauit. Pet.
de Natal. l. 3. c. 192.

61 MAURICIUS Theodosium filium creat Augu- 591
stum die paschatis 15. April. imperauit cū pa-
tre an. 11. mens. 7. d. 6. Zona. Cedre. Niceph.

63 EVAGRIVS historiam suam scribit anno Antio- 593
cheno 641. Euag. 3. c. 33.

64 Anno 12. Mauricij terminatur historia Euagrij, 594
cuius coætaneus fuit Agathias. Euag.

65 Viguit inter Gregorium Rom. & Ioannem Con- 595
stantinop. Episcopum contentio de primatu.
Qua de re lege Epist. Gregorij lib. 4. à cap. 76.
vsque ad 88. sub indictione 13. Annus 1200. à
principio captiuitatis Babyl.

Anno 13. Mauricij Theodorus Medicus ad Cha-
ianum Auarorum siue Hunorū principem le-
gatus missus, superbi Chaiani iactantiam ita
retudit ac repressit: *Audi Chaiane, inquit, Vi-
lem narrationem. Sesostris Rex Aegyptiorum
illustis & felix, opibusq; clarus, plurimas na-
tiones seruituti subegit: Unde curru ex auro &
lapidibus preciosis constructo vehi solitus est, qui
à quatuor Regib. à se victis trahebatur. Cumq;
vnu ex Regibus saepe respiciens, rotam quæ vol-
uebatur, contemplaretur, percontatus est Se-
sostris, cur ita respectaret? Intuens rota volubi-
litem, inquit ille, in qua summa citò sūt ima,
cogito fortunæ instabilitatem, alias excelsa hu-
milantem, alias humiliata exaltantem. Seso-
stris parabolā intelligens, noluit currum à Re-
gibus postea trahi. Chaianus verò hac narra-
tione mitigatus, inducias cum Mauricio fecit.*
Dicit.

4566 GREGORIUS Papa Augustinum cum aliquot 596
Monachis mittit in Britanniam ad prædican-
dum

dum Euangelium. Epistol. Gregor. data est 10. Cal. Aug. anno 14. Mauricij, post Consulatum eius 13. indictione 14. id est, Christi 596. Doctores illi Angliā ingressi sunt anno sequenti 597: qui est ab aduentu Anglorum in Britanniam plus minus 150. B. d. 1.

4571 Hoc anno Gregorius Papa scripsit Epistolam de Sanctorum imaginibus in templis, eas nec adorandas, nec cōsuegendis esse, quod idiotis cernentibus id an prellat pictura, quod legentibus scriptura. Vide Epist. Gregor. lib. 9 cap. 9.

4572 MAURICIUS Imp. in exercitus sui odium venit, quod auaritie ac tenacitati (quo vitio ille virtutes suas valde deformabat ac inquinabat) indulgens, pro redimendis captiuis militibus, quorum erant ad 12. millia, exiguum precium, nempe, pro singulis dimidium nummi pendere recusasset. Imperator audiens illos ad vnum omnes ab hoste trucidatos esse, suæque culpa tantum humani sanguinis: effusum expendens, & præterea somnijs, alijsque prædictionibus territus, ad Deum supplicationibus placandum se conuertit, petijtque vt poenam meritam Deus ipsi in hac vita irrogaret. Interim Phocas Centurio, ab exercitu seditioso saluatus Imperator, Mauricium ex fugi retraxit, eiusque filios, & coniugem necari iussit. Quod dum spectaret Mauricius, nullam vocem, nisi hanc, edidit: *Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum.* Cumque nutritrix Imperatoris filiolum, infantem adhuc & lactentem surripuisset, suumque filium pro illo mactandum obrulisset, Mauricius non annuit, sed suum filium proferri iussit. Postremo ipse incredibili animi magnitudine mortem subiit, securi percussus (24. Nouemb. Onuph.) ætat. an. 63. imperij 19. mens. 3. d. 11. Onuph. Huius Imp. necem Cometes præcessit.

601

602

cessit. Mors itaq; filiorum facta est Epitaphium patris, Virtutem eius in tāta calamitatum mole ostendens. Capita interfectorum Phocas in campo iuxta tribunal abijci iussit, & vrbe exiens solitus est ea contemplari: donec cū iam foeterent tolli permisit. Diac. Cedr. Zon. Niceph.

PHOCAS IMPERIVM.

Hic Imp. fuit tyrannus, patriæq; calamitas: sub quo omnis generis mala in humanū genus exundarunt: & res Romana continentibus atq; atrocibus calamitatibus afflicta & attrita est. Quidam sanctus Monachus Deum ad disceptationem prouocans, quæsiuit: Cur tam impium Christianis imposuisset Imperatorem? audiuit vocem sibi dicentem: Deteriorem alium inueniri potuisse nullum, atq; hoc meruisse hominum flagitia. Cedr.

Initium imperij Phoca ad finem anni Christi 602. pertinere colligitur ex Beda Anglica hist. lib. 2. c. 4. & lib. 1. c. 34. & ex titulo Epistolarum Gregorij lib. 11. c. 1. qui sic habet: Indictione 6 (incunte ante finem anni 602) die 23. Nouēb. coronatus est Phocas, & occisus Mauricius cum quinq; filijs masculis & Petro fratre.

3 GREGORIUS Magnus ad Phocam scribit Epistolas, quæ extant lib. 11. c. 36. & 43. sub indictione 6. vbi hunc annum nominat 35. Longobardorum tyrannidis in Italia. Suprà 569.

CHOSROES Persarum Rex pacem rupit, & cū Phoca ducibus praelio congressus illos vicit, & magna clade affecit. Cedr. Diac. Niceph.

4 GREGORIUS Magnus Roman. Pontifex obiit indict. 7. sepultus 4. Id. Mart. Beda Angl. histor. l. 2. c. 1. A morte Augustini 174. Leonis Magni 143.

7 Romanorum Pontificum primatus.

603

604

607

BONIFACIUS III. creatur Pontifex Rom. (5. Febr. Onuph.) qui apud Phocam obrinuit, ut Ecclesia Romana esset ac diceretur caput omnium Ecclesiarum. Beda. Mense Aprili completur ab V. C. annus 1357.

4581

PHOCAS Imperium male partum, maleq; administratum, male amisit. Nam aduersus hominem impurissimum ac multis sceleribus infamem conspirarunt Priscus Phocæ gener, Heracianus Imperatoris Herachij pater, & Photius, cuius uxorem Phocas vi constuprauerat. Hi nauali prælio in portu Constantinopolitano superatum, & in regiam confugientem Phocam folio detinuerunt, purpura spoliant, & ad Heraclium deducunt, qui confectum iussit ei amputari manus, pedes, pudenda, & caput: Truncum reliquum milites in foro combusserunt (6 Cal. April. Onuph.) Fratres etiam eius & necessarii occisi sunt. Hic exitus fuit vitæ ac seculorum tyranni, qui per octennium imperio insultauerat. Cede. Zonar.

611

Memorable est, quod refert Cedrenus, seditiones illos milites, qui neglecto Mauricio Imp. Phocam ad tyrannilem euexerant, ad eos fuisse sub Phoca consumptos, ut cum Heraclius creatus Imp. accuratim militum recensionem ageret, de his versa militum multitudine, quos à Mauricio conscriptos Phocas acceperat, tantum duo superfuissent. Tam felix enim fuit imperium Phocæ, quem illi coronauerunt.

HERACLII IMPERIUM.

Historia NICEPHORI terminatur cum imperio & vita Phocæ.

Beda hist. Angl. l. 2. c. 18. copulat 24. Heraclij cum 634. Chrilki, & cum indictione 7. inde perspicitur primum Heraclij esse 611.

4585

Persæ occupato Iordane Palæstinam & urbem Ierusalem.

615

rusilem vi expugnarunt, & per Iudæorum manus interfecerunt, vt fertur, ad 90. millia hominum. Nam Iudæi Christianos à Persis captos necauerant. Zacharias Præsul Hierosolymitanus & lignum crucis Christi cum reliqua præda in Persidem abducuntur. Cedr. Dia.

HERACLIVS legatis in Persidem missis à Chosroë pacem petit: sed ille hoc responso eos dimisit: Non parcam vobis, donec crucifixum, quem Deum esse fatemini, abnegetis, & donec Solem adoretis. Diac. Cedr.

618

Initium Alhigeræ, siue æræ Turcicæ.

622

MAHOMET fit dux & caput Arabum, qui v. à cum ipso Urbe Mecha excesserant: regnavit 10. annis Arabicis, mens. 2. dieb. 12. Et habet Chronicon Saracenorum.

Hinc Saraceni computant annos Alhigeræ, id est, peregrinationis vel expeditionis prima Mahometi. Erasmus Reinholdus ab initio annorum Christi & que ad æram Mahometicam numerat annos Iulianos 621. dies 195. Et D. Crantz Lemius, quem in rerum Turcicarum consignatione, præter ceteros scriptores, libenter sequimur, refert Epocham Turcicam ad 15. Iulij, qui tum fuerat dies Iouis.

Integram historiam Mahometi, Saracenorum, Agarenorum, vel gentis Turcicæ, desumat Lector ex scriptis ea de re editis. Instituti nostri ratio, in hoc breui indice, tam prolixam rerum istarum commemorationem non admittit.

Est annus à morte Ismaëlis 2420. à diluvio 2936. condito templo Salomonis 1658. condito templo secundo 1140. regno Cyri 1180. eius morte 1150. à regno Philippi Macedonis 980. id est, bis 490. à Monarchia Alexandri Magni 950. Iulij 668. Augusti 650. à collocato idolo Iouis in templo Dei 787. eodem re-

purgato 784. ab excidio Ierusalem sub Tito
 550. plenis: à morte Christi 588. coronatio-
 ne Herodis 660. à condita & dedicata Con-
 stantinopoli 290. ab expeditione Xerxis in
 Græciam 1100. ab aduentu Aeneæ in Italiam
 1800. Hinc ad natum Carolum Magnum 120.
 Regnum Othomanni Magni Regis Turcarum
 678. captam à Turcis Constantinopolim 831.
 Hic ipse annus est Medium inter natalem Con-
 stantini Magni, & inter mortem Othonis Ma-
 gni: vtrinq; distat an. 350. Item est Medium
 inter Monarchiam Augusti, & imperium Ro-
 dolphi Habsburgij, vtrinq; distans annis 650.

272	622	3942	622
350	350	650	650
622	972	4592	1272

A Roma condita huc vsq; completi sunt 1372. id
 est, vicies octies 49. à Mundo condito 164.
 Cycli annorum 28. Item est annus à Iuliana
 anni emendatione 666. Et in huius ætate in-
 cipit Olympias 350.

HERACLIVS anno 12. imperij, indictione 10.
 die 4. Aprilis celebrata solennitate paschali, fe-
 ria secunda paschatis mouit in Persas, adscis-
 cens Turcorum & aliarum nationum auxilia-
 res copias. Hoc bellū Heraclij cum Chosrōe Per-
 sarum Rege, fuit sexennale. Cedr. Diac.

4597

CHOSROES Persarum Rex, filium iuniorem
 Mardasem, neglecto primogenito Siroe, regno
 inauguraturus, capitur à Siroe, in carcerem
 detruditur, fame cruciatur, maligrè suppedi-
 tato pane & aqua, à Satrapis conspuitur & con-
 sumeljs adscitur, spectator est necis Mardasa
 ac reliquorum filiorum, & post paucos dies ip-
 se quoq; sagittis conficitur. Sic inter spicula ne-
 quissimam animam reddidit, qui conuiciorum
 ac bla-

627

ac blasphemiarum tela in Christum crucifixum ei aculatus fuerat, & armis impia ei intulerat. Sirões regno potitus pacem firmam cum Heraclio Imperatore composuit, & captivos omnes, quotquot in tota Perside carceribus inclusi tenebantur, reddidit. Enā cum Hierosolymitano Patriarcha Zacharia & ligno S. Crucis, quod Persa ante annos 12. Hierosolymis abstulerāt. Cedr. Diac. Zon.

EDVINVS Anglorum Rex à Paulino Episcopo baptizatur, Enā cum suis nobilibus ac plebe plurima, die paschalis, 12. Aprilis, indictione 15. Ebraei: anno aduentus Anglorum in Britanniam circiter 180. Beda hist. Angl. l. 2. c. 14.

A Davidis regno in Ierusalem 1700.

ISIDORVS Iunior, Episcopus Hispalensis, cuius scripta habemus, floruit.

HERACLIVS facta pace cum Sirõe, & sexennali bello feliciter confecto, laus Constantino-
pol. m. reuertitur, & à filio Constantino, totaq;
populi occurrentis, & exultantis multitudine
cum plausu faustisq; acclamationib. splendidis-
simè excipitur, & in regiam deducitur. Cedr.
Zon. Diac.

HERACLIVS Hierosolymam proficiscitur, re-
portans eò S. Crucis lignum, & actis Deo gra-
tias, votisq; persolutis, Patriarcham Zacha-
riam sedi suæ restituit. Omnes Ebraeos vrbe
sancta expulit, adiuncto edicto, ne ijs intra ter-
tium milliare adire eam liceret. Cedr. Diac.
In huius diuini beneficii, victoriarumq; Hera-
clij in Perside memoriam, institutum est Fe-
stum Exaltationis Crucis, 14. Septemb. quo-
tannis celebrandum.

IUBILÆVS MVNDI 92. Moſis 42.
predicationis Christi 12.

- ATHANASIVS IACOBITARVM** Patriarcha Heracium Imp. infecit errore Monothelitarum, qui statuebant in Christo vnā voluntatem, vnāq; operationem: vnde illi astute ratiocinabantur: in Christo esse vnā naturam. Nam vbi vna actio vel operatio reperitur, ibi vna natura cognoscitur, exceptis nominib. officiorum Christi, quæ sunt vtriusq; naturæ. Diac. Cedr.
- 4601 **S. Columbano** Italiam petente, S. Gallus apud Sangallum remansit, ibiq; cellam suam construere cœpit. Contractus. 631
- 4602 **MAHOMET** pseudopropheta, & *Arabum sine Saracenorum princeps*, moritur circa 8. Iulij, cū vixisset annos Arabicos 63. incoator, id est, Iulianos 61. Crantzius ex Chron. Saracen. ad Alcoranum adiuncto.
- Erasinus Reinholdus hinc orditur xram Persarum, dictam Iesdagert.
- De Saracenorum irruptionib. in Phœniciam, Aegyptum, Palestinam & Mesopotamiam, quæ annis insequentib. acciderunt, vide Cedr. Diac. Zon. & rerum Saracenicarum scriptores.*
- 4611 **HERACLIVS** Imp. ex hydrope mor. 11. Martij, imperij an. 30. mens. 10. Cedren. Post eum filius Constantinus imperauit mens. 4. & à no-
berca Martina veneno sublatus est. Successit Heraclonas Martinz filius natus an. 10. qui cū mens. ferme sex gessisset imperium, missus est vnā cum matre in exilium. Martinz præcisa est lingua, ne oratione, qua plurimū valebat, populum commoueret: Puerum verò Heraclonam naso mutilarunt, ne decor aut gratia in vultu miserationem faceret.
- 4612 **CONSTANTIS IMPERIVM.** Ced. Diac. Zon. (alij ad præced.) Beda copulat nonum Constantini cum indictione 8. id est, Christi 650. ergo 642. est primus. 642

6 Venerabilis BEDA presbyter, cuius Homiliæ in templis decantantur, circa hunc annum natus est in Anglia. Huius viri eruditissima scripta in hoc opere Chronologico perficiendo plurimum nobis commodi attulerunt. 666

9 CONSTANS Imp. Syracusis in balneo interficitur Idib. Iulij, imperij an. 27. Cedr. Diac. Onuph. 669

CONSTANTINVS pognatus (id est, barbatus) Imp. an. 17. Cedr. Onuphrius adjicit 7. mens.

CAESARIVS Arelatensis, cuius conciones extant, hoc seculo claruit.

IVBILÆVS MVNDI 93. *Mosis 43. predicationis Christi 13.* 680

MONOTHELETÆ, ponentes vnam in Christo voluntatem ac operationē, refutantur & damnantur in 3. Synodo Constantinopolitana, quæ incoata mense Nouemb. durauit vsq; ad 681. finem, ideoq; à scriptoribus ei assignatur indictio 9. & 10. Distat hæc Synodus à Nicæna 356. à Constantinopolitana prima 300. ab Ephesina 250. à Chalcedonensi 230. Tot ferme annis grassatum est in Ecclesia virus Euty-chianum.

6 HERACLIVS IUSTINIANVS, vltimus è stirpe Heraclij, Imp. an. 10. Ced. Zon. In libro Conciliorum copulatur secundus Iustiniani cum indict. 15. (687. Christi) & apud Bedam 4. Iustiniani cum 689. & indict. 2. 686

Est à diluuiio Nohæ annus 3000. à principio Heraclij 76.

Hoc anno IULIANVS POMERIUS, Archiepiscopus Toletanus, scripsit tres libros, quos hodie legimus, aduersus Iudæos. Vbi de æra Conciliorum (de qua supra 3933.) ita scribit: A Era, inquit, inuenta est annis 38. antè, quàm

- Christus naceretur: & nunc est Aera 724: de-
tractis igitur 38. ab æra, residui erunt à nati-
vitate Christi anni 686.
- 4660 Per hæc tempora constitutus est Episcopatus Vl- 690
traiectinus, Episcopo Vvilibrodo Britanno
Cathedræ unum primum tenente. Chron. Vltraiect.
- 4666 IVSTINIANVS Imp. à Leontio patricio deijci- 696
tur imperio, & abscissis narib. relegatur Cher-
sonam, vbi prope d. cennium exul vitam misce-
ram & calamitosam egit. Cognominatus fuit
Rhinometus, a præciso naso. Cedr.
- Hoc anno terminatur historia POMPONI
LÆTI, quam ille his verbis claudit: Soli
Heraclio, inter omnes Romanos principes
cōtiguit, vt in vna stirpe Sextus Augustus lege-
retur. Præfuerunt omnes an. 87. (rectius 86.)
- LEONTIVS Imp. an. 3. Cedr.
- 4669 Exercitus Romanus mota seditione Apsimarum 699
creat imperatorem, cumq; Tiberium nominat.
Leontius imperio deturbatur, & præciso naso
in monasterium detruditur. Cedren.
- TIBERIVS APSIMARVS Imp. an. 7. Cedren.
& alij.
- 4670 Remones pervagati Syriam, ad ducenta millia A- 700
rabum, Et ferunt, interfecerunt. Cedr. Diac.
- 4676 IVSTINIANVS Iunior, Trebelij Regis Bul- 706
garorum opera & auxilio, imperium recipit:
TIBERIVM APSIMARVM, & LE-
ONTIVM vinculos per Urbem in pompa ducit,
eorumq; cervices pedibus calcas, plebe accla-
mante: Super aspidem & basiliscum ambu-
latis, & Leonem ac Draconem conculcabis.
Inde eos capite truncari iussit: & in omnes ad-
versa factionis conscios gravissime animadver-
sit. Cedr. Diac. &c.
- IVSTINIANVS iterum imperat. an. 6. Cedr.
- 4682 IVSTINIANO vita & imperium eripitur à Phi- 712
lippico:

lippico : atq; in hoc demum Iustiniano iuniorē defecit Heraclij progenies, elapsis ab Heraclij principio annis 100.

PHILIPPICVS Imp. an. 2. mens. 9. Diac.

Hic sextæ Synodi Decreta abolere Antilynodo congregata contendit, gratificaturus Monacho, qui imperium ei vaticinando promiserat, & hoc ipsum prædictionis præmium petiuerat. Cedren.

Prædie Pentecostes PHILIPPICVS Imp. ab Anastasio secretariorum principe capitur, & oculis priuatur. Die Dominico Pentecostes Artemius regno inauguratur, eiq; Anastasij nomen inditur. Cedr. Zona.

715

ARTEMIVS ANASTASIUS Imp. an. 1. mens. 3. Diac. Zona.

THEODOSIVS creatur imperator : Artemius Anastasius capta Constantinopoli pro purpura induit Monachi habitum, & Thessalonicam deportatus Monasterio includitur. Cedr. Zonar. Diac.

716

THEODOSIVS ADRAMYTTENVVS Imp. mens. aliquot.

THEODOIVS audiens Leonem Isaurum salutatum esse Imp. ab exercitu, accepta prius securitatis ac salutis fide, citra dimicationem imperio cedit, & una cum filio factus Clericus reliquum vitæ tranquille exegit. Zon. Ced. Diac.

717

LEO CONON ISAVRVS, Iconomachus dictus, Imp. an. 24. mens. 2. d. 25. Cedr. Diac. Principium Leonis huc pertinere demonstratur ex lib. Conciliorum, ubi 3. Leonis est indictio 2. (719.) septimus est indictio 6. (723.) Diacono 4. Leonis est indictio 3. (720.) Idem expressè ait, Leonis imperium cœpisse 8. Cal. Aprilis. Indict. 15. id est, 717.

S. BONIFACIVS Germanis verbum Dei prædicat. Sigeb.

- 4690 **CAROLVS MARTELLVS**, Caroli Magni
*avus, in Francia rebus praeclarè gestis nomen su-
 um ad omnem posteritatem nobil. t. t. Fuit Ma-
 eor. deus, id est, Palatii regis sine aula Prae-
 fectus, de quo multa scriptores Gallici & alij.
 Pleriq; numerant Martelli. annos ab anno Chri-
 sti 714. quo obiit Pipinus pater eius.* 720
- 4695 **Leo Imp. cœpi** *ἡγεμοναρχῆς*, id est, euertere
 Sanctorum imagines, quæ res, maximis in Ec-
 clesia & Repub. turbis occasionem præbuit.
 Nam post 3. aut 4. annos Gregorius II. Rom.
 Pontifex, isto cum Francis fœdere, à Leone
 defecit, & ne vrbis Romæ & Italiæ tributa an-
 nua ei penderentur, interdixit atq; inhibuit.
 Ex eo tempore Romani Pontifices ad Francos
 respicere cœperunt, neglectis Græcis Impp.
 Cedren. Diac.
- IOANNES DAMASCENVS**, Monachus, cuius
 scriptis hodie fruimur, Damasci in Syria flo-
 ruir.
- Beda Chronicon à Mundo condito huc vsq; per-
 ductum, terminatur 9. anno Leonis, & alicubi
 ait se ista scribere 725. Christi.**
- 4700 **IVBILÆVS MVNDI 94. Moysi 44.** 730
prædicationis Christi 14.
- BONIFACIVS** Archiepiscopus Moguntinus
 præfuit episcopatu an. 26. moritur 755.
- CAROLVS MARTELLVS** deleuit supra
 380. millia Saracenorum, qui in Galliam in-
 fuserant. Sigeb. Regino. Marian. Aemilius &
 scriptores Gallici.
- 4701 **Historia gentis Anglorum, à Beda conscripta, desi-** 731
nit. Appendix à quodam adiecta est.
- 4703 **Eclipsis Solis f. c. 18. Cal. Septemb. circa hor. am** 733
*diem tertiam, anno 733. Christi, ita et penè to-
 tius orbis Solis, quasi nigerrimo scuto, cederetur*
esse

esse cooptus. Bede in Epitom. historia Angl. pag. 206.

Circa hunc annum obiit Venerabilis BEDA ætatis 70. die Ascensionis Domini (Marian. prid. Cal. Iunij.) Alij ad 731. vel 736. 735

LEO Imp. obiit Constantinopoli 14. Cal. Iulij, indiétione 9. Diac. Idem ait hunc esse annum Philippi (Aridæi fratris Alexandri Mag.) secundum Macedones 1063: quod exactè ad nostram consignationem quadrat. 741

$$\begin{array}{r} 3648 \\ 1063 \\ \hline 4711 \end{array}$$

CONSTANTINVS dictus Copronymus (quia infans, cum baptizaretur, sacri lauacri aquas ventris excrementis polluerat) in Oriente imperavit an. 34. mens. 2. dieb. 26. Diac.

ANNALES FRANCORVM complexi annos 88. incipiunt.

CAROLVS MARTELLVS, Maior domus siue Præfectus aula Regie, avus Caroli Magni, moritur 22. Octob. Reliquit 3. filios: Carolemannum, Pipinum & Grifonem. Franc. Annal. & alij.

CAROLVS MAGNVS nascitur (dependet ex anno obitus) Schaff. à regno Philippi Macedonis 1100. à nato Alexandro Mag. 1096. Cyro 1346. Iulio Cæs. 840. Augusto 803. Constantino Magno 470. à primo Consulatu Iulij 800. à morte Alexandri Magni 1064. id est, bis 532. 742

His temporibus à S. Bonifacio fundati sunt tres Episcopatus, Herbipolen. Aisteten. & Frisingensis, & Cœnobium Fuldense in Sylva Buchonia. Sed de annis, quibus id factum sit, ea est anno-

annotationum apud scriptores diuersitas, vt nos de ijs nihil definiamus. Primus Episcopus Herbipol. fuit S. Burchardus: Aiiertenfis vero S. Vvilibaldus.

CAROLOMANNVS Caroli Martelli filius huius mundi gloria & bona caduca contemnens, Romam proficiscitur & fit Monachus, Pipino fratri ditiones suas relinquens. Franc. Annal.

4720

PIPINVS Francia Rex.

750

CHILDERICVS Francorum Rex à Pipino apud Zachariam Rom. Papam accusatur, quod solo Regis titulo contentus ociosam vitam degeret, & muneris sui officijs neglectis curam omnem regni in ipsum Pipinum reijceret. Itaq; iussu Zacharia Pipinus appellatur Rex Francorum, & Childericus rex conso capite in monasterium detruditur, ubi & vitam finit, & istius prima stirpis Regum Francorum, qui ex eadem familia annis 331. à Pharamundo principio recta linea inter se successerant. Num Gallici scriptores in Regum suorum familijs tres mutationes numerant: primam à Pharamundo &sq; ad Pipinum annorum 331. Secundam à Pipino &sq; ad Hugonem Capetum Comitem Parisiensem annorum 237. Tertiam ab Hugone Capeto &sq; ad nostra tempora.

PIPINVS, Caroli Magni pater, à S. Bonifacio Archiepiscopo igitur in Regem Francorum, regnat an. 18. Franc. Siegb. Schaff. Regino. Plurimum tamen ad seq. an. 751. referunt Pipini coronationem. Verum in historijs Regum Francia discrepant annotationes huius anni spacio, propter annorum Christi radicem aliter atq; aliter fixam & constitutam, de qua lite pronuncians alij, per nos potest quisq; sequi, quod iudicauerit esse rectissimum. Chronologis paratum est praesidium in duabus voculis: inclusiue & exclusiue.

clusiue, vel anno currente aut completo: quibus omnia inextricabilia expediunt, & nodum Gordium secant.

Est annus Romæ conditæ 1501. vbi obseruatur, paria esse spacia à Româ cōdita ad natum Christum, & à nato Christo vsq; ad Pipinum: & rursus à Pipino ad natalem Caroli V. Imp. nempe annos 750.

3219

750 anni N. C.

750

750 à Pipino ad Carolum.

3970

1500 natus Carolus V.

750

4720

Hinc ad mortem p̃y Edocti Roberti Regis Francia anni 280. ad Vesperas Siculas 532.

6 PIPINVS contra Aistulphum Longobardorum Regem, bona Ecclesia Romana crepta non restituentem, duxit exercitum in Italiam, & illum factis stare coëgit. S. Petro etiam Rauennam, aliaq; Italia loca donauit.

756

AISTVLPHVS moritur, cui DESIDERIVS, vltimus Longobardorum Rex, substituitur, qui regnavit an. 18. Franc. Sigeb. Contract. Frising.

Eclipsis Solis facta 5. Id. Ianua. Et eodem mense Eclipsis Luna 9. Cal. Febr. Epitome hist. Angl.

8 PIPINVS, Rex Francia, moritur Parisijs 24. Septemb. alij 28. Octob. (Regino 6. Augusti) humatus apud S. Dionysium, supersitibus duobus filijs, Carolo & Carolomanno.

768

CAROLVS MAGNVS regnavit annis 46. (incoatis.) Annal. Franc. Regino. Schaff. Marian. Hinc ad Ottomanni Magni Turcici Regis initium 532.

1 CAROLVS accepto nuncio de Carolomanno fratre

771

- re suo 4. Decemb. extincto, ex hoc tempore re-
gnare cepit solus ab. 42. Schaff. Franc.
- 4742 CAROLVS MAGNVS Saxoniam primùm 772
bello aggressus est, & Idolum, quod à Saxoni-
bus vocabatur Irminsul, euerxit. Annal. Franc.
Schaff. Cranzi.
- Est annus à Beli R. Assyrii principio 2900. à morte
Cyri 1300. à Monarchia Alexandri 1100. Au-
gusti 800. ab imperio Vespasiani 701. à nato
Constantino Magno 500. Estq; ætatis Caroli 30.
plus minus completus.
- 4744 Finis regni Longobardici in Italia. 774
DESIDERIVS Longobardorum Rex à Caro-
lo Magno captus in exilium mittitur. Ita Lon-
gobardorum in Italia regnum ad Francia Reges
transiit anno 206. post, quàm Longobardi Ita-
liam primùm intraverant. (Vide 568.) Franc.
Siegb. Regin. Est annus 800. appellationis Au-
gusti.
- 4745 CONSTANTINVS COPRONYMVS Orientis 775
Imp. moritur mense Augusto, indictione 13.
(775.) Diac. Leo.
- LEO filius Copronymi, Imper. an. 5. Zon. Diac.
- 4747 CAROLVS MAGNVS Collegium Osnaburgens- 777
se in VVeltphalia, & paulò post Episcopatum
Halberstatensem instituit. Cranzius.
- 4750 IVBILÆVS MVNDI 95. Moysi 45. 780
predicationis Christi 15.
- LEO Imp. moritur: & Regina IRENE vnà cum
filio CONSTANTINO (puero decem anno-
rum) suscepit imperium 6. (alij 7.) Idus Sep-
temb. indict. 4. Diac.
- 4755 Hoc demum anno Saxones à bellis quiescentes, & 785
apostasie culpam deprecantes, à Carolo Ma-
gno veniam & impunitatem impetrant, & vnà
cum VVITIKINDO Duce suo baptismum &
Chri-

Christianismum suscipiunt. Annal. Franc. Regino, &c.

Cranzius in Saxon. refert, Saxonum principes pro insignibus in militaribus vexillis gessasse pullum equinum atrum ante baptismum: Candidum vero post baptismum.

4758 Episcopatus BREMENSIIS à Carolo M. constituitur. *Cranzius l. 2. c. 15. ubi recitat privilegium Ecclesiæ Bremensi donatū an. 788. Indictione 12. 2. Idus Iulij, anno regni Caroli 21.* 788

4759 CAROLVS bellum intulit VVilsis Vandalis. *Cranzius.* 789

4760 CONSTANTINVS Irenen matrem captam 6. Idus Nouemb. imperio se abdicare coëgit, & solus imperavit an. 6. mens. 9. d. 8. Onuph. 790

4761 Instituta est ACADEMIA PARISIENSIS à Carolo Magno, rem illam Alcuino seu Albino procurante, qui Præceptor Caroli Magni & Bedæ discipulus fuit. Episcopatus etiam Monasteriensis à Carolo fundatur. *Cranzius.* 791

S. BURCHARDVS Episcopus Herbipol. obiit. Bruschi. Eb. 2. Febr.

767 IRENE imperatrix Constantinopolitana Leonis III. Porphyrogeniti vidua an. 7. exilij sui filium Constantinum oculis priuat 16. Augusti, eumq; imperium abdicare & in carcere miseram agere vitam coëgit vsq; ad mortem, quo die ante quinquennium Constantinus Patruis suis oculos effoderat. IRENE sola imperavit an. 5. mens. 2. d. 16. Ced. Diac. Onuph. alij ad seq. 797

8 CONSTANTINVS Imp. moritur. A morte Iulij Cæs. 840. (bis 280.) Alexandri Magni 1120. (ter 280.) 798

0 TURPINVS Rhemorum Pontifex Romę natali Christi à Leone Papa diadema impositum accipit. *Tilius.* 800

RVLANDVS Caroli Magni ex sorore nepos, heros fortissimus, in Pyrenæi montibus post ardentissimos prælii labores fuit (ut existimatur) extinctus est die 31. Maij. Eber.

4771

CAROLI MAGNI IMPERIUM in Occidente.

801

Exeunte anno Christi 800. CAROLVS Francorum Rex, qui à reum gestarum magnitudine & gloria dictus est Magnus, atque Ecclesijs & Scholis constitutis religionem Christianam in Germania longè lateq; propagauit: Romæ à Leone III. Pontif. Max. consecratur, & faustis populi acclamationib. salatur Imp. Romanus, & Augustus: die natali Christi incedente annum 801. quam inaugurationem ille primùm ita auersatus est, vt affirmaret, se eodie, quamuis præcipua solennitas esset, templum non ingressurum fuisse, si Pontificis consilium præscire potuisset. Sic Occidentis imperium ad Reges Francicos transijt. Eginhartus, Regino, Schaff. Frislin.

Estq; post Augustuli imperium & Odoacris in Urbe Roma regnum, annus 324. à Roma condita 1551. regno Davidis 1880. regno Salomonis 1840. morte Salomonis 1800. Monarchia Iulij 846. Augusti imperio 841. eiusdem Monarchia 829. Hinc ad natalem Caroli V. Imp. 700. ad eius coronationem 720.

4773

IRENE Imperatrix in Insula Lesbo exulans moritur 9. Augusti. Diac. Cedre.

809

Hic Impp. Græcorum Catalogum abrumpemus, & per Impp. Occidentis annorum mundi seriem continuabimus.

CAROLVS Imp. omnes Saxones trans Albim morantes in Franciam transtulit, pagosque eorum Abotritu dedit. Siegb.

TYR-

4775

TYRPINVS Episcopus Rhemensis (cuius Chronicon habemus) Basilicam S. Iacobi Compostellæ dedicauit, præsentē Carolo Magno, Cal. Iunij. Albericus.

809

Caroli exercitus Boëmiā populatur, Duce eorum Lechone occiso. Franc. Annal.

OSNABURGI à Carolo Magno Schola instituta 20. Decemb. & priuilegijs exornata, vt Græci & Latini autores ibi explicarētur. Cranzius Metrop. l. i. c. 2.

4777

CAROLVS Imp. lectiones, cuilibet festo conuenientes, ex Patrum scriptis à Paulo Diacono decerptas & collectas, per anni circulum in Ecclesijs legi præcepit. Sigeb.

807

4783

PAVLVS DIACONVS Aquileiensis, qui hoc tempore floruit, Chronicon suum huc vsq; perduxit.

813

4784

CAROLVS MAGNVS Imp. Rom. moritur Aquisgrani, die 28. Ianuarij, ætat. 72. cū in Occidente imperasset an. 13. mens. 1. d. 4. Annal. Franc. Eginhartus & alij à morte Augusti Cæs. (inclus.) 800. Iulij 856. Alexandri Magni 1136. Pompeij Magni 860. Constantini Magni 477. Hinc ad imperium Caroli IIII. Imp. 532.

814

LVDOVICI PII, Caroli Magni filij, IMPERIVM.

4796

HAROLDVS Danorum Rex cum coniuge & liberis, plurimisq; Danis, præsentē Ludouico Imp. baptizatur Moguntia. Crantzius 4. c. 10. alij ad præced.

826

4800

IVBILÆVS MVNDI 96. **Mosis** 46. prædicationis Christi 16.

830

Incipit Chronicon Monasterij HIRSGAVIENSIS hoc anno fundati, editum à IO ANNE TRITHEMIO Abbate Spanhemensi.

X 2

Hoc

Hoc tempore vixerunt **STRABVS** Glossæ ordinarie in S. Biblijs autor: **FRECVLPHVS** historicus: **THEODVLPHVS** Episcopus Aurelianensis, autor hymni: Gloria laus, &c. quem cum die Palmarum in carcere alta voce cecinisset, Imperator carcerem transiens, & hymno delectatus, statim eum liberum dimitti iussit. Tritth.

4810

LVDOVICVS PIVS Imp. moritur 20. Iunij ætat. 64. imperij an. 26. mens. 4. d. 24. Onuph. Huius obitum antecessit Cometa & Eclipsis Solis. Marian. Contract.

840

LOTHARII, filij Ludouici Pij **IMPERII** V. H. Onuph. Marian. Sigeb. Est à morte Ioseph 2500. Iosue 2300. Samsunis 2000. Antiochi Epiphanis 1000. à nato Augusto 900. compl.

4812

Tribus fratribus **LOTHARIO, CAROLO & LVDOVICO** de regni diuisione decertantibus, commissæ est pugna in pago Antistiodorensi, victorq; Lothario, tanta cades virumq; facta, ut præcipua pars nobilitatis Gallica occubuerit, & Francorum vires admodum accise & attenuata sint. Regino. Sigeb. Alij ad præced.

842

4814

Hoc anno (alijs præced.) facta partitione regnorum inter tres fratres: CAROLVS Galliam accepit: **LVDOVICVS** Germaniam: **LOTHARIVS** cum Imperatoris nomine Italiam, mediamq; partem Francia inter Scaldin & Rhenum, qua ab eius nomine appellata est **LOTHARINGIA**. Sigeb. Regi. Aemyl.

844

4815

Romani Pontifices nomina mutare cœperunt, quem morem hodie seruant. Martin. Polonus. **HINC MARVS** vir doctus, cuius hodie scripta leguntur, Rhemorum Archiepiscopus, floret. Contract.

845

ALBYMASAR Astronomus claret.

RABA-

- 7 RABANVS MAVRVS Commētator Bibliorum 847
fuit Archiepiscopus Moguntinus, præfuit Ec-
clesiæ an. 9. Tritth.
- 22 *Tanta fuit annona caritas & fames, ut filij & pa- 851*
rentes beluino quodam furore sese mutuo fere
deuorarent.
- 23 HAYMO tertius Episcopus Halberstatensis, qui 853
commentarijs Biblia illustrauit, moritur, & in
summo templo Halberstatensi sepelitur. Trit-
them. Alij 834.
- LOTHARIVS Imp. abdens se in Monasterium
Prumienfe, moritur 29. Septemb. imperij an.
15. mens. 3. d. 10. Regino & alij.
- 4825 LVDOVICI II. IMPERIVM, quod 855
durauit an. 19. mens. 10. Onuph. Frising.
- 4826 RABANVS MAVRVS Archiepiscop. Mogunti- 856
nus moritur.
- 4831 BRVNSVIGAE à se condita nomē dedit BRV- 861
NO Dux Saxonia.
- 4835 S. ANSGARIVS Archiepiscopus Hamburgē- 865
sis, & Nordmannorum Apostolus, moritur.
Crantz. Metrop.
- 4840 Saraceni cum Persis bella iterarūt, & Persæ Tur- 870
cico milite vsq; illorum auxilijs vicerunt. Ab eo
vsq; tempore Turca nunquā postea reliquerunt
Asiam, & in Saracenicum tam regnum quā
nomen transierunt. Drechs. Cedren.
- 4845 LVDOVICO Imp. mortuo, CAROLVS CAL- 875
VVS Galliæ Rex, & Ludouici Pij filius impe-
rauit an. 2. mens. 2. circiter. Onuph. Con-
tract. Regin.
- 4847 CAROLVS Caluus Imp. veneno necatur à me- 877
dico suo Sedechia Iudæo pridie Non. Octob.
Regin. Marian. Schaff.
- BERTRAMVS vixit.
- LVDOVICVS III. dictus Balbus, Caroli
Calui filius, & Francorum Rex I M P. an. 1.
mens. 6. d. 5. Onuph. alij ad seq.

- 4849 LUDOVICVS Balbus obiit 10. Aprilis, die parascenes. Vrsip. Contract. Schaffn. alij ad seq. alij ad 881. 879
- CAROLI III. (qui Crassius dictus est) IMPERIVM. Onuph. Schaff.
- 4853 ALBATEGNIVS excellens Astronomus hoc tempore vixit, cuius obseruationes ab hoc anno incipiunt: numerat autem à morte Alexandri Magni huc vsq; annos Aegyptios 1206. quod ad nostram dispositionem quadrat. 883
- 4855 REGINO historiographus; quod ipse scribit, in Monasterio Prumiensi vixit. 885
- HINC MARVS Rhemorù Episcop. obiit. Meyer.
- 4857 CAROLVS Crassus Nortmannis concedit Gal- lia partē trans Sequanam, ex quo tempore pro- fecta illa dicta est Normannia. Regino & alij. 887
- CAROLVS Crassius à proceribus imperio exiit- tur mense Nouemb. Dicitur ad eam egestatem reductus, vt necessarijs etiā alimentis desti- tueretur. Regin.
- ARNOLPHI, Caroli Crassi ex fratre nepo- tis, IMPERIVM. Onuph. Regino.
- 4858 CAROLVS Crassius Imp. moritur, an. imp. 8. mens. 7. Regin. 888
- Gens VNGARORVM egreditur ex sedibus suis in Pannoniam. Regin.
- 4861 ARNOLPHVS Imp. Sicut Nortmannos, eosq; ita cecidit, & ex innumerabili multitudine vix residuus esset, qui ad classē aduersum nū- cum reportaret. Regin. 891
- 4865 Sunt qui huc referant initium CHRISTIANISMI in BOEMIA, cuius Dux hoc anno baptismo initiatus sit: de eo quod adfirmem non habeo: recitavi tamen, quod vetus Codex manu scrip- tus continebat. Aeneas Syluius histor. Boemica cap. 12. Vltimus Paganorum Ducum, inquit, fuit BORSIVOIVS, qui tamen & ipse impe- rante 895

rante Arnulpho Casare à B. Methodio Moravorum Archiepiscopo, cum Ludimilla coniuge, ad baptismi gratiam perductus anno 995. (reliquis 895. Et sic habet exemplum manuscriptum) post Christi Salvatoris nostri ortum. Vide Volaterranum lib. 7. Hinc ad Christianismum in Polonia anni 70.

4869 ARNOLPHVS Imp. moritur 29. Nouemb. imperij an. 12. mense. 1. d. 19. sepultus Oetingæ propetumulum patris. Onuph. Regin. 899

4870 LVDOVICI IIII. Arnolphi filij, IMPERIVM. Regin. Contract. 900

4871 Gens Hungarorum ingressa fines Longobardorum, omnia cadibus, incendijs ac rapinis crudeliter vastat. Regino. 901

4875 Desinit CHRONICON REGINONIS. Catera adiecta sunt ab alio, qui ordine recitat excursions Et irruptiones Vngarorum, qui Saxonia, Thuringia, Bavaria, alijsq; locis Germania, bella, vastationes Et incendia intulerunt. Consule Chronicon Helmoldi presbyteri Lubecensis cap. 8. Item Crantzium Et alios. 905

4882 LVDOVICVS IIII. Imp. moritur Ratisbonæ 21. Ianuar. an. imp. 12. Schaff. Sigeb. Vrsf. Aucnt. alij ad finem anni superioris referunt. In Ludouico IIII. Caroli Magni stirps deficit anno 112. à Coronatione Caroli Magni. Appian. Regin. Onuph. 912

CVNRADI I. Franconia Ducis IMPERIVM. Sigeb. Contract. Frising.

4889 CVNRADVS Imp. moritur, an. imp. 7. sepultus Fuldæ. Schaff. Contract. Tritth. 913

CVNRADVS ante mortem Henrico Saxonum Duci misit Sceptrum, Coronam, & cætera ornamenta, & imperij procures cohortatus est, vt Henricum eligerent Imp. Regin. Sigeb. Schaff. Vrsf.

ROMANI IMPERII DIGNITAS
transfertur à Francis, ad
Saxones.

HENRICVS I. Dux Saxonum, dictus Au-
ceps, IMPERATOR designatus. Frisn. Siffrid.
Vrsp. *Est à nato Augusto Cæs. an. 980. id est,*
decies & quater 70. à regno Danidis 2000. à
Coronatione Caroli Magni 120.

S. VLRICVS constituitur Episcopus Augusta-
nus. Brusch. alij ad seq.

HENRICVS Rex pacem cum Vngaris in annos
9. firmat. Sigeb.

R V T H E N I hoc ipso anno fidem Christianam
Græcorum ritu susceperunt, sub Olha Ducissâ
& Volodimiro filio eius Russiæ Monarcha, in
qua etiam constanter perseverant. Gaguini.
Chron. Mosc. Baron. Herberstenij.

Circa hæc tempora HENRICVS Auceps BRAN-
DEBURGYM primariam urbem Henetorum
obsedit & expugnauit asperrima hyeme, castris
in glacie positis. Sabin. Brotus. & Iustus. Sigeb.
refert ad 925. Hinc MARCHIA BRANDE-
BURGENSIS ab Henrico Aucepe constituta
dicitur: quia de re ita scribit Cranzius Vandal.
lib. 3. cap. 6. *In nostris annalibus nomen Mar-*
chionū non legitur ante primum. Henricum Sa-
xonem Romanorum Regem, qui primus domi-
tis Danis ad oppidum Slesuicum, cum eò trans-
tulisset Saxonum Coloniam, imposuit regioni
præsidentem, quem appellauit Marchionem, & illi
regēdos tuendosq; regni limites prouinciam im-
posuit, quasi Duci limitaneo. Inde quoque cum
ordinata per illum prudentissimè Saxonia con-
stituisset, qui agros colere, qui sequi tenerentur
militiam, cum quintum quemque, quatuor in
agris remanentes, sumptibus & armis expedi-
rent,

rent, illumq; durante militia alere iuberentur :
 Sires quas perinde in Vngaros comparauerat ,
 primum in Vandalos statuit exercere : tyrocini-
 um hoc reputans maioris militia, duxitq; in Me-
 tropolim gentis Brandenburgum, eamque obsedit
 per brumam in glacie, & oppugnavit constantis-
 simè, & exhaustis obsessorum viribus consum-
 ptisq; commeatibus, etiam expugnavit, colloca-
 vitq; in ea primus Marchionem, qui provinciam
 tueretur armis quasitam, & augescere contem-
 deret in diem, & quam Romani, simili ex cau-
 sa, dixerunt Provinciam, ille appellavit Marchi-
 am. Marchiam vulgò vocant Saxones districtum
 unius villicationis aut ditionis. Inde **Seldimar**,
 esse nomen duxere : Et tum Marchiam dicerent
 Saxones eam Provinciam, quam sui iuris esse,
 per arma sunt consecuti. Inde presidii nomen in-
 ditum, Et Marchio diceretur, qui illi ius dice-
 ret. Hæc ille.

4898

Hinc orditur **Cuspinianus** **MARCHIONA-
 TVM AVSTRIAE**, quem primus tenuit
 & administravit **LEOPOLDVS** dictus il-
 lustris, & ei præsuit an. 55. Vide Austriam **Cu-
 spin.** **ER** annus à regno Davidis in Ierusalem
 2000.

928.

4900

IVBILÆVS MVNDI 98. Moſis 48.
predicationis Christi 18.

930

Incipit historia **FABRICII** de vrbe **MISNA.**

MISNA vrbs condita, & **MARCHIA MIS-
 NENSIS** constituta ab **Henrico Anscupe. Fa-
 brie. Brotuf.**

4901

HENRICVS Imp. regem Abotritorum **Christia-
 num** effecit. **Contract. Sigeb.**

931

4904

HENRICVS ad **Mersburgum** incredibili cæde
 fudit ac fugavit **Vngaros**, exercitus eius vocife-
 rante : **Kyrie Eleison : Kyrie Eleison. Tribu-**

934

X 5.

tum

rum illud quod Vngaris debebatur, cultui di-
vino impendit, & sibi pauperum distribuit.
Pater patrie ab omnibus passim acclamatus.
Magna est dehinc fama Henricū secuti, cumq;
omnes gentes ac Reges venerati sunt. Brotius
habet integram historiam, & refert ad an. 933.
Sed Regn. app. Sigeb. Marian. ad 934.

4906

HENRICVS Auceps Imp. obiit 2. Iulij, an. 21.
60. imperij 17. sepultus Quedlinburgi. Cranz.
OTHONIS MAGNI, filij Henrici Aucu-
pis, IMPERIVM.

936

Condidit multas Ecclesias: BRANDEBVRGEN-
SEM, HAVELBERGENSEM, MISNEN-
SEM, CICENSEM & MAGDEBVRGEN-
SEM, propagavit religionem Christianam a-
pud Scliuos, de quo Heluoldus cap. 11.

Est ab V. C. 1687. ab Alexandri Magni regno
1270. Iulij Monarchia 982. Augusti imperio
977. Constantini Magni 630. ab eius morte
600. à Caroli Magni coronatione 136. ab e-
ius obitu 123. Paria sunt spacia à mundo con-
dito vsque ad Israëlitarum exitum ex A Egy-
pto, & inde ad Othonem Magnum, vtrinque
2453. quos duplica, produces 4906. quo ro-
gnare cepit Ortho primus.

2 4 5 3

2 4 5 3

4 9 0 6

Coronationē Othonis Magni Chronicon Hirf-
gauienſe, his verbis describit: Anno Dominica
natiuitatis 936. Indiē. decima, Ortho primus
per manus Hildeberti Archiepiscopi Moguntini
Aquisgrani in Regem vñctus est. Qui accedens
ad altare, & sumens inde gladium imperialem
cum bultheo, conuersusq; ad regem, ante se ge-
nua flectentem, dixit: Accipe hunc gladium, in

quo

quo deijcias omnes Christi aduersarios, barbaros & malos Christianos, tibi autoritate diuina traditum, cum omni potestate totius Imperij Francorum, ad firmissimam pacem omnium Christianorum, Amen. Deinde sumptis armillis & Chlamyde induit eum, dicens: His cornibus humerotenus demissis, monearis, quo & elo fidei feruere debeat, & in tuenda pace & in finem constans perseueres. Exinde sumpto sceptro baculoque, dixit: His signis monitus esto, quatenus paternae castigatione subiectos corripas, primumque te Dei ministris, deinde etiam viduis, orphanis & pupillis protectore ac defensore semper exhibeas, eisque manum misericordiae clementer porrigas. Post hac fuso super caput eius oleo consecrationis, ait: Vixit te Dominus in Regem super populum suum, ut nunquam de capite tuo oleum miserationis deficiat, quo hic & in futuro misericordiam ab ipso creatore tuo consequaris, Amen. Postremo imposuit capiti eius regalem coronam, dicens: Coronam te corona iustitiae, qua monearis te ministrare iustitiam debere subditis, ut hoc ornamento regali praemunus, & tuis reuerendus, & inimicis terribilis appareas, & post huius vitae terminum sempiterno cum angelis premio coroneris, Amen.

4908

Circa haec tempora S. VVENCESLAUS Boemorum Dux a fratre Boleslao occisus Martyrum numerum auxit. Sigeb. Martyrium eius describit Aen. Syluius in Boem. hist. c. 14. 15.

938

4910

MAGDEBURGVM ciuitas Imperialis, ab OTHONE I. privilegijs & libertatibus donata est 7. Iunij. Eber. in Calendario. Sigeb.

940

Fundatum est BERGENSE Monasterium prope Magdeburgum. Tritthem.

Ludi Equestres, vulgo dicti Torneamentum, privilegijs & libertatibus confirmantur. Cuspin.

Est an-

- Est annus à nato Casare Augusto 1000. compl.*
- 4916 *EDITA Anglica, EDMUNDI regis filii, OTHONIS I. Imp. Coniux, obiit: sepulta Magdeburgi, 26. Ianuar. Eber. Calend.* 946
- 4925 *OTHO secundus Othonis Magni filius nascitur. Regio. à Monarchia Iulij Caesaris an. 1000. VNGAR I in campo Lyei prope Augustam cruentissimo praelio superantur die 10. Aug. tribus eorum Regulis ad gentis dedecus laqueo suspensis. Sigeb. Schaff.* 955
- 4930 *Hoc tempore, industria Othonis Magni Imp. multa monasteria instaurantur, aut ampliuntur, aut aedificantur. Sigeb. Vide Frising.* 960
- 4932 *S. VVOLFANGVS Episcopus Ratisbon. vixit. OTHO Magnus Romæ acclamatione totius Romanipopuli & Cleri exceptus à Iohanne Papa coronatur, & Imp. atq; Augustus appellatur. Contract. Volaterran.* 962
- 4935 *Initium Christianismi in Polonia.* 965
- MIESLAVS Polonorum Princeps primus Christianus, Gnesnæ Christianismo per Baptismum vnà cum sua gente initiatus est: & 7. Martij, qui fuit 4. Dominica Quadragesimæ (vulgò appellatur Lætare Ierusalem) ex mandato regis, idola & simulacra Ethnicorum numinum contracta vbiq; & ex templis eiecta sunt: & quotannis deinde memoria huius emendationis publico ritu celebrata est. Vnde huius moris adhuc manent vestigia, in Silesia & vicinis locis, vbi illa Dominica solent ornari statuas Ethnico more, quæ deinde cum certis imprecationibus deturbantur in paludem vel in cœnum. Consule de his scriptores histor. Polon. Mechouium, Cromerum, Fullstinium, Ioach. Careum, &c.*
- MIESLAVS erexit duas metropoles Ecclesias, Gnesnæ & Cracouiz. Coniux Miesli fuit*
Dam-

Dumbrovka filia Boleslai Ducis Boëmorum,
& S. Venceslai neptis ex fratre. Sub hoc Prin-
cipe inoleuit mos apud Polonos, vt Sacerdote
verba Euangelij in templo ad aram pronun-
ciaturo, viri nobiles è vagina gladios aliqua ex
parte extraherent & nudarent, vt hoc gestu si-
gnificarent, se paratos esse ad Euangelij defen-
sionem, & ad subeundam pro religione Chri-
stiana mortem. Choro autem accinente, Glo-
ria tibi Domine : eosdem recondere. Mc-
chouius.

*Est annus à condito templo Salomonis 2000. cōpl.
à Monarchia Cyri & sine captiuitatis Babylo-
nica, iactisq; fundamentis templi secundis in Ie-
rusalem 1500.*

4936

Primus EPISCOPVS in SILESIA constituitur
GODEFRIDVS, ciuis Romanus, vir pius &
doctus, Catecheta Silesiæ annis 17. Curus.

966

4937

Definit Appendix Reginonis.

967

4939

STEPHANVS VNGARIAE Rex, qui Chri-
stianam religionem primus in Vngaria planta-
uit, nascitur. Chron. Vnga. Bonfinius & Abrah.
Backschius.

969

4940

Circa hunc annū OTHO Magnus fundauit AR-
CHIEPISCOPATVM MAGDEBURGEN-
SEM, in quo primus Episcopus fuit ADEL-
BERTVS VVISENBURG, præfedit an. 13. m.
8. à Ioanne XIII. Papa confirmatus 15. Cal.
Nouemb. die Lucæ. Helmoldus scribit illud
factum esse anno 35. imperij Othonis.

970

Fabricius ex Ditmari Chronicis refert, hoc etiam
anno & die ab Alberto Antistite Treuirēsi con-
secratus esse Præsules, Misnensem, Mersbur-
gensem, Citiensem & Havelbergensem.

4943

OTHO Magnus moritur 7. Maij, feria tertia an-
te Pentecosten, an. imperij 37. sepultus Mag-
deburgi. Contract. Schaff. Marianus. Veteres
disti-

973

distichon hoc (versuum lege neglecta) Othonis sarcophago inscriptissē feruntur :

*Tres luctus causa sunt hoc sub marmore clausa,
Rex, decus Ecclesia, summus honor patria.*

OTHONIS II. filij Othonis Magni, **IMPERIVM.** Sigeb.

Hic Imp. dictus est mors pallida Saracenorum. Est a Beli principio annus 3100. à morte Cyri 1500. à monarchia Alexandri 1302. Augusti 1000. compl. à nato Cōstantino Magno 701.

S. VLRICVS Episcopus Augustanus obiit 4. Iulij, ætat. 83. Episcopatus anno 50. Contract. Brusch.

4945 **SVIDAS** hoc tempore vixisse creditur. Nam in eius Lexico finitur annorum mundi supputatio morte Ioannis Tzimisca Imperat. Græci, qui hoc anno obiit. 979

4950 **IVBILÆVS MVNDI** 99. **Mosis** 49. 980
Christi prædicationis 19.

Circa hæc tempora **VRBS SALINIS SAXONICIS** addita est, quæ hodie inter Vrbes Saxonicas ornamentis eximijs floret.

4953 **OTHO II.** Romæ moritur 8. Decemb. an. imperij 10. Marian. Contract. Schaff. Sigeber. Ab exitu ex Aegypto 2500. à completa regia Salomonis 2000. 983

4954 **OTHONIS III.** (qui dictus est Mirabilia mundi) **IMPERIVM.** Frising. Vrsp. 984

4958. Mortuo **LVDOVICO** Rege Francorum ultimo ex Pipini progenie (quæ hætenus ab anno 751. regnum Gallia tenuerat annis 237.) **HVGOCAPETVS** Parisiensis successit in regno Francorum. Regnavit an. 9. Ab hoc Hugone Capeto descendit linea Regum Gallia, qui hodie regnant. **HVGONITAQ. ANDEGAVENTIS** (ut loquitur Meyerus) primus apud Gallos, Gallus 988

Gallus regnare capit, Germanorum Francorum extruso sanguine. Hinc ad Caroli V. Imp. institutum 532.

4967

Mortuo HVGONE CAPETO in Gallia regnavit filius eius ROBERTVS Rex pius & doctus annis 34. Huius extant sacra Cantica : Sancti Spiritus adsit nobis gratia. Item de natiuitate Domini : Iudæa & Ierusalem. Item de S. Petro : Cornelius Centurio. Item Collecta de martyribus : Concede nobis Domine. Item, O Constantia martyru laudabilis. Hac Gillius.
S. ADALBERTVS Episcopus & Martyr, à Prutenis, quibus Christi Euangelium prædicare cœperat, 23. April. interfectus est. Schaff. Cromer. & legenda.

997

4969

MIESLAVS primus princeps Christianus in gente Sarmatica obiit : sepultus Posnanix. Ei successit filius BOLES LAVS, cui OTHO III. Imp. Gnesnæ Regium nomen & Coronam imposuit. Mechouius.

999

4970

Est annus à morte Salomonis 2000. à Roma condita 1751. à coronatione Caroli Magni 200. De hoc anno ita Sigebertus : Multa prodigia sunt visa. Terramotus factus est per maximus, Cometes apparuit 19. Cal. Ianua. circa horam nonā, aperto cælo quasi facula ardens cum longo tractu, fulguris instar, illabitur terris, tanto splendore, ut non modò qui in agris erant, sed etiam in tectis lumine ferirentur, qua cæli scissura sensim euanescente, visa est figura quasi serpentis capite crescente cum caruleis pedibus.
BASILIVS Imp. Græcorum Indict. 13. grauem exercitum mittit aduersus Bulgarorum castra trans Aemum, & duobus urbibus captis, Victor domum redit. Cedr. pag. 581.

1000

Sunt qui ad hæc tempora referant institutionem Septemuiratus siue Senatus VII. Electorum, penes

penes quos potestas est Romanum Imperatorem eligendi. De qua tamen sententia vel dubitare vel disputare coepit Auentinus lib. 5. & hunc secutus Onuphrius Panuinius lib. de Comitibus imperatoribus, quorum uterque existimat Electores denum post obitum Friderici II. (id est, post annum Christi 1250.) à Gregorio X. (qui Pontifex Roman. creatus 1271.) confirmatos esse.

4971 OTHO III. Imp. obiit 28. Ianuar. an. imperij 17. Frising. Contract. Vrsperg. alij ad annum sequentem referunt. *Autem viduam Crescentij Romani, quem Otho necari iusserat, formae pulchritudine Othonem in sui amorem pellexisse, eiq; reditu in Germaniam paranti, misisse chirothecas affabre factas, sed veneno tinctas: quarum usu & conspectu ille infectus & extinctus sit. Cadaver Aquisgranum, intestina Augustani translata sunt. Tres Othones imperarunt huc usque an. 65. rectius 64. Vide Crusium pag. 143. 148.*

Martinus-Crusius hinc orditur imperij Germanici Epocham: id est, institutionem Electorum siue Septemvirorum, eamque orditur à morte Othonis.

HENRICI II. (qui Claudus, item Sanctus, dictus est) IMPERIVM.

4973 HENRICVS Imp. reges gentium in interiori Germania, qui dicuntur VVindi, sibi tributarios fecit. Sigeb.

4977 Fundatus & institutus est ab Henrico Imp. EPISCOPATVS BAMBERGENSIS. Contract. Sigeb. ad 1004. alij 1011. Amplissima Abbatia extra muros Bambergæ Benedictini instituti, fundatur 1008. Büsch. Buching.

4979 SARACENI ASIATICI Ierosolymam occuparunt, & Templum ad Sepulchrum Christi sum-

1001

1003

1007

1009

*sumptuosissime conditum euerterunt. Drechf.
Cedr. pag. 582.*

4981

Hoc tempore vixit **V V I L L I G I S V S** Episcopus **M O G V N T I N V S**, carpentarij filius, à quo Episcopi Mogūtini hodie habent rotam pro insigni. Brusch. De hoc Episcopo sic scribit Siffridus: Villigisus humili progenie ortus, patrem habuit qui currus & bigas facere solebat: ideo in thalamo ornatus & grandibus literis hæc scripta habebat: *V Villigis, V Villigis, recolle unde veneris.* Hæc & in Teutonica lingua scripta erant, appendebat etiam rotas & huiusmodi initiumenta in pariete circumquaq; , in quibus suam profapiam recognoscebat. Hinc habentur duæ rotæ in clypeo Ecclesiæ Moguntinæ. Hic Archiepiscopus Ecclesiam maiorem & Sancti Albani Moguntia construxit. Hæc Siffrid.

1011

4984

H E N R I C V S Imp. vnâ cum **S. K V N I G V N D A** vxore sua Romæ coronatur à Benedicto Papa. Contract. (Onuph. 25. Aprilis.) Ex hoc tempore imperauit annis 11. Frising.

1014

4985

T E M P L V M A R G E N T I N E N S E extructionis genere admirabile incoatum est sub **V E R N H E R I O** (alij Berengario) Episcopo. Buching.

1015

4993

A R I B O Episcopus **M O G V N T I N V S** Idib. Augusti Synodū conuocauit Salingstadij, in qua decreta facta sunt de ieiunijs in festorum quorundam vigilia obseruandis, & nuptijs certo tempore intermittendis aut non celebrandis, vt: ab aduentu Domini vsq; in Octauas Epiphaniæ, & à **L X X.** diebus vsque in Octauas paschatis &c. Item: vt Presbyter post galli cantum æstiuis noctibus bibens, proxima die Missam non celebret. Reprehensi sunt etiam presbyteri, qui exorta in urbibus incendia extinguere

1023

- guere tentauerant lineo (vt vocant) corporali,
in quo corpus C H R I S T I consecratum fue-
rat, in ignem iuncto. Vide Acta Synodi, &
Chron. Hirsgau.
- 4994 S. HENRICVS II. Imp. moritur 13. Iulij, an. æt.
52. imperij 23. mens. 5. Bambergæ sepultus.
Contr. Vrsp. Schaff. Sige. & Pet. de Natalib.
lib. 6. cap. 97. Estq; anno Christi 1145. ca-
nonizatus.
- CVN RAD I I. Saliqui (quem aliàs appel-
lant Cunradum I. scilicet de gēte Francorum)
IMPERIVM.
- 4996 FERDINANDVS eius nominis primus in Hi-
spaña regnat an. 47. m. 8. Tarapha. Hinc ad
FERDINANDI Imp. Coronationem 532.
- 4997 CUNRADVS Romæ coronatur à Papa, & Impe-
ratoris nomen sortitur ipso die Paschatis. Fri-
sing. (Onuph. 7. Cal. Aprilis.)
- THEOPHYLACTVS Bulgariz Archiepiscopus
fulget. Gallarus. Alij anno 864. forte rectius.
- 4998 MARIANVS SCOTVS Chronographus
nascitur, vt ipse refert.
- 5000 Quintus millenarius Mundi : IVBI-
LÆVS MVNDI 100. Mosis 50. Pra-
dicat. Christi 20. à partitione terra 2500. à
baptismo Christi 1000.
- ROBERTVS Rex Francia (auctor Canticorum
quorundam Ecclesiasticorum) moritur. Onuph.
an. sequent. Ei successit filius HENRICVS I.
- CVN RADVS Imp. Stephanum Pannonia Re-
gem cum exercitu petit, & interea in Alemania
Vernherus Comes cum alijs multis occiditur
(17. Augusti.) Contra. Vrsp. Schaff.
- CVN RADVS Imp. 12. Iulij posuit p̄imos lapi-
des trium maximorū templorum Spirensium.
Bruffh.

- 5001 STEPHANVS Vngaria Rex missis legatis cum Imp. Cunrado pacem facit. Contract. 1033
- 5008 STEPHANVS Rex Vngaria moritur die assumptionis Maria : adscriptus est Sanctorum Catalogo. Bonfin. Contract. & legenda : alij ad 1034. referunt.
Bonfinius refert, huius Stephani dextram (quod de Osualdo Anglia Rege etiam scribitur) non esse putrefactam : Merito, inquit, manus illa corruptionis expers esse debuit, quæ neminem mendicare, esurire, & in captiuitate aut quauis miseria iacere perpeffa est. Sub hoc Rege Vngaria ad Christianam religionem conuersa infidelitatem Ethnicam exiit.
- 5009 CUNRADVS Imp. moritur prope Traiectum 4. Iunij (alij Iulij) in Pentecostes festo, imperij an. 15. (Contract.) sepultus Spiræ in templo S. Mariz à se constructo, vbi sic scriptum reperitur in Mausoleo : Cunradus II. Imp. obiit anno Domini 1039. pridie Non. Iulij. 1039
- HENRICI III. Cunradi II. filij IMPERIVM.
- 5014 HENRICVS Imp. gloriosissimam Victoriam adeptus est in Vngaria, 3. Non. Iulij. Contract. Schaff. 1044
- Hoc tempore vixit GVIDO ARETINVS Monachus in Italia, qui primus excogitauit novam cantandi rationem per sex syllabas : vt, re, mi, fa, sol, la. Tritth. Harum seriem aliquando de Musices vtilitate quæfiti, vni versiculo inclusimus, in hunc modum :
Cur adhibes tristi numeros cantumq; labori ?
VT REleuet Miserum Fatum, SOLitosque
(Labores.
- 5019 ANDREAS factus est Rex Vngaria : à morte Stephani Regis an. 11. circiter, & mens. 4. clapsis. Bonfin. Contractus ad finem anni superioris refert, 1049

refert, quod idem est. Ritus autem scribit, Andream tam coronatum, cum Vngari post mortem Stephani à fide Christiana decessissent, edito publico praecepisse, ut omnes Vngari, relicta superstitione Ethnica, redirent ad verum Dei cultum, Christi q; fidem, qua S. Stephanus Rex eos instituerat, & ultimumq; supplicium in eos flatusse, qui contrà facerent.

Hic Andreas Belam fratrem suum, Ducem Poloniae generum, cum tota familia remocauit in Vngariam, regniq; participem fecit, Et ipse duas regias partes obtineret, Bela tertiam, Ducis appellatione. Hac Ritus. De Petro Vngariae Rege, quem Andreas oculis & regno priuauit, Vide Bonfinium, Vngar. Chron. Vrspergens. & Frising. cap. 33.

5021 HENRICVS IIII. Imp. nascitur 3. Id. Novemb. Schaffnab. 1051

5022 CASIMIRVS Rex Poloniae Sedem & Collegium Episcopi Silesiae, quod prius Smogronie & postea Bicinæ fuerat, transtulit Vratislaviam, illudq; pluribus redditibus donauit. Ex hoc tempore vrbs VRATISLAVIA caput suum supra ceteras altius exeruit, & omni ciuiliu ornamentorum genere paulatim aucta & exulta, illud laudis & gloriae decus adepta est, ut non immeritò nunc vrbiu SILESIAE SOL dici possit. Vide Cromer. Curia. 1052

5023 Papa LEO IX. insignem cladem accepit die 18. Iunij à Normannis, Italis terga vertentibus, & Teutonicis magna ex parte occubentibus. Contract. Schaff. & Frisingensis. 1053

Alba Augia Cœnobium non procul à Norinberga fundatur. Buching.

5024 HERMANNVS Contractus, filius Vvolferadi Comitis de Veringen in Sueuia, vir doctiss. & Chronographus diligentissimus, moritur. 1054

Fuit

Fuit ab infantia omnib. membris contractus, unde & nomen sortitus est. Fertur composuisse Canticum: *Salve Regina*. Fuit Monachus in Monasterio S. Galli. Eius Chronicon à quodam continuatum est vsq; ad an. 1066.

5026 HENRICVS III. Imp. obiit Burdfeldæ, 5. Octob. an. ætat. 39. imperij 17. mens. 7. Contracti appendix & Frising.

1056

Inscriptio Mausolei Spirensis: HENRICVS III.

Imp. obiit an. 1056. 3. Non. Octob. *Schaffnaburg. dicit sepultura traditum die Simonis & Iuda, quo etiam natus fuerat.*

HENRICI. IIII. IMPERIVM. Vrsp. Euectus ad imperium natus annos quinque; fuit princeps bellicosissimus: nemo collatis signis toties cum hoste confligit, adeò vt M. Marcellum & Iulium Cæsarem supergressus, bis & sexagies cum gentibus ferocissimis pugnârit.

MARIANVS Scotus patriam egressus sit Monachus Colonia.

5027 GEORGI CEDRENI Chronographi Græci Chronicon finitur indict. Undecima (ineunte) qua coronatum scribit Isaacium Comnenum Imp. Constantinopolitanum mens. Septemb.

1057

MICHAEL PSELLVS Philosophus Constantinopoli floruit.

5028 CAZIMIRVS ex Monacho factus Rex Polonia obiit hoc anno (à morte Iulij Cæsaris 1100.) Huic successit BOLES LAVS, qui S. Stanislaum interfecit.

1058

Hinc ad mortem Sigismundi I. Regis Polonia 490.

5029 ROMAE celebratur sub NICOLAO II. Papa Concilium LATERNENSE, in quo BERENGARIUS Turonensis suam sententiam de Eucharistia renouavit ea verborum forma, quæ extat in Decreto Dist. 2. de Consecra. Ego Be-

1059

berengarius Ecclesia Andegaueris Diaconus anathematizo haresin, de qua infamatus sum, quæ astruere conatur panem & Vinum in altari post consecrationem solummodo sacramentum, & non verum corpus & sanguinem Domini nostri Iesu Christi esse, & non posse sensualiter, nisi in solo sacramento manibus Sacerdotum tractari vel frangi, aut fidelium dentibus atteri. Consentio autem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ & Apostolica Sedi, & ore atq; corde profiteor, de Sacramenti Dominicæ mensa eandem fidem me tenere, quam Dominus & Venerabilis Papa Nicolaus, & hac sancta Synodus, auctoritate Evangelicæ & Apostolicæ tenendam tradidit, mihiq; firmavit, scilicet, panem & Vinum, quæ in altari ponuntur: post consecrationem non solum sacramentum, sed etiam verum corpus & sanguinem Christi esse, & sensualiter non solum sacramentum, sed in veritate manibus Sacerdotum tractari, frangi & fidelium dentibus atteri, &c.

Hanc confessionē Berengarii Romæ coram 114. Episcopis editam misit Papa Nicolaus per viros Italix, Germanix, Gallix, & ad alia loca, ut Ecclesiæ, quæ prius doluerant de auerso atq; peruerso, postea gauderent de reuerso atque conuerso. Hactenus Decret.

Berengarium refutarunt LANFRANCVS Archiepiscopus Cantuariensis & GUMUNDVS Episcopus Auerfanus, qui illo tempore vixerunt, & quorum hodie contra Berengarium scripta leguntur. Damna etiam fuit eius sententia à Leone IX. Papa in Concilio Veracellensi, quod Contractus ad an. 1050. Sigeb. ad 1051. refert. Nicolaum verò II. hoc anno Sedi Romanæ præfuisse ex Schaffnaburgensi patet, quia scribit anno 1059. Nicolaum, qui antea appel-

appellatus sit Gerhardus Florentinus, Romanum Pontificatum obtinuisse. Idem habet appendix Contracti.

5030

Mortuus est **HENRICVS I.** Rex Francorum. Appendix Contract. & Meyer. Hinc (inclusiue) ad mortem Henrici II. Regis Gallie 500. Estq; hic annus à regno Salomonis 2100. ab imperio Augusti 1101.

1060

5031

ANDREAS Rex Vngaria, videns Belam fratrem suum regnum affectare, & Vngaros paulatim ad eum deficere, uxorem suam & filium Salomonem, cui Imperator filiam suam parvulo parvulam desponderat, cum multis opibus ad Henricum Imp. misit, petens, ut sibi misso exercitu subueniretur, &c. Schaffn.

1061

BOLES LAVS Polonia Rex Bela precibus fatigatus, in Vngariam expeditione suscepta, magnas Andrea copias ex Vngaria, Germania & Boemia contractas, fudit, & Belam Alba Regia in sede regia collocavit. Post hunc conflictum Andreas longius fugiens, comprehensus ab Vngaris & male tractatus in sylva Boconienti regni & vita finem fecit. Cromer. Fulstin. Ritus. Vngar. Chron. &c.

5035

HENRICVS IIII. Imp. cum hæctenus omnia per tutores acta fuissent, accinctus est gladio, & ipse bella gerere cœpit an. regni sui 9. ætat. 14. App. Contract.

1065

SE DVAK DVS Anglorum Rex obiit absq; liberis. Meyer.

Sub Vuernherio Episcopo Collegium S. Arbogasti extra muros urbis Argentine erectum est. Buching.

5036

Visus est Cometes, qui effectu non caruit. Nam eodem anno **GK ILELMVS** Nortmannia Dux ab Eduardo hæres institutus, Angliam cum exercitu inuasit, & Haraldum, qui Regis Anglia

1066

nomen & suppare, Guilelmumq; Anglia arcere conabatur, Sic it & occidit. *Frising. Meyer. Schaff.*

De SCLAVORVM defectione à fide Christiana, vide Helmodum cap. 24. Alij ad 1064.

ERFVRTVM Urbis Thuringia amplissima circa hac tempora muris & mœnibus cinctâ est, & in eam Urbis formam redacta, quæ nunc conspicitur. Fit eius mentio multo ante hac tempora.

1041 In huius anni autumno (teste Schaffnaburgensi) HENRICVS IIII. Imp. conuentu Misna indicto, BOLESŁAVM Polonia Regem & VVRATISŁAVM Boemia Ducem differentes, à mutuo odio & maleficio iubet desistere, eiq; se socium contra alterum proficitur, qui primus arma sumpturus esset. Eius compositio- nis forma publicè in templo Misnensi recitata est. Fabric.

Est annus à Monarchia Alexandri 1400. Augusti 1100. Vespasiani imperio 1000.

IOANNES XIPHILINVS Patriarcha Byzanti- nus, qui Dionis historiam in Epitomen rede- git, floruit.

Clara & celeberrima quoq; hoc tempore fuit memoria S. SEBALD In Nurrberg. Schaffnaburg.

1043 Hoc anno die 21. April. obiit ALEXANDER Papa. Marian. Successit GREGORIUS VII. antea dictus Hiltebrandus. Hic aduersatus est Henrico IIII. Imp. eiusque crebriùs meminit Venericus Episcopus Vercellensis (qui hoc tempore floruit) in libro de vnitatē Ecclesiæ & schismate inter Henricum IIII. Imp. & Gre- gor. VII. Papam, de quo plurima lege apud Vrspergensē, qui in his temporibus descri- bendis est accuratus & copiosus. Vide & Ben- nonem Cardinal. in vita huius Pontificis & se- quentium.

FERDINANDVS I. Rex Hiss. moritur. Tarapha. Hinc ad Ferdinandi Imp. natalem 430. ad eius obitum 490.

COELIBATVS SACERDOTUM in Germania.

44

1074

Schisma ortum propter Sacerdotum matrimonia, à GREGORIO VII. inhibita, quam prohibitionem alij bonam ac piam, alij impiam & Euangelio contrariam esse contendebant. Scribunt ea de re Sigebertus & Naclerus mirabilia. Meyer.

Schaffnaburgēsis hanc rem ita narrat: Hiltebrandus Papa, inquit, cum Episcopis Italia conuenerat, decreuerat, ut secundum instituta antiquorum canonum, presbyteri uxores non habeant: habentes aut dimittant, aut deponantur: nec quisquam ad Sacerdotium admittatur, qui non in perpetuum continentiam vitamque cœlibem profiteatur. Hoc decreto per totam Italiam promulgato, crebras literas ad Episcopos Galliarum trans mittebat, precipiens, ut ipsi quoq; in suis Ecclesijs, à contubernio Sacerdotum omnes omnino fœminas perpetuo anathemate reserarent. Aduersus hoc decretum vehementer infremuit tota factio Clericorū, clamitans illum oblitum esse sermonis Domini, quo ait, non omnes capiunt hoc Verbum, qui potest capere capiat. Et Apostolus: Qui se non continet, nubat: melius est enim nubere quàm vti. Et illum dum violenta exactione homines, Angelorum ritu viuere cogeret, fornicationi & mundicia frena laxare. Quod si pergeret sententiam confirmare, malle se Sacerdotium quàm coniugium deserre, & tunc visurum eum, cui homines sorderent, unde gubernandis per Ecclesiam Dei plebibus Angelos cōparaturus esset. Archiepiscopus Mo-

guntinus sciens non paruo constare operam hanc, ut tanto tempore molitum consuetudinem renouellet, atque ad rudimenta nascentis Ecclesie senescentem iam mundum reformaret, moderatius agebat, & primò ex in dimidiu. annum inducias. Et deliberandi copiam dedit, hortans eos, ut quod a necessitate faciendum sit, sponte faciant, & tam sibi, quam Rom. Pontifici necessitatem aduerti aliquid in eos quod secus sit decernendi. Ad ultimum, congregata Synodo in Erpbesfurt mense Octobris pressus iam imminabat, ut relegata omni tergiversatione in presentiarum aut conjugium abiurerent, aut sacri altaris ministerio se abdicarent. Multas contra illi rationes afferrebant, quibus instantis & urgentis improbitatem cludere, sententiamq; cassare niterentur. Cumq; aduersus Apostolicæ sedis auctoritatem nihil argumenta, nihil supplicationes, precesq; efficere, egressi tanquam ad consultandum, consilium ineunt, ut in Synodum non redeant, sed iniussi omnes in domos suas discedant. Nonnulli confusis Vocibus clamitabant: Melius sibi videri, ut in Synodum regressi, ipsum Episcopum, priusquam execrabilem aduersus eos sententiam promulgaret, Cathedra Episcopali deturbaret, & merita morte multato, insigni monumentu ad posterum transmitterent, ne quis deinceps successorum eius talem Sacerdotali nomini calumniam struere tentaret, &c.

5049

Primum prelium HENRICI IIII. cum Saxonibus in Thuringia ad fluuium Winsthrit die 9. Junij. Victu. Venerabili Marian. Schaff. Sigeb.

1075

5046

S. LADISLAUS Rex Ungaria regnat annis 19. Vngar. Chron.

1076

Hoc demum anno ortum est schisma inter Gregor. VII. & Henricum IIII. Imp. quo Romana Respub. totaq; Ecclesia misere turbata est.

est, Gregorio anathema Henrico denūncian-
te, & in imperio Rodolphum ei surrogante.
Vrſperg.

1047 RVDOLPHVS Dux Sueuiæ 13. Martij in For-
cheim à quibusdam principibus eligitur Imp.
contra Henricum IIII. Imp. Coronatur 21.
Martij Moguntia à Sigefrido Archiepiscopo,
media quadragesima. Vrſp. Marian. Sigeb.
Venericus. Gregorius pontifex Rodolpho mi-
ſit Coronam cum hac inſcriptione:

*Petra dedit Petro, Petrus diadema Rodol-
pho.* Sigeb.

Helmoldus cap. 28. ita recitat verſum:

*Petra dedit Romam Petro, tibi Papa Co-
ronam.*

Claruit his temporibus S. ANSELMVS Archie-
piſcopus Cantuarienſis poſt Lanfrancum in
Anglia, cuius olim auditor & diſcipulus fuit.
Tritth. Hirſgau.

Deſinit Chronicon LAMBERTI SCHAFFNA-
BURGENSIS, Chronographi doctiſſimi &
accuratiſſimi.

1049 S. STANISLAVS Episcopus Cracouiensis in-
terficitur à Boleslao Rege Poloniæ, 8. Maij.
Mechouius.

1050 IVBILÆVS MVNDI 1101. Moſis 51.
Chriſti prædicationis 21.

1077

1079

1080

HENRICVS IIII. cum Saxonibus, quorū dux
erat RVDOLPHVS SVEVVS, quartum
prælium commiſit, die 12. Octob. in quo Rudol-
pho præciſa eſt dextra, quam cum Mersburgi
moriturus abſciſſam intueretur, grauiter ſuſpi-
rans dixiſſe fertur ad Episcopos qui aderant:
Spectate, inquit, dextram legitima ſupplicia
expendentem, quæ fidem Sacramento muni-
tam, & Henrico Domino meo datam, vobis
vrgen-

- urgentibus, præter æquum & fas temerè violauit. Videte qui me contra Dominum meum solium ascendere fecistis, vt rectè via me vestra moniti sequentem duxeritis. *Quibus d. Elis, exprobrauit: sepultus Merseburgi. Venericus, Marian. Sigeb. Vesp. Bonfin. Helmol. cap. 29. R V.*
- DOLPHVS** regio riuu sepultus est, quod cum egre ferrent quidam, & dicerent, non decere hostem Imperatoris ita honorari mortuum: respondit Imperator: Sinite eum regijs insignibus ornatum sepeliri: vtinam omnes mei aduersarij hoc ornatu sepulti iacerent.
- § 051 **BOLES LAVS** Polonia Rex ob S. Stanislai eadem à Gregorio VII. diris denouetur, & regnum solenni riuu ei abrogatur, succedente ipse **VVLADISLAO**. 1081
- BOLES LAVS** iniussus omnibus in Vngariam fugit, ibiq. conscientie doloribus laceratus miserè periit. *Mechau. Cromer.*
- HENRICVS V.** Imp. Henrici III. filius nascitur. Marian.
- § 053 Desinit Chronicon **MARIANI** Scoti, indist. 6. Eius Chronico appendicem addidit Dodechinus. 1083
- § 056 **HENRICVS III.** Imp. **VVRATISLAO** 1086
Boëmorum Duci Moguntie in conuentu Principum attribuit titulum dignitatemq. Regiam, Morauorum regno in Boëmiam translato. Aen. Syl. Plurimq. tradunt VVratislauum Regem coronatum esse Praga ab Engelberro Archiepiscopo Treuirensi, die 16. Maij anno 1087.
- Ordo CAR THYSIENSIVM** institutus est Coloniz à Brunone Theologo: cui occasionem præbuerant tristes voces hominis morituri, & ad cogitationem de futuro Dei iudicio contremiscentis. Antoninus & Speculum Vincentij lib. 26. cap. 82. Alij ad 1084.

MARIANVS Scotus historiographus obiit ætat.
58. Moguntiz. Tritth. Dodechinus.

061 S. BERNHARDVS natus est hoc vel superiori
anno, quod colligitur ex anno mortis. Vide
infra 1153. Vitæ eius historia addita est eius
scriptis. Huius viri scripta plena sunt spiritua-
lis fragrantie.

065 Concilium CLAROMONTENSE in Gallijs,
congregatū ab VRBANO II. Papa, qui Chri-
stianis Principibus contra Turcas arma decre-
to & cohortatione sua induit, eosq; ad expé-
ditionem vltamarinam pro recuperanda Ter-
ra Sancta excitauit.

S. LADISLAUS Rex Vngar. obiit 30. Iulij:
*sepultus Varadini in Canobio à se constructo,
post annos 103. in diuorum numerum relatus
est: Bonfi.*

FUCHERIVS Carnotensis, qui fuit Capellanus
(vt veteres nominant) Balduini, fratris God-
fridi Bilionæi, historiam rerum per 29. annos
gestarum ab anno 1095. ad 1124. breuiter &
magna cum fide perstrinxit. Pontacus.

3066 Celebris expeditio in PALÆSTINAM à Chri-
stianis Principibus suscipitur studio recupe-
randi terram sanctam. Tanto numero Chri-
stiani mare transierunt, vt Occidens vniuersus
denigrare visus sit in Orientem. Appellatur
bellum sacrum, estq; pio zelo susceptum, sed
piorum sanguine multo gestum. Describitur à
Fucherio, Guilclmo Tyrio, Blondo, & rerum
Gallicarum Germanicarumq; scriptoribus.

S. LEOPOLDVS Marchio Austria dictus pa-
ter pauperum, patri in gubernatione succedens,
regnavit an. 40. Huius filius fuit OTHO Epi-
scopus Frisingensis historiographus. Cuspinianus.

3067 Primus conflictus Christianorum cum Sarace-
nis, vbi victores extitere Christiani 9. Cal.
Mart.

1091

1095

1096

1097

Mart. Sigeb. Eodem anno Nicea, vrbs Synodi Nicenæ memoria celebris, expugnatur à nostris. Sigeb. &c.

LANFRANCVS Archiepiscopus Cantuariensis moritur 3. Iulij. Baleus. Et succedit **A M S - H E L M V S** in præsulatu. Sigeb.

5068 **ANTIOCHIA** nono mēse obsidionis die 3. Iunij (al. 31. Maij) expugnata est à Christianis, & cæsa 100. millia Saracenorū. Dreehil. Facher. 1099

5069 **HIEROSOLYMA** capta, & Saracenis erepta est à Christianis 15. Iulij, die Diuisionis Apostolorum, feria 6. hora qua Christus mortuus est, die 39. obsidionis. 1099

GODFRIDVS BILIONA vs Princeps Lotharingæ, qui primus coracensis & superatis mœnibus in urbem Hierosolymam irruerat, creatus est primus **REX HIEROSOLYMONVM**, sed regni titulum & insignia ideo se nolle dixit, quod indecens duceret, Diadema aureum hominem peccatorem gestare ea in vrbe, in qua Saluator Mundi, æternus Rex, spinam coronâ suo sacratissimo sanguine madentem, gestasset. Tradunt itaq; Coronam spinam ei esse impositam, flexis genibus ad sepulchrum Dominicum procumbenti, fortè vt testaretur, se Christo caput & vitam suam donare, & ad illius exemplum, in hac vita spinam diadema senò aspernari, dum modò post mortem, vitæ æternæ gloria, spinis Christi parata & acquisita, ornandus & coronandus sit. Narrantur ista à Chronographis fusè & copiosè, sed tamen dissimiliter: ex illorum scriptis Lector ea cognoscat, quorum commemoratione nos breuitatis institutæ studio abstinemus. Robertus Monachus scribit, Tantum ibi humani sanguinis fusum, vt cæcorum corpora vndi sanguinis impellente nitant ac fluitarent.

REGNUM

REGNUM HIEROSOLYMORVM tenuerūt 8.
Reges annis 88. tam brevis temporis regnum
constitit multo Christianorum sanguine, mul-
tis regnis preciosiore.

*Est annus ab expugnatione Ierusalem sub Davide
2171. à desolatione eius sub Nebucadnezare
1704. sub Vespasiano 1028. postquam à Persis
capta fuerat 484. postquam Verò Saraceni eam
expugnauerant ac possederant 463.*

GODEFRIDVS BILIONAEVS primus Rex
Hierosolymorum moritur 18. Iul. (à morte
Salomonis 2100. Dauidis 2140.) Successit
frater eius BALDVINVS, qui regnauit annis
18. Sigeb. Vrsp. &c.

*IVO Carnotensis Episcopus decreta pontificum in
vnum volumen collegit.*

PASCHALIS II. Rom. pōtifex Henricum III.
Imp. excommunicat. Etq; HENRICVS hic
Imperator primus à Rom. Pontif. anathe-
matis fulmine percussus. Lege Vrsperg.

HENRICVS V. filius Henrici IIII. aduersus
patrem excommunicatum arma sumit, & ad-
iunctis sibi quibusdam Germania procerib. bello
eum persequitur. Northusia etiam in Episcopo-
rum consensu publicè sese purgat, quod patri
bellum faciat, non regnandi cupiditate: sed stu-
dio obædientia erga sedem Apostolicam decla-
randa. Vrsp.

HENRICVS IIII. decreto Paschalis Papa ex-
communicatus imperio deiecitur, & insignibus
atq; ornamentis Imperialibus spoliatur à Mo-
guntino & alijs apud Ingelheim: cuius rei nar-
rationem prolixam habet Helmol. cap. 32. 33.
Frising. Vrsp. &c.

HENRICVS IIII. Imp. in custodiam à filio
coniectus, mœrore animi moritur Leodij, 7.
Augusti, ætatis 56, imperij an. 50, incoatis:

à mor-

1100

1102

1105

1106

à morte patris 49. Cadaver eius vt hominis excommunicati, toto quinquennio sarcophago lapideo inclusum, extra templū Spirense inhumatum stetit, & sepulturae honore caruit. Vrsp. &c. Mausoleum Spirense habet diem obitus 7. Idus Iun.

HENRICI V. IMPERIVM.

Hic Imp. fuit parū felix in prælijs. Vrsperg.

Hoc anno fulsi Cometes toto mense Febr.

3079

HENRICVS V. SILESIA, qua tunc

1109

POLONIAE parebat, cum exercitu ingressus, Libusium oppidum limitaneum cepit, illudque donauit Archiepiscopo Magdeburgensi: Glogoniam frustra oppugnauit, & Boleslao Polonia Regi pacem dedit. Vbi cum fortè Caesar legatis ingentem auri & argenti thesaurum monstrasset, subindicans, paratos esse belli gerendi nervos: Hic, inquit, Polonos perdomabit: Vnus ex legatis Polonicis stultam Caesaris iactantiam notans, annulum aureum digito detractum ad reliquum auri cumulum adiecit: addens haec Verba: Iungatur aurum auro. Quo scommate nihil offensus Caesar respondit germanica lingua: *Hobdant*: quod est: ago gratias. Inde mansit vniuersa familia nobile nomen, & HABDANCKII appellantur. Paulo post HENRICVS V. nō procul à Vratislunia acerrimo praelio victus est à Boleslao R. Polon. in campo Canino, cui nomen fecit concursus canum post pugnam cadavera laniantium. Crom. Cureus.

S. ANSHELMVS Episcopus Cantuariensis, cuius scripta extant, in Anglia moritur. Sigeb. Trith. 11. Cal. Maij.

3081

HENRICVS V. Roma à Paschali Papa coronatur, & pater eius Henricus excommunicationis vinculo solutus, insigni pompa funebri terra mandatur, Spira. Vrsp. &c.

1111

Eodem

Eodem tempore PASCHALIS Pontifex Henrico V. concessit ius & priuilegium imperiale conferendi Episcopatus & Abbatias vel Prælaturas (vt vocant) per annulum & baculum: quod tamen ei paulò post eripuit. Vrsp. Fris.

Desiit Chronicon SIGEBERTI Monachi Gemblacensis, qui hoc anno obiit. Eius Chronicon continuauit ROBERTVS Abbas Montis vsq; ad annum Christi 1210.

1112

S. BERNHARDVS, genere Burgundus, ingressus Cistercium, factus est Monachus, à constitutione Domus Cisterciensis anno 15. ætat. circiter 22.

1113

HENRICO V. Saxoniam Gastanti occurrit LOTHARIUS Saxonum dux (qui post Henricum imperauit) cum exercitu in Belphsholze.

1115

Æ 11. Febr. commissum est prælum illud memorabile, quo Saxones Victores attriuerunt copias Cesaris, & desiderata sunt ex utraq; acie 45. millia hominum. Helmoldus ait copias Cesaris maiores fuisse Saxonis, atq; tres Saxones quinq; Cesarianis fuisse in pugna oppositos. Cranzius Saxon. 5. cap. 36. Tritth. Fabric. &c.

Fundatum est Cœnobium CLAREVALLENSE, cuius primus Abbas fuit S. Bernhardus. Vincent. Siegb.

PASCHALIS II. Papa Romæ in Concilio Lateranensi, 6. Martij congregato, priuilegium de inuestitura Episcoporum antea traditum Henrico V. reuocat, damnat & abrogat, vt per vim sibi in castris extortum: illudq; nominat Prauilegium. Imperatorem etiam anathemate ferit. Quæ res multos Episcopos & Principes Germaniæ ad rebellionem aduersus Imperatorem commouit. Nouæ itaq; turbæ, schismata & scandala in Ecclesia repullularunt. Vrsp. Helmol, Cranz.

1116

Z

RYPER-

- 5087 RVPERTVS TVITIENSIS hoc anno dedica- 1117
vit Cunoni Abbati Sigebergensi libros egre-
gios de operibus S. Trinitatis: quod docet
præfatio: perfecit opus triennio.
- 5088 BALDVINVS Rex secundus Hierosolymorum 1118
moritur Domin. Palmarū: conditus Mausoleo
regio in loco Caluarie ad latus Godfridi fra-
tris. Successit ei BALDVINVS II. Vrsp. & alij.
Romæ mortuo Paschali II. HENRICVS V.
Imp. Pontificatum abrogauit Gelasio II. re-
cens electo, Apostolicæ Sedi alium quendam
imponens. Gelasius Pontificatu deiectus Cæ-
sarem in Germaniam redeuntem excommuni-
cat, ac diris persequitur: itaq; schisma quod
iam putabatur emortuum, crudeliter reuixit,
& Henricus Cæsar de imperio & honore suo
periclitari cepit. Vrsp. &c.
- Chronicon. IOANNIS ZONARAE termina-
tur, morte Alexij Comneni Imp. Græci, in cuius
locum subiit Calo Ioannes Comnenus. Dein-
ceps historiam periexit NICETAS CHO-
NIATES complectens annos 87.*
- 5090 Collegium Sacerdotum Glogouiz fundatum & 1120
institutum à Boleslao Principe Polonorum, ad-
iuuante Haymone Episcopo Vratislauiensi.
- 5092 HENRICVS V. in Concilio Vvormaciensi 23. 1122
Septemb. reconciliatur Apostolicæ Sedi, resi-
gnans atq; cedens ei omne ius Inuestituræ Ec-
clesiasticæ: id est, potestatem Episcopos inuo-
stiendi, consecrandi & confirmandi, Episcopa-
tus vel Abbatias ac Prælaturas conferendi,
quæ antehac penes Impp. siue laicos fuerat.
Pontifex verò CALIXTVS II. vicissim con-
cessit, Electionem Episcoporum & Abbatum
in præsentia Imperatoris fieri, sine violentia,
ita vt iam electus regalia per sceptrum ab Imp.
reciperet. Cusp. Vrsp. Sig. Fris. lib. 7. c. 16.

POMERANIA AD CHRISTVM CONVERSA.

1124

OTHO Episcopus BAMBERGENSIS Pomeros, & quasdam terræ Lutitiæ vrbes, ab errore & idololatria gentili reuocatas ad Christi fidē perducit, ijsq; baptizatis templa in vrribus construxit, de quo lege apud Vrspergensē scriptum ipsius Othonis Episcopi, Pomeranorum Apostoli. (*Est annus 2600. ab egressu Israelitarum ex deserto, & ingressu eorum in terram promissam duce Iosua.*) Huius rei meminit Helmoldus his verbis: *His diebus, inquit, claruit vir insignis sanctitate Otho Bambergensis Episcopus, qui inuitante pariter, & adiuuante Bolizlao Polonorum rege, Deo placitam adiit peregrinationem ad gentem Sclavorum, qui dicuntur Pomerani, & habitant inter Oderam & Poloniam: pradicauitq; illis Verbum Dei, Deo cooperante & sermonem confirmante subsequentibus signis: omnemq; gentem illam cum Principe eorum VVercezlauo conuertit ad Dominum. Vide Vandaliā Cranzij lib. 7. c. 17. & lib. 3. c. 28. Saxon. l. 5. c. 44.*

Nomina Vrbiū Pomeranicarū ab Vrspergensi hac exprimuntur: Pirizstetī, Vulingamen, Colberch, Belgrado, Lubingresch.

ALBERTVS VRSVS, cognomento Magnus & pulcher, filius Othonis, Comes Ascaniæ & in Ballensted, Dominus in Bernburg & Marchio Soltvedelensis, ab Henrico V. Imp. post patrem hoc anno inuestitur. Huius multa fit mentio in historia Principum Anhaltinorum, & Marchionum Brandeb. & sunt qui dictum putent Vrsū a familia Vrsinorum Romanorum. Iust. &c.

Mense Decembri Calixto II. Papæ successit Ho-

NORIVS, à quo Volaterranus scribit confirmatum esse Ordinem Templariorum sue fratrū Militiæ templi Hierosolymitani. Pontacus eorum initium refert ad Gelasij II. tempora, & ait dictos esse Templarios, quod iuxta Templum Domini Hierosolymis in Palatio regio habitarent. Vide Tyrium lib. 12. cap. 7. & Aemylum lib. 5.

TYRVS clarissima vrbs Phenicum capta à Christianis. Meyer.

Monasterium in SPANHEIM fundatur à Comitibus de Spanheim. Tuitth. Sigeb. ad seq.

1095

HENRICVS V. Imp. apud Traiectum moritur sine liberis: imperij an. 19. sepultus Spiræ. Diem obitus alij assignant 23. vel 21. Maij. alij 23. Iulij. Appendix Sigeb. habet feriam 5. post Pentecosten: quæ an hoc anno in 21. Maij incidat, docebunt Dionysij tabulæ.

1125

LOTHARIVS II. Dux Saxon. Romanorū Imp. creatus. Mariani appendix annotat, fuisse Moguntia electum 30. (alij 25.) August. & coronatum 13. Septemb. Vide Vrsperg. Frising. Sigeb. Helmolt. cap. 42. qui hunc Lotharium vocat Luderum.

Hoc tempore clarus habebatur RUPERTVS Tuitiensis Cœnobij prope Coloniam Abbas, qui præclara in scriptis doctrinæ & pietatis sue monumenta reliquit.

1096

LOTHARIVS Imp. prouinciam MISNENSEM concedit CUNRADO VVETINI Comiti, cuius posteritas rerum hodie potitur feliciter, & à VVITICHINDO MAGNO auspiciam ducit originem. Fabric. Vrsperg. Frising. &c. Hinc ad natalem Augusti Elect. 400.

1126

Prælium inter Lotharium & Boëmiae ducem committitur: in quo perijt Oscho Dux Moravia 12. Martij. Eber. & alij.

IVBI-

IVBILÆVS MVNDI 1102. Mosis 52. 1130
predicationis Christi 22.

Hoc seculo floruit IRNERIVS (sive VVernherus vel Guarnerius) Iuræprudentia instaurator, dictus LVCERNA IVRIS: quod leges Romanas (quarum professio ad sexcentos ferme annos in Italia in tenebris quasi delituerat, & post Iustinianum diu cessarat) singulari Dei consilio à tineis & blattis liberatas, in lucem Lothario Imperat. iubente reuocârit, primus legib. glossas apposuerit, & sine exemplo cæteris illuminandi iuris exemplum dederit. Bonaonia ius civile profiteri cæpit, annis 600. post Iust. niani tempora elapsis. Ex huius Schola postea prodierunt viri doctissimi, qui Iuris professionem in Italiâ conseruârunt, & in Galliam transplantârunt. Hanc reuocationem & Iuris Civilis restitutionem in annum Christi 1150. incidisse refert vir doctissimus Valentinus Forsterus IC. lib. 3. Historia Iuris Civilis Romani.

SOBIESLAVS Princeps Boëmorum, qui Lusatie magnam partem occupauerat, instaurauit & munivit celebrem urbem GORLICIVM, qua prius saepe fuerat vastata. Cura. & manu script.

LOTHARIVS Romæ coronatur ab Innocentio II. Huic coronationi interfuit S. Bernhardus, quem Lotharius secum adduxerat. Cæterum cum Lotharius vetera Imperatorû iura in conferendis Episcopatibus ac Abbatijs se repetiturum ostendisset: Pontifex minimè passus est ea sibi eripi. Sigeb. Cusp. Vrsp. Frising. &c.

S. LEOPOLDVS Marchio Austrie moritur 15. Nouemb. sepultus Neoburgi in cænobio à se constructo. Cusp.

LOTHARIVS Imp. rebus magnis in Italia & Apulia

Apulia prosperè & præclare gestis, cum exercitu in Germaniam reuertens, in itinere morbo corripitur, & prope Tridentum moritur 3. Decemb. an. imperij 13. sepultus prope Brunsvigam in monasterio Luther à se constructo. Hic à scriptoribus Italicis, inquit Fabricius, celebratur, quòd in toto imperio nihil egerit quod meritò reprehendi possit. Engelhusius tradit, ipsum iustitiz amatorem, & Constantini, Caroli & Othonum fuisse imitorem. Ait etiam Frisingensis, potuisse eius virtute & industria imperium ad pristinam dignitatem reduci, nisi fuisset celeri morte præventus. Addit Fabricius, eum veteres Romanorum leges in Apulia repertas, socijs Pisanis donasse, qui libri nunc Florentiz in Palatio Mediceo asservantur, ac mandasse, vt leges per Innerium explicentur, & ius secundum eas in imperio dicatur, quod & suprà monuimus. Eius verò etiam Epitaphiũ recitat à se repertum: quod hoc postremo disticho clauditur:

Exiit membris, heu, trina luce Decembrũ,

Ecclesia genitus, illius est obitus.

De anno obitus inter Chronographos non convenit.

Vrßpergensis, Onuphrius & alij habent 1138.

Nos Frisingensem, Mariani & Sieberti appendices, & Trithemij Hirsgauense Chronicon sequimur, qui conueniunt apud Confluentiã (Vbi Cunradus electus est Imp.) & Pascha Colonie à Cunrado recens electo celebratum referunt ad 1138. Frisingensis etiam annus Christi 1146. est Cunradi nonus. Ergo 1138. est Cũradus primus, quod etiam Siffridus habet.

§108

CUNRADI III. IMPERIVM. Vrßp.

Hic fuit Dux Sueviz, & Henrici V. Imp. ex fore nepos. Confluentiz creatus est Imp. & coronatus circa mediam quadragesimam. Noribergam

1138

bergam & Lubecam, celeberrimas Germaniæ vrbes, instaurauit & exornauit, ijsq; gradum struxit ad eam Maiestatem, quam hodie præ se ferunt.

Huc vsq; perduxit Chronicon suum H O N O R I -
v s Augustodunensis presbyter.

Obijt in Gallia IOHANNES de TEMPORI-
BUS, qui annis 361. vixerat, & Caroli ma-
gni armiger fuerat. Martin. Polonus, Naucle.
& alij.

1139

Hugo de S. Victore Canonicus Parisiensis, cuius
scripta extant, moritur.

1140

Eodem anno O T H O Episcopus Bambergensis,
Comes de Andechs, Ecclesiarum Pomeranica-
rum & aliarum atq; parens, Bambergæ obijt se-
ptuagenarius, 3. Septemb. Tritth. & append.
Marian. &c.

*His ferme temporibus nata sunt factiosa & feralia
nomina GVELFORVM & GIBELLINO-
RVM, de quibus consule integras historias alio-
rum, &c.*

GVELFVS dux Bauarię pugna victus à CYN-
RADO Imp. die S. Thomæ, vallo & mœnibus
oppidi VVinspergk, se suosq; inclusit. Obses-
sus igitur à Cunrado, post multas difficilesq;
oppugnationes, fame & rerum necessariorum
inopia, deditionem facere cōpulsus est. Cumq;
metueretur, ne Imperator in Guelfum eiusque
ciues iure belli propter rebellionem grauer
animaduersurus esset, fœminæ eius oppidi, an-
tequam portæ aperirentur, petiuerunt, vt sibi
saluis abire liceret vnà cum ijs rebus, quas hu-
meris gestare possent. Quod cum à clementi
victore & optimo principe facilè impetrarent,
& hostes aurum, gemmas, mundumq; mulie-
brem eas elaturas crederent, matronæ illæ,
omni supellectile neglecta, militūq; prædæ re-
licta,

licita, maritos suos humeris exceptos ex oppido, cunctis spectantibus & induitiam adiuvantibus, asportant. Qui pietate ingeniosa Cunradus Imp. motus, Guesium cum civibus suis inuiolatum & incolumem dimisit, & pace constituta cum eo amicitiam iunxit. Ducibus verò indignantibus & frementibus ob leges ditionis isto dolo violatas, respondit Imperator: *Non decere Verbum Regium immutari*: subindicans, malle se clementia quàm severitate delinquere. Tritt. Hirsgau. Vrsp. & alij.

5112

ALBERTVS VRSVS, princeps Anhaltinus, Marchiam Brandenburgensem obtinuit. Ab hoc Alberto Vrso denominata sunt Urbes Marchica, BERLINVM, BERNAVIA, BERVVALDIA, &c. Iust. Brotus.

1143

Tritheimus ea de re ita scribit: Anno 1141, Henricus Marchio Brandeb. obiit sine liberis, Marchiam in manibus Imperatoris liberam relinquens: quam Cunradus Imp. cōsilio Principum, Adelberio Comite de Soluwedel in feudum imperiale concessit.

FVLCO Hierosolymorum Rex moritur, succedente ei filio Balduino. Meyer.

ORDO IOANNITARVM.

Sub hoc FVLONE Rege, initium sumpsisse dicitur ORDO HOSPITALIS S. IOANNIS Baptistæ in Ierusalem, sive Teutonicorum Militum D. Ioannis: ad cuius Ordinis societatem in his locis multi præstantes viri, tum tum Magister Ordinis in Sonnebergk, & Commendator in Logau pertinent.

5115

AVICENNA Hyspalensis Medicus, nascitur in Urbe Commagene Edessa. Huius coetaneus fuit *AVERROES* Cordubensis Philosophus & Medicus, atq; Commensator Aristotelis.

1145

EYGE

EUGENIVS III. cœpit. Huic D. Bernhardus dedicavit & inscripsit suum librum de consideratione.

OTH O Frisingensis Chronicon suum terminat anno 1146. quem ait esse Cunradi Imp. novum, & Eugenij III. Papæ secundum. Scripsit quoque librum de rebus gestis Friderici I. de quo post.

1146

ANGLI, FLANDRI, & LOTHARINGI instructa ducentarum propè navium classe, in Galliciam navigarunt, ubi auxilio Alphonse Regis Lusitania **VLISI PONE M** urbem clariss. de Saracenis ceperunt, in qua mox Alphonse Archiepiscopum instituit, illiq; sex alias domitas ciuitates subdidit. Meyer.

1147

Hoc anno suscepta est ingens illa **CUNRADI** Cæsaris, aliorumq; Regum ac Principum in **SYRIA** expeditio: sed quæ fraude Græcorum irrita cecidisse traditur, Emanuele Græcorum Cæsare, perfidia plusquam Punica, Christianorū farinæ gypsum immiscentē. Meyer. Tritheimius ait maiorem exercitus partem periisse fame, peste, & gladio, terramq; Saracenorum ditatam ac repletam esse spolijs ac armis Christianorū. Frisingensis ait fuisse bonum bellum secundum quid, nō simpliciter, id est, profuisse nostris interitum corporū ad animæ salutem.

RICHARDVS de S. Victore, Monachus Parisiensis, qui scriptis nomen suum nobilitavit, moritur 2. Nouemb. Chron. Noriberg. maius.

1148

GRATIANVS Monachus post Iuonem Carnotensem **DECRETORVM OPVS** ex veterum statutis, sanctionibus & scriptis composuit, quo Iuris Canonici studiosi hodie utuntur. Hoc opus **EUGENIVS** Pontifex & approbavit, & in Academia publicè proponi mandauit. Martin. Polon. Tritth.

1151

CUNRADVS III. Imp. moritur Bambergæ 15.
Febr. an. imperij 14. (vel 15. incoatis) sepul-
tus in Lorch.

FRIDERICI I. Barbarossæ vel Aenobarbi
(ab urbe rufa sic dicti) Cunradi Imp. ex fra-
tre nepotis. IMPERIVM.

De huius rebus primo quinquennio gestis consu-
le Frisingensem, qui inter cætera tempus mor-
tis Cunradi & electionis Friderici ita annotat:
Anno Domini, inquit, 1152. *Cunradus* ab hac
luce decessit sexta feria post caput ieiunij, 15.
Febr. in Bamberg. Et 3. Non. Marti. feria ter-
tia post Dominicam Oculi cœnauit Francofurti
vniuersum Principum robur: Vbi cum de eli-
gendo Principe Primates consultarent (nam id
iuris Romani Imperij apex, videlicet, non per
sanguinis propagationem descendere, sed per Prin-
cipum electionem Reges creare, sibi tanquam ex
singulari vindicat prerogatiua) iidem ab om-
nibus Fridericus Sueuorum Dux, Friderici Du-
cis filius petitur, cunctorumq; fauore in Regem
sublimatur, & Dominica Latave Aquisgranis
coronatur. Huius autem tam vniuersi in hanc
personam assensus ratio hac fuit. Dua in Roma-
no orbe apud Galiam, vel Germania fines famose
familia hactenus fuisse, vna Henricorum de
Guebelinga, alia Guelforum de Altdorsio: al-
tera Imperatores, altera magnos Duces produ-
cere solita. Ista, & inter viros magnos, gloriaq;
audios assoleat fieri, frequenter sese inuicem amu-
lantes, Respub. quæ etiam multoties perturbat-
rant. Nunc vero Dei, & credidit, paci populi
sui in posterum providentis, sub Henrico V. fa-
ctum est; & Fridericum Dux pater huius, qui
de altera, id est, de regum familia descenderat,
de altera Henrici scilicet Noricorum Ducis fili-
am in uxorem acceperat, ex eaq; Fridericum

qui in presentiarum regnat, generaret. Principes ergo non solum industriam ac virtutem iam saepe dicti iuuenis, sed etiam hoc quod vir: usque sanguinis consors, tanquam angularis lapis, & troorumque horum parietum dissidentiam & unire posset, considerantes, caput Regni eum constituerre adiudicauerunt: plurimum Reipub. profuturum praecogitantes, si tam grauis & diutina inter maximos imperij viros, ob priuatum emolumentum simultas, hac demum occasione, Deo cooperante, sopiretur. Huius prosopographiam habet *Vrbspergensis*.

3 S. BERNHARDVS moritur ætatis 63. circiter, 1153
20. Augusti: Canonizatus anno 1164. fuit Monasteriorum amplius quam 160. pater. Vita. Vide Pet. de Natal. l. 7. c. 84. Histor. Lombar. c. 115.

4 VVICELINVS VVandalorum Apostolus diem clausit extremum 12. Decemb. cum in Episcopatu sedisset an. 5. hebdomadibus 9. & cum annis ferè 30. apud VVandalos Euangelium predicasset. Corpus tumulatum est in Ecclesia Falderensi. Fuit fundator Christianismi in occidua regione gentis VVandalorum. Helm. c. 79. Cranz. Vandal. l. 3. c. 32. & lib. 4. c. 18. Circa festum Michaelis FRIDERICVS Imp. profectus est in Italiam cum magno exercitu. *Triuth.*

25 FRIDERICVS Barbarossa Romæ coronatur & 1155
salutatur Imperator ab ADRIANO Papa 18. Iunii (alii 28. Iunii) Frising. à monarchia Iulij Cæsaris 1200.

Vrbs TER DONA hebdomada tertia post Paschaalem solennitatem mense Aprili, solis hominibus à Friderico salute data & concessa, direptioni militum exponitur, & solo aequatur. Frising. lib. 2. cap. 20. Helm. cap. 80. Ibidem habes

bes Orationem legatorum, qua Barbarossam ante Urbis ingressam Romani Senatus nomine salutarunt.

5126

CUNRADVS Primus MARCHIO MIS-
NIAE, presentibus plurimis nobilibus Viris, ar-
ma equestris ultro exiit, & in Basilica Misnensi
suspendit. Inde 30. Nouemb. in Lauterbergum
concedit, habitum religiosi assumit, ac post duos
menses & 5. dies moritur, 5. Febr. 1157. aet.
59. Fabric. Eber.

1156

PRIMVS DVX AVS- TRIAE.

HENRICVS Marchio Austrig VIII. & vltimus,
creatur primus DVX AVSTRIAE à Frideri-
co I. Imp. Ratisbonz, 17. Septemb. indictio-
ne 4. 1156. anno 4. regni Friderici, & post
coronationem Romanam secundo, quod pa-
tet ex formula Priuilegij in Cuspiniani Au-
stria, cuius initium ita habet: *De consilio &*
iudicio Principum, inquit Imp. illustri Vladislao
Duce Bohemia sententiam promulgante, quam
ceteri Principes approbant, Marchionatum
Austria & dictam Marchiam supra Anasum
commutauimus in Ducatum, eiusdemq; Ducat-
um cum subscriptis iuribus, priuilegijs & gra-
tijs omnibus liberalitate Caesarea contulimus
Henrico patruo nostro carissimo, pranobili sue
uxori Theodora & liberis eorum, ob singularem
fauorem, quo erga dilectissimum patrum r.o-
strum Henricum Austria Ducem eius Contho-
valem & eorum successores, nec non erga terram
Austria, qua clypeus & cor Sacri Rom. Imp. esse
dignoscitur, afficimus, &c.

RADEVICI Canonici Frisingensis appendix
continuat historiam Friderici usq; ad annum
1160.

FRI-

127

FRIDERICVS Imp. mense Augusto exercitum in Poloniā movit: Oderam fluvium Vado transiit 22. Augusti. Glogoviam & Bitomiam Poloni suis manibus incenderunt, ne ibi praesidia à Cesare ponerentur. Boleslaus Polonae Rex pacem peritam & certis conditionibus pactam à Cesare impetravit. Polonici scriptores hoc in sequentem annum conferunt: sed Radenicus, qui tum vixit, assignat 1157.

1157

28

VLADISLAUS BOEMORVM DVX, ex Duce Rex creatur, Ratisbonæ, ab Imp. Friderico, in celebri Principum conuentu, & Priuilegia de vsu Diadematis alijsq; regni insignib. accipit. *Radenic.* Mechouius affirmat, Vladislao in hac coronatione, loco Aquilæ nigræ attributum esse pro insigni, album Leonem cum cauda bifurcata: quod & in veteri Chron. Boëm. manu scripto legi. Hæc facta sunt anno 72. post, quàm **V R A T I S L A V S** Moguntiae ab Henrico III. appellatione Regis Boëmici primùm ornatus fuerat: sed qua post Vratislaum 60. annis ferè nemo principum Boëmorum vsus erat.

1158

Eodem anno, teste Radenico, cuius hic Verba recitamus, Fridericus inferiores Rheni partes peragrans, nullos sibi dies ociosos transire passus est, eos se ratus perdidisse, in quibus non aliquid de Utilitatibus Imperij, de iure & iusticia inter omnes gentes conservanda disposuisset. Tam igitur Valido cis Alpes imperio ferociā tantarum gentium, tanto consilio, ac sine armis delinquit, ut iam non regni rector, sed vnius domus, vnius Reipub. paterfamilias habcretur. Ipse Verò iam ad transalpina exercitū ducturus, primò omnium in Deo spem suam ponens, assitis religiosis & sanctitate probatis viris, tanquam diuinum oraculum eos consultabat, ut iturus ad bellum
Spiri-

spirit. alib. armis antè munires animam, quàm corpus, antè celestib. se disciplinis præsrueret, quàm ad pugnam iturum militem militatibus instrueret præceptis.

FRIDERICVS secundam expeditionem susce-
pit in Italiam propter Mediolanensium rebellio-
nem. Vrsb. Marian. Sigeb. Radeuicus cap. 26.
recitat leges, quibus militarem disciplinā Bar-
barossa in exercitu sanxit. Die 25. Iulij obsedit
Mediolanum: 8. Septemb. obsessos in gratiam
recepit.

Hoc ipso año facta est **NOVA CONSTITVTIO**
FRIDERICI pro scholasticis Cod. 4. tit. 13.
l. 5. cuius hoc est initium: *Decernimus ut nullus*
de cætero tã audax inueniatur, qui aliquã scho-
larib. iniuriam inferre præsumat, &c. Datum
Anno Domini 1158. mense Nouemb.

OTHO Episcopus Frisingensis Chronographus,
S. Leopoldi Marchionis Austriæ filius, mori-
tur 22. Octob. Post eius obitum exactis men-
sib. 6. diebus 13. tristi incendio absumpta est
vrbs Frisingensis vnà cum templo & Sacerdotū
domicilijs, 5. April. Anno 1159. Radeuic.

5129 Hoc anno oritur simultas inter **FRIDERICVM** 1159
Imp. & **ADRIANVM** Papam, qui Medio-
lanensibus & alijs in Italia auctor defectionis à
Cæsare fuerat, quam rem copiose describunt
Radeuic. lib. 2. cap. 18. Naucler. generat. 39.
Auenim. lib. 6.

ADRIANVS Papa muscam deglutiens, quæ for-
tè in os eius inuolauerat, & nulla medicorum
arte eximi poterat, suffocatus moritur Cal.
Septemb. quæ fuit tum feria secunda. Radeuic.
cap. 76.

Secutum est Schisma, quo duo simul Pontifices
electi sunt à Cardinalibus, & quo durante Papa
Papam excommunicauit. Horum alter **ALE-**

XANDER III. Adriani sententiam approbavit: alter VICTOR IIII. Imperatori fauit. Radenic. Vrsp. Marian.

Crema Vrbs munitissima post 7. mensium obsidionem 26. Ianua. se dedit imp. hac conditione, Si Vita ciuibus indulta, cum coniugibus ac liberis quousq; ire liceret, de rebus suis quantum quisque humeris ferre posset secum exportantibus. Die itaque 27. Ianua. Crema, egressis inde circiter 20. millibus hominum, flammis tradita & militum direptioni permissa est. Radenicus: qui hoc loco historiam suam terminat.

1160

COMITIA Erfurdia celebrantur mandato Imperatoris, in quibus decretum est bellum contra Mediolanenses. Fabric.

HENRICVS Leo PRIBISLAVM Duce[m] Henetorum obsessum in arce VVerlou, imperata facere coegit: qui quidem ab eo tempore doctrinam Christi amavit ac propagavit. Ab hoc PRIBISLAO MEGALOBVRGENSES Principes originem ducunt. De hoc anno Meyer. ita scribit: Henricus Leo Saxonie Dux Vandalos gentem adhuc efferatam, sibi que iuxta ac Christianae pietati inimicam, postquam suis expulisset sedibus, Henricum Scatensem & Adolphum Holfatiae Comitem trans Rhenum in Belgicam misit, qui non parvam Colonorum multitudinem ex Brabantis, Flandris ac Hollandis in Vandaliam & Vagrigiam traduxerunt, reuersiq; sunt tunc partim Flandri in easdem fere oras, ex quibus olim maiores eorum sunt profecti. Haec Cranzius in Saxonia literis mandavit: Ego de ea demigratione nihil apud nostrates lego. Idem auctor in Vadalasia sua refert, Henricum Leonem, postquam Vandalos & Obotritos subegisset, terram omnem Obotritorum suis diuisisse ducibus,

bus, ex quibus Henricus Stratenfis Magnopolim iortitus, gentis metropolim, Bernonem ib. constituit Episcopum, eoque ex Flandria non exiguum cultorū vocauit multitudinem. Quin etiam Albertus Vrsus Marchio Brandeburgensis, vt idem testatur Cranzius, ex Hollandis, Zelandis, Flandris Coloniam ea tempestate deduxit in easdem ferē Vandalorum terras.

PETRVS LOMBARDVS, cognomento MAGISTER SENTENTIARVM, fit Episcopus Parisiensis, qui hoc tempore scripsit 4. libros Sententiarum, & glossas Psalterij atq; Epistolarum Pauli. Siegb.

Eodem tempore floruerunt: Petrus Comestor, historię Scholasticę autor: Petrus Blesensis, Petrus Abelardus, Eustathius Thessalonicensis Episcopus, qui in libros Homeri scripsit Commentarios: item Mesue Medicus, teste Gaslaro, &c. Abbas item Ioachim, Calaber propheta, cuius hodie extat in Hieremiam interpretatio. Ab hoc fermē tempore Philosophia secularis, vt loquitur Tritth. S. Theologiam sua curiositate inutili fœdare cœpit: quę Theologia Scholastica postea diuersas Scholasticorū Doctorū sectas genuit ac disseminauit.

5132

MEDIOLANVM à Friderico Imp. caprum, populus expulsus, murus deiectus, & a deo omnes, exceptis sanctorum templis, euersa, ita vt per mediū vrbis in modū crucis aratrum iubens Imp. traheretur. Append. Marian. Tritth. Vrs.

1162

REINHOLDVS Archiepiscopus Coloniensis à Friderico impetrauit corpora 3. Magorum, qui Christum infantem adorauerant, Mediolani extra muros ante portam Romanam seruata, quę Coloniā secum detulit, & in Ecclesia maiore collocauit. Siffriq. Tritth. Append. Marian. alij ad 1168.

FRIDERICVS Imp. capto & deleto Mediolano, reuersus in Germaniam, principibus Polonia serio mādauit, ut secundum pacta filijs Vladislai patrimonium redderent. Hoc igitur anno **SILESIA** accepit primos suos principes, cum post bellum Barbarossa diuideretur inter tres filios Vladislai. **BOLESLAVS** procerus, primus **PRINCEPS SILESIAE**, vir bellicosus & iustus, adeptus est Silesia dittonem mediam, quae est velut Umbilicus **SILESIAE**, nempe **VRATISLAVIAM** & **LIGNICVM**: **MIESLAVS** factus est dominus **SILESIAE** superioris: **CONRADO** adolescenti Galetudinario data est Silesia inferior, id est, **GLOGOVIA**, **CROSNA** & **SAGANVM**: ita tunc quasi est constitutus **DVCATVS GLOGOVIENSIS**. Ab hac igitur Regia Polonorum stirpe descendunt illustriſs. **PRINCIPES SILESIAE**, hodie superstitēs, & Silesia prius afflicta, perpetuisque vastationibus bellicis exhausta, hoc tempore respirare & coli cœpit. Chron. Pol.

PETRVS LOMBARDVS M. Sententiarum moritur 20. Augusti. Chron. Gall.

HENRICVS Anglorum Rex non veritus Ecclesiastica libertati manus inſicere, conatus est profana dittoni omne sacerdotium subicere, & quidem Episcopos Eboracensem, Londinensem & Cestrensem non magno negotio subegit: sed Thomam Archiepiscopum Cantuariensem Angliāq; Cancellarium virum sanctum nullis terroribus superare potuit. Hunc itaq; Rex sede sua deiectum Anglia expulit. Meyer. Tritth.

HENRICVS VI. Imp. Friderici Imp. filius, nascitur apud Nouiomagum. Tritth.

De Romanis pugna victis ad Tusculanum ab Archiepiscopo Colonienſi & Moguntino: Item de

Aa Roma

1163

1164

1165

1166

*Roma ab Imp. capta, qua omnia hoc sermō pri-
mo acciderunt. Vide Helmol. lib. 2. cap. 10.
Append. Marian. Vrs.*

5138 FRIDERICVS Barbarossa Imp. Episcopo
VVirzburgensi & successorib; Ducatū FRAN-
CIAE ORIENTALIS, & iurisdictionem su-
periore, nouo Priuilegio & sigillo aureo re-
stituit & confirmauit, publicauitq; 10. Iulij
per vniuersam Franciam. Eber.

ALBERTVS VRSVS Elector Brandeb. o-
biit, sepultus Brandenburgi ante aram D. Augu-
stini in summo templo (aliq; in Ballenstedt.) Es
successit filius OTHO I. Marchio Brandeb.
Iust. Brotus. &c.

Circa hunc annū desinit Chronicon HELMOL-
DI Presbyteri, quo descripsit historiam con-
versionis Sclauorum ad Christum. Is cap. 13.
hac verba habet: Anno Domini 1168. fundi-
tum est opus noua plantationis in terra Rugia-
norum, & edificata sunt Ecclesiae, & praesentia
Sacerdotum illustrata: seruieruntq; Regi Da-
norum sub iure buto.

ROSTOCHIVM octennio ante à PRIBIS-
LAO Henetorum Domino adificari caput, Vrba
Priuilegiis hoc anno primum accepit. Chytraus.

5140 NATUS S. DOMINICVS pater Ordinis Praedica-
torum. Antonin.

5141 THOMAS Episcopus Cantuariensis in Angliam
reuersus, 29. Decemb. trucidatur in templo
Cantuariensi; assentiente, vt ferunt, Henrico
Rege. Petrus de Natal. lib. 2. cap. 13. & Hi-
stor. Lombard. c. 11.

Hic Martyr anno 1173. per Alexandrum III.
Papam Sanctorum catalogo inscriptus est: sed
post annos 367. eius reliquias HENRICVS
VIII. Rex Angliæ nostra ætate cremauit, an-
no 1538. Pontac. Buching.

CINNA Monasterium opulentissimum constru-
ctum & fundatum est prope Iuterbocum, à
VVICHMANNO Archiepiscopo Magdebur-
genfi, Comite Tirolis, sub Rizonc primo Ab-
bate.

Hoc anno MONACVM Vrbs Germanie ornatif-
sima condita dicitur.

1175

FRIDERICVS Imp. Venetijs in vestibulo S.
Marci ad ALEXANDRI Pontificis Romani
pedes prostratus, illos exosculatus est: deinde
ad altare maius ambo Principes profecti, acce-
pta dataque salute, pacis fœdus inierunt 24.
Iulij. Vrsp. Blond. & Platina.

1176

IVBILÆVS MVNDI 1103. Mosis 53.
Christi predicationis 23.

1180

Monasterium LEHNIN in Marchia Brandeb. vbi
longo tempore fuit plurimorum Principum
sepultura, fundatum est ab Othone I. Mar-
chione & Electore Brandeb. Iust. Brotuf.

BERNHARDVS II. Alberti Vrsi filius, è
gente nobilissima Principū ANHALTINO-
RVM, Henrico Leone exautorato, in conuentu
VVirzburgensi ab Imp. Friderico DVX SA-
XONIAE pronuntiatur. Hic ditionem Ele-
ctoratus cum oppido VVITEBERGA in su-
am potestatem redegit, vbi postea domicilium
Electorum Saxoniae fuit. Insignia trabium au-
ratarum & nigrarum, ac rutacei ferri, quibus
Saxonia Duces nunc vtuntur, primus & surpa-
vit. Fabric. Ea de re Granzius Saxon. lib. I.
cap. 25. ita disserit: De armis Saxoniae hoc fe-
runt: Otho pater Alberti Stratoria ligna in
clypeo transversa, atro giluoq; colore variata
ferebat: Bernhardus ad pedes Imperatoris
Friderici iam de Ducatu Saxoniae inuestitus,
orabat, vt aliquo à fratribus discrimine Duca-

tus sui insignirentur. Tum imperator, ut erat coronatus per æstum, rutaceam coronam iniecit ex obliquo supplicantis clypeo. Hoc est ergo sertum, quod paternis insignibus Bernhardus iam Imperatoris dono adiecerat. Nam vetera Saxonie signa candidum præferebant pulum equinum.

S. HILDEGARDIS Abbatisa Cœnobij Bingen-
sis moritur 17. Septemb. ætat. 82. quæ cum Latini sermonis esset ignara, reuolante Spiritu Dei omnia Latine dictauit notarijs excipientibus. Tritih.

§ 152 FRIDERICVS Imp. LVBECA M obsedit, 1184
eamq; ingressus auxit privilegijs, & hac est pri-
ma LVBECAE ad Imperij societatem suscep-
tio. Cranz. Vandal. lib. 6.

§ 156 LIVONIA à vicinis d. bellata Christū agnoscere 1186
cœpit: qua de re ita Cranzius: MEINARDVS Sacerdos, cum mercatoribus de Lubeca
adiijt Livoniam, & c. s. m. exiit. 1. in qua
mansit cum famulo, inquam gentis perdisceus:
Sbi diuina religione quos potuit instruxit. Et
quia à Lituanis fiebant incursiones, Christiani
præsidium firmauerunt in loco quem hodie vo-
cant Kerkholm. Arx præcipua Ordinis sui ad
ripam Duna fluminis duobus miliaribus supra
Rigam. Inde ab Archiepiscopo Bremensi Mei-
nardus in Episcopum Livoniensem consecratus
est. Cranz. Vandal. l. 6. c. 6. Et Saxon. l. 7. c. 13.

§ 157 HIEROSOLYMA Christianis inter se dissidentibus 1187
in Saracenorum potestate redijt 2. Octob.
feria 6. anno 88. ex quo regnum Hierosoly-
morū penes Christianos esse cœperat. Meyer.
Vrsip. &c.

Hoc ipso anno Laodiceam, Ptolemaidem, Berytum,
Biblum, Tiberiadem, Ascalonemq; SALA-
DINVS Aegypti Sultanus recepit. Meyer. Pla-

tina eam rem ita commemorat: Multum certè, inquit, Saladini humanitas & fides Christianis obfuit. Adeò enim se æqualem omnibus præbebat, vt nemo eius imperiũ aspernaretur, &c. Oppugnabat tum Saladinus urbem Ierusalem, & quidem acriter: quam tandem ij, qui in præsidio erant, desperatis suppetijs, hac conditione dediderunt, vt tantum abeunti cuiq; ferre liceret, quantum suis tantummodo humeris sustinere posset. Migrantium Christianorum pars Tyrum, pars Antiochiam, pars Alexandriam delata est: Inde verò multi deinceps Sicula classe in Italiam delati sunt. Saladinus victor Hierosolymam ingressus, campanas primò è turrib. deiecit: mox basilicas omnes præter Salomonis templum prophanauit: quod priusquam ingrederetur, aqua rosacea lauissè ferunt. Mansèrè Hierosolymis Christiani Afiatici, Syri, Armeni, Iacobitæ, Georgiani, Græci & Nestoriani, permittente Saladino.

158 In urbe STENDALIA Collegium Canoniorum fundatur ab Henrico Marchione. Iustus.

1188

Hoc tempore vixit HELINANDVS, cuius Chronicon sæpissimè citat Vincentius in Speculo.

159 FRIDERICVS Imp. iter Hierosolymitarum arripuit. Vrsb.

1189

Hoc anno cœpit ORDO TEUTONICVS, hospitalis S. Mariæ in Ierusalem, sub primo Magistro huius ordinis HENRICO VVALPOT: estq; confirmatus à COELESTINO Papa. Literæ confirmationis datæ sunt Romæ 22. Feb. anno 1191. Pontificatus eius anno primo. Hinc est Ordo Dominorum Teutonicorum in PRUSSIA, qui se MARIANOS vocant. Hæc ex lib. Ordinis edito.

160 Anno 1190. PTOLEMAIS capta est à Christianis 19, Nouemb. Sic Lib. Ord. Pruss.

1190

HENRICVS LEO Dux Brunsvicensis expugnauit & solo aquauit oppidum Bardouik, cuius ruineribus vrbs **LVNEBURG** Aeterna vel renouata est 28. Octob. Luneburgi quaeque fit mentio ante hac tempora. (Vide Schöffnab. an. 1073.) Eber. & Brusch.

FRIDERICVS BARBAROSSA Imp. contra Saracenos mouens, in minore Armenia amnem ingressus, 10. Iunij miserè periit, tanto omnium mœrore, vt vix vlli vnquam principū plūs lachrymarū datum sit: cū an. 39. non plenis imperasset. Vrsf. Siffid. Cranz. Sax. l. 7. c. 1.

IRNERIVS Iurisconsultus maritur Bononia. Fichard.

§161

HENRICI VI. filij Barbarossæ, **IMPERIVM**. Siffid. Vrsperg. Vincent.

1191

CELESTINVS III. Papa Henricum Imp. Romæ coronauit 15. April. post diem Paschatis. Martin. Polonus.

Circa hac tempora post **IRNERIVM** nominis celebritatem in iure præ ceteris affectus est **PLACENTINVS**; discipulus Irnerij, qui primus Professionem iuris in **GALLIAM** propagauit, & in mōte Pessulo floruit. Scripsit summam in Cōdicem & Institutiones Iuris. Forster.

§163

Natus est **FRIDERICVS II.** Imp. Henrici VI. filius 26. Decemb. Vrsf.

1193

ALBERTVS MAGNVS in vico Sueuiz Lauginga nascitur.

§164

Hoc anno decessit domitor ille Orientis, ac nostrorum terror, **SALADINVS** Aegypti Sultanus, relictis nouem filijs, quos omnes **SAPHADINVS** patruus, præter unum, amicorum virtute tectum, libidine regnandi necauit. Meyer. In huius Saladini funere, ferunt trophaum hoc gestum. Eius interior tunica hastili suffixa ante funus deferrebitur, præcone clamante: **SALADINVS**

1194

DINVS

D I N V S Asia domitor, ex tanto regno, tantisq; epib. nihil aliud, quàm hoc secum aufert.

65 HENRICVS II. LEO, Lotharij Imp. nepos, Princeps Germaniæ potentiss. & sextus Elector Saxoniæ, obiit Brunsvigiæ 6. Augusti, cum Electoratam gessisset an. 40. sed 15. exulasset. *Cranz. Brotuf.*

1199

HENRICVS VI. Imp. obtinuit SICILIAM, captumque Tancredum regni inuasorem eruis oculis in Teutonsiam misit, & omne regnum Apulie sibi subiecit. *Tritth.*

68 HENRICVS VI. Imp. Messanæ in Sicilia obiit, circa Cal. Octob. an. imperij 7. Secutum est interregnum 6. aut 5. mensium. Vrsf. Eber. 22. April.

1198

Mortuo Henrico Cæsare, Germanorum primates, qui in terram sanctam profecti erant, nullis precibus in Syria retineri potuerunt. Horum discessu reliqui Christiani, qui res ibi gerebant, animos propè desponderunt. Barbari magna nostrorum cæde Ioppen statim expugnatam cuerterunt. Simon Montefortis Gylorum Dux pactis cum Saracenis inducijs, Tyrum duntaxat ac Ptolemaida in potestate piorum reliquit. Domum egressi Germani contrarijs inter se studijs distringebatur: alij Philippum, alij Othonem Augustum salutauerunt. Meyer. Annus 100. à captis Ierosolymis.

N I S S A vrbs Episcopatu Vratislaviensi data anno 1198. cum IAROSLAVS Boleslai proceri filius, ordinatus esset Episcopus Vratislaviensis. *Mechou.*

S. D O M I N I C V S Hispanus instituit Ordinem Prædicatorum, quem confirmavit H O N O R I V S III. anno 1216. Antonin.

169 PHILIPPI Barbarossæ filij IMPERIUM. Vrsf.

1199

Tritthemius scribit, circa Dominicam Oculi Philippum esse electum Imp. Onuph. habet 8. Martij. Huic aduersatus est Innocentius III. PP. qui anno superiore circa Cal. Octob. pontificatum adeptus erat. Ex hoc schismate, quod Innocentius Pontifex Othonem Saxonie ducem designasset Imp. alij verò Philippum, natum est in Decretalib. c. venerabilem. tit. 6. l. 1. Plura de Philippo Imp. per Innocentium Papam excommunicato, & de bellis inter Othonem & Philippum, lege apud Vispergenssem & alios.

1170

Quæ de his temporibus prædixerit I o a c h i m Abbas Calaber, quàm periculosa tempora diem extremum antecessura sint, pete ex eius libello in Ieremiam: eaque confer cum ijs quæ recitat Vincentius in Speculo lib. 32. cap. 107.

1200

A Z O Iurisconsultus, qui summam ad omnes Codicis titulos scripsit, & à Baldo fons legum & Vas electionis appellatur, moritur Bononia, quod patet ex Epitaphij inscriptione. Fichar. Fend. Forst.

REGNUM TATARORVM.

Per hac fermè tempora fama spargi cepit in Sarmatia Europea de Tatarorum nomine ac regno: Unde Martinus Polonus scribit anno Christi 1200. Tatarorum dominum sumpsisse initium. Cui consentientia scribit Haithonus Armenus lib. de Tataris: & Mechoinus lib. de Sarmatia Asiana & Europea: de quo infra 1213. Sic Trith. in Chron. Hirsgau. sub anno 1202. Tatarari, inquit, cum excribis & filijs ab India montibus egressi, per vicinas provincias pradas agunt, quibus semper fuere assueti. Parthos deinde petunt, & pari terrore Mediam, Assyriam, Persiam, Armeniamq; & Sarmatas non lon-

go tem-

go tempore peruadentes, circa Maotidis paludes demum sedes suæ firmarunt, & multa finissimis Christianis damna intulerunt. Etiam Lyranus in Apocalyp. cap. 20. ait, Tataros anno 1202. de terra sua exeuntes multos populos tam Christianos quàm paganos occidisse. Circa eundem an. 1202. vel 1203. scribit Leonclaus. in Pand. hist. Turcica imprimis clariuisse Zingem Chamũ Tataricum, ipsosq; Tataros hoc tempore iugum Indorum, id est, eius Regis, quem ab aliquot iam seculis Preteianum siue Presbyterum Iohannem vulgò vocamus, excussisse, & postea imperium magni Chami Chitani constituisse. Tatarorum appellationem Bibliander derivat à Totharim, q. d. relictis, aut reliqui facti, vel qui ex aliquo agmine supersunt: quemadmodum in exercitu saepe est quadam pars neglectior & contemptior.

BOLES LAVS Proceres, primus **SILESIAE**

1201

Princeps, moritur 6. Decemb. sepultus in monasterio Leubus: post quem filius eius **HENRICVS** Barbatus factus est Dominus totius Silesia, Princeps bonus, pietate & virtute praestans, & qui in Silesia, conditis legibus, &ribus, ac templis excolenda, patris studium ac pietatem imitatus est. Eius coniunx fuit **S. HEDVIGIS**, filia Ducis Merania, Carinthia & Istria: cuius etiã instinctu Henricus anno 1203. Monasterium Trebnicense fundauit.

CVNRADVS à **LICHTENAV** Abbas **Vrspergensis**, cuius Chronicon toties iam citamus, factus est presbyter, vt ipse scribit. Anno 1215. factus est Abbas in **Vrsperga** Monasterio inter **Vlmam** & **Augustam** sito.

1201

PHILIPPVS Imp. cum exercitu ingressus **Thuringiam** bellum fecit **Hermann**o **Lantgrauio** **Thuringia**. **Vrsp. Hirsgau. Siffrid.**

1203.

His temporibus, teste **Tritthemio**, **INNOCENTIVS**

- T I V S PP. quinq; libros Decretalium legi in Scholis & in iudicijs vbiq; seruari præcepit.
- §174 CONSTANTINOPOLIS 12. April. *capta est à BALDVINO Comite Flādrā. Die 16. Maij BALDVINVS rennunciatur Imp. Constantinopolitanus. Nicetas. Hinc (inclusiue) ad captam à Turcis Constantinopolim 250.* 1204
- NICEPHORVS Gregoras historias Imp. Græcorū orditur ab hoc anno, quo à Græcis Theodorus Lascaris Nicæ saluatus est Imp. qui extra Constantinop. imperauit an. 18. Niceph.
- §175 Latini à Scythis prælio superantur : BALDVINVS Imp. Constantinopolitanus capitur 15. April. & paulo post occiditur. Nicet. 1205
- §176 PHILIPPVS Imp. ab Othone Palatino de Vitelsbach in arce Bambergensi, cum post incisionē venę quietis causa sece fisset, scelerate in cubiculo interficitur : 22. (alijs 21.) Iunij an. imperij 10. Corpus primū Bambergē sepultum : postea Spiram translatus. V Vitelsbachius ficiarius non multo post à Philippi Marescalco interemptus facinoris sui præmiū tulit. Vrsip.
- OTHONIS IIII. IMPERIVM: quod durauit an. 4. Vrsiperg.
- Brotusius refert, hoc tempore CATHEDRALE templū Canonicorū in vrbe MAGDEBURGA institutum fuisse ab ALBERTO Episcopo Magdeburgensi.
- §179 OTHO IIII. Romæ ab Innocentio III. PP. saluatur Augustus & inauguratur 4. Octob. Tritth. Onuph. 11. Octob. 1209
- S. FRANCISCVS sumpto habitu Monastico, Ordinem fratrum Minorum instituit, quem confirmauit Honorius III. PP. 29. Nouemb. anno 1223. à principio Ordinis 15. Tritt. Ita autem dilatatus est hic Ordo, vt à quibusdam plura quàm 1743. Franciscanorū Monasteria recen-

recenscantur : vt iam non computemus monasteria virginum Ordinis S. Claræ, quæ fuit soror Francisci.

INNOCENTIVS III. Rom. Pontifex Othone[m] recens à se coronatum anathemate notat, imperium ei abrogat, omnesq; ab eius obœdientia & fide absoluit, eò, quòd p[ro]p[ri]etarias ditio[n]es inuasisset, & ad totius Italiae imperium aspirasset. Vrs[us].

1210

Apparuit Cometes mense Maio flagrans diebus 18. Et cauda supra Russiam porrecta Tatarorum aduentum significabat. Mechou.

1211

FRIDERICI II. IMPERIVM.

1212

Fuit rex Siciliae, cui in cunis vagienti ad preces patris Henrici VI. Imp. Principes Germaniae iureiurando se obstrinxerant : ideo Othone de Imperatoris dignitate deiecto, communi Principum electione ad imperium euectus est atat. anno propè 20. Vrs[us].

TATARORVM gens in illam &sq; diem ignota, à montibus India egressa, non longè à Maotide palude sedes posuit, Et Ruthenos praelio vicit. Ea[m]q; fuit prima clades, quam Rutheni à Tataris acceperunt. Mechou.

BERNHARDVS Alberti Vrsi filius (qui ferti rutacei Saxonica insignia primus & surpauit) obiit : sepultus Ballenstadij : successit **ALBERTVS** filius. Fabric.

Hoc anno scribit Meyerus Alexandrum edidisse Grammaticam, cui titulum fecerit Doctrinale. Quod opus cum 300. propè annis habitum esset in precio, ita viluit apud Doctos nostro seculo bonis literis repullulantibus, vt hodie rarè libri illius exemplum conspiciatur.

OTHO IIII. Imp. memorabili praelio victus est à Philippo Rege Francia. Vrs[us]. Vincent. Spec.

1214

Hoc est praelium **BOVINIENSE** (ad pagum Boni-

Boninas) quo non aliud in Gallijs maioribus annorum odij commissum esse patet. *Philippus Victoria potius est 26. Iulij. Meyer. Aemyl.*

§185

Concilium LATERANENSE Romæ celebratū, in quo Transubstantiatio panis & vini in Cæna Domini approbata & confirmata est. Item, libelli quidam Abbatis Ioachimi condemnati. Decreta etiam expeditio in Syriam pro terra Sancta recuperanda. Ex hoc itaq; tempore per omnes fines Christiani orbis emissi doctores innumerabilem hominum multitudinem exhortationibus suis excitarunt, ut pro liberatione terræ Sanctæ, crucis signo notati, militiæ sacræ nomen darent. Vrs. Trith.

1217

§186

INNOCENTIUS III. PP. Perusij moritur 16. (alij 17.) Iulij. Hic est autor multarum decretalium quæ extant. Et ante Pontificatum scripsit libellum, qui hodie circumfertur, de vilitate conditionis humanæ. Ei substitutus est HONORIUS III. qui ordines Prædicatorum & Franciscanorum confirmavit. Vrs.

1216

§187

Hoc anno milites ORDINIS TEUTONICI primam expeditionem susceperunt in Prussiam aduersus Idololatras, quos fortes isti milites armis domuerunt, & abolito Idolorum cultu, ad salutarem Christi agnitionem paulatim adduxerunt. Liber Ord. Pruss.

1217

Eodem anno ab HENRICO Barbatō, & eius coniuge S. HEDVIGÆ, Principib; piensissimis, institutum & redditibus decoratum est Cænobium Canonicorum Regularium in Oppidulo Silesiæ NAWMBURG. vnde post annos 67. Collegium illud in vicinam urbem SAGANVM translatum est, de quo infra 1284.

§188

RVDOLPHVS Imp. Comes HANSBURGENSIS nascitur 27. Aprilis. Hunc FRIDERICVS II. Imp. dicitur sacri baptismatis vndis expia-

1218

expiatum extulisse. Cusp. Hinc ad mortem Maximiliani I. an. 300.

Eodem die OTHO III. Cæsar ab omnibus derelictus inglorius moritur Brunsvigie. Vrsp. Meyer. Alij ad præcedentem.

FRIDERICVS Imperialem Coronam Romæ accepit, 22. Nouemb. qui vt coronationis beneficium remuneraret, Fundensem Comitatum Ecclesiæ Romanæ perpetuo iure possidendum contulit & donauit. Vrsp. *Hinc ad Caroli V. coronationem* 300.

1220

S. DOMINICVS moritur 6. (alij 5.) Augusti, sepultus Bononiz, Canonizatus 1233. Antonin. Vincent. Pet. de Natal. 7. c. 22. Lomb. 108.

1221

S. BONAVENTURA, dictus doctor Seraphicus, natus est, quod depēdet ex anno mortis 1274.

THOMAS AQUINAS celebris Ecclesiæ Doctor, & doctrinæ Scholasticæ princeps, Monachus Ordinis Prædicatorum, atque Alberti Magni discipulus, nascitur. Antonin. Lombard. habet 1225. Olim dictus est Doctor irrefragabilis & Angelicus.

1223

VINCENTIVS Cadlubecus, qui Chronicon Polonorum scripsit, moritur 8. Martij, Mechou.

HERMANNVS de Salza Ordinis militiæ Teutonicorum Magister, primus Sacra domus Sexista in PRUSSIAM Victor traduxit hoc anno: quem Christophorus Marlius Gorycius, Poeta doctissimus, sequenti Versu expressit:

HermannVs PrVssos ChrIstI sVb VoJa CoëgIt.

Hoc anno GVILERMVS Parisiensis, autor libri, qui inscribitur, Rhetorica diuina, verbi diuini prædicatione retraxit ex lupanaribus mulierculis: & ipsiq; Parisijs nouam domum filiarum Dei extruxit & incoauit. Biennio post factus est Episcopus Parisiensis.

1225

Hoc anno, 29. Maij, BORVSSIA ordini Teu-

1226

tonico

tonico per Conradum Ducem Masovia donata est, & postea anno 1330. armata manu occupata. Lib. ord. Pruss.

8. **LVDOVICVS** Rex Gallia coronatur Rhemis circa Cal. Decemb. regnavit an. 44. Onuphr. Meyer.

S. **FRANCISCVS** Princeps Ordinis Minorum 4. Octob. Assisij moritur ætat. 45. Pontificatus Honorij III. anno vndecimo: ab Institutione religionis 18. Sanctorum numero ascriptus à Gregorio IX. PP. anno 1228. die 16. Iulij. Antonin. Huius vitam descripsit Boneventura, qui cum bennio ante mortem in Ecstasi scribit notatum stigmatis. De quo Vincent. lib. 31. cap. 109. Palmer.

197 **LVDOVICVS** Thuringia Lantgrauus, maritus S. Elisabeth, cum iter haberet in Syriam, & Brundisij Imperatorem expectaret, obiit 10. (alijs 11.) Septemb. cuius ossa in Thuringiam relata, & in monasterio Reinhartsborn sunt condita.

ACCVRVS IVS Florentinus, primus Vniuersi Iuris glossator, circa hunc annum sub Friderico II. Imp. floruit, & ipse testatur in l. penultima de accusationibus. Forster.

HONORIO III. PP. mortuo 18. Martij, successit **GREGORIUS** IX. qui Decretales Iuris Canonici publicauit. Antonin.

198 **FRIDERICVS** Imp. in Palestinam cum multis principib. transfretaui, quem Gregorius IX. PP. nihilominus excommunicatum, maxime per fratres prædicatorum, in Germania proclamauit, & captata occasione absentia Imperatoris, exercitum misit in Apuliam, & terras Imperatoris sibi subegit. Vrsip. Triith.

199 **FRIDERICVS** Imp. ad eas pacis conditiones Sultanum adexit, ut vrbs Hierosolyma, Nazareth

reth & Ioppe, locaq; alia Imperatori restituerentur, & induciæ inter Christianos & Saracenos in decennium sancirentur. Paschatis quoque festum, vel vt Trith. habet, Dominicam Latere Ierusalem, celebravit Imperator Hierosolymis, more regio coronatus incedens. Itaque sine sanguine bello maximo confecto reversus est in Apuliam in æstate. Vrsperg. cuius Chronicon hic terminatur.

ALBERTVS Liuoniensis Episcopus, qui RIGAM urbem primus communiuit, è seculo migravit. Cranz. Sax. l. 8. c. 4.

IVBILÆVS MVNDI 1104. *Mosis 54. predicationis Christi 24.*

1230

FRIDERICVS Imp. à GREGORIO IX. PP. in gratiam recipitur & absoluitur: sed non nisi 120. millibus vnciarū auri Ecclesiæ Romanæ ob illata damna persolutis. Platin. Naucle.

Hoc seculo celebres fuerunt:

PETRVS de Vineis, Friderici Imp. Magister Epistolarum & Cancellarius, cuius Epistolę hodie extant.

RAYMVNDVS, qui Decretalium libros eo, quonunc sunt, ordine digessit.

HVG O Barcinonensis Cardinalis, qui tota fermè Biblia postillis illustravit, vt testis est Martin. Polonus.

ANTONIVS de Padua Ordinis Minorum, quem Pontifex arcam testamenti appellavit, & anno 1232. canonizavit.

HENRICVS Cardinalis vulgò dictus Ostiensis, præstantissimæ in utroq; iure scientiæ vir habitus, qui summam compendiosam & super titulos Decretalium scripsit.

S. ELIZABETH filia Andrea Regis Vngariæ, nupta Ludouico Thuringiæ & Hassiæ Landgraviæ,

1231

Sio,

- Vio, obiit 19. Nouemb. sepulta Marpurgi. Hec
matrona & pia & calamitosa fuit, quia ma-
trem Gertrudim amisit glady supplicio: ma-
ritum in locis externis propter navigationē nau-
sea: filium domi veneno: ipsa praeterea ab Hen-
rico mariti fratre possessione expulsa est. Ista
tamen omnia virtute & patientia superauit.
Fuit neptis S. Hedwigis ex sorore: eiusq. filia
Sophia nupsit Henrico Duci Brabantiae, qua qui-
dem & stirps est LANTGRAVIORVM
HASSIAE. Elizabeth propter pietatē & mu-
nificentiam erga egenos & erga Christi ministros
inter Sanctas relata est à Gregorio IX. PP. Pe-
rusij anno 1235. Dicitur fundasse hospitale
Marpurgense. Siffridus aut Hermannus Lant-
grauum, Elizabetha filium, cum uxorem du-
xisset, post celebratas nuptias veneno peremptum
à quadam malefica, & Hermannum mortuum
sine herede. Vide Fabric. Tristh. Plat.
- Eodem anno Grbs Prussia THORONIA, vulgo
Thorn condita est. Mechou. & lib. Ord. Pruss.
- 5203 Episcopus POMEZANENSIS in Prussia fun-
datus. Chyt. 1233
- 5206 IOHANNES de Sacro busto Monachus Minorita,
Profellor Mathematū in Acad. Parisiensis (qui
Computum Ecclesiasticū, Tractatum de Sphæ-
ra & alia scripta edidit) hoc anno Lutetiz
obiit. 1236
- 5207 ELBINGA Grbs Prussia condita. Mechou. & 1237
lib. Ord. Pruss.
- Circa hunc annum fundata scribitur Academia
VIENNENSIS in Austria à Friderico II.
Imp. alij 1384.
- 5208 HENRICVS Barbatu Dux Silesia, maritus 1238
S. HEDVIGIS, moritur Crosna 19. Mar-
tij sepultus in monasterio Trebniz. Successit fi-
lius HENRICVS PIYS. Mechouus.

Monasterium Franciscanorum Vitebergæ fundatur ab **HELENA** coniuge Alberti Ducis Saxoniae, vt esset locus sepulturæ Ducum Saxoniae. Brotuf. Hinc ad mutationem religionis Vitebergæ 280: id est, quinquies 56. ad natalem Friderici Sapientis quater 56. ad annum 1574. sexies 56.

Ex hoc tempore rursus erupit & signit **GVELFORVM**, & **GIBELLINORVM** factio. Nam Imperator qui tum Pisis erat, cum non satis ipsi constaret, qui partes suas, quive Pontificis sequerentur, Ciuitates Italia in duas factiones tunc primum diuisit. Nam qui Pontifici fauebant **Guelfi**, qui vero Imperatori **Gibellini** appellati sunt. Hæc quidem deterrimarum factionum nomina ad perniciem humani generis inuenta, primum apud Pistorienses audita sunt. Platina. Hunc euentum alij ad preced. alij ad seq. referunt.

Dicatum Lipsiæ Cœnobium **PAVLINVM**, quod nunc ad Academiam adiunctum est. Fabric.

HERMANNVS de Salza Ordinis militia Teutonicorum in Borussia Magister, vir fortis & magnanimus, rerumq; præclare gestarum laude celebris, postquam Ordini triginta annorum spacio præfuisset, eidemq; plurimas arces & bona in Armenia, Italia, Vngaria & Germania aduersisset, obiit in Apulia die 24. Iulij, sepultus Barletti.

HENRICVS II. Pius, Silesia, Lusatia & Maioris Polonia Princeps, & **S. HEDVIGIS** filius, **TATARIS** ex Asia magnis agminibus progressis, regionesq; Europæas hostiliter inuadentibus, & Hungariam, Poloniam ac Silesiam crudeliter vastantibus, sese opponens, exercitu triginta milibus militum instructo, cum iisdem acerrimo pralio congressus est, fortiterq; pro aris

Et socii pugnans, gloriosa morte die 9. Aprilis (videlicet die Martis post Dominicam Quasimodogeniti) in campo VVolfstus prope Lignicum, occubuit. In quo pralio non tantū præter Principem ipsum BOLES LAVS Marchio Moravia Henrici amittimus, POMPO Magister militum Ordinis Teutonic. in Borussia, aliq; plurimi viri fortes perierunt: sed & tanta Christianorum strages edita esse dicitur: Et cum Tataris post victoriam, singulis cadaveribus singulas auriculas præciderent, nonem grandes sacci expleti esse scribantur. Corpus Henrici ab uxore ANNA filia Othocari Regis Bohemia ex sexto digito sinistri pedis agnitum, & Vratislaviæ in templo S. Iacobi humatum est. Mechov. Curavi. Hunc exitum tulit Princeps hic verè pius & generosus, qui vitam pro patria profudit, & sanguine suo Germaniam texit. Etsi enim implemet quoq; multis suorum desideratis, occubuit: attamen vires Tatarorū ita attrivit: ut sibi ipsis diffiderent, & ad suos reverterentur. Curavi.

5213

INNOCENTIUS IIII. creatur Rom. Pontifex 24. Iunij. Hic pileum rubrum Cardinalib. dedit, quo significare voluit, Cardinales paratos esse debere pro libertate Ecclesiastica, si opus erit, vitam morti exponere. Onuph.

1243

S. BONAVENTURA religionem S. Francisci ingreditur ætat. 22. Septimo anno post prælegit Sententias Parisijs.

S. HEDVVIGIS, Henrici Barbati Silesia Ducis coniunx, innocens, sanctitatis & mansuetudinis exemplar, & regionis Silesia decus singulare, in pia invocatione Christi obiit 15. Octob. Canonizata 1266. Mechov. Curavi.

Reliquit Beata HEDVVIGIS numerosam posteritatem, quæ diu dominatum SILESIAE obtinuit: ex qua adhuc hodie superstes est Reue-

ren-

rendiss. Illustriss. & laudatissimus Princeps ac
Dn. Dn. IOACHIMVS FRIDERICVS, Dux
SILESIAE, Lignicensis & Bregensis, vnâ cum
Illustriss. duobus filijs IOHANNES CHRIS-
TIANO, & GEORGIO RVDOLPHO, Ducibus
SILESIAE, Lignic. & Breg. qui quidem
paternâ stirpe ex vetusta familia Regû POLO-
NIAE, materna verò ex posteritate CAROLI
MAGNI & Beatæ HEDVIGIS nati sunt:
quos vt DEVS opt. max. diutissimè florentes,
saluos ac incolumes, in patriæ salutem & enio-
lumentum, conseruet, ardentibus eundem vo-
tis precor.

215 FRIDERICVS II. Imp. excommunicatur &
imperio priuatur in Concilio Lugdunensi ab In-
nocentio III. 21. Iunij, & contra eum HE-
RICVS Hassia ac Thuringia Landgrauus, S.
Elizabetha leuir, electus est, qui tamen anno
1246 occisus est sagitta prope Vlmam, & se-
pultus Isennaci. Alij ad sequentē. Verùm Vin-
centius in Speculo scribit, Innocentium PP. Lug-
duni Concilium celebrasse circa festum Petri &
Pauli an. 1245. in quo Imperatorem tanquam
schismaticum & hostem Ecclesia condemnauit.
Hinc aliqui numerant 28. annos interregni & que
ad Rudolphi Habsburgij imperium. Formula
depositionis Friderici refertur lib. 6. Decreta-
lium c. ad Apostolica, &c. Siffridus scribit, in
Henrico Landgrauio defuncto defecisse Prin-
cipes Thuringiæ, cuius possessio ad Marchio-
nes Misniæ translata sit.

220 FRIDERICVS II. Imp. moritur die Lucie, 13.
Decemb. an. ætat. 57. imperij 38. Eius sepul-
chro Panormi hi versus inscripti sunt:
*Si probitas, sensus, & virtutis gratia, census,
Nobilitas orti, possent obsistere morti:
Non foret extinctus Fridericus, qui iacet intus.*

1245

1250

Hoc anno die 21. April. expletur annus Romæ condita 2000. Hinc ad Caroli V. Imp. natalē 250. CVNRADI IIII. Frederici II. filij IMPERIVM.

- 5222 Epocha ALPHONSII hoc anno incipit Cal. Iunii. 1251
Cardanus & alij ab æra CHRISTI ad Alphonsum numerant annos Iulianos 1251 dies 152.
Ab hoc Alphonso Hispaniarum Rege nomen acceperunt TABYLAE ALPHONSINAE, eo quod eius auctoritate & mandato sint conditæ.
Est ab æra Turcica annus 630.
- 5224 CVNRADVS IIII. Imp. obiit 22. Maij, extinctus 1254
veneno, Manfredi spurij fratris insidijs: imperij an. 3. m. 5. d. 10. Onuphr. Ritus de eo sic loquitur: *Cunradus obsessam Neapolim fame domuit, octauoq; mense ad dedit, nemine compulso, muros, nonnullaq; publicas & priuatas ades solo æquauit: eadem Cypria pœna ill. it. i. Cumq; portus esset omni Sicilia, alioroq; post eius aduentum ex Alemaniâ in Italiâ anno, diem extremam clausit, non absq; suspitione dati Veneti ab eius Medicis, à Manfredi pecunia corruptis.*
Ordo Carthusiensium in perpetuum esui carniū renunciauit.
- VILHELMI Ducis Hollandiæ IMPERIVM.
- 5225 VILHELMVS Imp. Comes Hollandiæ occisus à Frisij, an. imperij 1. Martin. Polon. 1255
Alij ad seq. Interregnum an. 17. secutum est vsq; ad Rudolphum Imp.
- REGIVS MONS Vrbs Prussia extruitur.
Lib. Ord. Prus. Mechou.
- 5226 BONAVENTVRA eligitur in Generalem Ordinis Minorum, an. 13. post ingressum religionis die 2. Feb. Rexit ordinem an. 18. Legend. 1256
- 5228 ALPHONSVS Rex Castelle & Legionis à quibusdam Germania Principib. creatur Rex Romanorum. 1258

manorum prid. Cal. Aprilis, sed sponte abdicauit.

1229

ALBERTVS Magnus natus ex nobili Bolstatensium familia Sueuica, Monachus Ordinis Predicatorum, in Theologia & Philosophia eruditissimus, hoc anno factus est Episcopus Ratisbonensis in Bauaria, ætat. 66. Hic lectionum aded appetens fuit: vt Ratisbonensi Episcopatu se abdicarit, & priuatus Coloniae viuens publicis predicationibus tantum vacarit. Res certè rarissimi exempli, præferri docendi labores Episcopatibus. Merito igitur Albertus cognomentum Magni tulit etiam hoc nomine. Reliquit discipulos multos, quorum præcipuus & eminentissimus fuit Thomas Aquinas.

1259

1230

Circa initium anni huius OTHOMANVS I. Rex Turcarum, natus est patre ERTVGVLE. Leonclau. in historia Musulmana Turc.

1260

1231

Cranzius scribit hoc anno mortuum esse Adolphum Comitem Holsatiae, de quo rem miram refert: Adolphus Comes Holsatiae, inquit, ingressus est ordinem Minorum Hamburgi die S. Hippolyti, & postea erexit monasterium sui Ordinis in Oppido Kyl, vbi cum operarij non haberent quo per æstum inter laborandum reficerentur, lac ostiatim emendicauit: cumq; aliquando filios suos Ioannem & Gerhardum, inter quos Holsatiā diuiserat, obuios habuisset, sublimes in equis more Comitum vectos, passus est humanitus aliquid, vt rubore cœperit perfundi. Sed mox robur mentis aduocans, cum adhuc in conspectu essent filij, hydriam lacte plenam & lenatam super caput euertit, & sese totum à vertice lacte perfundens dixit: Infelix, erubuiſti Christi pauperiem, baiulare lac in manibus, nunc vel in capite ostende quid portaueris.

1261

- 5234 Festum Corporis CHRISTI institutum in ciuitate Vrbevetana ab VRBANO III. PP. Hymnum & Officium quod in Missa canitur, composuit Thomas Aquinas. 1264
- 5235 ODO FREDVS Beneuentanus Iurisconsultus, qui Commentarios ad Codicem & Pandectas scripsit, & praeterea de formulis actionum, d. ordine iudiciorum, & de arte notariatus scripta edidit, moritur Bononia 3. Decemb. aly ad seq. Forster. 1265
- DANTES ALIGERIVS Poeta Florentinus nascitur Florentia. Palmer. Volater. 1268
- 5238 CONRADINVS Cunradi IIII. Imp. filius, Friderici II. Imp. nepos, & ultimus ex Barbarossa familia nobilissima, multorumq; regnorum & Imperij vnicus haeres, die 22. Augusti (al. 28. Nouemb.) congressus cum CAROLO Ludouici Galliarum Regis fratre in Maris vincitur, & captus cum Friderico Austriaco, Pontificis Clementis IIII. incitatione Neapoli in publico securi percutitur, cum Pontifex Carolo sciscitanti de tractatione captiuorum respondisset: Vita Conradini mors Caroli: Moys Conradini vita Caroli. Hunc euentum aly ad preced. aly ad seq. referunt. Ritius habet 1268. quem secuti sumus: ac consentiunt ei Siffridus, Hirsgau. & aly. Goltzius scribit, Conradinum cum in Caroli potestatem venisset, anno vno carceris squalore maceratum esse. Inde forte est anni vnius discrepantia.
- 5240 S. LVDOVICVS Rex Francia, qui Collegium SORBONAE Parisijs erexit, moritur 25. Augusti. Chron. Gal. 1270
- 5241 GVILELMVS DVRANDVS, Vulgò appellatus Speculator, vir exercitationis forensis peritissimus, & ideo pater practica Vocatus, condidit eximium opus, quod Speculum Iuris inscribitur. 1271

*bitur: Estq: autor libri, qui inscribitur Ratio-
nale dixerorum.*

BERLINI fundatum est monasterium Francisca-
norū, liberalitate illustrissimorum Principum
Marchionum Othonis & Alberti, cuius extru-
ctio aliquot annorū spacio vix absolui potuit.

42 *Hoc tempore vixit IOANNES SEMECA,* 1272
*cognomenio Tenonicus, primus glossator Decre-
ti Gratiani. Fertur fuisse Canonicus Halbersta-
ternsis, & ibidem tumultatus.*

43 RUDOLPHVS Comes Habsburgensis eligitur 1273
IMPERATOR ROM. absens, dum obsidet
Basileam 29. Septemb. Fuit Princeps prudens,
armis & bello strenuus, & qualē turbata Res-
pub. deposcebat. Siffidus scribit, eum præce-
pisse suis satellitibus, ne quenquam pauperum
accessū & colloquio suo arcerent: *Date obsecro,*
inquit, hominibus me accedendi locum & fa-
cultatem. Non enim ideo ad imperium euectus
sum, & hominibus in arca præcludar. Huius
posterī adhuc tenent Imperium, & ab hoc an-
no incipit Chronicon Austriacum Magistri
Alberti Argentinensis, quod comprehendit
an. 77. à principio Rudolphi ad an. Christi
1350. Vide Cuspiniani Austriam. Nostra æ-
tate Rudolphi res gestas grandiore carminum
sono cecinit IOACHIMVS MAISTERVS,
tanto Imperatore dignus Poëta.

Est annus à regno Beli 3400. à morte Cyri 1800.
à monarchia Alexandri 1600. Augusti 1300.
nato Constantino Magno 1000. morte Otho-
nis Magni 300. Hinc ad imperium Rudol-
phi II. 303.

HELENA *Uxor Alberti Ducis Saxonie, filia O-*
thonis Bransuicensis, fundatrix monasterij Frā-
ciscanorum Viteberga, moritur 6. Septemb. se-
pulta ibidem. Fabric.

- Hoc tempore floruit **PTOLEMAEVS LVCENSIS**, qui Pontificum vitas scripsit.
- 5244 **S. BONAYENTVRA** obiit in Concilio Lugdunensi aet. 53. Canonizatus 1482. mens. April. 1274
- THOMAS Aquinas** Dominicanus mor. 7. Mart. aet. 50. cum ad Conciliū Lugdunense proficisceretur. Canonizatus 1323. à natali suo 100. Hic ad extremum Eucharistiā sumpturus, Dominū Iesum flendo rogauit, vt si min⁹ recta fuissent ea, quae de ipsius mysterijs, deq; vniuersa Ecclesia Sancto Spiritu instigāte scripsisset, veniam tribueret, eaq; omnia Ecclesiae iudicio sacrosancto permisit. Volater.
- RYDOLPHVS** Imp. ex **MATHILDE** filia **LVDOVICI** Palatini suscepit filium **RYDOLPHVM**, in quo **PALATINORVM** ad **RHENVM** genus in hunc usq; diem propagatur. Beutherus.
- 5247 Hoc anno scribunt **VVimpfelingus** & **Bruschius**, incoatam esse extructionem turris **ARGENTINENSIS**, quae et Germania spectaculum & ornamentum eximium septem Mundi Miraculis annumerari possit. Absoluta est annis 28. Hinc ad extructionē turris Viennensis annis 63. 1277
- Hoc seculo vixit **IACOBVS** de **VORAGINE**, Episcopus Ianuensis, historiae Lombardicae, de Sanctis, autor.
- 5248 **RYDOLPHVS** Imp. Victo & occiso **Ottocaro** Rege Boemiae, Austriam recuperauit, 26. Augusti (aliq die Russi, qui intridit in 27. Augusti) **Cyprianus** scribit in **Ottocari** exercitu desiderata fuisse 14. millia hominum praeter captiuos: & hac occasione Austriam ad **Comites de Habsburg** deuolutam esse. Aen. Syl. Boem. c. 27. 1278
- Chronicon MARTINI POLONI** Episcopi **Consentini** desinit hoc anno, qui est primus **Nicolai III. Papae**. Appendix ab alio addita pertingit vsq; ad annum Christi 1320.

Eodem anno terminatur accuratissimè scriptum
Chronicon IACOBI MEYERI de reb.
Flandriæ.

9 ACVRSIVS Floren. iuris glossator an. at. 78. mo- 1279
ritur, sepultus Bononia apud Minores. Volater.

0 IVBILÆVS MVNDI 105. Mosi 55. 1280
predicationis Christi 25.

ALBERTVS Magnus, Episcopus Ratisbonensis
moritur ætat. 87. sepultus Colonia. Tritth.

1 MARIAE BVRGVM Urbis Prussia condita. Lib. 1281
Ord. Pruss.

FRIDERICVS Marchio Misnia, cuius fuit à
matre admorsa gena, captus est à patre suo Al-
berto, & toto anno retentus in arce Isennacensi:
Unde postea diuinitus liberatus est, cum odio
Alberti Tyranni custodes aliqui miseria adoles-
centis adfecti, fuga consilia adinuarent.

52 Hoc anno & ICVLI Gallorum præsidiariorum in- 1282
solentiam, luxum fastumq; pertasi, conspiran-
tes decretum faciunt, Et certo die, cum primum
signum area campana ad Vesperinas preces da-
retur, Gallos vniuersos promiscuè interficerent,
nullo sexus, ætatis vel ordinis discrimine habito.
Illuxit itaque vltimus & funestissimus GAL-
LIS in Sicilia dies 30. Martij, quo ad vnum o-
mnes per totam Insulam à ciuibus cuiuscunq;
ordinis tanta crudelitate trucidati sunt, ut e-
tiam gruida euiscerarentur, eorumq; fœtus
execti, ne quid Gallica stirpis in Sicilia superes-
set, saxis illiderentur, duarumq; horarum spa-
cio octo millia Gallorū ea clade perempta scri-
bantur. Inde dicta sunt Vespera Sicula. Chron.
Gall. Aemil. lib. 7. Pleriq; referunt hunc euen-
tum ad an. sup. sed ea ratione 30. Martij non
quadrat ad festum Paschatis, quo ista accidisse
annotatum est.

- 3254 **ROLANDINVS** de Romanis Legum Doctor
 moritur 11. Sept. Bononia. Fend. Schrader. a.
 Hoc anno 19. Maij, vt autor est Mechouius, PRIMI-
 MISLAVS Dux Sprottauensis transfudit Cae-
 nobium Canonicorum regularium ex oppido
 Naumburg in urbem SAGANVM, vbi hodie
 ABBATIA est, quam ab Henrico Barba-
 to primùm constitutam & fundatam esse diximus
 anno 1247. quem funditionis literæ à R. D.
 Abbate nobis commonstratæ ostendunt.
- 3258 **HENRICVS IIII.** Dux Vratislaviensis crexit
 Collegium S. CRVCIS Vratislaviae. Mechou.
 Manuscripta tamen Chronica alium annum
 definiunt.
- 3259 **AEGIDIVS** de Fuscariis, Ciuis Bononiensis, Iuris
 Canonici peritissimus, moritur 9. Iulij. Fend.
- 3260 **TYRVS**, SIDON, TRIPOLIS, BERYTHVS à
 Sultano Aegypti rege incensæ & complanatæ.
 PTOLEMAIS fuga dispersi Christianis, sine
 vi capta atq; diruta, fundamētis quoq; effossis.
 Christiani qui urbem reliquerant, Cretam fu-
 gientes, perierūt naufragio. Ita expulsis de ter-
 ra sancta Christianis amisimus reliquias victo-
 riarum, quæ annorum ferme 200. labore à
 Christianis pugnæ erant. Drcchf.
- ERTVGYLES** Othomani I. Turcarum Regis
 pater obiit. Leonclaus. in Pand. Turc.
- Habita sunt Comitibus **ERFORDIAE** à Rudol-
 pho Imperat. Is auxilio istius Urbis den. stauit
 60. arcēs Thuringia, quarū rudera hodie con-
 spiciuntur. Fabric. Vide Siffridum.
- 3261 **RYDOLPHVS** Imp. moritur 15. Iulij, die diui-
 sionis Apostolorum, cū vixisset an. 73. mens.
 5. & imperasset an. 18. sepultus Spiræ. Siffrid.
- 3262 **ADOLPHVS** Comes de NASSAVV, IMPERA-
 TOR appellatus, 6. Ianuarij.
- 3266 **Exulant Misiua Fredericus & Diemannus** fra-
 tres, Siffrid.

Commisſum eſt atrox præliū inter ADOLPHVM Imp. qui tum occubuit, & inter ALBERTVM, qui in imperio ſucceſſit. ADOLPHVS occiſus eſt, vt habet inſcriptio Mauſolci Spirenſis, 2. Iulij, alij habent 14. Iulij: cū imperaſſet an. 6. & aliquot menſibus.

Corpus occiſi Adolphi Imp. in monaſterio Roſen-
dal fuit humatum & ſq; ad tempora Henrici Re-
gis de Lutzenburg, cuius præcepto, Spiram cum
honore delatum in ſepulchris Regum locatum
eſt. Sunt qui ſcribant, omnes eos qui contra A-
dolphum Regem conſpirauerunt, mala morte,
diuina & elciſcente gratia iniuriam eius, perſiſſe.
Nā ALBERTVS ipſe regni & ſurpator, à fratris
filio fuit occiſus. Comes de Hoheniohe, & Co-
mes de Ochſenſtein ſimiliter fuerunt occiſi. Ar-
chiepiſcopus Mogūtinus ſuper ſellam ſedens, ino-
pinata morte ſublatus eſt. Comes gemini pontis,
in ripa Glieſe dicta, fuit ſubmerſus. Conradus
Epicoſopus Argentinenſis, ante Friburgum à quo-
dam ruſſicogladio interemptus. Comes de Eis-
ningen Phreneticus & varijs calamitatib. mi-
ſer factus eſt. Cateriq; penè omnes ſimili inte-
ritu perierunt. Hac Trith. Hirſgau.

Horrendus terramotus, cuius meminit Siſſridus,
hoc anno in diuerſis ciuitatib. multas turres &
domus ſubuertit: quarum ruina, multi homi-
nes & triuſq; ſexus obruti & perempti ſunt. Pa-
pa dum altari, diuina celebraturus, aſtaret, ſu-
bito terra horribili motu & ſtridore concutitur,
parietes baſilica. quatuntur, lapides colluſi ad
inuicem diſſecantur. Papa ex huiſmodi ſtrepi-
tu terribili deſecit viribus, & licet Vallatus
eſſet turba Cardinalium & militum, inter ma-
nus miniſtrorum corruit, vixque eductus de Ec-
cleſia, fugam cum ceteris inijt. Hoc anno viſus
quoq; Cometes.

De eodem sic Platina in vita Bonifacij VIII. *Et ne existimares cum Lexum cum hominib. pacem habuisse, tantus repente terramotus exortus est, quantus nunquam antea: quo quidem multis diebus per intervalla plurima durante, edificia passim corruiere. Re. ut Pontifex tum erat cum tota Curia, qui corré Seritus, ne ruina edificiorum opprimeretur, casulam quandam ex tabulatis subilibus in medio Clauisro Fratrum Predicatorum, praeo admodum laeo, edificari iussit: eoq; in loco aliquandiu resedit, licet horrida saeriet hyems. In celebritate namque Sancti Andree hac perturbatio exorta est. Apparuit tum quoq; Cometes, magna alicuius futura calamitatis indicium.*

Sextus liber Decretalium, quem BONIFACIUS VIII. fieri fecerat, publicatus est. In eius libri fine ita adsignatum est tempus: Data Romae apud S. Petrum: 5. Nonas Martij, Pontificatus nostri anno 4.

ALBERTI I. Rudolphi Habsburgij filij Ducis Austriae IMPERIVM.

BONIFACIUS VIII. PP. primus instituit celebrationem IVBILAEI, quo plenam delictorum omnium indulgentiam & remissionem praestabat visitantibus Romae limina Apostolorum Petri & Pauli, & eandem indulgentiam statuit in posterum omni anno centesimo. Ob hanc rem eo anno tanta undiq; hominum multitudo Romam confluit, ut vix incedere per urbem amplam & vastam liceret. Platina. Cranz. Saxon. lib. 8. cap. 36.

Appendix Martini Poloni annotat, Bonifacium VIII. hoc anno scripsisse, se esse Dominum in temporalibus & spiritualibus in vniuerso mundo.

R E-

REGNUM TVRCARVM.

Ab hoc anno pleriq; incipiunt Catalogum IMP P.
TVRCICORVM, quorum primus OTHO-
MANVS cum per annos decem rapinis & pre-
dationibus ditatus esset, & bonā Bithyniæ par-
tem, & loca Ponto Euxino adiacentia suo im-
perio adiecisset, hoc demum anno primi Regis
Turcarum nomen meruisse dicitur. Leonclaus.
Volater. Drechs. & alij.

VLADISLAVS Lothicus regno Polonia exui-
tur, & in eius locum VENCESLAVS Rex
Boemia, coronatur Rex Polonia.

Tres Archiepiscopi, MOGVNTINVS, TREVI-
REN. & COLONIEN. Alberto Imp. rebel-
lant. Siffrid.

Est annus à morte Salemonis 2300. à principio
regnorum Caroli Magni 532. ab eius coronatio-
ne Romana 500. Hoc ipso anno 21. Aprilis com-
pletur à Roma condita annus 2050. quod est
tempus 41. Iubilæorum.

BONIFACIUS VIII. PP. moritur 11. Octob.
Marr. Polon. Siffrid. Tritth. De eo sic Platina:
PHILIPPVS Rex Franciæ, inquit, Sarram
Columnensem mittit, qui Anagninam clam no-
ctu ingressus, Pontificem nil tale metuentem,
in domo paterna dormientem, capit refractis
valuis, captumq; Romam sub custodia perdu-
cit, vbi mœrore animi confectus, 35. die post
periit, Pontificatus sui anno 8. mens. 9. d. 17.
Hoc modo mortuus est Bonifacius ille, qui
Imperatoribus, Regibus, Principibus, natio-
nibus, populis terrorem potius, quam religio-
nem iniicere conabatur: quiq; dare Regna &
auferre, pellere homines ac reducere pro arbi-
trio animi conabatur, aurum vndiq; conquisi-
tum, plùs quam dici potest, sitiens. Discant
itaq;

1303

itaq; huius exemplo Principes omnes, tam religiosi quam seculares, præcellè clerò & populis, non superbè & contumeliôsè, vt hic de quo loquimur, sed sanctè & modestè, vt Christus rex noster, eiusq; discipuli ac veri imitatores, & malint à populis amari quàm timeri, vnde tyrannorum pernicies oriri meritò solet. *Hac Platina.*

5274

FRANCISCVS PETRARCHA Philosophus, Rhetor & Poëta celeberrimus, qui literas humanitatis post longa silentia mortuus ab inferis reuocatus, nascitur 20. Iulij. Volater. Palmer.

1304

DYNVS Mugellanus Iuriconsultus moritur Bononia. Scripsit in Pandectis, in t. 1. de Action. in Institut. & Super lib. 6. Decretalium.

5275

CLEMENS V. eligitur Rom. Pontifex 5. Iunij. Hic est autor Clementinarum. Die 15. Iulij coronatus est Lugduni. Eius coronationi interfuit Philippus Rex Franciæ, Carolus frater eius, Ioannes Dux Britannix, & quicquid nobilitatis Gallia tunc habebat. Dum verò pompa eius celebritatis ex more per urbem duceretur, pinna muri pressura populi incubantis impulsu corruit, cuius casu Dux Britannix, multiq; ignotiores oppressi interiëre. Carolus Regis frater debilitatus, & Pontifex ipse aded in turbam præceps deturbatus est, vt mitra ex capite excussa Aspidem preciosissimam amiserit. Hic **CLEMENS V.** quoddam Vasco esset, Sedem Romanam transtulit **AVENTIONEM** in Gallias, quam tenuit ipse & eius successores an. 7 l. vsq; ad tempora **GREGORII XI.** qui Sedem Romanam ex Gallijs Romam reduxit. Panuin.

1305

IACOBVS RAVANVS Lotharingus Iuriconsultus maximè hoc anno clarescere cepit: *Compositum primus ea, quæ à maiorib. perspicue*
& sim.

Et simpliciter tradita erant, ad Dialecticum arguendi, disputandi & modum deduxit, quem Et reliqui omnes ferè IC. secuti & imitati sunt. Forster.

Lipsia in templo Paulino ex insidijs confossus est TITZMANNVS Marchio Mersia, in ipsa nocte natalis Christi. Siffriid.

1307

Hoc tempore Vixit HATHONVS, qui Tartarum historiam scripsit. Hic finitur Chronicon SIFFRIDI Presbyteri Misnensis.

ALBERTVS Imp. filius Rudolphi Imp. interficitur à fratris filio Ioanne, Cal. Maij (Eber. 24. April.) an. imperij 10. Anno sequenti 29. Augusti, sepultus Spiræ.

1308

HENRICI VII. Lutzelburgensis IMPERIVM. Hic electus est Francofurti die Catharinæ 25. Nouemb. & 6. Ianuarij anno seq. Aquisgrani coronatus. Antonin.

IOANNES Duns Franciscanus SCOTVS, Doctor subtilis dictus, moritur Colonia 8. Nouemb. à morte Thomæ Aquinatis 34. Tritth. Huius sectatores dicti sunt Scotistæ.

Templini in Marchia Brandeburgica obiit Princeps bellicosus, dictus OTHO cum telo, quod sagitta ictus telum ferreum integro anno capiti infixum retinuerit. Manuscript. Chron.

BARTOLVS de Saxoferrato Cyni discipulus, Iurisconsultus celeberrimus, nascitur. Hic tanta ingenij & præditus fuit: Et anno ætat. 14. se ad Iuris Ciuilis studium Perusij contulerit: Bononiæ solennia insignia Doctoratus an. ætat. 21. consecutus fuerit: Et postea ætat. 25. Pisas ad Iuris professionem accersitus celebrem illam repetit. Legis, Si quis pro emptore ff. de Vsup. ediderit. Hac Mantua. Patavinus Et Fichard.

1309

Concilium VIENNENSE celebratur per biennium, in quo editæ sunt Clementinæ, & Ordo

1311

Tem-

Templariorum, qui annis fermè 184. steterat, à Clemente condemnatus fuit. Item, facta est constitutio, vt festum Corporis Christi celebretur feria quinta post Octauam Pentecostes, concessis indulgentijs ijs, qui officijs huius festi interfuerint. Vide in Clementinis de reliquijs & venerat. Sanctorum.

5282

TEMPLARIORVM ORDO sublatus à CLEMENTE V.

1314

CLEMENS 22. Martij in priuato Consistorio annihilauit Ordinem Templariorum, quorum bona & reditus hospitalarijs D. Ioannis, qui tunc vocabantur equites Rhodij, eamq; Insulam paulò antè occupauerant, attribuit. Vno itaq; die per vniuersum orbem hic Ordo deletus & extirpatus est. Tritthemius addit, Templarios, petente Philippo Rege Franciæ, extinctos esse, eosq; fuisse valde diuites, quorū possessiones vt Philippus sibi acquireret, eum crimen hereseos ipsis imposuisse.

Academia AVRELIANA in Gallia constituitur. Chron. Gall.

5283

HENRICVS VII. Imp. nefariè necatur, porrecto veneno in pane Eucharistiæ, die assumptionis MARIAE 15. Augusti, à Iohanne Politiano Senensi, Monacho Ordinis prædicatorum ad eam rem conducto. Moritur in Tuscia apud Bonconuentum, Senensis agri oppidum, die Bartholemæi 24. Augusti. Eius ossa an. 1315. Pisas translata sunt Cal. Augusti, alij 15. Augusti, & ibidem sepulta in Cathedrali. Vixit annos 51. mens. 1. d. 7. Onuph. *Petrarcha de hoc Imp. sic scribit*: Henricus VII. vir prudens, iustus, honestus, Catholicus, dilectus omnibus, sedatis Alemanniæ discordijs, alto animo disponebat reformare Italiam: sed Bononia

1315

nonia & Florentia cum quibusdam alijs obuiarunt sibi: vnde opera Florentinorum, vt in fama fuit, venenatus apud Boncouentum Castellum Senarum, optimus Imp. mortuus est anno 1313. cū imperasset an. 4. mens. 8. d. 18. nunquam elatus prosperitate, nunquam deiectus aduersitate.

84 Hoc anno, quod mirum est, vacarunt, IMPERIVM, SEDES ROMANA, & REGNUM GALLIAE. Nam anno superiore HENRICO VII. mortuo erat interregnum an. 1. vsq; ad Octobrem huius anni. Deinde hoc anno obiit CLEMENS V. 20. April. & vacauit sedes amplius biennio. Postremò hoc an. 29. Nouemb. obiit PHILIPPVS Rex Franciæ.

1314

LVDOVICI V. Bauari IMPERIVM. Electus est die Lucæ 18. Octob. & eodem die contra hunc creatus Imperator à quibusdam FRIDERICVS Pulcher Austriacus. Onuph. & Albert. Argentin.

85 Hoc anno & sequentibus tanta peste laboratum est in multis locis, Et plures mortui quàm superstitēs sint habiti. Bruschiū ait, Tantam pestem grassatam esse per vniuersam EVROPAM, Et tertia penē pars generis humani ea absumeretur. Polonici quoque scriptores tam horrendam famem & pestem in POLONIA & SILESIA his temporibus grassatam esse commemorant, Et parentes à proprijs filijs & cadauerib. immundissimisq; cibis non abstinuerint.

1315

HELVETICVM fœdus constans & sempiternum feliciter auspiciatur.

CAROLVS IIII. Imp. nascitur, qui in Baptismo nominatus est VVenceslaus: sed in Confirmatione datum est ei nomen Caroli. Sic habet Chron. manuscript. Estq; annus à morte Augusti Imp. 1300.

- 5287 IOANNES XXII. PP. mense Nouemb. vel Octob. confirmauit publicationem Clementinarum, mandauitq; Doctoribus in gymnasijs, vt eas publicè prælegerent. App. Mart. Polon. Antonin. & Platin. 1317
- 5289 Hoc anno scribit *Albertus Argentinenfis*, *FFOL-DEMARO* Marchione Brandeb. absq; liberi mortuo, *MARCHIAM* deuolutam esse ad imperium, eamq; Ludovicam Imp. tradidisse filio suo primogenito *Ludouico*. 1319
- BARTHOLEMAEVS* de Pratis Legum Doctor mortuus Bononia 20. Septembr. Fend. Laurentius Schraderus in Libro monumentorum Italiae habet an. 1329. die 21. Septembris.
- 5291 DANTES ALIGERIVS Florentinus, Poeta qui multa scripsit, Rauenna in exilio mortuus, aetat. 56. 1321
- 5292 NICOLAUS LYRANVS natus Iudaeus, & postea factus Monachus Franciscanus, Biblia sacra scholijs illustrare cepit. Lyran. 1322
- 5293 Atrocis praelio commissio *FRIDERICVS* Palcher à *LVDOVICO* Imp. Vitus & captus est die Michaelis, anno 50. post. quàm annus amborum *RVDOLPHVS* Habsburgis electus est in Regem Romanorū eodem die. Alber. Argentin. 1323
- 5294 GVILELMVS OCCAM, natione Anglus, Ordinis Minorum, & Ioann. Scoti discipulus, scriptor acutissimus, excommunicatur, quòd quendam aduersus Papam scripsisset. Hic ad Ludouicum Imperatorem, æquè tum excommunicatum fugiens dixisse fertur: O Imperator, tu me gladio defende à Papa iniurijs: & ego te verbis ac scriptis defendam. Acerrimè impugnauit dicta ac scripta Magistri sui Scoti. Trith. 1324
- Hoc anno à *MARSILIO* Patanino, scriptus est liber ad Ludovic. Imp. hoc titulo: Defensor pacis: & hoc defendit, quòd Papa sit sub Imperatore.

FRIDERICVS Marchio Misnia moritur. Hic est *Fridericus* ille, cuius fuit à matre admorsæ genæ, quam historiam eleganter recitat *Melanthon* Tomo 3. Declam. hunc in modum: *Margarita* filia *Friderici* II. Imperatoris, & *Alberti* Thuringiæ Lantgrauij coniunx, clàm edocta de infidijs à marito vitæ suæ structis, fugæ consilium capit, & nocte cùm iam discessura esset, assidet ad lectulos filiorum *Friderici* & *Dietmanni*, calamitatē suam deplorans. Cumque *Consiliarius* Senex, & matronæ comitaturæ eam, hortarentur, vt properaret, tandem valedictura filijs, *Fridericum* natu maiorem, lachrymis & eiulatu, materni doloris magnitudinem ostendens, complectitur, sæpe figens oscula in genis & in pectore filij. Postremò mirabili animi motu dentibus mordet genam filij. Puer vulnere factò eiulare incipit. Accurrunt matronæ, & puerum matri ex manibus eripiunt, & quoquo modo possunt, è cubiculo eam abducunt. Illa non ignara quid fecisset, inquit, Mene adedò ferream putatis, vt à pulcerrimis & carissimis filijs sine ingenti dolore in exilium abire possim? Nullum vitæ periculum est meo filio ex hoc vulnere, sed ipsi notam mei summi doloris impressi, vt in omni vita memor sit & mei erga ipsum amoris, & calamitatis meæ. Hæc vociferantem, vi abstrahunt matronæ comites, & ex fenestra demittunt. Locus adhuc ostenditur in arce *Isennacensi*, vbi non est magna altitudo à scopulo extra arcem ad fenestram, ex qua funibus *Domina* cum quinque comitibus demissa est, & tandem *Francofordiam* perducta, in *Monasterio* *Virginum* vitam in luctu & precatione agens, post paucos annos mortua est.

PRVSA Bithynia metropolis ad radices Septen-

- trionales Olympi Asiatici sita, auspicijs OTHOMANI I. Turcarum Regis occupata à filio ORCHANE, Vno ad huc patre, utq; ita prima OTHOMANO RVM sedes facta &sq; ad captum Hadrianopolim. Leonclau.*
- 5297 OTHOMANVS I. Rex Turcarum, qui regnū Turcicum constituit, obiit, cum natus esset 69. annos Arabicos, qui consuevunt 67. annos Julianos, & regnasset an. 28. Eius loco rerum administrationem consecutus est filius ORCHANES secundus Rex Turcarum. Leonclau.
- 5298 Natus est LVDOVICVS ROMANVS, filius minor Ludouici Bavari Imp. dictus Romanus, quod natus esset Rome, cum pater eius ibi coronaretur.
- LYRANVS cap. 9. Daniel. scribit, se hoc anno correxisse postremū Postillas Bibliorum.
- 5300 IVBILÆVS MVNDI 106. Moysi 56. predicationis Christi 26.
- FRIDERICVS pulcher Imp. obiit 13. Ianua. cum imperasset an. 15. mens. 2. d. 27. Onuph. Hoc tempore floruerunt: LVDOLPHVS natione Saxo, Cuthusianus Argentinenfis, & SIMON de CASSIA, quorum vterque vitam Christi descripsit.
- 5306 CTNVS Iurifconsultus, ex nobili Sygysbaldorum apud Pistorienses familia oriundus, eximius iuris interpres, Bartoliq; Praeceptor dignissimus, vir diligens & ingeniosus, qui scripsit super prima parte Digesti Veteris, & Commentarios edidit in Codicem, Bononia obiit. Fend. Schrad.
- Custodia Sepulchri CHRISTI Hierosolymis à Sultano A Egyptio committitur octo Franciscanis. Munsterus.
- 5308 FRANCISCVS Petrarcha Roma in Capitolio corona poetica donatur ob eloquentiam. Pluss. Vide Naucl.

- 09 Academia PISANA instituitur Pontifice appro- 1339
bante. Volater.
- 10 TVRRIS templi VIENNENSIS ad S. Ste- 1340
phanum extruitur : absoluta est anno 1400.
completa 60. annorum spacio. ARGENTI-
NENSIS hanc superat 18. pedum altitudine
circiter. Cuspin.
- 311 NICEPHORVS Gregoras historiam suam clau- 1341
dit, qui & hoc tempore vixit.
- 314 BALDVS de Vbaldis Perusinus IC. Iuris doctri- 1344
nam Bononia profiteri, & ob insignem eruditio-
nem tam in Iure Ciuili, quàm Pontificio, clares-
cere cepit. Eius extant Commentarij amplissi-
mi ad ius ciuile. Mant. Patav. Forst.
- Archiepiscopatus PRAGENSIS institutus
est. Mechou.
- 316 CLEMENS VI. die Cœnz Dñi LVDVICVM 1346
Imp. execratur, cumq; hæreticum ac schisma-
ticum pronunciat, ac Electores hortatur, vt
alium Imp. creent. Principes itaq; 2. Iulij in
villa Rens Diœcesis Treuirensis elegerunt CA-
ROLVM Ioannis Boëmiæ Regis filium, cuius
electionem tamen non omnes approbarunt.
- CAROLI IIII. IMPERIVM. Estq; hic
annus à morte Caroli Magni 532.
- Prælio ad Cresciacum 26. Augusti commissso, Galli
ab Anglis victi sunt, & IOANNEſ Boëmiæ
Rex Caroli IIII. pater sagitta vulneratus oc-
cubuit, qui, vt refert Cranzius, etsi esset cæcus,
tamen pugnavit in hostes. Cùmq; audiret fortu-
nam suæ partis inclinare, ductorem suum inter-
pellavit, vt se eò dirigeret, Vbi confertissimi ho-
stes pugnarent, ibiq; fortiter prælians cecidit.
In hoc cōflictu perijt flos nobilitatis Gallica. Ius-
su Regis Angliæ, teste Frossardo, censa sunt ca-
pita Gallorum, qui succubuerant in prælio, in-
venti 11. Principes: 80. Barones: 1200. equi-
tes,

res, & plus minus triginta millia. Verbs CALE-
TVM presidij destituta, post aliquot mensium
obsidionem sequenti anno occupata est ab An-
glis, in quorum potestate fuit an. 212. &sq; ad
annum Christi 1558.

Academia HEYDELBERGENSIS fun-
data à RUPERTO eius nominis secundo Co-
mite Palatino Rheni & Duce Bauariz. Vide
an. 1387.

5317 LVDOVICVS Bauarus Imp. ex venatione redi-
ens apoplexiâ corripitur, & ex equo delapsus
paulo post moritur, 11. Octobris, an. imperij
32. mens. 11. d. 24. sepultus Monaci in Baua-
ria. Onuph. & alij. 1347

5318 IOANNES ANDREAE Bononiensis, IC. pra-
stantissimus, qui glossas scripsit in lib. 6. Decret.
& Clementinas, dictus suba Iuris Canonici,
obijt ex peste 7. Iulij. Eschard. Bononia hoc eius
extat Epitaphium: 1348

Hic iacet Andreæ notissimus orbe Ioannes,
Primo qui Sextum, Clementis atq; nouellas,
Hieronymi laudes, Speculi quoq; iusta peregit:
Rabi Doctorum, lux, censor, normaq; morum.

5319 CAROLVS III. IOANNI & ALBERTO 1349
Henetorum Principibus noua dignitate ornatis,
tribuit locum inter Duces Imperij. Hinc itaque
Principes MEGALOBVRGENSES Du-
ces appellati sunt, cum antea Vandalorum Do-
mini dicerentur.

MARCHIA BRANDEBVRGENSIS
tradita est Ludonico Romano à fratre Ludo-
vico. Iust.

Est annus à Roma condita 1100.

5320 Hoc anno CLEMENS VI. Iubilæum, quem Bo-
nifacius VIII. anno centesimo celebrari iusse-
rat, transtulit in annum quinquagesimū, quod
diceret, ætatem hominum Iubilæum centum
anno. 1350

annorum rarò attingere. Itaq; hic fuit Iubilæus secundus, ex ordinatione Pontificia Romæ celebratus, ad quem multi vndiq; pro remissione peccatorum omniū impetranda concurrerunt, & pro remissione peccatorum mortem corporis reportarunt. Tritth. Platin.

Hoc anno finitur Decimus Cyclus Magnus ab orbe condito. Nam decies 532. sunt 1532. Et quod mireris, in hunc ipsum annum cadit Olympias 532. Climaërica.

ALBERICVS Bergomensis Iurisconsultus floruit. Fichar.

21 De hoc anno observent Chronologia studiosi, quod Tarapha in Chron. Hispania annotat: His quoque temporibus, inquit, apud Perpinianū oppidum, in Curia generali, 25. Decemb. 1351. fuit determinatum in Cathalonia, ne Calendæ à Notarijs in chartis scriberentur, nec ab incarnatione annus Domini, sed à natiuitate inchoaretur. Hic vide Lector differentiam diversarum supputationum in annis Christi, de qua alibi.

1351

25 CAROLVS IIII. Romæ coronatus, die Paschatis, 5. April. Tritth. Paralip. Vrsp. Vetus Chronicon manuscriptum addit, hunc fuisse annum ætat. Caroli IIII. 40.

1355

BARTOLVS de Saxoferrato Iuris interpres prastantissimus, dictus lucerna Iuris, obiit Perusij, ætat. 46. sepultus ibidem apud fratres Minores. Alij habent 1359. quidam etiam 13. Jul.

326 *AVREA BVLLA continens leges & ordinationes Imperij Rom. à CAROLO IIII. edita 10. Ianuarij: Noriberga in comitijs, anno primo coronationis Caroli in Urbe Roma: regnorum Verò eius 10. Estq; annus à Monarchia Iulij*

1356

328 *•Cas. 1402.*
ORCHANES secundus Rex Turcarū mortuus

1358

est anno regni 31. Succesit filius *AMVRATES* huius nominis I. scripsit Rex *Turcarum*. Leonclau.

5330

TVRCARVM INGRESSVS primus in Thraciam.

1361

AMVRATES *Turcarum* Rex III. primus omnium ex ea gente exercitu per *HELLESPONTVM* traiecit, *SESTON* & *CALLIPOOLIM*, intraque sitas *Chersonesi* urbes cepit, quae prima ei occupanda *THRACIAE* suspiciu fuisse, 93. annis ante, quam *Mahumetes*, nepot eius, *Constantinopolim* expugnaret. Hunc eventum *Cranzlemus* *Turcici* *Chronici* annotationem secutus huc refert: & *Leonclaus* quoque in *Annal.* *Turcici* scribit, *Hadrianopolim* ab *Amirate* hoc ipso anno captam, & in eandem sedem *Othomanidarum* translata esse. Sed *Drechlerus* *Urbium* *Philippopolis* & *Hadrianopolis* occupationem anno 1363. assignat. Omnes vero in hoc consentiunt *Historici*, quod hoc tempore *AMVRATES* primus in *Europam* clis se traiecerit.

5331

VENCESLAVS Imp. filius *Caroli* IIII. nascitur *Noribergæ* 28. Septemb.

1361

Academia PRAGENSIS à *Carolo* IIII. constituta: *Mechou*. alij 1367. alij 1370.

5333

IOANNES GERSON *Cancellarius* *Parisiensis* sanctissimis scriptis clarissimus, nascitur die *Nicaej* 14. Decemb. v. ipse scribit.

1363

5335

LVDOVICVS *Romanus*, *Marchio* *Brandenburgensi*, filius *Imperatoris* *Ludonici*, obiit, sepultus *Berlini* apud *Franciscanos*.

1365

5336

SERVII dum *Hadrianopolim* recuperare conantur, ab *AMVRATE* *Turcarum* Rege magno praelio vincti & caesi sunt. *Leonclau*.

1366

SIGIS.

- 5337 SIGISMUNDVS Imp. Caroli IIII. filius, Dux Austriæ, nascitur 28. Iunij. Alij ad seq. 1367
- 5340 Definit Chronicon Monasterij HIRS GAVI- 1370
ENSIS, autore Tritthemio.
- Hoc tempore IOANNES VVICLEF, Anglus, multa scribere cœpit, contra receptas seculi sui opiniones & dogmata. Ideoq; inter hæresiarchas numeratus est. Huius discipulus fuit IOANNES HVSS, qui VViclefi libros & dogmata in Boëmiâ intulit.
- 5342 S. BRIGITTA mulier Suecica, quæ Prophetico spiritu multa prædixisse fertur, obiit 23. Iulij, ætat. 70. Aen. Syl. alij aliter. 1372
- 5343 MAXIMVS Planudes Monachus Græcus floruit. 1373
CAROLVS IIII. Marchiam ingressus Venit Tangermundam, ubi habitauit aliquandiu: estq; Tangermunda hodie sacellum, à Carolo ad similitudinem sacelli Pragensis conditum, & ab eo denominatum.
- 5344 FRANCISCVS PETRARCHA, Poëta clariss. qui primus omnium Latinam linguam à barbarica prauitatis mediis inculpatam restituit, ac vndiq; laceram exornauit, moritur 19. Iulij, ætat. 70. completo. Fend. Schrad. 1374
- 5345 IOANNES BOCACIVS Florentinus Poëta, Philosophus & Astronomus celebris, moritur æt. 62. al. 42. Volater. Palm. Tritth. 1375
- 5346 Mense Septembri GREGORIUS XI. ex Auenione soluens ad urbem Romam applicuit 17. Ianuarij, anno 1377. id est, anno 71. post, quàm sedes Romana ex Italia in Gallias translata fuerat per Clementem V. Hic est celebris ille reditus Curia Romanæ ex Auenione in urbem Romam. Onuph. 1376
- VVENCESLAVS Francos. ab Electoribus, procurate patre Carolo IIII. appellatur & coronatur Rex Roman. 12. Iun. æt. 15. Cusp. in. Syl.

5348

CAROLVS IIII. Imp. moritur Pragæ 29. Novemb. Imperij an. 32. Nauch. Cusp. Auctin. Mechou. Vetus manuscriptum Chron. ita habet: Anno 1378. in Vigilia S. Andrea hora quasi secunda noctis obiit Carol. Imp. in Castro Pragensi, & idem post solennes exequia Pragæ habitas die 16. à morte ipsius, sepultus in Ecclesia Pragensi requiescit. Est annus à morte Alexandri Magni 1700. ab Imperio Theodosij 1008.

1378

5349

VVENCESLAI Caroli IIII. filij IMPERII VM. Palmer. Fuit Imp. ignavus & voluptatibus deditus, de quo ita Aeneas Sylvius: VVenceslaus desidia corruptus, inquit, presenti rerum statu contentus, neq; præterita corrigere, neq; futura præcauere curauit: patri longè dissimilis, voluptatum sequax, labores fugiens, Vni quàm regni curiosior.

1379

De eodem Franciscus Petrarcha ridiculè in hunc modum: VVenceslaus Caroli filius viuentis patre electus est Imp. & adhuc regnat: Hic iuuenis, robustus, Senator, quid acturus sit ignoro: tamen minatur se venturum ad Italiam: sed non venias, precamur te, si non Vinctis laude patrem tuum, quanquam aliud de te speramus. Nam presentia primi Caesaris Iulij Cæsaris susciteres ad compescenda mala, quibus misera lacebitur Italia temporibus tuis. Sic imperium orbis cælum versat, Et illud quondam potens ac Venerandum gentibus & Regibus Romanum Imperium, præfigurat in tibijs ferreis, cui nihil olim defuit, nisi modicum Orientis, nunc prohi dolet, nihil possideat, nisi modicum Occidentis.

A morte Sardanapali ad VVenceslai imperium 2200.

IOANNES TAYLERVS Colonienfis, Theologus, obiit Argentinæ 15. Iulij. Medio.

IVBI-

1350

IVBILÆVS MVNDI 107. *Mosis 57. predicationis Christi 27.*

1380

Hoc tempore BOMBARDÆ ad hominum perniciem inuentæ sunt & excogitatæ à Bertholdo Nigro chymista, & vt quidam volunt, Monacho Germano: de quo sic Polydorus Virgilius de Inuent. lib. 2. cap. 11: *Fertur homo (Bertholdus) ad exitium humanum natus, seruasse aliquando domi in mortario puluerem sulphureum, cuiusdam medicina facienda causa, illudque texisse lapide, ac mox contigisse, ut dū ignem ex silice propè excuteret, scintilla intus ceciderit, subitoque flamma eruperit, atque lapidem in altum tulerit.* Illi eius rei casu doctus, postea facta ferrea fistula, & puluere confecto, machinam repperisse, ac eius usus Venetis in illo bello primum ostendisse, quod ad fossam Clodiam est cum Genuensibus gestum, qui fuit annus salutis humana 1380. Ex quo iam usus venit, ut in ea hoc tempore omnis ferme vis peditum, omnis equestris splendor, omnis denique bellica virtus indecore consistat, iaceat, obtorpeat. Hæc bombardæ vocatur à bombo, id est, sonitu, qui *Βόμβη* & græcè dicitur: quidam alij tormentum aneum malunt nuncupare. Eius modò plura sunt genera, quæ variè vulgò nominantur, & vnum illud minimum, quo nunc pedites stuntur factusio nomine sclopus vocatur. Sclopus enim est sonus ille, qui ex buccarum inflatione erumpit.

BERLINVM Vrbs Marchia, die S. Laurentij incendio absumpta est.

1352

BARTHOLEMÆVS SALICETVS, Baldi coatanensis IC. hoc tempore floruit. Huic Saliceto plurimum debet schola FERRARIENSIS, quæ constituta est anno 1398. in qua

1382

Pro-

*Professione Iuris primus felix auspiciu dedit.
Forsterus.*

5356 **LEOPOLDVS** Dux Austria cum Helvetijs conciliatus occumbit, & cum eo numerosa nobilitas: sed hac Victoria Helvetijs quoque non fuit incriminata. *Per. d. Voss. Cranz.*

5357 **SIGISMUNDVS**, qui postea imperavit, coronatus est in Regem Vngariae, an. aet. 20. Dominica Palmarum: alij die Pentecostes. Mechou.

IOANNES VVICLEF Anglus, propter professionem doctrinae in exilium missus, moritur in Anglia, in sua parochia 31. Decemb. Eius corpus Martini Pontificis iussu exhumatum ac publice crematum est anno 41. ab obitu eius, Christi 1428.

Hoc anno scribunt quidam, constitutam esse Academiam HEYDELBERGENSEM 18. Octob. & primum Rectorem creatum esse 17. Novembris, primumque studiorum plantatorem fuisse MARILLIUM de INGENHEIM, virum nobilem, qui edidit commentarium in quasdam materias Magistri sententiarum, sepultus est Heydelberga ad S. Petrum. Aliud initium habes supra 1346. & fieri potest, ut hoc anno non constituta, sed instituta ac renouata sit.

LITHVANI Christianissimum induunt, gentilium Idololatria deposita, & Vladislavus Rex in Vilna instituit Ecclesiam Cathedrali & Episcopatum. Mechou.

5358 Academia COLONIENSIS fundita.

5359 **AMURATES I.** Turcarum Rex tertius, sic utrarum fossus intersectus à Christiano quodam ex LAZARI Bulci Serrae Despera exercitu in castris ad campos Cosens, an. regni 31. postquam (Et Laonicus Chalcondyles de eo scriptum reliquit) bella maxima, numeroque 37. in Europa & Asia gessisset, & in nullo victus succubisset.

Huius

1366 **GEORGIUS TRAPEZVNTIUS** *Sir do-*
disimus, cuius scripta extant, nascitur 4. A-
prilis. Cardanus.

1368 **TAMERLANES** *Scytharum Rex, obscuro lo-*
co natus, tantopere crevit, ut mille ducentos e-
quites in aula sua aleret. Hic cum infinita ar-
matorum multitudine in Asiam descendens, prope
Stellam montem in Gallicia Bithyniaq; confinis
ad ducenta Turcarum milia cecidit. Regem
Baiazetem cepit, cauea inclusit, & aureas ca-
tenis ligauit: deniq; consensurus equum, eo pro
scabello utebatur, & in ludibrium per totam
Asiam eum circumducebat. Drechs. Variant a-
pud scriptores annorum consignationes in hac Ta-
merlanis historia, quam necesse est in duos an-
nos distribuere. Drechslerus, Vadianus, interpretes
Laonici, & alij hanc Turcicam cladem referunt
ad annum 1397. sed Cranzhemius primam ir-
ruptionem Tamerlanis ponit ad 1398. postre-
 mum vero consensum, quo Baiazetes victus &
captus est, ad tempus vernum anni 1399. Le-
onclauius in Pandect. hist. Turcica scribit, pra-
lium inter Baiazetem & Tamerlanem com-
missum, secundum accuratas Annalium Turci-
corum rationes referendum esse ad an. 1399.
Vel 1400. Nos historiam recitare volumus, in
qua digerenda sum cuiq; esto iudicium.

TAMERLANIS *historiam Acneas Sylvius in*
Asia descriptione cap. 31. in hunc modum reci-
tat: Tamerlanes genere Parthus, gregarius
miles, aded inter suos mentis vi & corporis a-
gilitate excelluit, ut breui multarum gentium
dux fieret, & Scythas, Persas, Medosq; sibi sub-
igeret: Mesopotamiam inuasit, & Armeniam:
transitoq; Euphrate cum quadringentis milli-
bus equitum, sexcentis millibus peditum, Mi-
norem Asiam obtinuit. Regem Turcarum po-
tentis-

rentissimum Baiazetem apud Armenios prælio superatum, ducentis millibus hominum interfectis, viuum cœpit, caucæq; in modum feræ inclusum per omnem Asiam circumtulit, egregium & admirandum humanarum rerum spectaculum. In obsidionibus urbium, prima die albo tentorio utebatur: secunda rubeo: tertia nigro. Qui sese dabant in albo sedenti, salutem consequebatur: Rubeus color moriendum patribus familias indicabat: Niger ciuitatis excidium & omnia in cinerem conuertenda. Interrogatus aliquando ab homine Genuensi, qui ei familiaris erat, cur tanta crudelitate uteretur: commotus ac veluti furens distorta facie ac spirantibus ignem oculis, respondit: Tu me hominem esse arbitraris? falleris, ira Dei ego sum, & orbis vastitas: caucto ne posthac mihi occurras, nisi velis interrogationis tuæ poenas dare. *Hac Syluius.*

FRANCISCUS PHILELPHVS Orator & Poëta Laureatus, nascitur Tolentini 25. Iul. Eb.

69

Hoc tempore in **ITALIA** literarum & linguarum studia postquam 700. ferè annis tetra barbarie oppressa & fœdata fuerant, renasci vel excoli & reuirescere cœperunt. Nam cum Græci immanitatem Turcicam pertimescentes in Italiam secederent, & Musis nouas sedes quærent, literæ simul vnâ cum viris illis doctis solum verterunt, & Alpes transuolarunt, vbi paulatim felix quoddam omnis eruditæ literaturæ seculum exortum, lucis suæ fulgorem in vicina regna longè lateq; sparsit & propagauit. Inter hos exules Græcos primi fuerunt: **EMANUEL CHRYSOLORAS** Byzantinus, qui Græcæ Grammatices Erotemata scripsit: **THEODORVS GAZA** Thessalonicensis, Græcè & Latine doctiss.

1399

doctissimus, quod plurima eius scripta loquuntur: GEORGIUS TRAPEZVNTIVS & alij, quorum nomina deinceps recenserebimus. Hoc modo propemodum illud accidisse videri potest, quod de Iudæis & Græcis Apostolus dicit, illorum ruina his salutem contigisse, & illorum diminutione ac penuria hos locupletatos esse. Ita immenso Dei beneficio artium igniculi in Græcia extincti, in Latium traducti & transportati sunt: quæ in re plus est miraculi, quam in illo, quod Cranzius narrat, anno videlicet 1399. per brumam gelu terras ac maria ita constrinxisse, ut sicco vestigio à Lubeca per mare in urbem Sundensem & inde in Daniam perveniretur, eaq; opportunitate vsos fratres Domus Teutonice, Massagetis bellum intulisse & prosperè pugnasse. Mira hæc, si vera sunt, videantur: sed longè admirabilius, quod Græci nauigijs vicinas terras ingressi, turpissimam barbariem debellarunt, eiq; interneccionem attulerunt: literarum verò studijs vitam & decus pulcherrimum restituerunt.

3370

VVENCESLAVS Inip. ignauus, & vino perpetuò madens, lucemq; dormiendo nocti coniungens, ab Electorib. post multas admonitiones Imperio deijcitur, 20. Augusti, an. imperij 22: & in locum eius RVPERTVS PALATINVS Rheni sufficitur. Cranzius in Vandalia sic de VVenceslao: *Cum ciuitates Imperij Ruperio nouo Imperatori sacramenta nonare iuberentur, soli Nurenbergenfes pertinaciter inhærebant VVenceslao, afferentes, se viuente Rege suo, nisi iussu eius, non iuraturos: cumq; grauius exgerentur, misere Oratores, qui super ea re sententiam & nutum Regis acciperent, offerentes aureorum Vnginti millia, si illos absolueret. Ille conempto auro, mox absoluit, iubens ut optimi*

1400

Gm

*Vini Rhenani (Bacharachense vocant) aliquot
plausira sibi mitterent. Ita summa illi de vino
cura fuit.*

RVPERTI Bauariæ Ducis & Rheni Palatini
IMPERIVM.

Hoc anno, qui fuit ex Pontificia ordinatione Iu-
bilæus tertius (à **CHRISTO** natiuitate, & non
à baptismo, subducta ratione) Roma rursus ab
innumera hominū multitudine religionis cau-
sa frequentata est, & non solum vrbs Roma
quæsum magnum fecit, sed inprimis Pontifex
BONIFACIVS IX. pecunijs Iubilæo anno
perceptis ditatus est. Hic ipse Bonifacius **AN-**
NATARVM vsum primus imposuit beneficijs
Ecclesiasticis, hac conditione, vt quisquis sa-
cerdotium vel beneficium consequeretur, di-
midiū annui prouentus fisco Apostolico pen-
deret ac persolueret, quæ res, **Blondo** & **Plati-**
na testibus, Pōtiffices Romanos, Bonifacij suc-
cessores, non minùs Christiani orbis, quàm vr-
bis Dominos reddidit. Etsi sunt, qui hanc con-
stitutionem **Ioanni XXII.** ascribant, tamen
Bonifacius quoque eam promulgauit. Admi-
sere eam cōsuetudinem omnes præter Anglos,
qui id de solis Episcopatibus concessere, in cæ-
teris beneficijs non item. **Platin.** **Blon.** **Poly-**
dorus Vergilius (inuent. lib. 8. cap. 2.) **Anna-**
tarum inuentum antiquius facit, quàm **Blon-**
dus & **Platina**, etsi non negat, hoc vectigal Ro-
manæ curiæ ex sacerdotijs conferendis proue-
niens, à **Ioanne XXII.** & **Bonifacio IX.** pro-
mulgatum & publicatum esse.

Academia CRACOVIENSIS in Polonia (cuius
antea fundamenta iacta fuerant circa annum
1364.) hoc demum anno erecta, consummata
vel instaurata est à **IAGELLONE VLADIS-**
LAO Rege, consentiente **Bonifacio IX.** Prima

lectio in Iure Canonico per Episcopum Cracoviensem Petrum feliciter incepta est feria secunda post Iacobi Apostoli: Institutio eius die Marię Magdalene precessit. Mechou, Fulsteim.
IOHANNES HVSS factus est Sacerdos & Concionator Prage in templo, quod vocatur Bethlehem. Vet. Cod. Prag.

IOHANNES FROSSARDVS Canonicus & Presbyter, qui historiam Francia, Scotia, Britannia, &c. ab anno 1326. ad 1400. persecutus est, hoc tempore claruit.

1371 SIGISMUNDVS Vngaria Rex cum quosdam Vngaros, (qui post cladem ad Nicopolim acceptam ipsum fastidierant) securi percussisset, ab aliquot consuratis captus in carcerem coniecitur 28. April. Sed è vinculis elabatur opera virgna, qua mater erat eorum, quibus custodia Sigismundi credita erat. Abijs itaq. in Moraviam deductus, collecto exercitu, in sequenti tempore, Vngariam recuperavit. Ritsius, Chron. Vngar. Mechou.

1372 BAI AZETES I. Turcarum Rex quartus, omni spe libertatis à Tamerlane impetranda amissa, maiore ad desperationē veluti adductus, mortem sibi mer ipsi conscivit, & caput cuneæ ferrea, qua tenebatur inclusus, tam diu attulit, donec perfrecto cerebro fremens ac frendens expiraret: cum regnasset an. 14. Leonclius. Alij mortem Baiazeti ad 1398. & 1400. referunt. Baiazeti anno sequenti successit **SOLTMANNVS I.** filius natus maximus Turcarum Rex quintus: in cuius locum quidam Cyricelebm, alij verò Calepinum collocant.

Circa hunc ipsum annum mortuus putatur **TAMERLANES** Scytharū Rex potentissimus, (cū, referente Leonclio, an. 40. apud Parshos rerum potitus fuisset) relictis post se duobus filiis

1401

1402

filij imperij successoribus, & tot regnorū opum-
que immensarum heredibus : qui à virtute pa-
terna prorsus degenerarunt : odijsque & bellis
mutuis inter se adeo concertarunt : Ut regnis pa-
ternis paulatim privati & spoliati, imperio alie-
no subijcerentur : Asiaq; imperium ad Othoma-
nos relaberetur. Petrus Perondinus in Vita Ta-
merlanis.

74 **GEORGIUS CASTRIOTVS**, cognomento
SCANDERBEGVS, Castrioti Ducis Epiri
filius, nascitur. 1404

Conuenerunt **Vratislavia VLADISLAVS** Ia-
gello Polonia, & **VENCESLAVS** Boëmia
Rex, ubi de fœdere inter ipsos tractatū, parum-
que abfuit, quin Boëmus Polono Silesiam resti-
tuisset, nisi Ordinū consilijs res impedita fuisset.
Mechow. Chron. Polon.

75 **AENEAS SYLVIVS** Piccolomineus Senensis nas-
citur 19. (alijs 17.) Octob. Onuph. 1405

78 In **Academia Pragensi** creuit potentia Boëmorum,
qui tantum moliebantur Germanorum eiectione-
nem, ad omnia conniunte **Venceslao** Rege. 1408

79 Ex **Pragensi Academia** Germani aliarumq; na-
tionum Doctores & Scholastici in urbem **LIP-**
SIAM confluxerunt, eaq; occasione **Academia**
Lipfica quasi **Colonia** quædā **Academiae Pra-**
gensis extitit. 1409

LIPSENSIS Academia introducta est 12. No-
vemb. Fabric.

Vetus codex addit, Ioannem Hufs hoc anno fu-
isse Rectorem **Pragensis Academiae**.

80 **RUPERTVS** Imp. moritur 18. Maij in **Oppen-**
heim: an. imperij 10. sepultus **Heydelbergæ**
in æde **S. Spiritus**. 1410

SOLYMANVS I. **Turcarum** Rex quintus
à subditis suis in pago quodam interemitus, an.
regni 7. Huius frater **MUSA ZELEBIS**

Dd 2

(qui

(qui ab alijs Moses appellatur) Turcarum Rex sextus successit, postquam Isam Zelebim fratrem suum occidisset. Leonclaus.

Die dimissionis Apostolorum, 15. Iulij, Poloni Cruciferos in Prussia ingenti strage vicerunt. Meckon.

PETRVS Dresdensis primus Pragæ sub utraque specie corpus & sanguinem Dominicum ministrandum esse profitebatur, Ecclesiam infertilitatis infimulans, quæ sub vna tantum specie sumendum esse edixerat. Aen. Syl. cap. 35. Bonfin. De eodem ita Fabricius: Iacobus quidam Misnensis, Pragæ in pauperum Collegio Professor, & ad D. Michaëlem Concionator fuit. Huic Scholæ vicinæ moderator Petrus Dresdensis persuasit, ut primus plebi Boëmicæ speciem vtramque in D. Martini templo porrigeret. Fuerunt tum temporis Ioannis Hussi socij hi duo, Iacobus & Petrus, quibus annumerantur Hieronymus Pragensis, Iohannes Ichnicius, Stephanus Paletius, & alij. Petrus Dresdensis in Misniam redijt, & ludimoderator fuit primum in patria Misnæ, deinde Chemnicij & Zuicciaviz. Hymnos Ecclesiasticos, ante introitum templi quibusdam diebus festis decantandos, item de natali Christi cantica, in quibus Latinis Germanica mixta sunt, composuisse dicitur, quæ hodie etiam in usu sunt.

3381

SIGISMUNDI (Caroli IIII. filij, præstantioris in toga, quam in armis) IMPERIUM.

SIGISMUNDI Regis Ungaria exercitus à Turcis pralio superatus, profligatur ad Columnbacium Servia oppidum, iuxta Senderoniam ad ripas Danubij. Cuspinianus, Drechslerus.

PETRVS de Aliaco Gallus, Doctor Parisiensis, vulgò dictus Cameracensis, quòd Episcopus Cameracensis esset: Item, FRANCISCVS Zabarella Patavinus Legum Professor eximius, sa-

1411

us, facti sunt Cardinales 6. Iunij. Onuphrius. Panuin.

382 *BARTHOLEMAEVS SALICETVS* 1412
Jurisconsultus CL. moritur Bononia, die 28.
Decembris, aet. 77. d. 10. Schrader. Forster.

383 *MUSA ZELEBIS sextus Rex Turcarum pra-* 1413
lio victus & captus est à fratre Mahumete, &
iussu eiusdem strangulatus, cum regnasset an. 3.
Quo sublato MAHV METES I. Turcarum
Rex septimus regnum obtinuit. Leonclau.

384 Concilium CONSTANTIENSE incoatum est 1414
 mense Nouemb. finitum anno 1418. circa
 mensem Maium. Prima sessio habita est die
 Veneris, 16. Nouemb. Act. Concil.

IOANNES HUS venit Constantiam die Sabbati
 post Omnium Sanctorum, 3. Nouemb. Hist.
 Hussi.

ALBERTVS Marchio Brandeb. dictus Achil-
les Germanicus, nascitur 19. Nouemb. alij 24.

385 IOANNES HUS Boëmus in Concilio Constan- 1415
 tinsi pronunciatus hæreticus, & peculiari ritu
 iure Sacerdotali spoliatus, damnatur ad sup-
 plicium ignis, & traditus Magistratui politi-
 co, rogo imponitur & crematur Sabbato, quod
 anteceffit 6. Dominicam Trinitatis, fuitque
 Octaua Petri & Pauli, id est, 6. Iul. Act. Hussi.

Horrenda Eclipsis Solis 7. Iunij.

FRIDERICVS III. Imp. nascitur die Matthæi,
 (21. Septembris) à morte Augusti 1400.

FRIDERICVS Burggravius Noriberg. appel-
latus est Marchio & Elector Brandeb. Anno
1417. accepit inuestituram & nominant.

EMANVEL CHRYSOLORAS, ex illustri fami-
 lia oriundus, vir doctissimus, & Græcarum lin-
 guarum instaurator, Constantiæ in Concilio
 moritur 15. April. Bruschi. alij ad 24. Septem-
 bris referunt, aet. 47.

1386

M. HIERONYMVS Pragensis, Hussiticae Sectae additus, damnatur & crematur die Sabbati post festum Ascensionis Domini, id est, 30. Maij. Vide de hoc Epistolam Poggij ad Leonardum Aretinum. De utriusque supplicio Aeneas Syluius in hunc modum: *Ioannes*; inquit, *combustus est prior: Hieronymus postea in vinculis habitus, cum resistere noller, pari supplicio adfectus. Pertulerunt ambo constanti animo necem, & quasi ad epulas invitati ad incendium properarunt: nullam emittentes vocem, quia miseri animi posset fatere indicium. Vbi ardere ceperunt, hymnum cecinere, cuius initium: Ave veniens hostia, veritas & vita, &c. quem six flamma & frater ignis intercipere potuit. Nemo Philosophorum tam forti animo mortem pertulisse traditur, quam isti incensum. Cineres exustorum, ne raperentur à Boëmis, in lacum proiecti. Discipuli eorum ex eo soto terram, absolvere, in quo ignis fuit, eamq; veluti sacram secum attulere in patriam. Vterque apud Boëmos Martyrum honorem meruit, memoratq; illorum tunc consecrata quotannis celebratur.*

1387

SIGISMUNDVS Imp. donavit Electoratam Brandenburgensem FRIDERICO Burggraui Norib. 18. Aprilis in octava Paschatis. Ab hoc supersunt MARCHIONES BRANDEBURGENSES in Marchia & Francia Orientali.

MARTINVS V. P. P. eligitur in Concilio Constantiensi, die Martini: sedit an. 13. m. 3. d. 12. Onuph.

FRANCISCVS ZABARELLA Pat. sui- nus IC. Cardinalis & Episcopus Florentinus, qui in Decretal. & Clementin. repetitiones Garriacrispsit, obiit Constantia, die 6. Nouembrii. Schraderus.

1416

1417

89

VVENCESLAVS Ignauus, Rex Boëmiæ, apoplexia moritur Pragæ 16. Augusti, ætat. 57.

Ex hoc tempore capit bellum HVSSITICVM.

Nam extincto VVenceslao Rege, HVSSITAE sibi delegerunt Duce[m] IOHANNEM ZISCAM, de cuius in bellis felicitate omnibus formidabili, multa literis prodidit, præter ceteros, Aeneas Syluius. Fuit genere nobili ortus, in aula regia educatus, bello exercitatus, vno carens oculo, quem strenue pugnans amiserat. Adortus est parua manu ingentes copias Boëmorum, Imperatoris, reliquorumq; Principum, & multa loca vicina in Silesia, Lusatia & Misnia vastavit, aut assiduus incursionibus infestavit. Monasteria etiam in Boëmia evertit, & templa detecit, &c.

Habeo autores, qui hoc anno existiment ORDINEM AVREI VELLERIS institutum esse à PHILIPPO Duce Burgundiæ 10. Ianuarij: cuius rei fides penes illos esto. Alij ad an. 1429 referunt.

Academia ROSTOCHIENSIS sumpsit exordium 12. (alij 10.) Nouembris. Cranz.

90

FRIDERICVS Marchio Misniæ accepit à Sigismundo Imp. apud Budam Electoris Saxonici dignitatem Cal. Augusti: sed inuestitus post triennium.

1420

SIGISMUNDVS Imp. Vratisslaviam venit die 6. Ian. de quo Aeneas Syluius: Sigismundus ad festum natiuitatis Dominica Brunnam Moravia oppidum petijt: Ibiq; Pragensibus veniam petentibus ea lege pepercit, vt catenas & repagula tota ex Vrbe deponerent, suosq; Magistratus acciperent. Paruit attonita ciuitas, cum primores regni, eleuatis in cælum manibus aduentum noui regis gratulabundi exposcerent: eiusq; Rectores sine controuersia reliqua Vrbes admit-

Dd 4

serent.

terrent. Nec dubiū videbatur, quin ex tota Boē-
mia labes Hussitarum excelsisset, si ex Brunnia
Sigismundus recta via se Pragam contulisset.
Sed diuertit ille, Et fortasse sati sui erat, Vra-
tislauiamq; Silesia caput accessit. Quo in loco
populus Urbanus nō diu antea Senatū, à Ven-
ceslao fratre suo constitutum, per seditionem ob-
truncauerat: cuius scelere auctores securi per-
cussit. Quod ubi Praga renunciatum est, diffusi
de Senia ciues, exemplum Vratislauiensium de-
riti, manifesto desecuerunt, & allecto praeiis
Cenhone, quiarci Pragensi praeerat, in totum
regnum literas dedere, ne quisquam Sigismundo
aditum praeberet, qui Dalmatia lingua hostis
esset: nec alia cura teneretur, quā regni per-
dendū, qui antequam Prutenorum ciuitatem
Ordini iure pignoris obligasset, Brandenburgē-
ses autem à corona Boēmica alienasset, Iohannem
ac Hieronymū in Constantiensi Concilio cremari
non solum permisisset, verum etiam procurasset,
dogmata qua ipsi sequerentur, totis conatibus
impugnaret. Zisca dum hac aguntur, relictis ex-
sistere Pelzina, bis à fidelibus iniussus, bis Ver-
suris & suis, expens Victor Victor euasit. Erant as-
persa loca, in quibus pugnare oportuit, hostes in
equis, milites sui omnes pedites: nec curramen
committi nisi pedesstre poterat. Ut ergo desiliere
ab equis aduersarij, mulieres quae de more suum
exercitum sequebantur, projicere pepla inter-
rim iussit: quibus implicati per calcarias equis-
res, prius extincti sunt, quā pedes expedire va-
lerent. Cumq; ciuitatem quam incolerent mu-
ro cindam nō haberet, locum natura munitionum
ad eundem annē elegit, Sex octo stadijs ab Au-
scha separatum. Hanc moenibus cinxit, & Vt
quisque tentoria fixerit, ita edificare sibi domos
superauit, ciuitatē, I habor indidit nomen. Hic
refu-

refugium omnium haereticorum, arcemq; Zisca primus erexit: qui eum secuti sunt, pro suo quisque ingenio munimenta Urbis auxerunt. Syluius. GEORGIVS PODIEBRAD, Rex Boëmia nascitur 16. April.

Obierunt:

I. BALDVS de VBALDIS Iureconsultus Ticini decrepita prope aetate die 4. Aprilis sub auroram, postquam in Iuris professione versatus fuisset an. 56. Schrad. in monum. Italia. Trithem. habet an. 1423.

II. IOHANNES FRANCISCVS Poggius Florentinus, Orator & Historicus, C. S. E. senex moritur Florentia.

5391

SIGISMVNDVS IMP. turpi fuga recessit, ZISCA in eum copias ducente. Zisca in obsidione oppidi RAB I alterum quoq; oculum, quo Vno caeli lumen Videbat, sagitta ictus amisit. Inde Pragam ad Medicos ductus, quamvis ex vulnere curatus vitam retinuit, lucem tamen haudquaquam recuperavit. Nec propterea caesarem laborem, aut rei militaris curam dimisit. Ceco populo, caecus placuit ductor. Res apud posteros plus admirationis habitura quam fides. Haec ad verbum Syluius.

1422

MAHV METES I. Turcarum Rex septimus, mortuus anno regni 8. cui successit filius Amurates II. Turcarum Rex octavus. Leonclau.

5392

SIGISMVNDVS Imp. collecto ex Hungaris, Austriacis ac Moravici exercitu, circa solennia Dominica Natiuitatis Boëmiam intravit, & cum aliqua oppida vi cepisset, Cuthnenses per deductionem accepit. Sed irruente in se Zisca quamvis caeco, pauidus trepidusq; multis ex suis interfectis nobilibus, & amissis impedimentis, effugit. Cuthnam exiit, quam Thaborenses propter argenti fodinas, crumenam Antichristi do-

1422

D d 5 cabant.

cabant. Zisca uenire & eius diei Imperatorem secutus, magna fugientium praeda diuisus est. Imperator ante Iglawam ponte transiit. Pippo Florentinus, qui equites in eam expeditionem quindacim millia ex Hūgaria duxerat, per glaciem iter habuit: quæ multitudinis pōdere dissoluta, multos mortales in profundum rapuit. Syl.

ALBERTVS, Silesie Elector Saxon, ex familia Anhaltina, cūm Antimi causa veniatum iussisset in saltus Lochanos, & cū uxore ac gynæteo in casulam rusticam diuertisset, orto incendio nocturno, six per fenestram nudus euasit, morboq; è rei rare contradio, paucis post diebus obiit, nullo relicto heredē: cū durasset dignitas Electoratus in antiqua & illustri familia **ANHALDINA** annis amplius 200. *Crantz. Fabr.*

5393 Translata est dignitas Electoris Saxonici in familiam **MARCHIONVM MISNENSIVM**, quorum prius Elector fuit **FRIDERICVS** Marchio Misnie, & Lantgrauus Thuringie. *Fabr.*
GEORGIUS PYRBACHIVS Bavarus, excellens Mathematicus, præceptor Regiomontani, qui Theorias Planetarum scripsit, nascitur 30. Maij: hora 3. post meridiem. *Cerdan.*

5394 **ZISCA** Hefuarum Dux peste exinctus est circa hunc annum. Ferunt illum moriturum iussisse caduere suo pellem detrahi, & ex ea tympanum fieri: fugituros enim hostes, quā primum tympanum illud sonaret. Dux inuictus peste extinctus. *Sylvius.*

5395 **PETRVS** de ALIACO, Gersonis præceptor, Episcopus Cameracensis moritur. Onuph. Fuit vir magni nominis inter Doctores Scholasticos. Danæus scribit eum interfuisse Concilio Basiliensi.

NICOLAUS SICVLVS de Tudescis Archiepiscopus Panormitanus, professus est ius Canonicum in Schola Senensi. *Richard.*

CHRISTOPHORVS Comes CASTALIONENSIS CL. Iureconsultorū et atq̃ sue princeps & legum Monarcha appellatus; postquam Taurini, Parma, Senis ac Papias docuisset, obiit die 16. Maij, in festo Ascensionis Christi, Papiæ. Schraderus.

96 Academia LOVANIENSIS initium sumpsit 1. Septemb. (alijs seq.) 1426

MISNENSES prelio fusi sunt ab Hussitis ad oppidum Außig. 15. Iunij. Fabric.

Initium irruptionum HVS SITICARVM in SILESIA, cui agmini mixti fuerunt licti trunculi non solum Boemici, sed etiam Polonici. Vngar. Mora.

97 Hec anno (alijs ad seq.) Electores imperij cum magno exercitu, qui ad exertendam Boemiam satis virium habere credebatur, Boemiam ingressi sunt: sed ad rumorem aduentantium Boemorum omnis ille Alemannorum & Anglicorum numerosus exercitus, hoste nondum conspecto, terrore correptus, fugam pro prelio inijt, castra omni opulentiâ repleta hosti prædanda relinquens. Mecho. & Syluius cap. 48. 1427

98 FRIDERICVS Marchio Misnia, primus Elector Saxonicus, obiit 4. Ianuarij, Sepultus Aldenburghi. Fabric. 1428

99 PAVLVS Episcopus Burgenfis. finijt additiones in Lyranum. Prolego. Lyrano. 1429

IOANNES GERSON, Cancellarius Parisiensis, qui scriptis Theologicis nomen immortale sibi parauit, moritur Lugduni, ætatis 66. 12. Iulij. Tritthemius scribit, cum dissoluto Concilio Constantiensi, cui interfuit, domo, patria, cognatis, amicis, dignitatibus, rebusq̃; pro veritate tuenda priuatum esse, multisq̃; insidijs petitum, vnde necessitate compulsus sit Lugdunum confugere, ibiq̃; mortuum esse.

5400

IVBILÆVS MVNDI 108. *Mosis ss. predicationis Christi: 28.*

1439

Hoc seculo floruerunt: FRANCISCVS Philest-
phus gener Chrysoloræ: NICOLAVS Custa-
nus: AENEAS Syluius: LAVRENTIVS Valla,
Latinæ linguæ vindex: BLONDVS historicus:
LEONHARTVS Aictinus: TRAPEZVN-
TIVS: MAPHAEVS Vegius: GREGORIUS
Tyfernas: THEODORVS Gaza, &c.

MAHVMETES II. Imp. Turcicus, qui Costan-
tinopolim cepit, natus estur 24. Martij. Est annus
800. à morte Mahumetis primi & pseudoprophe-
tæ Turcici.

5401

MARTINVS PP. V. obiit 10. Cal. Mart. successit
EUGENIVS IIII. 5. Non. Martij sedit an.
15. m. 11. d. 21. Onuph.

1437

Conciliū BASILIENSE incoatum 7. Dec. Euge-
nij IIII. Pontificatus anno primo. Libi. Concil.
Primis duobus annis nihil actum: præter quā
quod Eugenius citatus & accusatus non com-
paruit. Actum postea de reformatione omni-
um statuum in Ecclesia, & de Hussitis. Extra-
ctum est hoc Concilium in annum vsq; vndecci-
mum: finitum 1442.

PLAVA Vrbs Poullandia à Boëmis Thaboritis
exuritur 25. Ianua. atq; ad præced.

IVLIANO Cardinali præcedente, Electores Im-
perij cum magna multitudine Boëmiam inuase-
runt, Boëmis tenui exercitu contra eos præce-
dentibus. Ibi ingens paucor, cuius causa non sube-
rat, Alemannorum animos adeo concussit, & ex
denunciatione aduenientium hostium in fugam
verserunt. Mechow.

Fusus hanc historiam persequitur Aeneas Sylui-
us, cuius hæc sunt verba: Sigismundus Nori-
bergam profectus nona Principum auxilia com-

parat.

pir. it. Martinus quoq. Pontifex Iulianum Car-
 dinalem in Teutoniā mitti, & Boëmis bellum
 inferat, & in Basiliensi Concilio, quod propedi-
 em futurum erat, nomine Apostolico praesident.
 Is Germaniam ingressus, mox Noribergam, ad
 Sigismundum se confert, quo in loco frequentes
 Germanorum reguli conuenerant. Decreta est
 nova in Boëmos expeditio ad 8. Cal. Iul. Fuere
 in ea expeditione ALBERTVS & CHRIS-
 TOPHORVS Bauariae, & FREDERI-
 CVS Saxoniae Duces: IOANNES & AL-
 BERTVS Brandeburgenses principes cum
 Frederico patre, quem penes belli summa erat.
 Herbipolensis, Bambergensis, Eistetensis Epi-
 scopi, Societas Sueuorum, & imperialium ci-
 uitatum, Moguntinus, Treuerensis & Coloni-
 ensis Antistites, auxilia miserunt, & cum his
 prouinciarum suarum primores, supra quadra-
 ginta millia equitum fuisse traduntur. Peditum
 minor erat numerus. Cardinalis Boëmiā
 ingressus, numerosum illum exercitum ductans
 multas haereticorum villas incendit, oppidaq; di-
 rigit. Interea sine proditio in fidelium exercitu
 fuit, quod multi putauere, sine inanis sua spon-
 te mentes hominum paucior inuasit, totis castris
 trepidatū est, & priusquam hostis illius in con-
 spectu daretur, foedissima fuga capta. Hostis
 paulo post ex metu alieno factus audax adfuit,
 impedimentisq; omnibus, quibus per sylvam non
 erat facilis exitus, & ingenti prada potitus est.
 Iulianus Cardinalis ex Boëmia exactus Basile-
 am se contulit, ibiq; Conciliū celebrauit. Sigis-
 mundus Romam corona suscipiende causa petijt.
 THESSALONICAM Urbem Amurates Tur-
 carum Rex, multoties oppugnatam, Veneris, ca-
 sis defensoribus, eripuit. Leoncla. Drechl. hunc
 euentum refert ad an. 1438. Bonfinius vero ad
 an. 1439.

- 5402 SIGISMUNDVS Imp. Romæ coronatur ab Eugenio PP. 18. Maij. Anto. Syl. 1438
- SYNODVS BASILIENSIS scribit Boëmis, vt legatos mittant, qui fidei suæ rationem ostendant, securitatem itineris & dicendi quæ velent libertatem promittens. Legatio igitur trecentorum equitum Basileam missa, cuius Principes fuere Guilelmus Costa, Procopius, Ioannes Rochezana, &c. Hi interrogati, quænam illa essent, in quibus à Romana Ecclesia dissentirent: quatuor articulos proposuere. I. De communione Eucharistia, quam sub specie panis & vini sumendam affirmabant. II. De civili Dominio, quodd interdium Clericis diuina lege dicebant. III. De prædicatione verbi Dei, quam liberam permissamque omnibus passim arbitrabantur. IIII. De publicis delictis, quæ nulla ratione toleranda putabant, &c. Disputatum est 50. diebus, &c. Certis tandem conditionibus permissa communio, &c. Syluius.
- 5405 IOANNE S de IMOLA Bonon. IC. clariſſ. qui ad 3. lib. Decretal. Commentarij ad Clementinas, super Digesto nono, super infortiatio & præterea Consilia, scripsit, decessit Bononia die 18. Februa. Forster. Alij ad sequentem an. referunt. 1439
- 5406 IOANNES Regiomontanus Mathematicus, discipulus Purbachij, nascitur 6. Iunij. hora 4. post meridiem in oppido Franconia Monteregio. Cardan. 1436
- 5407 SIGISMUNDVS Imp. moritur Znomyæ 8. (alijs 9.) Decemb. ætat. 70. anno regni Vngarici 5. Boëm. 17. Rom. 27. Coronationis Romanæ 5. sepultus Varadini. Bonfin. 1437
- SIGISMUNDVS in precio habuit literas & literatos, eosq; reliquis, qui genere tantum erant nobiles, prætulit. Interrogatus à Principibus, qui literas oderant, cur homines obscuro genere n2-

re natos ob literarum commendationem tanti faceret: respondit, se iure illos colere, qui cæteris singulari dono diuino antecellerent, illos à Deo solo posse creari: verum in sua potestate esse, ut titulis & prædijs nobiles faciat quoscunq; , & quandocunq; velit.

IOANNES de Rupe Scissa Iuris & Trinusq; Doctor & Cardinalis, 26. Martij moritur.

IOANNES ANNIVS Viterbiensis, qui in Berossi libellum & alios ei adiunctos quadam commentatus est, nascitur die 5. Ian.

ALBERTI II. generis Sigismundi, IMPERIVM.

1438

Hic **ALBERTVS** vno eodemq; anno Christi 1438. ter coronatus est. I. Cal. Ianua. est ei imposita corona regni Vngariæ. II. Pragæ 6. Maij renunciatus est Rex Boëmiæ. III. Francofurti 20. Martij ab Electoribus designatus est Imp. Roman. sed non imperauit toto biennio: ita repente occidit, qui breui ad summum potentia creuerat.

PAVLVS de CASTRO IC. disertissimus, qui Commentaria in lib. Pandect. & Codicis scripsit, & in Iure Consiliorum Volumina plura reliquit, postquam Patavi, Florentia & Bononia docendi laborem annos 57. sustinuisset, Patavi obiit. Forsterus.

Concilium **FERRARIENSE** & postea **FLORENTINVM** celebratur, ad quod profectus est **EVGENIVS PP.** cum Imperatorem Constantinopolitanum eò aduentare intellexisset. Eugenius autem dissidentes Ecclesias, Latinā & Græcam, in vnum corpus redigere cupiens, celebrata de Spiritu Sancto Missa, Concilium vnā cum Imperatore Græcorum **IOANNE VIII.** Palæologo & Patriarcha Byzantino Iosepho ingressus, sedente Imperatore Græcorum

rum condigna sede, alijsq; Græcis è regione Pontificis, primò quæsitum est, vellent ne tam Latini quàm Græci ex duabus Ecclesijs iam pridem dissidentibus vnâ fieri? Succlamant omnes: placere & velle, modò rationibus illa prius confutarentur, quæ tantæ discordiæ causâ fuissent. Disputabatur quotidie ab his, qui ad tantam rem delecti fuerant. Verùm cùm pestis Ferrariam inuasisset, ibiq; non sine periculo viueretur, Florentiam Concilium transtulit. Plat.

Ex hoc tempore tres egregij magniq; nominis bellatores inclaruerunt. I. ALBERTVS Marchio BRANDEBVRGENSIS, postea dictus Achilles Germanicus, quem hoc anno Albertus Imp. Vratislaviensis belli ducem dedit, teste Aenea Syluis cap. 55. II. GEORGIUS PODIEBRAD, postea Rex Boëmorum, qui hoc anno in praelio apud Thaboritas hostem feriendo & repellendo, futura virtutis sua documenta dedit. III. IOANNES HVNIAD, Matthias Regis Vngariae pater, qui Turcas multis cladibus adfluxit: fuitq; Valachus natione, humilibus natalibus ortus: sed, ut Syluis ait, ingenio dextro, animo sublimi, & virtutis amator, quiq; primus omnium apud Vngaros Turcarum acies & frangi & vinci posse monstrauit, & hostium spolijs Vngarica templa ditauit. De quarto, nempe Scanderbego, paulò post.

5409

ALBERTVS Imp. cùm in æstu post inmodicum peponum vsum in dysenteriam incidisset, moritur 27. Octob. an. imp. 2: in Alba Regali ad latus soceri sui Sigismundi sumptuosissime sepultus. Cusp. Fuit Princeps liberalitate ac fortitudine clarus, & qui cæteris rebus studiū religionis longè anteposuit. Syl. Reliquit vxorem prægnantem, quæ insequenti anno peperit filium

filium Posthumum Ladislaum. Qua de re lege
Epistolam 81. Aen. Syluij.

EUGENIVS cū a Concilio Basilienſi bis tenuē
citatus nō comparuiſſet, Pontificatu priuatur
25. Iunij, inque locum eius Pontifex creatur
AMADEVS Sabaudie Dux, qui Eremitarum
vitam cum alijs nobilibus ad Ripariam duce-
bat, appellatusq; eſt **FELIX** IIII. Hinc magnę
ſeditiones ortę, cū Eccleſia triſariam diuiſa,
aut Felicem aut Eugenium ſequeretur, eſſentq;
qui Neutrales vocarentur, quōd neutri obtem-
perarent. Gręci poſt multas diſputationes in
Concilio Florentino cum Latinis concordiam
ineunt de proceſſione Spiritus Sancti, de pane
azymo in Coena Domini, de Purgatorio, & de
Rom. Pontificis poteſtate, 22. Nouemb. Sed
legatis domum reueſiſ, Gręci facti ſunt a Ro-
mano Pontifice longē quā antea alieniores,
& priores ſententias ſuas mordicus retine-
runt. Chalcond.

AMVRATES Rex Turcarum regiam Seruie
ſive Raſcie arcem **SYNDEROVIAM** ex-
pugnauit, & Georgij Deſpota ſoceri ſui filium
Gregorium oculis & pudendis priuauit. Cuſpin.
Chron. Vng.

IOSEPHVS Patriarcha Byzantinus Florentię
moritur, & **BESSARION** Gręcus, Nicenus, i-
bidem ab Eugenio creatur Cardinalis.

LVDOVICVS PONTANVS de Roma IC.
ſummus, qui ſcripſit Commentaria ad ius ciui-
le, Conſilia ſingularia & repetiſiones, obiit Ba-
ſilea in Concilio atq; 30. ex peſte. Forſter.

FRIDERICI III. Ducis Aſtrię **IMPE-**
RIVM.

Electus eſt Francofurti 30. Martij, ætat. 26. Fuit
Fabio Max. quā Scipioni propior, multa po-
nens in cunctatione: non in celeritate rei con-

E c ſicien-

ficiendæ, alioqui Augustum Cæs. proximè at-
tigit imperij diuturnitate, & alioqui habuit
non pauca cum Augusto communia. Estq; hic
annus à natali Augusti Cæs. 1500.

LADISLAVS Rex Boemia & Vngaria, filius
Alberti Imp. in arce Comara, nascitur tempore
incuntis quadragesima 21. Februa. (alij 22.)
& die Pentecostes infantulus, cum nondū quar-
tum mensem implevisset, coronatur in Regem
Vngaria: postea à matre in Austriam cum Co-
rona Vngarica ad Fridericum III. Imp. Et ad
consanguineum, mittitur nutriendus & censer-
andus. Interim **VLADISLAVS** Polonus
Iagellonis filius etiam coronatur Rex Vngaria
17. Iulij in Alba Regali: & quod Aeneas Syl-
vius annotat; Dionysius Episcopus Strigonsiensis,
Viriq; Regi diadema imposuit: Ladislao Volens:
Vladislao coactus. Mecho. Chron. Vng.

ARS TYPOGRAPHICA, novum per typos scri-
bendi genus, inuenta & excogitata est a IOAN-
NE GVTENBERGIO, de quo sic VVimpfe-
lingus cap. 65: Anno 1440. magnum quoddam
ac penè diuturnum beneficium collatum est Uni-
versis terrarum orbi à IOANNE GVTEN-
BERG Argentini. nouo scribendi genere reper-
to. Is enim primus artem impressoriam vel ex-
cuseriam in Urbe Argentin. inuenit. Inde Megū-
tiam Veniense eandem feliciter compleuit. Inter-
ea IOANNES MENDEL ad opificij ge-
nus inceptans, multa Volumina castigite ac po-
lite Argentin. imprimendo, factus est brevis opu-
lentissimus. SIXTVS RVSINGER Ar-
gentinus Neapoli anno 1471. libri quomodo im-
primi possint, primus monstrauit. Sub idem ser-
mè tempus **VDALRICVS HAN** formas li-
brarias, rem inauditam, nec Vnquam Romanis
Visis, Romam attulit. Fuit is natione Ger-
manus.

mannus, cognomento *Han*, id Latinis *gallum gal-*
linaceum significat, quod ideo scribo, quia *Cam-*
panus & aliquot docti existimauerunt hunc *V-*
dalvicum natione fuisse *Gallum*, quod falsissi-

mus est: is tamen error ideo emansit, quod
 cognomen familiae traductum fuisset in *Latinum*.
De arce à Friderico Marchione Brandeb. ad Ber-
linum in Urbe Coloniense condita Vide Cranz.
Vandal. lib. 12. cap. 10.

AMVRATES Turc. Imp. obsidens *Belgradum*.
 amittit in fossis ad decem millia hominum, &
 post 7. menses cum dedecore obsidionem soluit.
Chron. Vngar.

GEORGIUS PODIEBRAD, rei militaris
 peritia, rebusq; strenue gestis, insignis, deligitur
 gubernator *BOEMIAE*, qui *Pragam* hoc pa-
 cto in potestatem suam redegit: mittit coniura-
 tos, qui constituta inuadenda Urbis die incendi-
 um in parte Urbis admodum remota exstant:
 concurritur ad restringendum ignem. Interea
 Georgius ex aduersa parte cum copijs muros in-
 vadit, nec mora, proditores portas in instanti a-
 perunt, trucidantur resistentes: Ex illo tem-
 pore *Praga* totaq; *Boemia* Georgio paruit. *Syl.*
Mechou.

IOHANNES HVNIADES exercitum Tur-
 carum, cuius dux erat *MESITES* Begus, per
Valachiam Transalp. in Transyluaniam irrum-
 pentem, una cum duce *Mesite* eiusq; filio felici-
 ter cecidit & prostrigaui. *Turcarum* viginti
 millia caesa, ex *Vngaris* tria circiter millia de-
 siderata sunt. *Bonfin. Leonclau.*

FRIDERICVS I. Marchio *BRANDEBURGEN-*
SIS Elector moritur, successore *FRIDERICO*
II. filio, cuius ita meminit *Sylvius Europ. cap.*
39: Fridericus Marchio Brandenburgensis Impe-
ratoris Sigismundo inter caros amicos est habi-

ius : ei quatuor filij fuerunt, Ioannes, Fridericus, Albertus & aliter Fridericus. Ioanni qui primogenitus esset, Electoratus imperij debebatur : sed iudicium patris Fridericum praeulit, qui secundo genitus erat, & aprior ad obeunda imperij munera videbatur. Priusquam igitur moreretur, hereditatem suam inter filios diuisit, Fridericum Electorem instituit, neque male iudicauit. Nam FRIDERICVS inter principes Germania sapientia clarus est habitus, cuius consilio multa saepe prouincia pacata sunt. Iustus quoque ac honesti tenax fuit, qui cum posset Regnum Polonia consequi per electionem Barorum, recusauit, ne vero heredi inuiriam faceret. Hæc ille.

ERNESTVS Dux Saxonie Elector, Friderici II. Electoris filius, nascitur in arce Misnensi 25. Martij. Fabric.

Festum VISITATIONIS MARIAE in Concilio Basiliensi institutum est, & festum CONCEPTIONIS MARIAE confirmatū. Concil. Acta.

5412

Ab hoc ferme anno incipit historia SCANDERBEGI, Ducis Epri & Albania. Is adhuc adolescens à patre suo, Duce IOHANNE CAS-TRIOTO, Turcarum Imperatori Amurati, cum tribus suis fratribus obsidum loco traditus fuit, tum dictus Georgius : Turca verò propter magnificam eius facta indiderunt ei nomen Scanderbeg, quod perinde sonat, ac si dicas, Alexander Magnus, aut Alexander Dominus. Cumque aliquot annis in aula Turcica educatus fuisset; sensim eum inceperat cupiditas regni patrij, cuius Metropolis erat Croia, natura munitissima Urbs, & planè talis, ut seclusa fame, omnem vim bellicam facillè contemnat. Postquam autem Despota Mysiam recuperetam rursus perdisset, & consilio Iuliani Cardinalis, quem Eugenius miserat,

1442

miserat, Regem Ladisl. auxiliatorem implorasset: id intelligens Amurates, Bassam Romania & Scanderbegum mox in Vngaros pramissit cum 20. millibus, ipse more suo cum reliquo exercitu secutus. Eo tempore Huniades 35. millia militum habebat, & apud Morauam flumi. Bassi & Huniades congressi sunt. Scanderbegus cum videret res Turcarum infeliciter habere, auxilio amicorum, imprimis Amesa ex fratre nepotis, in Vngarorum partes secedit, Secretariū Bassa capit, literas ad praesides & Magistratus Croia ab eo extorquet, in quib. nomine Amuratis Scanderbego ciuitas & omnis praefectura traderetur. Confectis literis mox Secretarius & alij decollantur, ut res Amuratem celeretur diutius. Scanderbegus, qui cum Vngaris & Huniade antea de rebus insituendis consultarat, magno itinere festinans soluit, die septimo Dibram venit, 70. mill. passuum distantem à Croia. Amesa astutus inuenis, Scanderbegi Secretarium se simulans, Croia praefectum accedit, alloquitur, & ei creditur, iamq; barbarus conuertit sua, ut parcat abitum. Ita Scanderbegus Croiam patriam suam recuperat, magno Croiensium gaudio: Turcae qui inhabitant, partim pelluntur, partim occiduntur. Hic Scanderbegus sua magnanimitate sapè totius Orientis robur & vires fregit, totius orbis oculos in se conuertens: nec contentus in Epiro & Albania praeclare & heroicè agere, verum etiam totum se impendit, ut auerteret quidquid Vngaria incommodaret. In hoc Heroe tantus fuit dimicandi ardor, ut pugnanti sanguis è labris eruperit. Vita eius, & Paralipom. Vrsberg.

ABEDINES Romania vel Europa Beglerbegus, magno exercitu, quem octoginta Turcarum millibus aestimatum fuisse scribit Bosfinius, cla-

dem superiori anno castis Mestis Begi copijs Annu-
rati Turc. Imp. illatam, & Ichnus, à Iohanne
Huniade in Transylvania: ad locum, quem Vaj-
capum appellant, praelio fusus & superatus est.
In quo nò tantum ad triginta milia Turcarum
(exceptis 5000. captiuis) casti perire: sed &
ipse Abedines similem cum Mestite Bego belli for-
tunam expertus occubuit. Bonfin. Lecliau.

ELIZABETHA Regina Vngaria, Ladislav
Posthumus mater, mor. 24. Sept. Mechou. Vnga.

1413

VLADISLAVS Vngaria Rex Iulianus Cardina-
lis siasse & Vngarorum instigatione cum ex-
ercitu in Turcas mouit, & cum Bussa conflixit,
quo victo duo milia hominum (Bonfin. habet
30. milia) caesa sunt, quatuor milia capta, in-
ter quos duces 13. fidei: signa militaria no-
vem: sicut Iulianus Frederico Casari, qui tunc
in Carinthis erat, significauit. Vladislavus Bu-
dam urbem cum magna populi letitia quasi tri-
umphator intrauit: sed huius Victoria, prater
auspicium, nihil ad eum pertinuit. Nam solus
HUNIADES VVaiunoda Transylvanus, rex
militari peritissimus, cum decem millibus ex-
peditorum militum hoc bellum confect. Fracti
hac pugna Turca (nam & in Asia confligere
conabantur) inducias petunt, quas traditis qui-
busdam arcibus obtinuerunt. Syluius Epistola
81. Vngar. Chron. Bonfin. & Mechou.

1443

Terramotus concussit Vngariam, Polonia & Boe-
miam 5. Iunij. Mechou.

MATTHIAS CORVINVS Rex Vngaria,
Iohannes Huniadi filius, nascitur 24. (uly 23)
Februarij. Eber. Benther.

ALBERTVS Dux Saxonia, Mauritij & Au-
gusti auus, nascitur 27. Iulij.

LEONHARTVS ARETINVS, qui multa
in Aristotele, Plutarcho reliquisque auctoribus
Gracis

Græcis latinè & vertit, moritur Florentia 9. Martij, ætat. 74. Volater. Tritib. Epitaphium eius habes in Sylviij Epistolâ 51.

TABORITAE oppressi in Boëmiâ à Pontificijs & Calixtinis.

CLADES VARNENSIS.

Hic est annus cladis VARNENSIS omnium celeberrimæ & Christianis luctuosissimæ, cuius historię hæc ferè est summa: IOHANNES HUNIADÉS secundis aliquot p̄lijs Turcas superauerat, & Amuratem ita terruerat, vt pacem vltro posceret, & Christianis decennij inducias offerret: quas cum Vngari non recusarent, præstitum est ab vtraq; parte iuramentum, Christianis quidem libro Euangeliorum, Turcis verò codici Alcorani digitos inter iurandum imponentibus. Molestæ ea res Iuliano Cardinali fuit, cui prosequenda victoria videbatur, præsertim cum Eugenius Papa Iuliano scripsisset, nullum valere fœdus, quod se inconsulto cum hostibus religionis percussum esset. Vladislaus itaq; per Iulianum à iuramento absolutus, & ad bellum instaurandum impulsus, & coactis ex Vngaria copijs, atq; auxilijs vndiq; accersitis, Turcarum agros inuadere statuit, Iohanni Huniadi castrorum cura commissa. Traduntur fuisse circiter 40 millia equitum, pleriq; dimidio minorem numerum prodidère. Reguli Vngariæ & Pontifices plurimi interfuère: Iulianus Cardinalis milites cruce signatos nō paucos secum duxit: iter per VValachiam susceptum, deinde transito Danubio in Mysiam ventum. Amurates hostium cognito aduentu exercitum ex Asianis militib. comparauit. Ac si vera est fama, centum millium exercitum conflauit, qui traicere Bosphorum

1444

Thraciæ nō potuissent, nisi Genuenses in singula Turcarum capita aureo nummo accepto, transeuntibus naues præbuissent. Aduentus Turcarū tam subitus fuit, ut prius venisse visi sint, quā auditi venire. Vbi ergo in conspectu fuit multitudo hostium longē maior quā putaretur, ingens terror Christianos inuasit, qui tamen non detrectauēre certamen, nec regio sanguini defuit animus. Attigerant autem Christiani locum, cui Varna est nomen, non procul ab Adrianopoli, eratq; profectum D. Martini, 10. Nouemb. Amurates dato belli signo, ex 15 millibus equitum facto globo, impetum fecit in Christianos, qui itidem structis ordinibus aciem eduxerant: pugnatum est ferocibus animis: superior acies nostra Turcas in fugā vertit, quæ res magno metu Amuratem perculit, fugissetq; protinus prodito exercitu, nisi circumstantes Satrapæ, comprehenso eius equi freno, ignauiam illius increpassent, fugientiq; necem comminati fuissent. Perstitit ergo vel inuitus, iussisq; fortissimis arma sumere, prælium instaurauit. Cumq; in singulis ferē horas nouus hostis succederet, & fauciorum Turcarum loca recentes & viribus integri milites occuparent, Vngari nō tam virtute, quā numero superati, paulatim referre pedē cōpēre. VLADISLAVS dum fortiter pugnat, equo deiectus obtruncatur, caput eius hastæ infixum per Græciam atq; Asiam in signum victoriæ populis ostentatum. Huniades cum ex pugna salutem nullam speraret, vnā cū aliquot millib. Vngarorum & VValachorum ex acie euasit, quod aliquos seruari, quā omnes perire mallet. IULIANVS Cardinalis ex hostiū manibus iam elapsus, Vngarorum perfidiam effugere non potuit: nam potum equo dantē apud stagnum

stagnum latrunculi quidam agnouere, & spe pecuniæ apud eum inueniendæ deiectum equo necauerunt, ablatisq; vestimentis nudum cadaver feris ac volucris dimittere. De numero cæsarum non exactè constat. Illud exploratum est, longe plures ex Turcarum acie cecidisse, sed pro numero copiarum longè maius damnum Christianis illatum. Sunt qui affirmant, ex Christianorû exercitu vix salua parte tertia cecidisse ad quinq; millia hominum, cum Turcarum supra 30. millia periissent. Vnde victor Amurates interrogatus, cur post victoriam nulla læticię signa ostenderet, Nollem, *inquit*, hoc modo sæpius vincere. Vide Aeneam Syluium in Europæ descriptione c. 5. Et eiusdem Epistolas 52. 81. 87. Cuius hæc sunt verba in Epistola 81: *Diu certatum est aquis viribus, dum Christiani suas acies virtute sustentant: Turca vero suas numero complent. Cumq; per plures horas nunc illi nunc isti cederent, inclinata ad extremum Christianorum acie, Victores euadunt Turca, qui iuramenta non solum domesticis fidei, sed etiam hostibus seruanda demonstrent. In hoc pralio adolescens Vladislau occisus, pœnas dedit usurpati regni alieni, qui dum spoliare paterno regno Ladislau querit, suum amittit. Cæca est cupiditas hominum, qui non contenti ciuitatibus dominari, prouincias quarunt post regnum, neq; etiam sic expleti regnis, regna cumulare nituntur, nescientes, quid parua res vitam eripiat homini, & omnib. pompis ac domitijs nudum in momento reddat. Corpuscula nostra, ubi spiritus euolauit, modico sarcophago contenta sunt. Quod si Vladislau animaduertisset, quietus in regno suo (nam satis diuitiarum possidebat) nunquam Vngariam attigisset, &c. Idem Epistola 51: Iulianus Car-*

dinalis non fuit in bello fortunatus. Nam & ad-
versus Boemos cum exercitu profectus, fugatus
est. Occisi cum eo sunt aliquot Episcopi & Ba-
rones Vngariae. Insignis est hic annus multis cla-
dibus. Nam & Suisenses apud Basileam caesi
sunt: & Delphinus quàm plures Alemanniae
civitates occupavit. Haec ille.

De Armeniacis Alsatiam obsidentibus & Suisen-
sibus (i. a. Helvetios vocant) apud Basileam mi-
serabilistrage caesis & prostratis, Vide Syl. epist.
87. & Paral. Vrsberg.

BAPTISTA SPAGNOLVS Mantuanus, Poëta
& Carmelitarum prior generalis, nasc. 12. A-
pril. quod monstrat sequens distichon:

NasCITVr In terras MonachVr BapIstas, VosqVè
VasICInas VersVs ègenItrICe bIbIt.
Schrader. in monum. Italiae.

6415

Extinctus VLADISLAVS (aetatis suae, ut re-
fert Leonclaus. 25.) locum in regno Vngariae so-
cis LADISLAO Posthumo, quintum aetatis
annum agentem, quem Vngari, ut pete antea quo-
que coronatum, post varias longasque delibera-
tiones & concertationes Regem sibi ascuerunt.
Cum autem regno immaturus esset, de Guber-
natione Vngariae eligendo agitatum est. Ideoque
Vngarorum consensu IOHANNES HVNI-
ADES, dictus Corvinus, tradita Reipub. sum-
ma, Vngariae Gubernator aut Prorex pronuncia-
tur, quod anno 1445. festis diebus Pentecostes
factum esse prodit Bonfinius. Hoc itaq; modo V-
LADISLAVS Polonus, qui Ladislau Post-
humus regno paterno auitq; spoliaverat, quin-
quennio nondum exalto, & vita & regno exui-
tur, eiusq; morte Vngarici regni Sceptrum legi-
timo heredi Ladislao restituitur, ut merito de
eo scripsisse videntur Aeneas Sylivus Epistola 5 1:
Vladislaus, inquit, non suo iudicio (neq; enim
per

1445

*per artem aliena regna cupiebat) sed suorum
suasu, ex pacifico regno in alienum : non ad pa-
cem sed ad bellum : non ad opes possidendas, sed
ad mortem tractus est.*

FRIDERICVS & VVILHELMVS Saxo-
nia Duces, fratres, de regionum suarum divisio-
ne habuerunt conventus, VVilhelmo datum ne-
gotium diuidendi, Friderico eligendi. Cum Fri-
dericus eligeret Thuringiam, frater illi cedere
noluit : qua controversia motum plurimorum
causa fuit. *Fabrie.*

Hoc anno Aeneas Syluius scripsit tractatum pul-
cherrimum de aulicorum miserijs, qui insertus
est eius Epistolis, loco Epistolæ 166.

Nati sunt :

I. IVLIVS II. Papa 22. Martij. Cardanus.

II. IOANNES GEILER Keiserspergius,
Theologus & Doctor Ecclesiæ Argentinensis,
cuius eruditionem ac pietatē testantur scripta
illius, 16. Martij.

EVGENIVS PP. IIIL. obiit 7. Cal. Martij.

Post **EVGENIVM IIIL. PP.** mortuum **NICO-
LAUS V.** creatur Pontifex Rom. pridie Non.
Martij. tenuit Pontificatum an. 8. d. 19. O-
nuph. Hic Pontifex à liberalitate & bonarum
literarum instauratione perpetuā laudem me-
ruit. Nam vt testes sunt Aeneas Syluius, Plati-
na & Volaterranus, suo seculo primus literas
humanitatis & eloquentiæ, linguarumq; studia
ab interitu vindicauit : ingenia excitauit & fo-
vit : præmijs etiam inuitauit literatos, nunc ad
lectiones publicas : nunc ad componendum a-
liquid de integro : nunc ad autores Græcos in
Latinum vertendos, ita vt Græcæ & Latinæ li-
teræ, quæ amplius 600. annis in situ & tenebris
iacuerant, tum demum splendorem aliquem a-
depte sint. Misit & literatos per omnem Euro-
pam,

pam, quorum industria libri conquirentur, qui maiorum negligentia & barbarorum rapinis iam perierant. Nam & Poggius Quintilianum tum inuenit, & Aesculanus Marcum Caelium, &c. Huic acceptissimi fuerunt in transferendis autoribus Græcis: GEORGIVS Trapezuntius, LAURENTIVS Valla, DEMETRIVS Græcus, HORATIVS Romanus, NICOLAVS Perotus, qui Polybium è Græco in Latinum traduxit, IOANNES Tortellinus Arretinus. Illud certè nemo negauerit, tot ei à doctiss. viris inscripta esse volumina, quot neq; suorum antecessorū neq; Imperatorum cuiuspiam nomini dicata comperimus. Bibliothecam Vaticanam Romæ auxit, veteribus ac novis codicib. ornatissimam, in qua circiter tria millia librorum volumina condidit.

9418

IOHANNES HANNIADES Corvinus, *St ignomini. im aut infamiam Varna acceptam aliquo pacto aboleret, cum exercitus 2000. hominum ex Vngaria castra movit, anno gubernationis sue quarto, atq; primum cum Turcis feliciter dimicavit, & quadam castra obtinuit. Ad extremū tamen mutata fortuna, quæ nulli perpetuo est bona, Vngari numero Turcarum superati, non tam victi quàm sepsi cedere compulsi sunt. Hanniades postquam suos neq; minis neque precibus siffere poterat, cum paucis ex bello profugis. Emptam multo sanguine victoriā Amaratres domum retulit. Bonfin. Sylvius Epist. 81. & in Europa c. 6. & Leonclaus. in Annal. Turc.*

NICOLAVS CYSANVS, qui suo seculo ob literarum cognitionem propemodum pro miraculo mundi est habitus, sit Cardinalis 20. Decembris.

PHILIPPVS Palatinus Rhēni Elector, Heydelbergæ nascitur.

ALBER-

ALBERTVS Marchio Brandenburgensis, cognomento Achilles, bellum Noribergensibus fecit ob ius quoddam, quod illi negare videbatur. Principes Germania suppliciter misere Alberto: civitates vero Noribergensibus, fuitque grave & atrox bellum, in quo Principum & Civitatum exercitus insensibilis odiis biennio certare. Novem praelia commissa feruntur, ex quibus octo Victor Albertus confectus, in uno tantum victus succubuit. Et ut multa bella sedantur partium egestate, ita non prius inter hos de pace convenit, nisi postquam exustis agris, attritis villis, abactis pecoribus & agricolis interfectis, commeatus ac pecunia contententibus defuere, tum demum pax ex sententia Alberti dicta. Hac Aeneas Sylvius Europa cap. 39.

1449

AMADEVS, qui in Basiliensi Concilio Romanus Pontifex creatus fuerat, dictus **FELIX V.** cohortante Friderico Imp. propter bonum pacis & ad tollendum in Ecclesia Schisma, Pontificatu se abdicavit, & **NICOLAUS V.** ius sui Papatus cessit: solo Cardinalatus honore ac titulo contentus. Hic Amadeus rogatus à Principum Orationibus, si quos haberet canes venaticos, eis ostenderet: annuit ut postridie redirent. Interim ingentem mendicorum multitudinem collegit, eaque monstrata: *Hi sunt, inquit, canes mei, quos alo quotidie, quibus spero me celestem gloriam venaturum.*

MATTHAEI PALMERII Florentini Chronicon finitur, quod **MATTHIAS PALMERIVS** Pisanus continuavit &sq; ad an. 1481. De Matthaeo refert Trithemius, cum resuo ob quem de Angelis errorem combustum esse.

Hoc Iubilæo Romæ circiter 200. homines in ponte S. Angeli calcatione & pressura perierunt, aut in flumen detrusi & precipitati expirarunt, cum

1450

cum pro indulgentijs è templo ad Castrum S. Angeli accurrerent. Palmer. Syluius.

Aeneas Syluius Europa cap. 32. scribit, hoc anno duos fratres, FRIDERICVM & VVILELMVM, Saxonie Duces, redisse in gratiam mutuam hoc pacto. Rogat Fridericus germanum suum, ut ad se veniret, acturos ipsos de pace. Annuit VVilhelmus. Cui iter ingressu dixere Consiliarij, paratus esse ipsi & comitibus insidias: cauere ne perditu iret, neue suos ad necem traderet. Quibus ille: At ego, inquit, libens moriar, si vos prius necatos videro, qui fraternas cõtentiones alitis. Atq; ita locutus, sequi iussis qui se amarent, Urgensq; calcariibus equum, festino cursu fratrem adiit: cum quo semotis arbitris è vestigio pacem composuit, fœdusq; pepigit. Magnus Vir, qui se tam liberaliter in potestatem dederit hosti. Magnus & aliter, qui hostem ex fratre factum, rursus fratrem atq; amicum reddiderit.

FERDINANDVS Dux Hispaniarum, auus maternus Caroli V. Imp. nascitur 21. Martij. Garcæ. Geneth.

5421

FRIDERICVS Imp. ingressus est iter Italicum. Sylu. Cusp.

IOANNES CAPISTRANVS Franciscanus à Pontifice ex Italia in Germaniã missus, passim in urbibus concionari cœpit: acriter inuectus est in quolibet vitia: taxauit luxum in vestitu, cibo & potu, lusorum aleas, tessaras, tabulis atq; chartas magno numero congestas & coaceruatas publice cremauit: & populum ad expeditionem in Turcas animauit. Fabric.

Hoc anno (si Cranzenium & Leonclanum sequimur) AMVRATES II. Turcarum Rex octauus mortuus est Adrianopoli, die 10. Februarij, cum imperasset annis 30. Successit in regni admi-

administratione *MAHV METES II.* Turcarum Rex novus, & primus IMP. ORIENTIS an. etat. 21. qui fratrem suum, ne pater solus sepeliretur, statim strangulari iussit. Vtrumq; funus regio ritu duxit, & auspiciis regni pro more gentis parricidio consecrauit. Nam felicius apud Turcas privatus, quam Regib. liberi nascuntur. Alij ad præcedentem referunt.

FRIDERICVS III. Imp. Romæ à Nicolao Põtifice cum maxima solennitate inunctus, salutatur Augustus & Imperator 17. Martij. Cusp. Solus fermè Onuphrius refert ad præcedentem: sed an. 1452. desinunt Bonfin. Vngar. Chron. Cuspin. Naucle. Paralip. Vrsp. Platina. Volater. Et sunt penes nos literę Friderici, vbi an. 1488. numeratur à coronatione Romana 37. & annus 1492. ab eadem coronatione 41: vnde liquet numerationem ordiendam esse ab anno 1452. inclusiue.

1452

MAHV METES Terc. Imp. tyrannus immensissimus, *ATHENAS* omnium artium & disciplinarum inuentrices, solo aquavit & funditus destruxit. Drechl.

LADISLAVS anno etat. 13. à Friderico Imp. sub cuius tutela hætenus fuerat, dimissus, Vienna 10. Septemb. summa omnium cõgratulatione excipitur. In eo conuentu, inquit Syluius, etsi Ladislaus Rex appellaretur, alieno tamen arbitrio ductus, in regnis suis Triumviratum induxit, & **IOHANNI** Huniadi Vngariam gubernandam tradidit, **GEORGIO** Podiebracio Boëmiæ, **VLRICO** Comiti Cilia Austriæ. Syluius Europ. cap. 22. Huniades cum Vngaria Coronã à Friderico frustra repetisset, cum 12. millib. equitum ingressus Austriam, omnem agrum inter Viennam & Stiria montes diripuit atq; incendit. Casarem Italiam petentem rogant

runt Australes, Et Ludislaum, qui iam adolevisset, in paterna hereditate apud se dimitteret: resecta petitione, autoribus Vltimo Cilia Comitibus, & Eyzingero, Austriaci sumptis armis rebellare. Redeuntem ex Italia Fridericum apud novam Civitatem obsidione cingere, quibus & Rosensis Boëmus se adiunxit. Cessit furenti populo Fridericus, pupillumq; ea lege in manus Comitibus Cilia tradidit, Et Vienna de tutela, opipidis, ceterisque contentione, Principum desinretur, &c. Vide eundem hist. Boëm. c. 59. 60.

HIERONYMVS SAVONAROLA nascitur Ferrariz 21. Septemb.

1423

CONSTANTINOPOLIS CAPTA A TURCIS.

1453

CONSTANTINOPOLIS Orientalis Imperij caput & sedes, post 50. dies obsidionis (nam 9. April. obsidio cœpisse scribitur) vi & armis expugnata, capitur a MAHVME Turcarum Rege, anno regni eius 3. die 29. Maij: cum vrbs illa à Constantino Magno condita stetisset annis 1122. CONSTANTINVS PALAEOLOGVS postremus Græcorum Imperator, vt honestius occumberet, inter cōfertilissimos hostes dimicans cæsus est, & solo paludamento agnitus: alij fugientem in turba hominum, cum imperasset an. 3. m. 3. compressione extinctum tradunt. Dehinc Orientis Imperium penes Turcas fuit. Estq; hic annus à Roma condita 2204. & à bello ciuili Cæsaris & Pompeij constitutaq; Monarchia Romana 1500. Huius cladis historiam ita recitat Agneas Syluius Europ. capit. 3. & 7. Tradunt, inquit, Ecclesiastici auctores, Constantinum Magnum cum statuisset Imperij sedem ex Vrbe Roma in Orientem transferre, quò facilius Partho-

thorum excursiones compesceret, Byzantium petiisse, eumq; sibi locum diuinitus ostensum dixisse: mox Urbem ampliassse, noua mœnia erexisse, sublimes excitasse turres, magnificentissimis operibus exornasse, tantumq; illi decoris adiecisse, Et altera ROMA non immerito dici posset. Scriptores vetusti, qui florentem viderunt, Deorum potius in terris habitaculū quàm Imperatorum putauerunt. Vrbi nomen NOVA ROMA indidit: sed sicut obstinatio vulgi, Et à conditore CONSTANTINOPOLIS vocaretur. Regia Vrbs à MAHMETE animo atq; impetu formidando terra mariq; est oppugnata: Et à Christianis diebus aliquot summis viribus defensa. Ad extremum voce præconis totis castris inclamatum est 27. Aprilis (rectius 27. Maij) milites omnes ieiunium sanctificant, sequenti die in armis adsint, Urbem extremis viribus oppugnaturi triduo, ciuitatem militum direptioni futuram. Constituta die (28. Maij) ieiunium ad noctem usq; seruatum. Deinde lucentibus stellis inuitationes Et conuiuia passim habita, quisq; cum amico hilaris epulatus est: Et tanquam nunquam se deinceps visuri amplexati Et exosculati simul vltimū vale dixerunt. Postquam illuxit (29. Maij) dato signo vndiq; Constantinopolis oppugnari capta est. Imperator Græcorum CONSTANTINVS fugiens in ipsis porta angustius cū cecidisset, oppressus calcatusq; obiit. Capta Vrbe in rapinas est itum: non dignitas, non ætas, non sexus quenquam protegebat: supra cadibus, cades stupris miscebantur: nihil illicitū toto triduo in Vrbe fuit: in templis aut lupanaria aut equorum stabula facta. Idem Epist. 131. 155: & 162. CONSTANTINVS Græcorum Imperator, intrantib. Urbem Turcis, in extremo patria sua periculo fortissi-

mè pugnans obtruncatur : Caput eius lancea
 suffixum spectaculo fertur. Quadraginta mil-
 lia hominum illic caesa reſeruntur. Manſerat
 Conſtantiſopolis ad noſtrum & ſq; tempus ſecula
 ſapientia monumentum, literarum domicilium
 & arx Philoſophia : nemo Latinorum ſciſis do-
 ctus videri poterat, niſi Cōſtantiſopolis aliquan-
 diu in literis vixiſſet. Quod ſlorente Roma do-
 ctinarum nomen habuerunt Athenae, id noſtri
 tempeſtate Conſtantiſopolis obtinebat : inde mul-
 ta veterum ſapientum volumina nobis reddita :
 multa quoq; in futurum reddenda ſperabamus.
 At nunc Turci omnia poſſidentibus, heu quot
 magnorum virorum nomina, quot libri nonnum
 Latinis cogniti peribunt ? Nunquam Græco no-
 mini ſactura maior, quàm modo, contigit. Xer-
 xes & Darius magnis cludibus Græciam affi-
 xere : ſed bellum literis non iniulere. Romani
 Græciam in poteſtatem ſuam redegerunt : ſed
 Græcas literas videri à ſe amplexi veneratione ſunt.

C R A N Z I V S Sed hinc verbis illam Chriſtianorū
 calamitatem deplorat : Hæc ſunt luſtuofa illa
 Chriſtianis tempora, per quæ bicipiti Roma-
 norum aquilæ alterum reſectum eſt caput, cum
 iam in Orientem ultra non reſpiciat. Conſtan-
 tinopolis capta eſt, cum Turcarum Imperator
 66. diebus, nulla permiſſa requie, urbem op-
 pugnet. Imperator ipſe inter fugientes po-
 puli preſſura extinctus eſt : ſequitū tamen eſt in
 cadauer mortui, truncatumq; caput delatum eſt
 per caſtra in contumeliam Chriſtianorū.

De tempore huius clidis liſſigant Chronographi,
 quorum aliqui annum 1452. annotant. Sed
 nobiſcum faciunt Bonſinius, Aeneas Syluius,
 Ferralicium fidei, Mechoſius, Drechſterus, Le-
 onclauij Annales Turci: Cranzius & Cranzbe-
 ni ſecundæ æram Turcicæ ſupputat. Chal-
 con-

condyles habet annum 3. Mahumetis & 4. Constantini Paleologi, in super exprimens diem Martii. Vngaria Chronicon annota: feriam 3. post diem corporis Christi. Nobis prater illa qua allegauimus abundè satis est testimonij, quod FRANCISCVS FOSCARI Venetiarum Dux in sua ad FRIDERICVM Imperatorè Epistola (ea est in Epistolis Aenea Syluij 159.) expugnatam scribit Constantinopolim 29. Maij (proxime elapsi.) Et eius litera data sunt anno 1453. indictione prima (qua concurrit an. 1453.) 27. Iulij. An verò feria illa tertia diem Corporis Christi antecesserit, vel secuta sit: & an Mahumetes an. 1452. fuerit in Europa, doctioribus excutiendum ac determinandum relinquo. Ab hoc tempore REGES Turcici IMPERATORIS titulo vti cœperunt.

VLRICVS Cilia Comes, qui hæcenus Regem Ladislaum in potestate sua habuerat, & Domini Dominus fuerat, aula Regia exulare iubetur, quid nobilitati Austriaca grauis fuisset. Ita enim de eo queritur Eyzingerus: Hic Comes, inquit, nos omnes pro seruis habet, Austriam solus exhaurit, maior ei, quàm Regi, familia seruit: Magistratus, præfecturas & Sacerdotia vendit: vbi non sufficiunt publica furti, ad priuatas facultates manus admouet: non tuta est innocentia: non conuicta puniuntur scelera: offendisse Maiestatem conuincitur, quisquis diuus habetur: nostris ille alitur malis: eius quies & pax nostrum bellum est: pudet me patientiæ nostræ, qui si viri essemus, facile opprobrium hoc è nostris oculis eiiceremus. His auditis, LADISLAVS Vlrico Comiti curia regia interdixit. Comes itaq; cedendum potenti insidie censuit, neq; parum putauit ex inimica ciuitate Vienna saluum corpus educere: & ita-

citus cum quatuor tantum comitibus aula abi-
ens in patriam suam concessit. ALBERTVS
Marchio Brandenburg. ne populares saxa in eam
iacerent, ad portam usque, tutam iter fugientis
præbuit. Verum quibus prohibuit frangere manus,
lingua libertate usque, probrosa in abeuntem ma-
ledicta congersere. Inconstanti fortuna singulare
documentum. Nam qui paulo ante tutor Re-
gis, et secundum in Austria caput erat, in quem
omnium oculi respiciebant, qui belli pacisque mu-
nera solus obibat, unico Regis verbo, potestate
priuatus, inops consilij et animo confusus abiit.
Hæc Syluius Boëm. cap. 61.

LADISLAVS Vngaria Rex et Austria Dux,
Praga coronatur Rex Boëmia, die Simonis et
Iude, qui tum fuit dies Dominicus. Peracta co-
ronatione permissum est cui libet, et suo arbitrio,
vel sub vna, vel sub vtriusque specie communicaret.
Ipse tamen Ladislaus persuaderi nunquam po-
tuit, ut templum Hussitarum intraret, vel sacris
eorum interesset. Syl. Boëm. cap. 62. Mechou.
Vng. et Chron.

HERMOLAVS BARBARVS, Venetus, nascitur
21. Maij. Hic ab anno 18. ætatis scribere co-
pit: cuius hodie extant varia nobilis ingenij
doctrinæque ipsius monumenta. Themistium
latino sermone donauit.

IACOBVS ALVAROTTVS Iuriconsultus
ex celebri ALVAROTTORVM apud Pata-
vinos familiariorundus, cuius extant vtilissimi
Commentarij ad ius feudale, obiit die 18. Iunij,
(Schrader. habet 18. Augusti) æt. 68. (Eorster.
60.) professionis in Patria an. 30. Richard.

3424

LADISLAVS Rex Vratislaviæ venit die S.
Nicolai, 6. Decemb. et in eius Verbis iuratum est
11. Decemb. Die Natali Christi accidit, quod
Actæ Syl. Boëm. cap. 62. refert: LADIS-
LAVS

LAVS Rex VRATISLAVIAM, inquit, nobilem urbem & Silesiæ caput inuifit: ibi cum sacerdotibus interesset in æde Pontificali, frequentesq; Principes conuenissent, & Podiebracius Regi proximus astaret, fama est, Chilianum quendam parasitum, ex his qui stultitiam simulant, alios stultos faciât, Podiebracium his verbis compellasse: Quo vultu sacra nostra respicias, planè aduerto: animum non intueor. Fave, obsecro, nonne satis nitida tibi videtur nostra religio? Videsne, quàm multi & magni Principes & ipse Rex noster vnum ritum sequantur? cur non his potius quàm Rôchezana Hussitico consensis? an plius sapere paucos Boëmos censes, quàm reliquam Christi Ecclesiam? Quin reliqua incondita plebe nobilitati te iungas. At PODIEBRACIUS: Si tua hæc sunt verba, inquit, non es quem simulas, & tibi tanquam prudenti respondeo: sin aliena sunt verba, satisfacere me illis oportet, qui te submiserunt. Audi ergo: Ecclesiasticas Ceremonias sua quisq; pro fide gerit. Sacrificia ea facimus, qua credimus Deo grata. Neque nostri arbitrij est, credere quid velimus. Victa magnis rationibus mens humana, volens nolensq; capitur: utq; natura instituta est, altera facile trahitur, altera elabitur. Mihi persuaasa est meorum Sacerdotum religio. Si tuam sequor, homines fortasse falsam, anima mea contrarius: Deum qui corda inspicit, nequeo fallere. Neque me tui similem esse decet. Aliud histrioni, aliud vero nobili conuenit. Hac vel tibi habetosis sapis, vel his referto, qui te submisere. Hoc anno multe ciuitates PRUSSIAE à Magistro Ordinis Cruciferorum in Prussia defecerunt, & CASIMIRO Polonia Regi deditionem obtulerunt. Hinc bella PRUTENICA, qua durarunt annis 13.

ANGELVS POLITIANVS Philosophus, Poëta.
& Orator, qui Herodianum latine interpreta-
tus est, & cuius Epistolæ extant, nascitur 14.
Iulij, hora 1. minutis 28. post merid. in monte
Politiano Hetruriz. Cardan.

7425

ETZINGERVS, qui Vlticum Cilia Comitem
de dignitatis gradu deiecerat, gratia Regis La-
dislai excidit, Baronibus Austriacis, quorum ille
auaritia atq; rapina obsueuerat, ipsum apud Re-
gem criminantibus. Vlticus itaque Comes La-
dislao reconciliatus, ab exilio in aulam reuoca-
tur, & Viennæ magno splendoreq; apparatu ex-
cipitur, de quo Acrea Syluij Verba audire libet:
Mira rerum mutatio: qui paulò ante inuitus
in exilium ierat, triumphantis in modum re-
vertitur: Eyzingerus qui culmè potentiz con-
secutus cum deiecerat, quod in alium statuit,
in seipso pati cogitur. Intraente enim vihem
Comite, ipse cum amicis egreditur, spontane-
um exilium eligens. Lubricus est enim apud
Reges primus locus. Ferunt Comitem cogni-
to Eyzingeri discessu laudasse hominem, qui
fortunæ ludibrio se subtraxerit: vsurum opti-
mo consilio, si Curiales procellas perpetuo de-
clinauerit. Nam & sibi ipsi Curiz mores non
placere, fluxa incertaq; omnia esse, omnib. ho-
ris instare pericula, acceptam superiori anno
ignominiam menti suæ semper hædere, semper
ante oculos esse turpem eiectionem, contume-
liosum exilium, probrosa verba: se Deo gra-
tias agere, qui sibi pristinum statum reddide-
rit, satisfactum esse honori suo, nec plura cupe-
re: mansurum tam diu apud Regem, donec eie-
ctionis infamiâ gloriosi reditus rumor extin-
guat: Regis amicitia & populares auras inalle
se dimittere, quàm perdere. Comes hæc non
tam fecit fortiter, quàm dixit sapienter. Po-
tentiam

1458

tentiam qui consecutus fuerit, nemo tam facile deponit, quam damnat: retinent amici, implicat gloriæ cupido, obstat inimicorum metus: semper est quod procrastinare compellit. Facilius famosum in Asia Gordij nodū quis solverit, quam potentiae regniq; blanditijs sese explicauerit. *Hæc Syluius Boem. cap. 63.*

Ex arce ALDENBURGENS Irapiuntur die solstitiali a sivo ERNESTVS & ALBERTVS filij FRIDERICI Principis Saxonie, à Conrado Kaufungo, qui propterea capite truncatus est 14. Iul. Fabric. Eber. Quod Syluius aliquantò prolixius describens, inquit: Cunradus Kaufung nobili loco apud Saxones natus, bellica rei peritus, manu promptus & animo imperterritus, cum se patria pulsum, & paternam hereditatem privatam per iniuriam Friderici Saxonie Ducis existimaret, scelus incredibile nostra ætate perpetravit. In arce Aldenburg duo Friderici filij Ernestus & Albertus educabantur. Huc Cunradus intempesta nocte magnis itineribus cum paucis comitibus contendit, & ad mortis scalis, prodente pedagogo, arcem ingressus, dormientes adolescentulos in cubili comprehendit: interminatiusq; mortem, si vocem emitterent, funibus colligatos extraxit, haud dubius, quin productos in Boemiam magno precio venderet, suasq; contumelias eo pacto magnifice gloriatus videretur. Iam syluam Herciniam ingressus erat, iamq; periculum omne transmissum putabat, cum iunior Albertus ætatis 12. labore ac fame deficiens, quiescem simul & cibum poposcit. Cuius precibus commotus prado ad Carbonarium quendam diuertit, afferriq; panem ac cerevisiam iussit. Interea apud Aldenburgum, cognita tanta rei nouitate, clamor exoritur. Attoniti oppidani raptim arma capeffunt, & pre-

ciosam Vendicaturi pradam praecipiti cursu prae-
donis Vestigia insectantur. Sylvam ingressu for-
tuna blanditur, qua inter multos ramitas enim
teneri suasit, qui rectâ duxit ad carbonarium.
Ibi Cunradus dum puero cibum ministrat, ex
improvisò capitur, & oblatu Principi, auda-
cissimi sceleris capite pœnas soluit. Fridericus
eodem penè nuncio, quo captos atq. abductos fi-
lios audiuerat, recuperatos & domum red-
ditos didicit.

Obiter hic inseremus, quod de hoc FRIDERI-
CO Electore Saxoniae totidem verbis comme-
morat Fabricius: Cùm Fridericus Antistiti
Magdeburgico, è Comitibus Beichlingij nato,
bellum facturum esset, exploratorem miserat,
qui de apparatu & consilijse eius cognosceret. Is
renunciabat, nihil bello opportunum parari, nec
bellum conscribi militem: Antistitem præterea
dixisse, causam se commissurum Deo, qui pro se
arma sit sumpturus. Quod & Elector audiuit:
Alius, inquit, insaniat, ut bellum inferat ei, qui
cõfidit se Deum defensorem habiturum. Lau-
dandus Antistes, qui Dei patrocinio fissus est:
laudandus Princeps, qui Deum veritus, arma
deposuit.

Nati sunt:

I. IOHANNES Marchio Brandeb. Elector
IIII. Geneal.

II. IOHANNES CAPNIO (Reuchlin) 28.

Decemb. Pfortlemij oppido Marchionatus Ba-
densis. Hic primus fere literas Ebraicas & Gre-
cas in Germaniam, sociis iungente operæ R V-
DOLPHO AGRICOLA, importavit, &
magna felicitate propagavit.

NICOLAVS V. PP. 9. Cal. Aprilis obiit.
Successit CALIXTVS III. 6. Idus Aprilis.
Sedit an. 3. m. 2. d. 29. Onuphrius.

M A H V-

MAHV METES Turcarum Imp. BELGRA-

1456

DVM, quam Albam Gracam vocant, cum exercitu 15 0000. hominum 13. Iunij cinctam oppugnare cepit, & machinis stupenda magnitudinis murum sine intermissioneerberavit & diruit. Turca per muri ruinas ingressi atrox cum Christianis praelium inierunt. **CAPISTRANVS** Minorita ex alta turri clamitans, Christianos hortari, & exitum crucis vibrare, opem de caelo promittere, hostibus maledicere, Dei praesentiam implorare: **HVNIADES** modo huc, modo illuc cum globo militum currere, ordines instaurare, profectis validos, pro saucis integros sufficere, Imperatoris ac militis officium exequi. Pugnatum est & utrinque vi summa: modo nostri, modo Turca pedem referre. Postremo Christiana virtute hostes repulsi oppidum sacra fuga reliquere. Quidam supra quadraginta millia, nonnulli 20. millia perisse tradiderunt. Sequenti nocte **MAHV METES** incensis castris cum toto exercitu trepidus abiit, nec tam audax & superbus venerat, quam timidus demissusque fugam arripuit. Traditum est oculum eius habita esse tractum, idque vulnus praelio & obsidioni finem dedisse. Victoribus ea tantum praeda relicta est, qua non potuit igne absumi, tormenta scilicet. anea, arietes ferro graues, & ingens vis machinarum. Huc pugna interfuerunt Huniades & Capistranus, & uterque rem gestam scripsit, neque alter alterius mentionem fecit: alteruter solidam rei gesta laudem sibi usurpauit. De quo ita **Syluius** exclamat: Ingens dulcedo gloriae: facilius contemnenda dicitur, quam contemnitur. Superauerat Capistranus seculi pompas, calcauerat auaritia, libidinem subegrat: gloriam continere non potuit. Nemo est tam sanctus, qui dulcedine gloriae non capiatur. Facilius

cilius regna viri excellentes quam gloriā contemnunt. Hæc Syluius Boëm. cap. 65. Commisum est hoc prælium die 8. Sexti, id est, 6. Augusti (Leon. l. 11. Et aliq. 22. Iulij.) Pontifex Romanus in memoriam tantæ Victorie festum Transfigurationis CHRISTI quotannis sexto Augusti celebrandum instituit.

IOHANNES HUNIADÉS, qui unus omnium arma Turcarum ab Ungaria depulsi, clariq. Victorias genti suæ peperit, morit. 10. Septemb. Leon. l. 11. Habet 11. Augusti. Huius nomen, Et tradit Syluius, tam terr. ficum fuit Turcis, ut parentes liberis plorantibus silentium non aliter imperarent, quam Huniadis presentem minitendo. Cum egrotaret, noluit Dominicum corpus ad se deferri: sed iussit sese in templum Sehi, ibiq. post peccatorum confessionem, sacrosanciam Eucharistiam accepit, atq. paulo post inter sacerdotum manus animam terrena fastidientem Deo reddidit. Bonfin. scribit, Huniadem Cornutum dictū à paterno pugo, in quo natus sit, quique adhuc suo tempore Cornutus dicebatur.

Huniadis postremam pugnam Et obitum antecessit Cometes.

Encomium Cornini habet Syl. cap. 67.

IOANNES Capistranus in Ungaria mortuus est.

LADISLAO Rege Belgradum regresso, ut hostium cadavera, spolia, locumq. prælij confecti spectaret, VL R I C V S Cilia Comes, cuius capiti erit à Rege secundum, quicq. cum Huniade apertum modum gesserat, obtruncatur à Ladislao Huniadis filio. Latatus fuerat Comes audita morte Huniadis, quasi iam sublato amulo solus cum Rege dominaturus esset. Verum non diu latatus est, ut qui paulo post Et regnare Et vivere desierit. Vnde Syluius: Cæca humanæ mentis iudicia,

iudicia, sæpe læta pro tristibus, pro lætis tristitia ducunt: futuri nulla homini certitudo. Nemo nouit quid vesper vehat: nemo tam superis amicus est, vt crastinam sibi lucem promittere possit. Multi dum se credidère deicctos, in sublimè rapti sunt: multos exilia claros fecère, & optata consecutis sæpenumero exitio turpitudiniquè fuerunt. Comiti multò salubrius fuerat Huniadem vixisse: qui Vngariam suæ neci destinatam clausisset. Nunc metu vacuus apud Albam interficitur, inde necem consecutus, vnde imperium sperauerat.

5427

LADISLAUS & MATTHIAS, Huniadis filij, ob Comitissæ Cilia necem iussu regio in carcerem rapiuntur, tertioque die post, senior Ladislaus; Comitissæ percussor, agens an. a. 24. in Vrbe Buda ad supplicium ducitur, egregio corpore adolescens, flauis de more crinibus super humeros passis, reuinctis post tergum manibus, talariatque aurea veste indutus, & eadem fortasse, quam sibi paulò antè Rex donauerat, in publicum producit. Erecta cervice, oculis hinc & illinc spectantibus, impavidus atque intrepidus ad supplicium pergit. Vbi ad locum ventum est, quo cervice amputanda erat, iussus genua flectere, pauca prius pro sua excusatione locutus, carnifici paruit. Præco cuius damnatorum crimina publicare mos est: impetrato silentio, nihil aliud dixit: nisi, eo modo corrigi, qui Domino suo infideles essent. Carnifex religata Ladislaus comæ, ne collum impediret, iussus percutere, nutans titubansque vix tandem quatuor scissis candidam cervicem abscidit. Frater eius Matthias in Vinculis retentus est. Hac Syl. Boëm. cap. 68. Est qui supplicium hoc ita describat: Ladislaus cum ter à lictore ictus in terram lapsus esset, rursus tamen sese, quanquam

1457

ligatus

ligatus & vulneratus, erexit, & clara voce Deum invocans, eum testem suae innocentiae fecit. Quarto demum ictu caput ei praecliditur. Multa sunt in hoc exemplo digna & consideratione & deploratione. Videmus hic delectam esse memoriam beneficiorum Huniadi patris, in cuius filium tanta crudelitas exercetur. Autor est Syluius, Ladislaum Regem hoc sermone mortui Huniadi laudes praedicasse: HUNIADIS Vngariam Christo, & mihi regnum seruauit. Christiani nominis hostes fudit, fugauit, perterruit, pacem Vngaris peperit, salutem cunctis fidelibus aperuit. Fortia eius facta etiam hostes admirati sunt, & vitam & mortem eius posteritas consecrabit. Huius Encomij recordatio debuisse Ladislai mentem ad mitiorem sententiam flectere.

MAHMETES Turc. Imp. cum VSVNCA-SANE Persarum Rege praelio congressus ad Euphratem fluvium, decem milia militum amisit. Drexsl.

LADISLAUS Vngaria & Boemia Rex Alberti Imp. Posthumus filius & Sigismundi Imp. ex filii nepos, dum sponsam expectat Caroli Francorum Regis filiam, in ipso nuptiarum apparatu Praga, non sine veneni subministrati suspitione, moritur aet. 18. die 22. Novembris. Ostenderunt hunc fata tantum terris. Rectè Syluius: O imbecilem humanæ naturæ conditionem: O inanem mortalium gloriam, O cæcas hominum mentes: quid iactamur? quid extollimur? quid est quod dignitates, opes, potentiam tantoperè flagitamus? perpetuo his frui, cui datum? Ladislaus nobilissimus adolescens natus annos 18. in ipso flore, in ipso gloriæ culmine, tot regnis, tot gentibus imperans, tot delitijs, totq; opibus affluens, inter tot auxilian-

liantium manus, intra 36. horas, postquam ægrotare cœpit, extinctus est.

Circa hunc annum à reliquis Hussitis siue Calixtinis secesserunt ij, qui Ecclesias PICARDORVM (vt vulgò vocant) fundarunt, & omiſſis bellis tantùm intenti fuerunt puritati doctrinę propagandę, & disciplinę Ecclesiasticę arctioribus vinculis astringendę & conseruandę.

Academia GRIPSVALDENSIS initium sumpsit 18. Octob. Beuther.

MATTHIAS REX VNGARIE CREATIVS.

5428 MATTHIAS filius Huniadis (atat. 15.) apud Budam gubernator Vngarię eligitur 22. Ianuarij, die S. Vincentij, cum adhuc in custodia apud Georgium Podiebracium Boëmie gubernatorem detineretur. Pro cuius liberatione Vngarigo. millia aureorum numerarunt. Praga Serō GEORGIUS PODIEBRACIUS, declaratur Rex Boëmie feria 5. ante Dominicam Oculi, quę fuit 2. Martij. Vir in administrandis rebus bellicis prouidus, sed erroribus Hussiticis plurimum deprauatus. Die autem Dominico post S. Georgij, quę fuit ultimo April. (alijs 7. Maij) in Regem coronatus est. Mechou. Syluius his verbis scribitur »MATTHIAS Huniadis filius ex Vienna ductus, quā die Rex Ladislaus obiit, Pragā applicuit, atque in potestatem Podiebracij deuenit, nec multo post Rex Vngarię designatus, magnis sponſionib. dimissus, ē carcere volauit ad regnū. Mira rerum mutatio: duo potētissimā regna, eodem tempore, Rege orbata, ex nobilissimo atque altissimo sanguine ad mediocris generis homines peruenēre. Europ. cap. I. Matthias 24. Ian. (alijs 22.) inter 40. millia virorū, qui medio in Da-

nubio

1458

nubio tum glacie confictio, impatientes magni frigoris, electionis exitum expectabant, Rex acclamatur. Nunc quisquis hac legis (addit Sylusus) futura pradicito. Singulare prorsus humana inconstantia documentum ex duobus adolescentulis, atque moribusque. e paribus, alter Ladislaus Rex ex regio solio, dum noua nupta thalamum exornas, deferretur ad: umulrum: alter dum capitalem sententiam expectat trepidus, ex carcere vocatur ad regnum. Mirabile quod matrem repentina laticia non exanimaverat, cum tot claudibus afflicta prius Regem appellatum audierit filium, quam singulis exemptum.

Eodem anno ALPHONSVS Aragonum & Sicilia Rex (qui à rerum gestarum gloria & intrepida constantia MAGNANIMI cognomentum tulit) anno atar. 65. obiit, (à morte Julij Caf. 1500. ante mortem Caroli V. Imp. 100.) regni Sicilia & Aragonia 42. Neapolitanis 16: de quo Sylusus: Dum hac scribo, inquit, Alphonsi Regis Aragonum, cui praesentem historiam dedicaueram, mihi acerbissimus nuntius est obitus, qui 27. Iunij (alij 1. Julij) clausisse oculos traditur.

Hic est ALPHONSVS ille, cuius memorabilis dicta collegit Aeneas Syluius, quorum commemoratione claudis Erasmus Apophtegmata sua, ex quibus & hac sunt. Si sibi contrigillet nasci temporibus veterum Romanorum, se construturum fuille contra Curiam templū Ioui positório, in quo Senatores, priusquam in Senatū venirent, odium, amorem ac priuatos affectus omnes deponerent. Item: Eos ciues habeo carissimos, qui magis pro me, quam me metipsum. Item: Ita denū matrimonium tranquille citraque querimonias exigi posse, si maritus

tus sardus fieret, vxor caeca. *Item* : Consulentibus legatis Matriciensibus, vtri iuberet ipsos gratificari : Nicolao ac Picinino, an Francisco Sfortiae ? Respondit : Ambos pro amicis habendos, sed etiam ab ambobus, tâquam ab inimicis, cauendum. *Hæc Sylvius & alij.*

ALPHONSVS Aragonia & Sicilia regni fratrem suum *IOANNE M.*, Ferdinandus Catholicus (qui Granatam recuperavit) patrem, testamentum præfecit. In Neapolitano autem regno, cum ipse legitimis filiis careret, Ferdinandum nothum successorem declaravit, qui regnavit an. 35. mens. 6. dieb. 25. Obijt 1494. Ut habet *Bembus lib. 2. Venet. histor.*

CORINTHVS à Turcis capta. Drechslerus.

Hoc anno terminatur Boëm. historia *AENEAE SYLVII* Senensis, qui & hoc anno in locum *CALIXTI III.* die 4. Augusti defuncti creatus est Pontifex Romanus, dictus *PIVS II.* sedit an. 5. m. 11. d. 26. Onuph. Hic quib. gradibus ad honores ascenderit, ipse recenset Epistola 201. Fuit initio Scriba in Concilio Basilienfi : postea Friderici Imp. Secretarius : inde Episcopus, Cardinalis & Pontifex.

1429. *MAXIMILIANVS I.* Imp. avus *CAROLI V.* nascitur die Cœnæ Domini 22. Martij : baptizatus die Paschatis 25. Martij, anno 1500. ab Augusti Cæs. imperio, eiusq; primo Cōsulatu.

CUNRADVS CELTES Suisfontensis Francus, primus Germania Poëta, nascitur 1. Febr. mane circa horam 3.

ANTONINVS Archiepiscopus Florentinus Chronographus, obiit 2. Maij, Vigilia Ascensionis.

Circa hunc annum desinit historia BLONDI, qua complexus est ab inclinatione Romani Imperij huc vsq; annos circiter 1050. Facit mentionem

tionem mortis Calixti III. qui anno superiore obijt: Unde liquet eum narrationes suas huc &sq; pertenuisse. Eius Decades in Epitomen contraxit Aeneas Syluius.

Ascribere huc libet CVSPINIANI annotationem de pueritia MAXIMILIANI Imp. Ab infantia, inquit, penè in nonum ætatis annum e-
lingui, & plevsq; mutus iudicaretur: tanta difficultate primum Verba enunciabat, non sine matris ingenti dolore. Sed quantum difficultas illa loquendi in pueritia fuit plevsq; molestia, ita in perfecta eius ætate facundia omnibus etiam externis fuit admirabilis, qui supra patriam linguam, Latine, Gallicè & Italicè eleganter loquebatur. Vnde cùm Francofordia in Regem Romanum eligeretur, collaudantibus eum certatim Principibus coram Friderico Imperatore, & potissimum, quòd expedire latine loqueretur & legeret, Respondit Fridericus assensibus: Nescio, inquit, quo pacto vel legat vel loquatur, hoc mihi certè constat, quòd cùm duodecimum ætatis ageret annum, subuerebar ipsum aut stultum futurum aut mutum.

1430

PIVS II. Gregorium Heimburg Legum Doctorem excommunicat: sed ei Gregorius Vehemens scriptum opposuit, quod extat in Vysberg. Paralipomenis. Vide Syl. Epistola 415. Platina ait, Pium II. gravissimis censuris persecutum esse Sigismundum Austria ducem, quòd Nicolaum Cusanum Cardinalem cœpisset, & comprehensum aliquandiu in carcere detinisset.

1460

Academia BASILIENSIS instituta à Pio II. PP.

ALEXANDER TARTAGNVS de IMO-LA, legum Veris, ac fidsissimus interpres, circa hunc annum floruit. Forster.

1431

SYNOPEN & TRAPEZVNTEN Mathematicæ

1461

hametes occupavit, & imperio suo adiunxit,
 Davide Comineno Rege cum duobus filiis capto
 & caeso. Chalcondyles, Leonclau. Cuspinianus,
 Drechslerus.

HVLDERICVS ZASIVS IC. Constantia
 Urbe Imperiali nascitur.

FRIDERICVS Comes Palatinus Rheni, com-
 missio praelio non procul ab Heydelberga inter
 Rhenum & Neccarum, tres Principes capit 1.
 In ij (alijs pridie) **CAROLVM** Marchionem
 Badensem, **IOHANNEM** eius fratrem Epi-
 scopum Mediomatricæ, & **HVLDERICVM**
 Comitem Wirtebergensem, defensores Adolphi
 Nassauensis, qui à Romano pontifice designatus
 erat Archiepiscopus Moguntia, contra Diethe-
 rici Comitem Isenbergensem, quibus in arcem
 deductis & consilio Principibus digno exceptis,
 prohibuit apponi panem, eundq; postulantib. res-
 sit renunciari: Voluisse se illos commonescere:
 bella sibi geri debere: Et petatur hostis, non inno-
 cens turba agricolarum fame necetur, quorum
 segetes ipsi contra iura belli crudeliter vastas-
 sent, & frumentum iam importatum succensis
 pagis corrupissent. Eisdem tamen postea grandi
 redemptos pecunia dimisit. Eber.

MAHMETES classem misit in Insulam **MI-
 TYLENEN**, qua & Lesbos dicitur, eamque
 caeso Dominico Catalusio Lesbii Principe, occu-
 pavit, & omnem ferme Insulanorum multitu-
 dinem Constantinopolim tanquam in Coloniam
 abduxit. Leonclau. Cuspinianus.

LAONICVS CHALCONDYLES Athe-
 nensis historiam suam de origine ac rebus gestis
 Turcarum circa hunc annum terminat.

IOHANNES TRITHEMIVS, Abbas
 Spanheimensis, nascitur in pago ad Mosellam,
 1. Februarij.

GEORGIUS PYRBACHIVS Bau. cr. Mathematicus, mor. Vienna 8. April. æt. 37. Eber.

FRIDERICVS Imp. obsessus fuit in arce Viennensi à ciuibus, Unde coactus fuit Imperator à Rege Boëmæ GEORGIO PODIEBRACIO auxilium petere. Boëmus Fridericum liberavit, arte vsus, Et neq. periret, neq. Vinceret. Imperator Et gratus esset Georgio, creauit filios ipsius PRINCIPES MONSTERBERGENSES, quorum familia adhuc superstes est. Et inter hos hodie rerum potitur Illustriss. ac laudatissimus Princeps ac Dn. Dn. CAROLVS Dux SILESIAE, Olsnensis Et Monsterbergensis, &c. quem DEVS propotens Ena cum Illustriss. duob. filijs HENRICO VVENCESLAO, Et CAROLO FRIDERICO Ducibus SILESIAE, Olsnen. Et Monsterberg. in publicum patria vsu Et commodū diutissime viuere, Valere Et flo. ère sin. it.

Ridiculum est, quod Culpinianus narrat, MAXIMILIANVM puerum cum parentibus in arce clausum, matrē rogasse, vt ei perdicem aliquando daret, postquam hordeo iam pluribus diebus vesceretur. Quæ illachrymans: *Vtinam*, inquit, *mi fili, pater nos non deficiat.* Quidam verò Scholasticus indignè ferens Principum inedia, quantū duobus tribus aureis nummis ex volatilibus, perdicibus, capis & carnib. ferinis comparare potuit, succinctus ac suffar. cinatus, superinducti longiori veste scholastica fossam arcis insiluit, & per cuniculum ingressus Maximiliano hæc dona obtulit. Hunc deinceps Cæsar liberalius perpetuò dilexit ac fouis.

BLONDVS, FLAVIVS historicus celebris Et multorum Pontificum Romanorū Secretarius, moritur Roma 4. Iun. æt. 71. Fend. Laurent. Schraderus in monum. Italia habet an. 75.

FRIDERICVS Elector Saxoniae, conditor Academiae VVitebergensis, nascitur 17. Ian.

CLIMACTERES DOMVS SAXONICAE.

Quidam ab hoc anno inclusiue, supputarunt climactericos septenarios, quibus in domo Saxonica plerunque aliquid mutationum accidisse obseruatum est. Eius rei hæc sunt exempla:
Anno 1469. natus est IOANNES Dux Saxoniae Elector, Friderici frater. 1483. Nascitur LVTHERVS. 1497. Nascitur MELANCHTHON. 1504. Primus annus aetatis Ioannis Friderici completur, & PHILIPPVS Lantgranius Hassiae nascitur. 1511. Lutherus Urbe Roma Vitebergam reuersus. 1518. Mutatio religionis in Saxonia. 1525. Obijt FRIDERICVS Elector. 1532. Obijt IOANNES, Friderici frater. 1539. Obijt GEORGIUS Dux Saxoniae, successit Henricus, Mauritij & Augusti Electorum parens. 1546. Obijt LVTHERVS, & exarsit bellum Saxonicum siue Smalcaldicum, quod gessit Carolus contra Principes confederatos. 1553. Obijt MAVRITIVS Elector, succedente ei fratre AVGVSTO. 1560. Obijt MELANCHTHON. 1567. GOTH A capta: 1574. IOACHIMVS Camerarius obijt. Idem fatalis fuit Academia VVitebergensi. Hæc ita accidisse certum est: sed futura ex his extruere incertum ac superstitiosum: si quid experientia dictauerit, de eo demum assueceremus, futurorum scientiam, dispositionem aut dispensationem soli Deo piè tribuentes & commendantes.
IOANNES PICVS Comes Mirandulæ & Concordiæ Dominus, vir diuino ingenio, nascitur 24. Februarij.

IOANNES VIRDVNGVS de Hufort Mathematicus nascitur 14. Martij. Garc.

A condito templo Salomonis huc vsq; an. 2500. id est, 50. Iubilæi, à morte Ottonis M. 490.

CORONATIO MATTHIAE REGIS VNGARIAE.

1434

FRIDERICVS Imp. Vngariæ petentibus restituit Vngarici regni Coronam, quæ penes ipsam fuerat an. 24. Itaq; **MATTHIAS CORVINVS** ea coronatur anno regni sui 6. die Cæne Domini, 18. Martij, vel Et alij, die Paschæ. Vngar. Chron. cap. 136. Bonfin.

1464

STEPHANVS Rex **BOSNENSIS**, & iure uxorio **Serua** ac **Rascia Despota**, bello petitus à **MAHVETE** Turc. Imp. & obsessus **Ititza**, blanditis Tyrannus è castello ad colloquium euocatur. Verum nullas metuentis insidias, sed pace inita fretus, in castra cum venisset, iussu Mahumeti captus, & cute vivus exutus est, ac iusto Dei iudicio cum vita regnum, quod patri dolo eripuerat, amisit. Hoc modo **BOSNA**, **RASCIA** & **SERVIAE** magna pars in Turcarum potest. item peruenit, annis 11. post captam Constantinopolim. Leonclaus. in Pand. Turc. & Drechslerus.

Obierunt:

I. AENEAS SYLVIVS, aliàs **PIVS II.** Papa, decessit circa 14. vel 15. Augusti, cum vixisset an. 58. mense 9. d. 27. Plat. Eius quasdam sententias recitat Platina: Litigatores, dicebat, esse aues: forum, aream: iudicem, rete: patronos, aucupes. Vinum quod mentem excitet, non quod obriuat, sumendum. Hostem in se nutrire, qui nimis filio ignoscit. Dignitatibus homines dando, non dignitates hominibus. Qui multos regit, à multis regatur oportet.

Regem

Regem qui nulli fedit, inutilem esse: nec meliorem, qui omnibus credit. Vt in mare flumina omnia, sic vitia in magnas aulas fluere. Lubricum esse primum apud Reges locum. In rebus diuinis non qua ratione probetur, sed à quo dicatur animaduertendum. Plebeijs argenti, nobilibus auri, principibus gemmarum loco literas esse debere, &c. Hic Aen. Syl. cum quædam suppressisset ac damnalet Pontifex, quæ priuatus scripserat, hoc scōm ite à quodā notatus est: Quod Aeneas probauit, Pius dānauit. Successit PAVLVs II. PP. sedit an. 6. m. 10. d. 29.

II. FRIDERICVS II. Elector Saxoniz, Lipsiz 7. Septemb. ætat. 53. gubernationis 36. sepultus Misnæ in templo Cathedrali, successit in Electoratus dignitate ERNESTVS filius, pater Friderici Sapientis. Fabric. (Eber. ad præced.)

III. NICOLAVS CVSANVS Germanus, Cardinalis & Episcopus Brixienfis, Theolog. Rhetor, Mathematicus & Philosophus, Romæ 11. Augusti, ætat. 63. Tritth.

III. ANGELVS de ARETIO Iuriconsultus. Freymonius in Symphonia iuris Chronolog. Ab hoc anno initium sumit historia PHILIPPI COMINAEI de rebus LVDOVICI XI. Galliarum Regis, & Caroli Burgundia Ducis. LVDOVICVS XI. regnare cæperat in Gallijs anno 1461. regnauit an. 23.

1468

LAVRENTIVS VALLA Romanus, Alphonsi Regis Secretarius, optimè meritis de lingua Latina, obiit Romæ Cal. Augusti, ætat. 50. sepultus in Laterano, vbi fuit Canonicus. Hic omnes fermè Latinos Scriptores reprehendit: vni Quintiliano assurrexit. In hunc feuerum censorem scriptorum Latinorum iam mortuum ita quidam lusit, teste Tritthemio:

*Nunc postquam manes defunctus Valla petiuit,
Non audet Pluto Verba Latina loqui.
Iupiter hunc cæli dignatus honore fuisse,
Censorem lingua sed timet ipse sua.*

Pax inter POLONOS & CRUCIFEROS
*in Prussia Torunij facta 19. Octob. ea condi-
tione, ut Magister Ordinis cum suis Cruciferis
semper sint in fide & clientela Regum Polono-
rum, idq; solenni iuramento confirmatum est.
Hoc modo PRUSSIA ab Imperio auulsa, Po-
lonia coniuncta est. Chron. Polon.*

FINIS CAPTIVITATIS BAR- baricæ literarum politicorum.

ERASMVS ROTERODAMVS, nascitur die Si-
monis & Iudæ 28. Octob. Alij ad præced. Sed
Cardanus ad seq. Nos ex illius scriptis annum
inter hos duos medium collegimus. Est annus
à finita & soluta captiuitate Babylonica 2000.
Erasmus rudimenta Linguz Latinæ & Græcæ
didicit Duentriæ in Schola Alexandri Hegij,
qui cum aliquando Rudolpho Agricolæ Scho-
lasticorum scripta monstrasset, petulit Rudol-
phus Erasmicum scriptum cæteris, propter in-
ventionis acumē, orationis puritatē, & figuras
aptè seu flosculos interspersos, eoq; adeo dele-
ctatus est, ut accersito ad. se Erasmo dixerit:
Tu eris olim magnus: vel ut alius quidam red-
didit: Tu nisi me fallant omnia magnus eris.

IOANNES AVENTINVS cognom. Tur-
maius Annalium Bororū autor, Abusina Ba-
varia oppido nascitur.

5436

GEORGIUS CASTRIOTVS ob virtutem
dictus Scanderbegus, Epirotarum Princeps, qui
Turcicam rabiem à Castatione Epiri & Vnga-
ria annos 24. arcuerat, febris extinctus obiit die
27. Ian. Lyssi ad Drillum annum, an. æt. 63.

à morte

1466

à mortie Philippi Macedonis & Regno Alexandri Magni 1800.

71 SIGISMUNDVS I. Rex Polonia, nascitur 1. Ianuar. 1467

8 PAVLVS III. PP. nascitur 28. Febr. Cardan. 1468

LEODIVM Vrbs à Caroli Burgundia Ducis exercitu captum, diripum, incensum atq. vastatum est, & sexcenti infantes orbat matrib. & nutricibus in Mosa fluuio submersi sunt, die 30. Octobris. Cominaus, Gaguin. Naucl. Vrsip.

9 FRIDERICVS Imp. religionis gratiâ media hyeme Italiam ingressus, paruo comitatu Romanam contendit (vt loquitur Cranzius) nemini formidabilis, paucis etiam fortè venerabilis. Peregrinum Romipetam Itali transire sinebant, si non irridebant, excepit eum Paulus Pontifex perbenignè pridie natalis Christi. Cranz. Volaterranus scribit, se quoq; interfuisse huic cœtui patrum & ciuium Roman. à quibus Fridericus exceptus sit prima Vigilia noctis natalem Dominicum præcedentis, facibus noctem vincentibus. 1469

IOHANNES Elector Saxonie, nascitur 29. Iunij.

0 MAHVMETES occupata EVBOEA Insula, quam Veneti tunc tenebant, Metropolitim illius CHALCIDEM solo aquauit, crudelissimè interfectis omnibus & trisq; sexus, &c. Drechs. Naucl. Leonclavius. Palmerius. 1470

NICOLAVS PEROTTVS, Episcopus Sipontinus C. S. E. claruit hoc tempore.

Nati sunt :

I. PETRVS BEMBVS Cardinalis 20. Maij. Cardan.

II. BILIBALDVS Pirckamer Noriberg. 4. Decemb. Garc.

Rex PORTVGALLIÆ magna classè fretū GADITANVM transgressus, magnæ MAVRITANIÆ

NIAE oppida TINGAM ARGILLAMq; expugnauit: multasq; alias ciuitates in Mauritaniae finib. Turcis ademptas suo imperio adiecit. Palmerius, Drechlerus.

VLADISLAVS Praga coronatus est 21. Augusti. Mechou.

Nati sunt:

I. GEORGIVS Dux Saxoniae 27. (alijs 26.) Augusti.

II. ALBERTVS DVRERVS Pictor excellentiss. 20. Maij. Carulan.

Obierunt:

I. PAVLVs II. PP. 5. Cal. Augusti: cuius morte etiã historia PLATINAE terminatur. Successit Xystvs IIII. 5. Id. Augusti. Sedit an. 13. d. 5. Hic primus Maiestati Pontificie, quæ antea religione tantum colebatur, arma quoq; & terrorem addidit. Panuin.

II. FRIDERICVS II. Elector Marchio Brandeb. 10. Februarij. Hic primus scripsit se Stettini & Pomeraniae Ducem. Successit ei frater ALBERTVS, cognomento ACHILLES Germanicus. Iust.

III. GEORGIVS PODIEBRACIVS, Rex Boemiae, mor. ex hydrope 22. Martij, æt. 50. cuius obitum antecessit mors Rochezanae Hussitici presbyteri diebus 15. Post Podiebracium VLADISLAVS Casimiri Regis Poloniae primogenitus creatur Rex Boemiae feria 2. post Vrbani, die Lunæ 27. Maij.

IIII. DIONYSIVS RIKEL Carthusianus, cuius extant Scholia in textum Bibliorũ, 12. Martij. Dionysius hic (Tritthemij verba recito) tot ac tanta scripsit, vt numero opusculorum, præter Augustinum, apud Latinos parem habuerit neminẽ. Contemplationi & orationi cum tanto feruore instabat, vt cum nil scribere potuisset

tuisse vnquam putares : rursus in scribendo ac legendo tam sedulus erat, vt nec orare, nec contemplari cum posse vnquam æstimares. Erat parcissimi somni : cibi & potus abstinentia admirabilis, qui die ac nocte in lege Domini meditari dulce iudicabat : semper autem scribens aliquid vtile, aut legens : ita vt & lectionem oratio sæpè interromperet : & orationem lectio sacra frequenter exciperet. Tritthemius.

INGOLSTADIENSIS Academia hoc anno fundata dicitur : alij 1420. Iust.

Hoc tempore in Italia floruerunt, RVPERTVS de Lycio Franciscanus, qui Roma fuit concionator : POMPONIVS Latus, & DOMITIVS Calderinus. De Pomponio ridiculè refert Ludouicus Vives, eum adeò deditum fuisse linguæ Romanæ, vt Græcæ non ausus sit attingere, ne qua peregrinitate contaminaret Latīnam. Tantus fuit admirator Romanæ vetustatis, vt Christiano Petri nomine reiecto, se dixerit Pomponium : celebrabat natalem Urbis, & colebat Romulum, seq; Dictatorem nominabat. Quoties marmor aliquod vetus effodiebatur ex Urbis ruinis, illi chrymabat : rogatus cur id faceret : Admonitu, inquit, temporum meliorum ploro. Domitius vero Calderinus ne Missam quidem volebat audire, & cum ab amicis ad eam duceretur, dixisse fertur : Eamus ad communem errorem. Hec Vives.

BESSARION natione Græcus Constantinopolitanus moritur 18. Nouemb. Hunc virum ob excellentem eruditionem & vtriusq; linguæ facundiam Eugenius PP. in ordinem Cardinalem asciuit, eiusq; domus Romæ instar Academicæ studiosis omnibus patuit. Tantillum tempus exactum est, ex quo Romæ vixerunt primarij Episcoporum, qui Græcis atq; adeò

Asiaticis Ecclesijs præfuerunt, nō quidē titulo tenus, sed reipsi tales, & doctrina, gravitate ac pietate maximis Ecclesijs per Græcia digni. Fuit Bessarion vir spectatissimę pbilitatis, doctrinę & gravitatis: apud quē Græci multi, arma Turcica fugientes, certissimū salutis portū inuenerunt. Ei familiares fuerūt: Trapezūtius, Gazæ, Argypylus Gemistus Plethon, Philadelphus, Blodus, Aretinus, Poggius, Valla, Perottus Episcopus Sipontinus (aut Corinthus) Campanus, Plarina & alij.

5443

MAHMETES Imp. Turc. **VSVNCASA** NI Persarū Regi exercitū 80000. Turcarū bellū intulit: cuius prælo peracti commissio, cū exercitū denecit, & in fugā coniecit, filio ipsius **ZENIALE** capto & irradato, circa mensem Maiū. Leoncl. in *Annal. Turc.* Drechfler. ad sequentem an. refert.

1473

IOANNES Capnio (Reuchlin.) scribit se hoc anno Parisijs didicisse Græcā linguā ex discipulis Gregor. Tiphern. Hic postea ferē primus Græcas literas in Germaniam intulit. Nati sunt:

- I. **HENRICVS** Dux Saxonie, pater **MAVRITII** & **AVGVSTI** Electorū, 16. Martij.
- II. **NICOLAVS** **COPERNICVS** Mathematicus insignis 19. Februarij, minus 48. post horam 4. pomerid. Torunij in Borussia.

5444

FRIDERICVS I. Dux Lignic. & Breg. coniugem duxit Ludomillem Georgij Podiebracij Regis Boëmiz relicta filiam, mense Septembri.

1474

5445

XYS TVS IIII. Iubileum ex 50. anno ad 25. contraxit & reduxit, ac celebrauit hoc anno Iubileum Pontificium quintum. Idem festum Conceptionis Mariæ confirmavit.

1475

STEPHANVS Moldaviae Princeps, vir magnus & bellicosus, Turcas ad eam Danubij partem, quam Moldauiam & Valachiam appellant, die 17. Ianuarij memorabili strage cecidit. Leonclaus. in *Annal. Drechfl.* & Palmerius.

Ingen.

*Ingens agmen locustarum peruagatum est Ungari-
am, Morauiam, Poloniam & Silesiam, adeo ut
densitate conspectum Solis adimerent, & exa-
mina in longitud. & latitud. in miliare & num-
cum dimid. extendere, 31. Martij. Cromer.*

Nati sunt:

I. LEO X. Papa 9. Decemb. Cardin. Panuin.
11. Decembris: ante natum Lutherum 8.

II. GEORGIUS de FRONSPERG heros præ-
clarissimus & bellicosissimus, in arce Myndel-
haimensi. Crus. in Annal. Sueuicæ.

46 FRIDERICVS Buarie Dux, Comes Palat. Rhe-
ni, Elector, mor. 12. Dec. æt. 51. sepultus Hey-
delbergæ: cuius Sarcophago inscriptum est:
*Friderices, &c. salus patriæ, prædonũ fulmen,
tres illustres hostes vicit, Principatum auxit, &
piæ Viuæ excessit. VVimpfeling. Fuit eius Vita
sociæ Virtus, Gloria mortis comes.*

47 CAROLVS Audax seu bellator, Burgundia Dux
potentissimus, Caroli V. Imp. proauus, post varia
bella, intra octennium plerumq; feliciter à se gesta,
tandem ab Heluetijs gemina clade, breui admodum
tempore affectus, et à Renato Lotharing. Duce,
eiusdemq; copijs auxiliarijs. apud Germanos &
Heluetios cõquisitus, ad Nansciũ oppidũ exercitus
suo partim caso, partim in fugã verso, superatus
in acie, miserè occubuit 5. Ian. æt. 44. Corpus de-
mortui Principis postridiè repertũ, è glacie, qua
totũ illud astrinxerat, euulsũ, et in oppido iuxta
Principũ monumẽta satis honorifice sepultũ est.
De hoc Carolo ita Philip. Comin. qui ei familia-
ris fuit: Hic, inquit, est exitus potētissimi Prin-
cipis, quo maiore ad vicinos Reges atq; popu-
los autoritatẽ nemo habuit. Qua potissimũ re
Deũ in se vehemētiũs cõcitari, nõ faciliẽ dixe-
rim, nisi quòd omnẽ, qua fruebatur, felicitatẽ à
suo pẽdere putabāt ingenio & virtute. Præditus
erat

1476

1477

erat sanè multis eximijs dotibus : operam dabat , vt homines excellenti virtute familiares haberet : multis cupiebat bene facere : suorum negotia & controuersias cognoscebat ipse , & liberaliter eos audiebat. Quam diu cū eo vixi , ingenio erat satis placido : postea verò crudelior euasit , quæ quidem res indubitatum erat signum futuri occus. In cultu corporis & vestitum luxu alijsq; rebus omnib. propè nimius erat : cupidissimus erat gloriæ , eaq; fuit præcipua causa , cur bella susciperet. Hoc enim spectabat imprimis , vt , sicut prisci quidam heroës , celebraretur. Animi magnitudine , robore & audacia nulli cedebat. Non facile dixerim , illi ne Deus , an ipsius populo magis fuerit iratus. Interfectus enim ipse fuit tēporis ferè puncto , sine vllō maiori ciuciatu : sed eius prouinciæ ab eo tēpore perpetuis bellis diuexantur , &c. *Hic fuit exitus gloriæ & maiestatis Ducum domus Burgundia , quorū hic Carolus fuit postremus.*

VENETORVM copia à Turcis , duce MARECHHO , ad amnem Sontium propè castra Gradiſcana in foro Iulij ad internecionē caſa & proſtigata ſunt : In quo pralio ipſe Veneti exercitus dux HIERONYMVS Veronenſis vna cum filio ſuo occubuit : reliqui viri illuſtres capti , & quicquid villarum inter Sontium & Tiliauentum amnes fuit , ad Vtinum & ſq; ferro , flammi & rupini denaſtatum eſt. Antonius Sabellicus lib. 6. de Veruſt. Aquileſe.

Academia TVBINGENSIS cōſtituta ab EBERHARDO Duce VVittebergenſi : cuius primus Rector fuit IOHANNES Nauclerus.

De hoc Eberhardo id quoq; refertur : In conuentu VVormatiensī , cū Saxoniz Duces vocallent ad cœnam Duces Bauariæ , Palatinos & ipſum , & ſinguli ſuarum regionum ornamenta prædicarent,

carent, alij venas metallicas, alij vrbes, alij frumenta & vinum: sedit tacitus auditor EBERHARDVS. Ibi tandem Albertus Saxonie Dux, cur non iubemus etiam Ducem VVirtembergensem de sua patria loqui? Respondit hic modestè: Scio, vestras familias potentia, autoritate & opib. antecellere, nec vobiscum cedere possum, sed cōtentus sum meo, & scio me Deo gratitudinem debere. At vnum hoc prædicare me posse existimo: Securus in medio æstu in campo & solus in gremio cuiuslibet meorum ciuium dormire possum. Quid significaret non obscurum erat.

MAXIMILIANVS Friderici Imp. filius MARIAM Caroli Ducis Burgundie iam defuncti filiam & heredem in matrimonium vna cum regno Burgundie accepit. Volater.

Nati sunt:

I. HERMANNVS Archiepiscopus Colonienfis Elector 13. Ianua. Eber.

II. IOHANNES SCHONERVVS excellens Mathematicus die 16. Ianuarij, minutis 7. antè vndecimam horam noctis, Carolostadtj in Francia. Eber.

Obierunt:

I. VSVNCASANES, qui Persis, Parthis, Medis ac toti penè Orienti præfuit: cui successit filius maior natus: qui vt regno solus potiretur, capite fratres suos truncavit. Drechl.

II. IOHANNES REGIOMONTANVS Mathematicus, Romæ, ætat. 41. alij ad præced.

III. ALEXANDER de IMOLA IC. & legum interpres clarissimus, qui Commentarios scripsit ad ius Ciuile, Bononiæ, ætat. 53. professionis 30. Schrader. in monum. Italia.

III. BARTHOLEMAEVS CAEPOLLA IC. cuius scripta nota sunt. Forster.

IOHAN-

IOHANNES Keisersberg factus est Concionator in templo Argentinenſi. Paralip. Vrsp.

MAHV METES Turcarum Imp. CROIAM Epiri Urbem munitiſſimam (poſtquam eandem ad Undecimum & ſque menſem graui obſidione preſſiſſet) fame tandem coactam, in deditiorem accepit. Marin. Barletius.

Idem MAHV METES SCODRAM, Macedonia ora caput, diu obſeſſam & oppugnatã Venetiſ deditiione extorſit. Barletius, Leonclau.

Nati ſunt:

I. PHILIPPVS Rex Hiſpaniæ, pater CAROLI V. Imp. 23. Iunij, ab obitu Alexandri Magni 1800.

II. LVDOVICVS Palatinus Rheni Elector 2. Iulij.

III. CONRADVS PELLICANVS 9. Ianuarij. Rubeaci. Hic fuit ex primis, qui linguã Ebraicam in lucem reuocarunt. Nam vno eodemq; tempore Tubinga, vñã cum Capnione (qui primus in Germania hanc linguam excolere cepit) Ebraica lingua operam dedit, poſtea anno 1526. Tigurum vocatus publicè ſacram linguam docuit, & ſuis in omnes Veteris & Noui Teſtamenti libros commentarijs doctrinam Euangelicam non parum propagauiſt. Lauaterus.

IIII. LILIVS GREGORIUS GYRALDVVS 13. Iunij, Ferrariæ. Operum eius duo extant Tomi impreſſi Baſileæ.

THEODORVS GAZA Theſſalonicenſis, græcè latineq; doctiſſimus, qui lib. Ariſtotelis de Animalib. magna cum laude vertit, obiit Roma.

IOHANNES VVESELVS Groningenſis, Concionator VVormatiensis, damnatur ab Inquiſitoribus hæreticę prauitatis Moguntia, quod de Indulgentijs, Ieiunio & alijs articulis quedam à communi ſententia eius temporis aliena docuiſſet.

HIERONYMVS ALBANDER *Cardinellus Brun-*
dufinus, Mortuus in Carnia natus est. Schrad.

3450

IVBILÆVS MVNDI 1109. *Mosis 59.*
pradicationis Christi 29.

1480

TVRCAE exercitu sexaginta millibus militum
instructo, à STEPHANO BATHOREO
Transylvania Vauoda, & PAVLO KI-
NISIO Comite Temesuariensi. praelio superati,
& Turcarum 30000. Vagaverum vero 8000.
caesi sunt. Bonfinius.

Eodem anno RHODVS à Turcis, iussu MAHV-
METIS Turc. Imp. maximis copijs à MESI-
TE Bassa Velis obsessa est. Verùm PETRVS
ALBVSSONIVS Gallus, magnus equitum
Rhodiensium Magister, eos damnis gravissimis
adfectos, fortiter repulit: ita ut toto obsidionis
tempore ad triginta Turcarum millia perierint.
Leonclau. in Annalibus.

HYDRVNTVM *Apulia urbs maritima, ampla*
& populosa, à Turcis post Rhodianam cladem,
duce ACHMETE Bassa, capta est, interse-
ctis Christi. mcrn plus quàm 12000. siletem 22.
fuga elapsis. Turckem. lib. de Spiritib. Drechst.

RVDOLPHVS *Agricola, die 3. Febr. abscluit*
de Inuersione Dialectica libros lectu dignissimos.
 IOHANNES *Capnio Grammaticam Græcam*
à se scriptâ titulo μὴ γοτταὶ εἶξε publicè pro-
legit Pictavi. Praefat. gram. Ebraice.

FRIDERICVS II. *Dux Lignicensis, FRIDERI-*
CIIII. & GEORGII II. parens, nascitur
12. Febr.

DVGLOSSVS *Polonicus historiographus mo-*
ritur 29. Maij. Mechou.

3451

MAHVMETES II. *Turcarum Rex novus &*
PRIMVS IMP. Orientis, qui Constantino-
polim caput, extinguatur colicis dolorib. in pratis
Sl. r. i

1481

Sitra Bosphorum, cum praelatum iret contra Sultanum Aegypti, 3. Maij, an. at. et. 51. regni 30. à captiua Constantinopoli 28. Successit die 18. Maij primogenitus eius BAIAZETES II. Turcarum Rex decimus & SECVNDVS IM P. Orientis: qui paulo post fratrem suum Sultanu ZEMEM qui alias Zizimus appellatur, praelio vicit & fugauit. Leonclaus Cuspin. Drechsl.

IOHANNES Capnio ornatur titulo Doctoris Iuris Pisanus.

Nati sunt:

- I. CHRISTERNVS Rex Daniæ, 2. Iulij, Eb. alij 1. Iulij.
- II. CASIMIRVS Marchio Brandeb. 27. Septemb. hora 6. ante merid.
- III. FRANCISCVS à Sickingen, Eques Francus 1. Martij.
- IIII. HIERONYMVS Schurff LL. Doctor clarissimus, 12. April. hora 5. matutina in oppido S. Galli apud Heluetios.
- V. VVOLFGANGVS Fabricius Capito, Ecclesie Argentinensis Minister. Hagnox.

Obierunt præterea:

- I. FRANCISCVS Philelphus, Equestria ordinis, Poëta prestans, Bononiæ, propemodum nonagenarius, & adeo pauper, ut ad funus effundendum & cubuli & culinae instrumenta venierint.
- II. BARTHOLEMAEVS Platina, qui Pontificum Rom. Sitas scripsit, peste extinctus Romæ. Trith.

1452

MARIA Maximiliani Imp. corinthe, & CAROLI V. Imp. auis, equo lapsa 2. Martij, cum fracto femore omnem tractationem loci affecti per verecundiam refugeret, post aliquot dies obiit, anno quinto post ingressum Patri Caroli interitum,

1482

ritum, relicto filio PHILIPPO quadrimo & filia Margareta.

Nati sunt:

I. FRIDERICVS II. Elect. Palat. Philippi filius 9. Decemb.

II. IOHANNES *Haußsheim*/ dictus Oecolampadius, minister Ecclesie Basiliensis, in oppido VVinsperg.

III. GEORGIUS Spalatinus, Theologus.

1453 IOHANNES Trithemius designatur Abbas *Spanheimensis* 29. Iulij, ubiq; commoratur & q; ad annum 1505.

1483

Nati sunt:

I. MARTINVS LVTHERVS, qui primus mutationem doctrinae in Ecclesia nostro seculo instituit, natus patre Iohanne & Margareta matre, Islebij, 10. Nouemb. paulo ante mediam noctem, cum posttridie dies Martini incidere in diem Martis. Hinc ad Leonis X. Pontificatum anni 30.

II. NICOLAUS Ambsdorfius Theologus, nobili genere, prope VVurtzenam Misniae, 3. Decembris.

LVDOVICVS XI. Rex Gallia die 30. Augusti (*Maß. habet 30. Iulij an. regni 22.*) obiit. Successit eius filius CAROLVS VIII. qui regnavit an. 14. Tel. Onuph. Hunc pater noluit plus Latini sermonis discere, quam illa quinq; verba: Qui nescit dissimulare, nescit regnare.

1454 IOHANNES Lichtenbergius describit infignem coniunctionem Planetarum Saturni & Iouis, quae hoc anno die 25. Nouemb. horis 6. minutis 4. post meridiem transiit acciderit, in Scorpiore.

1484

Nati sunt:

I. IOACHIMVS. I. Marchio Brandeb. Elector V. 21. Febr. hora 10. post merid.

Hh

II. Ge-

II. GEORGIVS Marchio Brandeb. Onolsbachij, 4. Martij, hora 1. ante merid.

III. IVLIVS CAESAR Scaliger, BENEDICTI, Viri & bellatoris fortissimi, ex antiquissima & nobilissima SCALIGERORVM Principum quondam VERONENSIVM familia oriundi, filius, IOSEPHI pater, in castris Ripa, ad caput lacus Benaci, loco ditionis Scaligerorum, die 23. Aprilis.

IIII. IOACHIMVS Vadianus, Medicus, Poëta & Geographus excellens, sub finem mensis Novemb. aut Decembris, in ciuitate Sangallensi in Heluetia.

V. HVLDRICHVS Zyvinglius, Theologus, apud Toggienfes Heluetios in oppido Sum Widenhouß / honesto apud suos loco, Cal. Ianuarij. Pantal. refert ad an. precedentem.

VI. B. PAVIVS SPERATVS a Rutilis, nobilis Sueuus, Theol. 13. Decembris.

XYSTVS IIII. PP. obiit Idib. Aug. Huic successit INNOCENTIUS VIII. Sedit an. 7. m. 10. d. 27.

Hoc tempore in Italia floruerunt ANTONIVS Sabellius celebris Histeriographus, MARCELLIVS Ficinus, qui Platonem versit, HERMOLAVS Barbarus, IOHANNES PICVS Mirandulanus, ALDVVS Manusius & ANGELVS Politianus. Item NICOLAVS Eremita Helueticus, summa abstinentia, Spirituq. prophetico coruscans.

Est annus ab exitu ex Aegypto 3000.

5455 VIENNA Vrbs à MATTHIA Rege Hungariae, fame execrabili expugnata, sese dedidit MATTHIAE Cal. Iunij, cum modicus Vnus farina venderetur 107. siccitatis. Ronsin. Vng. Chron. Eber. 2. Junij.

STEPHANVS MOLDAVIAE Princeps, obiit.

obedientia Imperio CASIMIRI Regis Polonia iuramento die 15. Septembris sese subdidit. Leonclau.

Eodem anno STEPHANVS Moldauorum Princeps, CASIMIRI Regis Polonia cliens, à Polonia desertus, BESSARABIAM, & extrema Valachia ora ad mare nigrum suam, qua CHILIVM & KYLIAM olim ACHILLEAM & MONCASTRVM oppida continet, à Turcis sibi ereptam amisit. Leonclau.

Nati sunt:

I. IOHANNES Bugenhagius Pomeranus, Theolog. 24. Iunij.

II. BARTHOLEMAEVS Latomus Iurisconsultus natione Belgæ, cuius scripta contra Bucerum extant.

Hoc anno die 28. Octob. ætatis circiter 42. explevis, obiit RVDOLPHVS Agricola Groningensis, natione Frisius, Iohannis Dalburgij Episcopi Wormatiensis præceptor: sepultus Heydelbergæ apud Franciscanos, cui Hermolaus Barbarus hoc scripsit Epitaphium:

Inuidi clauserunt hoc marmore fata Rudolphū
Agricolam, Frisij spemq; decusq; soli.
Scilicet hoc vno meruit Germania, quidquid
Laudis habet Latium, Græcia quicquid habet.

IOVIVS iteum celebrat: Haussisti Rudolphe Ebraicas Græcæq; literas ad eod. suspendi celeritate, ut nequiquam Groninga in Frisia, sed Ierusalem ac Athenis natus & educatus crederetur: Latinas verò tantâ felicitate didicisti ac docuisti, ut exacta puritas ac nobilis illi eloquentie Romana sberas in Oceani litore querenda & deatur. Viuent profecto in admirantium manibus tua illa in Dialecticis & Rhetoricis præcepta, & divini ingenij carmina, &c.

1456 MAXIMILIANVS Friderici Imp. filius, die 16. Febr. electus in Regem Romanorum Francofurti: coronatur in vrbe Aquensi 10. Aprilis, etat. 28.

Partitio provincie Saxonica & Misnia transacta inter ERNESTVM & ALBERTVM fratres, Duces Saxonia.

Sultanus ALCAIRI, Duce VSVNE Vsbego, Turcarum copias, quibus FERHATES Curamania Beglerbegus & Basaletis Imp. gener praeerat, prostravit & dissipavit, ipso Ferhate Bego interempto. Leonclaus.

Nati sunt:

- I. IOHANNES ECCIVS Theologus inter Pontificios primarius, 13. Novembris.
- II. HENRICVS CORNELIVS Agrippa à Netteshaim, qui de Sanitate scientiarum scripsit, 14. Septembris.

Obierunt:

- I. ERNESTVS Elector Saxon. 26. Augusti: etat. 46. Successit filius FRIDERICVS etat. an. 24. à mentis sagacitate SAPIENS dictus, qui dignitatē Electoris Saxon. obtinuit an. 39.
- II. ALBERTVS dictus ACHILLES Germanicus, Marchio Brandeb. Elector III. 11. Martij, etat. 72. Francofurti in ipsis Comitij, relicto successore filio IOHANNE Electore IIII. sepultus apud Heilprunnam Franconiae. Huius Alberti Elogium in Europa sua reliquit Aeneas Syluius cap. 39: *Hic Alberius à pueritia, inquit, educatus in armis, pleribus interfuit praelijs, quàm alijs temporis duces. Militavit in POLONIA, SILESIA, PRUSSIA, BOEMIA: nullus in Germania terra angulus, quem non calcarit armatus: duxit exercitus innumerabiles, prostravit ferocissimos hostes, expugnavit munitissimas vrbes. In congressu*

græfibus pugnam prior iniit, Victor à pralio excessit. Ulmus, in oppugnationibus oppidorum sæpè murum primus ascendit. Singulari certamine nunquam non stravit hostem. In militarib. ludis nunquam equò deiectus, cùm ipse omnes in se currentes equo deturbaverit. Quibus ex rebus non iniuria Teutonicus *ACHILLES* appellatus est: in quo non solum militares artes & Imperatoria Virtutes singulari quadam gratia reluxere, sed nobilitas quoq; generis, proceritas corporis ac venustas, & virium robur, ac facundia lingua, admirabilem eum ac penitus divinum reddidit.

III. *GEORGIUS* Trapezuntius, Romæ, nonagenarius, qui in senecta literarum omnium oblitus dicitur.

1457 *MAXIMILIANVS* Cæsar capitur à Brugenfibus ætat. 28. postea liberatus à patre.

1487

Nati sunt:

I. *CAROLVS* Dux Geldriæ, 8. Nouemb.

II. *VDALRICVS* Dux VVirteberg. 8. Febr.

III. *GALEACIVS* Capella historicus Mediolanensis, 7. Martij.

1458 Bellum *GLOGOVIENSE* gestum, quo *MATTHIAS* Rex Vngariæ *IOHANNEM* Ducem Glogouiensem, Ducatu exiit & expulit. Hic Dux Senatores Glogonia fame necauit, de quo *Curaus*. In castris *Matthia* fuerunt equites *Rascij*. Ideo hoc bellum à rustica plebe nominatum fuit *Rascianum*.

1488

Nati sunt:

I. *HELIVS* *EORANVS* *Hellus* Poëta, 5. Ianuarij. Cuner. (Eber. 6. Ian.)

II. *VLRICVS* *Huttenus* nobilis eques Francus, Poëta, 20. Aprilis, *Steckelbergæ*.

III. *OSVVALDVS* *Myconius* Theologus Basiliensis, *Lucernæ* in *Heluetia*.

IIII. HENRICVS Glareanus Hduerius, Poëta Laureatus, quem multa eius opuscula clarum fecerunt.

FRIDERICVS I. Dux Silesia Lsg. & Bregensis, Princeps pius & bellicosus, SILESIÆ totius gubernator, & præfectus LV SATIÆ superioris, obiit die 9. Maij, æt. 43.

5459

NICASIVS Iuriconsultus Coloniam venit, qui amisit oculorum lumen anno ætatis 4. Et tamen ita feliciter versatus est in literis, ut factus sit Doctor LL. & Licentiat in Theologia. Prelegit Institutiones Iuris.

Nati sunt:

I. HENRICVS Iunior, Henrici Senioris filius, Dux Brunsvicensis, Iulij parens, 10. Novembris. Sunt qui ad annum sequentem referant, & fortè rectius.

II. CAROLVS Borbonius (qui in expugnatione proxima vrbis Romæ, globo bombardæ ictus occubuit) 17. Februarij, paulò ante horam tertiam matutinam, in Gallia.

III. SEBASTIANVS Munsterus in oppido Bagelheim: cuius extat versio Bibliorū, Grammatica Ebraea, Cosmographia, variaq; monumenta.

IOHANNES VVesselus Frisius, C. S. E. obiit Groninga 4. Octobris.

5460

Fasciculus temporum hoc anno terminatur, cuius auctor fuit, teste Tritthemio, VVERNERVS Rolevvinck de Laër VVestphalus, Carthusianus, qui adhuc vixit anno 1494. ut idem scribit. Huic libello postea adiectæ sunt additiones usq; ad annum 1518.

1490

Nati sunt:

I. ALBERTVS Dux Prussiz, 17. Maij, hora 10. antemeridiana, Onolsbachij.

II. ALBERTVS Marchio Brandeburgensis, Archie-

Archiepiscopus Moguntinus, 28. Iun. hora 2. pomeridiana.

III. IOANNES VVaiivoda Transylvaniae, postea Rex Vngariae, 29. Martij.

IIII. FERDINANDVS Dux Albanus, qui in Belgico bella gessit, 25. Aprilis.

V. VALENTINVS Friedlandt Trocedorffius, Rector illustris Gymnasij Goltbergenfis, in pago Trotzendorff prope Gollitium.

MATTHIAS Rex Vngariae, Turcarum terror appellatus, Apoplexia correptus obiit Vienna 6. Aprilis, die Martis post Dominicā Palmarum, aet. 47. regni 33. Leones qui Buda detinebantur, omnes eodem die interiere. Bosfin. Matthias in regno Vngariae successit VLADISLAVS II. Rex Boemorum, filius Casimiri Regis Poloniae.

1461 Hoc anno nati sunt:

I. HENRICVS VIII. Rex Angliae, 28. Iunij, hora sesqui vndeima ante merid.

II. MARTINVS Bucerus Theologus, Sletstadij.

NICOLAVS de Creuzenach Theologus, Viennę obiit. Tritheimius.

1491

1462

NOVÆ INSVLÆ REPERTÆ
a CHRISTOPHORO CO.

LVMBO Genuensi.

1492

Memoria & consideratione dignissimum est, quod vna cum literarum & studiorum instauratione totus penē mundus renouari, & certarum opum accessione augeri & ditari cepit. Nam quod auditum mirum est, cum vntes illi (Dei beneficio) fuit hoc tempore vnus orbis, hactenus incognitus & secundus quaedam Insulas, nobis promeritisissimamq; va-

rum penu aperiret, felicem hunc noui orbis partum (vt ita dicamus) obſtrictum in morem, ſtudio, induſtria & labore ſuo adiutantibus ac promouentibus viris peregrinationum audis, & ad ſubeunda ſuſtinendaq; pericula impauido animo præditis: inter quos facile princeps fuit CHRISTOPHORVS COLVMBVS, qui hoc ipſo anno à Rege Hiſpaniæ nauibus inſtructus, Calendis Septembris ſoluit ab ipſis littoribus, quæ nauigatione multas Regionẽs & Inſulas orbis hæcenus incognitas inuenit: quas poſtea Rex Hiſpaniæ coli & frequentari iuſſit. Ea de re ita Bembus hiſt. Venetę lib. 6: Columbus homo Ligur, ingenio peracri, qui multas cmenſas regiones, multumq; maris & Oceani perluſtrauerat, tribus cum nauib. ad Inſulas fortunatas, quas Canarias appellant, proſectus, atq; ab ijs tres & triginta totos dies occidentẽ ſecutus ſolẽ ſex numero Inſulas reperit, quarũ ſunt dua ingentis magnitudinis, quib. in Inſulis Luſitania Nouembri menſe canerent, homines nudi, ingenio miti, lintribus ex vno ligno factis ſterentur. Frumentum hi habent, quod Mizem appellant, multo quàm nos, ſpica & culmo grandioribus, arundineuſq; folijs & plurimo q̃ rotundo grano, quod ſpica infixum membrana pro ariſtis veſtitur, quam quidem miti u-reſcens reijciat. Animalium quadrupedum generis habent per pauca: autum vero longẽ pluxima. Cum vno harum duarum Inſularum Rege ſcedere inſito Columbus 38. ex ſuis apud illum relictis (qui mores & ſermonem gentis addiſcerent, ſeq; breui rediturum expectarent) decem ex Inſularibus ſecum ducens, In Hiſpaniam redijt. Hæc illorum itinerum origo, inſtitutaq; ad incognitas orbis terrarum oras nauigationis hoc initium fuit. Anno autem inſequentẽ, & pollicus

citus fuerat Columbus, cum nauib. 17. & militibus & fabris & comitatu omniū generis, iussu Regum eodem rediens, propter soli bonitatem, magnitudinemq; Insulæ, oppidum opportuno loco condere, ac terram colere cepit. Arbores frondibus nullo anni tempore spoliabantur, & aut altera exceptis, quarum Hispani, præter pinum palmamq; nobis cognitam viderunt nullam. Insulares à suis Dijs, quos Zemes appellāt, eiusmodi responsa accepisse constat: Venturam eò indutam vestibus gentem, quæ regionem subigeret, & ipsorum Deos aboleret.

FERDINANDVS Rex, cognomento Catholicus, partem BETICAE, quam GRANATAM vocant, à Mauris septingentos octoginta annos (alii 878) occupatam, recepit & recuperavit, pulsusq; Saracenis & Mahometica superstitione abolita, templa Christianæ religioni condidit, & de omni regno tandem cum magni nominis gloria triumphauit: vnde & Catholici cognomentū meruisse putatur. Taraph. Vide lib. editū de expugnatione regni Granatæ.

DOMINICVS de S. Geminiano, I. C. præstantissimus, qui præcipuè in Iuris Pontificij interpretatione clarus habetur, circa hunc annum floruit. Forster.

Die 7. Nouemb. ingens saxum de cælo decidisse fertur apud Einsisheim Alsætia oppidum: quod pendet ibidem in templo, pondere æquans libras 246.

Nati sunt:

I. VVOLF GANGVS princeps Anhaltinus, 26 Iulij, in oppido Köthen.

II. IOANNES Agricola Islebius Theolog. 20 Aprilis, hora 5. post meridiem.

III. ANDREAS Alciatus, Iuriconsultus, 8. Maij. Cardan.

Obierunt:

I. INNOCENTIVS VIII. PP. 8. Cal. Augusti. Succellit ALEXANDER VI. 3. Id. Augusti. Sedit. an. 11. d. 8.

II. CASIMIRVS Rex Poloniae, 7. Iunij, aetat. 64. Mechou.

III. LAURENTIVS MEDICES Florentinus (Leonis X. Pontificis Rom. parens) qui principitum in sua ciuitate obtinebat, vita functus est Florentiae 8. Aprilis. Huius beatum ex hac vita excessum, egregie descripsit Politianus, Epist. 2. l. 4. ex qua nunc delibabimus paucula, lectorem ad integrae epistolae inspectionem remittentes. Postrema eius precatio, qua sacram Euchristiam Laurentius sumens, Christum supplex affatus est, haec fuit: *Tunc, inquit, mississime IESV, tu nequissimum hunc seruum tuum dignum inuicere? At quid dixi seruum? Ino vero hostem potius, & quidem ingratisimum, qui tantis abs te cumulatus beneficijs, nec tibi dicto unquam audiens fuerim, & tuum toties Maestatem laeserim. Quod ego te per illam, qua genus cuncte hominum complecteris, charitatem, quaeq; te celsius ad nos in terram deduxit, nostraeq; humanitatis induit inuolucris: qua famem, qua sitim, qua frigus, aestus, labores, contumelias, flagella & verbera, qua postremo etiam mortem, crucemq; subire te compulit. Per hanc ego charitatem te salutifer IESV quaeso, obtestorq;, auertis facie a peccatis meis, & cum ante tribunal tuum consistero, quo me iam dudum citari plane sentio, non mea fruius, non culpa plectatur, sed tua crucis meritis condonetur. Valeat valeat in causa mea sanguis ille tuus IESV preciosissimus, quem pro afferendis in libertatem hominibus, in ara illa sublimi nostra redemptiois effudisti.* Paulo post ingreditur cubi-

cubiculū HIERONYMVS Sauonarolā Ferrar-
ienſis, cœleſtis doctrinæ prædicator egregius:
is hortatur vt fidem teneat. Ille verò tenere ſe
ait inconcuſſum. Deinde vt quàm emendatiſſi-
mè poſthac viuere deſtinet: ſcilicet facturum
obire reſpondit. Poſtrechè, vt mortem ſi ne-
ceſſe ſit æquo animo toleret. Nihil veidò, inquit
ille, iucundius, ſiquidem ita à Deo decretum
ſit, &c. Petrum filium monuit, virtutem modò
& bonam mentem coleret, non deſuturum cœ-
litus patrocinium. Benè conſulto bonos euen-
tus paritari: & quoniam, inquit, ciuitas om-
nis corpus eſt (quod aiunt) multorū capitum,
neq; mori geri ſingulis poteſt: mementi eiuf-
modi varietatibus id conſilium ſequi ſemper,
quod eſſe quàm honeſtiſſimum intelliges, ma-
gisq; vniuerſitatis quàm ſeorſum cuiusq; ra-
tionē habeto, &c. Ita expirauit vir ad omnia
ſumma natus, & qui ſtātem, reſtātemq; to-
ties fortunam vſq; adedò ſit alterna valiſſimo-
ne moderatus, vt neſcias vtrum ſecundis rebus
conſtantior, an aduerſis æquior ac temperan-
tior apparuerit. Ingenio verò tanto fuit, vt
quibus in ſingulis excellere alij magnū putant,
ille vniuerſis pariter emineret. Literatos ho-
mines magno ſtudio compleſcebatur, multum
honoris & reuerentiæ ijs exhibebat. Multum
operæ in conquēdīs toto orbe terrarū lin-
guæ vtriuſq; voluminibus poſuit, immanes-
que ſumptus ea in re fecit. *Hæc Politiānus.*

Reliquit LAURENTIUS tres liberos, qui omnes
breui tempore & principatu & ciuitate eiecti
exulatiū ebiciunt. Poſt annos veidò 21. IOAN-
NES Medicus, Laurentij filius, ſummum Pon-
tificatum Romæ adeptus, dictus eſt LEO X.
Perpetua ſanè memoriā literarum ſtudio-
ſi debent, Laurentio Medici, qui cū opibus &

autoritate polleret, post NICOLAVM V. Pontificem Romanum, sua liberalitate linguarum & artium instaurationem in Italia plurimum adiunxit, inuitatis ad se viris doctis & Græcæ profugis. Vnde velut ex celebri Emporio præclaras literarum incices in Germaniâ importarunt nostri homines, quorum primus fuit RVDOLPHVS Agricola: proximus ab hoc IOHANNES Capnio: tertius Magnus ille ERASMVVS Rotterodamus.

§463

Tarca CHADVM E Bassæ (qui Leonclavio IACVPPES Aga dicitur) duce, Illyricorum, Vngarorum & Croatorum coniunctis copiis, quorum præcipui duces fuerunt EMERICVS Dracenus & BERNARDINVS Franzepianus, in apertis Liburnia campis (quæ nunc CROATIA est) non procul à Sano flum. magno prælio ceciderunt die 9. Septembris: ita ut Christianorum 5077. ex hostibus vero circiter 1000. occubuerunt. In huius stragis Christianis illata testimonia, caesorum cadaueribus iussu Bassæ, capti & quasi absorti, & plenè vehiculis Constantinopolim transmissi sunt. Borfin. Leonclav. Cuspin. Drechsler. & alij.

1493

Ab hac clade decurrerunt anni 100, vsq; ad prælium SISSECCANVM Anno 1593: cum Turcis feliciter commissum: quo CROATIA hoc dedecus diuina vltione quasi absterfit.

Inaudita lues, quæ vulgò nominatur SCABIES GALLICA, hoc tempore in Europa multos homines inficere cepit, & prælatim alij atq; alia loca riuensit. Augescentibus hominum peccatis, auxit Deus pœnas peccati.

Nati sunt:

- I. IVSTRVS Ionas Northusianus Theol. 5. Jun.
- II. SIMON Grynæus de bonis literis benè meritus: cuius scripta sunt in mediò, Feringæ Susuæ oppido,

FRIDERICVS III. Imperator mortu' Lydzij, atat. 78. die Lunæ post assumptionis Mariæ, 19. Augusti, quo etiam Cæsar Augustus ante annos 1478 obierat. Fuit duobus annis maior Augusto, & ab eodem tribus in imperio annis superatus: quod hic an. 53 mens. 3 dieb. totidem, Ille verò 56 an. regnavit. Sepultus Viennæ in eccl. D. Stephani. Hunc Imp. Syluius in Europ. sua cap. 22 his verbis prædicat: *Multa sunt in hoc Cæsare, inquit, quæ laudare possis. Corpus egregium, & species Imperatore digna, animus sedatus & tranquillus, ingenium perspicax, memoria tenaciter, religionis ardens zelus, ingens cupiditas pacis & otij. Singularem virtutem in quovis homine diligit, dignamq; præmio ducit, in rebus gerendis taratiter ac remissior est. Tenacem pleriq; accusauerunt, & aarem nimis attentum.*

MAXIMILIANI I. IMPERIVM.

CAROLVS VIII. Rex Gallia Florentiam ingreditur, ubiq; statum Reipub. mutat: & postea regnum NEAPOLITANVM occupat. Committit.

FRANCISCVS GVICCIARDINVS historiam suam ab hoc anno exorsus, perduxit ad an. 1532. magna cum eruditionis, sapientie & fidei laude atq; commendatione.

Nati sunt:

- I. FRANCISCVS I. Valesius Rex Gallia, 12 Septemb. Cognaci oppido Gallia. in ditone Santonum.
- II. IOHANNES Pseffinger Theologus Lipsensis, 27 Decembri.
- III. GEORGIVS Agricola Philosophus & Medicus, die 24 Martij, inter horam 4 & 5 Vespertinam, in oppido Misnia Glancka.

Hoc anno obierunt tria literarum lumina:

I. HER-

Oltra Bosphorum, cum praelatum iret contra Sultanum Aegypti, 3. Martij, an. at. 51. regni 30. à capti. Constantinopoli 28. Successit die 18. Martij primogenitus eius BAIAZETES II. Tercarum Rex decimus & SECVNDVS IMP. Orientis: qui paulo post fratrem suum Sultanū ZEMEM qui alias Zizimus appellatur, praelio vicit & fugauit. Leonclau. Gussin. Drechsl.

IOHANNES Capnio ornatur titulo Doctoris Iuris Pictavia.

Nati sunt:

- I. CHRISTERNVS Rex Danix, 2. Iulij, Eb. alij 1. Iulij.
- II. CASIMIRVS Marchio Brandeb. 27. Septemb. hora 6. ante merid.
- III. FRANCISCVS à Sickingen, Eques Francus 1. Martij.
- IIII. HIERONYMVVS Schurff LL. Doctor clarissimus, 12. April. hora 5. matutina in oppido S. Galli apud Heluetios.
- V. VVOLF GANGVS Fabricius Capito, Ecclesie Argentinenſis Minister. Hagenoæ.

Obierunt præterea:

- I. FRANCISCVS Philelphus, Equestris ordinis, Poëta præstans, Bononia, propemodum nonagenarius, & adeo pauper, & ad funus effereendum & cubiculi & culinae instrumenta venierint.
- II. BARTHOLEMAEVS Platina, qui Pontificum Rom. Vitae scripsit, peste extinctus Roma. Trith.

8452 MARIA Maximiliani Imp. coniunx, & CARO-
LI V. Imp. auiæ, equo lapsa 2. Martij, cum fracto femore omnem tractationem loci affecti per verecundiam refugeret, post aliquot dies obiit, anno quinto post triseñ Patriæ Caroli interitum,

ritum, relicto filio PHILIPPO quadrimo &
filia Margareta.

Nati sunt:

- I. FRIDERICVS II. Elect. Palat. Philippi filius 9. Decemb.
- II. IOHANNES *Haußscheim*/ dictus Oecolampadius, minister Ecclesie Basiliensis, in opido VVinsperg.
- III. GEORGIUS Spalatinus, Theologus.

1453. IOHANNES *Tritheimus* designatur Abbas *Spanheimer* 29. Iulij, ubiq; commemoratur &sq; ad annum 1505.

1483

Nati sunt:

- I. MARTINVS LUTHERVS, qui primus mutationem doctrinæ in Ecclesia nostro seculo instituit, natus patre Iohanne & Margareta matre, Islebij, 10. Nouemb. paulò ante mediam noctem, cum postridie dies Martini incidere in diem Martis. Hinc ad Leonis X. Pontificatum anni 30.
- II. NICOLAVS Ambsdorsius Theologus, nobili genere, prope VVartzenam Misnie, 3. Decembris.

LYDOVICVS XI. Rex Gallia die 30. Augusti (*Maß. habet 30. Iulij an. regni 22.*) obiit. Successit eius filius CAROLVS VIII. qui regnavit an. 14. Tel. Onuph. Hunc pater noluit plus Latini sermonis discere, quàm illa quinque verba: Qui nescit dissimulare, nescit regnare.

1454. IOHANNES *Lichtenbergius* descr. b. t. insignem coniunctionem Planetarum Saturni & Iovis, qua hoc anno die 25. Nouemb. horis 6. minutis 4. post meridiem transiit accideris, in Scorpione.

1484

Nati sunt:

- I. IOACHIMVS I. Marchio Brandeb. Elector V. 21. Febr. hora 10. post merid.

Hh

II. Ge-

II. GEORGIVS Marchio Brandeb. Onolsbachij, 4. Martij, hora 1. ante merid.

III. IVLIVS CAESAR Scaliger, BENEDICTI, Viri & bellatoris fortissimi, ex antiquissima & nobilissima SCALIGERORVM Principum quondam VERONENSIVM familia oriundi, filius, IOSEPHI pater, in castro Ripa, ad caput lacus Benaci, loco ditionis Scaligerorum, die 23. Aprilis.

III. IOACHIMVS Vadianus, Medicus, Poëta & Geographus excellens, sub finem mensis Novemb. aut Decembris, in ciuitate Sangallensi in Heluetia.

V. HVLDRICHVS Zyvinglius, Theologus, apud Toggienſes Heluetios in oppido Sum Widenhoug / honesto apud suos loco, Cal. Ianuarij. Pantalaeſent ad in. precedentem.

VI. B. PAVIVS SPERATVS a Rutilis, nobilis Sueuus, Theol. 13. Decembris.

XYSTVS IIII. PP. obiit Idib. Aug. Huic successit INNOCENTIVS VIII. Sedit an. 7. m. 10. d. 27.

Hoc tempore in Italia seruerunt ANTONIVS Sabellius celebris Historiographus, MARCELLIVS Ficinus, qui Platonem vertit, HERMOLAVS Barbarus, IOHANNES PICVS Mirandulanus, ALDVVS Mantuanus, ANGELVS Politianus. Item NICOLAVS Eremita Helueticus, summa abſtinentia, Spirituq; prophetico coruscans.

Est annus ab exitu ex Aegypto 3000.

1455

VIENNA Vrbs à MATTHIA Rege Hungariae, fame execrabil: expugnata, seſe deſtitit MATTHIAE Cal. Iunij, cum modicus Vnus farina Senderetur 107. ſtrentis. Bonſin. Vng. Chron. Eber. 2. Iunij.

STEPHANVS MOLDAVIAE Princeps, ob-

1435

obedientia, & Imperio CASIMIRI Regis Polonia iuramento die 15. Septembris sese subdidit. Leonclan.

Eodem anno STEPHANVS Moldauorum Princeps, CASIMIRI Regis Polonia cliens, à Polonis desertus, BESSARABIAM in extrema Valachia ora ad mare nigrum sitam, quae CHILIVM & KYLIA Molim ACHILLEAM & MONCASTRVM oppida continet, à Turcis sibi ereptam amisit. Leonclan.

Nati sunt:

- I. IOHANNES Bugenhagius Pomeranus, Theolog. 24. Iunij.
- II. BARTHOLEMAEVS Latomus Iurisconsultus natione Belgæ, cuius scripta contra Buceum extant.

Hoc anno die 28. Octob. ætatis circiter 42. explevis, obiit RUDOLPHVS Agricola Groningensis, natione Frisius, Iohannis Dalburgij Episcopi Vormasiensis præceptor: sepultus Heydelbergæ apud Franciscanos, cui Hermelaus Barbarus hoc scripsit Epitaphium:

Inuida clauferunt hoc marmore fata Rudolphū
Agricolam, Frisij spemq; decusq; soli.
Scilicet hoc vno meruit Germania, quidquid
Laudis habet Latium, Græcia quicquid habet.

IOVIVS ita eum celebrat: *Haussisti Rudolphe Ebraicas Græcæq; literas ad cœli suspendas, & celeritate, ut nequiquam Groninga in Frisia, sed Ierusalem ac Athenis natus & educatus credereris: Latinas verò tantæ felicitate didicisti ac docuisti, ut exacta puritas ac nobilis illi eloquentia Romæ & libertas in Oceani littore querenda & deatur. Viuent profecto in admirantium manibus tua illa in Dialecticis & Rhetoricis præcepta, & divini ingenij carmina, &c.*

MAXIMILIANVS Friderici Imp. filius, die 16. Febr. electus in Regem Romanorum Francofurti: coronatur in urbe Aquisi 10. Aprilis, etat. 28.

Partitio provinciae Saxonicae & Misniae transiit inter ERNESTVM & ALBERTVM fratres, Duces Saxoniae.

Sultanus ALCAIRI, duce VSVNEKsbege, Turcarum copias, quibus FERHATES Cardmania Beglerbegus & Barazetis Imp. gener praerant, profligauit & dissipauit, ipso teruitate Bego interempto. Leonclan.

Nati sunt:

I. IOHANNES ECCIVS Theologus inter Pontificios primarius, 13. Nouembrii.

II. HENRICVS CORNELIVS Agrippa à Nettesheim, qui de Sanitate scientiarum scripsit, 14. Septembrii.

Obierunt:

I. ERNESTVS Elector Saxon. 26. Augusti: etat. 46. Successit filius FRIDERICVS etat. an. 24. a mentis sagacitate SAPIENS dictus, qui dignitatē Electoris Saxon. obtinuit an. 39.

II. ALBERTVS dictus ACHILLES Germanicus, Marchio Brandeb. Elector III. 11. Martij, etat. 72. Francofurti in ipsis Comitibus, relictō successore filio IOHANNE Electore IIII. sepultus apud Heilprunnam Franconiae. Huius Alberti Elogium in Europa sua reliquit Aeneas Syluius cap. 39: *Hic Albertus a pueritia, inquit, educatus in armis, pluribus interfuit praelijs, quā alij sui temporis duces. Militauit in POLONIA, SILESIA, PRUSSIA, BOEMIA: nullus in Germania terrea angulus, quem non calcaret armatus: duxit exercitus innumerabiles, prestauit ferocissimos hostes, expugnavit munitissimas urbes. In con-*gressi-

gressibus pugnam prior inijt, Victor à praelio excessit. Vltimus, in oppugnationibus oppidorū saepe murum primus ascendit. Singulari certamine nunquam non struxit hostem. In militarib. ludis nunquam equus deiectus, cum ipse omnes in se currentes equo deturbauerit. Quibus ex rebus non iniuria Teutonicus **ACHILLES** appellatus est: in quo non solum militares artes & Imperatorie virtutes singulari quadam gratia relaxere, sed nobilitas quoq; generis, proceritas corporis ac venustas, & virium robur, ac facundia linguae, admirabilem eum ac penitus diuinum reddidit.

III. **GEORGIVS** Trapezuntius, Romæ, nonagenarius, qui in senectâ literarum omnium oblitus dicitur.

1457 **MAXIMILIANVS** Cæsar capitur à Brugenſibus ætat. 28. postea liberatus à patre.

Nati sunt:

I. **CAROLVS** Dux Geldriae, 8. Nouemb.

II. **VDALRICVS** Dux VVirteberg. 8. Febr.

III. **GALEACIVS** Capella historicus Mediolanensis, 7. Martij.

1458 Bellum **GLOGOVIENSE** gestum, quo **MATTHIAS** Rex Vngariae **IOHANNEM** Ducem Glogouienſem, Ducatu exuit & expulſit. Hic Dux Senatores Glogonia fame necauit, de quo Cureus. In castris Matthiae fuerunt equites Raſciij. Ideo hoc bellum à raſtica plebe nominatum fuit Raſcianum.

Nati sunt:

I. **HELIVS** **EOBANVS** Heſſius Poëta, 5. Ianuarij. Cuner. (Eber. 6. Ian.)

II. **VLRICVS** Huttenus nobilis eques Francus, Poëta, 20. Aprilis, Steckelbergæ.

III. **OSVVALDVVS** Myconius Theologus Baſilienſis, Lucernæ in Helueria.

IIII. HENRICVS Glareanus Helueticus, Poëta Laureatus, quem multa eius opuscula clarum fecerunt.

FRIDERICVS I. Dux Silesia Lig. & Bregensis, Princeps pius & bell. casus, SILESIÆ totius gubernator, & præfectus LV SATIÆ superioris, obiit die 9. Maij, ætat. 43.

1459

NICASIVS Iurisperitus Coloniæ venit, qui amisit oculorum lumen anno ætatis 4. & tamen ita feliciter versatus est in literis, & factus sit Doctor LL. & Licentiatum Theologia. Prælegit Institutiones Iuris.

1489

Nati sunt:

I. HENRICVS Iunior, Henrici Senioris filius, Dux Brunsvicensis, Iulij parens, 10. Novembris. Sunt qui ad annum sequentem referant, & fortè rectius.

II. CAROLVS Borbonius (qui in expugnatione proxima urbis Romæ, globo bombardæ ictus occubuit) 17. Februarij, paulò ante horam tertiam matutinam, in Gallia.

III. SEBASTIANVS Munsterus in oppido Zingelheim: cuius extat versio Bibliorū, Grammatica Ebraea, Cosmographia, variaq; monumenta.

IOHANNES VVesselus Frisius, C. S. E. obiit Groninga 4. Octobris.

1460

Fasciculus temporum hoc anno terminatur, cuius auctor fuit, teste Tritthemio, VVERNERVS Rolevvinck de Laër VVestphalus, Carthusianus, qui adhuc vixit anno 1494. vt idem scribit. Huic libello postea adiectæ sunt additiones vsq; ad annum 1518.

1490

Nati sunt:

I. ALBERTVS Dux Prussiae, 17. Maij, hora 10. antemeridiana, Onolsbachij.

II. ALBERTVS Marchio Brandenburgensis, Archie-

Archiepiscopus Moguntinus, 28. Iun. hora 2. pomeridiana.

III. IOANNES VVaiwoda Transylvaniæ, postea Rex Vngariæ, 29. Martij.

IIII. FERDINANDVS Dux Albanus, qui in Belgico bellâgessit, 25. Aprilis.

V. VALENTINVS Friedlandt Trocedorsius, Rector illustris Gymnasij Goltbergenfis, in pago Trozendorff prope Golicium.

MATTHIAS Rex Vngariæ, Turcarum terror appellatus, Apoplexia correptus obiit Vienna 6. Aprilis, die Martis post Dominicâ Palmaram, ætat. 47. regni 33. Leones qui Buda detinebantur, omnes eadem die interiére. Bosfin. Matthias in Regno Vngariæ successit VLADISLAVS II. Rex Boemo: uni, filius Casimiri Regis Polonia.

1461

Hoc anno nati sunt:

I. HENRICVS VIII. Rex Angliæ, 28. Iunij, hora sesqui vnde ima ante merid.

II. MARTINVS Buterus Theologus, Slettsiadij.

NICOLAVS de Cruzenach Theologus, Viennæ obiit. Trithemius.

1491

1462

NOVÆ INSVLÆ REPERTÆ
a CHRISTOPHORO CO.

L V M B O Genuesi.

1492

Memoria & consideratione dignissimum est, quod vni cum literarum & studiorum instauratione totus penè mundus renouari, & certarum opum accessione augeri & ditari cepit. Nam quod audita mirum est, tam vniuersi illi (Dei beneficio) sunt hoc temporis inuestigatores, hactenus incognitis & occultis quidam Insulas, nobis promerendissimamq;

rum penū aperiret, felicem hunc noui orbis partum (ut ita dicamus) obſtetricum in morem, ſtudio, induſtria & labore ſuo adiutantibus ac promouentibus viris peregrinationum auidis, & ad ſubeunda ſuſtinendaq; pericula impauido animo præditis: inter quos facile princeps fuit CHRISTOPHORVS COLUMBUS, qui hoc ipſo anno à Rege Hiſpaniæ nauibus inſtructus, Calendis Septembris ſoluit ab ipſiſ littoribus, quæ nauigatione multas Regioncs & Inſulas orbis hæcenus incognitas inuenit; quas poſtea Rex Hiſpaniæ coli & frequentari iuſſit. Ea de re ita Bembus hiſt. Vener. lib. 6: Columbus homo Ligur, ingenio peracri, qui multas cimenſus regiones, multum mari & Oceanum perlustrauctat, tribus cum nauib. ad Inſulas fortunatas, quas Canariæ appellant, proſectus, atq; ab iſis tre: & triginta rotos dies occidentē ſecutus ſolē ſex numero Inſulas reperit, quarum ſunt duæ ingentē magnitudinē, quib. in Inſulis Luſcinia Nouembri menſe canerent, homines nudi, ingenio miſi, liſtibus ex ſuo ligno factis ſterentur. Frumentum hi habent, quod Maizem appellant, multo quàm nos, ſpica & culmo grandioribus, arundineſq; folijs & plurimo q̃ rotundo grano, quod ſpica infixum membrana pro ariſtâ veſtitur, quam quidem mixtuſ reſciat. Animalium quadrupedum genera habent per pauca: auium vero longè pluriſima. Cum ſuo harum duarum Inſularum Rege ſedere in ſito Columbus 38. ex ſuis apud illum relictis (qui mores & ſermonem gentis addiſcerent, ſeq; breui rediturum expectarent) decem ex Inſularibus ſecum ducens, In Hiſpaniam redijt. Hac illorum itinerum origo, inſtitutaq; ad incognitas orbis terrarum oras nauigationis hoc initium fuit. Anno autem inſequentē, ſc̃ pollicus

cit. u fuer. et Columbus, cum nauib. 17. & militib. & fabris & commatu omniū generis, insis Regum eodem rediens, propter soli bonitatem, magnitudinemq; Insulæ, oppidum oportuno loco condere, ac terram colere cepit. Arbores frondibus nullo anni tempore spoliabantur, & uant altera exceptis, quarum H. Spani, præter pinum palmamq; nobis cognitam uiderunt nullam. Insula: es à suis Dijs, quos Zemes appellat, eiusmodi responsa accepisse constat: Venturam eò indutam & festibus gentem, quæ regionem subigeret, & ipsorum Deos aboleret.

FERDINANDVS Rex, cognomento Catholicus, partem **BETICAE**, quam **GRANATAM** uocant, à Mauris septingentos octoginta annos (alij 878) occupatam, recepit & recuperauit, pulsusq; Saracenis & Mahometica superstitione abolita, templa Christianæ religioni condidit, & de omni regno tandem cum magna nominis gloria triumphauit: unde & Catholicus cognomentū meruisse putatur. Taraph. Vide lib. editū de expugnatione regni Granatæ.

DOMINICVS de S. Geminiano, I. C. præstantissimus, qui præcipue in Iuris Pontificij interpretatione clarus habetur, circa hunc annum floruit. Forster.

Die 7. Nouemb. u. gens saxum de cælo decidiisse fertur apud Einsisheim Alsatia oppidam: quod pendet ibidem in templo, pondere æquans lib. u. 246.

Nati sunt:

- I. **VVOLFANGVS** princeps Anhaltinus, 26 Iulij, in oppido Kötheni.
- II. **IOANNES** Agricola Islebius Theolog. 20 Aprilis, hora 5. post meridiem.
- III. **ANDREAS** Alciatus, Iurisconsultus, 8. Maij. Cardan.

Obierunt:

I. INNOCENTIUS VIII. PP. 8. Cal. Augusti. Succellit ALEXANDER VI. 3. Id. Augusti. Sedit. an. 11. d. 8.

II. CASIMIRVS Rex Polonia, 7. Iunij, ætat. 64. M. chon.

III. LAURENTIUS MEDICES Florentinus (Leonis X. Pontificis Rom. parens) qui principatum in sua ciuitate obtinebat, vita functus est Florentiæ 8. Aprilis. Huius beatum ex hac vita excessum, egregiè descripsit Politianus, Epist. 2. l. 4. ex qua nunc delibabimus pauca, lectorem ad integræ epistolæ inspectionem remittentes. Postrema eius precatio, qua sacram Euchristiam Laurentius sumens, Christum supplex affatus est, hæc fuit: *Tunc, inquit, mississime IESU, tu requisissimum hunc seruum tuum dignare inuisere? At quid dixi seruum? Imò verò hostem potius, & quidem ingratisissimum, qui t.antis abs te cumulatus beneficijs, nec t.ibi dicto unquam audiens fuerim, & tuam cõrries Maiestatem laeserim. Quod ego te per illam, qua genus cuncte hominum complecteris, charitatem, quaq; te cælitus ad nos in terram deduxisti, nostraq; humanitatis induit inuolucris: qua famem, qua sitim, qua frigus, aestû, labores, cõtumelias, flagella & verbera, qua postremò etiam mortem, crucemq; subire te compulit. Per hanc ego christianitatem te saluifer IESU quaso, obtestorq;: auert. a facie à peccatis meis, Et cum ante tribunal tuum confitero, quo me iamdudum citari planè sentio, non mea fr.uis, non culpæ plebeatur, sed tua crucis meritis condonetur. Valeat valeat in causa mea sanguis ille tuus IESU preciosissimus, quem pro afferendis in libertatem hominibus, in ira illa sublimi nostra redemptoris effudisti.* Paulo post ingreditur cubi-

cubiculū HIERONYMVS Sauonarola Ferraricus, celestis doctrinæ prædicator egregius: is hortatur vt fidem teneat. Ille verò tenere se ait inconcussam. Deinde vt quàm emendatissimè posthac viuere destinet: scilicet facturum obnoxie respondit. Postremo, vt mortem si necesse sit æquo animo toletet. Nihil verò, inquit ille, iucundius, siquidem ita à Deo decretum sit, &c. Petrum filium monuit, virtutem modò & bonam mentem celeret, non defuturum cœlitus patrocinium. Benè consulta bonos euentus paritura: & quoniam, inquit, ciuitas omnis corpus est (quod aiunt) multorū capitum, neq; mos geri singulis potest: memento eiusmodi varietatibus id consilium sequi semper, quod esse quàm honestissimum intelliges, magisq; vniuersitatis quàm seorsum cuiusq; rationē habeto, &c. Ita expirauit vir ad omnia summa natus, & qui flantem, resstantēq; toties fortunam vsq; ædè sit alterna velificatione moderatus, vt nescias vtrum secundis rebus constantior, an aduersis æquior ac temperantior apparuerit. Ingenio verò tanto fuit, vt quibus in singulis excellere alij magnū putant, ille vniuersis pariter emineret. Literatos homines magno studio complectebatur, multum honoris & reuerentiæ ijs exhibebat. Multum operæ in conquirendis toto orbe terrarū linguæ vtriusq; voluminibus posuit, immanesque sumptus ea in re fecit. *Hæc Politianus.*

Reliquit LAURENTIUS tres liberos, qui omnes breui tempore & principatu & ciuitate cuncti exulati abierunt. Post annos verò 21. IOANNES Medices, Laurentij filius, summum Pontificatum Romæ adeptus, d. c. ius est LEO X. Perpetuam sanè memoriam literarum studio si debent, Laurentio Medici, qui cū opibus &

autoritate polleret, post NICOLAVM V. Pontificem Romanum, sua liberalitate linguarum & artium institutionem in Italia plurimum adiuuit, inuitatis ad se viris doctis & Graecis profugis. Vnde velut ex celebri Emporio praeclaras literarum merces in Germaniam importauit nostri homines, quorum primus fuit RVDOLPHVS Agricola: proximus ab hoc IOHANNES Capnio: tertius Magnus ille ERASMVVS Rotterodamus.

1463

Turca CHADVMER Bassa (qui Leonclausio IACVPIS Aga dicitur) duce, Illyricorum, Vagatorum & Croatorum coniunctas copias, quorum praecipui duces fuerunt EMERICVS Dracenus & BERNARDINVS Iracpianus, in apertis Liburnia campis (quae nunc CROATIA est) non procul a Sano summo magno praesidio ceciderunt die 9 Septembris: ita & Christianorum 5077. ex hostibus vero circiter 1000 occubuerunt. In huius stragis Christianis illata testimonia, caesorum cadaueribus iussu Bassae, capta & aufertur, & plenis vehiculis Constantinopolim transtrahuntur. Borfa. Leonclaus. Cussaz. Drechslter. & alij.

1493

Ab hac clade decurrerunt anni 100, vsq; ad praesentium SCS SECCANVM Anno 1593: cum Turcis feliciter commissum: quo CROATIA hoc decus diuina ultione quasi absterfit.

Inauditae lucis, quae vulgo neminatur & CABLES GALLICA, hoc tempore in Europa multos homines inficere coepit, & paulatim aliaque alia loca intravit. Augescentibus hominum peccatis, auxit Deus poenas peccati.

Nati sunt:

I. IYSTRVS Iohannes Northusianus Theol. Lun.

II. SIMON Gynaeus de bonis literis bene meritus: cuius scripta sunt in medio, Feringe Sucuiz oppido.

FRIDERICVS III. Imperator moritur Ly-
 zij, aetat. 78. die Lunæ post assumptionis Ma-
 riæ, 19. Augusti, quo etiam Cæsar Augustus
 ante annos 1478 obierat. Fuit duobus annis
 maior Augusto, & ab eodem tribus in imperio
 annis superatus: quod hic an. 53 mens. 3 dieb.
 rotidem, Ille verò 56 an. regnavit. Sepultus Vi-
 enne in eade D. Stephani. Hunc Imp. Syluius in
 Europ. sui cap. 22 his verbis prædicat: *Mul-
 ta sunt in hoc Cæsare, inquit, quæ laudare possis.
 Corpus egregium, & species Imperatore digna,
 animus sedatus & tranquillus, ingenium per-
 spicax, memoria tenaciter, religionis ardens ze-
 lus, ingens cupiditas pacis & cetera. Singularem
 virtutem in quovis homine diligit, dignamq;
 premio ducit, in rebus gerendis taratior ac remis-
 sior est. Tenacem pleriq; accusauerunt, & ac-
 tem nimis attentum.*

MAXIMILIANI I. IMPERIVM.

5464

CAROLVS VIII. Rex Gallia Florentiam in-
 greditur, ibiq; statum Reipub. mutat: & postea
 regnum NEAPOLITANVM occupat. Co-
 minatus.

1494

FRANCISCVS GVVICCLARDINVS histori-
 am suam ab hoc anno exorsus, perduxit ad an.
 1532. magna cum eruditionis, sapientie & fi-
 dei laude atq; commendatione.

Nati sunt:

- I. FRANCISCVS I. Valesius Rex Gallia,
 12 Septemb. Cognaci oppido Gallia. in ditior. e
 Santonum.
- II. IOHANNES Pseffinger Theologus Lip-
 sensis, 27 Decembris.
- III. GEORGIVS Agricola Philosophus &
 Medicus, die 24 Martij. inter horam 4 & 5 Ves-
 pertinam, in oppido Misnia Glauca.

Hoc anno obierunt tria literarum lumina:

I. HER-

- I. HERMOLAVS BARBARVS, Venetus, Patriarcha Aquileiensis, ætat. 41. Huius opera & auxilio (vt sonat eius Epitaphium) Latio pulsa est barbaries. De laudib. Hermolai vide Eras. Chil. 1. c. 4. a. 39.
- II. IOHANNES PICVS Mirandulæ Comes, mense Nouemb. æt. 32. eo ipso die, quo CAROLVS VIII. Rex Galliarum Florentiâ ingressus est.
- III. ANGELVS POLITIANVS, Scriptor illa ætate politissimus, die 24 mensis Septembris, proximi ante Pici obitum, cum vixisset an. 40. mens. ferme 2. Florentiæ.

Facere non possum, quin IOHANNIS PICI Mirandulæ memoriam Lectori commendam recitatione aliquot versuum, quibus Mirandula suas ad Deum preces & pia vota expressit. Integrum Epigramma non adscribimus: sed de versib. multis paucos excerpimus, vt hoc quasi Emblemate annus hic exornetur:

*Premia qui vt meritis longè maior: rependis,
Supplicia admissu sic leuiora malis.*

*Namq; tua est nostris maior clementia culpis,
Et dare non dignis res magis digna DEO est.*

Quarquam sat digni: si quos dignatur amare,

Qui quos non dignos inuenit, ipse facit.

Culpa reos fecit: sed vincat gratia culpam:

Vt tuus in nostro crimine crescat honor.

O amor, o pietas nostris benè prouida rebus,

O bonitas seruis facta ministra tui:

Da precor huic tanto, qui semper seruet, amori

Ardorem in nostris cordibus esse parem.

Da Satana imperium (cui tot seruasse per annos

Pœnitet) excusso deposuisse iugo.

Da precor exingui Vesana incendia mentis,

Et tuus in nostro pectore viu: t amor.

Pe cum mortalis perfunctus munere Vita

Ductus erit Dominum Spiritus ante suum,

Pro-

*Promissis regni, sed i. forte petitis,
Non Demum sed te per, ut esse Patrem.*

5465

Supremū CAMERÆ IMPERIALIS Iudicium
SPIRENSE (Vulgò das Cammer Gericht zu
Speyer) a D. MAXIMILIANO I. instituitur
Francofurti ad Mœnum, die 31 Octobris: in
qua mox die 3. Nouembris eiusdem anni pri-
ma audienti (quam vocant) habita: & die 26
Februarij anni sequentis 1496, prima senten-
tia Banni Imperialis pronūciata est.

1495

EBERHARDVS Comes VVirtembergensis Dux
creatur in primis Comitibz Maximilianis, i. Vor-
matie die 21. Iunij.

Nati sunt:

I. IOHANNES Forsterus Theologiz Doctor,
cuius Ebraicum Lexicon extat, Augustæ Vin-
delicorum.

II. ERHARTVS Schnepfius Theologus, Hail-
brunnæ.

III. SEBASTIANVS Schertlinus Sueuus, Vir
militaris, 17. Ianuarij.

GABRIEL BIEL Theologus doctissimus, &
inter Sententiarios Scriptores praeipuus, in Tu-
bingensi Academia obiit.

5466

Hic terminatur CHRONICON BONFINII de
rebus Vngariæ.

1496

Nati sunt:

I. BERNHARDVS Ziglerus Eques Misni-
cus, Theologus, die 10. Nouembris.

II. CVNRADVS Hervebachius I. V. D. &
Dux VVILHELM I. Iuliacensis Consili-
arius in Ducatu Montensi, in praedropaterno He-
resbach, Cal. August. mane circa hor. 2.

Obierunt:

I. EBERHARDVS Dux VVirtembergensis
& Teccensis, 24. Febr. (die S. Marthiae) hora
media quarta pomerid. æt. 52, ineunte, Tubin-
gæ in arce Palatinâ.

II. PHILIPPVS Callimachus Poëta, Orator
& historicus excellens, obiit exul, Vilnæ.

5467

AMERICA REPERTA.

AMERICA inuenta, sortita nomen ab AMERICO VESPUTIO, eius primo exploratore, ex mandato Regis Castiliæ. Propter magnitudinem appellatur quarta pars orbis, quæ hodie tota circumnavigata est, præter eum tractum, qui Septentrionem aspicit, cuius littora nondum perlustrata sunt. Huius pars quæ septentrionalior est, NOVAM HISPANIAM, MEXICANAM prouinciam, TERRAM FLORIDAM & TERRAM NOVAM comprehendit. Meridionalior verò (quæ TERRA FIRMA Hispanis vocatur) PERUVIAM & BRASILIAM continet.

Prima COMOEDIA, cuius autor fuit REUCHLINVS, in Germania acta est 31. Ianuarij, in honorem Dalburgij Episcopi VVormatiensis. Magna fuit acclamatio & gratulatio, quòd Germanus Poeta tale quid scripsisset.

Nati sunt:

I. PHILIPPVS MELANCHTHON, Vir de suis scriptis notissimus, die Iouis post Dominicam Inuocauit, 16. Febr. minutis 6. post horam 7. pomeridianam, in oppido Palatinatus Bretta.

II. VVOLEGGANGVS MVSCVLVS Dufanus, 8. Septemb. in oppido Dusa, in finib. Germaniæ & Alsatia, fuit Monachus per 15. annos.

III. LYDOVICVS Fachsius, I. C. die 31. Ianuarij, horis duabus ante meridiem.

Hoc seculo floruerunt: PETRVS Crinitus, qui de Poëtarum etatibus scripsit, Politiani discipulus: IACOBVS Bergomensis, qui supplementum Chronicorum scripsit, & & que ad an-

rum 1486. deduxit : SEBASTIANVS
 Erardus, qui germanica lingua vulgavit libellũ,
 quem appellauit Nauem Darragonia, aut potius
 Nauem Stultorum, in quo causam & radicem
 omnis stultitie eleganter exprimit, mores homi-
 num carpit, & salutaria remedia vitiõũ tra-
 dit. TRITHEMIVS: IOANNES Ma-
 nardus Medicus Ferrariensis: BAPTISTA
 MANTVANVS Monachus & Poeta: IO-
 VIANVS Pentem: RAPHAEL Volater-
 rarus: IASON Iuriscorsulius: IOANNES
 NAVCLERVS: GAGVINVS historicus:
 AMBROSIVS Calepinus: PHILIPPVS
 Beroaldus, &c.

1468

HIERONYMVS SAVONAROLA Ferrariensis,
 Dominicanus Monachus, cũ 9. April. acer-
 bis questionum cruciatibus examinatus ef-
 set, iussu Alexandri VI. Pontificis Romani,
 vnã cum duobus socijs, Syluestro Florentino,
 & Dominico de Pisis, Ordinis Prædicatorum,
 Florentiæ laqueo suffocatus & crematus est 23.
 Maij, ætat. 46. Hic inter metuendos carceris
 horrores, & imminentis supplicij angustias,
 scripsit meditationes in Psal. 51. & 31. verbis
 viuus (ita de eo loquitur Sixtus Senensis, Bi-
 bliothecæ sanctæ autor) animatis sententijs,
 & Spiritus seuore flagrantissimis. Vaticina-
 tus est de vastitate Florentiæ, Romæ, & refor-
 matione Ecclesiæ, &c. A Ioanne Francisco Pi-
 co Mirandulano, & Marsilio Ficino defensus,
 & tanquam Propheta celebratus. Philippus
 Cominæus lib. 3. de bello Neapol. recitat su-
 um cum Sauonarola colloquium, & vaticinio-
 rum eius meminit. Item in fine libri 5. de Hie-
 ronymi extremo supplicio.

BAPTISTA MANTVANVS edidit Eclo-
 gas 23. Augusti. Prefat.

1498

Nati sunt:

- I. THOMAS CRANMERYs Archiepiscopus
Cātuariensis ex generosa profapia, die 2. Iulij.
- II. HIERONYMVS Baumgartnerus patricius
Norimberg. vir sapientis. & doctissimus, die 9.
Martij, Norimbergæ.
- III. ANDREAS Osiander Theologus, die 19.
Decembris. Cardan.

*VOLATERRANVS scribit, se hoc anno vidisse
apud Vada Volaterrana repertam & in litere
extinctam balenam, magnitudine aequantem
100. pedes, & cuius dorfi vertebræ 60. iuerint.*

1469

*Bellum ab HELVETIIS cum MAXIMILI-
ANO Imp. gestum: in quo tandem post var. os
conflictus, interfectis iam ad 20000. hominum
pax facta est. Paralip. Vrsperg.*

1499

Nati sunt:

- I. PETRVS VICTORIVS Italus, Florentiæ
oppido Hetruriæ primo & nobilissimo, fami-
lia nobili, 3. Iulij. Huius viri eruditionem
scripta eius loquuntur.
- II. IOHANNES Brentius Theologus, die 30.
(alij 24) Iunij, in oppido Sueuico Vitz. Cru-
sius in Annal. Sueviæ.
- III. HIERONYMVS VVellerus Theologus, die
Iouis post Aegidij, Fribergæ in Misnia.
- IIII. IVSTVS Menius, 13. Decembr. in oppido
Franciæ Fulda.
- V. CHILIANVS Goldstain Senior IC. die 25.
Martij, hora noctis 11. Kittingæ. Eber.
- VI. IOHANNES Neuius Medicus excellens, die
Iohannis Baptistæ.
- VII. IOHANNES Carion Mathematicus, 22.
Martij.
- IOHANNES Elector IIII. Marchio Brandebur-
gensis obiit: successit IOACHIMVS I. Ele-
ctor quintus.

EMANUEL REX PORTUGALIAE classem 12. navium in Indiam expediuit, quae solus illinc 9. Martij die Luna. Ea superavit Insulas Canarias 14. diebus, & 24. Aprilis attigit Insulam, cuius incolae incedebant nudi, &c. Die 13. Septemb. perueniunt ad Urbem **CALCHUT** cum 7. tantum celocibus (nam ex classe quatuor perierant tempestatibus obrata) cuius Regem muneribus missis honorarunt. Eius haec traditur descriptio: Thronum panno sericeo inumbrauerat, qui purpuram praesentabat: ipse vero nudus conspiciebatur totus: circumduxerat bombicinum pannum candidissimum, eumque subtilissimum, quem auro exornauerat, in capite gerebat birretum aurei panni: perforatas habebat aures, in quibus Adamanes & Sapphyri, & niobaeque duo: in brachijs armillas aureas, à cubito usque ad manum, distinctas lapidibus preciosis innumeris, eisdemque incredibilis valoris: crura pariter exornabantur, & in digito pedis vernabat lapis preciosus splendore incomparabili. Hac de re vide Aloysij Cadamusti Navigat. cap. 63. & 73. De eodem Volaterranus: Africanus Emanuelis, inquit, Regis Lusitaniae, 12. navibus emissis reperta est Insula nova & maxima, quam sanctam Crucem nostri appellauerunt. In hac sunt homines Anthropophagi. Calechuti portum attingerunt, sexto postquam domo discesserunt mense. Lusitani sex tantum salui navibus 16. mense quam discessere domum reversi sunt.

METHONE CAPTA.

BAIAZETES II. Turc. Imp. Solymani auius, **METHONEM**, alias **MODONAM**, Urbem Peloponnesi munatissimam, quam tunc Veneti tenebant, post diuturnam obsidionem occupa-

pauit : oppidanos ad unum omnes, Venetos pariter & Gracos, aliosq; nobilissimos in ciuitate viros, ad se pertractes, in conspectu suo mactari iussit, edificia maxima ex parte incendit, & ipsum Methonensem Episcopum, ita & erat mitatus & sacra veste indutus, obruncauit, 10. Augusti. Drechl. Mechou. Iouius. Eodem tempore & CORONA Peloponnesi in MESSE-
NIA vrbi maritima à Turcis occupata est. Le-
onclau.

LVDOVICVS XII. Gallie Rex capto LVDO-
VICO SFORTIA, Mediolanum occupat,
& an. 13. obtinet.

ALEXANDER VI. PP. hoc anno Romæ cele-
brauit octauum Iubilæum Pontificium, & an-
no sequenti per legatos suos in Germaniam at-
que alias longinquas prouincias diplomata cū
amplissimis Iubilæi indulgentijs misit, ea que
possum vendidit propter eos, qui Romā venire
neglexerunt, vel venire nō potuerant. Volater.

ADAGIA ERASMI numero ferme 800. edi-
ta 15. Ianij (atatis Erasmi an. 34.) qua minu-
ta collectanea in sequenti tempore nouis accessio-
nibus subinde aucta in tantum opus accreuerūt,
quale hodie cernitur.

PAVLVS IIII. Papa publico edicto prohibuit
lectionem libri Adagiorum Erasmi.

Hoc tempore desinit CHRONICON IOANNIS
NAVCLERI Præpositi Tubingensis, quod
continuatum est per Laurentium SVRIVM
Carthusianum vsq; ad an. Christi 1564.

Nati sunt:

I. CAROLVS V. Imp. PHILIPPI Regis HISP-
ANIARVM filius, Gandau in Flandria,
24. Februarij, die Muthie. A morte Salomo-
nis 2500. à nato Romulo 2268. Cyro 2098.
Alexandro M. 1854. Iulio Cæs. 1598. Augu-
sto

sto 1561. Constantino M. 1228. Carolo Ma-
 gno 758. à Roma condita 2250. à Carolo
 Magno Romæ coronato 700. à primo Con-
 sulatu Theodosij Magni 1120. ZENOCARVS
 scribit, baptizatum esse Carolum die 7. Mar-
 tij (ab eius natiuitate 13.) & infanti apud bap-
 tisteriū septem munera donata fuisse. I. PHI-
 LIPPVS pater donauit Ducatum Lutzenbur-
 gensen. II. CAROLVS à CROIA Symaicus
 satrapa argenteam Galeam auro phœnice insi-
 gnitam & aff. brẽ elaboratam. III. BERGEN-
 SIS Dynasta aureum Gladium. IIIL. MARGA-
 RETA Britannica, Caroli Valesij Burgun-
 diæ Ducis vidua, infantem vnus suis baiulans,
 Poculum aureum lapillis preciosis plenum. V.
 MARGARETA Maximiliani Cæsaris filia,
 Philippi Hispaniæ Regis soror, infantis ami-
 ta, Pateram auream margaritis & vnionibus
 refertissimā. VI. GANDAVVM vrbs natalitia,
 Nauim argenteam. VII. ABBATES Vetus &
 Nouum Testamentum, cum hac inscriptione:
 Scrutamini scripturas. ZENOCARVS
*in his more suo philosophatur, & significationes
 de futura infantis fortuna considerans, Primum
 munus interpretatur de dignitate Cæsarea pue-
 ro attribuenda, eò quod ex domo Lutzenbur-
 gica celeberrimi Cæsares prodissent, Carolus
 IIII. Sigismundus, &c. Secundū exponit pra-
 stantiam eius fore omnibus admirabilem, Et
 Phœnicis, auro rarissima. Tertium gladium in-
 sticia vindicẽ Imperatori conuenientem. Quar-
 tum & Quintum amplissimas provincias auri
 & margaritarum feracissimas puero obuentu-
 ras. Sextum nauigationes prosperas in noui or-
 bis Insulas argento & auro abundantes. Septi-
 mum Curam religionis ac fidei tuenda Carolo
 demandatam esse.*

II. IOACHIMVS Camerarius, vir de scriptis suis celebris & clarus, 12. Aprilis, quadrante horæ post 10. antemerid. Bambergæ.

III. PETRVS Martyr Vermilius Theologus, 8. Septemb. Florentiæ vrbis Italiæ florentissim1.

IIII. HENRICVS Bullinger Theologus Tigurinus.

V. IOACHIMVS Mollerus Senior, Senator Reipub. Hamburg. grauissim1, & nomine Reipub. præfectus arcis Ritzbittel, die 25. Martij, Hamburgi.

VI. IANVS Cornarius Medicus, Zviccauiæ.

ALBERTVS Dux Saxoniæ, pater Ducum GEORGII & HENRICI, avus MAVRITII & AVGVSTI Electorum, moritur in expeditione contra Friesos, 12. Septembris, æt. 57. sepultus Misna.

1471

Facultas THEOLOGICA Acad. MOGVNTINAE imitata Synodi Basilicnsis decret1, itemque Parisienses & Colonienses Theologos, decrevit & statuit sentiendum, MARIAM Virginem sine peccato originali cõceptam, idq; singulari quodam privilegio. Surius.

1522

LVTHERVS æt. 18. studiorum causa in Acad. Erfurtensem se contulit. Mathes.

Cruces sanguinolentæ in Viscib. hominum per Germaniam apparuerunt.

ERASMVVS Rotterodamus Enchiiridion militis Christiani prim1 edidit, de quo (vt ipse narrat) quidam amicus ludens sisse dixit: *Plus sanctimonia confici in ipso libello, quàm in libelli autere.* Quod vti nam de multorum scriptis hodie nō tam verè pronūciari posset, quàm de Erasini libello faceret & per iocum dict1 est.

Nati sunt:

I. HIERONYMVVS Cardanus Mediclanensis Medicus, 24. Septembris,

II. IACOBVS Milichius Med. D. 21. Febru-
arij, Frisburgi Bruggia.

III. VITVS Ortel VVinsheimius Medic. D. 1.
Augusti, dimidia hora post merid.

IIII. LEONHARTVS Fuchsius Medicus,
VVemdinge Rhetia oppido.

V. IODOCVS VVillichius Medicus, & in A-
cad. Francoferd. ad Viadrum Professor, Resel-
lij in Borussia.

VI. GEORGIVS Vicelinus Theologus hoc anno
natus est, & ipse scribit.

1472

Academia VVITEBERGENSIS constituta à
FRIDERICO III. Electore Saxoniz, & solen-
nitu introducta die Lucæ 18. Octob. (die
Martis post Dominicam 21. Trinitatis) Pri-
mus Rector Academiæ fuit MARTINVS Po-
lichius Mellerstadius, artium & Medicinæ Do-
ctor. Vtq; hic natalis Academiæ quotannis ce-
lebraretur, constitutum est, vt eodem die hy-
berni semeltris Rector & Decanus crearentur.

1502

In diacepsi SPIRENSI à duobus rústicis in pago
Vndergrurbach, qui callidis persuasionibus a-
lios complures in suas partes pertraxerunt, ex-
orta est conspiratio & rebellio Agricolarum ad-
versus Episcopum & Canonicos, qua dicta est
Liga rústicorum, Bunderstuch. Præcipuus con-
iurationis articulus fuit, vt aucti numero, omne
iugum servitutis excuterent: Helvetiorum mo-
re armis libertatem sibi vendicarent: & Magi-
stratum omnem abolerent, &c. Vide additio-
nes Nicolai Basilij in Chron. Naucler. item
Append. Vrsperg.

Nati sunt:

I. GREGORIUS XIII. Pontifex Rom. alias
Hugo de Boncompagno, die 7. Ian. Bononiæ.

II. OTTO HENRICVS, Ruperti filius, Ele-
ctor Palatinus Rheni, 10. Aprilis.

II 4

III. GE-

III. GEORGIVS Maior Theologus, die 15. Aprilis, inter horam 1. & 2. pomerid. Norimbergæ.

IIII. CAELIVS SECVNDVS Curio Italus, Philosophus eximius, Cyriaci Taurinorum oppido.

5473

Insignis fuit hic annus aliquot Principum ortu:

1501

I. FERDINANDVS Imp. Vngariæ & Boëmiæ Rex, Caroli V. Imp. frater, nascitur 10. Martij, hora 9. post merid. Modinæ in regno Castiliæ.

II. Hoc anno 23. Iulij, scribit Mechouius, natam esse ANNAM, VLADISLAI Vngariæ & Boëmiæ Regis filiam, FERDINANDI Imp. Coniugem.

III. CHRISTIANVS III. FRIDERICI I. Danorum Regis filius, Rex Daniæ & Noruegiæ nascitur 12. Augusti, hora 3. post meridiem.

IIII. IOHANNES FRIDERICVS Elector Saxoniæ, IOHANNIS filius, in lucem editus 30. Iunij, futuri sui fati omen ex aluo materna secum tulit. Nam, vt ex hominum fide dignorum sermonibus accepi, nascenti visa est in dorso crux aureo colore fulgens, quam vbi conspexit à matronis aulicis accersitus Sacerdos, vir pius & admodum senex, pro omine hoc arripit: *Hæc puer, inquit, crucem gestabit toti orbi condictam, cuius indicium tam manifestum in ipso ortu sese exerit.* Eius rei initium quoddam hoc fuit, quod mater Sophia 12. die post partum extincta est. Hæc ideo annotamus, quod à nemine literis hætenus sint prodita, non indigna tamen, quæ ad posteritatis memoriam transmittantur, cum euentus præsigium hoc manifestò declararit & comprobarit.

V. PHILIPPVS bellicosus Comes Palatinus Rheni, Ruperti filius, die 12. Nouembriæ.

VI. IA-

VI. IACOBVS Mycillus natus est die 6. Aprilis,
media hora 6. Argentinx.

Obierunt:

I. ALEXANDER VI. Papa per ministri incuriam epoto veneno, quod furtim iusserat dari Adriano Cardinali familiari suo, cuius in hortis coenabat, obiit 18. Augusti. Hic Alexander VI. filio suo Cesari Borgie cadibus ac rapinis regnum parabat, ideoque conuiuium splendidum instruxerat, ut quosdam precipuos viros inuitatos venenato puluisculo in vinum insperso tolleret, eorumque exuijs filium daret. Factum est autem diuinitus, ut ministro lagenis errore quodam commutante, Alexander & filius venenum haurirent: alij purum vinum. Ita Alexander sibi, non alijs, exitium struxit. Filio etiam cum conualuisset parata fuit mors cruenta, quam & predicere sibi visus est. Nam eius Apophthegma hoc fuit: *O CAESAR, O NULLO*: id est: *Aut Cesar, aut nullus*. Tandem nihil factus est, cum propter nefarias technas trucidaretur. *Pontanus de Prudentia lib. 4. cap. 16.* Alexander paulo ante Ioannem Michaëlem ciuem Venetum Cardinalem Romæ veneno necauerat. Causa interficiendi hominem fuit aurum atque argentum, quod is habere existimabatur, quarum omnino rerum inexplabilis Alexandri animus cupiditas ad omnem iniquitatem incendebat, ut filio pecuniam exercitibus alendis suppeditaret, quo is Italorum Principum regna occupare celerius posset, se iam sene. *Hæc Bembus in histor. Vener.* ALEXANDRO mortuo successit Aeneas Syluij Pij II. ex fratre nepos, PIVS III. Quo post dies 26. extincto, electus est IULIVS II. Papa egregius bellator, tenuit Pontificatum ann. 9. mens. 3. Obserua: *Anastasi IV LII Cesari*

*vis ad Pontificatum IVLII II. anni 1600.
pleni.*

II. IOHANNES Dalburgius Episcopus VVormatiensis, quem generis nobilitas, literarum amor, ac doctrinae praestantia immortalē reddiderunt, febre extinguitur Heydelbergæ 28. Iulij, ætat. 50. magno sui desiderio eruditissimib; relicto. Præfuit Episcopatu annis plus minus 20. Fuit Rudolphi Agricola discipulus. Paralip. Vrsperg.

1474

BRASILIA America regio à Lusitanis hoc anno inuenta.

1504

Circa hæc tempora desinit CRANTZII Chronicon.

Nati sunt:

I. PHILIPPVS Hassiæ Landgravius, 13. Novembris.

II. CASPAR Cruciger Senior Theologus, 2. Ian. mane hora 1. post med. noctis, Lipsiæ.

III. IOHANNES Mathesius, Pastor Ecclesiæ in valle Ioachimica, 24. Iunij, Rochlicij.

IIII. PAVLVS Fagius linguæ Ebrææ peritia & cognitione clarus, Tabernis Rhonensibus, oppido Palatinatus.

V. CHRISTOPHORVS Lasius Theologus, 6. Iulij, Argentinx.

RVPERTVS, Ottonis Henrici Elect. Palat. & Philippi bellicosi, parens, Comes Palat. Rheni, ætat. 23. obiit.

1475

COLONIAE in Comitibus bellum BAVARI-CVM componitur, & Palatinus Rheni à Casare recipitur in gratiam. In hoc conventu IACOBVS Marchio Badensis & Episcopus Treuirensis respondit legatis Pontificis latine, Germanice germanice, Gallice gallice, Venetice Italice.

1505

LVTHERVS cum paulo ante renunciatus esset Magister artium, & ad Iurisprudentiam animi appu.

appulisset, fulmine territus & consternatus, voto suscipiendi Monachus se obtrinxit. Itaque agens annum ætatis 22. inuito & reclamante parente, ingressus est monasterium Augustinianorum Erfurdia, 17. Iulij (die Alexij) & in eo integrum annum ante solennem professionem, ut moris est, nouitius constanter perseuerauit: deinde palam professus est Monachum. Surius.

Nati sunt:

- I. IOACHIMVS II. Elector Marchio Brandenburg. Princeps munificus & pacificus, die 9. Ianuarij, hora 1. post meridiem.
 - II. FRANCISCVS Burchardus, Cancellarius Iohannis Friderici Electoris Saxonie, 6. Iulij, Vimarie.
 - III. LEVINVS Lemnius Medicus Zirizæus, C. S. E. in Seelandia Belgici prouincia.
 - IIII. STEPHANVS Szegedinus Theologus, Szegedini Emporio inferioris Pannonie celebri, honesto apud suos loco.
 - V. AEGIDIVS Tichudus Heluetius, vir doctissimus, die 5. Februarij, Glaronæ.
 - VI. IOHANNES Hartungus Philologus, Milteburgi Francie Orientalis oppido.
- IOANNES IOVIANVS Pontanus, *Si omni disciplinarum genere præstantissimus, quem ALPHONSVS Aragonum Rex à secretis habuit, cuiusq; extant Poëmata, Dialogi & historia, moritur ætatis 77. Quidam referunt eius obitum ad annum 1503. Is viuens monumento suo hæc verba inscripsit: Sum Ioannes Iouianus Pontanus, quem amauerunt bonæ Musæ, suspexerunt viri probi, honestauerunt Reges, Domini. Scis iam quis sim, aut qui potius fuerim. Ego verò te hospes noscere in tenebris nequæ, sed te ipsum ut noscas, rogo. Vale.*

1476

Academia FRANCOFORDIANA ad Viadrum
introduc̃ta est solenni ritu 27. Aprilis. Primus
Rector fuit Conradus VVimpina Francus,
Theologiae Professor.

1506

IOANNES Capnio primus Grammaticam He-
braicam latine scripsit & edidit, & n̄ cum He-
braico Lexico. Praefat.

RAPHAEL Volaterranus Anthropologiam su-
am scripsit.

MATTHIAS Mechonius histeriographus Polo-
nicus, Medicina Doctor & Astrologus, Chroni-
con suum terminat. Vixit adhuc anno 1515.

Nati sunt:

- I. LVDOVICVS Rex Vngariae, Ladislai fi-
lius, Calend. Iulij.
- II. IOANNES Sleidanus, scriptor historiariū
nostri temporis.
- III. GEORGIUS Buchananus Scotus, qui hi-
storiā rerum Scotticarum descripsit, Cal. Fe-
bruarij, in Lemnia Scotiae Provincia ad Bla-
• sam amnem, in villa rustica.

Obierunt:

- I. PHILIPPVS Hispaniarum Rex, MAXI-
• MILIANI Imperatoris filius, CAROLI V.
pater, die 25. Septemb. æt. 28. mens. 3. d. 3.
Granatae prope Burgos.
- II. CHRISTOPHORVS Columbus Genuen-
sis, nouarum terrarū partium nostro seculo pri-
mus inuentor, post quartam in nouum orbem
nauigationē, 8. Maij, Valledoleti in Hispania.

1477

Bellum oritur inter MAXIMILIANVM Imp.
& Venetos. SURIVS.

1500

SIGISMVNDVS coronatur Rex Poloniae 24.
Ianuarij: regnat an. 42. n̄choat.

LVTHERVS in Cœnobio Erphurdiēsi primitias
sui sacerdotij celebrat, primamq; Missam can-
tat Dominica Cantate (2. Maij) ætatis 24.
à confirmatione primatus Papæ 900.

Nati sunt:

- I. **GEORGIUS**, Ernesti filius, Princeps An-
baltinus, 14. Augusti.
- II. **CHRISTOPHORVS** à Carleuuitz in
Rotenhausß, IIII. Imppp. item Electorũ & Du-
cum Saxonie Consiliarius, qui familia sua ha-
reditariam Equitum auratorum in S. Romano
Imperio dignitatẽ impetrauit, 14. Decembris.
- III. **IOANNES** Sturmus, studiorum in Scho-
la Argentoratensi Gubernator, & Orator ro-
stro seculo celebris, 1. Octobris, hora 2. post me-
ridiem, Sleida oppido inter Vbios non ignobili.
- IIII. **VIGLIVS** Zuichemus Frisius IC. die 19.
Octob. Forsterus.
- V. **IOANNES** Oporinus Typographus, die
Conuersionis Pauli 25. Ianuarij. Basilea.
- M. **ANTONIUS** Coccius Sabellicus, scriptor hi-
storiarum Italicarum, moritur. Venetijs, ætat.
70. Leander.

IMPERATOR, PAPA & GALLVS con-
federati Venetis bellum inferunt.

1508

Morice Encomium editum ab Erasmo Roterodamo 9. Iunij. Prefat. De quo libro autor ipse in Adagijs Chiliad. 2. Cent. 2. Adag. 40. ita loquitur: *Lusimus Moria Encomion, cui non plus septem dierum operam impendimus, idq; nullis librorum adminiculis adiuti. Nam nostra sarcina nondum aduecta tum erat. Hoc quicquid est libelli, video candidis ingenijs, & ijs qui bonis literis sunt initiati, magnopere probari, qui præter iocandi festiuitatem affirmant illic esse non pauca, quæ ad corrigendos hominum mores magis conferant, quàm Aristotelis Ethica, aut politica dogmata. Et tamen audio nonnullos offendi, sed paucos, atq; hos eiusmodi, ut nihil probent nisi barbarum, insulsum & ab omnibus Musis alienissimũ. Ego neq; mordeo quem-*
piam

piam nominatim, nisi forte meipsum, & odio-
sam illam scelerum ac vitiorum camarinā nuf-
quam mouens, ridicula quadam magis quā
fœda pauca attingo. Sed taxas, inquirunt, Epi-
scopos, taxas Theologos, taxas Principes. Primi
non animaduertunt, quā hoc ipsum facin-
moderatè, minimeq; odiose. Deinde non memi-
nerunt illius Regula, quā toties inculcat D.
Hieronymus: Vbi generalis de vitijs disputatur
est, ibi nullius personæ esse iniuriam, neq; car-
bone notari quenquam quasi malus sit, sed om-
nes admoneri, & sint mali, &c.

TRITHEMIUS scripsit librum de intelligen-
tijs cœlestibus & spiritibus nescio quibus: vbi
etiam de religionis mutatione (& quidem in-
tra annos 13. aut 17. futura) ominari quēdam
ausus est his verbis: *Secta religionis, inquit, cō-
surgit, magna veterum destructio religionum:*
*timendum, ne caput unum amittat bestia quar-
ta.* Genius verò, quī Trithemio hæc dictum
albus an ater fuerit, ego non facile dixerim.
Merito suspectū est pijs, quod ab autore men-
daci, ac indice fallaci profectum est.

LVTHEXVS venit Vitebergam ætat. 25. anno 6.
a constituta Academia Vitebergensi: publicè
prelegit Aristotelis, Logicen & Physicen.

ALPHONSKS Albuquercius ORMVZVM
urbem & Regnū in sinu Persico, Ennaueli Lus-
tania Regi subiecit.

GEORGIUS Sabinus Poëta & IC. 23. Aprilis
hora 7. antemeridiana natus est Brandeburgi.
Obierunt:

I. PHILIPPVS Elector Palat. Rheni, die 27.
Februarij.

II. LVDOVICVS Bologninus IC. & Eques,
qui Bononiæ ac Ferrariæ iura interpretatus
est, Florentiæ, ætatis 61. Schrad. Forst.

III. CYN-

III. CUNRADVS Celtes primus Germaniæ Po-
ëta Laureatus, Viennæ 4. Februarij, ætat. 49.

9 *VENETI ad Carnagliam in loco Agnadelli à*
Gallis magno prelio victi & superati sunt die
14. Maij, ipserum Ducè Bariholemæo Aluiano
cipro, & 8000. militum trucidatis. Qua tunc
quidem occasione Brixia, Bergomum, Crema,
Cremona, ceteraq; Ducatus Mediolanensis loca
in Ludouici XII. Francorum Regis potestatem
venere. Papa item & Hispanus suas quasdam à
Venetis occupatas Vrbes & oppida receperunt.
Chron. Gall. Guicciard. Benther.

MAXIMILIANVS Casar. Patavium, Vero-
nam, Vincentiam, Brixiam & alia sociorum op-
pida recuperavit. Palmer. App.

FRANCISCVS Almeida primus Indiæ princeps
Campsonis Sultani Aegyptij classem, Indis auxi-
lio missam, feliciter profligavit.

PHILIPPVS Melanchthon Heydelbergam venit
die 13. Octobris.

Nati sunt:

I. *IOACHIMVS* Ernesti filius, Princeps An-
haltinus, 8. Augusti, hora 5. antemeridiana.

II. *IOANNES* Calvinus Theolog. Genevensis,
10. Iulij, Nouioduni celebri Veromanduorum
oppido.

III. *LYDOVICVS* Grempius à Freudenstain
IC. & Syndicus Reip. Argentinenfis. Pantal.

IIII: *MATTHAEVS* Hostus, Græcæ linguæ in
Academia Fræcofordiana Professor, circa an-
ni huius initium, in pago V Vilhelmsdorff, non
procul Colonia ad Sueuum.

Obierunt:

I. *HENRICVS VII.* Rex Angliæ, 23. Apr-
ilis. Huic successit *HENRICVS VIII.* qui re-
gnauit an. 39.

II. *IOANNES I.* Princeps Palat. Rheni, Co-
mes Simerius & Spanheimensis.

III. *PHILIPPVS Cominaus, Eques Flandricus, natura bonitate & iug; verum ad sapientiam civilem instructissimus, qui licet Latine nō attigerit literas, magna tamē cum laude crebrisq; sententijs refertas duorum Regum Gallie, LVDOVICI XI. eiusq; filij CAROLI VIII. historias descripsit lingua Gallica, in Pictoribus, 17. Octobris, ætat. an. 63.*

§480

BERLINI in Marchia Iudæi supplicio affecti sunt propter panem consecratum contumeliose tractatum, 38. exusti, & duo decollati, 19. Iulij.

1510

MARTINVS Lutherus, ætat. 27. Romam vidit, missus illuc à suis fratrib. ad negocia ipsorum expedienda.

GOA, ubi nunc Proregum India & Schola Iesuitarum celeberrima sedes est, 6. Februarij primum occupata.

Hoc anno ortum est bellum literariū inter REUCHLINVM & COLONIENSES quosdam Monachos, de libris Iudæorum, cuius rei multa sit mentio in Reuchlini epistolis. Mandauerat Maximilianus Imperator Reuchlino, vt, quid de cremandis Iudæorum libris sentiret, in modum consilij referret, & scriptum Archiepiscopo Moguntino transmitteret Cæsari reddendum. Ille in partem benigniorem propensior, iudicauit scripta quædam Iudaica conservanda, quædam verò blasphema exuenda: Fuerat autem Colonia Iudæus quidam baptizatus, cognomento Pfeffertorn, qui & anno 1514. ob panis consecrati violationem in Salinis Saxonie candentibus forcipibus discerptus & crematus est: hic autor eius consilij fuerat, vt de Cæsaris mandato singuli Ebraeorum libri, præter nudum Bibliorum textum, combureretur, vel saltem, vt quidam suspicati sunt, igni

igni adiudicarentur, vt ante executionem Iudei grandi ære libros suos ab incendio redimerent, quod si fieret, consilij illius autor auri partem acciperet. Quem conatum suum cum Iudeus Reuchlini consilio eludi cerneret, sparsis libellis famosis, eum apud multos in odium & inuidiam vocauit. Librum verò Reuchlini Colonienses flâmis tradiderunt: quæ res miris factionibus inter doctos agitata est, alijs Capnionem, alijs Colonienses tuentibus. Tandem orto Lutherano incendio, fumulinū hoc (vt quidam tum appellarunt) certamen in fumum abiit. Vide Sleidanū lib. 2. sub año Christi 1520. vbi prolixius rem omnem exposuit.

Obierunt:

I. **BOHVSLAVS** ab Hassenstain, Baro à Lobkowitz, Poëta & Orator in Græcâ; lingua Græca & Latina clariss. totius Bohemæ ornamentum, die 29. Nouembris.

II. **IOANNES** Geiler Keiserßpergius Theologus Argentinenfis, 10. Martij, ætatis 65.

III. **PHILIPPVS** Beroaldus Bononiensis, Rhetor & Grammaticus, ætat. 60. Tritthemius.

ALBERTVS Marchio Brandenburgicus, factus est Magister Ordinis Teutonici in Prussia, an. 321. ab instituto Ordine. Anno sequenti introductus est in urbem Regiomontanam.

MALACA aurea Chersonesi metropolis ab Alphonso Albuquerque expugnata. Osor. lib. 7.

PHILIPPVS Melanchthon Tubingam venit.

Nati sunt:

I. **PAVLVS** Eberus Theologus, Kittingæ in Francia Orientali, die 8. Nouembris, hora prima post medium noctis.

II. **ANDREAS** Gerardus Hyperius, Theologus, die 16. Maij, hora 6. vespertina, Hyperis inclyta Flandriæ Vrbe.

Kk

III. Io-

1512

- III. IOANNES Fichardus IC. Francof. ad Moen.
 IIII. IOANNES Bauhinus Senior Medic. & Chirurg. Doctor clariss. die S. Bartholemai, Ambiani in Picardia.
 V. IOHANNES Goropius Becanus, Medicus & Philosophus excellentissimus, in vigilia D. Ioannis, vt ipse testatur lib. 7. Hermath. pag. 140.
 VI. FRANCISCUS Portus Cretensis, Theophili Porti Cret. Fil. Græciæ ornamentum, die 22. Augusti, qui fuit dies Veneris, sub auro-ram, in Insula Creta.
 VII. ERASMUS Reinholdus Mathematicus excellens, die 22. Octob. mane dimidia hora ante secundam, Salsfeldæ in Thuringia.
 8482 *Pugna ad RAVENNAM commissæ est ipso die Paschatis, 11. Aprilis, in qua clade memorabili Iulij II. Pontificis Rom. & Hispanorum copia à Ludouico XII. Gallorum Rege & c. & prostrata sunt, Iulius victus ad 16000. suorum militum (Guicciard. 10000. & rimq; caesa re-fer) amisit, & Ravenna à Gallis direpta est.*
 Eodem die Terra FLORIDA Americę pars ad Septemtriones obuersa, ab Hispanis, ductore IOHANNES PONCIO Legionense, primum inventa est. Gens hanc regionem incolens, barbara est, sordida & inhumana: vescitur araneis, formicis, lacertis, serpentibus, cæterisq; id genus venenatis & insectis. Ipsa regio satis fructifera, etiam auri diues. Incolę sunt fusci coloris. Nulla illis securis vel ligno nisi lapideus. Vice aratri sunt illis asseres, quibus terram aperiunt, seminantq; frumentum vulgò Turcicum, quod bis teruē in anno maturam frugem præbet. Abrah. Ortel. in Theat. orb. terrarū.
 M. LUTHERVS 19. Octob. ætat. 29. renunciatur Theologię D. à D. Andrea Carolostadio,
 VVite-

VVitebergæ in templo arcis : à constitutione
Academiæ VVitebergensis anno 10. exeunte.
Doctoris itaq; Theologici titulo ornatus in-
stituit enarrationes librorum certorum in Bi-
blijs; nempe Psalterij 15 13. ætatis 30. Deinde
Epistolæ ad Romanos 15 15. Epistolæ ad Ga-
latas 15 16. die 27. Octob. Interim & Deca-
logi præcepta publicis ad populum declama-
tionibus, & reliquas Catechismi partes expla-
nare cœpit.

Nati sunt:

I. PAVLVS Manutius, ALDI filius, antiqui-
tatis diligentissimus inquisitor & indagator,
C. S. E. Cal. Iulij, Venetijs.

II. GERARDVS Mercator, Cosmographus &
Mathematicus excellentissimus, die 5. Martij
sub auroram hora 6. antemeridiana, Rupel-
mondæ in finibus Comitatus Flandriæ.

Obierunt:

I. BAI AZ ETES II. Turcarum Rex deci-
mus, & SECVNDVS IMP. Orientis, à fi-
lio Selymo regno quidem die 11. Aprilis & pri-
vatus, & ita vero Veneno in fuga, post annum à
gubernatione filij in ita, sublatu, obiit in Vico
Chipse, ætat. 74. regni 31. Baiazete & regno
& ita spoliato, Turcarum Imperium inuasit
SELYMVS I. Turcarum Rex undecimus &
TERTIVS Orientis IMPERATOR: quod
ut eò rectius stabiliret, duos fratres, CO-
RCHVTEM & ACHMETEM, & nā cum ip-
sorum filijs, interfecit: ita ut ex stirpe Orhoma-
nica ipse solus superesset. Leonclau. Crispinianus,
Drechl. & alij.

II. GASTO Comes FOISSAEVS, Dux Ne-
morensis, bellator fortiss. & felicissimus, in præ-
lio ad Rauennā contra Iulium Pontificem Rom.
& Hispanos pugnans casus perijt, die Paschatis.

III. IACOBVS EMSIVS Eques Germanus, militia dux nobilissimus, rebus maximis in eodem praelio Ravinate gestis, fortiter occubuit ipso die Paschatis. De quo *Huttenus*:

Postquā omnes Italarū vrbes, patriæq; potentes
Impleat fama nominis, occubuit.

Pugnauit toties, nunquam non vicit in armis:

Hoc quoq; quo cecidit tempore, victor erat.

5483

HELVETII, qui *Maximilianū* & *fortiam Ducem Mediolanensem* contra *Gallum* & *Venetos* defendebant, *Novaria* à *Gallis* obsepsi, duce *Motinsio* stupenda animi magnitudine numerosissimum & rebus omnib. instructissimum Gallorum exercitum adorti sunt, cumq; fœdissime profligarunt, die 6. Iunij: ita & *Helvetiorum* quidem 1500. à partib. Verò Gallorum 10000. cæsi perierunt. *Guicciardin.*

1513

MAXIMILIANVS Imp. duce **RVDOLPHO** Principe *Anhaltino* exercitum *Venetorum*, cui *Bartholomæus Liuianus* Princeps *Venet.* præerat, ad *Bachilionem* amnem non procul *Vicentia*, prouida irruptione impetuque vehementi aggressus, cum magna *Ciuiū* parte, quos *Liuianus* ad spectandam *Germanorum* *lanienam*, tanquam ad certam paratamq; victoriam, euocarat, singulari virtute & felicitate dissipauit, protriuit, concidit, & victoriam gloriosissimam reportauit, die 7. Octobris. Ex *Venetorum* exercitu (testē *Guicciardino*) 400. equites cataphracti, & 4000. pedites cæsi & capti sunt: Alij 7000. trucidati allerunt.

TATARI *Precepses* in *Podolia*, *Volhynia* & *Russia* direptionib. & incendijs grassantes, memorabili praelio à *Polonis* & *Lithuanis*, duce **CONSTANTINO** *Ostrogio*, ad *Lapuznam* & arcem *Visnoueciam* victi & profligati sunt.

ALBERTVS Episcopus *Magdeburgensis*, factus est

est Archiepiscopus Moguntinus, 9. Martij. Sedit an. 32. Iust. Brusch.

BLASCVS Nonius Valboa in Nouo orbe Isthmo transito, Austrinum mare ad Panemaidem, & regiones PERVANAS primus inuenit.

Nati sunt:

I. IOHANNES, Ioach. I. Elect. Brandeb. filius, Marchio Brandeb. Princeps sapiens & eloquens, 3. Augusti.

II. ADRIANVS Albinus Iuriconsultus, & Illustriss. Principum Marchionum Brandenburg. in noua Marchia Cancellarius, 13. Octobris, Laubena Lusatie superioris oppido. Ita inter natalem Principis & Cancellarij vnius eiusdemq. ditionis intercesserunt dies 70. Hoc ergo anno orta sunt duo illa magna lumina, quae aulam Custrinensem praeipue (de ceteris viris sapientibus & doctis nunc verba non facimus) illustrem & claram reddiderunt.

III. NICOLAUS Hemmingius Theologus doctissimus, C. S. E. in Dania.

Obierunt:

I. IULIVS II. PP. die 21. Februarij. Successit die 11. Martij, LEO X. antea dictus Iohannes Medicus. Hic anno superiori ad Rauennam fuerat legatus Iulij II. tunc quidem à Gallis captus, sed ex eorum manibus elapsus, circumacto anno die 11. Aprilis Pontifex Rom. coronatur: ut is dies, qui anno praeterito ipsi infestus fuerat, coronationis suae celebritate ex atro in candidum verteretur. Iouius. Sedit an. propè 9. A Leone I. ad Leonem X. anni 1074.

II. ERNESTVS Dux Saxoniae, ERNESTI Elect. Sax. fil. Archiepiscopus Magdeb. 3. Augusti, etat. 49. Successit ALBERTVS Marchio Brandenburgensis.

III. MARTINVS Polichius Mellerstadius primus

mus RECTOR Academiæ Vitebergenfis, die 27. Decembris.

1484

SELYMVS Turcarum Imp. expeditionem adversus ISMAELEM SOPHINVM Persarum Regem suscepit. Prælium in campis Zalderanis (quos à Ionio non rectè Calderanos appellari putat Leonclavius) non procul à civitate Choi, die 26. Augusti commissum est: in quo licet fortiter pugnaret Ismaël, tandem tamen victus & fugatus est à Selymo, qui victoriam obtinuit. Leonclau.

1519

SIGISMUNDVS Rex Polonia Moscos insigni clade affectos, ad Berysthenem, die 8. Septembris victi & prostravit.

PHILIPPVS Melanchthon promotus in Magistrum, 25. Ianuarij, ætat. 18.

Nati sunt:

I. IOACHIMVS Mynsingerus à Frundeck nobilis Iureconsultus, Stutgardie metropoli Ducatus VVirtembergici. Crusius.

II. VVOLFGANGVS Lazius Medicus, & Ferdinandi Imp. Rom. Historicus & Consiliarius, die 31. Octobris, minutis 24. post tertiam matutinam, Viennæ Austriz.

III. IOHANNES Gigas Pastor Ecclesiæ Freistadiensis, cuius vtilia scripta Theologica multaq; iucunda Poëmata extant, 22. Febr. Northusij.

III. FRIDERICVS Staphylus Theologus, Osnabrugi in VVestphalia.

V. IOACHIMVS Morlinus Theologus, die 6. Aprilis.

VI. ANDREAS Vesalius Medicus præstans & Anatomies illustrator, die 31. Decemb. Bruxellis celebri Flandriz vrbe.

VII. GEORGIUS IOACHIMVS Rheticus Mathematicus, die 16. Febr. minutis nouem ante horam 2. matutinam, in oppido Feldkirchen.

HEL-

HELVETII & **casti** sunt memorabili strage à **FRANCISCO** Gallorū Rege, primo anno regni, die 13. Septembris, ad **Marignanum** in agro **Mediolanensi**: durauit praelium toto bi-duo. *Annal. Franc.*

1515

PETRVS Galatinus Minorita, Ebraicę lingüę scientia clarus, hoc anno ad **Reuchlinum** scripsit Epistolam, quam vnā cum **Reuchlini** respōsione in **Reuchlinianis** Epistolis paulò antelibri finem reperiēs. Hic edidit opus de arcanis Catholicę veritatis, in Ebraicis libris, præfertim in **Thalmud** inuentis, in defensionem **Caphionis**, & aduersus **Iudzorum** obstinationem, Anno 1518.

BIBLIA **EBRAICA** (vulgò **Complutensia**) adiunctis trib. translationibus **Chaldaica**, **Gręca** & **Latina**, Tomis sex imprimi curauit **FRANCISCVS** **Ximēnius** Cardinalis, **Archiepiscopus** **Toletanus**.

VIENNÆ conuenerunt **MAXIMILIANVS** Imp. **VLADISLAVS** **Vngaria**, & **SIGISMVNDVS** **Polonia** Rex, die 17. Iulij. **LVDOVICO** Regi **Vngaria**, **Vladislai** filio, desponsa est **MARIA** soror **Caroli V.** vicissim **ANNA** soror **Ludouici** Regi **Vngaria** absenti **FERDINANDO** fratri **Maria** desponsa 22. Iul. *Cuspin.*

Nati sunt:

- I. **FRIDERICVS** III. Palatinus **Rheni** Elector, **Iohan. Comitis** **Palat. Simerēsis** & **Spanheimensis** filius, die 14. Februarij.
- II. **PHILIPPVS** I. Dux **Pomeranię**, 15. Iulij, hora 1. antemerid.
- III. **FRANCISCVS** **Piccolomineus**, ex nobilissima **Piccolomineorum** familia oriūduS, summus nostri tēporis Philosophus editisq; scriptis celeberrimus, Senis in Italia circa hunc annum natus est.

III. GEORGIVS Cassander, vir doctissimus & Theologus præstantissimus, C. S. E. Brugis Flandrorum.

V. CONRADVS Lycosthenes, vir multę lectionis, cuius opera extant, Rubeaci in Alsatia.

VI. PETRVS Ramus Orator & Philosophus excellens, in pago Veromanduorum Quut.

VII. VALERIVS Cordus Medicus & Dioscoridis illustrator, die 18. Februarij, hora 4. pomeridiana, Simesusij in Hassia.

VIII. IOHANNES Stigelius Poëta, 31. Maij, Gothę.

Obierunt:

I. LVDOVICVS XII. Gallorum Rex, 1. Ianuarij, atat. 53. Parisijs. Successit gener ipsius FRANCISCVS I. Valesius, qui coronatus est die 25. Ianuarij: & hoc ipso anno, quo Rex designatus est, Mediolanũ recuperavit. Chron. Gall. Estq; hic annus à morte Augusti Cæs. 1500.

II. LANCELOTTVS Decius Iurisconsultus. & in Ticinensi Gymnasio interpret grætissimus, die 4. Februarij, Ticini. Schrader.

486

SELYMVVS Turcarum Imp. pater Solymani, acerrimo pralio conflixit cum MAMALVCIS, non procul à Damasco, in quo pralio Sultanus Aegypti CAMPSON GAVRIVS, nefarie proditus ac desertus, à Cæsarbeio Alepi præfecto, cum duobus præfectis Damasceno & Tripolitano, occubuit 26. Augusti, atat. 77. Vnde postea Selymus brevi tempore SYRIAM, AEGYPTVM & IVDÆAM suo imperio adiecit. Antequam verò Aegyptum peteret, Hierosolymam adiit, veterumque Prophetarum sepulchra veneratus, Christianis Sacerdotibus Sepulchrum Domini obtinentibus pecuniam in alimenta sex mensium largitus est. Inde expugnata Gaza, Aegyptum petijt. Mamaluci in Campso-

*Campsonis locum TOMVMBEIVM stren-
num virum delegerunt. Iovius, & alij.*

MAXIMILIANVS Imp. Mediolanum irrito
conatu obsedit.

NOVI TESTAMENTI Latina translatio vna
cū Annotationib. edita ab Eras. Roterodamo.

LUTHERVS disputavit cōtra Scholasticos The-
ologos, de Libero arbitrio, meritis operum, &
traditionibus humanis. Propositiones extant
I. Tom. operum eius Latin.

*Vrbs VALLIS IOACHIMICAE condita aut
coli capta est, repertis argenti fodinis.*

Nati sunt:

I. **VVILHELMVS** Dux Iuliacēsis & Cle-
vensis, 27. Iulij.

II. **GEORGIVS SIGISMVNDVS** Seldius
LL. Doctor, & **CAROLI V.** Imp. Consiliari-
us, &c. die 21. Ianuarij, hora 1. post medium
noctis, Augustæ Vindelicorum.

III. **MODESTINVS**, Simon, fil. Pistoris, IC.
clarissimus, in Misnia.

IIII. **CONRADVS** Gesnerus Medicus & Philo-
sophus, Tiguri.

V. **GVARVS VVEIGANDVS** Guarinus, artis
Medicę Doctor, qui multis annis feliciter fun-
ctus est officio Archiatri in aula Custrinensi,
vir eximia doctrinę, virtutis & integritatis lau-
de præstantissimus, & amicus meus præcipuus,
6. Iulij.

VI. **GEORGIVS** Fabricius Poëta excellens, &
omnis antiquitatis studiosissimus, 24. Aprilis,
intra h. 5. & 6. Chemnicij.

VII. **HIERONYMVS VVolfius** Philologus,
Oetingæ Rhætia oppido.

VIII. **PETRVS** Gualterius Chabotius Philoso-
phus, in oppidulo nomine Sanlupo in agro Pi-
ctauino. Boissard. in Iconib.

Kl 5 IX. MAR-

IX. MARTINVS Heluigius Niffenſis, cuius extat tabula Chorographica Sileſiæ.

Obierunt:

I. VLADISLAVS Rex Vngariæ, 13. Martij, ætat. 61.

II. FERDINANDVS Rex Hiſpaniæ (Ultimus in familia ARAGONIORVM, auius maternus Caroli V. quem regnorum heredem reliquit) 16. Ianuarij, æt. 22.

III. BAPTISTA Spagnolus Mantuanus Poëta, menſe Martio, ætat. 72.

5487

Conciliū LATERANENSE, quod **IULIVS II.** contra Piſanum indixerat, hoc demum anno finitum eſt 16. Martij: in quo poſt recitatas orationes in laudem Iulij & Leonis, ſententiæ dictæ ſunt de bello in Turcas ſuſcipiendo: de reformandis Eccleſiæ moribus: de Boëmiſ ad Eccleſiæ vnitatem ab errore reuocandis. Sleid. Ponta.

SELYMVS Turcarum Imperator **ALCAIRVM** (Memph.) munitiſſimam Aegypti Urbem & Sultanorum ſedem expugnauit. 25. Ianua. plurimus ibi dediticijs contra fidem datam crudeliter interfectus. Capta Urbe **TOMVMBEIVS** Sultanus fugam arripiens, cum ſe in palude quadam inter iuncos & arūdines occultaret, immerſus aquis & ſq. ad ſummum pectus, captus & ad Selymum perductus eſt. Qui inſiſt. primum tradi eum tortoribus, & de Campſonis theſauris quærerent: ſed ille nihil præter ſuſſuria & horribiles gemitus in ſummis cruciatib. protulit. Poſtea maioris ignominia cauſa mulo impoſitus, laqueo ad collum appenſo, reuinctiſq. à tergo maribus, per totam Urbem Alcairum circumductus, iuxta portā Urbis ſuſpenſus & ſtrangulatus perijt die (ſt annotauit Sanſonius) 11. Aprilis. Iouiſ, &c. Alij ad 13. Aprilis referunt.

runt. Hic fuit finis regni *MAMMALVCORVM* in *AEgypto* : quod annis 300. eisdem tenuisse in *Pandete Turcica* scribit *Leonclanius*.

LEO X. Calendis Iulij, anno Pontificatus sui quinto, fecit quintam ordinationem Cardinalium, quæ omnium quæ vnquam fuerūt, maxima fuit : quia simul 31. Cardinales creauit, inter quos fuerunt *LAVRENTIVS* Campegius, *MARCVS* Musurus, & *ADRIANVS*, qui postea *Leoni X.* in Pontificatu successit. Vide *Onuphr.*

MVTATIO RELIGIONIS.

MARTINVS LVTHERVS (æt. 34.) 31. Octobris, in Vigilia Omnium Sanctorum (quæ tum fuit dies Sabbati præcedens Dominicam 21. Trinitat.) publice foribus Templi Omnium Sanctorum Viteberge affixit Propositiones contra Indulgentias, quas *Ioannes Tezelius Monachus Dominicanus* venales circumferebat. Archiepiscopum quoq; *Moguntinum Albertum* per literas orauit, vt Indulgentiarum loco Euangelium doceri iuberet. Hoc fuit primum classicum totius mutationis in religione, quæ postea secuta est. Nos ne partium studio temerè iudicium nostrum interponere videamur, ne vè verbis nostris iugulemur, solam nudamque historiam recitabimus aliorum verbis, nempe *Polydori Virgillij* & *Laurentij Suriij Carthusiani*. *Polydor. lib. 8. cap. 4: Postremo vidit nostra ætas, inquit, religionis dissidium, cum LEO X, Roma. Pontifex anno 1517. haberet in Germania procuratores Indulgentiarum, & illi suæ quoq; Exilitatis studio eas predicarent: Viteberge MARTINVS LVTERVS Monachus Augustinianus id improbanis. Procuratores ea re valdè commoti, Romam deseruit no-*

men Lutheri. Is & Deorum contemptor accusatur, citatur, causa agitur. Sed quia ad diem dictam non adfuit Roma presens, & responderet, paulo post declaratur haeticus. Verum quoniam eiusmodi Indulgentiarum questus iam in odia hominum cum procuratoribus incurrerant, permulti magni viri, & in his FRIDERICVS Saxonia Dux praesto fuit, qui Lutherum consilio, autoritate, armis denique tegetet, ne ulla eum vis attingere valeret. Lutherus igitur tali praesidio munitus, & licentia loquendi parata, maiora ausus, de omnibus religionis mysterijs scribere, suaque scripta foras dare cepit. Ita brevi tempore mirabiliter coaluit Secta, quae EVANGELICA dicta est, eo, quod nullam recipiendam esse legem asseueret, quae ad animarum salutem pertineat, nisi quam Christus aut Apostoli dedissent.

Surius hanc rem ita narrat: LEO Pontifex Roma largissimas promulgat cōdonationes siue Indulgentias, eique negotio in Germania praescit Moguntinum Archiepiscopum Albertum, Principem celeberrimum. Is ad praedicandas eas Indulgentias delegit IOANNEM TEZELIVM Dominicanum. Ea res pessimè habuit quosdam Ordinis Augustiniani, in primis Ioannem Staupitium, eius Ordinis generalem per Germaniam Vicarium, virum nobilem, facundum, & Fridérico Principi charum: itemque Martinum Lutherum, lectorem ordinariū Vitebergae. Et quia interdum non parui abusus eiusmodi Indulgentijs euulgandis sese immiscuerant, inde sumpta occasione Lutherus primum in Indulgentiarum immodicos quosdam & sordidos, suo duntaxat questui seruientes, buccinatores acriter inuectus est, datis ad Moguntinum Antistitem literis, in quibus longè aliter scripsit de Salutis certitudine, quam paulo post in sua captiuitate Babylo-

nica & scriptis alijs. Simul etiam 95. Propositiones palam edidit, quibus Indulgentias oppugnauit. Contrà verò Tezelius 106. Propositiones euulgauit, Lutheranis planè contrarius. Ex hac lite ortum est illud immane & horrendum incendium Lutheranum, quo tota penè Europa postmodum conflagrauit. In ipsis huius tr. ig. die in istis visus est Lutherus etiā plerisq; Viris gravibus & eruditis non pessimo zelo moueri, planeq; nihil spectare aliud, quàm Ecclesia reformationem, cuius quidam deformes abusus non parum malè habebant bonos omnes, &c.

Præuiderunt autem hæc tempora ac disertè prædixerunt quidam Scriptores, futuram religionis mutationem ante mūdi finem, quorum vaticinia referre longum esset, atq; ab instituto nostro alienum. Ac ne de antiquioribus dicam, sunt in hoc numero: NICOLAVS Cusanus Cardinalis, IOAN. Lichtenbergius, IOACHIM Abbas, HILDEGARDIS, BRIGITTA, Hæß, ANDREAS Proles Augustinianorum Pronincialis, IOANNES Hilten Monachus Isennacensis, qui quidem & annum mutationis assignasse fertur.

Hinc incipit SLEIDIANI historia, complectens annos 39.

Nati sunt:

I. CASPAR Colignius Castellonius Gallie Amiralius, in arce Castellonia ad fines Sabaudie, die 16. Februarij.

II. ANTONIVS Augustinus IC. & Episcopus Tarraconensis, die 25. Februarij, Cæsaraugustæ in Celtiberia.

Obierunt:

I. MARCVS Musurus Roma huius anni autumno, cum paulò antè Monemvasiensis Archiepiscopus designatus esset, vix degustata Cardinale-

nalitus dignitate obiit. Fuit natione Græcus, nimirum Cretensis, sed Latina lingua &sq; ad miraculum doctus, quod &ix &lli Græco contigit, præter Theodorum Gazam & Ioannem Lascarem. Hac Erasmus.

II. ALBERTVS Cranzius S. Theologia & Decretorum Doct̃or, Ecclesia Hamburgensis Canonici & Lect̃or, qui Saxonia, Vandalia, Dania & Gothia historiã descripsit, die 7. Decembris, Hamburgi.

5488

MAXIMILIANVS Imperator postrema Comit̃ia celebrat Augustæ, quibus vniuersi Electores interfuerunt: & in his primùm agi cœptum est de Lutheri negotio, deq; eo Cæsar s. Aug. ad Pontificem Romanum scripsit, vt nascenti malo medicinam faceret, priusquam longiùs evagaretur ac serperet: moræ coniunctum esse periculũ: quicquid ipse decreuerit, hoc se laudaturum, & vt per Imperij prouincias locum habeat curaturum esse. Sleid.

LUTHERVS Caietano Cardinali, Pontificis Legato se sistit Augustæ (ætatis 35.) 12. Octobris. Caietano Palinodiam siue errorum reuocationẽ flagitante ac vchementè urgente, Lutherus errores demonstrari sibi pctijt, atq; post aliquot dierum cõflictatiunculas, grauiora veritus, & vt Polydorus Virgilius loquitur, metuens ne Cardinalis ad extremum rem omnem magis imperio, quàm disceptatione definiret, datis ad Cardinalem literis, Augusta discessit 20. Octobris, reuersus Vitebergã 31. Octob. quo die Tezelium ante annum adortus fuerat. Eodem tempore Lutherus 16. Octob. appellauit à Caietano ad Papam: & 28. Nouembris à Papa ad Concilium.

Edidit etiam Resolutiones & declarationes propositionum suarũ de Indulgentijs, quas Leonis X.

ni X. dedicauit die Trinitatis. Publicauit item Sermones de virtute excommunicationis, de pœnitentia, & præparatione ad Cœnam Domini, vna cum appêdice de meditatione passionis Dominicæ.

PHILIPPVS MELANCHTHON anno ætatis 22. Venit Vitebergam, 25. Augusti: decennio post Lutheri aduentum.

Primum scriptû à **MELANCHTHONE** Viteberga editum, fuit Oratio Luciani de Calumnia, quæ et non temerè credendum sit. Eam Orationem Latine à se redditam dedicauit Friderico Electori Saxonia mense Septembri. Cæpit autem hoc anno prælegere publicè Homerum & Epistolam Pauli ad Titum græcè. Nam ad docendas literas Græcas à Friderico Electore in Academiam Vitebergensem accersitus fuerat. Insequentibus annis publicauit libellos, quos postea sæpius reuexit, & auctiores emisit: nempe anno 1513. (ætatis 17.) Græcam Grammaticam: anno 1519. Rhetoricen: 1520. Dialecticen: 1521. Locos Communes seu hypotypeses Theologicas: 1523. enarrationem Euangelij Matthæi, Ioannis, Epistola ad Romanos & ad Corinthios: 1524. Grammaticen: 1529. Ethicen: 1530. Politicam: 1531. Chronicon, &c. Fuit multarum Scholarum parens, & quod vel hostium eius iudicio atq; confessione impunè, citraq; inuidiam dixerim, Musis amicus erat, in quarum focis ac aris dum vna cum alijs viris doctis luculentos ignes excitare studuit, non illiberale, opinor, illis præstitit famulitium.

ALBERTVS Marchio Elector Mogûtinus creatur Cardinalis à Leone X. Galerum Cardinalitium ei imponente legato Põntificio.

ADRIANVS Cardinalis, autor libri de lingua Latina, veritus Leonis X. vim, quòd facinoris Petru-

Petruciani conscius esset, anno superiori fugerat Cardinalatu, & omnibus dignitatibus privatus est, 5. Iulij, nec amplius visus fuit in terris. Onuph.

Circa hunc annum Prouincia illa, quæ nunc Nova Hispania appellatur (regio auri & argenti diues, ostreorum, quæ margaritas pariunt, circa Oceani littora piscatione percelebris, & aliarum rerum necessariarum vbertate referta) sub Hispanorum imperiū redacta est, dūce FERNANDO CORTESIO: qui eam maxima suorum, maiore autem incolarū pro libertate pugnantium strage expugnauit: in quam postea aliquot Colonie ab Hispanis deductæ sunt. Abrah. Ortel. in Theatro orb. ter.

Quid hoc anno Erasmus de Luthero senserit & scripserit, vide in eius Epistolis lib. 11. Ep. 1. & lib. 12. Ep. 23. & 31. Inter cætera sic ait: *Ego Lutherum nec accuso, nec defendo. Multa præclare monuit, sed utinam civilius, Et tamen impium sit, illum in his, quæ rectè dixit, prorsus indefensum relinquere, ne posthac nemo sit, qui Verum ausit proloqui. Non est mea conditionis nec ingenij, de ipsius doctrina pronunciare. Mihi nondum vacauit eius libros euoluere, præter Germanam aut alteram pagellam, Et tamen quidam confingunt, illum mea adiutum opera. Si rectè scripsit, mihi nihil debetur laudis: sin secus, nihil mereor probri, quando in omnibus illius lucubrationib. ne apiculus quidē meus est. Quosdam inuiso admonui, Et scriptis ac disputationibus potius, quàm clamorib. rem agerent: non esse publicè damnandum, quod non esset lectum, non expensum, imò non intellectum: Theologis indecorum esse quicquam per tumultum agere, quorum iudiciū oportet esse grauissimum. Plura vide l. 12. ep. 10. ad Albertum Archiepiscopū*

Megun-

Moguntinum, Sibi & hoc addit : Lutherum quendam scripsisse magis imprudenter quàm impie.

Hæc Erasmi verba eò recitare volumus, vt videat Lector, quantoperè vir ille ter maximus in religionis negotio sese torserit, & in omnia se venterit ac transformarit, vt inter dissidentes partes medius incederet, neutris se totum iungens, nec ad alterutram partem nimium, iudicio suo, inclinans atq; deflectens. Qua re multi opinantur, id eum consecutum fuille, vt neutris addictior neutris satisfecerit, nec apud hos vel illos gratiam plenam inierit. Vidit fortè aliquid quod reprehenderet ac fugeret : de quo tamen pronũciare mihi non est integrum. Fuit ille in causa Lutherana animo tam vario & lubrico, vt de eo nõ facile quivis sententiã ferat.

Eccius obeliscis notat Lutheri propositiones de Indulgentijs : Sylvester item Prieras Dominicanus in eundem scripsit. Lutherus vtriq; responsiones suas opposuit.

PETRVS PAVLVS Parisius Cosentinus IC. cuius scripta & consilia extant, hoc anno floruit. Forster.

Nati sunt:

- I. HENRICVS II. Rex Galliz, FRANCISCI filius, 31. Martij.
- II. IOHANNES Funccius Chronographorum nostra ætate Princeps, 7. Februarij (alijs 25. Februarij) VVerdz prope Noribergam.
- III. CASPARVS Bruschijs, Poëta & vir doctissimus, die 19. Augusti, Egrz.
- IIII. IOHANNES Homilius Mathematicus, die 2. Februarij, dimidia hora post primam ante diluculum. Eber.
- V. CHRISTOPHORVS Cornerus Theologus Francofurtanus, C. S. E. in Franconia, in oppido à sagis nuncupato.

*Distat hic annus à Roma condita 2269. ab exordio
Troia 2700. à nato Rudolpho Habsburgo 300.*

5489

HVLDRICHVS Zvvinglius Tiguri primam cõ-
cionem habuit, & Euangelium secundum Euan-
gelium enarrare cœpit Cal. Ianuarij. Lauate-
rus de Cometis.

1519

Disputatio LIPSICA Eccij cum Luthero de pri-
matu Romani Pontificis, de Pœnitentia, de
Purgatorio & de Indulgentijs inchoata est 4.
Iulij: finita 14. Iulij. Caroloſtadiana verò
disputatio cum Eccio de Libero arbitrio cœp-
ta est 27. Iunij.

LVTHERVS edidit sermones: De duplici iusti-
cia: de salutari meditatione Passionis Domi-
ni: de Baptismo: de præparatione ad mortem:
Item enarrationem Epistolæ ad Galatas.

ERASMVS per epistolam 30. Maij Lutherum ad
moderationem reuocat, his verbis: *Mihi vide-
tur plus profici ciuili modestia quàm impetu.
Magis expedit clamare in eos, qui Pontificum
auctoritate abutuntur, quàm in ipsos Pontifices.
Idem de Regibus faciundum censeo. Schola non
tam aspernanda sunt, quàm ad studia magis so-
bria reuocanda. De rebus multò receptioribus,
quàm ut subito possint ex animis renelli, dispu-
tandum est argumentis densis & efficacibus po-
tius quàm assuerandum. Quorundam virulen-
tas contentiones magis conducit contemnere,
quàm refellere. Vbiq; cauendum, ne quid arro-
ganter aut factiosè loquamur aut faciamus.
Sic arbitror gratum esse Spiritui Christi. Inter-
ea seruandus animus, ne vel ira, vel odio, vel
gloria corrumpatur. Nam hæc in medio pietatis
studio hominibus insidiari solet. Hæc admoneo
non ut facias, sed ut quod facis perpetuò facias:
Degustans Commentarios tuos in Psalmos: ve-
hementer arrident, & spero magnam vtilitatem*

alt. 2-

allaturos. *Eras.* lib. 6. *Epist.* 4. Hæc verò Epistola variè à multis accepta est, alijs eam pro *Luthero*, alijs contrà interpretantibus: alijs etiam responsionem nimis civilem, amicam ac blandam reprehendentibus. Ideoq; *Erasmus* eam declaraturus scripsit ad *Campegiũ* illam bonè longam Epistolam, quæ lib. 14. *Epist.* primum locum obtinet, reliq; data 6. Dec. m. b. vbi inter cætera: *Vide quaso*, inquit, an hæc sit Epistola hemicinis *Luthero* fauente. Quoniam in illius scriptis me offenderat nescio quid sanum, & austerum, nec satis referens mansuetudinem *Spiritus Evangelici*, admonens ut cum eius mansuetudine doceret ea, quæ ad veram pietatem attinent: id quo maiore cum fructu posset, admonens ut parceret Romano Pontifici: cuius auctoritatem expedit haberi sacrosanctam: parceret Principum Celsitudinis, qui cunctis attenti, aut interpestius admoniti, non solum nō redduntur meliores, sed exacerbat pernitiosas aliquoties excitant tempestates, siq; et merito sua pereat auctoritas, & merito suus fructus, &c. *Plurimum* refert, quàm in tempore, quàm commodè & attemperatè veritatem proferas. Saepè saepe admonitio tempestiva, blanda ac civilis, quos perderet sana & interpestiva ebirgatio. Non enim hic adducam, quod *Plato* peripexisse videtur, multitudinem promiscuam & imperitam non posse contineri in efficio, nisi nunquam: sicut, deloq; bene fallatur. Sed ea res, & virum integrum desiderat: ita desiderat egregiè prudentem. Admonui, n. e. scholas aut ordines omnino contemneret, sed civiliter admoneret, quod mutari velles: & in his, quæ longo & summi, quàm recto iudicio recepta sunt, densis ac solidis argumentis steretur porius, quàm asseneratioribus. E. quoniam non ignorabam

ingenium Germanicum, neq; nescirem eum quorundam scriptis immodicè mordacib. irritari: admonui, ne conuicio conuicio regeretur: sed aut in totum negligeret, aut argumentis responderet: à maledictis omnino temperaret. Adhuc quoniam diceretur, ne tanta libertas exiret in tumultum, admonui, ne quid arroganter aut factiose vel diceret vel faceret. Postremo excoeteret animum ipse suum, de quo meum non esset iudicare, ne quid esset corruptus ira, aut odio, aut inani gloria, qua in medijs etiam pietatis officijs solet insidiari. Obsecro quid hic commissum est, de quo fuerat admonendus Lutherus? Vide etiam Eras. Epist. lib. 14. Ep. 5.

Eodem anno Erasmus iudiciũ suum de Luthero perscripsit ad Fridericũ Saxon. Electorem 14. Aprilis. Ea Epistola extat Tom. I. Lat. operum Lutheri, pag. 236.

IOHANNES FRANCISCVS de Ripa Papiensis IC. primi nominis, qui multa in Stroloque iure scripsit, hoc anno floruit, Papa postea mortuus. Forster.

FRIDERICVS II. Dux Lignicensis & Bregensis nuptias celebravit cum SOPHIA Frederici March. Brandeb. Onoltzbacensis filia, die 13. Februarij.

Nati sunt:

I. THEODORVS à Bezla nobilis Theologus Gallus (C. S. E.) die 24. Iunij, Iohannis Baptistæ natalibus sacra, Vezelijs vetustissimo Aduorum oppido.

II. RVDOLPHVS Gualtherus Theologus Tigurinus, die 9. Nouembrijs, circa meridiem, Tiguri.

III. IOHANNES Crato Medicus & Philosophus celeberrimus, ac trium Imppp. Romanorum, FERDINANDI, MAXIMILIANI

NIC RV DOLPHI ἀρχιεπ̃, 20. No-
vembrii, Vr. cristianis.

III. VLRICVS Mordisius IC. eximius, die 13.
Iulij, Lipsia.

MAXIMILIANVS I. Imperator moritur die
12. Ianuarij apud oppidum VVelsam: cum
vixisset an. 59. mens. 9. dieb. 19. & imperasset
an. 25. mens. 5. Historiam obitus & sepulture
copiose describit Cuspinianus.

CAROLI V. IMPERIVM.

CAROLVS V. Francofurti eligitur Imperator,
28. Iunij, ætat. 20. Pridie eius dici, Electorū
Senatus, Imperiū detulit FRIDERICO Saxo-
niæ Electori, qua de re ita Erasimus in Episto-
lis lib. 13. Epist. 4. *Dux Saxoniæ Fridericus
delatum sibi ab omnibus Imperium ingenti ani-
mo recusavit, idq; pridie quàm Carolus eligeret-
tur. Mox rogatus, quem igitur censeret eligen-
dum, negavit sibi quenquam alium videri tan-
ti nominis oneri sustinendo parem, quàm Caro-
lum. Ob hunc insignem animū à nostris (Caro-
li legatus) oblata 30. millia florenorum constan-
tissimè reiecit. Cumq;urgeretur, ut tantum 10.
millia pateretur dari famulis: acciprāt, inquit,
si velint, attamen nemo manebis postridie apud
me, qui vel aureum acceperit: ac postridie con-
sensus equis subduxit sese, ne pergerent esse mo-
lesti. Hoc mihi ut compertissimum retulit Epi-
scopus Leodiensis, qui Comitib; Imperialibus in-
terfuit.* Hactenus Erasimus.

Historiam electionis CAROLI V. & Electorum
de ea disceptationem, pete ex libello Georgij
Sabini, cuius autorem fuisse Melanchthonem à
multis creditum. Sleidanus inde multa mutua-
tus est.

Obierunt præterea:

I. IASO N Maynus, ex celebri Maynorum a-

pud Mediolanenses familia oriundus, I C. excellentissimus, Eques auratz militiæ, & Senator Ducalis, C. S. E. die 20. Aprilis, sepultus Papiz. Richard. Forster.

II. IOHANNES Tezelius Pirnensis Misnius, Indulgentiarum præco, Lipsiæ in Monasterio Dominicanorū, cū paulò antè Eccius & Lutherus de Indulgentijs disputauiſſent.

III. IOHANNES Coletus Theologus, Londini hydrope extinctus: de quo lege Epistolam Erasmi lib. 13. Ep. 4. Item lib. 15. Ep. 14. in qua proponit Icona & exemplum boni Ecclesiastæ.

6490

CAROLVS V. Rom. Imp. coronatur Aquisgrani 23. Octob. ætat. 21. Imperauit annis 37. *Distat hic annus à regno Samsonis & Aenea 2700. Davidis 2600. à morte Nebucadnezaris Magni & regno Euilmerodati 2100. Imperio Henrici Aucupis 600. coronatione Caroli Magni 720.*

1529

FERDINANDVS Magellanus Lusitanus auspicijs CAROLI V. ab Oriente versus Occidentem, via compendiosi, in Insulis MOLVCCAS nauigaturus, FRETVM, quod de nomine suo MAGELLANICVM nuncupauit, ausu planè Herculeo, mense Septembri aperuit. Vna ex illius nauibus (quam Victoriam postea appellarunt) ex Hispania soluens, & per fretum Magellanicum Moluccas Insulas adiens, Bonæ spei Promotorio superato in eandem rediens, prima omnium nauium & ætatum totum terrarum orbem circumnauigauit, atque ita prima hac nauigatione de vniuerso Oceano sola inter tot secula victoriam obtinuit: Eadem secundo ex Hispania ad S. Dominici ciuitatem, denudò domum redijt: ex qua tertio in eadem Insulâ: at dum ex ea redire conatur, in itinere euanu-

as: ne-

it: neq; de ea quid actum fuerit vnquam rescitum. De hac nūc in Theatro O. bis terrarum CL V. ABRAHAM I Ortelij, Regis Hispaniarū Cosmographi, sequens extat Epigramma:

*Prima ego velisulis ambius cursibus Orbem,
MAGELLANE, Nouo, se dūc ducta, freto.
Ambius, meritisq; Socor VICTORIA: suis mi
Vela, ala, precium, gloria, pugna, mare.*

FERDINANDVS Cortesius hoc ipso annovi bem MEXICO omnium Noui orbis vbiū reginam (anno 140. ex quo eius prima fundamina iacta fuerant) capto potētissimo Rege Moteczuma occupauit: atq; ita NOVAE HISPANIAE imperium in Nouo orbe fundapit, constituit & confirmauit.

LV THERVS à Leone X. excommunicatur Romæ, bulla edita 15. Iunij. Ille contrā publicat assertionem omniū articulorum doctrinæ suæ, à Leone damnatorum, & prouocat à Papa ad Concilium.

Louaniensibus quoque & Colonienſibus respondet, qui libros ipsius flammis dignos pronunciauerant. Lege Erasmi Epistolam vltimam lib: 15. quæ hoc anno scripta est 18. Octob.

Inter multa LV THER I scripta, quæ hoc anno exierunt, hæc præcipuè recensentur: De libertate Christiana, quem librum Leoni X. misit mense Aprili: De captiuitate Babylonica præludium, quo Lutherus Catholicorum iras ac odia in primis in se concitauit & inflammauit, ob motas controuersias nouas de Sacramentorum numero, Vtraq; specie Cœnæ Domini sumenda, Transubstantiatione in dubium vocata, & Missa oppugnata, quod non sit Sacrificium, &c. Adhortatio ad Nobilitatē Germaniæ 23. Iunij, de reformatione rerum Christianarum. Ratio conuincendi peccata: Testara-

decas siue Consolationum libellus ad Fridericum Electorem decumbentem missus: Catecheticæ conciones: & liber de bonis operibus, inscriptus Ioanni Saxonie Duci 29. Martij: in quem librum Georgius Vicellius (qui hoc anno primùm Vitebergam venit) acriter postea inuectus est anno 1534. hoc crimē Luthe- ro impingens, quòd cōfundat bona opera cum politicis actionibus, id est (vt ipse sua verba v- surpem) quòd dedoceat bona opera Ecclesia- stica, & tradat ea esse bona opera, quæcūq; do- mi ruriq; fidelis homo faciat, cū tamen Apo- stolicæ doctrinæ consuetudo distinguat inter bona opera & inter facta negotiaq; vitæ com- munitis: Et Lutherum sub Decalogi specie offi- cia ciuilibus vitæ insignire titulo bonorum ope- rum, vt ab Ecclesiasticis operibus ieiuniorum, precum, eleemosynarum & similium homines auocet.

OECOLAMPADIUS 23. April. factus est Mo- nachus in Monasterio Seruatoris iuxta Augu- stam Ordinis S. Brigidæ: de quo ita Erasmus: *Quod scribis ab Oecolampadio factum, id siue iudicio fecit, siue animi morbo, quando mutari non potest, precandum est, ut illi ac nobis quàm optimè vertat. Video res humanas sic vadique corruptas, et nullis vnquā seculis existimē plus licuisse impudentiæ, stoliditati & scelere. Et non- nunquam libet aliquò profugere: sed vereor ne quocūq; me verterem, sequatur molestia. Proin- de tutius arbitror mali remediū ab animo pete- re potius, quàm à loco aut vita instituto. Bene habet, quòd Christus in tanta vitiorum caligine nobis Euangelica doctrina scintillas reliquit.* Eras. Epist. lib. 12.

Nati sunt:

I. SIGISMUNDVS II. Rex Polon. Cal. Aug.

II. FRI-

II. FRIDERICVS III. Dux Lignic. & Breg.
22. Februarij.

III. IOHANNES Artopæus IC. Friburgensis,
VVormatiæ. Pantal.

IIII. MATTHIAS Flacius 3. Martij in oppido
Illyriæ Albona infelici partu in lucem editus
est. Errant qui ad sequentem annum referunt.

V. IACOBVS Heërbrandus Theolog. & Præ-
positus Ecclesiæ Tybingensis, C. S. E. Giengæ.
Crusius in Annal. Sueviæ.

VI. ORLANDVS de Lallio Musicus excellentis-
simus, Bergæ Hannoniæ Vrbe.

*SELYMVS I. Turcarum Rex undecimus, &
TERTIVS IMP. Orientis, die 21. Septem-
bris carbunculo pestilenti extinctus apud Zeru-
lum (aliq̃ Chiurlum) Thracia oppidum, quo ip-
so in loco antea patrem BAI AZ ETEM hosti-
liter persecutus fuerat, cum imperasset an. 8.
Selymo defuncto SOLYMANVS II. Turca-
rum Rex duodecimus & QVARTVS Orien-
tis IMPERATOR regni habenas obtinuit,
& eiusdem administrationem auspiciatus est
Calendis Octobris. Leonclau. Sansouin. Galij.*

1491

Prima COMITIA CAROLI V. VVormatiæ:
in quibus coram Imperatore & Imperij Pro-
ceribus comparuit Lutherus, & de sua causa
respondit feria quarta & quinta post Domini-
cam Misericordia Domini, id est, 17. & 18.
Aprilis. VVormatia discessit feria sexta post
Iubilate, 26. Aprilis.

1521

MARTINVS LVTHERVS IN CVSTODIAM TRADITVS.

CAESAR Lutherum profecibit 8. Maij: suitque
hoc primum edictum Imp. aduersus Lutherū.
Ideo Fridericus Nobilib. quibusdam, de quo-
rum fide compertum habebat, negotium dedit;

Ll s

vt Lu-

vt Lutherum in arcem **Wartbergi** prope Isen-
nacum clam abducerent, vbi delituit mens. de-
cem circiter. Eo in loco, quem Pathumum & E-
remum suam nominauit, plurima scripsit: De
votis Monasticis 23. Nouēbris: De abrogan-
da Missa priuata 1. Nouembris. Eum librum
inscripsit Augustinianis Vitebergenfibus fra-
tribus suis, qui Missam abrogauerant, &c. De
confessione priuata 1. Iunij, quod Pontifex
non possit eam præcipere: Postillas Germani-
cas Euangeliorum Dominicalium dedicatas
Alberto Comiti Mansfeldensi 19. Nouembris.
Et librum aduersus Latomum 8. Iunij, quem
absoluit 13. dierum spacio, &c.

Ante iter VVormatiense edidit expositionē Can-
tici B. Virginis Mariæ, Magnificat, &c. 10.
Martij: & priorem partem Postillarū de qua-
tuor Dominicarum Euāgelij per Aduentum.
Præfatio inscripta est Friderico Electori, die
3. Martij.

Le o iterum excommunicauit Lutherū die Cœnæ
Domini, 28. Martij: Ei respondit Lutherus.

PARISIENSIBVS Lutheri libros damnātibus,
Melanchthon opposuit scriptum publicum:
prodiit item alius liber à Melanchthone scrip-
tus titulo Didymi Faurentini, quo respondit
Thomæ Placentino, id est, Emsero.

ANDREAS CAROLOSTADIVS tumultuatur
Vitebergæ absente Luthero, vastat Scholas, &
clamorib. inconditis efficit, vt pluribus in lo-
cis multa præclara ingēnia sterilescent, & de-
sertis Scholis studia artium abijciant. Bellige-
ratur etiam cum imaginibus in templis: & e-
dit librum de Coniugio Sacerdotum & de vo-
tis Monasticis rescindendis, 24. Iunij. Primus
Sacerdotum Barth. Olemus Bernhartus Feld-
kirchius, Præpositus in oppido Kemberg, du-
xit

xit uxorem: eum secutus est Carolostadius,
19. Ian. 1522. cui facetus quidam Morio. Epi-
thalamio loco, ut opinor, scripsit nouæ Milla-
nuptialis formulā, multo fide resperfam. for-
tè ne nuptijs desset risus materia.

MARTINVS Bucerus mens. Martio reliquit Or-
dinem Dominicanorum, in quo vixerat an. 15.
Fuerat ingressus monasterium 1506. ætatis
an. 15. hoc an. à monachatu absolutus est, qua-
de re edidit librum 1523.

BELGRADVM sine Albam Gracam firmissi-
mum totius Vngariæ, adeoq; Reipub. Chr. Christianæ
propugnaculum, SOLYMANVS Turcarum
Imp. 29. Augusti, die decollationis Iohannis Bap-
tistæ memoria dicato, expugnatum occupauit.
Leonclaus. Backschin.

Hoc anno primum orta sunt bella inter CÆSA-
REM & R. Gallia, quæ derarunt annis prope-
modum 38. sub induijs dubijs, parumque con-
stantibus.

HENRICVS Rex Angliæ librum scripsit & edi-
dit aduersus Lutherum, quo nomine à Ponti-
fice & amplissime Cardinalium Senatu Catho-
licæ fidei defensor appellatus est. Præcipuè au-
tem impugnauit Lutheri librum de Captiuitate
Babylonica. Erasmus scribit, ex Procerum
& Montioij narratione se certò persuasum ha-
bere, librum ipsius Regis Marte, quod aiunt,
elaboratum & confectum esse. Et in Epistola
ad Cochleum de eodem sic ait: Quod subdubi-
tare videris, an Rex Henricus libellum, ac duæ
Epistolas aduersus Lutherum, suo Marte confe-
cerit, id tibi cum multis commune est: nec mi-
rum, cum hætenus prodigij simile sit habitum,
præsertim apud Germanos, Principem scire li-
teras. Ceterum si non contenderim, neminem
scribenti fuisse auxilio, cum eruditissimi quiq;

*Viri nonnunquam stantur amicorum subsidij
ita non dubitem affirmare, ipsum eorum, quæ
dit, pareniem & autorem esse.*

ERASMVS offensus periculosis tumultibus &
perniciosi clamoribus, quibus negotium Eu-
angelicum agebatur, aut potius turbabatur,
cœpit trepidatione quadam nutare ac vacilla-
re, & à causâ Lutherana longius se remouere
atq; subducere; & quasi in locum tutiorem, ex-
tra telorum iactum, secedere. Sentiebat autem
de rebus tam arduis, censuram & iudicium de-
ferendum ac permittendum esse Ecclesiæ, quæ
audita virorum aliquot piorum & eruditorum
sententia, comuni consilio ac deliberatione,
de dogmatibus statueret, decreta verbo Dei
consentientia conderet, controuersias tolleret,
& pacem Ecclesiasticam sanciret ac stabiliret.
Vt itaque Lectori ob oculos ponamus speci-
men sapientiæ huius viri, vel secum luctantis,
vel cum vtrâq; parte quodammodò cōsistân-
tis, verba quædam eius, ex Epistolis hoc anno
scriptis, subiungemus, non vt Lector inde E-
rasmi de Religione sententiam (quæ vel per-
plexitatibus inuoluta non mox cuilibet sese
pandit, vel sua quadam lubricitate elabi, men-
temq; legentis præteruolare videri potest) re-
netur ac discat : sed vt ex his, de admirando il-
lius ingenio, dum inter partes ferè medium sese
gerere studet, coniecturam faciat, & dissidij in-
ter ipsum & alios exorti fontes propius aspici-
at. Sic itaq; ille hoc anno scripsit Petro Barbi-
rio 13. Aug. eaq; Epistola est secunda in Epi-
stolarum eius volumine. *Inisio, inquit, dici non
potest, quàm multi, qualesq; Viri Lutheri faue-
rint. Ego è pauculis pagellis degustatis, & sus-
sum mihi subodorari, rem exituram in tumultum. Et mihi sanè adeo est inuisa discordia, vt
Viri-*

Veritas etiã displiceat seditiosa. Primus omnium admonui hominem literis, Et rem Evangelicam Evangelica mansuetudine moderationeque tractaret, &c. Equidem Et mihi videre videor, esse quadam in Ecclesia recepta, qua magno Christiana religionis bono mutarentur: ita nihil placet, quod huiusmodi tumultu geritur. Si communicato inter ipsos consilio, docti libellis obsignatis, & utriusque ditionis procures admonuissent, qua indicassent ad Evangelica doctrina sinceritatem attinere, fortassis Et ipse fuisset unus, qui sedulo, quod potuissent, consuluissem. Nunc quid furiosius, quam rem tantam maledicis libellis Et clamoribus agi? Quo quidem in negotio primum & utrinque peccatum est. Mea sententia, nimium calidis consilijs hinc atque hinc res gesta est, &c. Porro quod dicitur, Lutherum quadam hausisse è libris meis, mihi in manu non erat prestare, ne quis scriptis meis in posterum abuteretur, quando hoc nec Evangelista nec Apostoli prestare potuerunt. Scripsi eo seculo, quatum videbantur ad bonos mores conducere: fortassis quadam scripturus circumspectius, si praescissem, exoriturum hoc seculum plus quam Tragicum. Idem lib. 14. Ep. 7. die 23. Augusti eodem anno: Video tempestatem esse periculosissimam, in qua mihi sentio cursum sic esse moderandum, Et nec hominibus adulando Christi regnum deseram: nec me frustra in discrimen aliquod conjiciam. Lutherus veluti malum Eridis misit in mundum, cuius nullam omnino partem non turbatam video. Nemo non fatetur Vehementi quadam medicina fuisse opus Ecclesiae, nimium collapsis moribus: sed video propemodum & su Genire, Et pharvacum parum dextre adhibitum, morbi vim exacerbarit, & citius quam expulerit. Atque Etiam Verum esset, quod Danorum

norm Rex Christianus mihi simile quiddam dicens respondit, ludens opinor, lenibus pharmaci nihil agi, sed illud esse remedium efficacium, et per unum corpus omne conuulsant. Ego certe nullam exitum & deo bonum, nisi Christus ipse nostram remeritat bene veritas. quem admodum ferunt Mithram & uos & Aithenensium bene fortunare solitam.

Idem Ep. 2. l. 1. p. 6. Ut insanum sit omnia probare, qua scripsit Martinus Lutherus, ita non placet auctoris odio damnare qua vera sunt, ea depravare qua recta sunt. Ego ex omnibus illius lucubrationsibus vix 12. legi pagellas: Et tamen vix quinquam reperi adhuc, qui se dicat pœnitere legisse libros illius, etiamsi multa displiceant. Quid multum? Tale negotium est, et difficilimum sit ita satisfacere hominibus, ut usquam prodes Euangelicam veritatem. Res non solum absolutam eruditionem, veram etiam singularem prudentiam desiderat: non sine austeritate. Quicquid incendio, quicquid diplomatis principum efficit potest, abunde confectum est. Sed hac ut, nam perinde mutarent animos hominum, et cohercerent linguas, &c. Quod dicunt quidam, verbum fuisse grauiorem, quam et leui pharmaco sanari possit: turbandum fuisse corpus efficaci remedio, quo mox succederet sanitas. Hoc si verum est, ego per alios fieri malim, quam per me. Si commeretur hoc corrupti mortalium mores, non deerit Deo Nabuchodonosor, per quem flagellet populum suum, &c.

Idem in Epistola ad Montionium lib. 17. Epist. 28. Nec cum Luthero, nec cum illo Lutheranorum fœdus clancularium iniquum, & ad id non addidit cuiusque animos, et omnes quos potui deteruerim ab instituto periculoso. Tantum improbam quorundam precipites tumultus, praefer-

tim apud populum, priusquam satis appareret, quorsum iret Lutherus. Nemo non fatetur disciplinam Ecclesiasticam longè prolapsam esse à sinceritate Evangelica, populum Christianum multis modis grauatum esse, conscientias hominum varijs tricis illaqueatas. His malis Lutherus bonis ac doctis videbatur remedium allaturus. Et passim fassentibus omnibus, solus existi moniter, et stylum verteret, ac negotium tractaret Evangelica mansuetudine, &c. Iactant aliqui Lutherum quadam è mens libris hausisse. At quo pacto queam prestare, ne quis meis scriptis abuiatur, cum plurimi sint abusi libris Evangelicis? Et tamen si quis Deus mihi pradixisset hoc seculum exorturum, quadam aut non scripisssem, aut aliter scripisssem: non quòd perniciose scripserim, sed quòd non omnia quouis tempore rectè dicuntur, &c. Nec technis quorundam, nec pollicibus, nec odijs aliorum unquam percelli potui, aut potero, et alius sim quàm Christianus. Male sit omib. qui gaudent dissidiorum vocabulis, &c. Vide lib. 14. ep. 6. 13. 19. Item lib. 17. ep. 18.

De hoc toto anno legant studiosè narratione Camerarii in Vita Philippi Mel. pag. 43. 45. 47. & 49. de i. itys Secta Anabaptistarum, Enthusiastarum & nonorum Prophetarum, &c.

FERDINANDVS Archidux Austria coniugem duxit ANNA M filiam Regis Vngariae, & LVDOVICVS REX Vngariae, MARIA M sororem Ferdinandi.

Nati sunt:

I. MAVRICIVS Dux Saxoniae Elector, Ducis HENRICI filius, 21. Martij.

II. ANTONIVS Sadeel, ex illustri & antiqua Baronum CHANDAEORVM familia, Theologus nobiliss. Chabotus domo materna, & Ma-

*& Mariconensis agri Castello, in confinio Gal-
liae & Sabaudiae sita.*

III. IOACHIMVS Mollerus, Ioach. fil. I. V. D.
*& Consiliarius Ducum Brunsvicen. & Luna-
burg. die 25. Septembris; Hamburgi.*

III. IOHANNES Marbachus Theologus Ar-
gentinensis 14. Aprilis, Lindavij.

Obierunt:

I. LEO X. PP. toxicus, vt creditur, violentia
consumptus, Calend. Decembris, ætat. 46.

II. FERDINANDVS Magellanus Lusitanus,
dux & navium præfectus (de quo fretum MA-
GELLANICVM nomen accepit) in prælio ab
incolis Insulæ MAVTAN in India Orientali
(licet fortiter dimicaret) cæsus occubuit die
27. Aprilis.

III. HENNINGVS Goden Hauelbergensis, IC.
& prepositus templi Canonorum VVittenber-
gæ, 21. Ianuarij. Huius Apophthegma vulgò
iactatur:

Lex sine executione est Velut campana sine pistillo.

III. RAPHAEL Masseus Volater. Gerardi fili-
us, cuius egregia extant opera, die 25. Ianua-
rij, ætat. 70. m. 11. d. 8. Senis. Schrad. in mo-
nium. Italix.

5492

ADRIANVS VI. natione Belga, Traiectensis,
creatur Rom. Pontifex 9. Ianuarij. Hic no-
men suum non mutauit, sed retinuit Adriani no-
men: fuit vir doctissimus, & Caroli V. quon-
dam Præceptor. Sedit an. 1. mens. 8. dies 6.
Onuph.

1512

NORIBERGAE Ordines Imperij consentum a-
gunt, in quo deliberatum est de bello Turcico
& Religione.

ADRIANVS VI. PP. legatum isthuc misit Fran-
ciscum Cheregatum, 25. Nouembris, cum cer-
tis mandatis contra Lutherum.

LVTHE.

LUTHERVS propter tumultus Carolostadianos ex Pathmo reuertitur Vitebergam, feria 5ª post Esto mihi, 6. Martij. Primam cōcionem habuit Dominica Inuocauit, in qua taxauit Carolostadium, qui (vt Lutheri verba vsurpamus) sua inepta docendi ratione populum eò perduxerat, vt sese Christianū arbitraretur per has res, si vtraq; specie communicaret, si tangeret, si non cōfiteretur, si imagines frangeret.

Eodem tempore LUTHERVS conflixit cum fanaticis hominibus Nicolao Storck, Thoma Munzer & alijs, nouorum Prophetarum antesignanis, qui iactabant arcanas reuelationes Angelicas, & colloquia cum DEO: Baptismum quoq; paruulorum primi impugnabant. Hac fuerunt semina doctrina Anabaptistarum, sparsa per Prophetas illos, qui ex Vrbe Cygnas Vitebergam absente Luthero venerant. MELANCHTHON scribit, Carolostadium damnasse omnes leges, ab Ethnicis conditas, & contendisse, in foro ius ex Mose dicendū esse, cum non intelligeret vim & naturam Christiana libertatis.

CAROLOSTADIVS agere ferens Iconomachian suam à Luthero improbari, factus est ab eo alienior.

LUTHERVS Henrico Regi Angliæ respondit calamo asperiore: cuius scripti vehementiam non omnes amici Lutheri probarūt. Erasmus ea de re ita: Si Lutherus collaudato pio Regis studio rem solidis argumentis fortiter peregisset, non violata regia dignitate, rectius opinor consulisset sua causa. Idem: Quid inuitabat Lutherū, vt diceret in libello aduersus Regem Angliæ: Veniatu Domine Henrice, ego docebo Vos. Certè Regis libellus latinè loquebatur, non in-eruditè.

Ab hoc anno incipiunt Epistola MELANCHTHONIS

*NIS ad CAMERARIVM, in quarum prio-
re Caroloſtadius notatur Voce Alphabeti, eo,
quod Virille, quandoq; in ſcriptis publicis expri-
meret initialib; alphabeti literu nomen ſuum :
A. B. C. D. Andreas Bodenstein Carltſtadius
Doctör.*

MONACH lectis Lutheri & aliorum ſcriptis de
votis Monasticis, ſuo ſe voto exoluentes, egreſ-
ſi ſunt Monafterijs. Ita multis in locis Mona-
ſteria, quæ annis 300. à Dominici & Francis-
ci temporibus condita fuerant; mira celerita-
te Monachis vacua, vel in ſolitudinem redacta
ſunt, vel alijs alios vſus præbuerunt.

NOVVM TESTAMENTVM à Luthero tranſla-
tum in linguam Germanicã in lucem prodijt,
circa diem Matthæi: in quo recognoſcendo
Philippi ſtudio atq; cenſura vſus eſt. Vide Ep.
1. Phil. ad Camer. Eius lectione Catholici
quidam Principes & Epifcopi ſubditis ſuis in-
terdixerunt.

Hoc anno de Inuocatione Sanctorum quidam
Theologi quærere ac diſputare cœperũt, cùm
Lutherus illam Sanctorum compellationem
nondum improbareret, ſed vt liberam auſ certe
non neceſſariam cuiq; pœmitteret.

ANDREAS OSIANDER Nörinbergæ primam
concionem habuit die Dominico 23. Februa-
rij, tractauit Euangelium de Semine.

*De hoc anno Vide Camerariũ in Vita Philippi pag.
50. 51. &c.*

RHO DVS inſula nobiliſſima poſt grauiffimam
6. menſium obſidionem à Solymano capta 24.
Decembris, die natali Chriſti, cùm Rhodij Chri-
ſtianorum Regum auxilijs deſtituti deditionem
facere cogerentur, pacti corporum ſuerum Ere-
rum omnium incolumitatem, quam ipſi Soly-
manus preſtitit. Plariq; Chriſtianorum in Inſu-
lam

lam Melitam migrarunt. Rhodum insulā fratres hospitalarij S. Iohannis tenuerāt annis plus minus 214. quorum opulentia ex hoc in immensum creuit, quod bona templariorum in eos potissimum translata fuerant. Backschius & alij.

ERASMVVS postridie Paschatis scripsit vel librū vel Epistolam Apologeticam ad Christophorum Episcopum Basiliensem de interdicto esu carniū : vbi in vtranque partem disputat de Ieiunijs, festis, Sacerdotum coniugio, Præsulū officio, scandalo, emptione diplomatum Pontificiorum & abrogatione constitutionum vetustarum. Exagitat etiam diuitum lauta ac delicata ieiunia: quorum culinas ait nullis diebus esse operosiores quā pisculentis: opulentis mutatum cibi genus voluptati esse, fastidijque remedium: eosq; quā maximē deliciari, dum tenuis agricola rapis crudis victitans, aut porrum arrodens, hoc obsonium addat atro ac fursuraceo panī, proq; mulso diuitum aquam ē lacuna bibat. Postremō vt inquirens, non vt asseuerans, adiicit hæc verba: *Constat, inquit, pleraq; de quibus nunc est sermo, primū inuenta consuetudine, quæ quos obliget, in quibus, & quatenus, quando, quamdiū, prolixius sit hic differere. Illud videtur certē probabile, consuetudinem non arctius alligare quenquā, quā voluerint ij, qui consuetudinis fuerunt autores. Sit interim semper exceptum offendiculum & contemptus. Qui ieiunat, non hoc nomine sibi placeat, quasi rem magnā agat, nisi maiora adiecerit. Qui non ieiunat, non turbet publicam cōsuetudinem, vitans offendiculum infirmorum quantum comodē potest. Qui abstinet, caueat, ne contra doctrinā Euangelicā & Apostolicā iudicet proximum ex eo, quod natura sit anceps, & rectē vel secus fieri possit.*

Nati sunt:

- I. **ALBERTVS** Marchio Brandenburgensis, **CASIMIRI** filius, 28. Martij, Onolsbachij. Huius bellatoris varia fuit fortuna.
- II. **LAZARVS** Sumendus artib. bellicis clarissimus, die 2. Februarij inter 11. & 12. noctis secuta, in Suevia non procul ab Urbe Imperiali Ulma. Eber.
- III. **IOACHIMVS** à Beust in Planitz IC. die 19. April. Möckerna sub ditione Archiep. Magdeburgensis.
- III. **LAMPERTVS** Distelmeyer LL. Doctor, & Cancellarius Electoris Brandenburg. 22. Februarij sub exortum Solis, Lipsia. Huius primam Indicis huius editionem autor dedicauit.
- V. **IOHANNES Vuolphius** Theologus Tigrinus.
- VI. **MICHAEL Benthernus** LL. Doctor & in inclita Argentina historiarū professor: ter maximus inter nostri temporis Chronographos: cuius scripta Chronologica vtilissima extant, die 18. Octobris, in oppido Francia Carlstadt.
- VII. **HENRICVS Salmuth** Theolog. & Pastor Ecclesie Lipsensis ad D. Thomam, die 2. Martij, hora 2. pomerid. Sunsfordia.
- VIII. **HENRICVS Pantaleon** Medicus & Historicus, 13. Iunij, Basilea.

Obierunt:

- I. **CHRISTOPHORVS Longolius** Mechliniensis Belga Orator excellens an. ætat. 34. d. 11. (alij 3.) Septemb. Patauij magno cum Italiez dolore expirauit. Schrader.
- II. **IOHANNES Reuchlinus** Capnio Phorcensis, qui primus Græcarum & Ebraicarū literarum studia in Germania excitauit, morbo isterico extinctus est Stutgardij, 30. Iunij, ætat. 67. Testamento libros Ebræos & Græcos donauit

navit collegio Phorcensi, ita ut ibi in templo publicè seruentur, & ab omnibus inspicì possint.

93

1523

Cùm ADRIANVS Pontifex per legatum Germanis non solum de Ecclesiarum emendatione, sed etiam de Curia Romanæ reformatione aliquantò liberalius fuisset pollicitus, Proceres Imperij è conuentu Norico Romam miserunt certa capita grauaminū (ita tum appellarunt) quibus Germaniam nimium exhauriri, & intolerabili seruitutis iugo premi significarunt. Norici verò conuentus exitus hic fuit, quòd Principes die 6. Martij decretum ediderunt in eam sententiam, in quam & Adriano scripserant: viam ineundæ cōcordiæ in religione esse omnium rectissimam, si primo quoq; tempore Concilium vniuersale atq; liberum in Germania celebretur, & huius decreto controuersia dirimantur ac tollantur: & interim Theologi nouorum librorum editione abstinentes, Euangelium purè & modestè, iuxta probatas & ab Ecclesia receptas interpretationes, doceant, &c. Hoc Imperij decretum cùm alij aliter acciperent, pleriq; etiam contemnerent, Lutherus datis ad Principes literis illud pro se interpretatus est.

Formula Missæ & Communionis ex Lutheri præscripto Vitebergæ est edita: & abolito Canone Missæ Cœna Domini celebrata. Hæc fuit prima reformatio rituum Missæ & Communionis, etsi Caroloſtadius tale quid etiam ante hoc tempus ausus fuerat. Reuocata item est in vsum Confessio auricularis & priuata absolutio, quam Caroloſtadius aboleuerat.

LUTHERVS Pentateuchum, id est, quinque libros Moſis à se in linguam Germanicam traductos edidit: à morte Moſis 3000. Moſes igitur à

Mm 3

morte

morte sua anno 3000. Germanis Germanicè loqui cœpit.

Publicauit item librū de dignitate & officio Magistratus Politici, cuius lectione in primis delectatum ferunt Fridericum Electorem. De Sacramenti adoratione scripsit ad VValdenses, quos Picardos alij vocant. Et in hoc libro primum Martinus Lutherus meminit opinionis Berengarij de Cœna Domini, antequam cum Heluetijs de Cœna Domini dimicare cœpisset.

Bruxellis duo Monachi Augustiniani, HENRICVS & IOANNES, sub Inquisitore Iacobo Hogostrato Dominicano, flāmis sunt traditi Calend. Iulij, & primi inter Lutheranos propter religionis doctrinam, vitam profuderunt. Hos Lutherus ob confessionis constantiā Canticō, quod in multorum est ore, celebrauit, & vt sui temporis primos Martyres canonizauit. De his ita Erasmus lib. 21. Epistola 7: *Sis sanè conijciendus in ignem, qui pugnat aduersus articulos fidei, aut si quid aliud magno Ecclesia consensu receptum est, Et cum illis parem habeat auctoritatem. At a quō non est, Et qui uis error igni puniatur, nisi accedat seditio, aut aliud crimen, quod leges capite puniunt. Neq; enim hoc Valere debet Euangelij pretextus, Et impune peccetur: sed ne omnino peccetur, etiamsi per leges liceret impune. De potestate Pontificis in multis articulis Theologi Parisienses dissentiunt ab Italis, Et altera pars errare necesse est. Neutra tamen alteram ad ignem vocat. In multis dissentiunt, qui Thomam sequuntur, ab his qui adhaerent Scotō: Et utrosq; fert eadem schola. Nunc magnopere Vereor, ne Vulgaribus istis remedijs hoc est, palinodijs, carceribus, Et incendijs, malum exasperetur. Bruxella primum exussi sunt duo. Tum demum cœpit ciuitas fauere Lu-*

re *Luthero*. Si *lues* hac dimanasset ad paucos, posset *ut* cunq; amputari: nunc ad eò late peruagata est, & *ut* ipsis etiam *Monarchis* existimè metuendum. Non hac eò spectant, & *ut* censeam hoc malum esse negligendum: sed & *ut* doceam, *Sulgaribus* remedijs non esse exasperandum. Quem mouet illa *Palinodia*, incendijs me uexiora? Deinde *Unus* aut aliter adfectus supplicio, quid aliud quàm irritat tam numerosa factionis animos? Agè fingamus his remedijs opprimi posse malum, quid refert opprimi mox & vehementius repullulaturum?

Plura de hac historia vide apud *Erasmum* lib. 24.

Epist. 4.

Moniales *Psalmorum* libros *Latinos* non satis intellectos de manibus deponere, habitum religiosum exuere, & *Monasterijs* valè dicere cœperunt, contractoque matrimonio factæ sunt matresfamilias.

LEONHARTVS *Köppen*, ciujs *Torgensis*, feria tertia *Paschatis* 7. *April.* nouem *Moniales* genere nobiles, ex *Monasterio* *Nimpschen* extractas *Vitebergam* adduxit, inter quas fuit *Catharina* à *Boren*, postea nupta *Luthero*.

Inter *VLRICVM* *Huttenum* & *Erasmum* exorta est simultas, quæ vtriusq; scriptis dentatis & mordacibus orbi patefacta est. *Huttenus* libellum edidit hoc titulo: *Expostulatio Vlrici ab Hutten cum Erasmo Roterodamo*. Huic *Erasmus* opponit suam *Spongiam* (is est libelli titulus) aduersus *Huttenis* aspergines. *OTHO* *Brunfelsius* *Hutteni* mortui defensionem suscipiens regerit in *Erasmum* conuicia, &c. Huius certaminis multæ fuerunt causæ, sed prima quasi fax fuit *Epistola* *Erasmi* ad *Marcum Laurinum*, quæ extat lib. 23. *epist.* 6. vbi hæc verba leguntur: *Antequam dissidium hoc hucusq;*

incrudesceret, cum omnib. ferme Germania do-
 Et habebam literariam amicitiam, mihi sanè
 perquam incundam. Horum nannulli refrixe-
 runt in me: quidam prorsus alienati sunt: nec
 desunt, qui se palam hostes profiteantur, & ex-
 itium denuncient. Habebam item cum multis
 consuetudinem, qui nunc sauiore sunt in Luth-
 erum quàm vellem, imò quàm expedit ipsi causa.
 Nec ideo submoneo quenquā ab amicitia mea,
 si paulo propensior est in Lutherum: nec ideo re-
 nuncio cuiquā amicitiam, si ferocior est in Lu-
 therum, cum uterq; quod facit, bono studio fa-
 ciat. Sic enim interpretor, cum in amico, tum in
 viro, non malo, &c. Fuit hic Huttenus, pauco-
 rum dierum hospes, interim nec ille me adiit, nec
 ego illum: & tamen si me conuenisset, non repu-
 lisssem hominem à colloquio, veterem amicum,
 & cuius ingenium mire felix ac festiuium, etiam
 nunc non possum nō amare. Nam si quid illi pre-
 terea negotij est, nihil ad me pertinet, &c. Ibi-
 dem de causa Lutherana ita scribit: ALTE-
 RA PARS CONTEMNI NON POTEST:
 ALTERA CONTEMNI NON VULT: &
 band scio, an alterutra possit opprimi sine graui,
 etiam bonarum rerum ruina, &c.

CHRISTIER NVS Dania Rex cum impoten-
 ter gessisset Remp. suaeque sanitia cunctos regni
 ordines offendisset, Friderico patre ac Lube-
 censibus in ipsum arma sumentibus, regno suo
 profugit, & nā cum liberis & uxore Elizabetha
 (alijs Isabella) Caroli Caesaris sorore, pietatis
 virtutumq; omnium laudib. celebratissima.

FRIDERICVS Holsatia Princeps croatur
 Rex Dania.

IOANNES Hesijs Theologiae Doctor, Staphyli
 focer, Vratislaviae praeficitur Ecclesiae ad S.
 Mariam Magdalenam, 19. Octobris.

Nati

Nati sunt:

- I. CHRISTOPHORVS Herdesianus, Vir magna & excellentis eruditionis, Halberstadij.
- II. ESROMVS Rudingerus Papebergensis, C.S.E. 19. Maij.
- III. IOHANNES Hermannus Vratisslau. Vir optimus & Medicus peritissimus, die Galli 16. Octobris, Vratisslaue.

Obierunt:

I. ADRIANVS Rom. Pontifex, non sine veneni suspitione moritur 13. Septembr. Successit CLEMENS VII. Sedit an. 11. non plenis. Eras. in Epist. *Adrianus fauebat Scholasticis disciplinis, nec mirum si illis fauebat, in quibus à teneris vnguiculis educatus longo intervallo precedebat omnes: sed ita fauebat tum, ut apud eum prima esset pietatis ratio, satis etiã equus & candidus erga bonas literas ac linguas, &c. Huic per certum hominem significavi, me libenter communicaturum quod videretur, modo liceret impune. Exegit ut id facerem brevis. Non offensus est, sed tamen non respondit. Vnde facile diuinavi, non idem illi placuisse, quod mihi videbatur expedire.*

II. FRANCISCVS à Sickingen eques Germanus & Lutheri amicus, infelici bello implicatus, quod gesserat anno superiori contra Archiepiscopum Treuirensen, obsidetur à quibusdam Principibus in arce Landstall, decussio ex bombardarum ictu tramite læditur ac moritur ætat. 42. Paral. Vrs. Huius multa fit mentio in prioribus Tomis Lutheri.

III. VLRICVS Huttenus Eques auratus, carmine & ense potens, moritur ætat. 36. in Insula lacus Tigurini Vfnauv. De die obitus dissentiant scriptores. Eberus habet 31. Augusti: sed Erasmus in spongia 29. Aug. Totam h-

storiam obitus Hurteni latissime describit Camerarius in vita Philippi, pag. 92. & 93.

Huius crebra fit mentio in Epistolis Lutheri: & extat Hutteri ad Lutherum Epistola, bellum spirans aduersus Lutheri hostes.

9494

M A T H E M A T I C I propter iniustitiam conjunctionem Planetarum in signis humidis praedixerunt diluuium, quod anno sequenti mutatum est in bellum Russicorum, ubi verè fuit diluuium cyuuentum.

1524

N O R I B E R G A E in conuentu fit decretum 18. Aprilis de indicendo libero Concilio in Germania.

L U T H E R V S deponit cucullum Monasticum Dominica 20. post Trinitatis, die 9. Octobris.

E R A S M V S a Rege Angliæ & Thoma Volsio Cardinali Eboracensi persuasus stylum strinxit in Lutherum, edita Diatribe de libero Arbitrio, mens. Octob. Cui Lutherus an. 1526. mense Aprili opposuit scriptum de seruo arbitrio. Acta res est suspensis omnium eruditorum animis & oculis, exitum rei speculantibus, non aliter ac si duo magni montes iam concursuri & praeliaturi essent. Verum quomodo isti duo montes mixti sint, loquantur libri publicati. Ea de re vide Erasmi Epistolas lib. 19. Epist. 1. 2. 3. 4. & antepenultimam.

H E N R I C V S Sudphaniensis Prior Augustinianorum Antuerpiæ, & Lutheri auditor, cum Euangelium Bremæ docuisset biennium, ab Officiali Bremensi interceptus, in Dietmarsia propter Lutheranam religionem flammis exustus est 11. (alij 10.) Decembris.

B E L L V M SACRAMENTARIVM inter Carlstadium & Lutherum exortum est. Lutherus & Carlstadius de bello inter se gerendo & euulgandis aduersus ijs scriptis pacti sunt. Lutherus conditionem accipiens in testimonium ini-

tipa-

ti pacti Carlstadio donat aureū nummum die Lunæ in Octaua Assumptionis Mariæ, 22. Augusti, Ienæ in Thuringia. Carlstadius profert & publico scripto confirmat in verbis Cœnæ Domini suum *7870*. Ex eo tempore non solum hi duo, sed eorum quoque discipuli aut successores aduersis calamis acriter & perniciosè de Cœnâ Domini certarunt, & stylis mutuum se confoderunt. Fecerunt illi duo viuendi finem: sed belli Sacramentarij hoc anno orti hodie nondum est finis. *Nullum bellum citius exardescit, nullum tardius desflagrat, quàm Theologicum.*

ZVINGLIUS scripsit Epistolam ad Matthæum Alberum Ecclesiastem Reutlingensem, in qua suam de Eucharistia sententiam explicat. In calce Epistolæ eum adiurat, ne cuiquam mortaliū eam communicet, præterquam ei, quem constat in fide IESU sincerū esse. Data est hæc Epistola 16. Nouemb. Exposuit autem verba Cœnæ per tropum: Est, pro; Significat, &c.

Ab hoc tempore incipit HISTORIA SACRAMENTARIA scripta à Ludonico Lauathero Tigurino, ad quem librū remittimus Lectorem, ne postea nobis opus sit, causa Sacramentaria historiam prolixè repetere aut recitare.

THOMAS Münzerus Stolbergenfis, & Concionator Alstetensis, edidit scripta quædam aduersus Lutheranos, quibus meram effudit rabiem. Liber aduersus Lutherum ab eo scriptus, dedicatus & nuncupatus est Christo, Principi, ut ipse loquitur, illustrissimo, &c. Item Lutherum flagellat, quod Enthusiastico spiritu careat, & nihil nisi carnalia sapiat. Idem ad Melanchthonem scribit Epistolam feria 5. post Annunciationis, cui hæc verba inseruit: *Non in solo pane viuit homo: sed in omni Verbo, quod*
proca

procedit de ore Dei. Videte, de ore Dei, & non ex libris proficiscitur. Testimonium quidem verbi veri ex voluminibus est. Nisi enim in corde oritur, Verbum hominis est, damnans scribas Versipelles, qui furantur oracula sancta, Ieremia 23. Nunquam eis Dominus locutus est, & ipsi usurpans Verba eius. O carissimi, operam nanate ut prophetis, alioqui theologia vestra non valebit obulum. Considerate Deum vestrum è vicino & non à longe. Idem hoc anno edidit protestationem suam vnà cum Apologia de fide & baptismo, ex quibus apparet, eum fuisse hominem fanaticum, qui semina doctrinae Enthusiastarum sparsit, & incautos homines prodigiosis καὶ νοσηρίαις fascinauit & dementauit.

CASPAR Schvvenkfeldius Nobilis Silesius Cal. Ianuarij edidit librum inscriptum Iacobo Episcopo VVratislauienti, quem hortatur, vt puram Euangelij doctrinam amplectatur. Sed eo tempore adhuc sensit cum Luthero.

Offa BENNONIS Episcopi Misnensis more solenni Misna effossa, exaltata atq; collocata sunt in tumbam marmoream 16. Maij. Alijs religionis fuit: alijs ioco & risui. Hac occasione Lutherus edidit librum de exultatione Bennonis. Fabric.

LVTHERVS edidit Psalterium Davidis Germanicè. Item librum contra seditiosos. Et Epistolam ad Principes Saxonie Fridericum & Ioannem aduersus Iconomachos & Enthusiastas, iactantes suas illuminationes & colloquia cum Deo.

GVSTAVVS ab Erxen à Senatoribus Lubecensibus in Regem Suecia creatus & coronatus est 24. Iunij.

HIPPOLYTVS de Marsilijs Bononiens. IC. floruit hoc anno. Forster.

FRIDERICVS Miconius Annabergæ excommunicatur die Passionis Domini, in Monasterio Franciscanorum, ideo publico scripto rationem reddidit, cur die Palmarum docere cepisset Evangelium.

Menſe Novembri ceperunt à Domino ſuo Comite **LVP FIO** Sueuo diſſidere homines Ruſtici propter onera, quibus gravari ſe nimium querebantur: idem & alij deinde vicini faciebant in ſuum quiſq; Magiſtratum.

Canonici **VVITEBERGENSES** in templo Cathedrali reformationem Eccleſiæ ſuæ inſtituerunt, abrogatis Miſſis priuatis in huius anni exitu, 24. Decembris.

IOACHIMVS II. Elector Brandenburg. nuptias primas celebravit Dresda cum Magdalena filia Georgij Ducis Saxonie, die Omnium Sanctorum.

Nati ſunt:

I. Illuſtriſſimus & optimus Princeps **GEORGIVS** Dux **SILEſIÆ** Lignicenſis & Bregenſis. Alij tamen referunt ad an. 1523. diem 18. Iulij.

II. **FRANCISCVS** Hotomanus IC. clariffimus, Petri filius, Lamberti nepos, ex antiqua & nobili **OTOMANORVM** familia apud Sileſios oriundus, die 23. Auguſti, Lutetiæ Pariſiorum.

III. **IOHANNES BAPTISTA** Hainzelius, Patricius & Conſil. vrbiſ Auguſtæ Vindelic. die 26. Iunij, quadrante horæ ante 4. matutinam, Eber.

IIII. **VICTORINVS** Strigelius Theologus doctiſſimus, C. S. E. die 26. Decembris, in vrbe Sueviæ **Kauſſeboren**.

V. **ABDIAS GODESCALCVS** Prætorius Theolog. & trium linguarum peritiſſimus;
C. S. E.

C. S. E. die 28. Martij, in oppido veteris Marchiæ Soltvvedel.

VI. ADOLPHVS Occo Medicus Augustanus, eruditione solida, ac rerum medicarum vsu & experientia clarissimus, C. S. E. circa hunc annum natus est.

VII. PETRVS Canisius, Theologus & Societatis Iesuitarum princeps, Neomagi Geldriæ metropoli.

VIII. PETRVS Ronsardus Poëta Gallicus nobili familia natus in arce paterna Poissonnera ditionis Vindocinorum, die 11. Septembris. Boissardus in Iconib.

IX. MARTINVS Thaburnus Illustris Scholæ GOLDBERGENSIS Rector (vir natura & arte bonus) die 9. Nouembris, Glogouię. Hoc ipso anno VALENTINVS Fridlandt Trozendorffius præfectus est illustri Gymnasio Goltbergenfi.

Obierunt:

I. NICOLAUS Leonicerus Medicus Vincensinus, Illustrator Dioscoridis, qui Ferraria docuit amplius 60. an. atq. 96. 8. Iun.

II. THOMAS Linacer Anglus, Medicus excellens, & Henrici VIII. Regis Angliæ Archiater, qui librum de lingua latina conscripsit, & multa Galeni opera singulari facundia in linguam latinam conuertit: 20. Octob. Londini.

III. IOHANNES Staupitzius Eques Misnicus, Theologus insignis, Lutheri patronus, Augustiniani ordinis per Germaniam provincialis, & tandem Salisburgi ad D. Petrum Abbas, C. S. E. 28. Decembris, anno exeunte.

IIII. PETRVS Mosellanus, patria Protegensis Treuironum, C. S. E. Lipsiæ 19. Aprilis, ætatis 31.

V. GVILELMVS Nefennus VViteberga perijt in Albi

in Albi mediâ astate. Historiam obitus prolixè describit Camerarius in Vita Philippi pag. 98. 99. &c. Fuit Vir doctissimus, ad quem Eras- mus aliquot scripsit Epistolas quæ extant. Et in Camerarij Epistolis fit mentio miserabilis exitus Nesens. Hic autem casus Melanchi horem in pri- mis afflixit, & in summum maerorem coniecit. Lutherum quoq; ita adfecit, ut cum corpus Ne- seni ex Albi extractum in litore iaceret, Luthe- rus adstans & in cælum cum lachrymis suspici- ens diceret: O Nesene, si mihi datum esset do- num miraculosum excitandi mortuos, si illum unquam excitassem, te nunc excitarem. Hoc ego ex meo parente habeo, qui Luthero plorâ- ti tum astitit.

PVGNA AD FRANCKEN- HVSIVM.

SE DITIO Rusticorum per Sueniam atque Vici-
nam Germania partem, quæ est ad Danubium,
primo vere exorta. In Thuringia quoq; Thomas
Munzerus concionator Alstetensis rusticos sedi-
tiosos ad arma aduersus Magistratum sumenda
concitauit. Lantgrauius primùm conflixit cum
rusticis 14. Maij Dominica Caritate, ad oppidū
Thuringia Franckenhusium. Die sequenti 15.
Maij Munzerus ad pugnam milites rusticanos
cohortans, ait: Se bombardarum globos omnes
emissos manica tunica sua excepturum & colle-
cturum. In hoc itaq; secundo conflictu Lantgra-
uij cum rusticis ceciderunt supra quinq; millia
agricolarum: alij 7423. agricolarum & ciuium
Franckenhusiensium. Franckenhusij capti sunt
fermè 300. & capite mulctati. Hac fuit cruen-
ta Catastrophe huius tumultus, in quo miseri
homines pro libertate sua armis recuperanda
vitam amiserunt; & fidem fecerunt Adagio:
Dulce

1525.

Dulce bellum inexpertis: quibus magis profuisset domi in horreis multo cum sudore flagris ligneis frumentum excutere, aut furcū laborare, quā sub impio Marte iniqua stipendia, vulnēra, necesse & furcas mereri. Bene tamen in hoc praelio cum quibusdam actum est, qui degustata belli suauitate pedibus pro armis & si, & depositis hastis domum ad beatos rastros, benedictum aratrum, sanctamque solum recurserunt. Munzerus Frankenhufi capitur, in lecto iacens, & morbum simulans, qui in carcere questionibus subiectus cum pro dolore exclamaret, affatus est eum Saxonia Dux Georgius: Tu nunc quidem cruciaris, inquit, Munzere: sed rursus cogita miserorum hominum cladem, qui per te nefarie circumuenti hodierno die perierunt. Tum ille magno cum risu: Hoc voluerunt, ait. Ad supplicium ductus animo fuit consternato, atque desecto, neque sua fidei rationem explicare poterat, & ipsius confirmandi causa Henricus Dux Brunsvicensis voce illi praibat. Moriturus autem agnoscebat delictum & errorem, idque palam profitebatur, & militū septus corona Principes hortabatur ad maiorem clementiam erga miseros homines: ita fore, ut nullum eiusmodi posthac sit ipsis extimescendū periculum: simul monebat, ut libros Regum in S. Biblijs diligenter enoluerent. Eo confecto sermone gladio percutitur, & exempli causa caput eius affixum hasta medijs in campis collocatur. Sleid. Restincto nonnihil incendio Rusticorum elapsus Carlostadius per sportam de muro Rotenburgensi (isthic enim per hyemem totam latuerat) demissus est. Ministri autem Ecclesiae Rotenburgij ad Tuberam flumen securi percussi, & ingens cuiusmodi numerus crucis luminibus ad calamississimam mendicantem redactus est.

LUTHERVS & MELANCHTHON hoc anno scripta quadam ediderunt contra Articulos à seditiosis rusticis initio anni, antequàm præliarentur, publicatos.

BELLVM SACRAMENTARIVM inter Lutherum, Zuinglium & Oecolampadium.

ZVINGLIVS hoc anno mense Martio primum edidit commentarium de vera & falsa religione. Et: Subsidium de Eucharistia, mense Augusto, quo tropum in verbis Cœnæ defendit. Idem 13. Aprilis, qui fuit dies Cœnæ Domini, abolitis veteris Missæ ceremonijs primum Tiguri celebravit Cœnam Domini eo ritu, qui hodie apud Tigurinos in usu est.

IOHANNES Oecolampadius, Basiliensis Ecclesiæ Pastor, edidit primum suum scriptum de Eucharistia, hoc titulo: Degenuina expositione verborum Domini: Hoc est corpus meum, id est, figura corporis, signū, typus, symbolum.

POMERANVS breui scripto respōdit Zuinglio. **SVEVICI** doctores libro Oecolampadij opposuerunt Syngramma conscriptum Halæ Suevorum 12. Octob. cui inter cæteros subscripsit Brentius. Oecolampadius verò Suevicis respondens, Antisyngramma de Cœna Domini publicavit.

Ordinationem Ministrorum Evangelij instauravit & in Ecclesiam reduxit Lutherus Dominica Cantate, 14. Maij, cum primus ordinandus esset Georgius Rorarius.

Missâ primum celebrata est Vitebergæ lingua vernacula Dominica 20. post Trinitatis, die 29. Octobris.

Sub huius anni initium Lutherus edidit duos libros hoc titulo: Aduersus cœlestes Prophetas.

& fanaticos, in quibus confutatur Carlstadij
sententia de Cœna Domini & Iconomachia.

Sacrarum cationum Germanicarum libellus an-
no superiore à Luthero & alijs compositus;
prodijt in lucem huius anni initio.

LUTHERVS scripsit librum, de abominatione
Canonis Missæ, de quo id semel monendus est
Lector, Lutheri libris de abroganda Missa con-
tradixillè (vt autor est Cochleus) plurimos
ex Catholicis Theologis: In Anglia Iohan-
nem Episcopum Rossensem: in Germania, Io-
hannem Episcopum Viennensem: in Gallia
Clichtouzeum: in Hispanijs Quintanam: in
Bauaria Eccium: in Marchia Mensingum: ser-
mone Germanico Dietenbergium, Emserum,
Cochleum, plurimosq; alios.

LUTHERVS (ætatis 42.) die Martii post fe-
stum Ioannis Baptista (27. Iunij) duxit uxorem
Catharinam à Bora, genere nobilem, quæ moni-
alis antea fuerat.

FRANCISCVS Rex Gallia à Ducibus CARO-
LI V. 24. Febr. (die Matthie) in pralio ad Ti-
cinum (amissis ultra 8000. militum & 20.
proceribus Gallie caesis) capitur, & apud Man-
tuam Carpetanorum in Hispania in custodiam
datur, eò ex Italia triremibus transuectus. Hic
cum diuturnioris carceris impatiens ager esset,
Cesarem agrotantem inuasis, & familiaritate,
dulcedineque colloquij sui Regem moribun-
dum non solum confirmauit, sed etiam ad liber-
tatis spem certè erexit. Hanc colloquij sui su-
auitatem postea rebus comprobauit, ac Regi in
victorem data **ELEONORA** sorore sua, **EMAN-
VELIS** Lusitani Regis viua, firmam cum
eo, certis legibus latis, acceptisq; pacem corro-
borauit: septem diebus cum eo amississimè con-
sumptis, Regem iam ad suos in Galliam redeun-

tem honoris causa deduxit, cenceffo illi etiam inter equitandum latere dextero. De hac pugna ad Papiam, nobis iuuenibus series, qui ei interfuerunt, multa narrarunt. Sind. offi. consulant Guicciardinum lib. 16. Ebi exponuntur deliberationes sapientissimæ in senatu Caesaris insinuate, de condit. oribus Regi serendis, &c.

ALBERTVS Marchio Branach. relicto Ordine creatur primus DVX Prussia à Sigismundo Rege Polonia, & Ducatum illum hereditarium accipit, qui antea ad fratres Ordinis Teutonici pertinebat: ita is qui antea erat Magister Ordinis, iam salutatur Dux Prussia. Finc. Sleid.

Obierunt:

I. FRIDERICVS Elector Saxonie 5. Maij, ætatis 63. Successit in gubernatione IOHANNES frater eius.

II. ELISABETHA Coniunx Christierni Regis Danie, Caroli V. Imp. soror, Matrona ob pietatem in Deum aliasq; virtutes laudatissima, die 19. Ianuarij, sepulta Gandavi.

III. FERDINANDVS DAVALVS Marchio de Piscara, bellator virtutis & fortunæ admirandæ, & post Deum autor præcipuus victoriæ de Gallis ad Papiam partem, hæctica febre extinctus circa initium Decemb. (alijs mense Nouemb.) ætat. 35. Mediolani. Guicciardin.

IIII. MARTINVS Dorpius, ad quem Erasmus plurimas scripsit Epistolas, in Anglia, 31. Maij. Hunc ait Erasmus non perinde vt alios detestatum esse, si quid Lutheri dogmatibus esset affine.

V. IACOBVS Coporinus, cuius extat Græca Grammatici, ætatis 26. Tiguri.

Berlini Monachus, qui pro concione S. Paulum mendacij arguerat, subito in suggestu extinctus est apoplexia, die Stephani.

Nati sunt:

- I. IOHANNES GEORGIUS Ioachimi
 - II. filius, Elector Marchio Brandeb. II. Septembris, hora 1. antemeridiana.
 - II. IOHANNES ALBERTVS Alberti fil. Dux Megapolitanus, Princeps prius & literatus, die 22. Decembris, h. 21. Suerini.
 - III. CASPARVS Cruciger Theologus, Caspari filius, C. S. E. 10. Martij.
 - IIII. CASPARVS Peucerus Philosophus & Medicus excellentissimus, Melancthonis gener., C. S. E. 6. Ianuarij, hora 12. noctis precedentis festum diem Epiphaniarum, Budissina Lusatia superioris metropoli.
 - V. IVSTVS Ionas, iunior, Iuriconsul. Iusti Iona Theologi filius, 3. Decembris.
 - VI. GEORGIUS Craconius IC. 12. Aprilis, hora 7. matutina in Pomerania. Eber.
 - VII. CHRISTOPHORVS Stymmelius Theologus, editis scriptis clarus, Pastor & Superintendens Ecclesia Stetinenfis, &c. 22. Octobris, Francofurti ad Viadrum.
 - VIII. VICTORINVS Schönfeldt Mathematicus insignis, C. S. E.
- 5496 FRANCISCVS Rex Gallia ex custodia dimissus, cum Pontifice ac Venetis fœdus contra Casarem facit.
- 1526 LVDOVICVS, Vladislai Jagelloni filius, Rex Vngaria & Bohemia, copijs suis ad oppidum Mohatz in à SOLTYMANI exercitu fufis & caesis fuga salutem quasiturus, in vicina paludis turbulentulo gurgite depressus & suffocatus interijt die decollationis Iohannis Baptista, 29. Augusti, aet. 20. LVDOVICO successit FERDINANDVS Rex Vngaria. Et hoc anno SILE-SIA venit in potestatem Regis Ferdinandi. Leonclau. Backschius.

IOHAN.

IOHANNES de Zapolia, *VVaiunoda* Transylvania & Comes terra Scepusiensis, post Ludovici Regis funestum occasum, à nonnullis regni proceribus Rex salutatur die Martini, Palatino regni Stephano Bathoreo atq; alijs Baronibus & Magnatib. non consentientibus. Backschius, Chron. Vngar.

Conventus SPIRENSIS inchoatur 25. Iunij: de quo vide Sleidan. Hortens.

FRANCISCUS Pizarus & Didacus Almagrus Hispani, auspicijs Caroli V. Imperatoris expeditionem in PERUANAS regiones suscipiunt, illudq; amplissimum & ditissimum regnū, Attabaliba Rege capto & interfecto, subigūt.

ERASMVS Hyperaspisten edidit aduersus Lutherum.

Disputatio BADENSIS inter Ecciu & Oecolamp. de Cœnâ Domini & alijs articulis, 16. Maij.

CASPARVS Suenkfeldius & Krautvaldus in Silesia spargunt suum dogma de Cœnâ Domini.

THOMAS Anabaptista fratrem Leonhartum in parentum præsentia apud S. Gallum decollavit: frustra Abrahæ exemplum secutus, 8. Februarij, Stumpf. l. 5.

POLYDORVS Vergilius Verbinas, autor libri de rerum inuentoribus, hoc anno Londini in Anglia edidit libellum de Prodigijs. Vixit adhuc Polydorus anno 1533.

Academia MARPVRGENSIS in Hassia constituta à Philippo Hassiæ Landgrauio.

GEORGIVS Fronspergius bellator fortissimus, & Germanicarum cohortium. **CAROLI V.** Imp. ductor, Italicum exercitum, cui Iohannes Medices præerat, in agro Mantuano, die 24. Novembr. feliciter fudit & prostravit. Guicciar.

ERASMVS 21. Maij scripsit Apologiam de edito libello Colloquiorum familiarium, quæ ad

Colloquiorum calcem adiecta est. Eiusdem de hoc libello iudiciū vide Epist. lib. 21. Ep. 33. Et lib. 22. Epist. penultimam.

CAROLVS V. in matrimonium duxit ISABELLAM, Emanuelis Portugallia Regis relictam filiam, nuptijs die 10. Ianuarij, Siutia solenniter celebratis.

Nati sunt:

- I. AUGVSTVS Dux Saxoniz Elector, HENRICI Ducis filius, 31. Iulij, hora 5. ante merid. annis 1587. propè completis à natali Augusti Cæsaris.
- II. VVOLFGANGVS, Ludouici filius, Palatinus Rheni, Comes Bipontinus, Princeps sapiens & literatus, die 26. Septembris, paulò ante horam 2. vespertinam, Biponti.
- III. ADOLPHVS, Friderici I. Danię Regis filius, hæres Norvegię & Dux Holsatię, 26. Ianuarij, Flensburgi.
- IIII. IOACHIMVS à BERGE, genere, doctrina, sapientia & virtute vir nobilissimus, qui raræ munificentię & liberalitatis exemplo plurimos artium opt. & Theologię studiosos proprio sumptu in Scholis & Academijs per annos non paucos alit, eoq; nomine non tantum optime de Ecclesia & Repub. promeretur, verum etiam perennem nominis sui memoriam ad omnem posteritatē transmittit, natus est prope Glogouiā Herndorffij in Silesia, die 23. Martij sub exortum Solis. *Huius nobilissimi Viri subiectionibus historicis multum & si, multumq; adiuti sumus in hoc opere: idq; grat. tudinis ergo profitemur.*
- V. HENRICVS RANZOVIUS, Ioh. Equitis aurati filius, trium Danię Regum in Ducatibus Slesuicensi, Holsitię & Dithmarsię vicarius & gubernator, Cimbricę nobilitatis apex,

heros

heros omni doctrinarum genere perpolitus, & scriptorum plurimorum elucubratione clarus, die 11. Martij, hora 10. min. 31. post meridiem, in arce Holsatiæ Steinborch.

VI. HVBERTVS GOLTZIVS Venlonianus, ob doctissima scripta de rebus Romanis edita lectus in ordinem Ciuium Romanorū, Antiquarius & historicus celeberrimus, Venloze in ducatu Iuliacensi, die 30. Octobris.

VII. CAROLVS Clusius Atrebas, Medicus & Scriptor historię simplicium peregrinorū clarissimus, die 19. Februarij, mane sub horam quintam: Atrebatum metropoli Comitatus Arthesiæ in Gallia Belgica.

VIII. MARCVS ANTONIVS Muretus, eloquentiæ laude clarus, mense Aprili, Lemouici in Gallia.

IX. MARTINVS Crusius, Græcæ linguæ & Oratoriæ in Academia Tubingensi Professor celebris, & Annalium Sueuicorū scriptor, C.S.E. 19. Septemb. media hora 4. pomeridiana, Bottensteini.

ISMAEL SOPHI Rex Persarum primus è Sophinis, obiit hoc anno, cui successit filius TECHMAS. Leonclau.

197 Instituta est deliberatio de prima visitatione Ecclesiarum in Saxonia, de qua extat libellus latinus Philippi Melanchthonis, hoc anno editus. Ea tamen visitatio in sequentem annum dilata est.

1527

ROMA capta & direpta ab exercitu CAROLI V. cuius duces erant CAROLVS Borbonius & GEORGIVS Fronspergius, 6. Maij, die Iohannis ante portam Latinam, Anno Urbis condita 2278. postquā à Totila capta fuerat 980. id est, decies & quater 70. Pontifex sese dedit 6. Iunij, quo die etiam sua dignitati restitutus

est. Vide Epistolam Erasmi lib. 22. Ep. 25. 26.
Ebi ait, Pontificem Clementem inclementissime
tractatum esse.

LV THERVS edidit librum, quo defendit *ἐν τῷ*
 verborum Cœnæ Domini aduersus Zuinglium
 & Oecolampadium, quorum vterq; Lutherō
 respondit.

Hoc anno prouolârunt in publicum multa scrip-
 ta Anabaptistarum.

CASPAR Suenkfeldius relicta Silesia contulit se
 Argentinam, ibiq; doctrinam Martini Luthe-
 ri impugnare cœpit scriptis publicis.

TRA I E C T I N O R V M ciuitas in Geldriorum
 potestatem redacta est 6. Aug. Chron. Traiect.

F E R D I N A N D V S Praga coronatur in Regem
 Boemia, die Matthias, 24. Februarij: in Regem
 Vngaria apud Albam Gracam 28. Octob. Alij
 3. Nouemb.

Torga celebrata sunt nuptia **IOHANNIS FRI-**
DERICI Electoris Saxonia cum Sybilla filia
 Iohannis Ducis Cleuensis, Dominica Exaudi,
 2. Iunij.

Nati sunt:

I. Optimus **IMP. MAXIMILIANVS II.** Fer-
 dinandi Imp. primogenitus, 1. Augusti, inter
 11. & 12. noctis, Viennæ.

II. **PHILIPPVS** Hispaniarum Rex, **CAROLI**
V. Imperatoris filius, ex Isabella Emanuelis
 Portugalliæ Regis filia, in Valle Doleti, 21.
 Maij, hora 4. post merid.

III. **VLRICVS**, Alberti fil. Dux Megapolitanus,
 Princeps optimus, Ecclesiarum & Scholarum
 nutritius liberalissimus, die 22. Aprilis, hora
 2. minut. 35. post meridiem.

IIII. **BARBARA** filia **IOACHIMI II.** Electoris
 Brandeb. & coniunx **GEORGII** Ducis Ligni-
 censis ac Brigenfis, 10. Augusti.

V. ABRA-

V. ABRAHAMVS ORTELIVS, Seculi nostri
PTOLEMAEVS, Philippi II. Regis Hispani-
arum Cosmographus, & immortalis illius o-
peris Theatri orbis terrarum autor, vir doctif-
simus, humanissimus, integerrimus, die 10. A-
prilis, Antuerpiae.

VI. EBERHARDVS, Ioach. fil. Mollerus, Con-
sul Reip. Hamburgensis, die 23. Nouembris,
hora 8. matutina.

VII. SIGEFRIDV Saccus Theologus Magde-
burg. die 12. Martij, hora 2. pomeridiana,
Northusæ vrbe Imperiali.

VIII. IACOBVS Rungius Theologus & Profes-
sor in Acad. Grypsvaldensi, die 15. Iulij, Star-
gardiz.

Obierunt:

I. CASIMIRVS Marchio Brandeb. Buda,
27. Septemb. atat. 45.

II. ALBERTVS Durerus, excellens pictor &
Vir sapiens, Noriberga, 6. April. atat. 56.

III. IACOBVS Hogostratus, Colonia 17. Maij,
de cuius morte Vide Eras. lib. 19. Ep. 13.

IIII. IOHANNES Frobenius Hamelburg. Fran-
cus, Typographus sui temporis celeb. (cuius
meminit Erasmus) correptus Paralyti, Basilea.

LEONHARTVS Caesar ob Lutheranam reli-
gionem iussu Principis Guilelmi in Banaria cre-
matur, 16. Augusti.

498 BERNAE Heluctiorum habita est celebris dispu-
tatio de Cœna Domini, mense Ianuario. Post
disputationem hanc imagines & aræ vnâ cum
Missa, in aliquot vicinis locis sunt abolitz.

1528

LVTHERVS edidit maiorem confessionem de
Cœna Domini aduersus Zuinglianos, vnâ cum
confessione fidei suæ in cæteris doctrinæ arti-
culis. Huic responderunt Zuinglius & Oeco-
lampadius. Et quidem Zuinglius librum suum

Principi Saxonie, & Hassie Lantgrauio, dedicauit. Bucerus quoq; edidit Dialogum Arbogastum, quo respondit Luthero.

BRVNSVIGAE & in Saxonie vrbib. vicinis mutatio religionis instituta est per Iohannem Bugenhagium Pomeranum.

SVENCKFELDIUS edidit confessionē suam de Cœna Domini, in qua in verbis Domini pronomen, Hoc, ait demonstrare cibum spirituale & cœlestem.

FRANCISCUS Rex Gallie cum CAROLO V. Imp. expostulat, atque Monomachian et offert, cui quid responderit Carolus, Vide apud Sleidanum.

IOHANNES Cuspinianus Suiſfurtensis, Medicus, & Maximiliani Imp. Orator atq; diligentissimus inquisitor antiquitatis, qui Imperatorum historias edidit, & Consulum Catalogū conrexit, hoc anno descripsit Austriam.

Ne hic annus sine pugnis abiret, Erasmus 14. Febr. ludicrum bellum (ita enim interpretabor) mouit Ciceronianis, in quos scripsit. Mirum ni Mars riserit, cum hæc Mercurialia oratorum certamina otiosus spectaret. In hoc libello Erasmus censuram suam exponit de Ciceronis, Melanchthonis & aliorum stylo: Ouidium ait Poëtarum Ciceronem videri posse. Suam quoque sententiam de imitatione & recta scribēdi ratione addit. Ibidem de suo stylo sic loquitur: *Quid Erasmus Roterodamus? Abijcit ac precipitat omnia, nec parit, sed abortit, interdum iustum volumen scribit, stans pede in uno, nec unquam imperare potest animo suo, Et vel semel relegat quod scripsit, nec aliud, quam scribit, cum post diuinam lectionem demum ad calamus sit ventendum, idq; r. 110.*

BALTHASAR Hubmaier Doctor Anabaptisticus Vienna crematur.

Nati sunt:

- I. ALBERTVS Dux Bauariæ, gener Ferdinand. Imp. 29. Februarij.
- II. IOHANNES BASILIUS Magnus Dux Moscouiæ, die 25. Augusti, dodrante horæ post 7. vespertinam.
- III. IVLIVS, Henrici Iunioris fil. Dux Brunsvic. & Lüneburgensis, die Petri & Pauli (29. Iunij.)
- IIII. OTHO, Othonis filius, Dux Brunsuicensis & Lüneburg. in Harburg, die 25. Septemb.
- V. CHRISTOPHORVS Ehemius IC. Patri-
cius Augustanus, mense Augusto, Augustæ Viadelicorum.
- VI. IANVS IACOBVS Boissardus, vir doctissimus & Poëta elegantissimus, cuius inter alia eruditi extant Enblématum, Antiquitatum Romanarum & Iconum CL. Virorum libri, &c. circa hunc annum V. centij natus est.
- VII. PETRVS Lotichius Secundus, Poëta præstantissimus, die 2. Nouembris, in Cœnobio Solitariz.
- VIII. IACOBVS Andreæ Theolog. C. S. E. die 25. Martij, VVaisblingæ. Causius in Annal.

Obierunt:

- I. GEORGIVS Fronsbergius Eques auratus Germanus, dux militia celeberrimus, Cesareis semper partibus addictus, qui præcipuè fractis fœderatorum contra CAROLVM V. Imperatorem in Italia consilijs, Imperij decus sua virtute, Deo dante, tutatus est, quiq; multa petiti-
us egregia laudis, quàm bellici quæstus decora domum retulit, apoplexia extinctus obiit 20. Augusti, ætat. 54. m. 10. d. 27. Mindelhaismi Sueuorum. Hunc virum quindecies in isto prælio, extraordinaria verè acie supra vires admirabili fortitudine dimicasse ferunt.

II. CDET-

II. *O D E T T V S* Foixius Lottrechius Gallicus dux, qui & olim Demetrius Macedo, Urbium expugnator dictus est, in castris ad Neapolim peste extinctus, die 15. Augusti. Guicciardin.

III. *Hippolytus* de Marsilijs IC. Bononiensis, qui camurvis partem, qua circa crimina versatur, tractavit, die 7. Februarij, aet. 78. m. 1. d. 11. Bononia. Schrad. Forst.

FOEDVS SMALCALDI- C V M.

5499

Conuentus SPIRENSIS celebratur, in quo nata est appellatio PROTESTANTIVM, quæ Evangelicis tribuitur, eò, quòd ab illis in Cōuentu Spirensi, die 19. Aprilis, exhibita sit Protestatio in religionis negotio. Mense Nouembri Protestantes SMALCALDIAE Conuentum egerunt, vbi primùm proposita & agitata est quæstio de mutuo fœdere Principum Evangelicorum, & de defensione aduersus suæ religionis hostes vim ipsis illaturos.

Pax inter Pontificem & Casarem Barcinona 26. Iunij facta.

Pax inter Casarem & Gallia Regem Cameraci inita 5. Augusti.

ERASMVVS Roterodamus mense Aprili, Basilea relicta, Friburgum, Brisgoiæ oppidum, ditionis Ferdinandi, distans Basilea itinere diei, commigrauit, propter mutatam religionem, & vitandæ suspicionis causa, ne videretur illa probare, quæ tùm temporis Basileæ gerebantur, & quòd in Heluetia omnia ad bellum intestinum spectare videbat. Nouembri menselibellum hoc titulo edebat: Contra quosdam, qui se falsò iactant Evangelicos. Huic scripto deinde responderunt Theologi Argentinenses, quoniam de ipsis potissimum & Basiliensib. ille tracta-

1529

tractauerat, in primis autem de Bucero. Sleid. Lauater. Hoc scriptum Erasmi est in Euangelicos valdè contumeliosum, ex quo nos pauca de multis subiungemus, iudiciū lectori candido & præiudicijs nō corrupto relinquentes. *Ego tibi, inquit, ex Euangelicis multos ostendā, qui facti sunt seipsis deteriores. Excussa sunt ē templis statua, sed quid refert, cū nihil secus in animo colātur Idola. Vtrorū? nec video, quo consilio quidam tanto studio demoliti sint imagines, nisi ut esset conspirationis symbolum. Interim obtenditur horrendū idololatria crimen. Sed qui nunc est tam lapsus, ut putet lapidibus ac lignis inesse sensum? Et si qui tales sint, quantum erat negocij docere populum, imagines ad hoc tātūm repertas, ut imperitis memoriam adiuuent, &c.* Hæc & alia multa Erasmus (nam atrociora præterij) qui an sibi ipsi per omnia perpetuò constet & consentiat: an item vtrisque satisfaciatur, Catholicis & Euangelicis, norunt qui scripta eius legerunt. Idem taxat mutationem religionis Basileæ factam lib. 19. ep. 32. & 39. ubi ait: *Se hoc anno Pascha egisse absque Alleluia, licet non sine lactucis agrestibus.*

VRATISLAVIAE fastigiū turris Elisabethianæ, altum cubitos 119. corruit, in Vigilia Matthiæ Apostoli, hora secunda noctis. Historia illius ruinæ, qua nemo præter felem læsus fuit, ad D. Elisabethę depicta est, cum hac subscriptione:

Mirabilis in altis Dominus.

*Collapsa est turris Syloë madefacta cruore,
Pyramide hac nostra nemo cadente perit.
Nam iussu Domini exceptam: cui gloria Soli:
Angelica molem deposuere manus.*

SOLYMANVS Turcarum Imp. exercitu numerosissimo, trecentis millibus militum instructo,

Et, VIENNA M. Austria, die 26. Septembris, undiquaq; obsidere cepit: tormentis & machinis bellicis dies acerrimè oppugnavit, & muros aliquoties cuniculis suffossos rupit. Verùm propugnatorum Christianorum, quorum Dux supremus erat PHILIPPVS Comes Palatinus Rheni, armis & virtute fortiter ac animosè repulsus, magna exercitus sui parte amissa, obfessionem soluit, & d. c. 15. Octobris iterum discessit. Leonclaus. & alij.

Circa festum Michaelis novum morbi genus, quod sudorem Anglicum, vel Anglicam pestem sudatorium dixerè, multa loca Germania invasit. Antuerpia tridui spacio 400. aut 500. homines extinxit. Eras. Epist. lib. 26. Ep. 56.

Colloquium MARPVRGENSE de Cœna Domini inter Lutherum & Zuinglium aliosq; Theologos instituitur. Duravit triduo. Constituta est 3. Octobris Concordia discors: certe induciæ in causa Eucharistica non fuerunt stabiles ac diuturnæ.

LVTHERVVS Minorem Catechesin mense Ianuario edidit, Maiorem mense Octobri, circiter. Argentorati & Basileę Missa abrogatur, & statua e templis eiiciuntur. Sleid.

Nati sunt:

I. FERDINANDVS Archidux Austriae, filius Ferdinandi Imp. 14. Iunij, post horam 2. pomeridianam, Lintzij.

II. IOHANNES FRIDERICVS II. Iohannis Friderici I. filius, Dux Saxonie, 8. Ianuarij (alij 8.) hora 7. vespertina.

III. CASPARVS Hoffmannus Medicinę Doctor, & Electoris Brandenburgici æxioꝝ, Leobergæ, Cal. Octob. Hic vir est præcipuum amicorum meorum lumen, & optimus Isagoges nostræ patronus.

III. Ni-

III. NICOLAVS Cifnerus IC. Mosbaci oppido Palatinus.

V. NICOLAVS Vigelius IC. qui scriptis suis Ius Ciuile & Canonicum illustrauit, Treise Hassorum oppido.

VI. HENRICVS Retelius, Cos. Saganensis, amicus meus optimus, atq; historiarum studiosissimus, 18. Nouembris, Sagani.

VII. ABRAHAMVS BVCHOLCERVS, qui hanc Sylulam Chronologicam primùm collegit, pridie Michaëlis, 28. Septembris, sub vesperam, post horam 5. in ditione Electoris Saxonici in pago Schönau prope Damam, quæ 6. milliarium spacio Viteberga distat.

Obierunt:

I. IOHANNES Cuspinianus, Medicus Maximiliani Imp. Orator & historicus clarissimus, C. S. E. hoc anno Vienna obiit. Herr. Pant.

II. ADOLPHVS Clarenbach ob Lutheranismum Colonia exustus est 28. Septembris.

III. LVDOVICVS Berquinus Airebas, ob reli-giorem Lutetia combustus 22. Aprilis. Vide Eras-mum lib. 24. Ep. 4. Beza in iconibus habet 11. Nouembris.

III. PAVLVS AEmylus Veronensis, historicus Gallicus, 5. Iulij.

IVBILÆVS MVNDI 1110. Mosis 60. Christi predicationis 30.

1530

Hic annus est medium sexti & ultimi millenarij Mundi, cuius altera pars annorum 500, si Elia cuiusdam dicto credimus, non complebitur.

ARGENTINENSES, TIGVRINI, BERNATES, & BASILIENSES, die 5. Ianuarij fœdus inter se fecerunt, ad mutuam defensionem cōtra vim iniustam, quæ propter Euangelium inferretur.

CARO-

CAROLVS V. Imp. Bononia coronatur **REX LONGOBARDORVM**, 22. Februarij. Die vero suo natali, hoc est, 24. Febr. (quo Carolus complebat annum ætatis 30.) coronatur Imperiali Corona, maximo cum apparatu & splendore, à Pontifice Clemente VII. cū iurasset, Pontificia dignitatis perpetuum se fore defensore. Estq; hic annus à Coronatione Caroli Magni 730. à priore Coronatione Caroli V. per Electores 10.

CAROLVS V. ingressus est Augustam 15. Iunij. Postridie, Corporis Christi festo, Missa interfuerunt Cesar & alij Principes maximo numero, præter Saxonem, Lantgrauium, Luneburgicos fratres, Georgium Brandeburgicum & Anhaltinum. His Cesar nunciauerat, Et si interessent, & suas abrogarent Concionatores: Illi autem non Venerunt, & quia conuentus hic eo sit inditus, Et omnium audiantur sententia, dicebant se non posse suis imponere silentium, ante cognitionem causa. Biduo post fuit edictum, Et utriusq; partis Concionatores desistant, donec de religione decidatur: Cesar tamen aliquos constitueret, qui sine cuiusquam contumelia doceant. Fuit hoc Voce præconis denuntiatur, constituta pœna. Die 20. Iunij factum est initium Comitiorum, & Archiepiscopus Moguntinus Missam de Spiritu sancto cantauit cui etiam Elector Saxonia interfuit officij rationeensem Cesari præferens, cū antea quid de Missa sentiret, testatus fuisset.

COMITIA AVGVSTANA CELEBERRIMA.

CONFESSIO AVGVSTANA, scripta à PHILIPPO Melanchthone exhibitæ est CAROLO V. Imp. à Protestantibus, postridie Iohannis Bapti-

Baptistæ 25. Iunij: fuit dies Sabbati, præcedens Dominicam 2. Trinitatis. Confessioni subscripserunt: IOHANNES Elector Saxoniz, GEORGIVS Marchio Brandenburgensis, IOHANNES FRIDERICVS Dux Saxoniz, ERNESTVS Dux Brunsvicensis, PHILIPPVS Lantgravius Hassie, FRANCISCVS Dux Luneburgensis, VVOLFGANGVS Princeps Anhaltinus, NORIBERGA & REVTLINGA. Interfuerunt his Comitibus multi Theologi: præcipui fuerunt ex Catholicis: CAMPEGIVS Cardinalis Legatus Pontificis, ECCIVS, FABER, COCHLAEVS, &c. Ex Evangelicis: PHILIPPVS Melanchthon, IVSTVS Ionas, GEORGIVS Spalatinus, ANDREAS Osiander, IOHANNES Agricola Islebius, & alij. Hæc Cōfessio publicè prælecta est, vt diximus, 25. Iunij à prædio, in Palatio Cæsaris, in loco (vt scripsit Iustus Ionas) qui capiebat circiter 200. homines. Cōfederant Cæsar & Electores, *inquit*, & absentium Electorum Legati vtrinq;. Deinde ex vtroq; latere alij Principes & Ordines Imperij. Recitabat Cōfessionem D. Christianus Beyer, articulatè, distinctè & clarè, vt ab omnibus exaudiretur. Absoluit totam duabus horis. Satis attentus erat Cæsar, qui sibi curavit nostram Cōfessionem reddi Italica & Gallica lingua per Alphonsum Valdesium Hispanum, & Alexandrum Schuueis, &c.

APOLOGIA Confessionis Augustanz, scripta à Philippo Melanchthone, oblata est Carolo V. die 22. Septembris: sed non recepta. Lutherus huius Conuentus tempore fuit in arce Coburgensi, qui locus etiam Lutheri Pathmus & Eremus dicitur.

CATHOLICORVM Confutatio opposita Evangelicis prælecta est in Consessu Imperij, 3. Augusti.

gusti. Elector Saxoniz cum duobus Principib. Luneburgensibus & Theologis suis, Augusta discessit 23. Septembr. Legatos aliquot ibi relinquens, qui finem Comitiorum expectarent.

Hic est annus à partitione terna promissa sub Iosua 3000. Baptismo Christi 1500. ætatis Lutheri 47. Condita Academia Viteb. 28. Sicut autem Lutherus mutationem religionis instituit ætatis 34. Ita Philippus Confessionem hanc scripsit ætatis 34.

Quatuor vrbes: ARGENTORATVM, CONSTANTIA, MEMINGA & LINDAVIEM, peculiarem suæ fidei Confessionem exhibuerunt Cæsari per Casparum Hedionem, Ecclesiæ Argentinensis Doctorem, quæ publicè audita non fuit. Circa finem Comitiorum Imperator recitari iussit huius Cōfessionis Confutationem ab Eccio & Fabro conscriptam. Finitis Comitijs, Confessio Augustana vtraque lingua typis est edita VVitebergæ.

Mense Decembri, Principes & Ciuitates Protestantes in Cōuentu SMALCALDIÆ, fœderis formulam concipiunt, cui statim quidam subscripserunt: sed quarundā Ciuitatū Legati dicebant, se omnia ad suos relatuuros, vt intra sextam hebdomadam nūciarent, quid facere constituisent. Sapiens Princeps FRIDERICVS Dux Saxoniz olim dicere solitus est de fœderibus: *Bonum est facere fœdera: sed de eis qui seruat.* Id verum, fuisse experti sunt aliquantō post confœderati Principes.

FRANCISCVS Rex Galliz instituit trilingue Collegium Parisijs, mense Septembri. Ebraicam linguam professus est FRANCISCVS Vatablus: Gracæ PETRVS Danesius: quib. duobus additus fuit IACOBVS Tusanus Græcarum literarum Doct̃er.

Hoc anno magna nominis celebritate in Italia floruit MARCVS HIERON. *Vida* Cremonensis Episcopus Alba, quem proximè ad Virgilianam excellentiam peruenisse multi eruditorum iudicant, cuius rei euident testimonium præbet insigne illud opus *Christiados* & alia scripta, quæ hodie nō sine auctoris admiratione & æterna laude ab omnib. leguntur. Boissard. lib. 1. Iconum.

De Episcopo Eboracensi in Anglia hæc scribit Erasmus: Cardinalis Eboracensis, inquit, sic offendit animum regium, & spoliatus bonis & omni dignitate, teneatur non in carcere, sed in quodam ipsius prædio, adhibitis triginta dumtaxat seu famulis seu custodibus. Proferuntur in illum querela innumera, & vix existiment effugere posse capitis supplicium. Hic est fortuna ludus, ex ludimagistro subuectus ad regnum. Nam planè regnabat verius quàm ipse Rex, metuebatur ab omnibus, amabatur à paucis, ne dicam à nemine. Paucis antè diebus quàm caperetur, curauerat Richardum Pacum conuicendum in carcerem, ac minitabatur etiam meo Archiepiscopo Cantuariensi. Ante ruinam exaltatur Spiritus, ait Salomon. Atchiepiscopus Cantuariensis vocatus imò reuocatus est ad Cancellarij munus, quo non aliud in Anglia maius: sed is excusauit ætatem, iam imparem tanto negotio. Itaq; provincia delegata est Thoma Moro, magno omnium applausu, nec minore bonorum omnium lætitia subuectus, quàm deiectus Cardinalis.

De hoc Episcopo Eboracensi lege Guicciardinum, qui & de huius hominis superbia quadam refert, &c.

ROMAE die 8. Octobris, circa noctis horam undecimam Tyberis subita exundatione excurrrens, ingenti damno Urbem adfecit.

Hoc ipso anno Prouincia **CYLIACANA** in America, quæ nunc regni **NOVAE GALICIAE** pars est, Caroli V. auspicijs inuenta: in cuius tractu vna tantum Colonia Hispanica, quæ **S. Michaëlis** nomen gerit, reperitur. Regio hæc vtcunq̃ue rerum necessariarum fertilis est. Ex montib. argentum magna copia effoditur. Incolæ nudi incedunt, verendis tantum panniculo ex gossipio conflato, coopertis. Bella & latrocinia exercent: qui maritima tenent, piscationibus vt plurimum operam nauant: qui interiora habitant, venationibus vitæ præsidia quærūt: gens alioqui est pauperrima. **Abrah. Ortelius** in Theatr. Orb. Ter.

Nati sunt:

- I. **IOHANNES VVILHELMVS**, filius *Iohannis Friderici Elect. Saxoniae*, 11. Martij.
- II. **FRIDERICVS** Marchio Brandebur. & Episcopus Magdebur. *Ioach. II. Elect. Brandeb. filius*, 12. Decembris, *Berlini*.
- III. **IOACHIMVS** Comes de Ortenburg, ex illustri & antiqua Comitum Orienburgicorum familia in Bauaria, die 6. Septembris.
- IIII. **SIGEFRIDVS** Ribischiuss, Consiliarius aliquot Impp. Vir sapientia, doctrina & virtute ornatissimus, *Vratislauiæ*, 13. Septemb. Hunc Virum ego Bibliothecam meam historicam appellare soleo, cui acceptum refero, quod *Golzi-um* & similes egregios Scriptores noui.
- V. **IOSIAS** Simlerus Theolog. Tigurinus, C. S. E. 6. Nouembris.
- VI. **HENRICVS** Mollerus, *Ioach. fil. Theologus* celebris, die 12. Aprilis, *Hamburgi*.
- VII. **DAVID** Chytraus, Theologus & Historicus, cuius inter alia scripta plurima eruditi extant *Chronicorum Sax. libri*, 26. Februarij, *Mentzingæ Sueniæ oppido*.

VIII.

VIII. GVILIELMVS Xylander, Vir doctiss. & clariss. Augustæ Vindellicorum.

Obierunt:

- I. MARGARETHA filia Maximiliani Imp. soror Philippi Regis Hispaniæ, Mechliniæ, mense Decembri, ætat. 51: cui in Belgici gubernatione successit soror MARIA, Ludouici Vngariæ Regis vidua.
- II. NICOLAVS II. Senior, Salmæ Comes, heros & bellator fortissimus, postquam FRIDERICO III. MAXIMILIANO I. CAROLO V. & FERDINANDO, Romanis Imppp. an. 46. fortem & strenuâ operam domi militariq; navasset, Anno Christi 1529. SOLYMANO Turcarum Imp. Viennam obsessam grauitè oppugnâte, dum muro pulueris subiecti vi labefactato & diruto, hostibus se inuicti animi robore opponit, saxo percussus, lethale vulnus accepit, ex quo demum hoc ipso anno, die 4. Maij, æt. 27. in Austriæ Castello Marchegg obiit.
- III. HIERONYMVS Mercurinus Cattinaria, Caroli V. Imp. Procancellarius & consiliorum intimorum conscius, vir sapientissimus, & plerorumq; quæ postea acciderunt in gubernatione, vates non falsus, die 4. Iunij.
- IIII. ACTIVS SINCERVS Sannazarius Equestris ordinis Poëta Neapolitanus, ætat. 72. m. i. d. 29. Neapoli.
- V. FRANCISCVS Lambertus Auenionensis Theolog. eximius, die 18. Aprilis, Marpurgi.
- FERDINANDVS Archidux Austria, Vngaria & Boëmia Rex, die 5. Ianu. Colonia renunciatur Rex Romanorum: & XI. Ianuarij coronatur Aquisgrani.
- IOHANNES Comes Tarnonijs Russiæ Palatinus, PETRVM Moldavia Principem, quod neglecto fœdere & iuramento, fide & honore

1531

*posthac data, & nulla hostilitatis denunciatione
præmissa, POKVCZIA M regni Poloniae pro-
vinciam occupavit, ad Oberinum cum exerci-
tu cecidit, & Victoriam memorabilem obtinuit,
22. Augusti. Gaguinus.*

FRANCISCUS Pizarrus, Peruanæ Meridionalis
Americæ partis Prætor à Carolo V. Imp. de-
signatus, Regiones Aequatori & Tropico Ca-
pricorni in America subiectas, sequenti sexen-
nio occupavit, & Hispanorū Colonias, Tum-
besiam, Limam, Arequipam, Neapolim, Ar-
gyropolim, Trugillium, Guanacum, & Quito
aliasq; condidit.

SERVETVS cecidit 7. libros de erroribus Arti-
trinitarijs.

*Hoc anno Iulius Pflug scripsit Epistolam ad Eras-
mum, cui ille respondit. Vide Ep. lib. 27. ep. 1. 2.*

GEORGIUS VVicelius à Lutheranis defecit ad
Catholicos, ut ipse scribit. Ab eo tempore am-
plius 36. annis oppugnauit Euangelicos publi-
cis scriptis.

FRANCISCINVS Curtius Papiensis IC. hoc
anno floruit Patavij.

Nati sunt :

I. **MATTHAEVS** VVesembacius Iurisconsul-
tus, qui præclara ingenij doctrinæque docu-
menta scriptis suis impressit, die 25. Octobris,
Antuerpiæ.

II. **IOHANNES** Sambucus Med. & Histori-
cus, Tirauiæ Pannoniæ oppido, die Iohannis
Baptistæ.

Obierunt :

I. **HVLDRICHVS** Zuinglius Theologus Ti-
gurinus, in prælio cæsus ac mortuus crematus
est, 11. Octob. ætatis 48. cum docuisset Tiguri-
an. 12. Ei successit **HENRICVS** Bullingerus.

II. **IOHANNES** Oecolampadius Theologus
Basil.

- Basil. antlirace correptus obiit Basileæ æt. 49.
 Calend. Decembris. De huius obitu vide præ-
 fationem Grynæi in Ezechielem Oecolamp.
 III. IOHANNES Stoflerus Iustingensis Suevus,
 Mathematicus excellens & vir integerrimus,
 C. S. E. Tubingæ 16. Februarij, ætatis 79.
 alij 80.
 IIII. BILIBALDVS Pirkhamerus Patricius
 Noribergensis, vir doctissimus, & editis scrip-
 tis clariss. Noribergæ ætat. 61. Huius Enco-
 mium habet Erasmus in Epistolis, lib. 26. E-
 pist. 33.

PRIMA PAX IN RELI- GIONE.

1532

Pax inter Cæsarem & Protestantes facta, quam
 impetrârunt à Cæsare ALBERTVS Mogun-
 tinus, & LVDOVICVS Palatinus. Huius pa-
 cificæ trāsactionis verba edita sic habent: Dei
 gratia nos Albertus Moguntinus, &c. Et Lu-
 douicus Palatinus, &c. impetrauimus, vt Cæ-
 sareæ Maiestas clementer consenserit, vt com-
 munis & publica pax constituatur, vsq; ad ge-
 nerale, liberum, Christianum Concilium, &c.
 Datæ Noribergæ, feria 3. post Mariæ Magda-
 lenæ, id est, 23. Iulij, 1532.

GVNSIVM Vngariæ oppidum, defendente forti
 & claro viro NICOLA O Iurizio, cum ducen-
 tis armatorum millibus SOLYMANVS terdecies
 oppugnauit, non captum tamen vi, sed de-
 ditione traditum. Solymanus Imp. audito Ca-
 roli Cæsaris aduentu, qui octoginta peditum
 millia habuit, & triginta ferè galeatorū equi-
 tum ex Germanis, Italis, Hispanis collectorū,
 exceptis Vngaricis equitibus, non expectan-
 dum sibi ratus, per Noricorum montana fugit,
 multa præda onustus domū rediens. Drechl.

CAZANES Michaloglius Vainoda, duodecim Turcarum millib. à Solymano Turcarum Imp. altera cōtra Germanos expeditione in Austria fines emissus, dum incendijs & rapinis omnia depopulatur, & incolas seruituti mancipatos abigit, opimā potitus prēdā, in reditu in Christianorum copias incidit: à quibus, licet fortiter resisteret, **FRIDERICO II.** Principe Palatino Rheni exercitus Ordinū Rom. Imp. contra Turcas Duce supremo, tandem ad internecionem vnā cum suis copijs celsus occubuit, intra oppidum Altenmarckt & Neostadium Austriae, mense Septembri. Leonclau. in Anal. Turc.

Eodem anno HARIADENVS Mitylenaeus Barbarossa dictus, Urbem ALGIERAM in Africa occupauit. Leonclau.

Nati sunt:

- I. **GVILIELMVS**, Philippi Lantgrauij Hassiae primogenitus, 24. Iunii, hora 5. antemerid.
- II. **IOACHIMVS** Curæus, artis Medicæ Doctor & Philosophus excellens, C. S. E. 23. Octobris, Freistadij Silesiorum.
- III. **LEONHARTVS** Kranzheim Theologus & Chronologus clarissimus, olim Superintendens Ecclesiarum Ducatus Lignicensis, cuius insigne opus Chronologicum extat: 16. Septembris, in Franconiae oppido Iphofen.
- IIII. **IOACHIMVS** Maisterus, Philosophus, Orator & Poëta præstantissimus, cuius poemata antiquam Poëtarum grauitatem ac sublimitatē spirant, Rector augusti gymnasij Gorlicensis, 1. Nouembris, Gorlicij: à nato Virgilio 1600.
- V. **FRIDERICVS** VVidebramus, Theologus & Poëta celebris, 4. Iulij, Pessneccij Voigtlandiae oppido.

VI. M.

VI. M. IOHANNES Rosa, Professor Acad. Ienensis, vir pius & doctus, C. S. E. die 13. Ianuarij. Eber.

VII. NICOLAVS Selneccerus Theologus Lipsensis, die 6. Decembris, hora 1. noctis, in opido Herspruck. Eber.

Obierunt:

I. IOHANNES Dux Saxonie Elector, Friderici frater & successor, in oppidulo Saxonie Schueneitz, 13. Augusti, ætatis 63: Sepultus Viteberga in templo arcis: anno 30. à condita Academia Vitebergenfi.

II. GVILIELMVS VVaramus Episcopus Cætuariensis in Anglia: cui successit THOMAS Cranmerus: VVarami huius insignia encomia lege apud Erasmus in Adagijs Chiliad. 4. cent. 7. adagio 58. Item in Epistolis lib. 27. Ep. 7. 17. Vbi ait, in comitatu Cesaris hoc anno obijisse Vienna ALPHONSVM Valdesium, iam magnum, sed futurum, si vixisset, maximum: Item in Polonia CHRISTOPHORVM. à Schidlonitz, eius regni supremum Cancellarium, cui Erasmus dicavit libellum, qui inscribitur, Lingua.

III. LAZARVS Spenglerius, vir pietate & usu rerum clarus, Respub. Norica à Secretis, cuius extant Oda aliquot sacra vernacula, calculo extinctus, 7. Septembris.

Vitebergæ 18. Iunij promoti sunt tres Doctores Theologiæ, præsentente Elect. Saxonie Iohanne Friderico: CASPAR Cruciger Acad. Rector: IOHANNES Bugenhagenius Pomeranus, Vitebergenfis Ecclesiæ Pastor: & IOHANNES Aepinus Pastor Ecclesiæ Hamburgensis: Decano & promotore Iusto Iona, cuius oratio extat in declamat. Melanchthonis, tomo 1.

ALEXANDER Alesius Scotus patria sua ex-

*cedens Venit Vitebergam. Ex eo tempore Sixtus
& docuit in Germania.*

E R A S M V S edidit librum de amabili Ecclesie
concordia, enarrans Psalmum 84. vbi formu-
lam Cōcordiæ præscribit Lutheranis & Pon-
tificijs, & non dissimulat, se in vtrisq; requi-
rere multum, &c. Vtrosq; certè ad officium
reuocat. Et Cal. Decemb. edidit libellum de
preparatione ad mortem. Idem in Epist. lib.
27. Ep. 20. recitat hanc historiam: *Oppidum,*
de quo tibi narratum est, Germanis dicitur
Schiltach: abest à Friburgo octo miliaribus,
de quo an omni. Vera sint, qua vulgò iactantur,
non ausim affirmare. Illud nimis verum est, to-
tum subito cōflagrasse, mulierem confessam sup-
plicio affectam. Conflagratio accidit 10. Apri-
lis, qui dies erat Iouis ante Pascha anno 1533.
Quidam eius oppidi ciues apud huius Urbis Ma-
gistratum rem ita gestam pro comperto narra-
runt, quemadmodū mihi retulit Henricus Gla-
reanus, quantum meminisse possum. Damon si-
bilo signum dedit è quadam adiumparte: Caupo
suspiciens esse furem, ascendit, neminem reperit.
Sed idem signū rursus ex altiore canaculo red-
ditum est. Et huc conscendit Caupo, furem per-
sequens. Cū nec illic quisquam appareret, si-
bilus auditus est è fastigio fumarij. Ilco tetigit
Cauponis animum, esse Daemoniacum quiddam:
subet suos esse presenti animo: acciti sunt Sa-
cerdotes duo, adhibitus exorcismus: respondit
se esse Daemonem. Rogatus quid illic ageret, ait
se velle exurere oppidum: ministrantibus Sacrifi-
cis, respondit, se pro nihilo ducere minas illorū,
quod alter esset scortator, Sterq; fur. Aliquan-
to post mulierculam, qua cum habuerat cōsue-
itudinem annis 14. cū interim illa quotannis
& cōficeretur & acciperet Eucharistiam, sustu-
lit 51.

lit in aërem, imposuitq; fumarj fastigio. Tradidit ollam, insit et inuenteret: Inuertit, & intra horam totum oppidum exustum est. An demon indignatus ob inductum riualem Cauponis filium, & oppidum perdiderit, & mulierem, certum non audius: non est tamen veri dissimile. Huius facti vicini tam constans est fama, et fictum videri non queat.

HARIADENVS Mitylenæus Barbarossa à Solymano Turcarum Imp. Rex Algiera factus, & Beglerbegus maris supremus constituitur, classe centum triremium armatus, **MOREAM**, anno præcedenti ab Andrea Doria Hispanica classis præfecto occupatam, adiit, & Christianis regionem & arces desertas relinquentib. **CORONAM** & alia loca recepit. Leonclau.

Hoc anno quidā ineptè vaticinatus est de extremi iudicij die, qui venturus esset mense Octobri, idque supputauit ex his verbis: **IESVS NAZARENVS REX IVDÆORVM**. Item: **VIDEBVNT IN QVEM TRANSFIXERVNT**: quorum prius, si literas colligas, continet numerum anni 1532. posterius verò anni 1533.

Historia IOHANNIS Auentini terminatur.

Nati sunt:

- I. **ELIZABETHA** Regina Angliæ, filia Henrici VIII. ex Anna Bolenia, die 8. Septembris, circa vesperam, Groneuiciæ.
- II. **VVILHELMVS**, VVilhelmi senioris filius, Comes Nallouix, Princeps Auraicus, Dillenberga, 14. April. manè paulò ante horam 3. Eber.
- III. **STEPHANVS** Bathoreus, Stephani filius, ex Bathoreorum de Somlio familia oriundus, Princeps Transyluanix, postea Rex Poloniæ, 17. Septembris, in Transyluania.

IIII.

IIII. HENRICVS, Ernesti filius, Dux Luneburg. in Tannenberg, die 5. Iunij, manè hora 4. circa Solis exortum, Cellæ.

V. IOHANNES Maior Ioachimus, Theologus & Poëta excellens, ac Virgilij felix imitator, cuius multa extant poëmata, die 1. Februarij, hora 23. scrup. 14. post meridiem, in valle Ioachimica.

VI. THOMAS Hubnerus, vir doctissimus & integerrimus, & amicus meus intimus, Cal. Maij, in oppido Bernauu. In hoc viro Ingeniū pietas artemq; modestia vincit.

VII. THEODORVS Zuuingerus, Med. & Philosophus præstantissimus, C. S. E. die 2. Augusti, Basileæ.

VIII. IOHANNES Caselius, vir in Græcis & Latinis literis doctissimus, nunc earundem Professor in inclyta Acad. Iulia clarissimus, C. S. E. 18. Maij, Gottingæ.

Obiérunt:

I. LVDOVICVS, Alexandri filius, Palatinus Rhens, Comes Veldentianus & Bipontinus, Princeps Marte togaq; insignis.

II. LEONICVS Thomeus Venetus, Philosophus præstantissimus, qui libros Aristotelicos Græco sermone primus Patavij omnium mortalium publicè docuit, Platonis maiestatem propè abolitam restituit, & multa præterea scripsit, &c. Patavij, cum vixisset annos 75. m. 1. d. 27. Schraderus in monum. Ital.

5504

In ANGLIA facta est ingens rerum mutatio ob diuortium Regis Henrici, qui Catharina ante annum repudiata duxerat Annam Boleniam. Cum itaq; 23. Martij CLEMENS Papa sententiam contra Regem tulisset, Rex continuo decretum fecit, quo se per Angliam Ecclesiæ Caput, proximum à Christo pronunciauit, &

capi-

1534

capitis poenam cōstituit, si quis Episcopo Romano supremam potestatem ascriberet : tributum etiam annuum (Petri numinum vocarunt) Romani Pontificis quæstori dari solitum, denegavit.

HVLDERICVS Dux *Virtebergensis* ditionis sue 13. Maij restitutus est à **PHILIPPO** Langrauo *Masſie*, abolita veteri religione, & **Ferdinandi** Regis copijs ad oppidum *Lauffam* profligatis.

Primum bellum à **SOLYMANO** Turcarum Imp. cōtra **TECHMASEN** *Ismaëlis* filium, Persarum Regem, instinctu & consilio *Ulama Begi* Regis sororio, qui ad *Solymanum* defectionem fecerat, falsa & diuersa religionis prætextu geri captum.

BIBLIA **GERMANICA** à **Luthero** translata, & in vnum corpus redacta, excudi cœperūt typis *VVitebergæ*, quod docet priuilegium vetus, ab Electore *Bibliopolis* datum *Torge*, 6. Augusti.

Inter **Lutherum** & **Erasmum** recruduerunt certamina publicis scriptis prodita : sed duo illi minore hominum expectatione quàm ante decennium concurrerunt.

IOHANNES à *Leiden* Sartor, in vrbe *Monasteriensi* renunciatur Rex *Anabaptistarum*, 24. Iunij.

HARIADENVS *Mitylenæus* *Barbarossa* cum classe in *Africam* profectus, *TUNETVM* Vrbem, qua à *Mauris* incolebatur, occupauit, & **MVLEASSEM** regis *Mahometis* filium regno eiecit. *Leonclau*.

CATHARINA *Medicaa* **HENRICO** II. *Gallicarum* Regi nupsit 20. Septembris.

Nati sunt :

I. **FRIDERICVS** II. Rex *Dania*, *Christiani* III. filius, *Friderici* I. nepos, 1. Iulij, *Haderseby*.

II. ZACHARIAS Vrsinus Theologus, 29. Iunij, die Petri & Pauli, horis 8. post meridiem, Vratislavia.

III. IOACHIMVS, Ioach. filius, Camerarius, inclyta Norimbergensium Reipub. Medicus, Vir doctissimus & scriptis editis clarissimus, die 6. Nouembris, Norimberga.

IIII. IOHANNES Fermarius, Historiarum & Poeseos Professor in inclyta Academia Marpurgensis, Neofori Silesiorum oppido, 24. Iulij, horis 5. post meridiem.

Obierunt:

I. CLEMENS VII. PP 25. Septembris, ætat. 56. successit PAVLVS III. qui sedit an. 15.

II. FRIDERICVS II. Rex Daniæ, cui successit CHRISTIANVS III. Rex, qui regnauit in Dania post patrem an. 24.

III. MAGDALENA, filia Georgij Ducis Saxoniæ, vxor IOACHIMI II. & mater IOANNIS GEORGII Marchionis Brandenburgensis Electoris, 28. Decembris, ineunte an. 1534.

IIII. THOMAS Caietanus Cardinalis 9. Septembris, alij 10. Augusti, ætat. 66.

V. IOHANNES Auentinus, historicus diligentissimus & rerum antiquarum indagator sagacissimus, 9. Ianuarij, ætat. 68. Ratisbonæ.

VI. OTHO Brunfelsius Medicus & Theologus, 23. Nouembris, Bernæ.

VII. IOHANNES Velcurio, cuius extat libellus Physicus, VVitebergæ, 6. Februarij.

VIII. HENRICVS CORNEL. Agrippa à Nettesheim, Iuris Vtriusq; & Med. Doctor, & armatæ militiæ Eques auratus, C. S. E. ætat. 48. Gratianopoli in Gallia.

5505 CAROLVS V. Imp. mense Aprili cum exercitu traiecit in Africam, & capta vrbe TVNETO, atque arce GOLATA Hariadenum Mitylenæ-um

um Barbarossam cum suis copijs profligauit, & regem eius loci *MULEASSEM* (quem Leonclaius Muleassanem rectius dici vult) Mahumetanæ religionis, quem Turcæ anno superiori regno expulerant, restituit, sibiq; vectigalem fecit, 21. Iulij (alij 29. Augusti.) Regnū Tunetanum Muleassēs vsq; ad an. 1544. obtinuit. Leonclau.

SOLYMANVS *Turcarum Imp.* *MESOPOTAMIAM, ASSYRIAM & BABYLONIAM, Techmasis Persarum Regi provincias, occupauit, & Taurisum diripuit.*

MONASTERIUM *Urbs VVestphalia, qua ab Anabaptistis tenebatur, & capta est 24. Iunij media nocte, & Anabaptistæ trucidati.*

Mense Decembri Conuentui Schmalcaldensi interfuert legati Gallici & Britannici, qui cum Protestantib. egerunt de fœdere cum illis iungendo, & moderandis controuersijs religionis. Sleid.

Hoc anno *BIBLIA GERMANICA* Lutheri, & *EBRAICA* Sebastiani Munsteri, in publicum prodierunt.

LYTHERVS cœpit enarrare *GENESIN*, quem laborem vnâ cum vita finiit, exacto decennio.

GENEVA *Urbs Sabaudie ad Lacum Lemanium percelebris, relicta Pontificiorum doctrina, reformatam religionem amplexa, & pulsus fugatiq; hostibus suis in libertatem hoc anno restituta est. Nathan Chytr. in delitijs itiner.*

IOHANNES Bugenhagius Ecclesias Pomeranicæ ad normam Confessionis Augustanæ reformat, & edidit ordinationem Cereemoniarum in illis Ecclesijs, in quibus antiqua religio abrogata fuerat anno 1532.

CONFESSIO *fratrum Bohemicorum exhibita Ferdinando Imp. 14. Nonembr. Vienna.*

I E S V I T A R V M Societas initium sumpsit, autore potissimum **I G N A T I O** Laiola nobili Hispano. Hi præterquã quod in Ecclesijs docent, pueros etiam in scholis gratis erudiunt, maximeque Romanæ sedis auctoritatem suffulciunt. Multas terras Indorum ignotas peruaserunt, ijsq; Christum prædicarunt. Horum genium Canonici & Monachi quoq; metuumt: quod illos de ponte (quod prouerbio dicitur) deiciant: eorumq; nidis aut exuiijs sese vestiant. Eruditione superant & mirificè obscurarunt ordines Monachorum. Surius. Hæc Societas approbata est à Paulo III. PP. anno 1540.

FR I D E R I C V S Staphylus *Genit VVitebergam, ætatis 21.*

T H O M A S Morus eruditione præstantissimus, autor Vtopiæ, Regni Angliæ Cancellarius, Henrici VIII. iussu, ob improbatum eius diuortium, securi percussus est Londini, 2. Iulij. De quo lege Erasmi Ep. lib. 27. ep. 8. 9. 10. 26.

I O H A N N E S Fischerus Episcopus Rossensis Anglus, qui multis libris editis Lutherum impugnauit, post diuturnum carcerẽ, in quo à Pontifice Cardinalis creatus fuerat, iussu Henrici VIII. Regis capite mulctatur, 22. Iulij (alij 17. Iunij) quod Catharinæ Reginæ repudiũ, & Annæ Boleniæ nuptias, Romaniq; Pontificis dignitatem abrogatam probare nollet.

I O H A N N E S Scheniz, strangulatur mandato Archiepiscopi Moguntini Alberti in Salinis, 21. Iunij, qua de re postea Lutherus publicis scriptis exposulauit cum Moguntino.

Nati sunt:

I. **V V I L H E L M V S**, Ernesti filius, Dux Brunswic. & Luneburg. 4. Iulij, Cella.

II. **I O H A N N E S**, VVilhelmi Senioris filius, Comes Nassonia & Cattimelibocorum, doctorum & Mu-

¶ Musarum Mecenas singularis, die 22. Novembri.

III. LAMBERTVS Ludolphus Helmius Pithopaus, vir & Poëta doctissimus, C. S. E. die 21. Martij, hora 11. noctis, Dauentria.

Obierunt præterea:

I. IOACHIMVS I. Elector Brandeb. 11. Iulij, Berolini, ætat. 51. Ei successit in gubernatione filius IOACHIMVS II. qui hoc ipso anno celebrauit nuptias in Polonia cum Hedvige Sigismundi Regis Poloniæ filia.

II. FRANCISCVS Sfortia Dux Mediolanensis, obiit sine filiis, ideoq; Cæsar Ducatû Mediolanensem occupauit.

III. PHILIPPVS Decius, patria Mediolanensis, IC. celebri fama notissimus, in utroque iure tam Pontificio quàm ciuili exercitatiss. & excellentiss. cuius extant consilia, die 12. Octobris, Senis: & Pisas mortuus ad suum monumentum translatus: cum professionem Iuris vtriusq; Pisas, Senis, Florentiæ, Patauij, Papiæ, & in Gallia ad annos 65. sustinuisset. Forster. in hist. Iuris C. Rom.

IIII. HVLDRICHVS Zasius Constantiensis Iurisconsultus, vir priscorum morû (vt de eo loquitur Erasmus) & antiquæ virtutis exemplar, qui primas inter IC. Germaniæ obtinuit, & ius civile commentarijs doctissimis illustrauit, Friburgi Brisgoiæ, 24. Nouemb. ætat. 74.

V. EVRICIYS Cordus Medicus & Poëta, 24. Decemb. Bremæ.

FORMVLA CONCORDIÆ inter Lutherum & Bucerum, aliosq; Ecclesiarum quarundâ Doctores de Cœna Domini cõscripta à Philippo Melanchthone 29. Maij, die Lunæ post Exaudi, VVitebergæ. Post hanc transactionem Bucerus quædam retractauit in sententia sua de

Coena Domini, in enarratione quatuor Euan-
 gelistarum: scripsitq; , se non satis intellexisse
 sententiam Martini Lutheri, neq; satis Lutheri
 auctoritatem suspexit.

IOHANNES à Leiden Hollandus Rex Anabap-
 tistarum, Knipperdollingus, & alij eius factio-
 nis principes candentibus ferripibus in foro Mo-
 nasteriensis necantur 22. Ian. (anno 10. compl.
 à nece Thoma Munzeri) Rex in locum editio-
 rem productus alligatur palo: aderūt bini car-
 nifices ac forcipes igniti: ad tres primos morsus
 contigit: deinde misericordiam Dei implorans
 cum horam & amplius ad hunc modum lacerat-
 us esset, transacto demum per pectus mucrone,
 decessit. Idem supplicium & socios eius perculit.
 Extincti caueis ferreis alligantur singuli, & ad
 summam tatem turris in urbe exponuntur per fides,
 Rex quidem medius, & quanta est hominis sta-
 tura, sublimius illis.

Mense Iuliano obiit **CATHARINA**, quā Hen-
 ricus Rex Anglia, ante triennium repudiauera-
 t. Idem Rex Mense Iunio **ANNAM** Boleham
 matrem Elisabethae, capite plecit.

CHRISTIANVS Rex Dania expugnauit Vr-
 bem **COPPENHAGEN**, & toto regno Da-
 nia potitus est. **FRIDERICVS** Palatinus
 frustra duxit exercitum in Belgicum, traiectu-
 rus in Coppenhagen, ut occuparet regnum.

Huius anni aestate Francofurti ad Oderam puel-
 la quaedam Demoniacae & furore correpta, nu-
 mismata vndiquaq; ex vestibus aut mensis ar-
 reptae, deuorauit cum multo dentium strepitu,
 & nummuli illi ex manibus eius subito saepe ex-
 torti sunt, qui adhuc ab aliquib. asseruantur:
 qua de re Andreas Ebertus Ecclesiasticus Fran-
 cofordianus ad Lutherum scripsit, petens eius
 consilium, quod ille ei impertiuit, adhortans
 eum

eum ad precū pro puella assiduitatem. Historia vera & certa est, & mandata literis à Doctore Iodoco V Villichio, Doctore Christophoro Stymmelio, Georgio Sabino & alijs, qui tum Francofurti vixerūt: & nominare possum, qui tam puellam, quàm monetam viderunt.

Illustriss. Princeps PHILIPPVS Dux Pomeraniae, nuptias celebrauit Torgae cum Maria Iohannis Friderici Elect. Saxonici sorore, 27. Februarij.

Nati sunt:

- I. *Illustriss. D. IOACHIMVS ERNESTVS, Princeps Anhaltinus, 20. Februarij, h. 20. m. 30. Serueſta.*
- II. *CAROLVS VTENHOVIUS Nieulandia Dominus, genere, ingenio, doctrina & scriptis vir nobilissimus, hoc anno in Belgico natus est.*
- III. *FELIX PLATERVS, Thoma fil. Medicus celeberrimus, Poliater & praxeos professor in inclita Basil. Acad. cuius Anatome & Liber de febr. publicè extant, circa finem mensis Octobris, cum mense Iulio antè Eras. Roterod. obſiſſet, Basilea Rauracorum.*
- III. *CASPAR Olenianus Theologus, die S. Laurentij, Augusta Treuironum.*
- V. *LAVRENTIVS Ludonicus, Rector auguſti Gorlicenſium Gymnaſij, vir optimus & doctissimus, in agro Leobergenſium Sibelonio, die 8. Auguſti.*
- VI. *MATTHAEVS Dreſſerus, Historiarum & Oratoria facultatis in Acad. Lipsenſi professor, C. S. E. die 24. Auguſti, memoria S. Bartholemai conſecrato, Erfurdia.*

Obierunt:

- I. *FRIDERICVS Marchio Brandeb. filius ALBERTI Achillis Germanici, Caſimiri pater, ætat. 76. die 2. Maij, Onolsbachij.*

II. CAROLVS Dux Monſterberg. Olsnenſis & Oppau. GEORGII Podiebracij Regis Bohemix nepos, HENRICI filius, Princeps heroica animi & corporis magnitudine præditus, Siſleſiæ ac Bohemix ſalutaris gubernator, diẽ 31. Maij, ætat. 60.

III. ERASMVVS ROTERODAMVVS ætate conſectus, cùm menſem ferme integrum dyſſententia laboraſſet, vita deſunctus eſt Baſileæ apud Hieronymum Frobenium, die 11. Iulij, anno ætat. vt putatur 70. Hic quantus vir fuerit, ingenij ipſius monumenta teſtantur: dere literaria eſt optimè meritis, quòd barbariem expugnauit, Sophiſticas ranas è ſcholis proſtigauit, & linguarum ſtudia atq; ingenia ſcriptis ſuis excitauit ac illuſtrauit, etſi in religionis negotio viſus ſit , quòd ſe non ſatis explicare voluerit. Admirandum omnino fuit in eo ingenium, ideoq; de eo aliquando ſic cecinimus:

*Quantus ERASMVVS erat? taceo: cùm ſcripta
(loquantur:*

Mente & dente potens, aurea lingua fuit.

Barbariem contra felicia prælia mouit,

Perculit hanc tanti Muſa diſſerta Viri.

Illius eſt ſcriptis primum via ſtrata LVTHERO,

Traditur & lampas, doctè PHILIPPE, tibi.

III. SANCTES PAGNINVS, cuius extat Lexicon Ebraicum æt. 70. Lugduni. Fuit Theolog. Ordinis Prædicatorum, & Latine, Græcè, Ebraicè, Chaldaicè & Arabicè doctiſſimus, vt Teſtamenti vtriuſq; verſio ex Græco & Ebreo abunde teſtatur. Item eius Iſagoge, ad myſticos ſcripturæ ſenſus: Grammatica item Ebraica & Græca. Alij eius obitū referunt ad an. 41.

V. LVDOVICVS Gozadinus Bononiensis, inſignis legum interpres, ætat. 57. Bononiæ, Schrad.

VI. IOHANNES Manardus Ferrariensis, Medicus & Philosophus doctissimus, qui an. plus minus 60. medicinam tam dicendo quam scribendo in antiquum statum ac nitorem restituit, die 8. Martij, ætat. 74. Ferrariæ. Schrader.

Conuentus præcipuorum Theologorum Augustanæ Cōfessionis fuit SMALCALDIÆ mense Februario, vbi deliberatum est de Concilio Mantuæ indicto, & articuli Smalcaldici futuro Concilio exhibendi, conditi & comprobati sunt. Ibidem scriptum quoddā composuerunt Theologi, quo dogmata Suuēckfeldij & Sebastiani Francken improbāunt.

NYGNAS Acugnanus Orientalis Indiæ prorex, quem prouincijs illis IOHANNES III. Rex Lusitaniæ præfecerat, urbem DIUM ad fl. Indi ostium sitam, metropolim ac præcipuā munitionem regni Zambri (quod Cambaiam nostri vocant) expugnauit, & in suam potestatem redegit. Leonclau. Iouius.

Copia FERDINANDI Regis Vngariæ & Bohemiæ, perfidia, vel certè incuria IOHANNIS Catzianeri summi earundem Ducis & Imperatoris, die 10. Octobris in Sauiæ prope EZEK-HVM ad Drauū magna clade affecta & profligata sunt. Catzianerus cum suis turpiter profugit. Ex Christianis præsertim Germanis, fuga quidem turpitudinem detestantibus, & hostibus fortiter resistentibus, sed multitudine superatis, aliquot millia occubuerunt, multi è ducibus capti, & Constantinopolim in tristissimam seruitutem abducti sunt. Sleid. Drechsler.

IOHANNES Bugenhagius Pomeranus, Ecclesias in Dania ad normam Augustanæ Cōfessionis reformauit.

Die 18. Decemb. Lutherus disputare cœpit cōtra Antinomos, qui negabant Legē esse docēdam.

*FRIDERICVS III. Elector Palatinus Rheni
nuptias primas celebravit cum Maria Casimiri
Marchionis Brandenburgici filia, die 12. Iunij.*

Nati sunt:

- I. EDVARDVS VI. Angliæ Rex, HENRICI VIII. ex Ioanna Seneria Anglicana filius
yasigótunt ☉, 12. Octobris, Londini.
 - II. IOHANNES III. Erii filius, Suecorum &
Gothorū Rex, Steckburgi apud Ostrogothos,
die 20. Decembris, hora 9. post meridiem.
 - III. LYDOVICVS, Philippi fil. Hassiæ Land-
gravius, die 27. Iunij.
 - IIII. LYDOVICVS, VVilhelmi Senioris fil. Co-
mes Nassouæ, vir Mauortius, bellisq; in Bel-
gico gestis clarus, die 22. Ianuar. minutis 40.
post primam pomerid. Dillenbergæ.
 - V. IOHANNES Posthius, Medicus & Poëta
clariss. Electoris Palatini Archiater, die 15.
Octobris, Gernershemij.
 - VI. PHILIPPVS, Ioach. filius, Camerarius,
IC. & inclytæ Norimb. Reipub. Consiliarius,
C. S. E. ferijs secundis Pentecostes, Tubingæ.
 - VII. HENRICVS Smetius, Med. Doctor & Pro-
fessor in Acad. Heydelberg. ordinarius, cuius
iucundissima extant Poëmata, nobili familia
natus est Alosti in Flandria, die 29. Iunij.
 - VIII. GREGORIUS Bersmanus vir & Poëta
doctissimus, Rector illustris Gymnasij Serue-
stani, die 11. Martij, scrup. 34. post horam 5.
matutinam, Annæbergæ in Misnia.
- SOPHIA, Friderici March. Brandek. Onolzbac.
filia, FRIDERICI II. Ducis Lignic & Breg.
coniunx, FRIDERICI III. & GEORGH II.
Ducum Lig. & Breg. mater, die 16. Maj, ex
hac vita decessit.*

SCHOLA ARGENTINENSIS instituitur, au-
tore potissimum IACOBO Sturmio Senatore
prima-

primario. Ea breui temporis spacio sic efflo-
ruit diligentia & labore virorum doctorum: ut
non solum extremi Germani, sed exteræ quoq;
nationes eò confluere. Instituentæ iuuen-
tutis rationem IOHANNES STURMIVS Se-
natui primus ostendit, & edito libro accuratè
explicauit.

SOLYMANVS Aegypti & Alcairi Beglerbe-
gus, collecto iusto exercitu, Portugalesibus in
India Orientali pro defensione Regis Cambaie
bellum illaturus, circa initium mensis Augusti,
ad primariam & regiam **ARABIAE** Felicis
urbem **A DENVM**, ad litus Maris rubri, &
situm & opere munitam peruenit, quam dolo &
fraude, ciuibus oppressis occupauit, & Rege ipso
ad malum praecoria naui in sublimi suspensio,
in seru. tutem redegit. **DIVM** Verò 40. dierum
intervallo frustra obsedit & oppugnavit. Leon-
claus. in Pand. Turc.

Nati sunt:

I. GEORGIUS FRIDERICVS, Geor-
gij filius, Marchio Brandeburgensis, die 5. Apri-
lis, hora secunda post meridiem, Onolzbachij in
Franconia.

II. BONAVENTURA VULTANIUS,
Philologus & Polyhistor scriptis editis cele-
b. is, nunc temporis professor Graecum lite-
rarum in Academia Lugdunensi Batavorum,
die 10. mensis Iulij sub meridiem, Brugis Flan-
drorum.

III. LAURENTIVS VVIDEMANUS, Theo-
logus & Poëta optimus, pridie Laurentij, die
9. Augusti, Sigan.

IIII. FRANCISCUS VIRLINGUS, vir opt. &
Theologus sincerè probus, Minister Ecclesiae
Vratislav. ad D. Mariam Magdal. die 2. Maij,
Nissa Silesiorum.

Obierunt:

I. IOHANNES Mezlerus I.V.D. & Senator in Repub. Vratisl. primarius, sic amans schola, & non raro etiam lectiones in ea habere solitus fuerit die 2. Octob. Vratislavia.

II. IOHANNES Carion Mathematicus, C. S. E. atat. 39. Berolini in Marchia. Partal.

1509

ZEBETHVM Arabia Felicis oppidum in litore sinus Arabici situm, à Turcis in reditu expeditionis Indica expugnatum. Leonclaus.

1539

MARTINVS Lutherus edidit librum de Concilijs & Ecclesia, quæ & ubi sit.

Nati sunt:

I. LVDOVICVS, Friderici III. Elect. filius, Elector Palat. Rheni, die 4. Iulij.

II. CHRISTOPHORVS Pezelius Theologus, C.S. E. die 5. Martij, Plauizæ in Nariscis.

III. PAVLVS Melissus Schedius, Francus, Germanus, Comes Palatinus & Eques, Poëta Laureatus, Cuius Romanus, Melrichstati, quæ est Alhipolis ad Stræona fluuiû in Ducatu Franciæ Orientalis, die 20. Decemb. sesquihorâ ante merid. sub elevatione poli 50. graduum.

IIII. SAMVEL Grynæus, Simon. fil. IC. Collegij Iurisc. in Acad. Basil. antecessor ac professor, & Reipub. ibid. Syndicus, frequentissimis Doctorû in vtroq; Iure promotionib. clarus, die 7. Iunij, intra h. 4. & 5. matutinâ Basileæ.

Obierunt:

I. GEORGIVS Dux Saxonia, 17. April. cui successit in gubernatione Dux HENRICVS pater Mauriti & Augusti: ac in Misnia facta est tanta religionis mutatio, & cum Lipsia in festo Paschatis docuissent Catholici, festo Pentecostes ibidem in suggestu starent ac docerent Lutherus Mat. 56. & eius discipuli.

In MARCHIA etiam BRANDEBURGENSI hoc & su-

& superiori aⁿo instituta fuit religionis reformatio & prima visitatio Ecclesiarū, mandato IOACHIMI II. Electoris, per Iacobum Stratterū, quem Georgius Marchio Onolzbacensis Berlinū ad docendū Euangelium miserat. Eodem anno Matthias Episcopus Brandeburgensis primus administravit Cœnā Domini sub utraque specie Berolini in templo Cathedrali.

II. ISABELLA vxor Caroli V. extincta in partu, 1. Maij, æt. 40.

De Conuentu FRANCOVRTENSI & HAGENOENSI, Item de colloquio VVORMATIENSI vide Sleidanum.

1540

ROBERTVS Barnus, Londini propter religionem Lutheranam combustus est, 30. Iulij. Sleid. Magna fuit siccitas, & nata sunt vinagenerosissima, quorum usu immodico multi extincti sunt. Hoc anno vagati sunt qui incendia excitarunt, ex quibus multi comprehensi fumo suffocabantur & lento igni torrebantur.

Nati sunt:

I. CAROLVS Archidux Austriæ, FERDINANDI Imp. filius, 3. Iunij, hora sesquiquinta matutina, Viennæ.

II. IOHANNES, Iohannis Vauodæ filius, 7. Iulij, Budæ.

III. ADOLPHVS, VVilhelmi senioris filius, Comes Nassiæ, die 15. Iulij, quadrante horæ ante tertiam matutinam, Dillenbergæ.

IIII. IOSEPHVS, Iulij Cæs. filius, SCALIGER, vir summè admirabili tū eruditione, tū iudicio præditus, & magni illius de temporum emendatione Operis autor, die 4. Augusti, horis 14. post meridiem, Aginni Nitriobrigum.

V. BARTHOLEMAEVS SCVLTTETVS, Mathematicus celebris, C. S. E. die 13. Maij, 12. horis, 41. minutis post meridiem, Gorlicij.

- VI. IOHANNES IACOBVS Grynæus, primarius B. filienſium Theologus, C. S. E. C. lend. Auguſti, Bænz Auendicorum, patre Thoma, Simonis Grynæi (amiciffimi Eraſmo Roterodamo, & Philippo Mel.) ex fratre nepote.
- VII. SIMON Stenius, Græcæ linguæ & hiftoriarum in Academia Heydelbergenſi Profeſſor, C. S. E. Lomaci in Miſnia.

Oberunt:

- I. ERICVS Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, ætatis 70. relicto hærede ERICO Iunior.
- II. IOHANNES Vajvoda in Vngaria extinctus, cum accepiffet nuncium de nato ſibi filio, ætatis 50.
- III. GVILIELMVS Budæ Parifiſenſis IC. Vir in Græco Lat. noque ſermone cum veteribus Græcis Latinisque conferendus, cuius inter alia ſcripta extant Commentarij ad Pandectas & liber de Aſſe, extinctus febr. die 4. Auguſti: alij 20. Auguſti: Beza in Iconibus habet 22. Auguſti, ætatis 73. Lutetia.
- III. FRANCISCVS Guicciardinus ſapiens hiſtoricus, Florentia.
- V. HELIVS EOBANVS Heſſus Poëta, 4. (alij 5.) Octobris, ætatis 53. Marburgi.
- ECCIVS & MELANCHTHON, alijq; Theologi VVormatiæ per triduum menſe Ianuario colloquuntur de peccato originis poſt B. ptiſimum remanente, ſed colloquium illud interrumpitur mandato Cæſaris, & Ratiſbonâ reiſcitur.
- CONVENTVS RATIſBONENſIS, in quo Eccius & Melanchthon continuauerunt colloquium de religione. Conſule acta ea de re edita.
- BVDA Vnâ cum PEſTO occupatur à SOLYMANO Imp. Turcico, qui 2. Septemb. ingreſſus ſummum templum, Deo ſuo gratias egit pro beneficio cap: a Vrbs.

CARO-

CAROLVS *Cesar* in *AFRICAM* expeditionem infelicem suscepit, & 23. Octob. *Algieram* urbem *Africa* maritimam appulit: Vbi cum exposuisset exercitum habentem *Ultra* viginti duo millia peditum, equitum verò supra mille, tertio die post, fœda tempestate coorta, fauissimis ventorum flatibus naues aliquot ex collisione fracta, aut fluctibus submersæ sunt. *Cesar* hanc Dei iram animaduertens, sumptis sacra Christi *Cana*, se cum Deo reconciliauit, idemq; toti exercitui imperauit. Cum verò loco acclini ac salebroso, cum *Mauris*, *Turcis*q; æsperrimè manus semel atq; iterum conseruisset, non quiescentibus ventorum iris, milites ad naues progredi iussit: *Malo*, inquit, vnum Christianum feruare, quàm mille *Mauros*, *Turcas*, *Pœnos*que occidere. Postquam igitur & contra hostes, & contra ventorum, maris, pluviarumq; scuritiam dimicauerat, & amissa exercitus, machinarum & conmeatus bona parte, ingentia detrimenta acceperat, in *Hispaniam* mense *Novembri* egrè reuersus est.

Nati sunt:

- I. HENRICVS, *Vilhelmi senioris filius*, *Comes Nassouie*, die 15. Octobris, hora 5. matutina, *Dillenbergæ*.
- II. DANIEL Tossanus Theologus & Professor *Heydelbergensis*, C. S. E. 15. Iulij, *Mompelgardis*.
- III. IOHANNES Bauhinus Iunior, Medicus celeberrimus, & Illustrissimi Principis *Friderici Ducis Wirtembergici* & *Comitis Mompelgardensis Archiater*, C. S. E.

Obierunt:

- I. HENRICVS Dux *Saxonie*, 19. Augusti, cui in gubernatione successerunt filij, MAVRITIVS & AVGVSTVS.

II. Io-

II. IOHANNES Faber Leukirchenſis Algovius, Epifcopus Viennenfis, die 21. Maij, æt. 63. Viennæ.

III. VRBANVS Rhegius, Cellæ Saxonum, 23. Maij.

III. VVOLF GANGVS Fabricius Capito, Theologus & Eccleſiaſtes Argentinenſis, correptus peſte, Argentinx, ætat. 60.

V. SIMON Grynxus Calend. Auguſti extinctus peſte Biſileæ: ætat. 48. *Fuit hic Vir Latine & Græcè excellenter doctus, in Philoſophia & Mathematicis diſciplinis diligenter verſatus, nullo ſupercilio, pudore penè immodico, & prouehendus liberalib. ſtudijs natus, magni illius Eraſmi Roterodami teſtimonio.*

VI. PHILIPPVS THEOPHRASTVS Paraceſus Hohenheimenſis, nouæ Medicorum Scholę autor, 24. Septemb. ætat. 47. Salisburgi.

5512

Expediſio in Vngariam hoc anno ad recuperandam BV DAM, anno ſuperiore à Turcis captam, Duce ſupremo IOACHIMO II. Elect. Brandeb. exercitu circiter 62000. equitum & pedatum inſtructo ſuſcepta. PEſTVM irrito conatu oppugnatum eſt, & plures milites contagione quàm armis ſublatis periire. In hac expediſione MAVRITII Saxonia Ducis Virtus & animi magnitudo potiſſimum erituit. Sleid.

1542

Tumultus MISNICVS ortus eſt, cùm propter VVurzenam oppidum arma ſumerent Iohan. Fredericus & Dux Mauritius, in ipſis ferijs Paſchalibus. Mauritius conſilia pacis, ſuadente ſocero Lantgrauio, libenter admiſit.

Arx LYCAONIA (Wolffenbüttel) dedita eſt Duci Saxon. Electori 12. Auguſti.

Circa finem menſis Auguſti, magna agmina locuſtarum in SILEſIAM inuolarunt, qua vagata ſunt tanto numero, vt cæli conſpectum hominib. admerent, & res terræ natas depaſcerent.

NICOLAVS Ambsdorffius ordinatur Episcopus Naumburgensis, repudiato Iulio Pflugk : Lutherus cum de mandato Electoris Saxonici in Episcopalem sedem introduxit, 20. Ianuarij. Ea res motib. alijs occasionem præbuit, præsertim bello Saxonico, vt nonnulli putant.

FRANCISCVS Rex Gallia CAROLO Casari bellum denunciat. Sunt & in medio libelli editi, criminationum pleni, quibus potentissimi illi principes inter se decertarunt.

Nati sunt :

- I. ERNESTVS FRIDERICVS, Philippi fil. Dux Pomeraniæ, 26. Nouembris.
- II. IOHANNES GVILIELMVS Stuckius, nobil. Theologus Tigurinus, & ibidem diuinarum literarum professor : cuius doctissima extant scripta, die 21. Maij (qui fuit dies Solis) circa merid. Tiguri.
- III. VVOLFGANGVS Amlingus, Theologus, Ecclesiarum Anhaltinæ ditionis inspector & gubernator, & Seruestanæ Ecclesiæ Pastor, C. S. E. Munerstadij oppido Franciæ Orientalis, sub ditione Episcopi VVirzeburgici per vetusto, 7. Martij, h. 4. ante meridiem.
- IIII. SEBASTIANVS Gerstmanus I. V. D. Academiæ Francofordianæ professor Ordinarius, Sacræ Cæs. Maiestatis & Illustriss. Elect. Brandenburg. Consiliarius, qui in praxi magna cum prudentia & eloquentia operam clientib. suis præstat, Boleslaviæ Silesiorum.
- V. IOANNES NICOLAVS Stupanus Doctor Medic. & professor Med. Theoricæ clariss. in inclyta Basil. Acad. apud Rhætos ad S. Thomæ natus est.
- VI. M. PETRVS Titus, Theolog. doctissimus, & autoris Indicis huius amicus intimus, die 21. Februarij hora 2. post meridiem, Freistadij Silesiorum.

Obierunt:

I. **HIERONYMVS** Aleander Mottenſis, Cardinalis Brindusiſſus, vir doctiſſimus & plurimarum linguarum peritia clariſſimus, diuerſis legationib. pro ſummis Pontificib. ad Principes Chriſtianos perfunctus, tunc extinctus, ætat. 62. Roma. Schrad.

II. **LEO** Iude, Eccleſia Tigurina Paſtor, Tiguri, die 19. Iunij, ætat. 60. Huius opera Tigurinorum Bibliorum bona pars ex Ebraico in Latinum ſermonem tranſlata eſt.

III. **PETRVS** Cholinius πετρῶ γλωττῶ, Patricius Tugienſis, & bonarum literarum in Eccleſia Tigurina Profeſſor, qui libros quos vocant Apocryphos, ex Græco ſermone in Latinum ſumma fide tranſtulit, die 2. Decembris, Tiguri.

IIII. **GERARDVS** Nouiomagus Theolog. Marpurg. die 10. Ianuarij, Marpurgi.

5513

HERMANNVS Archiepiſcopus Coloniēſis molitur reformationem religionis, ad quam adhibet Bucerū & Melanchthonem: ſed Clerus illā mutationem non amiſit.

1545

TIGVRINĀ verſio Bibliorum Latinè edita.

PHILIPPVS Caroli V. filius à patre adhuc Viſo **REX HISPANIAE** designatur 17. Maij.

CAROLVS V. ex Hiſpania reuerſus geſſit bellum Geldricum.

Oppidum **Cluua DVRA**, die Bartholemai, obſidionis die 3. ab exercitu **CAROLI** expugnatur, & direptum incenditur, trucidatis militib. præſidiarijs ac multis ciuib. Guilelmus Geldria Dux Carolo ſupplex factus, Principum quorundam interceſſione recipitur in gratiam: ſed Geldria ei eripitur: reliquum Ducatum Iuliacenſem, Clenenſem & Bergenſem retinet certis conditionibus. Deinde Carolus tranſlato in Galliam bello, menſe Octobri occupat oppidum **LANDER-**

DE RSI, interfectis militibus Italicis & Gal-
licis.

STRIGONIVM à Turcis prodicione cuiusdam
Salamanca captum est die 11. Augusti: AL-
BA itidem REGALIS, ubi Veterum Regum
Vngaria sepulcra fuerant, expugnata: QVIN-
QUE ECCLESIAE eversa: VALPO-
VIA & Ira fl. Drauum sita, aliaq; insignia Re-
gni Vngaria loca occupata sunt.

Tres LVDI ILLUSTRES in Misnia aperti & in-
stituti sunt à MAVRICIO Duce Saxoniae: a-
pud Misnam, Portam, & Mersburgum.

Hoc ipso anno STETINI in POMERANIA
fundatum est PAEDAGOGIVM, cuius primus
Rector fuit Antonius VValtherus.

Nati sunt:

I. IOHANNES CASIMIRVS Comes Palat.
Rheni, FRIDERICI III. Electoris Palatini
filius, 7. Martij.

II. CAROLVS Comes à Mansfeld, Petri Erne-
sti Administratoris Ducatus Lutzenburgici fil.
Regis Hisp. Consiliarius, heros & bellator ce-
lebris.

III. IOHANNES GEORGIVS à VVerdenstain,
Canonicus Ecclesiarum Augustanae & Aich-
stetensis, summus literarum & literatorum (ipse
quoque vir doctissimus & omnis antiquitatis
peritissimus) amator, die 8. Ianuarij, in pago
Eberspach, miliarj vno ab vrbe Cauffbyrensi.

IIII. HARTMANNVS Pistoris IC. clarissimus,
& Illustriss. Elect. Saxoniae Consiliarius dignis-
simus, cuius eruditissimum & vtilissimum qua-
estionum Iuridicarum extat opus, die 22. Ianu-
arij, vesperi ante horam decimam.

V. IOHANNES Tezlerus Theologus doctissi-
mus, cuius inter alia potissimum de diuturnitate belli
Eucharistici & de fructu mortis Dominice ex-
tant

tant scripta, die 25. Nouembris, sub vesperam,
Scaphusij in Heluetia.

VI. NATHAN Chytræus vir doctissimus, &
Poëta elegantissimus, die 15. Martij, manè in-
ter horam 5. & 6. Mencingæ.

Obierunt:

I. GEORGIVS Marchio Brandeburgensis,
FRIDERICI filius, Alberti Achillis nepos,
Casimiri frater & successor, Onelzbachij, 27.
Decembris, ætatis 59. Hic post Saxonia Electo-
rem primus subscripsit Augustana Confessione.

II. CASPAR Contarenus Cardinal. Patricij
Ordinis Venetus, Orator & historicus, nondum
sexagenarius.

III. IOHANNES Eccius, Theologia Doctor,
& acutissimus Wiringenij, Ingolstadtj, 10. Febru-
arij, ætatis 57.

III. ALBERTVS Pignus, qui contra Melan-
chthonem scripsit.

V. MATTHAEVS Aurogallus, Ebraica lin-
gua peritissimus: die Martini, Viteberge.

VI. NICOLAUS Copernicus, Mathematicoru
nostro seculo Præceptor: ætatis 70.

VII. IOHANNES LVDOVICVS Vines Hi-
spanus, vir longè eruditissimus, C. S. E. Brugis
Flandrorum.

VIII. ANDREAS Caroloftadius, 24. Decem-
bris, Basilea.

IX. IOANNES Casarius Med. Doctor & Pro-
fessor in Acad. Colon. C. S. E. ætat. 83. Colonia
Henric. Pantal.

5514 In Conuentu SPIRENSI Ordines Imperij auxi-
lia Casari decernunt aduersus Gallum, & Fer-
dinando aduersus Turcam.

Casari in Galliam bellum & arma importat, nul-
loq; resistente ferme Lutetiam &sq; progreditur:
Gallo pacem dat 24. Septembris.

ALBER-

ALBERTVS Dux Prussię Academiã REGIO-
MONTANAM instituit, quę ritu solenni intro-
ducta est 17. Augusti, primo Rectore Georgio
Sabino.

LYTHERVS primam partem suorum Commen-
tariorum in Genesin, & mense Septembri bre-
vem vltimamq; suam Confessionem de Cœna
Domini edidit, vbi disertè exponit, quid à di-
gnis & indignis in Cœna sumatur, tum per fi-
dem, tum præter fidem. De quo scripto Tigu-
rini Theologi sub anni sequentis initium suam
sententiam publicarunt: fuitq; hic annus 20.
à primo Tigurinorū cum Luthero certamine.

Nati sunt:

I. FRANCISCVS II. Henrici II. filius pri-
mogenitus, Rex Gallię, 19. Februarij, Aquis
Bellis.

II. BVGISLAVS, Philippi fil. Dux Pomera-
nię, die 9. Augusti.

III. IOHANNES Reymanus Senior IC. & Ora-
tor, olim Episcop. Vratislau. postea verò Illu-
strissimi Principis IOACHIMI FRIDERICI
Ducis Lignic. & Breg. Cancellarius, die Ca-
tharinę (25. Nouembris) inter hor. 17. &
18. Leobergę Silcsiorum.

IIII. SIMEON THEOPHILVS, Matthię filius,
Turnouius, Ecclesiarum Euangelicarum Con-
fessionis Bohemicę in Maiori Polonia Super-
attendens & Præpositus Ostrorogensis, nobili
stemmate natus est, die 15. Septembris, hora
4. post occasum Solis, Horoscopante vltima
facie Geminorum, Turnouię Bohemorum.

Obierunt:

I. LVDOVICVS cognom. pacificus, Philippi
fil. Elector Palatinus Rhens, die 15. Martij,
ætat. 66. sine liberis decessit.

II. IOHANNES ANTONIVS Rubens Pa-
tricius

tricius Alexandrinus, supremi Senatus Sabaud.
Senator, Eques Comesq; Caesar. IC. opt. & pro-
fessor Patav. C. S. E. die 17. Martij, atat. 55.
m. 3. die 16. Patavij. Schrader.

III. VALERIVS Cordus Simesusius, Euricij
Medici & Poeta fil. Medicus insignis, & soler-
tissimus herbarum his regionibus ignotarum in-
dagator, cuius in Dioscoridem eruditissima ex-
tant annotationes, febris extinctus Roma, die
25. Septembrii, hora noctis 5, atat. 29. Schrad.

5515

FRANCISCVS Rex Gallia duce Iohanne Mi-
niero Senatus Aquensis praeside, VALDEN-
SES Christianos in aliquot Gallia Narbonensis,
provinciaq; vicis & oppidis, quod reformatam
potius quam Pontificiam religionem amplecte-
rentur, mense Aprili bello petijt, & cum oppido-
rum ac vicorum vastatione, magnam eorundem
multitudinem, nulla sexus aut atatis ratione
habita, trucidari iussit.

1549

HENRICVS Dux Brunsvicensis collecto firmissi-
mo equitatu, ut amissam ditionem suam recu-
peraret, PHILIPPO Langravio Hassia cum
exercitu confederatorum Smalcaldensium ei oc-
currenti, sese dedit 21. Octob. Eber.

LUTHERVS absoluit narrationem Geneseos
17. Nouembris, & haec fuit postrema eius le-
ctio publica in Academia. Idem mense Decem-
bri scripsit ultimū librum suum aduersus Brun-
suicensem captivum.

IOHANNES GEORGIUS Marchio Bran-
deburg. cum SOPHIA filia Friderici II. Ducis
Lignicensis nuptias primas celebravit: Item GE-
ORGIUS Dux Lignic. & Breg. coniugem du-
xit BARBARAM, Ioach. II. Marchionis Brä-
deb. Elect. filiam, Berlino, Dominica Esto mihi.
WOLFGANGVS Palatinus Rheni, Comes Bi-
pontinus, matrimonio sibi iunxit ANNAM Phi-
lippi Hassia Langravij filiam.

Nati sunt:

- I. CAROLVS, Philippi Regis Hispaniæ filius, ex MARIA Iohannis Lusitanæ Regis filia, die 8. Iulij, hora 11. minut. 30. antemerid. in Valle Olerana.
- II. Illustriss. ac laudatiss. Princeps ac Dn. Dn. CAROLVS DUX SILESIAE OLSNENSIS & MVNSTERBERGENSIS, Comes Glacensis, &c. Princeps sapiens, pius & pacificus, & magnus Indicis huius Chronologici patronus, patre HENRICO, Duce Olsnensi & Munsterbergensi, matre verò MARGARETHA, Henrici Ducis Megapolensis filia, felici sydere natus est, die 15. Aprilis inter hor. 19. & 20.
- III. IOHANNES Iunior, Dux Holsatiz, hæres Noruegiæ, Christiani III. Daniæ Regis filius, die 25. Martij, Coldingæ.
- IIII. ERNESTVS LVDOVICVS, Philippi fil. Dux Pomeraniæ, die 3. Nouembris, hora 3. antemerid. VVolgastii.
- V. FRANCISCVS Iunius Theologus, linguæ Sanctæ cognitione & scriptis dere Theologica editis clarus, nobili genere natus est die 1. Maij, in vrbe Biturigum.
- VI. NICOLAVS Reusnerus IC. Comes Palatinus Cæsareus, Consiliarius Ducum Saxoniz, Orator, Philosophus & Poëta præstantissimus, & in Acad. Ihenensi Professor, C. S. E. die 2. Februarij, Leobergæ Silesiorum.
- VII. MELCHIOR Iunius VVitebergensis, Eloquentiæ in Acad. Argentinenfi professor celebris, qui scriptis suis discentium studia vt plurimum promouit, die 27. Octob. VVitebergæ.
- VIII. CHRISTOPHORVS VVinerus, vir doctissimus & Poëta optimus, C. S. E. die 20. Aprilis Megalopnicipij in Tyrigetis, sub præfectura municipij Isennacensis.

Obierunt:

I. *ALBERTVS Cardinalis Archiepiscopus Moguntinus Elector, 24. Septembris, ætatis 56. sepultus Moguntia.*

II. *GEORGIUS Spalatinus Theologus, 16. Ianuarij, ætatis 63. Aldenburgi.*

5516 CONCILIVM TRIDENTINVM inchoatur, cuius prima sessio in 7. Ianuarij incidit.

1546

COLLOQVIUM Ratisbonæ institutum inter Theolog. Petrum Maluendam, & Georgium Maiorem atq; Bucerum. Abruptū est mense Martio. Lector consulat Acta edita.

FRIDERICVS II. Palatinus in sua ditione religionem mutauit ad normam Confessionis Augustanæ.

BELLVM SMALCALDICVM SIVE SAXONICVM PRI- MVM.

Hoc anno cœpit bellum inter CAROLVM Imp. & GERMANIÆ Principes, fœderis SMALCALDICI socios. Cæsar Saxonem & Lantgrauium 20. die Iulij publicè proscripsit. Saxo & Lantgrauius eorumq; socij Cæsari bellum denūciant 11. Augusti. Quæ deinceps ad INGOLSTADIUM gesta sint, vsq; ad huius anni finem, lector petat ex Sleidano & Ludouico ab Auila, qui huius belli historiā peculiari libro complexus est. Propter bellū ingruens dimissa ac dissipata est Schola VVitebergensis 6. Novembris.

MECHLINIA, pulueris tormentarij in porta quadam magna copia asseruati & fulmine tacti flammis & fragorib. tota ferme vna cum ingenti incolarum adium ruinis oppressorum numero, nocte ea quæ antecessit diem 7. Augusti, destructa, perijt.

Nati

Nati sunt:

- I. Illustrissimus Princeps IOACHIMVS FRIDERICVS Marchio Brandeb. IOHAN. GEORGII Electoris Brandeb. filius primogenitus, olim Administrator Episcopatus Magdeburgensis, nunc temporis ELECTOR BRANDEB. die 27. Ianuarij, hora 5. pomeridiana, Berolini. Eius mater SOPHIA filia Friderici II. Ducis Lignicensis, obiit die 9. post partum.
- II. IOHANNES VVOLFGANGVS FREYMONIVS ab Oberhausen, vir nobilissimus & IC. clarissimus, SACRAE CAES. MAIEST. Consiliarius intimus, & Rom. Imperij PRO-CANCELLARIVS, cuius doctissima extant scripta, Dominica Inuocauit (die 14. Martij) circiter horam 6. matutinam, Ingolstadij.
- III. IANVS DOVSA, Nordouici Dominus, supremi HOLLANDIAE Consistorij Senator grauissimus, genere, ingenio & literis vir verè nobilis, in profesto Nicolai, die 5. Decembris, in Belgio.
- IIII. NICOLAVS à ROTENBURGK, Eques Silesius, genere, animo, doctrina & virtute nobilissimus, & patronus meus obseruandus, die 5. Februarij, in Netka prope Crosnam. Hunc virum magnis Principib. alioqui commendatissimum, non est quòd nostra prolixius commendet oratio.
- V. TYCHO BRAHE, Eques Danus, Mathematicus nobilissimus, Astronomiae solertissimus instaurator & seculi nostri Atlas, C. S. E. die 14. Decemb. hor. 10. cum quinq; 6. ante meridiem, Knudstorpj prope Lyndunr in Scania.
- VI. IACOBVS MONAVVS Vratislaviensis, vir apud multarum gentiù homines eruditos magni & celeberrimi nominis, & nullorù odio dignus, nisi eorù, qui omnium odio sunt digni.

gniffimi, die 6. Decembris, Vratiffauix. Hu-
ius Viri erga literatos verè benefici, beneficio
& opera, operæ Indiciſ noſtri plurimùm ſunt
auctæ & illuſtratæ.

VII. PETRVS VVeſenbecius IC. & in inclyta
Acad. Altorfiana Noricorum Iuris profeſſor
primarius, eruditionis, pietatis & humanita-
tis laude clarus, die 5. Maij, circiter noctis ho-
ram 11. Antuerpiæ.

VIII. IOHANNES Piſcator, Scholæ Sigenenſis
Naſſouiorum profeſſor Theologicus, cuius ſu-
per Nouum Teſtamentum methodici extant
Commentarij, die 27. Martij, circa horam ſe-
cundam pomeridianam, Argentinx.

IX. IOHANNES Piſtorius. Nidanus, Theolo-
gus, cuius plurima aduerſus Euangelicos ſcri-
pta edita extant, die 4. Febr. Nidæ Haſſorum.

Obierunt:

I. ERNESTVS, Henrici Iunioris fil. Dux Lu-
neburgenſis, 11. Ianuar. æt. 48.

II. MARTINVS LVTHERVS Theologia
Doctor, obiit Iſlebia in patria, 18. Februarij, die
Iouis manè hora 3. à morte Huſſi 131. die Con-
cordia, ætatis 63. Vixit in Academia VViteber-
genſi annos 38. De hoc viro, ſi antè Lectori ſum
pollicitus, in neutram par:em quidquam diſſe-
rui ſum, ſed tamen id citra inuidiam credo me
dicendum: Fuit omnino vir magnanimus, qui
ſalia auſus eſt, quæ totus miratur orbis, & qui
tot gentibus aduerſus ipſum conſpirantib. vnum
ſe oppoſuit. Magnum item eſt, quòd quidam ho-
ſtes etiam redimium expetunt: quemadmodũ
& MELANCHTHONEM mortuum plu-
riſ fere fecerunt hoſtes, quàm quidam eius diſ-
cipuli. Poſtremã concionem VViteberga habuit,
17. Ianuarj, Dominica 11. poſt feſtum Epipha-
niæ Domini. Et VViteberga profeſſus eſt Iſle-
biam

biam 23. Ianuarij, Et compositioni controversia Mansfeldensium Comitum interesset, &c. Vltimum suam concionem habuit Islebia 14. Febr. quadriduo ante obitum. Corpus VViseberga sepultum est in templo arcis, die Cathedra Petri, 22. Februarij. Huius mortem consecuta sunt duo, 1. bella Theologica. 2. bella civilia Evangelicorum inter se.

III. FRIDERICVS Myconius Ecclesia Gothana Pastor, 7. Aprilis, cum fuisset Luthero superflus 49. dies, id quod precib. se à Deo impetrasse, & scire ita futurum Lutherus in Epistola consolatoria scripserat, Dominica post Epiphania anni eiusdem inchoati.

HARIADENVS Mitzlenaus Barbarossa, Vir rerum apud Turcas strenuè gestarum memoria clarus, obiit Constantinopoli, die 4. Iulij, cum Bassa officium sustinisset an. 13. Leonclau.

Historiam de nece IOHAN. DIAZ II Hispani, vide apud Sleid. initio lib. 17.

Cum Dux Saxoniae MAVRITIVS ante superioris anni finem oppida quaedam Saxonis, Zuicauiam, Schnebergam, & Aldenburgum occupasset, eaq; in fidem suam adegisset, Saxo iniuriam hanc ulturus, exercitum in Misniam traducit, LIPSIAM obsidet, & oppugnare incipit 13. Ianu. Sed oppidanis fortissimè sese defendentib. re infecta discedit sub eius mensis exitum, cum crebris tormentorum globis velut grandine quadam, Lipsiam obruisset, lacerasset ac deformasset.

Marchio ALBERTVS à Saxonis capitur Rochlicij Cal. Martij.

CAROLVS Paschatis festo in vrbe Egra peracto, exercitum ducit in Saxoniam. Interim SAXO Misnam urbem deditione coeperat 5. April. Cumq; 19. April. de Caesaris aduentu cognovisset,

uisset, exercitum ultra Albim transtulit, & Misenæ pontem publicum incendit, ne Hispani transeuntes ipsum assequerentur. In itinere cum Mulbergo relicto Vitebergam cōtenderet, Cæsarianis vadum in Albi flumine monstratur, per quod equitatus transit: pedestres verò copiarum ponte ex nauigijs constructo transportantur. Cæsar in Saxonem incidit ad Syluam Lochanam, tribus trans Albim milliariibus, ibique prælij fit initium, in quo ELECTOR pulso equitatu & peditatu dum acriter pro salute sua pugnat, & per sinistram maxillam aduersum vulnus accipit, capitur (ætatis 44.) die Dominico Misericordiæ Domini, 24. April. Non verò ulli Hispanorum aut Hussarorum se dedere voluit: sed Germano homini, Tiloni à Trot. Ad Albanum adductus antequam Cæsari sisteretur, inter eundem oculis in cælum sublatis, & ex imo corde ductis suspirijs voce miserabili sic Deum alloquitur: *Miserere mei Domine, Nos sumus iam hic.* Postea cum in Cæsaris aspectum venisset, *Clementissime Cæsar,* inquit, *me tibi captivum statuo, & supplex oro, & Cæs. V. Maiestas me dignetur custodia digna Principe.* Respondit Cæsar: *Tractaberis pro merito: scio quid me deceat.* Deinde Albano redditus, frequenti custodia in castra ducitur. Captus cum eo fuit ERNESTVS Dux Brunsvicensis, Dynasta Grubenhagensis, Philippi filius. Ante hunc conflictum diebus aliquot Solis aspectus valde tristis fuit, quod radios quasi sanguinolentos spargeret, & magni aliquid portendere iudicaretur. Cæsar nunciata primum hac victoria dixisse fertur: *Domine Deus, quam mirabiliter hac gubernasti.*

CAROLVS Vitebergam obsedit 5. Maij, positis castris suis in pago Academia Vitebergensis Bistri-

Bistricia, vbi commoratus est vsq; ad 7. Iunij, diebus 34. Elector captiuus, vt vitam redimeret, Electoratu se abdicauit, 18. Maij.

LYCAS Cranach pictor celebris, & vrbis VVitebergenfis Senator, vocatus in castra Cæsaris, & iussus petere aliquid à Cæsare propter artē, tantum intercessit pro suo Principe captiuo.

ERICVS Iunior Dux Brunsvic. & Luneburg. ad Draconis arcem ab-Hamburgenfib. & Bremenfib. die 22. Maij, acerrimo pralio victus, ac in Visurgin flumen compulsus, & tormentis omnibus, multisq; suorum amissis, ipse sive incolumis evasit.

Die 23. Maij **VITEBERGA**, voluntate & iussu Ducis Iohannis Friderici Electoris captivi, Carolo V. Cæsari se dedit, eductoq; præsidio recepte sunt intra urbem tres cohortes militum Cæsareanorum.

Die 25. Maij **CAROLVS** Imp. Vitebergam ingressus est cum paucis Comitibus, cumq; eam perlustrasset, eodem die regressus est in castra.

Die 7. Iunij **CAROLVS** Imp. incensis castris ex Bistricia pago transfert exercitum versus Salinas. Ciues verò Vitebergenfis Duci **MAVRITIO**, cui Electoratus dignitas & ditio à Cæsare tradita fuerat, homagium inramento confirmant.

Die 19. Iunij **PHILIPPVS** Lantgravius Hassiæ Carolo Imp. supplex factus Halæ Saxonum, detinetur in custodia præter opinionem.

Die 16. Octobris restituta est Academia **VVITEBERGENSIS**, idq; publico programma (vt vocant) significatum est, quod extat.

Die 27. Aprilis Basilica **MISNAE** de cælo tacta hora quinta pomeridiana, & turrets tres, tectū, campana, organum, consumpta incendio: cum eodem die mane circa 7. essent acta gratia de

capto Iohanne Friderico. Nullum aliud fulmen aut precessit antea, aut secutum est postea. Fabric.

HERMANNVS Archiepiscopus Colonienfis Elector, 25. Ianuarij loco mouetur, iussu Pontificis & Caroli. Surrogatur ei **ADOLPHVS** Comes Schauenburgensis, quem coadiutorem Hermannus ascuerat. Rursum igitur fit religionis immutatio in tota illa ditione, & quicquid vnà cum Melanchthone Bucerus instituerat, aboletur.

BOEMI à Rege **FERDINANDO** ob fœdus cum Iohanne Friderico ictum mulctantur: securi percutitur Cos. Pragensis: frequentes etiam mulctæ indictæ sunt Ciuitatib. Imperij, quarû multæ pacem pecuniâ redemerunt.

AVGVSTAE celebravit Caesar **CAROLVS** Comitia, sed armata: Et terrorem incuteret Ordinibus Imperij. Principum Caesaris postulatum fuit (18. Octob.) Ut Principes omnes Concilio Tridentino sese submitteret. *Augusta templum primariû expiatur, quod fuisse Lutheranismum pollutum: in eo Michael Sidonius Episcopus habuit 15. conciones de missa, qua postea sunt typis euulgata.*

IOHANNES GEORGIVS Marchio Brandeb. coniugem secundam duxit **SABINAM**, filiam Georgij Marchionis Brandeb. Onolzbachij in Franconia.

Nati sunt:

I. IOHANNES Austriacus, **CAROLI V.** Imp. fil. Princeps bellicosus, die 25. Februarij, hora 12. post merid. Ratisbonæ.

II. PHILIPPVS LVDOVICVS, **VVolfgangi** filius primogenitus, Comes Palatinus Rheni Bipontinus, die 1. Octobris.

III. GEORGIVS, Philippi filius, **Hassæ** Landgravius, die 10. Septembris.

III. RICHARDVS, Ioachimi fil. Richardi nepos, à Schulenburg, in quem genus, virtus, doctrina & fortuna omnia ornamenta congefserunt: quorum testimonium Germania, Gallia, Italia, Anglia & Belgium ferre possunt, die 16. Iunij, ex nobilissima & vetustissima familia gentis Schulenburgicæ, in Imperio Germanico inter primarias non minima, natus est.

V. IVS TVS LIPSIVS, Philologus seculi nostri præstantissimus, ingenio & iudicio supra hominem præditus, ad rerum antiquarum & politioris literaturæ indagationem singulari fato natus, cuius eruditissima in doctorum manibus versantur scripta, die 19. Octobris, Bruxellis celebri Brabantiz vrbe.

VI. GEORGIVS Obrechtus IC. excellens, & inclytæ Argentinensis Acad. Antecessor primarius, die 25. Martij, Argentinæ.

VII. MELCHIOR Angerus, Illustris. Electori Palatino ad Rhenum FRIDERICO IIII. à Consilij Ecclesiasticis, & Visitator generalis Ecclesiarum inferioris Palatinatus, die 22. Maij, Hirsbergæ Silesiorum.

VIII. RVDOLPHVS Godenius Philosophus charissimus, & in inclyta Acad. Marpurgensi Professor: qui scriptorum optimorum elucubratione veræ Philosophiæ studia plurimum exornauit & illustrauit, die 1. Martij sub Solis exortum, Corbachij in Comitatu VValdeccensi.

IX. NICOLAVS Taurellus, Medicus & Philosophus celebris, & Professor facultatis Medicæ in inclyta Altorfianæ Acad. Noricorum, C. S. E. die 26. Nouembris, Mompelgardi.

Obierunt:

I. FRANCISCVS I. Rex Gallia, 31. Martij, ætat. 53. successit HENRICVS II.

II. HENRICVS Rex Anglia, 3. Ianuarij, æt. 36. succ.

36. successit filius EDVARDVS natus annos 9.
- III. ANNA Regina Vngaria, Regis FERDINANDI coniunx, extinguitur in partu filia, quae fuit 15. proles, 27. Ianua. at. 44.
- IIII. FRIDERICVS II. Dux Lignicensis & Brez. Silesia inferioris praeses, princeps opt. & Ecclesiarum pius nutriticus, 18. Septemb. at. 68.
- V. PETRVS Bembus Cardinalis 18. Ianu. at. 76. m. 7. d. 29. lenta febre extinctus, Roma.
- VI. IACOBVS Sadoletus Cardinalis, Roma, mense Octob.
- VII. CONRADVS Pentingerus IC. Patricius Augustanus, Maximiliani I. & Caroli V. Imp. Consiliarius, 28. Decembris, at. 82. completo.
- VIII. FERDINANDVS Cortesius, Nova Hispania fundator, die 2. Decembris, at. 63. Castilia de Costa.
- IX. BEATVS Rhenanus Selestadensis, qui bonos autores Commentarijs, subtilissimis illustravit, eoq; de bonis literis bene meritus est, die 20. Maij, at. 62. m. 4. Argentina, dum rediret ex thermis Martijs.
- X. IOHANNES Hessus, Theologia Doctor & Pastor Ecclesiae Vratislaviensis, 6. Ianuarij, atatus 60.
- XI. VENCESLAVS Link, Pastor Ecclesiae Noribergensis, 11. Martij.
- XII. FRANCISCVS Vatablus, trium linguarum peritissimus, & regius Professor linguae Ebraeae in Academia Parisiensi, 16. Martij.
- XIII. IACOBVS Tussanus Gallus, publicus Graecae linguae in Acad. Parisiensi Professor, eodem cum Vatablo die obiit.
- XIIII. IOHANNES Schonerus Mathematicus, C. S. E. 16. Ianuarij (alijs postridie) at. 70. Norimberga.

*Dignitas ELECTORIS SAXONICI pu-
blico & solenni ritu collata est Duci Saxonia
MAVRITIO à Carolo V. Imp. 24. Februar.
die Matthia, cum Carolus eo die inchoaret an-
num ætatis 49. Mauritius vero mense sequenti
ætat. 28.*

Libet INTERIM siue Formula religionis vsq; ad
Concilij finem seruanda, nascitur Augustæ in
Comitijs, & promulgatur 15. Maij. (A prima
mutatione doctrinæ per Lutherum 31. à Con-
fessione Augustana exhibita 18.) Eius senten-
tiam refutarūt scriptis publicis Philippus Me-
lancthon, & Doctores Ecclesiarum Saxonix
inferioris ac maritimæ, multiq; alij.

Bellum ADIAPHORISTICVM inter Theologos
natum ex deliberationibus, an & quomodo li-
ber INTERIM recipiendus vel repudiandus
sit. Hoc fuit primū schisma post Lutheri mor-
tem inter Theologos Evangelicos exortum,
Matthia Flacio eiusq; socijs litem mouentib.
Melancthoni & alijs, qui de Adiaphoris, id
est, Ceremonijs ac ritib. externis ex præscripto
Interimisticæ formulæ admittendis aut recipi-
endis, minùs acriter pugnauisse illis videbatur.

RELIGIO mutari cœpit in Anglia sub EDVAR-
DO VI. Rege: profligata antiqua religione.
Abrogata est Missa: item institutæ Ecclesiæ
peregrinorum.

CONSTANTIA oppugnatur ab Hispanis 6. Au-
gusti, & Doctores Evangelici Vrbe excedūt, quo-
rum primarius fuit Ambrosius Blauerus. Con-
stantienses tandem sese dedunt Austriacæ domui.

Propter Imperatoriū INTERIM multi Docto-
res solum verterunt: MVSCVLVSDufinus
relictæ Augusta Bernam venit: BRENTIVS
Hala Sueuorum pulsus, Basileæ aliquandiu sub-
stitit: OSIANDER Noriberga profectus in
Borussiam.

FRANCISCUS Spiera Italus, abiurato Venetijs Lutheri dogmate, incidit in consternationem horrendam, cuius descriptio extat. Sleid.

PETRUS PAVLVS, Vergerius, dum confutationem Euangelicorum meditatur, fit Euangelicus, fortassis permotus exemplo Spieræ, cuius tentationum ipse Patauij spectator fuerat.

SOLYMANVS Turcarum Imp. expeditionem alteram aduersus **TECHMASEN**, Regem Persarum, instructa Erçasis Imirsa Siruana (olim Media) supremo cum imperio Principis, qui ab amicitia fratris sui Techmasis discesserat, & Solymano se contra eundem iunxerat, suscepit: **VVANVM** Media finitimum obsedit, & vna cum arce expugnauit: ac regionem totam rapinis & ferro vastauit: qua expeditio annum integrum & 9. menses durauit. Leonclaw. in Annal.

Academia IHENENSIS initium sumpsit 25. Ianuarij.

AGRIAM Vngaria arcem fortissimam **FERDINANDVS** Rex Vngaria, Caroli V. Imp. frater, sui iuris fecit.

SEBASTIANVS Vogelſperger Capitaneus celeberrimus, iussu Caroli V. Imp. die 7. Februarij Augusta Vindel. capite truncatus est. Eber.

AVGVSTVS Elector Saxoniz (ætat. 23.) nuptias Torgæ celebrat, cum **ANNA CHRISTIANI III.** Daniæ Regis filia, 14. Octob.

Eodem mense **IOANNA**, **HENRICI** Albretani Nauarræ Regis & **MARGARETHÆ** Valensiz filia, & reliquiarum regni hæres vnica, **ANTONIO** Caroli filio, Borbonio, in matrimonium collocatur, ex qua postea **HENRICVS IIII.** Nauarro galliz Rex natus est.

Nati sunt:

I. AMVRATES III. Selymi filius, Turcarum Imp.

Imp. hoc anno natus est. Hieron. Henninges in opere Genealogico.

II. GUILIELMVS, Alberti filius, Dux Bauariz, 29. Septembris.

III. DAVID Pareus, Theologus Heydelbergensis, C. S. E. 30. Decembris, Francoftenij Silefiorum.

IIII. IOHANNES LVDOVICVS Hauenreuterus, Medicus & Philosophus ingenio & arte clarissimus, C. S. E. die 2. Augusti, Argentorati.

Obierunt:

I. SIGISMVNDVS Rex Polonia, 1. Aprilis ipso die Paschatis, atatis 81. regni 42.

II. PHILIPPVS Ruperti fil. Othonis Henrici Elect. frater, Comes Palatinus Rheni, Princeps bellicosus, qui VIENNAM à Turcis obsessam fortiter & strenue defenderat, die 4. Iulij, atatis 44. sine liberis decessit Heydelberga.

III. CASPAR Cruciger Theologus, 16. Novembris, atatis 45. VViebergæ.

IIII. HIERONYMVS Fracastorius Veronensis, Medicus & Philosophus insignis, Patavij.

V. IOHANNES Langus, Theologia Doctor, Erfurti.

VI. HERMANNVS Bonnus, primarius Ecclesiæ Lubecensis Superintendens, 12. Februarij, atatis 44. Lubeca.

VII. MATTHIAS Zellius Theologus Argentinenfis, cum ibidem docuisset Evangelium an. 26. atatis 71.

VIII. IOHANNES ANTONIVS Blancus,

IC. Patavinus, cuius extant Criminalia, die 8. Octobris, atatis 50. Patavij. Forsterus.

PETRVS Martyr Oxoniæ in Anglia disputat de Cœna Domini, Mense Maio.

MARTINVS Bucerus & PAVLVS Fagius Argentin.

gentorato discedunt Cal. Aprilis, & in Angliam proficiscuntur, vt ibi doctrinæ suæ sementem faciant.

CONSENSIO mutua Doctorū Ecclesiæ TIGVRINAE & GENEVENsis in re Sacramentaria constituta mense Augusto.

MAGDEBURGENSES proscribuntur à Carolo V. Imp.

MATTHIAS Flacius Illyricus mense Aprili VViteberga discedens se recepit Magdeburgū, vbi multa in VVitebergenses scribere cœpit. Hæc fuit prima inclinatio aciei Euangelicæ, & ianua patefacta est malis multis, quorū hodie nondum finem cernimus.

PHILIPPVS Caroli V. filius, Rex Hispania, ingressus est urbem Brabantia Bruxeſſam, 1. April. à Casare parente euocatus ex Hispanijs, in cuius fidem adiguntur ditiones Germania inferioris.

FERDINANDVS Rex Vngaria, duce supremo NICOLAO III. Comite à Salmis, summa in Vtraq; sorte præstant in conspectu viro, Zabragium, Leuam, Zythnam & Muragum expugnavit. Leonclau. Backschius.

Nati sunt:

I. BARNIMVS, Phil. fil. Dux Pomerania, 15. Februarij.

II. DIONYSIVS Gothofredus IC. celeberrimus, & in inclyta Argentinenſium Acad. Professor ordinarius, C. S. E. die 17. mensis Octobris, hora 4. post meridiem, Parisijs.

III. ABRAHAMVS Colbingerus, FRIDERICO IIII. Electori Palatino à Secretis, Philologus & Polyhistor, C. S. E. Augusta Vindeſicorum, die Iohanni Baptiste sacro.

IIII. HENRICVS Strobandus, Burggravius, Consul & Scholarcha Toruniensis, literarum & lite-

& literatorum Mœcenæ egregius, cuius etiam impensis tres Tomi de literata institutione editi sunt, 14. Nouemb. hor. 4. matut. Torunij, Borussorum.

Obierunt:

- I. **PAVLVS III.** PP. 10. Nouembris, ætatis 82. successit **IVLIVS III.** Sedit annis 5. mense Vno, diebus 16.
- II. **OTHO** Dux Luneburg. in Harburg, die 11. Augusti, ætat. 54.
- III. **FRANCISCVS** Dux Luneburg. qui Vnâ cum auunculo **IOHANNES** Saxone & **Othone** ac **Ernesto** fratrib. Cōfessionis fidei Augustana anno 1530. subscripserat, 23. Nouemb. æt. 29.
- IIII. **MARGARETA** Vallesia, **NAVARRAE-ORVM** Regina, **Francisci I.** Gallie Regis soror, pietate heroma, virtute & literis laudatissima, 21. Decembris, in Gallia.
- V. **VITVS** Theodorus, Pastor Ecclesiæ Noribergensis, 25. Martij.
- VI. **IACOBVS** Ziglerus, qui terra sanctæ descriptionem edidit, in Bavaria.

1520

MAGDEBURGAE Urbis obsidio capit 4. Octob. quæ durauit anno Vno, mense Vno. Historia petatur ex libellis editis.

1550

Bellum **OSIANDRICVM** in Prussia ortū autore **ANDREA** Osiandro, qui propter librum **INTERIM** Noriberga excedens, isthuc venerat, & de iustificatione moto certamine asseuerabat, hominē iustum esse iusticia essentiali, quæ est ipse Deus, &c. quod dogma multorum scriptis improbatum est. Vir ille fuit **ΑΥΤΟΔΙΔΑΚΤΟ**, nulliusq; Academiae discipulus.

AFRICAM Vel **APHRODISIVM** Africa Urbem, Mauris Mahadian dictā, quam **DRA-GUTES** Rasis celebri pirata Turcicus anno

R. r

præce-

precedenti die 30. Ianuarij occupauerat, ANDREAS Doria, Caroli V. Imp. classis praefectus, coniunctis cum Ferdinando Gonzaga Prorege Sicilia copijs, obsedit: plurimiq; barbarorum caesis Scapis, die 10. Septembris expugnavit & funditus evertit. Leonclau. in Annalib. Turecis.

IAPONIA, amplissima **ORIENTIS** Insula, longè ultra Indiam & Sinarum regiones sita (quam olim Zipangri appellarunt) hoc anno inuenta est: in qua postea Anno 1552. **I E S V I T A E** plurimos ad religionem Christianam adduxerunt: & inter alios etiam tres Reges, qui filiis & cognatos suos ineunte Anno 1582. ad **GREGORIUM XIII.** Pontificem Rom. mandarunt, & anno 87. rursus in Indiam reuersi sunt. Osor. lib. 1.

AVGVSTINVS Beronus Eboracensis, Iuris Pontificij (quod in patria dū exiit professus est) nostrae aetate peritissimus, C. S. E. hoc anno floruit.

VVILHELMVS Princeps Auracicus & Comes Nassibuix, coniugem primam duxit **ANNAM** Maximiliani Egmondani Comititis Burani filiam vnicam, 8. Iunij.

Nati sunt:

I. CAROLVS IX. Henrici II. filius, Rex Galliarum, die 27. Iunij.

II. Reuerendiss. Illustriss. ac laudatiss. Princeps ac Dn. Dn. IOACHIMVS FRIDERICVS, Dux **SILESIAE**, **LIGNIC.** & **BREGENSIS**, ac Praepositus **MAGDEBURGENSIS**, Princeps pius, sapiens & literatus, & magnus Indicis huius Chronologici patronus, patre **GEORGIO** Duce **Lignic.** & **Bieg.** matre vero **BARBARA** Marchionissa **Brandeb.** **IOACHIMI II.** Elect. **Brandeb.** filia, ipso die Michaelis, bono publico natus est.

III. CA-

- III. CAROLVS, Erici XIII. Succæ Regis fil.
Iohan. frater, regnorū Sueciæ & Gothiæ heres,
Dux Finlandiæ & Sudermaniæ, die 4. Octob.
IIII. IOHANNES, VVolfgangi filius, Comes Pa-
latinus Rheni Bipontinus, pietatis & eruditio-
nis laude clarus, die 18. Maij.
V. FERDINANDVS, Alberti fil. Dux Bauariæ,
30. Ianuarij.
VI. FABIANVS Burggravius & Baro à Do-
na, Illustris. Elect. Palat. FRIDERICO
IIII. à Consilijs secretioribus, heros & bella-
tor insignis, feria secunda Pentecostes (die 26.
Maij) in Borussia.
VII. MELCHIOR à Rechenberg, RVDOL-
PHO II. Imp. Aug. à Consilijs, & hoc tempo-
re Præfectus Comitatus Glacensis, stirpe aui-
ta, prudentia laudata & virtute literata vir no-
bilissimus, die 8. Maij, in Grossen-Borauu, pro-
pe Freistadium Silesiorum.
VIII. THEODORICVS Semmelbæccerus, Me-
dicus opt. & felicissimus, in vigilia D. Thomæ,
Heydelbergæ.
IX. AEMILIUS Portus, Francisci Porti Cre-
ten. filius, Græcæ linguæ in Acad. Heydelberg.
Professior, die 13. Augusti, circa primam noctis
horam, in Gallia.

Obierunt:-

- I. NICOLAVS PERENOTVS Gran-
sellanus Vesuntinus, CAROLI V. Imp. Con-
siliarius intimus, die 28. Mensis Augusti, Augu-
sta Vind. quo tempore Carolus ibi Comitia cele-
brabat. In eius locum successit est ANTO-
NIVS PERENOTVS Granuellanus filius,
Episcopus Atrebatensis.
II. NICOLAVS III. Salma & Neoburgi Co-
mes, Nicolai II. Senioris filius, bellis aduersus
Turcas celebris, die 17. Augusti, Agria.

Rr 2

III. AN-

III. *ANDREAS* Alciatus Mediolanensis, Iurif-
consultus & Eques Cæs. Ducalisq; Senator, so-
lus inter Iuris interpretes doctissimus, & inter
doctissimos Iuriconsultissimus, qui LL. studia
antiquo decori restituit, die 12. Iannarij, cum vi-
xisset an. 53. m. 8. d. 4. Papis in Italia. Forster.
Schröd.

III. *EGVINARIVS* Bavo Leonensis, ex Bri-
tannia Gallia, IC. clarissimus, Doctor Iuris Ci-
vilis in schola Biturigum, & Iurisprudentia Ve-
teris instaurator, die 22. Augusti, atat. 55. Bitu-
rigib. Forster.

V. *PAVLVS* Fagius, de literis Ebraicis præcla-
rè meritus, die 13. Nouembris, atat. 45. Lon-
dini in Anglia.

VI. *IOHANNES* Spangenbergius Northusia-
nus, Theologus, die 13. Iunij, Islebia.

5521 CONFESSIO Saxonicarum Ecclesiarum scripta
à Philippo Melanchthone, vt offerretur Syno-
do TRIDENTINAE, cui multorum Principum & urbium Theologi subscripserunt. Dux
quoq; VVirtebergicus peculiarem Confessio-
nem scribi iussit, quam per Brentium Concilio
Tridentino exhibuit.

1551

BELLVM THEOLOGICVM, de necessitate bo-
norum operum ad salutem, cœpit: quam pro-
positionem Georgius Maior defendendam sus-
ceperat. Ambsdorfius ad contrariam delapsus
partem scripsit, bona opera esse ad salutem no-
xia & perniciofa. Quæ propositio explosa est à
quibusdam Euangelicis, vt scandalorum & E-
picureismi mater: eò quòd abusus doctrinæ de
bonis operibus noxius esset saluti hominũ, non
per se (vt Dialectici loquuntur) sed per acci-
dens. Vt si dicam: Vinum est noxium febrici-
tanti: Ergo est malum.

BELLVM THEOLOGICVM à Francisco Stan-
cifo

circo Mantuano motū, qui contendebat, Christum esse Mediatorem tantū secundū naturam humanam, de quo extant eruditæ Melancthonis responsiones.

MAGDEBURGAE obsidio soluta est 7. Novemb. cum Mauritius occultè bellum coqueret contra Cæsarem.

Reerudit bellum inter Carolū V. & Regem Gallia.

TRIPOLIS Africa arx & oppidum ditionis Equitum Melitensium, à DRAGVTE Raiso occupatum 15. Augusti. Leonclau.

CAZANVM regni CaZanensis metropolis, à IOHANNE BASILIO magno Moscorum Duce septem annorum intervallo, bello acerrimo, Varjo tamen Marte pressa, tandem ab eodem tormentorum bellicorum vi, & obstinato militum suorum impetu vna cum arce expugnatur: & magna Tatarorum CaZanensium multitudo I. Basilij Principis impulsu baptisata, totū illud regnum eidem subigitur. Gaguin. Chron. Moscou.

Nati sunt:

I. *DIONYSIVS Lebeus Batillius, præses Regius apud Mediomatricos, Iurifconsultus & Poëta doctissimus, cuius extat elegantissimus Emblematum liber, die 27. Nouemb. ex nobili familia, Tricassibus, Vibe Campaniz. Boissardus lib. 7. Iconum.*

II. *SEBASTIANVS Hoffman in Hennersdorff, genere, eruditione, sapientia, autoritate, & rerum politicarum usu vir verè nobilis, die 14. Octobris, 3. horis cum dimid. post merid. Gorlicij. Huius optimi viri cum plurima eaq; insignia in me meosq; semper extiterint beneficia: testimonio hoc publico id ipsum declarare & grato animo predicare volui.*

III. GEORGIVS Sohnius, Theologus celebris,
31. Decembris, Marpurgi Hassiorum.

Obierunt :

I. IOHANNES, Ernesti filius, Princeps An-
haltinus, 4. Februarij, atatis 46. completo,
Sersuefta.

II. MARTINVS Bucerus Theologus, 27. Fe-
bruarij, atatis 61. Cantabrigia in Anglia.

III. IOACHIMVS Vadianus Helueticus, Con-
sul Sangallensis, Medicus, Poëta & Geogra-
phus celebris, qui scriptis suis doctissimis Stilem
Reipub. literaria operam nauauit, die 6. April.
qui fuit dies Luna post Dominicam Quasimodo-
gensti, intra horam 12. & 1. meridianam, atatis
66. m. 4. d. 6. postquam Consulatum decies in
patria gessisset.

III. IOHANNES BAPTISTA Mortanus
Veronensis, Philosophus & Medicus sui temporis
summus, die 6. Maij, atatis 63. Verona.

V. HIERONYMVS Cagnolus Vercellensis,
IC. Eques & Sabaudia Ducis Senator, in Iuris
civilis scientia inter nostra atatis Doctores emi-
nentissimus, C. S. E. 1. Februarij, atatis 59.
Patau.

3522 Bellum à MAVRITIO aduersus CAROLVM 1552
V. geritur, propter religionem & socerū Lan-
grauum, in quo Concilium Tridentinum dissi-
patur, pax in religione constituitur, & captiuis
Principibus libertas redditur.

MAVRITIVS Elector Augustam triduo obses-
sam occupat 4. Aprilis. Postea Senatores à Ca-
rolo V. depositos in pristinum locum dignitatis
restituit, & tribubus reddidit ius suffragiorū.
Oenipontem venit 23. Maij. Iohannes Frederi-
cus post quinquennij captiuitatem dimittitur à
Carolo V. 19. Maij : Lantgrauus Verò 4. Sep-
tembris.

TEMESVARVM arcem Vngariæ nobilissimam, ad fluuiũ Temes inter Lippam & Belgradum ad Trásylvanię fines interiectam, SOLYMANVS Turc. Imp. per Achmetem Bassam Vezirem suum numerosis copijs adductis obsessam, post longam grauissimamq; oppugnationem Mense Iulio deditione cepit: Stephanum Losonczium virum fortissimũ arcis præfectum cum præsidiarijs per fidei violatę scelus trucidauit: & paulò post Lippã, Solimosum, Chianadum, & alia quædã castella occupauit. Leoncl. Backschius. Sambuc. in Appendice Decad. Bonfin.

SECUNDA PAX IN RELIGIONE.

In trāsactione PASSAVIENSI promittitur pax amplectentib. Confessionem Augustanam, 2. Augusti, atque ita liber INTERIM exacto 4. annorũ spacio expirauit. Atq; hæc est secunda pax in religione, anno 20. à priori pace.

Zolnockum, Secziennum, Dregella & Giarmatum, aliaq; circumiecta propugnacula, Regis Ferdinandi exercitu ad Palastum miserè caso, ab ALI Bassis Budensi Vngaris inueniente mense Septembri adempta: Agris Verò ab eodem & ACHMETE Romania Beglerbego numerosissimo exercitu undiq; circumfessa, & magno impetu frustra oppugnata, Turcis, STEPHANI Dobonis, Præfetti, aliorumque procerum industria & vigilantia, ac præsidiariorum virtute & armis, acerrimis aliquot prælijs (Deo iuvante) magna clade affectus, & die 13. Octobris cum dedecore pulsus, feliciter & gloriose defens. est. Sambucus in Appendice Decad. Bonfinj. Leonclau. Backschius.

NORIBERGA obsiderur ab Alberto Marchione 12. Maij.

Vrbs METENSIS auspicijs Henrici II. Regis Galliarum ab Anna Mommorencio, regni Gallia Conestabili, capta, eripitur imperio, 10. April.

Hoc anno multa scripta prodierunt in causa Osiandri, Stancari & Maioris. Causa etiam Sacramentaria ventilari coepit.

Pestis multis in locis grassata est.

Nati sunt:

I. *RVDOLPHVS* II. Imp. Archidux Austriae, *MAXIMILIANI* II. Imp. filius, Vienna 18. Iulij, primo quadrante ante 7. post meridiem: à nato Iulio Cas. 1650. id est, 33. annis Iubilaei: ab imperio *RVDOLPHI* I. Imp. (incluso 1273.) anno 280. quater 70.

II. *HENRICVS* III. Valesius, Henrici II. filius, Dux Andegauensis, postea Rex Galliae, 19. Septembris, hora 5. post meridiem.

III. *FRIDERICVS* III. Friderici III. filius, Dux Silesiae, Lignicensis & Bregensis, die 20. Aprilis.

IIII. *CHRISTIANVS* Diselmeyer, Lamperti Cancellarij Elect. Brandeb. filius, IC. post patrem Iohan. Georgij Electoris Brädeburgici Cancellarius: Berlino, 23. Maij.

V. *IVLIVS* Pacius à Beriga, IC. clarissimus, C. S. E. 9. Aprilis, circiter horam 8. matutinā, Vicentiae.

VI. *ANTONIVS* Fykus Dunensis, Theologus Geneuensis, die 16. Ianuarij, in Gallia.

VII. *LAVRENTIVS* Scholzins Vratislaniensis, Philosophiae & Medicinae Doctor eximius, die 20. Septembris, intra 10. & 11. pomeridianam, Vratislavia.

Obierunt:

I. *HERMANNVS* Comes VVidensis, Archiepiscopus Colonienfis, 15. Augusti, ætat. 80. Biuerni ditionis suæ oppido.

II. *HAN-*

- II. HENRICVS Dux Megapolitanus, 6. Febru-
arij, ætatis 73. Suerini.
- LII. FRIDERICVS Archiepiscopus Magdebur.
Marchio Brandenburgensis, 3. Octob. æt. 22.
- III. GEORGIUS Dux Megapolitanus, Franco-
furtum ad Mœnum obsidens, globo tormen-
tario ictus, 13. Iulij, ætat. 23.
- V. ERNESTVS. OBERNBURGERVS inti-
mus Consiliarius Caroli V. ex lapsu, Villaci.
- VI. PAVLVS Iouius Nouocomensis, Episcopus
Nucerinus, historiârũ scriptor celeberrimus,
11. Decemb. ætat. 68. m. 7. d. 23. Florentiæ.
- VII. FRIDERICVS Naufea Theolog. C. S. E.
- VIII. IOHANNES Cochleus, qui plurima scrip-
sit contra Lutherũ, 10. Ian. æt. 73. Vratislauiz.
- IX. AMBROSIVS Catharinus, Lutheri Anta-
gonista.
- X. SEBASTIANVS Munsterus Ingelheimen-
sis, Theologus & Cosmographus præstantissi-
mus, & Ebraicæ linguæ in Acad. Basil. Profes-
sor, ex peste, die 23. Maij, ætatis 63. Basileæ.
- XI. BERNHARDVS Ziglerus Theologus no-
bilis, & Ebraicæ linguæ peritissimus, 2. Ianua-
rij, ætatis 56. climacterico, Lipsiæ.
- XII. OSVALDVS Myconius Lucernas, Theo-
logus Basiliensis, die 15. Octobris, ætat. 64.
- XIII. ANDREAS Osiander, 17. Octob. æt. 54.
Regiomonti.
- XIIII. CASPAR Hedio Theologus & Chrono-
graphus, 17. Octobris, cum Ecclesiam Argen-
tinensem gubernasset & docuisset an. 23. Huic
in docendi munere successit HIERONYMVS
Zanchius Italus, Theologiæ professor in Gym-
nasio Argentinenfi.
- XV. IODOCVS VVillichus Philosophus & Me-
dicus præstantissimus, 12. Nouembris, ætat.
51. Libusij ad Viadrum prope Francofurtum.

XVI. FRANCISCUS Dryander Hispanus, 21. Decembris, Argentinz.

XVII. IOHANNES Marcellus, Professor artium in Academia VVitebergensi, die natali Domini inchoante annum 1552.

XVIII. PETRVS Apianus Beneuizius Leisnicensis, Astronomus & Cosmographus celeberrimus, C. S. E. 21. Aprilis, Ingolstadtij nephritide extinctus, magno rei literarię dispendio.

XIX. LAZARVS Bonamicus Bassanensis, Philologus doctissimus, 11. Februarij, ætat. 73. cum in Academia Patavina magna cum admiratione docuisset an. 21.

XX. IOHANNES Sichardus I. C. & Professor in Acad. Tubingensi, die 9. Septembris, Tubingę. Forsterus.

1553

MAVRITIVS Elect. Sax. & ALBERTVS Marchio Brandeb. in mutua odia incensi belligerantur. Die 9. Iulij pugnatum est in Saxonia, non procul ab vrbe Brunsviga, ad pagum Peina, in qua pugna etsi victor fuit Mauritius, tamen præter Electorem ipsum occubuerunt Carolus Victor & Philippus Magnus, Duces Brunsuicenses, & Fridericus Princeps Luneburgensis, multiq; Comites. MAVRITIVS Elector accepto vulnere obiit 11. Iulij, ætat. 32. mens. 3. d. 21. In gubernatione successit AVGVSTVS Elector.

1553

Estque hic annus à bello ciuili Iulij & Pompeij 1600. à tertio bello Punico 1700. à capta Constantinopoli 100.

Die 9. Ianuarij exorto fœuissimò Vento, à statua lapidea Ducis Mauritiij in arce Berlinesi, violentia turbinis caput deiectum est, illasq; Imperatoris & reliquorum Electorum statuas. Sexto deinde mense post, Mauritius Dux interijt. Paulo ante mortem Mauritiij tentorium, in quo cubum

bum capere solebat, & alterum apparatus candelina, turbine diuulsum fuit, illa befa&is ceteris vniuersis.

EDVARDVS VI. Rex Angliæ, 6. Iulij, ætat. 16. regni 7. non absq; veneni suspitione obiit. **MARIA** salutatur Regina Angliæ à populo 19. Iulij, per quam reducta est in Angliã vetus religio, & mota atrox persecutio in Euangelicos.

Habita est etiam Londini disputatio de religione inter Catholicos & Euangelicos 18. Octob. quæ in superiore persecutionem exijt. Ecclesia peregrinorũ ex Anglia fugiens venit in Daniã, & inde in Germaniam.

MVSTAPHA filius maior Solymani Imp. Turcici, cum fractis Persarum opib. ad patrem redisset, magno exercitus fauore & clamore exceptus est, quæ re offensus pater filium strangulatum in cubiculo, mox in exercitus conspectũ proijci, & per præconem hoc proclamari iubet: Vnus est Deus in cœlo, vnum etiam Solymanum in terris Imperatorem esse oportet: quo audito exercitus attonitus conticuit. Iunior natus bi duo post veneno sublatu est, quod de fratris interitu ingemisset. Tertius metu patris ad Regem Persarum confugerat, is statim per legatos reuocatus, securi percussus est. Restabat Selymus, cui pater minas intentabat, nisi solus restaret. Alij ad præced. 1552.

De obsidione & deditione **PLASSENBURGI**, totoq; bello Vide Sleidanum.

MICHAEL Seruetus Arago Hispanus, qui Arrij dogmata ab inferis reuocauit, crematur Geneuæ in Sabaudia, 27. Octobris.

FRIDERICVS Staphylus ad Pontificios defecit.

SIGISMVNDVS Augustus Rex Poloniæ nuptias celebravit cum Catharina, filia Ferdinandi Imp. 5. Iulij.

Nati

Nati sunt:

- I. **HENRICVS III.** Borbonius, Antonij Borbonij Regis Navarra filius, nunc temporis Rex NAVARROGALLIAE, in amplissima & munitissima Bearnia regionis arce Pauu, die 13. Iulij. Alij 12. Decembria.
- II. **ERNESTVS** Archidux Austria, Maximil. Imp. filius, 15. Iunij, primo quadrante post 2. pomeridianam, Vienna.
- III. **ALBERTVS FRIDERICVS** Dux Prussia, Alberti filius, 29. April.
- III. **HIERONYMVS** Arconatus, Vir doctiss. & Poeta excellentiss. D. Rudolpho II. Rom. Imperatori à Secretis Bellicis aula, die 27. mensis Aprilis, Leoberga Silesiorum.

Obierunt præterea:

- I. **GEORGIVS**, Ernesti fil. Princeps Anhaltinus, cuius scripta Theologica extant, & qui Ecclesiam suam Mersburgi ipse docuit, 17. Octobris, cum incoasset annum ætatis 47. Deslavia. Huic mirificis laudibus extollunt Melancthon & Camerarius, ob insignem pietatem & mentis bonitatem.
- II. **IOHANNES ERNESTVS** Dux Saxoniz, Iohannis Friderici Elect. frater, 19. Februarij.
- III. **IOHANNES BAPTISTA** Egnatius, C. S. E. Venetijs, 2. Iulij, ætat. 80.
- IIII. **IACOBVS** Sturmius prætor Argentinenfis, Nobilitatis Germanicæ ornamentum, cuius honorificam mentionē facit Sleidanus in libri sui præfatione, 30. Octob. æt. 63. Argentinz.
- V. **IOHANNES AEPINUS** Theolog. & Pastor Ecclesiæ Hamburgensis, 13. Maij, ætat. 54.
- VI. **ERASMVVS** Reinholdus Salsfeldensis, Mathematicus excellens, & tabularum Prutenicarum autor, 19. Febr. tabe extinctus in patria, mane hora 1. ætat. 42.

VII.

VII. LUDOVICVS Fachsius IC. Lipsensis,
C.S.E. 6. Aprilis.

VIII. IOHANNES Riuius Attendoriensis, 1.
Ianuarij.

IX. LVCAS Cranach Senior, pictor excellens,
& vir sapiens, 16. Octobris, æt. 81. Vinariæ.
Cardinalis POLVS missus à Pontifice Rom. in
Anglia excitat atrocem persecutionem Euan-
gelicorum.

1554

IOANNA Graia, Henrici Ducis Suffolcia filia,
annorum 17. adolescentula, Latinis & Græcis
literis egregiè exculta, ob non repudiatos Anglia
regni honores, & cum marito Gilberto Dud-
lesio, Iohan. Ducis Northumbr. superioris anni
men. Augusto decollati, filio, die 12. Febr. &
Henricus Ioanna pater, die 21. eiusdem mensis,
iussu MARIAE Reginae Anglia, Londini capite
truncati sunt.

Bassa Budensis Capos, Vbiarum, & Babot Lam
arces Vrgaria circa autumnū occupauit. Leone.
ASTRAGANVM regni Astracanensis Urbem
opulentissimam, in qua celebre est emporium,
ad ostia flumijs Volga, & in mare Caspium exo-
neratur, sitam, IOHANNES Basilus Mosco-
ram Princeps bello petitam, hoc anno potestati
sua subiecit, & regnū illud Tattarorum Astra-
canensium totum occupauit. Gaguin. Chron.
Moscou.

PHILIPPVS Hispaniæ Rex Caroli V. filius, in-
gressus urbem Angliæ Vintoniam, MARIAM
filiam Henrici VIII. Regis in vxorem ducit
die Iacobi, & Regno Angliæ potitur: Sororq;
Reginæ ELISABETHA in custodiam datur.

Nati sunt:

I. ERNESTVS, Alberti filius, Dux Bava-
ria, Archiepiscopus Coloniensis, Episcopus Leod.
Hildesf. & Frising. 17. Decembris.

II. CA-

II. *CAROLVS* *Francisci* fil. *Henrici* frater, *Dux* *Maryia*, *Sir* *Mauritius*, bellum in *Gallia* contra *Henricum* III. *Navarro* *Gallia* *Regem* *gestis* *notissimus*, die 24. *May*.

III. *GEORGIUS* à *Dyhern*, *Eques* *Silesia*, *genere*, *eruditione*, *autoritate* & *virtutum* *optimarum* *laude* *vir* *nobilissimus*, & *Autoris* *Indicis* *huius* *amicus* *precipuus*, die 11. *Aprilis*, in *Silesia*.

III. *IACOBVS* *Christmannus*, *Professor* *Philosophicus* in *Acad.* *Heydelbergensi*, *plurimarum* *linguarum* *cognitione* *instructissimus*, *C.S.E.* *mensis* *Novembri*, *Ioannisberga*.

Obierunt:

I. *IOHANNES* *FRIDERICVS* *Electo* *Saxoniz*, 3. *Martij*, *ætat.* 51. *Hic* *cum* *captivus* *esset*, & *ei* (2p. 1548.) *offerretur* *restitutio* *dignitatis* *amissæ*, *si* *assentiretur* *doctrinæ* *Interimistice*, *spreta* *conditione*, *suam* *religionem* *abijcere* *noluit*. *Ob* *hanc* *constantissimam* *recusationem* *inter* *suos* *CONSTANTIS* *nomen* *ac* *laudem* *meruit*.

II. *SIBYLLA*, *Coniunx* *Iohannis* *Friderici* *Electoris*, 21. *Febru.* *diebus* 11. *ante* *mortem* *mariti*.

III. *IOHANNES* *Ferus*, *alias* *Wilsd*, *Franciscanus* & *Concionator* *Ecclesiæ* *Metropolitane* *Moguntinensis*, *die* *Natiuitatis* *Mariæ*, 8. *Septembris*. *Fuit* *vir* *doctissimus*, *eiusq;* *scripta* *non* *solum* *apud* *Catholicos*, *sed* *etiã* *apud* *Evangelicos* *quosdã* *in* *summo* *habentur* *precio*.

IIII. *AMBROSIVS* *Moibanus* *Theologiæ* *Docto*, & *Pastor* *Ecclesiæ* *Vratislaviensis*, 16. *Ianuarii*.

V. *HIERONYMVS* *Schurff*, *Iurisconsul.* *celeberrimus*, 6. *Iunii*, *ætatis* 74. *Francofurti* *ad* *Viadrum*.

VI. *SI-*

VI. SIGISMUNDVS Gelenius Boëmus, Bafillex, ætatis 57. Hic vir egregia ingenij sui documenta dedit, vertendis in linguam Latinam Scriptoribus Græcis, Iosepho, Iustino Martyre, Dionysio Halicarnassensi, Philone & Appiano Alexandrino. De hoc Eras. lib. 27. Epist. 39. ita: Gelenius pro sua doctrina non vulgari, proq; morū sinceritate, dignus est lautiore fortuna, diuitias vix ausim illi optare. Henr. Pantal. refert ad annum sequentem.

VII. PAVLVS SPERATVS à Rutilis, Theolog. celebris, Pomezaniensis in Borussia Episcopus, 17. Septemb. ætat. 70.

VIII. XYS TVS Betuleius, Scholæ Augustanæ Rector, vir in vtrâq; lingua doctissimus, 19. Iunij, ætat. 53. m. 3. die 26. cū Gymnasio præfuisset an. 16. Augustæ Vindelicorum.

5525 Conuentus AVGVSTANVS initio anni incoatus 1555 durauit vsque ad Septemb. in quo tandem decretum factum est, ne vlli Principi, Comiti, aut Ciuitati Imperiali bellum inferretur, propter doctrinam religionis. Estq; hic annus 35. ab anno 1521. quo primum edictum à Carolo V. editum fuit cōtra doctrinam Lutheri, mense Maio.

SOLYMANVS Turcarum Imp. Zigetum per Alon Bassam triem mensium spacio, Christianis vim hostilem, magna cum Turcarum strage, intrepidè repellentibus, frustra oppugnavit, & obsidionē soluit, sub finem mensis Iulij. Leonclau. Backschius.

IN ANGLIA his duobus annis propter religionem supra 800. hominum capita interierunt varijs suppliciorum generibus. Sunt qui tseferunt, defuisse carceres tot hominū capaces, & templa captiuis inclusis fuisse pro carceribus. Exusti sunt multi Theologi, inter quos præcipue

puè fuerunt: NICOLAVS Ridleus Episcopus Londinensis: & HVG O Latimerus, octuagenarius, Episcopus VVolcestrensis, 16. Octobris: IOHANNES Hopperus Episcopus Glocestrensis, 14. Februarij: & ROBERTVS Ferrorus S. Davidis apud Vuallos Episcopus, 26. Februarij, Cormardis Diocæsis suæ ciuitate. Item MARTINVS Bucerus & PAVLVS Fagius ante quadriennium mortui effodiuntur & comburuntur, 16. Febr. His euentib. alij alios annos assignant.

NICOLAVS Durantius Eques Melitenfis, cognomento Villagagno, eam AMERICA E partem, quæ BRASILIADICITVR, adiit, & mense Nouemb. obtinuit. Barbari regionis huius incolæ, qui Tououpinambaultij appellantur, cognitionis & cultus veri Dei prorsus sunt expertes: carnibus humanis & præsertim hostium & captiuorum suorum frequenter vescuntur: & corpore præditi sunt robusto, sino, longæuo, & propter Solis vehementiâ nigrescente. Nudi præterea omnes promiscuè incedunt, nec vllas corporis partes tegunt. Cápillos ad sinciput abradunt: frontalia ex plumis contexta capiti imponunt: labia & genas perforant, ossa præacuta aut virides lapillos ijs inserunt: deniq; corpus compluribus pigmentis & coloribus variegant, &c. Ioh. Lerijs in Hist. Nauig. in Brasil.

SLEIDANI historia, qua hoc anno terminatur, prodijt in lucem.

IOHANNES FRIDERICVS II. Dux Saxoniae, nuptias primas celebravit Vinarie, die 26. Maij, cum AGNETE, Philippi Hassæ Landgrauj filia, Mauritij Elect. Sax. relicta Vidua, qua sexto cōiugij mense, nempe 4. Nouemb. obiit.

Nati sunt:

I. FRAN-

- I. FRANCISCUS Andegauensis, Dux Alenconius, Henrici II. Regis Gall. filius (primum Hercules Andegau. appellatus) die 18. Martij.
- II. OTTHO HENRICVS, Othonis fil. Dux Brunswic. & Luneburg. die 16. Iunij.
- III. MELCHIOR à REDEBN, Liber Baro in Friedland, Reichenberg & Seydenberg, Vir illustis & generosus, cuius ingenium Palladem, animū verò Martem ipsum penitus excoluisse iure dixeris, quiq; ob insignia virtutis & fortitudinis militaris, quæ in Belgio primū, postea verò in bellis Moscouiticis sub STEPHANO Rege Polon. & Vngaricis sub imperio & auspicijs Diui RVDOLPHI II. Imp. Roman. Dn. nostri clementissimi, & præsertim memorabili illo ad Sissekium prælio contra Turcas edidit documenta, æternā nominis famam apud posteritatem consecutus est, nascitur die Triū Regum, in aula Cæsarea Vratissaviæ Silesiorum.
- IIII. CASPARVS à Metzrad in Doberschitz, S. Cæs. Maiest. Consiliarius, & superioris Lusatiæ præfectus Prouincialis, eruditus, pius & sapiens, die 19. Septembris, hora 5. matutina, in prædio Baudissin prope Budissinam.
- V. NICOLAVS Rhedigerus in Strisa & Sponberg, Nicolai Fil. Nicolai nepos, vir ingenio, literis, pietate & virtute verā nobilissimus, die 14. Iulij, Augustæ Vindelicorum.
- VI. HERMANNVS Vulteijs IC. celeberr. Hassiæ Principū Consiliarius, & Academiæ Marpurgensis antecessor primarius, C. S. E. die 16. Decembris, manè intra 7. & 8. horam, VVetteris oppido Hessorum.
- VII. IOHANNES Gœddæus IC. doctissimus, & Professor Acad. Marpurgensis, C. S. E. die 8. Decembris, Suertæ oppido VVestphaliæ.
- VIII. ELIAS, Nicolai IC. frater, Reufnerus,

Medicinæ Licentiatuſ, Hiſtoriarum & Poëſeos in Acad. Ihenenſi Profeſſor, cuiuſ inſigne opus Genealogicum extat, die 8. Septembris, Leobergæ Sileſiorum.

Obierunt:

- I. *IVLIVS III. PP. 23. Martij. Succeſſit MARCELLVS II. qui mox obiit. Huic ſucceſſit PAVLVS III. creatuſ PP. 23. Julij, Sedit an. 4. menſ. 2. dieſ 27.*
- II. *ELISABETHA mater Ioachimi II. Electoris Brandeb. 10. Iunij, atatiſ 72. Berlini.*
- III. *VVOLFGANGVS Latiuſ, rerum Romanarum & Germanicarum ſcriptor celeberr. & totiuſ Antiquitatiſ indagator fideliffimuſ, Vienna Austria, Anno atatiſ 50.*
- III. *RVARDVSTapper, Theologuſ & Inquiſitor hæretica præſtitatiſ, Lonanij, atatiſ 80.*
- V. *IVSTVS Ionaſ Senior, Theologuſ, C. S. E. 9. Octobr. poſt Lutherum 10. atatiſ 63.*
- VI. *GEORGIUſ Agricola, excellẽs Philoſophuſ & Med. cuiuſ erudiſſ. de rebus metallicis extant ſcripta, 21. Nouemb. atatiſ 61. Chemniſij.*
- VII. *OLYMPIA Fuluiæ Moratiſ, Fuluij Moratiſ Ferrarienſiſ Philoſophi filia, Andrea Granthleri Medici Swinfordienſiſ, coniunx, Græcarum & Latinarum literarum cognitione egregiè exulta, cuiuſ extant Carminum & Episto-larum libelli, die 26. Octobriſ, atatiſ 29. Heydelberga.*

5526

CAROLVS V. cùm imperaſſet annis 36. (ſcilicet à coronatione) valedicens Germaniæ nauigat in Hiſpaniã, commendata gubernatione Imperij FERDINANDO fratri. In Hiſpania in monaſterio D. Iuſti ſe continuit, Deo vacaturuſ.
OTHO HENRICVS Palatinuſ Elector, & CAROLVS Marchio Badenſiſ, amplexi ſunt Confeſſionem Auguſtanam, & eam doctrinã in ſuiſ ditio-

1556

ditionibus propagari curarunt, veteri religio-
neprofligata.

Cometa apparuit sub initium Martij.

Nati sunt:

- I. OTHO HENRICVS, VVolfgangi filius,
Comes Palatinus Rheni, 22. Iulij, Amberga.
- II. IOHANNES Mylnerus à Mylhausen, Sac.
Cas. & Reg. Maieft. Confiliarius, & supremus
in regno Bohemia Secretarius, eruditione, sapi-
entia & Politicarũ rerum & vir verè magnus
& nobilis, Dominica Inuocauit, die 23. Febru-
arij, mane circa diluculum, Praga.
- III. HENRICVS Porfius IC. Sac. Cas. Maieft.
à Secretis in Consilio Camera aulica, vir & Poë-
ta doctissimus, die 23. Augusti, Friedeburga Ve-
teraniorum.

Obierunt:

- I. FRIDERICVS II. Philippi filius, Elector,
Palatinus Rheni, qui in Palatinatu religionem
mutauit, 26. Februarij, ætatis 74. Alzæ, nul-
lis post se relictis liberis. Successit OTHO
HENRICVS, Ruperti filius.
- II. THOMAS Cranmerus Archiepiscopus
Cantuariensis, exustus Londini in Anglia, æ-
tat. 68. die 21. Martij. Baleus. Beza in Ico-
nibus.
- III. IOHANNES Forsterus Theologus, autor
Lexici Ebraici, 8. Decembris, VVitebergæ.
- IIII. IOHANNES Sleidanus morbo Epidemio,
13. Octob. ætat. 50. Argentinx.
- V. CONRADVS Pellicanus Rubeaquensis,
Græcarum literarum in schola Tigurina Pro-
fessor per annos 30. ferijs Paschatis, Tiguri, æ-
tat. 78. cui successit Petrus Martyr. Beza in
Iconib. ad annum præcedentem refert: Christ.
Vrstisius verò in Epitome historix Basil. ad
an. 1558.

VI. VALENTINVS Friedland Trozendorffius, apoplexia extinctus 26. Aprilis, Dominica Iubilato, cum in enarratione Euangelij versaretur, ætat. 67. Hic cum natus esset in pago Trozendorff prope Gorlicium, quodammodo inter pecora didicit literas. Ipse narrauerat, se cortice betularum pro papyro usum esse. Cumq; à matre in Scholam Gorlicensem deduceretur, matrem edidisse hanc fatalem vocem: *Rogo te, fili, maneat in Schola: Mansigitur*, inquit, *et hæreo nunc in ea senex multos annos, obediens mandato matris*. Audiuit Melanchthonem iuvenem, & ab eo auidè didicit Dialecticam, atq; ex eo semper fuit imitator Melanchthonis. Huius viri postrema vox fuit: *Virga tua & baculus tuus, ipsa me cõsolata sunt*. Hic desijt in lectione & vox, & paulò post vita eius. Gubernauit Scholam Goltbergensem amplius 30. annos, fuit seuerus custos disciplinæ. Confluxit ad eum adolescentia ex Silesia, Polonia, Pannonia, Moravia, multisq; alijs locis, ac rari fuerunt docti homines in Silesia, qui non ipso præceptore vti essent. Trozendorffio defuncto, in gubernatione Scholastica MARTINVS Thaburnus Glogouienfis successit, & Rectoris munere functus est an. 23.

VII. ANDREAS Tiraquellus Iureconsultus eximius, & Regius in Curia Parisiensi Senator, tantę actam varię vir lectionis, quantę nec superioris, nec nostræ ætate vllus; C. S. E. Lutetię Parisiorum. Forst.

VIII. MARIANVS Socinus Iunior IC. clariss. qui multa in Iure edidit scripta, die 19. Augusti, ætat. 74. m. 4. d. 25. Bononię. Schrad.

IX. IGNATIVS Laiola, nobilis Hispanus, Princeps & autor Societatis Iesu, die 31. Iulij, æt. 65. ab instituta Societate an. 21.

X. Hv-

X. **HUGO** Babelus Hyppolitanus, Philosophus, & linguarum olim in Collegio trilingui Bussidiano Louanij Professor, Cal. Septemb. ætat. 92. m. 3. d. 5. Louanij. Boissardus in Iconibus.

VVORMATIAE inchoatum est colloquium inter Theologos mense Septembri de controuersijs Ecclesiasticis, fuitq; Præses **IULIUS** Pflug Episcopus Naumburgensis, cui additi erant assessores partim Pontificij, partim amplexi Confessionem Augustanam. Collocutores erant Pontificij **MICHAEL** Episcopus Mersburgensis, **DELPHIVS** Suffraganeus Argentinensis, **CANISIVS**, **STAPHYLVS**, & duo Theologi Louanienses. Responsuri de Confessione Augustana illis oppositi fuerunt: **PHILIPPVS** Melanch. **ERARDVS** Snepsius lector Ienësis, **IOHANNES** Brentius Stutgardianus, **IACOBVS** Rungius Pastor Gripshaldensis, **GEORGIUS** Cardius Pastor Onolsbacensis, & **IOHANNES** Pistorius Nidanus. Notarij ex Euangelicis fuerunt: **PAVLVS** Eberus & **IACOBVS** Andreæ Pastor Göppingensis. Estq; initio eruditè disputatum de norma iudicij in Ecclesia. Constituebant Catholici normam perpetuum consensum: Euangelici iudicij normam adfirmarunt esse Prophetica & Apostolica scripta & Symbola. Dixerunt etiam Scriptorum Ecclesię veterum testimonia de dogmatibus se adiungere, sed discernendos esse scriptores, alios magis, alios minùs puros esse. Qua autem occasione colloquiū abruptum sit, discatur ex alijs scriptis.

1557

SELYMVS & **BAIAZETES** filij **SOLYMANI** Turcarum Imp. patre superstite, ad Amasiam de legitima in imperio paterno successione, praelio inter se dimicauerunt. Baiazetes à Sely-

mo fratre videtur ex Caramania una cum 4. filiis & reliquis exercitus ad Techmasen Regem Persarum profugit: apud quem paulo post cum filiis suis, rogatu Solymani, nerno adhibito suffocatus est. Leonclum.

Bellum inter Reges GALLIAE & HISPANIAE gestum: in quo PHILIPPVS Rex Hispaniarum Gallos ad S. Quintinum in ipsis regni sui auspicijs ducum suorum virtute memorabili praelio superavit, & Victoriam insignem, ac nobilitate castrorum & captorio illustrem, adeptus est, die 10. Augusti.

Grauiissima persecutio Lutetiae excitata aduersus Euangelicos, expugnato vico Iacobæo, 4. Septembris.

Nati sunt:

- I. MATTHIAS Archidux Austriae, filius MAXIMILIANI II. Imp. 24. Febr. in ipso ferè puncto mediae noctis. Eber. hab. 23. à nato Matthia Coruino 114. Viennæ.
- II. FRIDERICVS, VVolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni Sultzbacensis, die 10. Aug.
- III. FRIDERICVS Dux VVirtembergicus, Comes Mompelgardensis natus est.
- IIII. IOHANNES FRIDERICVS, Ducis Ottonis in Harburg filius, Dux Brunsvicensis & Lüneburgensis, die 23. Februarij.

Obierunt:

- I. ALBERTVS Marchio Brandeb. Casimiri filius, exul, in oppido Marchionum Badensium, quod dicitur Porta Hercypia, 8. Ianuarij, post Mauritium Electorem an. 3. m. 6. aet. 35.
- II. IOHANNES II. Ioh. I. filius, Palatinus Rheni, Comes Simerius & Spanh. Princeps literatorum patronus, die 18. Maij, aet. 61.
- III. GEORGIUS Pontanus Iurisconsultus, 20. Februarij, cum vixisset ultra 70. annos, Ithenæ.

IIII.

III. VITVS Amerbachius VVemdingensis, Philosophus, C. S. E. 13. Septembris, atat. 54. Ingolstadij.

FERDINANDI CAES. IMPERIVM.

1558

CAKOLVS V. Imp. Francofurti ad Mœnum per Legatos resignauit imperium in manus Electorum 24. Febr. Ita translatum est in FERDINANDVM, qui creatus est Imperator 18. Martij.

HENRICVS II. Rex Gallia consilio Petri Stroza, & virtute ac felicitate Francisci Ducis Guisij legati sui, CALETVM Picardia Vrbem & Portum celeberrimum ac munitissimum, die 8. Ianuarij, expugnaui & recuperauit.

MOSCOVITAE Liouiam ingressi occuparunt Neruam & Derbatum. Hoc fuit initium irruptionum Mosconiticarum in Liouiam: qua demum post annos 22. tristi seruitute Mosconitica liberata & Regi Polonia restituta est.

DIETENHOVIVM à Gallis deditione captum 22. Iunij: in qua obsidione PETRVS Stroza Gallicus dux, globo traiectus occubuit.

FRANCISCVS Henrici II. Gallia R. fil. primogenitus, vix adolescentia annos ingressus, coniugio sibi iunxit MARIAM Scoticam, Iacobi V. Scotorum Regis relictam filiam, die 24. Aprilis, Lutetia.

GEORGIVS FRIDERICVS Marchio Brandeb. nuptias celebrauit Custrini cum ELISABETHA filia Iohannis Marchion. Brandenburg. 26. Decemb.

IOHAN. FRIDERICVS II. Ioh. Friderici I. filius, Dux Sax. coniugē secundā duxit ELISABETHAM, filiam Friderici III. Elect. Palatini ad Rhenum, die 12. Iunij, Vinarix.

Nati sunt:

I. MAXIMILIANVS Archidux Austria,

MAXIMILIANI II. Imp. filius, 12. Octobris, ipso die Maximilianus, intra horam noctis 9. & 10. Neostadij in Austria.

II. IACOBUS Lectus IC. Scholæ & Reipub. Genevensis lumen ac decus, Senatoria domo natus die Lunæ, 7. Novembris, Geneva Allobrogum.

Obiitunt:

I. CAROLVS V. moritur in Hispania, die Matthæi, in Cœnobio D. Iusti, 21. Septembris ætat. 59. à nato Maximiliano suo an. 100. à morte Iulij Cæsaris 1600. Constantini Magni 1221. Caroli Magni 744. Alexandri Magni 1880. à nato Rudolpho Habsburgio 340. à morte Maximiliani I. aui sui 40.

ZENOCARVS de postremo anno vite eius hac commemorat: In Eremito Iusti **CAROLVS** ita se continebat, ut diuinis cogitationibus in solitudine optimè vacaret: magna continentia vitæ, magna morum temperantia, magna cibi viniq; abstinentia: duodecim tantum homines intra domesticos parietes habebat: equum vnum, ad colloquium admittebat ferè nullos. Ipse non aliter se quàm Carolum appellabat, non Imperatorem. Dicebat se inutilem mundo, inutilem Deo esse in hac vita: itaq; rogare & optare se, ut in vita æterna Dei laudibus inferuire posset. Sæpè pro cōcordia Ecclesiæ Deum rogabat: *In manus tuas Domine*, inquit, *tradidi Ecclesiam tuam.* Sæpè errores suos publicè ingemiscens lamentabatur: ac ex tot annis, quos vixisset, nunquam vnum diem Deo (prout decebat) seruijsse. Crucifixi Christi demum imaginem per multos dies vlnis, oculis, oreq; complexus: septimo post translationem Imperij mense, præsentē Archiepiscopo Toletano, omnibus sacris charismatibus & Sacramen-

craimentis Ecclesiæ imbutus, maximam lacrimarum vini effundens, expirauit, ac ad cælites (vnde illam sui venisse dicebāt) animam remisit, mense Septemb. hoc est, impetij sui anno 40. ac quadragesimi anni die, postquam suscepit imperium, quadragesimo: vitæ autem suæ 58. Antequam autem expiraret post sacram vñctionem, etsi antea corpus Domini acceperat, iterum illud gustare voluit, inquit: *In me manes, Ego in te maneam. Idem Zenocarus hæc eius apophthegmata recitat; I. Quemadmodum Saturnus, qui ex septem Planetis altissimum insedit culmen, tardissimè circumducitur: Ita Monarchas Austriacos, qui summa apud mortalium genus functione vtuntur, quam minimè præcipites esse oportet. II. Vt Sol non alius est inopi, alius locupleti, sed omnibus æquus & communis: ita Reges personam spectare haud debent, sed rem: Iusticiaq; & beneuolentia eorum omnibus ciuibus suis patere debet. III. Sicut Solis defectio magnorum motuum plerunq; argumentum trahit: ita Regum errores etiam mediocres magnam rebus humanis perturbationem afferunt. IIII. Et vt idem Sol ceram liquefacit, & lutum indurat: ita eadem Regis liberalitas alios reddit meliores, alios ingratiore & nequiores. V. Quemadmodum Luna quò propior est Soli, hoc minus habet luminis, minusq; irradiatur: ita quidam quò propius sunt ad latus Regum, minus irradiantur, minusque ditescunt & inaurantur. VI. Et vt Luna præcipuè mouet inferiora, non quòd efficacior, sed quòd vicinior: ita multum habet momenti ad motus belli pacisq; sedandos vicinitas Regis. VII. Ac veluti quædam fulmina æs ac ferrum liquefaciunt, ne cera quidam confusa: ita diuina vis ac regia potest is*

in obfistentes feuit, mollibus parcit & cedentibus.

- II. MARIA Regina Angliæ obiit 17. Nouemb. & poſt illam horis 16. REGINALDVS Polus Cardinalis, ætat. 59. Mariæ ſucceſſit ELIZABETHA, filia Henrici VIII. Virgo 25. annorum, literis politioribus exculta, & exoticarum aliquot linguarum apprimè docta, quæ 26. Nouembris, ſapienter & feliciter regnare cœpit.
- III. IVLIVS CAESAR SCALIGER, Eques auratus, Criticus Grammaticus acerrimus, Poëta excellens, Philoſophus eruditiffimus, & alter in medicina Aefculapius, cuius nomen ſcripta ab eodem edita ad omnem poſteritatem immortale reddiderunt, 21. Octobr. ætat. 74. m. 6. d. 27. Aginni Nitiobrigum.
- IIII. IOHANNES Bugenhagius Pomeranus, Paſtor Eccleſiæ VVitebergensis, 20. Aprilis, æt. 73. gubernauit Eccleſiam VVitebergensem an. 36. Succeſſit PAVLVS Eberus.
- V. IOHANNES Fernelius Ambianus, Medicus excellens, C. S. E. 26. Aprilis, ætat. 52. Lutetia Pariſiorum.
- VI. IVSTVS Menius Theologus, 11. Auguſti, Lipſiæ.
- VII. IACOBVS Micyllus, Græcæ linguæ in Acad. Heydelberg. Profeſſor, C. S. E. 28. Ianuar. ætat. 55. Heydelbergæ.
- VIII. ERHARDVS Snepſius, Acad. Ihenenſis Profeſſor, 1. Nouemb. ætat. 63. Ihenæ.
- IX. IANVS Cornarius, Med. & Philoſophus, qui ſcriptis ſuis optimè de ſtudio Medico eſt promeritus, die 16. Martij, an. æt. 58. Ihenæ.
- X. ANDREAS Aurifaber Vraſiſla. Medicus Ducum Boruſſiæ, die 12. Decemb. ætat. 46. Regiomonti Boruſſiorum.

XI. IOHANNES Ferrarius Montanus IC. cuius in feuda eruditi extant Commentarij, 25. Iunij, Marpurgi.

XII. IOACHIMVS Mollerus Senior, Senator Hamburg. & nomine Reip. præfectus arcis Ritzebuttel, doctorum virorum, dum vixit, amantissimus, & Religionis promotor apud suos singularis, die 7. Octobris, ætat. 58. in arce Ritzebuttel.

CONVENTVS Ordinum Imperij fuit Augustæ, in quo sancita est pax religionis, & factæ sunt exequiæ CAROLO V. Legatus Electoris Palatini, nomine sui Principis assistit Missæ, noluit tamen figere osculum in patinam sacram, oblatam à Cardinali Augustano, qui Missam celebrabat. Cardinalis iratus, magna voce dixit: *Si non vis benedictionem, habes tibi maledictionem in æternum.* Reliqui Legati sociorum Augustanæ Confessionis nō sunt ingressi templum.

1559

ELISABETHA Angliæ Regina Pontificia religione abolita, religionem reformatam in totum regnum introducit, & exulib. ob eandem omnib. liberam ad suos redeundi facultatem prabet.

Prodiit Paradoxon, quòd bona opera sint perniciofa ad salutem.

DIETMARSI Victi dedunt se Friderico II. Regi Dania, 30. Iunij. Estq; annus 35. à morte Henrici Sudphaniensis, quem ipsi occiderunt.

DAVID Georgius haresiarcha effossus crematur Basilea, 13. Maij.

PHILIPPVS II. Rex Hispaniarum nuptias celebravit cum ELIZABETHA, filia Henrici II. R. Galliæ, 5. Iulij.

CAROLVS Dux Lotharingiæ coniugem duxit CLAVDIAM Valefiam, Henrici II. Regis Galliæ filiam, 22. Ianuarij, Parisijs.

Nati

Nati sunt:

- I. *ALBERTVS* Archidux Austria, *MAXIMIL.* II. Imp. filius, 13. Nouemb. inter 9. & 10. antemeridiem, Neostadij Austria.
- II. *ANDREAS* Leszcinsky de Leszno, Palatinus Brez. tensis & Cuiaviensis, Vir illustris, literarum & literatorum patronus, fautor & promotor egregius, in Vigilia D. Andrea, siue 29. Nouembris, hora 9. minut. 54. post meridiem, Astronomico more: Seu iuxta maius horolog. Polon. hora 6. minut. 5. noctis sequentis d. 29. Nouembris, in Polonia.
- III. *IOHANNES GEORGIUS* Godelmannus IC. & Consiliarius Elect. Saxon. qui de Lammjs eruditè scripsit, die 12. Martij, Tuttinga in agro VVirtembergico. Crusius.
- IIII. *ARNOLDVS* de Reyger IC. C. S. E. die 17. Ianuarij, in Belgico.
- V. *HVLDERICVS* Schoberus Vir doctiss. & Poeta elegantissimus, & amicus meus colendus, cuius eruditissimi & iucundissimi editi extant Poëmatum libelli, 4. Nouembris, Lubena Silesiorum.

Obierunt:

- I. *PAVLVS* IIII. PP. 18. Augusti, ætat. 84. successit *PIVS* IIII. qui sedit an. 3. m. 11. d. 14.
- II. *CHRISTIANVS* Rex Daniæ, 1. Ianuar. ætat. 56.
- III. *CHRISTIERNVS* Rex Daniæ, qui expulsus regno decem annos exul vagatus fuerat, & postea an. 27. in custodia habitus, 25. Ianuarij, ætat. 78. dieb. 24. post obitum Christiani Regis.
- IIII. *HENRICVS* II. Rex Galliæ in nuptijs filiæ à Mongomerio ad hastiludium prouocato vulneratus, obiit 10. Iulij, an. ætat. 41. regni 13. successit *FRANCISCVS* II. ætat. 16.

V. OTHO

- V. OTHO HENRICVS Elector Palatinus Rheni, 12. Febr. ætat. 56. Heydelbergæ sine liberis. Vnde dignitatem & ornamenta Elect. Palat. ad Rhenum FRIDERICVS III. hæreditariâ successionē adeptus est.
- VI. FRANCISCVS OTHO Dux Luneburgensis, Ioachimi II. Elect. Brandeb. gener, nondum completo 3. mense post nuptias Berolini celebratas: 29. Aprilis, ætat. 29.
- VII. IOHANNES Gropperus Cardinalis, C. S. E. 13. Martij, ætat. 58. d. 18. Romæ. Schrader.
- VIII. ALOYSIVS Lippomanus Venetus, Episcopus Metonæ & Veronæ.
- IX. ANNA S Burgius Gallus IC. & supremæ Curie Parisiensis Cōsiliarius, propter religionem Lutetiæ primùm strangulatus, & postea crematus est, 21. Decemb. ætat. 37. Beza in Iconibus.
- X. FRANCISCVS Duarenus IC. clarissimus, qui præterquam quòd eloquentia, dicendique genere suavi & facili omnes sui temporis IC. superauit, docendi ratione maximè antecessit. Primus enim methodicam docendi rationem non obseruatam iterum reuocauit & restituit, C. S. E. Biturigibus Auaricum. Forsterus in hist. Iuris C. Rom.
- XI. GEORGIVS Reikrod, bellator strenuus & felix, die 28. Nouemb. Herleshusij arce sua prope Isenacum.
- XII. IACOBVS Milichius Medicinæ Doctor, 10. Nouemb. ætat. 59. VVitebergæ, apoplexia tactus.
- XIII. ERASMVVS Sarcerius Theologus, C. S. E. 28. Nouemb. ætat. 59.
- XIIII. LVCAS Gauricus Geophonenfis, Episcopus Ciuitatenfis, diuinationibus Astrologicis celebris, 6. Martij, cùm vixisset an. 82. mens. 11. d.

II. d. 22. Romæ. Schrader. in monum. Italiae. Boissard. in Iconibus refert ad an. præcedentem.

XV. ROBERTVS Stephanus, Henrici Stephani V. CL. pater, Parisiensis, Typographus Regius, 27. Septemb. æt. 56. Beza in Iconibus.

XVI. CASPAR BAVSCHIVS Egranus, Poëta Laur. vir doctissimus & antiquitatis eruendæ studiosissimus, C.S.E. interijt traiectus sclopo, insidijs quorundam in Sylva Schlingenbacensi inter Rotenburgum & VVinshemium, ætat. 41. Crusius.

5530

PIVS IIII. creatur Pontifex: coronatur die Epiphaniæ. In solenni nummorum iactu in turba necati sunt 18. homines: supra 40. luxati & clisi.

1560

FILECKVM Vngaria superioris aux munitionibus à Turcis occupatur.

MARTINVS Bucerus & PAVLVS Fagius, qui ante quadriennium combusti & in cineres redacti erant, publicis laudibus ornati, & honori suo restituti sunt in Anglia, 30. Iulij.

CLASSIS Hispanorum, cui Dux Medina Celi Sicilia præfectus, cum Iohanne Andrea Doria, præerat, prope Insulã Africæ Meningen ad Syrtis obiectam (quam hodie Zërbi vocant) à Piali Bassa profligata & dissipata est mense Augusto. Christianorum à Turcis capti & capti perierunt 18000. triremes 27. & naues onerariae 14. amissa sunt. Leonclau.

Rex MAVRITANIAE in vrbe Fesa cum magna multitudine hominum abiecto Mahumetismo Christianæ fidei professionem amplexus & baptizatus est, 1. Iulij.

LYDOVICVS Elector Palatinus Rheni coniugem duxit ELISABETHAM, Philippi Hassiæ Landgraviæ filiam, 8. Iulij, Marpurgi.

IOA-

IOACHIMVS ERNESTVS Princeps Anhaltinus cum AGNETE VVolfgangi Comitis Barbiensis filia nupcias celebrauit.

IVLIVS Dux Brunsvic. & Luneburg. matrimonium iniit cum HEDVIGE Marchionissa Brandenburg. Ioachimi II. Elect. filia, die 25. Februarij, Berolini.

Nati sunt:

I. CHRISTIANVS Dux Saxonie Elector, AVGVSTIElectoris Saxonie filius, Princeps omnibus animi corporis & fortuna bonis ornatus, die 28. Octobr. hora 4. antemerid. Dresda.

H. CAROLVS, VVolfgangi filius, Com. Palat. Rheni, 4. Septemb.

III. ERNESTVS FRIDERICVS, Caroli fil. Marchio Badensis & Hochbergensis, Princeps pius & pacificus, die 17. Octob. Mulberge.

IIII. CASPARVS Bauhinus Med. D. Rei Anatom. & Herbaria in Acad. Basil. Professor hoc tempore clariss. & diligentiss. ac Illustriss. Duci VVirttembergici Medicus, &c. cuius in Anatomicis & Botanicis eruditissima extat scripta, die 17. Ianuarij, hora 7. vespertina, Basilea.

Obierunt:

I. FRANCISCVS II. Rex Gallie 5. Decemb. ex apostemate cerebri: à morte aui sui Francisci I. an. 14. ætat. 17. regni an. 1. m. 4.

II. GVSTAVVS Suecie Rex sapiens, fortis ac felix, die S. Michaëlis, ætat. 70. cum regnum Suecie in pristinam libertatem vindicasset, & legibus, iudicijs, præsidijs & armis munitum, an. 38. sapienter & feliciter rexisset. Huic successit filius ERICVS.

III. PHILIPPVS Dux Pomeranie, Princeps pietatis, iusticie, & pacis amantiss. 14. Februarij, hora 8. matutina, ætat. 45.

IIII.

IIII. ANDREAS DORIA Genuensis, peritia rei
naualis omnibus suæ ætatis ducibus antecel-
lens, rebus maximis bello ac pace gestis, & li-
bertate firma patriæ ante annos 32. restituta,
mense Nouembri, ætat. 93.

V. IOHANNES à LASCO Polonus, C. S. E. 8.
Idiut. ætat. 61.

VI. FRANCISCUS Burchardus Vinariensis,
Cancellarius Ducum Saxoniz, 15. Ianuar. æt.
56. dieb. 64. ante obitum Philippi Præcepto-
ris & amici sui.

VII. PHILIPPUS MELANCHTHON cùm die
7. Aprilis sub noctem Dominica Palmarum
febri correptus fuisset, eaq; tandem vires in eo
languentes extingueret, die Veneris post Pa-
scha VVitebergæ moritur, 19. Aprilis, paulò
ante horam 7. vespertinā, cùm vixisset an. 63.
d. 63. Estq; annus hic ab eius in Academiam
VVitebergensem aduentu 42. à Confessione
Augustana, quam ille scripsit, 30. à morte Lu-
theri 14. Natalis Lutheri & Philippi distant
an. 14. Vtriusque etiam obitus totidem annis
distat. Et sicut ab initio disputationum Lu-
theri contra Scholasticos vsq; ad obitum eius
intercesserunt an. 30. ita ab anno 1530. (quo
Philippus scripsit Augustanā Confessionem)
ad obitum Philippi, sunt anni 30. Historiam
vitæ eius ad posteritatem transmisit IOACHIM-
VS Camerarius peculiari libro, in quo eum
describit vt Virum afflictum, qui tamen bonis
studijs multum profuerit. Habeo autorem Vi-
rum Nobilem, qui affirmavit, sapientem Imp.
FERDINANDVM, audita morte Melanchtho-
nis, dixisse: *Huius Viri consilia semper fuerunt
moderata.* ERASMVVS ei præter insignem eru-
ditionem & raram eloquentiam tribuit grati-
am quandam fatalem, quam genio suo debeat
potius

potius, quàm ingenio, vt cùm esset omnib. candidis gratissimus, ne apud hostes quidem haberet quenquam, cui esset admodum exosus. Ipse quidem Melanchthon sæpè repetere solitus est querelam auium: *Agnosceamus in nostris vulnerebus nostras pennas.* Et alius quidam de eo iocatus dixit: *Musa Melancht. genuit discipules, & filij deuerarunt matrem.*

VIII. GEORGIVS Sabinus, Poëta clarissimus, & Melanchthonis gener, 1. Decemb. ætat. 53. mens. 7. d. 10. Francòfurti ad Viadrum.

IX. PETRVS Lotichius Secundus, Poëta celeberrimus, Medicus & Professor in Academia Heydelbergensi, extinctus febri acuta Calendis Nouembris, ætat. 32. Heydelbergæ.

X. ALEXANDER Monsignanus IC. ac legum interpres clariss. die 14. Septembris, ætat. 58. m. 4. d. 4. Foroliuij. Schrad.

XI. NICOLAVS Gerbelius Phorcensis IC. & Professor Argentinenfis, eruditionis laude clarus, C. S. E. die 20. Ianuarij, Argentinx.

XII. LEONHARTVS Stöckel, 49. die post Philippi obitum, & sicut Philippus obiit die Veneris post Pascha: ita Leonhartus die Veneris post Pentecosten, 7. Iunij.

XIII. PETRVS Palladius Ripensis, Theologus Danicus, celebris, & Hafniensis Acad. Professor, C. S. E. 3. Ianuarij, ætat. 57. Hafniæ.

CAROLVS IX. puer XI. annorum, Rex Gallia coronatur Remis, 18. Maij.

1561

CONVENTVS Principum celebratus est Neoburgi ad Salam; vbi responderunt Principes Pontifici Romano, inuitanti eos ad Concili-um: Decreta item de quibusdam controuersijs facta & confirmata sunt.

PHILIPPVS Rex Hispaniæ nouam DVACI Artesiæ vrbe Academiam iisdem cum Louani-

T t

ensi

ensi Academia legibus instituit, die 7. Octobr.
Colloquium POSSIACVM in Gallia de religio-
ne 9. Septemb. institutum, inter Cardinalem
Lotharingæ & inter Theodorum Bezam, fi-
nitum est 25. Nouemb.

Seditio Lutetiæ orta 26. Decemb. Euangelicis in
templo S. Medardi congregatis.

*Hoc ipso anno LIVONIA graui ac diuturno bello
multisq; cladibus à Moscouitis afflictâ, vastata,
& magna ex parte in potestatem eorundem re-
ductâ, cum propter plurimarum ciuitatum, ar-
cium & propugnaculorum amissionem, bonorū
direptionem, & quotidianas incursiones & ribus
opibusq; proprijs statum suum defendere, seq; à
seruitute & crudelitate hostili diutius tueri non
posset: publico & vnanimi Ordinum consensu
clientela & potestati SIGISMUNDI Regis
Polonia se subiecit, & eiusdem ditioribus ad-
iuncta est mense Nouembri: atq; ita Ordo mi-
litum Teutonicorum in Livonia, cum floruisse
annos 357. abrogatus desijt.*

ALBERTVS à Lasco IACOBVM Heracli-
dem Sami Despotam in Moldaniam introducit,
ALEXANDRV Meius loci Principem cru-
delem & cum numerofo exercitu exigua ma-
nu 18. Nouemb. fundit & profligat, & Iaco-
bum Despotam in regnum ampliss. & locuple-
tiss. &sq; ad vltimos suas terminos & vtrici forti-
tudine adeptum, reponit. Backschius. Leonclau.

VVILHELMVS Princeps Auraicus secundas
nuptias celebrauit cum ANNA, Mauritij Elect.
Sax. relicta filia vnica, Lipsiæ, die 25. Augusti.

VVILHELMVS Dux Brunsvic. & Luneburgen-
sis matrimonium iniit cum DOROTHEA,
Christiani III. Daniæ Regis filia, nuptijs 12.
Octobr. peractis.

SOPHIA filia Ioachimi II. Elect. Brandeb. nup-
sit

fit VVILHELMO Vrsino de Rosis, gubernatori domus Rosenbergicæ, die 14. Decembris.

Nati sunt:

- I. VVENCESLAVS Archidux Austriae, MAXIMILIANI II. Imp. filius, 9. Martij, Neostadij Austriae, primo quadrante post horam 10. antemeridianam.
- II. CAROLVS EMANVEL, Emanuelis Philiberti filius, Dux Sabaudiae.
- III. ABRAHAMVS Burggravius à Dona, L. Baro in VVartenberg & Brelyn, &c. Sacrae Cæs. Maiest. à Consilijs, & Marchionatus LvsATIAE Superioris Præses, heros cum sapientiae & eruditionis laude, tum bellicę virtutis decore, insignis, 11. Dec. h. 7. vespert. in Silesia.
- IIII. HIPPOLYTUS à COLLIBVS IC. Illustriss. Elect. Palat. à Consilijs, & Dicafterij Heydelberg. præses, C. S. E. die 20. Februarij, in Heluctia.
- V. AMANDVS POLANVS à Polansdorff, S. Th. Doctor & Professor in Acad. Basil. D. I. IACOBI Grynzi gener, C. S. E. die 16. Decembris, Oppauiae Silesiorum.
- VI. BARTHOLEMAEVS Pitiscus Grunebergensis Silesius, Theologus doctissimus, & Frederici IIII. Elector. Palatini ad Rhenū in aula Heydelbergensi Concionator, in agro Grunebergico Schlauna, die Bartholemæi,

Obierunt:

- I. IOACHIMVS, Ernesti fil. Princeps Anhaltinus, 6. Decemb. etat. 52. Dessauie.
- II. CAROLVS, Iohan. filius, Princeps Anhaltinus, 4. Martij, etat. 27.
- III. CATHARINA, Mauritij & Augusti Electorum Saxonia mater, 6. Iunij, etat. 84. Torgæ.
- IIII. IOHANNES Comes Tarnouius, Castella-

mo fratre videtur ex Caramania vna cum 4. filiis & reliquis exercitus ad Techmasen Regem Persarum profugit: apud quem paulo post cum filiis suis, rogatu Solymani, neruo adhibito suffocatus est. Leonclan.

Bellum inter Reges GALLIAE & HISPANIAE gestum: in quo PHILIPPVS Rex Hispaniarum Gallos ad S. Quintinum in ipsis regni sui auspicijs ducum suorum virtute memorabili praelio superavit, & Victoriam insignem, ac nobilitate castrorum & captorum illustrem, adeptus est, die 10. Augusti.

Grauiissima persecutio Lutetiae excitata aduersus Euangelicos, expugnato vico Iacobæo, 4. Septembris.

Nati sunt:

I. MATTHIAS Archidux Austriae, filius MAXIMILIANI II. Imp. 24. Febr. in ipso ferè puncto mediae noctis. Eber. hab. 23. à nato Matthia Coruino 114. Viennæ.

II. FRIDERICVS, VVolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni Saltzbacensis, die 10. Aug.

III. FRIDERICVS Dux VVirtembergicus, Comes Mompelgardensis natus est.

III. IOHANNES FRIDERICVS, Ducis Ottonis in Harburg filius, Dux Brunsvicensis & Lüneburgensis, die 23. Februarij.

Obierunt:

I. ALBERTVS Marchio Brandeb. Casimiri filius, exul, in oppido Marchionum Badensium, quod dicitur Porta Hercypia, 8. Ianuarij, post Mauritium Electorem æt. 3. m. 6. ætat. 34.

II. IOHANNES II. Ioh. I. filius, Palatinus Rheni, Comes Simerius & Spanh. Princeps literatorum patronus, die 18. Maij, ætat. 61.

III. GEORGIUS Pontanus Iurisconsultus, 20. Februarij, cum vixisset ultra 70. annos, Ithenæ.

III.

III. VITVS Amerbachius VVemdingensis, Philosophus, C. S. E. 13. Septembris, aet. 54. Ingolstadtij.

FERDINANDI CAES. IMPERIVM.

1558

CAKOLVS V. Imp. Francofurti ad Mœnum per Legatos resignauit imperium in manus Electorum 24. Febr. Ita translatum est in FERDINANDVM, qui creatus est Imperator 18. Martij.

HENRICVS II. Rex Gallie consilio Petri Stroza, & virtute ac felicitate Francisci Ducis Guisij legati sui, CALETVM Picardiae Urbem & Portum celeberrimum ac munitissimum, die 8. Ianuarij, expugnauit & recuperauit.

MOSCOVITAE Liuoniam ingressi occuparunt Neruam & Derbatum. Hoc fuit initium irruptionum Mosconiticarum in Liuoniam: qua demum post annos 22. tristi seruitute Mosconitica liberata & Regi Polonia restituta est.

DIETENHOVIVM à Gallis deditione captum 22. Iunij: in qua obsidione PETRVS Stroza Gallicus dux, globo traiectus occubuit.

FRANCISCVS Henrici II. Galliae R. fil. primogenitus, vix adolefcentiae annos ingressus, coniugio sibi iunxit MARIAM Scoticam, Iacobi V. Scotorum Regis relictam filiam, die 24. Aprilis, Lutetiz.

GEORGIUS FRIDERICVS Marchio Brandeb. nuptias celebravit Custrini cum ELISABETHA filia Iohannis Marchion. Brandenburg. 26. Decemb.

IOHAN. FRIDERICVS II. Ioh. Friderici I. filius, Dux Sax. coniugē secundā duxit ELISABETHAM, filiam Friderici III. Elect. Palatini ad Rhenum, die 12. Iunij, Vinariz.

Nati sunt:

I. MAXIMILIANVS Archidux Austriae,

MAXIMILIANI II. Imp. filius, 12. Octobris, ipso die Maximilianus, intra horam noctis 9. & 10. Neostadij in Austria.

II. IACOBVS Lectus IC. Scholæ & Reipub. Geneuensis lumen ac decus, Senatoria domo natus die Luna, 7. Nouembri, Geneva Allobrogum.

Obierunt:

I. CAROLVS V. moritur in Hispania, die Matthæi, in Cœnobio D. Iusti, 21. Septembris, ætat. 59. à nato Maximiliano auo suo an. 100. à morte Iulij Cæsaris 1600. Constantini Magni 1221. Caroli Magni 744. Alexandri Magni 1880. à nato Rudolpho Habsburgio 340. à morte Maximiliani I. aui sui 40.

*ZENOCARVS de postremo anno vite eius hac commemorat: In Eremitio Iusti CAROLVS ita se continebat, vt diuinis cogitationibus in solitudine optimè vacaret: magna continentia vite, magna morum temperantia, magna cibi viniq; abstinentia: duo decim tantum homines intra domesticos parietes habebat: equum vnum, ad colloquium admittere ferè nullos. Ipse non aliter se quàm Carolum appellabat, non Imperatorem. Dicebat se inutilem mundo, inutilem Deo esse in hac vita: itaq; rogare & optare se, vt in vita æterna Dei laudibus inservire posset. Sæpè pro cõcordia Ecclesiæ Deum rogabat: *In manus tuas Domine*, inquit, *tradida Ecclesiam tuam.* Sæpè errores suos publicè ingemiscens lamentabatur: ac ex tot annis, quos vixisset, nunquam vnum diem Deo (prout decebat) seruissè. Crucifixi Christi demum imaginem per multos dies vlnis, oculis, oreq; complexus: septimo post translationem Imperij mense, præsentè Archiepiscopo Toletano, omnibus sacris charismatibus & Sacramen-*

craimentis Ecclesiæ imbutus, maximam lacrimarum vini effundens, expirauit, ac ad cælites (vnde illam sui venisse dicebāt) animam remisit, mense Sepremb. hoc est, imperij sui anno 40. 2c quadragesimi anni die, postquam suscepit imperium, quadragesimo: vitæ autem suæ 58. Antequam autem expiraret post sacram vñctionem, etsi antea corpus Domini acceperat, iterum illud gustare voluit, inquit: *In me manes, Ego in te maneam. Idem Zenocarus hæc eius apophtegmata recitat*: I. Quemadmodum Saturnus, qui ex septem Planetis altissimum insedit culmen, tardissimè circumducitur: Ita Monarchas Austriacos, qui summa apud mortalium genus functione vtuntur, quam minimè præcipites esse oportet. II. Vt Sol non alius est inopi, alius locupleti, sed omnibus æquus & communis: ita Reges personam spectare haud debent, sed rem: Iusticiaq; & beneuolentia eorum omnibus ciuibus suis patere debet. III. Sicut Solis defectio magnorum motuum plerunq; argumentum trahit: ita Regum errores etiã mediocres magnam rebus humanis perturbationem afferunt. IIII. Et vt idem Sol ceram liquefacit, & lutum indurat: ita eadem Regis liberalitas alios reddit meliores, alios ingratiore & nequiores. V. Quemadmodum Luna quò propior est Soli, hoc minus habet luminis, minusq; irradiatur: ita quidam quò propius sunt ad latus Regum, minus irradiantur, minusque ditescunt & inaurantur. VI. Et vt Luna præcipuè mouet inferiora, non quò efficacior, sed quò vicinior: ita multum habet momenti ad motus belli pacisq; sedandis vicinitas Regis. VII. Ac veluti quædam fulmina æs ac ferrum liquefaciunt, ne cera quidem confusa: ita diuina vis ac regia potest is

in obfistentes fequit, mollibus parcit & cedentibus.

II. MARIA Regina Angliæ obiit 17. Nouemb. & poft illam horis 16. REGINALDVS Polus Cardinalis, ætat. 59. Mariæ fucceffit ELIZABETHA, filia Henrici VIII. Virgo 25. annorum, literis politioribus exculta, & exoticarum aliquot linguarum apprimè docta, quæ 26. Nouembris, fapienter & feliciter regnare cœpit.

III. IVLIVS CAESAR SCALIGER, Eques auratus, Criticus Grammaticus acerrimus, Poëta excellens, Philofophus eruditiffimus, & alter in medicina Aefculapius, cuius nomen fcripta ab eodem edita ad omnem pofteritatem immortale reddiderunt, 21. Octobr. ætat. 74. m. 6. d. 27. Aginni Nitiobrigum.

IIII. IOHANNES Bugenhagius Pomeranus, Paftor Ecclefiæ VVitebergenfis, 20. Aprilis, æt. 73. gubernauit Ecclefiam VVitebergenfem an. 36. Succellit PAVLVS Eberus.

V. IOHANNES Fernelius Ambianus, Medicus excellens, C. S. E. 26. Aprilis, ætat. 52. Lutetix Parifiorum.

VI. IUSTVS Menius Theologus, 11. Augufti, Lipfiæ.

VII. IACOBVS Micyllus, Græcæ linguæ in Acad. Heydelberg. Profeflor, C. S. E. 28. Ianuar. ætat. 55. Heydelbergæ.

VIII. ERHARDVS Snepfius, Acad. Ithenenfis Profeflor, 1. Nouemb. ætat. 63. Ihenæ.

IX. IANVS Cornarius, Med. & Philofophus, qui fcriptis fuis optimè de ftudio Medico eft promeritus, die 16. Martij, an. æt. 58. Ihenæ.

X. ANDREAS Aurifaber Vratifla. Medicus Ducum Boruffiæ, die 12. Decemb. ætat. 46. Regiomonti Borufforum.

XI. Io-

XI. IOHANNES Ferrarius Montanus I.C. cuius in feuda eruditi extant Commentarij, 25. Iunij, Marpurgi.

XII. IOACHIMVS Mollerus Senior, Senator Hamburg. & nomine Reip. præfectus arcis Ritzebuttel, doctorum virorum, dum vixit, amantissimus, & Religionis promotor apud suos singularis, die 7. Octobris, ætat. 58. in arce Ritzebuttel.

1529

CONVENTVS Ordinum Imperij fuit Augustæ, in quo sancita est pax religionis, & factæ sunt exequiæ CAROLO V. Legatus Electoris Palatini, nomine sui Principis assistit Missæ, noluit tamen figere osculum in patinam sacram, oblatam à Cardinali Augustano, qui Missam celebrabat. Cardinalis iratus, magna voce dixit: *Si non vis benedictionem, habes tibi maledictionem in æternum.* Reliqui Legati sociorum Augustanæ Confessionis nō sunt ingressi templum.

1559

ELISABETHA Anglia Regina Pontificia religione abolita, religionem reformatam in totum regnum introducit, & exulib. ob eandem omnib. liberam ad suos redeundi facultatem præbet.

Prodiit Paradoxon, quod bona opera sunt perniciofa ad salutem.

DIETMARSI Victi dedunt se Friderico II. Regi Danie, 30. Iunij. Estq; annus 35. à morte Henrici Sudphanienfis, quem ipsi occiderunt.

DAVID Georgius hæresiarcha effossus crematur Basilee, 13. Maij.

PHILIPPVS II. Rex Hispaniarum nuptias celebravit cum ELIZABETHA, filia Henrici II. R. Gallie, 5. Iulij.

CAROLVS Dux Lotharingie coniugem duxit CLAVDIAM Valesiam, Henrici II. Regis Gallie filiam, 22. Ianuarij, Parisijs.

Nati

Nati sunt:

- I. **ALBERTVS** Archidux Austria, **MAXIMIL.** II. Imp. filius, 13. Nouemb. inter 9. & 10. antemeridiem, Neostadij Austria.
- II. **ANDREAS** Leszcinsky de Leszno, Palatinus Brezlausensis & Cracouiensis, Vir illustris, litterarum & litteratorum patronus, fautor & promotor egregius, in Vigilia D. Andreae, sive 29. Nouembris, hora 9. minut. 54. post meridiem, Astronomico more: seu iuxta maius horolog. Polon. hora 6. minut. 5. noctis sequentis d. 29. Nouembris, in Polonia.
- III. **IOHANNES GEORGIVS** Godelmannus IC. & Consiliarius Elect. Saxon. qui de Lamius eruditè scripsit, die 12. Martij, Tuttinge in agro Wirtembergico. Crusus.
- IIII. **ARNOLDVS** de Reyger IC. C. S. E. die 17. Ianuarij, in Belgico.
- V. **HVLDERICVS** Schöberus Vir doctiss. & Poeta elegantissimus, & amicus meus colendus, cuius eruditissimi & iucundissimi editi extant Poëmatum libelli, 4. Nouembris, Lubena Silesiorum.

Obierunt:

- I. **PAVLVS** IIII. PP. 18. Augusti, ætat. 84. successit **PIVS** IIII. qui sedit an. 3. m. 11. d. 14.
- II. **CHRISTIANVS** Rex Daniæ, 1. Ianuar. ætat. 56.
- III. **CHRISTIERNVS** Rex Daniæ, qui expulsus regno decem annos exul vagans fuerat, & postea an. 27. in custodia habitus, 25. Ianuarij, ætat. 78. dieb. 24. post obitum Christiani Regis.
- IIII. **HENRICVS** II. Rex Gallie in nuptijs filie a Mongomerio ad hastiludium prouocato vulneratus, obiit 10. Iulij, an. ætat. 41. regni 13. successit **FRANCISCVS** II. ætat. 16.

- V. OTHO HENRICVS Elector Palatinus Rheni, 12. Febr. ætat. 56. Heydelbergæ sine liberis. Vnde dignitatem & ornamenta Elect. Palat. ad Rhenum FRIDERICVS III. hæreditariâ successione adeptus est.
- VI. FRANCISCVS OTHO Dux Luneburgensis, Ioachimi II. Elect. Brandeb. gener, nondum completo 3. mense post nuptias Berolini celebratas: 29. Aprilis, ætat. 29.
- VII. IOHANNES Gropperus Cardinalis, C. S. E. 13. Martij, ætat. 58. d. 18. Romæ. Schrader.
- VIII. ALOYSIVS Lippomanus Venetus, Episcopus Metonæ & Veronæ.
- IX. ANNAS Burgius Gallus IC. & supremæ Curie Parisiensis Cõsiliarius, propter religionem Lutetiæ primùm strangulatus, & postea crematus est, 21. Decemb. ætat. 37. Beza in Iconibus.
- X. FRANCISCVS Duarenus IC. clarissimus, qui præterquam quòd eloquentia, dicendique genere suavi & facili omnes sui temporis IC. superauit, docendi ratione maximè antecessit. Primus enim methodicam docendi rationem non obseruatam iterum reuocauit & restituit, C. S. E. Biturigibus Auaricum. Forsterus in hist. Iuris C. Rom.
- XI. GEORGIVS Rekrod, bellator strenuus & felix, die 28. Nouemb. Herleshufij arce sua prope Isenacum.
- XII. IACOBVS Milichius Medicinæ Doctor, 10. Nouemb. ætat. 59. VVitebergæ, apoplexia tactus.
- XIII. ERASMVVS Sarcerius Theologus, C. S. E. 28. Nouemb. ætat. 59.
- XIIII. LVCAS Gauricus Geophonenfis, Episcopus Ciuitatensis, diuinationibus Astrologicis celebris, 6. Martij, cùm vixisset an. 82. mens. 11. d.

11. d. 22. Romæ. Schrader. in monum. Italia. Boissard. in Iconibus refert ad an. præcedentem.

XV. ROBERTVS Stephanus, Henrici Stephani V. CL. pater, Parisiensis, Typographus Regius, 27. Septemb. æt. 56. Beza in Iconibus.

XVI. CASPAR BRVSVCHIVS Egranus, Poëta Laur. vir doctissimus & antiquitatis eruendæ studiosissimus, C.S.E. interiijt traiectus sclopo, insidijs quorundam in Sylva Schlingenbergensi inter Rotenburgum & VVinsheimium, ætat. 41. Crusius.

5530 PIVS IIII. creatur Pontifex: coronatur die Epiphaniarum. In solenni nummorum iactu in turba necati sunt 18. homines: supra 40. luxati & elisi.

1560

FILECK VM Vngaria superioris arx munitiss. & Turcis occupatur.

MARTINVS Bucerus & PAVLVS Fagius, qui ante quadriennium combusti & in cineres redacti erant, publicis laudibus ornati, & honori suo restituti sunt in Anglia, 30. Iulij.

CLASSIS Hispanorum, cui Dux Medina Celi Sicilia præfectus, cum Iohanne Andrea Doria, præerat, prope Insulã Africa Meningen ad Syrtas obiectam (quam hodie Zèrbi vocant) à Piali Bassa profligata & dissipata est mense Augusto. Christianorum à Turcis capti perierunt 18000. triremes 27. & naves onerariæ 14. amissæ sunt. Leonclau.

Rex MAVRITANIAE in vrbe Fesa cum magna multitudine hominum abiecto Mahumetismo Christianæ fidei professionem amplexus & baptizatus est, 1. Iulij.

LYDOVICVS Elector Palatinus Rheni coniugem duxit ELISABETHAM, Philippi Hassiæ Landgrauij filiam, 8. Iulij, Marpurgi.

IOA-

IOACHIMVS ERNESTVS Princeps Anhaltinus cum AGNETE VVolfgangi Comitis Barbiensis filia nupcias celebrauit.

IV LIVS Dux Brunſuic. & Luneburg. matrimonium inijt cum HEDVIGE Marchionissa Brandenburg. Ioachimi II. Elect. filia, die 25. Februarij, Berlini.

Nati sunt:

I. CHRISTIANVS Dux Saxoniae Elector, AVGVSTIElectoris Saxonia filius, Princeps omnibus animi corporis & fortuna bonis ornatus, die 28. Octobr. hora 4. antemerid. Dresda.

H. CAROLVS, VVolfgangi filius, Com. Palat. Rheni, 4. Septemb.

III. ERNESTVS FRIDERICVS, Caroli fil. Marchio Badensis & Hochbergensis, Princeps pius & pacificus, die 17. Octob. Mulberga.

IIII. CASPARVS Bauhinus Med. D. Rei Anatom. & Herbaria in Acad. Basil. Professor hoc tempore clariss. & diligentiss. ac Illustriss. Duci VVirtembergensi Medicus, &c. cuius in Anatomicis & Botanicis eruditissima extant scripta, die 17. Ianuarij, hora 7. vespertina, Basilea.

Obierunt:

I. FRANCISCVS II. Rex Galliae 5. Decemb. ex apostemate cerebri: à morte aui sui Francisci I. an. 14. ætat. 17. regni an. 1. m. 4.

II. GVSTAVVS Sueciae Rex sapiens, fortis ac felix, die S. Michaëlis, ætat. 70. cum regnum Sueciae in pristinam libertatem vindicasset, & legibus, iudicijs, praesidijs & armis munitum, an. 38. sapienter & feliciter rexisset. Huic successit filius ERICVS.

III. PHILIPPVS Dux Pomeraniae, Princeps pietatis, iusticiae, & pacis amantiss. 14. Februarij, hora 8. matutina, ætat. 45.

IIII.

III. ANDREAS DORIA Genuensis, peritia rei
naualis omnibus suæ ætatis ducibus antecel-
lens, rebus maximis bello ac pace gestis, & li-
bertate firma patriæ ante annos 32. restituta,
nienſe Nouembri, ætat. 93.

V. IOHANNES à LASCO Polonus, C. S. E. 8.
Ianuar. ætat. 61.

VI. FRANCISCVS Burchardus Vinariensis,
Cancellarius Ducum Saxoniz, 15. Ianuar. æt.
56. dieb. 64. ante obitum Philippi Præcepto-
ris & amici sui.

VII. PHILIPPVS MELANCHTHON cùm die
7. Aprilis sub noctem Dominica Palmarum
febri correptus fuisset, eaq; tandem vires in eo
languentes extingueret, die Veneris post Pa-
scha VVitebergæ moritur, 19. Aprilis, paulò
ante horam 7. vespertinā, cùm vixisset an. 63.
d. 63. Estq; annus hic ab eius in Academiam
VVitebergensem aduentu 42. à Confessione
Augustana, quam ille scripsit, 30. à morte Lu-
theri 14. Natalis Lutheri & Philippi distant
an. 14. Vtriusque etiam obitus totidem annis
distat. Et sicut ab initio disputationum Lu-
theri contra Scholasticos vsq; ad obitum eius
intercesserunt an. 30. ita ab anno 1530. (quo
Philippus scripsit Augustanā Confessionem)
ad obitum Philippi, sunt anni 30. Historiam
vitæ eius ad posteritatem transmisit IOACHIMVS
Camerarius peculiari libro, in quo eum
describit vt Virum afflictum, qui tamen bonis
studijs multum profuerit. Habeo autorem Vi-
rum Nobilem, qui affirmavit, sapientem Imp.
FERDINANDVM, audita morte Melanchthonis,
dixisse: *Huius Viri consilia semper fuerunt
moderata.* ERASMVVS ei præter insignem eru-
ditionem & raram eloquentiam tribuit grati-
am quandam fatalem, quam genio suo debeat
potius

potius, quàm ingenio, vt cùm esset omnib. candidis gratissimus, ne apud hostes quidem haberet quenquam, cui esset admodum excus. Ipse quidem Melanchthon sæpè repetere solitus est querelam auium: *Agnosceamus in nostris vulneribus nostras pennas.* Et alius quidam de eo iocatus dixit: *Musa Melancht. genuit discipulos, & filij deuerarunt matrem.*

VIII. GEORGIVS Sabinus, Poëta clarissimus, & Melanchthonis gener, 1. Decemb. ætat. 53. mens. 7. d. 10. Francôfurti ad Viadrum.

IX. PETRVS Lotichius Secundus, Poëta celeberrimus, Medicus & Professor in Academia Heydelbergensi, extinctus febri acuta Calendis Nouembris, ætat. 32. Heydelbergæ.

X. ALEXANDER Monsignanus IC. ac legum interpres clariss. die 14. Septembris, ætat. 58. m. 4. d. 4. Foroliuij. Schrad.

XI. NICOLAVS Gerbelius Phorcenfis IC. & Professor Argentinensis, eruditionis laude clarus, C. S. E. die 20. Ianuarij, Argentinæ.

XII. LEONHARTVS Stöckel, 49. die post Philippi obitum, & sicut Philippus obiit die Veneris post Pascha: ita Leonhartus die Veneris post Pentecosten, 7. Iunij.

XIII. PETRVS Palladius Ripensis, Theologus Danicus, celebris, & Hafniensis Acad. Professor, C. S. E. 3. Ianuarij, ætat. 57. Hafniæ.

1553

CAROLVS IX. puer XI. annorum, Rex Gallia cororatus Remis, 18. Maij.

1561

CONVENTVS Principum celebratus est Neuburgi ad Salam; vbi responderunt Principes Pontifici Romano, inuitanti eos ad Concili-um: Decreta item de quibusdam controuersijs facta & confirmata sunt.

PHILIPPVS Rex Hispaniæ nouam DVACI Artesiæ vrbe Academiam iisdem cum Louani-

T t

ensi

ensi Academia legibus instituit, die 7. Octobr.
Colloquium POSSIACVM in Gallia de religio-
ne 9. Septemb. institutum, inter Cardinalem
Lotharingæ & inter Theodorum Bezam, fi-
nitum est 25. Nouemb.

Seditio Lutetiæ orta 26. Decemb. Euangelicis in
templo S. Medardi congregatis.

*Hoc ipso anno LIVONIA Agravi ac diuturno bello
multiq; cladibus à Moscovitis afflictâ, vastata,
& magna ex parte in potestatem eorundem re-
ducta, cum propter plurimarum civitatum, ar-
cium & propugnaculorum amissionem, bonorū
direptionem, & quotidianas incursiones viribus
opibusq; proprijs statum suum defendere, seq; à
servitute & crudelitate hostili diutius tueri non
posset: publico & unanimi Ordinum consensu
clientela & potestati SIGISMUNDI Regis
Polonia se subiecit, & eiusdem ditioribus ad-
iuncta est mense Nouembri: atq; ita Ordo mi-
litum Teutonicorum in Livonia, cum florisset
annos 357. abrogatus desit.*

ALBERTVS à Lasco IACOBVM Heracli-
dem Sami Despotam in Moldaviam introducit,
ALEXANDRV Meius loci Principem cru-
delem unâ cum numerofo exercitu exigua ma-
nu 18. Nouemb. fundit & profligat, & Iaco-
bum Despotam in regnum ampliss. & locuple-
tiss. &sq; ad ultimos suos terminos & civici forti-
tudine adeptum, reponit. Backschius. Leonclau.

VVILHELMVS Princeps Aurauicus secundas
nuptias celebravit cum ANNA, Mauritij Elect.
Sax. relicta filia vnica, Lipsiæ, die 25. Augusti.
VVILHELMVS Dux Brunsvic. & Luneburgen-
sis matrimonium iniit cum DOROTHEA,
Christiani III. Daniæ Regis filia, nuptijs 12.
Octobr. peractis.

SOPHIA filia Ioachimi II. Elect. Brandeb. nup-
sit

fit VVILHELMO Vrsino de Rosis, gubernatori domus Rosenbergicæ, die 14. Decembris.

Nati sunt:

- I. VVENCESLAVS Archidux Austria, MAXIMILIANI II. Imp. filius, 9. Martij, Neostadij Austria, primo quadrante post horam 10. antemeridianam.
- II. CAROLVS EMANVEL, Emanuclis Philiberti filius, Dux Sabaudia.
- III. ABRAHAMVS Burggravius à Dona, L. Baro in VVartenberg & Brelyn, &c. Sacrae Cæs. Maieft. à Consilij, & Marchionatus LVSA-TIAE Superioris Præses, heros cum sapientia & eruditionis laude, tum bellicæ virtutis decore, insignis, 11. Dec. h. 7. vespert. in Silesia.
- IIII. HIPPOLYTUS à COLLIBVS IC. Illustriss. Elect. Palat. à Consilij, & Dicasterij Heydelberg. præses, C. S. E. die 20. Februarij, in Heluetia.
- V. AMANDVS POLANVS à Polansdorff, S. Th. Doctor & Professor in Acad. Basil. D.
- I. IACOBI Grynzi gener, C. S. E. die 16. Decembris, Oppauiz Silesiorum.
- VI. BARTHOLEMAEVS Pitiscus Grunebergensis Silesius, Theologus doctissimus, & Frederici IIII. Elector. Palatini ad Rhenū in aula Heydelbergenfi Concionator, in agro Grunebergico Schlauna, die Bartholemæi.

Obierunt:

- I. IOACHIMVS, Ernesti fil. Princeps Anhaltinus, 6. Decemb. ætat. 52. Dessaua.
- II. CAROLVS, Iohan. filius, Princeps Anhaltinus, 4. Martij, ætat. 27.
- III. CATHARINA, Mauritiij & Augusti Electorum Saxonia mater, 6. Iunij, ætat. 84. Torga.
- IIII. IOHANNES Comes Tarnouius, Castella-

nus Cracouiensis, summus exercituum regni Polonia Dux, literis & armis clarissimus, 16. Maij, atq. 73. in curia sua Viennensi.

V. MICHAEL Sidonius Episcopus Merseburgensis, atq. 5.

VI. GABRIEL Andam Brechtanus IC. exquisita doctrina, acrisq. iudicij. primarius olim Lovaniensis Professor, C. S. E. in Gallia. Forster.

VII. CONRADVS Lycosthenes Rubeacensis (cuius insignem eruditionem & industriam lucubrationes testantur) apoplexia tactus 25. Martij, atq. 42. m. 7. d. 7. Basilee.

VIII. CASPAR Schuuenckfeldius, Nobilis Silesius, 10. Decembri, atq. 71. in Sueuia. Eius Symbolum fuit: Nil Christo triste recepto.

IX. PETRVS Viretus Sabaudus, Lانسanensis primum, & deinde Lugdunensis Ecclesia in Gallia Pastor, in saltibus Pyraenis, atq. 60. Belza in Iconibus.

5532

MAXIMILIANVS renunciat Rex Romanus 24. Nouemb. Francofurti, coronatur 30. Nouemb. Corona regni BOEMIAE imposita est ei Pragae 20. Septemb.

1562

ANTONIUS Borbonius Rex Navarrae ad Pontificios a reformatis defectionem facit: & primus exercitum Regis contra fratrem LUDOVICVM Borbon. Principem Condaem, & alios reformatam religionis ipsi adhaerentes educit. Verum dum Rotomagum urbem obsessam grauius oppugnat, globo tormentario ictus occumbit, die 17. Nouemb. atq. 45.

Primum bellum GALLICVM ob religionem gestum.

FRANCISCVS Dux Guisus, Claudij Lotharingia & Guisae Ducis filius, a parte Pontificiorum, LUDOVICVS vero Borbonius Princeps Condaus, Caroli filius, Antonij Borbonij Regis Na-

gis Nauarrae frater, Dux reformatore, & CASPAR Colignius Amiralius, die 19. Decēb. proelio ad Druidum Urbē in Normandia dimicantes equo ferē Marte conflixerunt: in quo utrinque circiter nouem mille cecidi: Conestabilis primum à Condeanis captus, & Marefcalcus Santandreu, occisus est, & tandem ipse quoque Condeus equo collapsus in Guisianorū potestatem peruenit. Nati sunt:

- I. FRIDERICVS VVILHELMVS Dux Saxonia, Iohannis VVilhelmi Ducis Saxonia filius, nunc temporis Electoratus Saxon. Administrator, die 25. Aprilis paulo ante horam 11. antemeridianam, Vinarie.
- II. IOHANNES VVILHELMVS Dux Iuliacensis, VVilhelmi filius, die 28. Maij.
- III. IOHANNES à NOSTITZ & Noës in Strentz, Illustriß. Principis IOACH. FRID. Ducis Breg. & Lignic. Consiliarius, & Ducatus VVolauiensis ac ditionis Hernstadrana, &c. praefectus Prouincialis, ingenio, litoris & virtute nobilissimus, Dominica Latere, quae erat dies 8. Martij, mane inter horam 5. & 6.

Obierunt:

- I. PETRVS Martyr Vermilius Florentinus, Argentinae primū, postea in schola Tigurina Sacrarum literarum Professor, C.S.E. 12. Novemb. æt. 63. Tiguri.
- II. SIMON Pistoris IC. & Consiliarius Elect. Saxon. qui nobiles illos duos Iureconsultos MODESTINVM & HARTMANVM Pistor. inter alios filios suos superstites reliquit, die 3. Decembris, ætat. 73. in pago suo Seufelitz.
- III. IOHANNES Homilius insignis Mathematicus & Philosophus, ob eruditionē & virtutem carus CAROLO V. Imperat. gener Domini Ioachimi Camerarij, 3. Iulij ætat. 44. Lipsiæ.

IIII. **BASSIANVS** Landus Placentinus, Medicus & Philosophus excellentissimus, & in Schola Patauina pub. Theoricæ Professor clarissimus, à sicario quodam septem vulneribus clàm die 24. Octobris impetitus, cum totius Acad. Patauinæ dolore die 31. Octobris expirauit. Zuuing. in Theat. Vitæ humanæ.

V. **GABRIEL** Fallopius Mutinensis, Medicus Patauinus, 9. Octobr. ætat. 39. Patauij.

VI. **BONIFACIUS** Amerbachius IC. excellens, & in Academia Basil. per annos complures Professor, qui Reip. Christianæ cum docendo, tum de iure respondendo plurimum profuit, die 24. Aprilis, ætat. 67. Basileæ. Christ. Vrtisius in Epitome histor. Basiliensis.

VII. **IOHANNES** Stigelius Gothanus Poëta excellens, die 11. Februarij, ætat. 47. Ihenz. Ante Gothæ excidium au. 5.

1533

Finitum est **CONCILIUM TRIDENTINUM** die 4. Decemb. A prima sessione ad vltimam sunt anni 18. Panuinius scripsit durauisse omnino an. 5. Duos sub Paulo III. vnum sub Iulio III. biennium sub Pio III.

1563

Die natali Virginis Mariæ 8. Septemb. **M A X I M I L I A N O** II. Imp. imponitur corona regni Vngariæ, Posonij.

IOHAN. BASILIUS Moscouitarum Princeps, **POLOTI AM** Vrbem & Ducatum Lithuaniam occupauit 15. Febr.

FRANCISCUS Dux Gusiæ, Henrici pater, copiarum Gallicarum ductor, dum Auelias obsidet, à nobili quodam Iohanne Poltrozio Merao, patria Engolismensi, tribus sclopeti glandibus à tergo traiectus 18. Febr. paucis post diebus 24. Febr. inter magnos cruciatus expirauit. De auctore comprehenso supplicium sumptum est Parisijs 18. Martij, quatuor equis corpus eius distrahentibus ac discerpentibus.

Bellū inter FRIDERICVM Daniæ, & ERICVM
XIIII Sueciæ Reges, inchoatum, quod an. 8.
durauit.

IACOBVS HERACLIDES, natione Græ-
cus, Despotæ Sami, qui Valachiam ante bienni-
um, pulso Alexandro auxilijs Alberti à Lascio
occuparat, à suis Valachis dolo circumuentus s.
Nouemb. trucidatur: Et sequenti anno ALE-
XANDER Tyrannus iterum in Valachiam
Turcicis auxilijs restituitur. Backschius.

LYDOVICVS Hassia Landgrauius nuptias pri-
mas celebrauit cum HEDVIGE, Christoph.
Duci VVirtēbergici filia, die 11. Martij.

HENRICVS, Caroli fil. Dux Lotharingiæ, Mar-
chio Portimusanus, die 8. Nouembris, circa me-
ridiem, Nancej natus est.

Obierunt:

I. VVOLFGANGVS Musculus Dufanus,
Theologus Bernensis, C. S. E. 30. Augusti,
paulò post horam 10. antemeridianam, ætat.
66. Bernæ Heluetiorum.

II. HENRICVS Glareanus, Poëta Laureatus,
C. S. E. 28. Martij, æt. 75. Friburgi Brisgoiæ.

III. SEBASTIANVS Castalio Allobrox, Græ-
carum literarum in Acad. Basiliensi Professor
celebris, 29. Decembris, ætat. 48. Basileæ.

IIII. HIERONYMVS Frobenius, Typographus
Basiliensis, edendis eleganter & emendatè opti-
mis autoribus benè de repub. literaria meri-
tus, 13. Martij, ætat. 62.

SYNAXIS sacra in utrâq; specie etiam Laicis se-
cundū Christi institutionem concessa ab Imp.
FERDINANDO, die 18. Iunij Viennæ per
Vrbânū Episcopum Gurcensem in templo S.
Stephani publicatur & administratur.

MICHAEL Lopezius Legaspc auspicijs Philippi
II. Regis Hispaniæ nouas Insulas ultra 40.

1564

vei sus Septentrionem reperit, easq; subaëas
denomine Regis sui Philippinas appellauit.

GALLI duce Renato Laudonniero classis præfe-
cto, in FLORIDAM Americæ provinciâ nauig-
ationem secundam diē 22. April. susceperūt.

OTHOTrichesius Cardinalis & Episcopus Au-
gustanus DILLINGAE in Sueuia Academiam
magnis sumptibus hoc anno crexit.

MARIA Scotia Regina, Francisci II. Gallorum
Regis Vidua, HENRICO Stuardo Anglo nup-
sis 29. Iulij.

Nati sunt:

I. HENRICVS IVLIVS, Iulij filius pri-
mogenitus, Dux Brunsvicensis & Luneburg.
Episcop. Halberstad. heros Græci Latiniq; lite-
ræ excultus, 15. Octobr. hora 5. matutina, in
arce Hessen. Buntingus in Chronolog.

II. ERNESTVS, VVilhelmi filius primoge-
nitus, Dux Brunsvic. & Luneb. die 31. Decemb.

III. VVILHELMVS, Ducis Othonis fil. Dux
Brunsvic. & Luneburg. 14. Martij.

Obierunt:

I. FERDINANDVS Cæsar, Princeps mitis,
affabilis, temperās & pacificus, tabe catharrali
consumptus obiit pauld ante septimam vesper-
tinam, Viennæ, die Iacobi Maioris, 25. Iulij.
Vixit an. 61. mens. 4. d. 14. hor. 20. Impera-
uit an. ferme 7.

II. FRIDERICVS Staphylus Theologus Pon-
tificius, 5. Martij, ætat. 51. Ingolstadij.

III. IOHANNES Calvinus Theologus & pastor
Ecclesiæ Geneuensis, C. S. E. die 27. Maij, æt.
54. m. 10. d. 17. ex phthisi, vigilijs & ieiunijs
immodicis contracta, cum Ecclesiam Gene-
ensem infinitis cum difficultatib. stabilitam
gubernasset an. 23. Beza in Iconibus.

III. THEODORVS Bibliander, variarum lin-
gua-

Ferd 1.

- guarum cognitione clarissimus, C. S. E. 26. Nouemb. peste extinctus, Tiguri.
- V. ANDREAS GERARDVS Hyperius Flander, Theologus grauissimus, & sacrarum literarum in Acad. Marpurgensi Professor celeberrimus, 1. Febr. ætat. 53. professionis 22. Marpurgi.
- VI. IOHANNES à Burcken LL. Doctor, Francofurti ad Oderam, 24. Nouemb. ætat. 49.
- VII. ANDREAS Vesalius Bruxellensis, Medicus Cæsareus, C. S. E. in itinere Hierosolymitano morbo correptus, die 15. Octobr. ætat. 50. in Insula Zazyntho expirauit.
- VIII. MARTINVS Borrhauus Stutgard. Theologia apud Basil. Professor eximius, plurimisq; in omni literarum genere lucubrationib. celebris, peste sublatus, die 11. Octobr. ætat. 65. Basileæ.
- IX. MELCHIOR Fendius D. & Professor in Acad. VViteberg. die 8. Nouembris, æt. 78.
- X. NICOLAVS Episcopus Sebusianus, I. Frobenij gener, Typographus Basil. clariss. ex cuius officina multa præclara volumina sacra, profana, Græca & Latina prodierūt, ex atrophia, die 7. Martij, ætat. 63. Basileæ.
- GALLI, Caroli IX. Regis sui auspicijs, Iohanne Ribaldo legato regio duce, in FLORIDAM bis a se antea, sed frustra tentatam, septem nauium classe instructi, nauigationē tertiā susceperunt, & ad littora illius appulerunt die 14. Augusti. Verū cū ibidem vix vsq; ad diem 22. Septemb. hæssissent, loci nimirum commoditatem, terræ fertilitatem, & incolarum barbarorum mores, ritus, religionem, aliaque cognituri, & postea oram illam vt vacuum, & nullis adhuc Hispanorum Colonijs infestam occupaturi, ab Hispana classe, communicato cum barbaris locis istis.

1565

ci istius consilio, fœdissimè cæduntur: paucis fuga clapsis, & in Gallia reuersis. Vrbân. Calveto in descript. exped. in Florid.

MELITAM Insulam Turca mense Iunio obsidere caperunt. Verùm cum eandem 4. mensium spacio acerrimè quidem, sed irritò exitu, oppugnassent: amissis 23000. militum discesserunt. Ex Melitensibus 240. equites, 3000. milites, & bello inutilis turba capita 1700. casa perierunt. Leonclan.

Die 7. Iulij commissum est atrox prælium navale inter **FRIDERICVM** Dania & **ERICVM XIII.** Svecia Reges, in quo circiter 7000. militum & trinq; desiderata, & pratoria navis Danica (qua mille & centum militibus classarijs, 12. maiorib. tormentis, ingentiq; apparatu bellico instructa erat) cum biduũ à sex Svecicis undiq; cincta sese acerrimè defendisset, tandè classarijs casis vel vulneratis, unà cū Amiralio Ottone Rud à Svecis capta est: quam & Suecorum naues aliquot perierint.

Augusta SCHOLA Monasterij **GÖRLICENSIS** aperta est, primo Rectore **PETRO VINCENTIO** Vratislaviensi, qui hoc anno 9. Iulij introductus est. A condita Acad. **VVitebergensi** 63. Post Vincentium gubernarunt Scholam **IOACHIMVS** Maisterus, **LAURENTIVS** Ludouicus, & **MARTINVS** Mylius, spectatæ eruditionis & sapientiæ Viri.

LAZARVS SVVENDIVS nobilis Suecus, consilio, vigilantia, fortitudine, celebritate & disciplina militari inclitus, arces & domitia amplissima, videlicet, Tockium, Zushmarum, Zerencium, Erdendam, Kudaram, Bathor, Vvibaniam & Senderetiam, aliq; insignia loca, prospero victoria cursu expugnavit, & Maximiliano II. Imp. Rom. subiecit.

ALEXANDER Farnesius, Octauij fil. Parma & Placentia Dux, nuptias Bruxellis celebrauit cum MARIA, filia Eduardi Principis Lusitania, mense Nouembra.

Nati sunt:

I. IACOBVS VI. Henrici Stuardi Scotia Regis filius, die 19. Iunij, paulo post koram 9. aequinoctialem, in arce Edimburgensi. Buchanan. in sua Scotia.

II. HIERONYMVS Treutlerus IC. Vir optimus. & doctissimus, cuius disputationes ad Ius Civile Iustinianeuum Pandectis comprehensum, eruditissima methodo conscripta extant, quiq; consignationibus suis historicis liberaliter nobiscum communicatis (quod gratitudo fateri nos iubet) secundam Editionis huius editione plurimum adiuuit, die 14. Februarij, Suidnicj Silesiorum.

III. MARQVARDVS Freherus IC. Consiliarius Electoris Palatini & primarius Iuris Professor in Academia Heydelbergensi, C. S. E. die 26. Iulij, Augusta Vindelicarum.

Obierunt:

I. PIVS IIII. PP. 9. Decemb. ætat. 67. Successit PIVS V. qui sedit an. 6.

II. IOHANNES FRIDERICVS III. Dux Saxoniz, Iohannis Friderici I. filius, 31. Octob. Ithenæ, ætat. 28. Huius Principis mortē consecutum est bellum Gothanum: quod ipso superstitite haud dubiè fuisset impeditum.

III. IOHANNES Caroli filius, Dux Silesiæ Olsnensis & Monsterberg. die 28. Februa. æt. 56.

IIII. NICOLAVS RADZEVILVS Dux Olicæ & Nischenici, Palatinus Vlnensis, ingenio, virtute, & autoritate excellens, primus religionis & doctrinæ reformatæ in Lithuania instituator & propagator, 28. Maij.

- V. IOACHIMVS de NOVA DOMO, Eques aurei velleris, Regni Bohemiæ Cancellarius, Viennæ rupto pontis iugo cum curru & equis in Danubio periit, 12. Decemb.
- VI. IOHANNES RANZOVIVS, Eques auratus Holsatus, militari laude & virtute celebris, HENRICI RANZOVII Eq. & Proregis Cymbrici, literatorum nobilissimi, & nobilium literatissimi parens, 12. Decembr. ætat. 73. mens. 1.
- VII. GEORGIUS SIGISMVNDVS Seldius Augustanus, Iuriscōsultus peritissimus, Confiliarius & Procancellarius trium Imperatorum, CAROLI V. FERDINANDI & MAXIMILIANI II. cū die 26. Maij Vienna à Cæsare, qui in venatione erat, euocatus esset, & vesperi domum properaret, incitatis cursu equis è curru defiliens, lapsu tam grauitè læsus est, vt eādē hora expirarit.
- VIII. ALEXANDER Alefius Scotus, Theologiæ Professor in Academia Lipsica, 17. Martij, ætat. 75. Lipsiæ.
- IX. HIERONYMVS Baumgartnerus, Patricius Norimberg. & Reipub. eiusdem in Comitij & præcipuis Rom. Imperij conuentibus Legatus, sapientia, eruditione, & autoritate Vir præstantissimus, & pater patriæ fidelissimus, æt. 67. Norimbergæ. Vide Tomū 6. Intimat. Phil. Item vitam Phil. à Camer. descriptam.
- X. GVILIELMVS Farellus, Neocomensis Ecclesiæ Dōctor, die 13. Septemb. ætat. 70. Superuixit Caluino Præceptori & amico suo annum vnum, menses 3. dies 14. Beza in Iconib.
- XI. IOHANNES Langius, Leoberg. Silcensis, Med. & V. Electorum Palatinorum Archiater, C. S. E. Heydelb. die 21. Iunij, an. ætat. 80.
- XII. MODESTINVS Pistoris, Simon. filius, nobilis

bilis IC. & Electoris Saxoniae Consiliarius,
C. S. E. die 15. Septembris, an. ætat. 49.

XIII. ADRIANVS Turnebus Gallus, linguæ
Græcæ regius in Acad. Parisiensi Professor, &
Philologus doctissimus, C. S. E. 12. Iunij, æt.
93. Lutetiæ.

XIIII. IOHANNES Mathesius, Pastor Ecclesiæ
in Valle Ioachimica, 7. Octobr. die Domini-
co, quo docuerat Ecclesiam de beata spe futuræ
vitæ, ætat. 61. cum præfuisset Ecclesiæ an. 34.

XV. CONRADVS Gesnerus Tigurinus, Medicus
& polyhistor doctissimus, & omnis animantiū
ac plantarum historiæ perscrutator diligentis-
simus, peste extinctus, 13. Decemb. Tiguri, æt.
49. vt. habet Beza in Iconib.

XVI. FRANCISCVS Faber, Notarius Reipub.
Vratislaviensis, Vir doctus & Poëta bonus,
19. Septemb.

Prima Comitia MAXIMIL. II. Imp. Augustæ
celebrauit, in quibus ad bellum Turcicum ge-
rendum ab Ordinib. Imperij auxilia vel sum-
ptus decreti sunt. Hoc itaq; anno suscepta est
expeditio in Vngariam.

CHIVS *Aegæi maris Insula à Christianis, partim
Italæ, partim Græcis inhabitata, sub iugum
Turcicum missa est à PIALI Bassa, ipsis ferijs
Paschalibus, nempe 14. 15. 16. Aprilis. Le-
onclau.*

Viri Nobiles in Belgico amplius 400. die 6. A-
prilis supplicarūt MARGARETHÆ Austria-
cæ Caroli V. filix, Belgicarum prouinciarum
gubernatrici, ne Hispanicā inquisitionem in-
vehi permetteret, sed libertatem in religione
concederet.

AVGVSTVS Elector Saxonix vsitata ceremo-
nia accepit Feuda ab Imperatore MAXIMI-
LIANO Augustæ, 23. April.

ECCIVS Salma & Neoburgi Comes Vespri-
um celeritate memorabili 29. Iunij expugna-
vit, & Tattam ac Gestes Vngaria arcem, casis
praesidiarijs, mense Iulio à Turcis feliciter re-
cuperavit.

Zabaticam, Pelfozium, Gombaz Lecum, Crasna-
hura & Gadigen, Vngaria castella, **SVE-
NDIVS** occupavit. Leonclau.

Antuerpiae è templis statuae eiectae sunt die 20.
Augusti, idq; etiam in alijs locis factum est.

GYVLA arx in Transylvania finib. munitissima,
scelerata **LADISLAI Kereczini** praefecti
proditione **PERTAVO** Bassa Veziri post 2.
mensium obsidionem dedita & capta est 2. Sep-
temb. Milites praesidiarij perfide & crudeliter
trucidati: Kereczini vero paulo post atro-
cissimo à Turcis supplicio affectus, penas prodi-
tionis persolvit.

SOLYMANVS Turc. Imp. **ZIGETVM** die
6. Augusti obsidere cepit: quod licet acerrime
defenderetur à **NICOLAO** Comite **SER-
NIO**, heroe fortissimo, praesidij praefecto: tan-
dem tamen die 7. Septemb. decima quarta op-
pugnatione expugnatum est, ipso Comite Serinio
in ponte arcis cum insigni nobilium Vngarorum,
strenuorumq; militum numero à Turcis inter-
empto. Hostes triginta suorum millia desidera-
runt. Comiti Serinio caput à Turcis amputa-
tum, missum est ad Maximilianum II. Imp. ad
cuius patrem Ferdinandum ante an. 30. idem
Comes Serinensis attulerat serico involutum ca-
put Catizianeri à se obtruncati.

VALENTINVS Gentilis Neapolitanus, qui
impugnauit S. Trinitatem, & contumeliosa
scripta in filium Dei edidit, Berna capite trun-
catur, 9. Septemb.

VVILHELMVS Hassiae Landgravius matrimo-
nium

nium iniit cum SABINA, Christophori Ducis
VVirtēbergici filia, die 11. Februarij.

Nati sunt:

- I. SIGISMUNDVS III. Iohannis Regis
Suecorum filius, REX Suecia & Polonia, 20.
Iunij.
- II. CHRISTIANVS, VVilhelmi filius, Dux
Brunsvic. & Luneburgensis, die 18. Nouemb.

Obierunt:

- I. SOLYMANVS II. Turcarum Rex duode-
cimus & QVARTVS IMP. Orientis, obiit in
castris ad Zigetum in Vngaria, die 4. Septemb.
ætat. 76. cum imperasset an. 46. Huic die 23.
Septemb. successit filius SELYMVS II. Tur-
carum Rex decimus tertius & QVINTVS
IMP. Orientis, ætat. 42.
- II. VVOLFGANGVS, VVoldemari fil. Prin-
ceps Anhaltinus, 23. Martij, ætat. 74.
- III. SIGISMUNDVS Archiepiscopus Magde-
burgensis & Marchio Brandeb. Halæ Saxonū,
12. Septemb. æt. 28. Episcopatus sui an. 14.
- IIII. MATTHIAS Cittardus, Concionator au-
licus Maximiliani Imp. Vir doctrina & elo-
quentia præstantissimus, die 19. Octob. Eber.
- V. CAROLVS Molinæus Parisien. Franciæ &
Germaniæ Iureconsultus clariss. mensē De-
cembri, Lutetiæ. Forster.
- VI. IOHANNES Agricola Islebius, Theolog.
C. S. E. 22. Septemb. ætat. 74. Berlini.
- VII. ADAMVS Curæus Freystadiensis, Ioachi-
mi frater, Pastor Ecclesiæ Vratislauiensis, 29.
Octobr. ætat. 40.
- VIII. IOHANNES Funccius, qui de publicis stu-
dijs propter supputationes Chronologicas
preclarissimè est meritus, cum alijs duob. Cō-
siliarijs Illustrissimi Alberti Ducis Borussiæ,
March. Brädeburg. Horstio & Schnellio accu-
satus

satus ab Ordinibus Borussiae capite truncatur
Regiomonti, die 28. Octobr. ætat. 49. Hic an-
te necem pronuntiassè dicitur hoc distichon:

Disce meo exemplo mandato munere fungi,

Et fuge cui pessem τὸ πολὺ πρᾶγμα σὺ κῆρ.

IX. LEONHARTVS Fuchsius, Medicus & Pro-
fessör Tubingenfis, qui scriptis suis eruditiss
medicinam illustravit, 10. Maij, intra 7. & 8.
horam antemerid. ætat. 65. Tübingæ.

X. ARNOLDVS Burenus, Professör artis O-
ratoricæ in Academia Rostochiana, 16. Augu-
sti, ætat. 81.

XI. IOHANNES Draconites Carlostadius,
Theolog. πολὺ γλωττῶν, 18. April. VViteb.

3537

LAZARVS Suuendius medio mense Ianuario
Zaduarum in finibus Transylvanie, & sequen-
ti Februario Munkaczium in Vngaria superio-
ri, arces munitissimas, deditione caput.

1567

ANTVERPIÆ die 15. Martij, LUTHERANI
Pontificijs se contra CALVINIANOS con-
iunxerunt, accersitis ex Germania Flacio Illy-
rico, Spangenbergio, Hamelmanno, & alijs
aliquot Confess. Augustanæ Theologis: ut ni-
mirum eam Religionis formam, quam Prote-
stantes Germani amplecterentur, in Belgicum
introducerent, & contra Calvinianos defende-
rent. Verum exacto 7. mensium spacio Regis
declaratione allata, & militum copijs à guber-
natrice conductis, exercitium religionis ubiq;
in Belgico abolitum, & Concionatores omnes
dimissi sunt. Chron. Belg.

Vrbs GOTHÆ & arx contigua GRIMMEN-
STEIN per deditionem Commissarijs Imperij
& Electori AVGVSTO, Snæ cum Duce Sa-
xonia IOHAN. FRIDERICO tradita est
13. April. die Dominico, qui dicitur Misericor-
dia Domini.

Die

Die 18. April. supplicium sumptum est de VVIL-
HELMO Grumbachio, D. CHRISTIANO
Pontano & alijs. Anno à capto Iohanne Frider.
20. à Smalcaldica Synodo 30. à capta Roma
40. à prima mutatione religionis 50.

Secundum bellum GALLICVM ob religionem
gestum : quod durauit à mense Octobri vsque
ad Martium anni sequentis 68.

LVDOVICVS Condaus reformatarum in Gal-
lia Ecclesiarum dux prapiciuus, dum Lutetiam
Parisiensium obsidet, ANNA M Mommorenti-
um Gallia Conestabilem ex Erbe erumpentem
prope Sandionysium cum suis profligauit. Ipse
Conestabilis senex octogenarius à Stuardo Sco-
to globo tormentario traiectus occubuit die 2.
Novembris. Vnde exercitus imperiũ ad HE N-
RICVM Valesium Ducem Andegauensem, Ca-
roli Regis fratrem, delatum est. Commentarij
rerum Gall.

GOVRGVESIVS Capitaneus ac Nobilis Burde-
galensis, iniuriæ atq; ignominia, genti suæ ab
Hispanis illatæ, vlciscendæ cupiditate impul-
sus, quartam nauigationem in FLORIDAM
instituit.

FERDINANDVS Aluarez de Toledo, Dux
ALBAE, Gubernator Belgici à PHILIP-
PO Hispania Rege constitutus, cum exercitu ve-
nit in Belgicum.

Nati sunt:

- I. IOHANNES GEORGIVS, Ioach. Er-
nesti fil. Princeps Anhaltinus, pius & literatus,
die 9. Maij, hora 10. antemerid. Hatzkeroda.
- II. CAROLVS, Caroli filius, Cardinalis Lo-
tharingia, Episcopus Metensis & electus Argen-
tinensis, die 1. Iulij, hora 7. matutina, Nanceij.
- III. MAHVMEYES III. Amuratis III. Turc.
Imp. fil. nunc temporis Turc. Imperator hoc anno

Constantinopolis natus est. Hieron. Herninges in Opere Geopneologico. Alij ad an. 64. referunt. Obierunt:

- I. HENRICVS STVARDVS Rex Scotiæ, IACOBI VI. pater, fraude & latrocinio MARIAE Reginae vxoris interfectus.
- II. PHILIPPVS Hassiæ Landgravius, Princeps magnanimus & bellicæ rei peritissimus, 31. Martij, die 2. Pascharis, ætat. 63, anno à captiuitate vel custodia 20. à liberatione 15. gubernationis suæ circiter 50. à morte Philippi Macedonis 1901.
- III. ERNESTVS, Philippi fil. Dux Brunsvicensis & Grubenhagensis, Princeps bellicosus, die 4. Aprilis, ætat. 55.
- IIII. FRANCISCVS Robortellus Vtinensis, Rhetor & Historicus insignis, 18. Martij, æt. 51. Patauij.
- V. IOHANNES Oldendorpius Hamburgensis, IC. acris iudicij, & in praxi dexteritatis singularis, 3. Iunij, Marpurgi.
- VI. IVSTVS Ionas Iuriconsultus capite truncatus Hafniæ 28. Iunij, ætatis 42. Ante mortem fertur recitasse hos Versiculos:
*Quid iuuat innumerorū scire atq; euoluere casus,
Si facienda fugis, si fugienda facis?*
- VII. MICHAEL Stifelius Esslingensis, cuius exactissimi libri Arithmetici extāt, &c. postquam in diuersis Saxonix & Borussia locis Ecclesias docuisset, die 19. Aprilis, ætat. 80. Ihenæ in Thuringia.

5538

GALLI Duce Billao, & Vilhelmo Principi Aurisico militaturi, à Comite Lodronio & Sanctio de Aula Hispanis prope Dalemum Urbem in agro Iuliacensi, die 25. April. prostigati sunt. Chron. Belg. Eman. Meter.

LYDOVICVS Comes Nassensis, Aurisici frater,

1568

ter, Hispanorum copias in Frisia inter Heiligerlaum & Vinsholium, prope Groningam praelio deuicit, caeso ipsorum duce IOHANNÉ Comite Arenbergio; Frisia gubernatore, in quo ADOLPHVS Comes Nassouius fortiter pro defensione fratris sui Vilhelmi Princip. Auracis pugnans occubuit, 23. Maij. Chron. Belg.

FERDINANDI Ducis Albani mandato GYSBERTVS & THEODORVS Barones Battenburgij fratres, vnà cum 16. Nobilibus, coniurationis nomine damnati, die 1. Iunij, LAMORALVS verò Comes EGMONDANVS, Flandriæ & Artesiæ gubernator, victorijs aliquot de Gallo partis celebris, ætat. 46. Et PHILIPPVS Mommorencius Comes HORNANVS, Belgici maris Præfectus, ætat. 50. Ordinum Consiliarij, & Equites aurei Velleris, die 5. Iunij, Bruxellis capite truncati sunt.

LEODOVICVS Comes Nassouius, pater de Comite Arenbergio Victoria, Groningam obsedit. Verùm cum Ducem Albanum valido cum exercitu aduentare intelligeret: obsidionem sine mora soluens prope Embdamse recepit: & ibi militibus emerita stipendia deposcentibus, & pugnam ignauo metu desectantibus, ab Albani copijs ad Gemmingam, die 21. Iulij peditatus ipsius casus: ipse verò Nassouius cum Iusto Comite Schauenburgico, & maxima equitatus parte fuga elapsus est. Chron. Belg.

MAXIMILIANVS II. Imp. Nobilitati Austriacæ doctrinam Confess. Augustanæ concessit, 18. Augusti.

Colloquium ALDENBURGENSÈ inter Theologos Misnicos & Thuringicos incoatur 21. Octobris, finitur 9. Martij, an. seq. Vide acta edita. Disputatum est de Iustificatione, &c. FLACIUS contendit peccatum esse substan-

tiam, & non accidens. Hoc certamine motodemum Flacius flaccescere, & suis fratrib. sordere cœpit, ac idem passus est à suis, quod Melanchthon ab ipso. Estq; hic annus 20. ex quo Flacius Philippum Melan. oppugnare cœpit.

VVILHELMVS Princeps Aurasicus in Belgico infeliciter pugnavit cum Duce Albano, mensibus Octobris & Novembri.

PAX octennalis inter **MAXIMILIANVM II.** & **SELYMVM** Turcarum Imp. & **TRANSYLVANVM** constituta.

Nati sunt:

I. CHRISTIANVS, Ioach. Ernesti filius, Princeps Anhaltinus, & bello & literis celebris, die 11. Maij, 50. min. post 3. pomeridianam, Bernburgi. Eber.

II. PHILIPPVS SIGISMVNDVS, Iulij filius, Dux Brunsvicensis & Luneburgensis, nunc temporis Episcopus Verdensis, Calendis Iulij, paulò ante horam 11. antemeridianam, in arce Hessen.

III. AVGVSTVS, VVilhelmi filius, Dux Brunsvic. & Luneburg. die 18. Novembris.

Obierunt:

I. CAROLVS Princeps Hispaniæ, **PHILIPPI** II. Regis Hispaniæ filius, ætat. 22. die 24. Iulij, in Hispania.

II. ALBERTVS I. Dux Prussiæ, 20. Martij, ætatis 78. administrationis Prussiæ an. 58.

III. CHRISTOPHORVS Dux VVirtenbergensis, antiqua virtute & fide germanica præstans, 28. Decemb. æt. 54. gubernationis suæ an. 19.

IIII. HENRICVS Junior, Dux Brunsvicësis, 11. Iunij, ætat. 79. Quam religionem approbarit moriturus, pete ex alijs. Successit filius **IVLIVS**, sub quo religio antiqua mutata est.

V. ELISABETHA Valesia, Caroli Galliarum Regis

Regis soror, Philippi Regis Hispaniæ cōiunx,
17. Decembris.

VI. EYSTACHIVS à Schliben, vir nobilis ac
doctus, & eloquentiæ laude celebris, 22. Martij.

VII. IOHANNES Schneideuvinus Stolbergenfis,
Iurisconsultus, vir optimus & doctissimus, C.
S. E. 4. Decemb. ætatis 51. apoplexia extin-
ctus Zeruestæ.

VIII. GVILIELMVS Gratarolus Bergomenfis
Italus, Medicus insignis, cuius plurima, eaque
erudita extant scripta, die 16. Aprilis, æt. 52.
Basileæ.

IX. IOHANNES Aurifaber Vratisl. Theologus
& Pastor Ecclesiæ Vratisl. ad D. Elisab. reli-
gionis studio & totius Philosophiæ, imprimis
verò Matheseos ac linguarum præcipuarû co-
gnitione clarus, 19. Octob. ætat. 51. m. 7. d.
17. Vratislaviæ.

X. IOHANNES Oporinus, celebris, doctus &
elegans Typographus Basiliensis, die 6. Iulij,
ætat. 60.

39 Tertium bellum GALLICVM (quod biennium
duravit) ob religionem gestum: in quo LV-
DOVICVS BORBONIVS, Princeps Condæ-
us, heros fortissimus, patriæq; propugnator
acerrimus, ad Irnacum (prope Engolismam)
fortiter pugnans, & vulnerato equo concidens,
primùm à nobili Saniano captus, deinde con-
tra fidem datam à MONTESQVIO, Hen-
rici Valesij Ducis Andegauensis excubitorum
Præfecto, sclopeti glande traiectus, occubuit
13. Martij, circa æquinoctium vernal: reli-
ctis post se quatuor filijs, HENRICO Borb.
Principe Condæo, FRANCISCO Borb. Prin-
cipe Contiaco, CAROLO Principe Condæo,
& CAROLO Suesionum Comite. *Commentarij
rerum Gallicarum.*

1569

SELYMVS Turcarum Imp. expeditionem adversus **TATAROS ASTRACANENSES**, Magno **MOSCOVIAE** Duci subiectos, suscepit mense Martio, & cum magno Turcarum exercitu, plurimarum navium classem terrâ mariq; emisit: qui adiunctis sibi **TATARIS** Precopensibus, longo & periculoso itinere 5. Septembris sub **ASTRACANVM** Urbem peruenit: quam cum ad diem 15. infelicitèr oppugnassent, multis suorum millibus amissis, & classe in Tanais flumio ad montē Perewloka dissipata & fugata, hostis quoq; imminentis metus, fame ac peste, ad extremas angustias redacti, die 21. Septemb. ingenti cum dedecore & damno cedere, & obsidionem solvere coacti sunt. *Alex. Gaguinus. Chron. Mosconia.*

Die 3. Octobr. commissâ est memorabilis pugna **CASPARIS** Colignij, Galliae Amiralij, cum **HENRICO** Valefio Duce Andegauensi, Gallici exercitus Imperatore ad Monconturum. Ex reformatorum tam Gallorum quàm Germanorum numero caesi quinq; millia peditum & centum equites: Ex Pontificiorū verò parte plurimi equitum & nobiliorum quidem, inter quos **PHILIBERTVS** Marchio Badensis, Rhingrauius & Claremontius Comites, & aliquot Equites Ordinis desiderati sunt. *Comment. rer. Gall.*

MAVRITANI in regno **GRANATAE**, qui iugum Hispanicum excutere conabantur, à magno Castilia Commendatore & **IOHANNE** Principe Austriaco devicti & superati sunt.

FRIDERICVS III. Elector Palatinus Rheni, nuptias secundas celebrauit cum illustri Domina **AMELIA**, Comitissa Morsensi & Nuenaria, Henrici Baronis Brederodij Vidua, die 25. Aprilis.

HEN.

*HENRICVS Dux Brunsvicensis & Luneburg.
in Tannenberg, Coniugem duxit VRSVLAM,
Francisci Senioris, Ducis Saxoniae Laeburgen-
sis, filiam.*

Obierunt:

- I. Illustrissimus Princeps VVOLF GANGVS
Palatinus Rheni, cum ingentem equitatum du-
xisset in Galliam, febris pestilentiali correptus,
die 11. Iunii, Nesiunij in Gallia, ætat. 42. m.
8. d. 16. relictis ex Anna Principe Hessiaca
quinq; filijs, Philippo Ludouico, Iohanne, Ot-
tone Henrico, Friderico, & Carolo, Comitib.
Palatinis Rheni.
 - II. PAVLVVS Eberus Kittingensis, Ecclesiæ
VVitebergensis Pastor, 10. Decemb. æt. 59.
 - III. VICTORINVS Strigelius, vir in docendo
felix, & dexteritatis ac perspicuitatis Melan-
chthonianæ solers imitator, C. S. E. 25. Iunii,
ætatis 45. Heydelbergæ.
 - IIII. CAELIVS SECVNDVS Curio, Italus,
Philosophus doctissimus, C. S. E. 24. No-
vemb. ætat. 67. Basileæ: cum ibidem Philoso-
phiæ & eloquentiæ studia propemodū an. 23.
professus esset.
 - V. ANDREAS Iociscus Gruneberg. Silesius,
vir doctissimus, & Ethices in Acad. Argenti-
nensi Professor, dum in patriam tenderet, co-
licis dolorib. extinctus in pago Langenbruck,
tribus Heydelbergâ miliaribus distante, 13.
Augusti.
- MAXIMILIANVS II. Imp. Comitibus SPIRÆ
mense Iuniō celebrauit: de quib. consule alios.
*Nova pacis conditiones inita & publicata sunt in
GALLIA, mense Augusto, quæ post bienni-
um, interveniente connubio Regis Navarrai
cum Margareta Regis sorore, in perpetuam fir-
mamq; pacem transitura credebantur.*

1570.

NICOSIA, Cypri metropolis, à Turcis, duce **MVSTAPHA** Billa, acerrimè 7. hebdomadarum intervallo oppugnata, tādē die 10. Septembris in hostium potestatem redacta & miserè direpta fuit, caesis præfidiarijs, extincta nobilitate, reliquis verò in servitutem abductis: postquam Veneti annis 100. Cyprum possedissent. Leonclau.

FERRARIA terramotu concussa mense Novembri.

In Frisia, Hollandia, Seelandia, Flandria & alijs Belgici locis perierunt maris inundationib. plurima Urbes, pagi, homines, &c. mense Novemb.

DUX ALBANVS in Belgico proclamari iubet, serò admodum, condonationem (vulgò Pardonam vocant) omnibus diuersæ religionis hominibus, modò ad Catholicæ Ecclesiæ gremium redeant & confugiant. *Chron. Belg.*

Stetini facta est PAX inter Reges Dania & Suecia, mense Decembri.

Huius anni æstate orta est ex maligno frugum proventus ingens annona caritas, qua duravit biennio. Multis in locis homines fame extincti sunt, cum vixitissent rebus, qua non sunt esui.

Hoc anno prodijt **CHRONOLOGIA** Georgij Nigrini Batteburgensis, cuius supputatio cum nostra in annis Mundi & Christi planè consentit. Eādē vsus est Henricus Pantaleon in libello Chronologico ante an. 20. à se edito.

MAXIMILIANVS II. Imp. duas filias nuptum dedit duobus potentissimis Regibus: **PHILIPPO** Regi Hispaniarum, **ANNAM**, mense Augusto: **CAROLO** verò IX. Regi Galliarum, **ELISABETHAM**, mense Octobri.

IOACHIMVS FRIDERICVS Marchio Brandeb. Administrator Primatus Magdeburgensis, nunc verò temporis Elector Brædeb. nuptias cele-

celebrauit Cultrini, cum CATHARINA, filia Marchionis Iohannis Brandenburg. patruū, 8. Ianuarij.

IOHANNES CASIMIRVS, Comes Palatinus Rheni, Coniugem duxit ELISABETHAM, filiam Augusti, Electoris Saxoniz, Heydelbergæ, 4. Iunij.

Nati sunt:

- I. CHRISTOPHORVS, Duci Othon. in Harburg filius, Dux Brunsvicensis & Lunenburgensis, die 21. Augusti.
- II. IOHANNES, Ioh. VVilhelmi fil. Dux Saxonia, 22. Mayj.

Obierunt:

- I. IOHANNES VVaiuuoda Transylvaniz, die 14. Martij, ætatis 30. in Vngaria: cui successit STEPHANVS Bathoreus, electus a Transylvanis Palatinus Transylvaniz.
- II. FRIDERICVS III. Dux Lignicensis, Princeps eloquens, & varia linguarum cognitione præstans, 15. Decemb. ætat. 51. Lignicij.
- III. BERNHARDVS, Iohan. filius, Princeps Anhaltinus, 1. Martij, ætat. 30.
- IIII. GEORGIVS Thurius Vngarus, vir magnanimus & incomparabilis nationis suæ bellator, insidijs Turcicis prope Canisiani, cui præerat, circumuentus, fortissimè pro patria dimicando cæsus occubuit. *Matth. Scaricæus in Vita Stephani Szegedini.*
- V. HIERONYMVS Torniellus IC. maximus, quem ad intimam iuris vtriusq; sapientiam enucleandam, ac totius sanctitatis & iusticiæ exemplū natura pepererat, die 23. Septembris, ætat. 70. Ticini. Schrad.
- VI. IOHANNES Brentius Theologus, & Ducum VVirtembergicorum Consiliarius, cuius plurima scripta Theologica extant, ex fluxu (vt

NICOSIA, Cypri metropolis, à Turcis, duce **MVSTAPHA** Bassa, acerrimè 7. hebdomadarum interuillo oppugnata, tādē die 10. Septembris in hostium potestatem redacta & miserè direpta fuit, cæsis præfidiarijs, extincta nobilitate, reliquis verò in seruitutem abductis: postquam Veneti annis 100. Cyprum possiderent. Leonclau.

FERRARIA terramotu concussa mense Novembri.

In *Frisia, Hollandia, Seelandia, Flandria & alijs Belgici locis perierunt maris inundationib. plurima Urbes, pagi, homines, &c. mense Novemb.*

Dux ALBANVS in Belgico proclamari iubet, serò admodum, condonationem (vulgò Pardonomam vocant) omnibus diuersæ religionis hominibus, modò ad Catholicæ Ecclesiæ gremium redeant & confugiant. *Chron. Belg.*

Stetini facta est PAX inter Reges Dania & Suecia, mense Decembri.

Huius anni astate orta est ex maligno frugum proventus ingens annona caritas, qua duravit biennio. Multis in locis homines fame extincti sunt, cum victit assent rebus, qua non sunt esui.

Hoc anno prodijt **CHRONOLOGIA** Georgij Nigrini Batteburgensis, cuius supputatio cum nostra in annis Mundi & Christi planè consentit. Eādem vsus est Henricus Pantaleon in libello Chronologico ante an. 20. à se edito.

MAXIMILIANVS II. Imp. duas filias nuptum dedit duobus potentissimis Regibus: **PHILIPPO** Regi Hispaniarum, **ANNAM**, mense Augusto: **CAROLO** verò IX. Regi Galliarum, **ELISABETHAM**, mense Octobri.

IOACHIMVS FRIDERICVS Marchio Brandeb. Administrator Primatus Magdeburgensis, nunc verò temporis Elector Brādeb. nuptias cele-

celebrauit Custrini, cum CATHARINA, filia Marchionis Iohannis Brandenburg. patrui, 8. Ianuarij.

IOHANNES CASIMIRVS, Comes Palatinus Rheni, Coniugem duxit ELISABETHAM, filiam Augusti, Electoris Saxoniae, Heydelbergæ, 4. Iunij.

Nati sunt:

- I. CHRISTOPHORVS, Duci Othon. in Harburg filius, Dux Brunsvicensis & Lunenburgensis, die 21. Augusti.
- II. IOHANNES, Ioh. VVilhelmi fil. Dux Saxoniae, 22. Mayj.

Obierunt:

- I. IOHANNES VVaiuuoda Transylvanicae, die 14. Martij, ætatis 30. in Vngaria: cui successit STEPHANVS Bathoreus, electus a Transylvanis Palatinus Transylvanicae.
- II. FRIDERICVS III. Dux Lignicensis, Princeps eloquens, & varia linguarum cognitione præstans, 15. Decemb. ætat. 51. Lignicij.
- III. BERNHARDVS, Iohan. filius, Princeps Anhaltinus, 1. Martij, ætat. 30.
- IIII. GEORGIVS Thurius Vngarus, vir magnanimus & incomparabilis nationis suæ bellator, insidijs Turcicis prope Canisiam, cui præerat, circumuentus, fortissimè pro patria dimicando cæsus occubuit. *Matth. Scaricæus in Vita Stephani Szegedini.*
- V. HIERONYMVS Torniellus IC. maximus, quem ad intimam iuris vtriusq; sapientiam enucleandam, ac totius sanctitatis & iusticiæ exemplū natura pepererat, die 23. Septembris, ætat. 70. Ticini. Schrad.
- VI. IOHANNES Brentius Theologus, & Ducum VVirtembergicorum Consiliarius, cuius plurima scripta Theologica extant, ex fluxu (ut

putatur) epatico, die 11. Septemb. ætat. 71.
m. 2. d. 3. ministerij an. 50. Sturgardiæ.

VI. VITVS Ortel VVinshemius, Medicinæ
Dôctor, & Lingua Græcæ Professor in Aca-
demia VVitebergensi, ætat. 69. 3. Ianuarij,
anno 10. post Melanchthonem.

5541

MOSCOVIAM, regiam Moscorum Urbem,
TATARI Precopenses cum arce exiissent
mense Maio, ipso die Ascensionis Christi, ubi in-
gens populi multitudo flammis fumoq; suffoca-
ta, mancipia & spolia plurima à Tataris ab-
ducta, & tota vicina regio longè lateq; ferro &
igne deuastata est. Alex. Gaguin. Chron. Moscon.

1571

FAMAVGVSTA, olim Salamis dicta, CY-
PRI Urbis nobilissima, anno præcedenti mense
Augusto obsideri capta, cum per annum inte-
grum obfessa, fortiter vim hostilem sustinisset,
tandem in extrema rerum omnium penuria Tur-
cis certis conditionibus deditionem fecit die 5.
Augusti. BRAGADINVS Urbis præfectus,
iussu Mustapha Bassæ, per summum scelus vio-
lata fide viuis excoriatus, reliqui verò dediti-
cij omnes crudelissimè trucidati sunt. Turca-
rum durante obsidione ultra 80000. casi perie-
re. Leonclau.

Eodem anno, percussio inter PIVM V. Pontificem
Rom. PHILIPPVM II. Regem Hispaniarum,
& SENATVM VENETVM fœdere, classis in-
structissima (cuius Dux supremus IOHANNES
AVSTRIACVS, Caroli V. filius, Regis Hi-
spaniæ frater, designatus fuerat) contra Tur-
cas emissa est: quæ prælio ad sinum Corinthia-
cum (qui hodie Golpho de Lepanto dicitur)
die 7. Octobris commissio, classem Turcicam
feliciter profigauit, & victoriam multis secu-
lis inauditam obtinuit. Turcorum casi ad
25000. capti 4000. Christianorum captiuo-
rum

rum liberati 14000. Inter præcipuos ALIS
Billa cæsus occubuit. PERTAVVS verò Bassa
naugio fugiens ad terram euasit: & præterea
classis hostilis vniuersa cum tormentis alijsq;
spolijs amplissimis in Christianorum potesta-
tem peruenit: triginta tantum circiter trire-
mib. & nauigijs exceptis, quibus VLVZALIS
muri aufugit. Leonclau. Sansou. & alij. *Est an-
nus à belli Peloponnesiaci principio 2000. à
Monarchia Alexandri Magni 1900. à Victoria
Actiaca & Monarchia Augusti 1600. ab exci-
dio Hierosolymorum sub Tito 1500.*

IOACHIMVS ERNESTVS, Princeps Anhalti-
nus, nuptias secundas celebrauit cum ELEO-
NORA, Christoph. Ducis VVirtemberg. filia,
die 8. Ianuarij, Stutgardie.

CAROLVS Archidux Austriæ coniugem duxit
MARIAM, Alberti Ducis Bauariæ filiam, nup-
tijijs Viennæ mense Septembri celebratis.

Nati sunt:

- I. BERNHARDVS, Ioach. Ernesti fil. Prin-
ceps Anhaltinus, 25. Septembris, h. 1. matur.
Dessauæ.
- II. IVLIVS ERNESTVS, Henrici Ducis
Luneburg. in Tannenberg fil. Dux Brunsvic. &
Luneburg. 10. Martij.

Obierunt:

- I. IOACHIMVS II. Elector Brandeb. Prin-
ceps sapiens, eloquens & munificus, extinctus
subito in arce Cöpnik, 3. Ianuarij, ætat. 66. à
morte patris 36. Electoratus sui an. 35. heb-
domad. 25.
- II. IOHANNES Marchio Brandeb. oculus &
consilium Germaniæ dictus, Custrini manè
paulò ante horam 6. die 13. Ianuarij, ætatis
58. d. 10. post fratrem: gubernationis an. 36.
Vtriq; horum Principum successit IOHAN-

NES GEORGIVS Elector Brandeburgensis.

III. DOROTHEA Regina Daniæ, vidua Regis Christiani.

IIII. MELCHIOR Kling Iurisc. celeberrimus, C. S. E. 19. Februarij, in Salinis Saxoniciis.

V. GEORGIVS Fabricius Chemnicensis, ingenij monumentis apud exteros quoq; clariss. 13. Iulij, Misnæ, cum vixisset an. 55. m. 2. d. 21. (alij an. 56. m. 2. d. 19.) Rexit Scholam Illust. Misnæ an. 26. fidei & felici institutione. Viuus de seipso:

Fabricius studuit bene de pietate mereri:

Sed quicquid potuit, gloria, Christe, tua est.

Σοὶ χάρις οἷδ' αὖ Νεῖς ἐὺπαλάγχων ὅς μ' ἐδίδασκε

ὦ Βιοτῆ περὶ Δανῆ, ὦ Δανᾶτ' ὦ Βιοῦ.

VI. CLAVDIVS Espencæus, Sorbonæ Parisiensis Theologus celeberrimus, qui cum Theodoro Beza in colloquio Possiaco de religione disputavit, C. S. E. 5. Octob. æt. 60. Lutetiæ.

VII. IOACHIMVS Morlinus Theologus, & Episcopus Sambienfis in Borussia, 13. Iulij, æt. 57. cum frustra reclamantibus Medicis sectionem in calculo vesicæ attentasset senex.

VIII. HENRICVS Theodorus, Superintendens Ecclesiarum Ducatus Lignicensis, 6. Decemb. ætat. 59. cui in Ecclesiarum gubernatione successit LEONHARTVS Crantzheimius, Theologicis & Chronol. scriptis clarus ac celebris.

5542

VVILHELMVS Princeps Aurasicus HOLLANDIAM & SEELANDIAM, Belgici Provincias, recuperat, & contra Hispanos defendit.

1572

BENEDICTVS ARIAS Montanus Hispalensis, Vir longè doctissimus, & multarum linguarum cogni-

cognitione instructissimus, feliciter vltimam manum imposuit magno & præclaro operi S. Bibliorum Antuerpiensium quadrilinguum, cum in isto labore consumpsisset quadriennium, à die 15. Maij (quo in Belgium ex Hispania venerat anno 1568.) vsq; ad vltimū Martij huius anni.

IOHANNA Albretana, Antonij Borbonij Regis Nauarræ relicta vidua, dum filio HENRICO Borbonio nuptias adornat, pleuritide extinguitur, Lutetiæ Parisiorum, die 8. Iun. æt. 42.

CASPAR COLIGNIVS Castellonius, Galliæ Amiralius, & multi alij reformatæ religionis Viri nobiles, LVTETIAM Parisiorum ad nuptias HENRICI Borbonij Regis Nauarræi & MARGARETAE Valciæ sororis Regis Galliæ inuitati, die Bartholemæi (24. Augusti) crudelissimè trucidantur. Similes lanienæ Tholosæ, Rotomagi, Diepæ, Meausiæ, Burgesiæ, Aureliæ & Lugduni fuerunt, vt intra paucos dies multa hominum millia iugularentur. Estq; à Vesperis Siculis annus 296. Hunc annum hæc verba indicant, collectis numerorum literis: *LVtetia Mater sVos natos DeVoraVIt.* Commentarij rerum Gall.

RVDOIPHVS primogenitus Maximil. Imp. coronatur Rex Vngariæ 25. Septemb.

Mense Nouembri conspeximus STELLAM illam NOVAM in sidere Cassiopeæ, de qua multi multa scripserunt. Hæc stella cum immota diutius anno constitisset, sub initium anni 74. prorsus evanuit.

FRIDERICVS II. Rex Daniæ & Noruegiæ nuptias celebrauit cum SOPHIA, Vlrici Ducis Megapolitani filia, die 20. Augusti.

Nati sunt:

I. SIGISMVNDVS BATHOREVS,

Ste-

Stephani Regis Polonia ex fratre Christophoro nepos, TRANSYLVANIAE Princeps, in Transylvania circa hunc an. natus est: ab initio regni Turcici 272. à nato Georgio Castrico Scanderbego Epirotarum Principe, & Turcarum propulsatore fortissimo 168.

II. IOHANNES SIGISMUNDVS, primogenitus Ioachimi Friderici Marchionis Brandenburg. & Administrat. Magdeb. 8. Nouembriis, Hala Saxonum.

III. FRANCISCVS, Ducis Henrici in Tanenberg filius, Dux Brunsvic. & Luneburg. & Canonicus Argentinenfis, 6. Iunij.

IIII. OTHO, Ducis Oeth. fil. Dux Brunsvic. & Luneburg. die 20. Martij.

Obierunt præterea:

I. PIVS V. Rom. Pontifex, Calend. Maij: cui successit GREGORIUS XIII.

II. SIGISMUNDVS AVGVSTVS Rex Poloniae, filius Sigismundi I. sine hærede masculino, 7. Iulij, ætatis 52. regni post patrem 25. Knisfinij in Lithuania. Estq; hic annus 608. à principio Christianismi in Polonia.

III. IOHANNES Corasius Iureconsultus & Professor publicus Tholosæ, Consil. & Cancellar. Nauarræus, cum post nuptias Parisienses cruentas domum ad officium rediens, suos credi percepisset, in intimum conclauē sese abdidit: ubi cum supplici corde ad Deum vota faceret, eiq; animam suam piè commendaret, foribus effractis repertus, & à sicarijs immixtis trucidatus est.

IIII. IVLIVS Oradinus IC. præstans, Perusij ac Patauij interpres eximius, multis ad summos Pontifices & Principes legationibus perfunctus, die 6. Augusti, ætatis 70. Romæ. Schrader. in monum. Ital.

V. Av-

- V. **AVGVSTINVS** Marlboratus Lotharingus, Rotomagensis Ecclesiæ Pastor, cuius extant Ecclesiasticæ in Genesin, Psalmos, Esaiam & Nouum Testamentum expositiones, strangu-
latus iussu Annæ Mommorencij Conestab. & Guisij 30. Octobr. ætat. 56. Beza in Iconib.
- VI. **STEPHANVS** Szegedinus Vngarus, Theologus doctissimus, C. S. E. postquam Euangelium inter varias ærumnas in Vngaria Budæ & Pestinij docuisset, 2. Maij, anno ætat. 67. Kcuini in Vngaria.
- VII. **IOHANNES** Vvolphius, Theologus in Ecclesia & Schola Tigurina celebris, C. S. E. die 17. Nouembris, ætat. 50. Tiguri.
- VIII. **IOHANNES** Goropius, admirabilissimus seculi nostri scriptor, & Beccesilanarum autor, d. 28. Iun. æt. 61. sepultus Traiecti ad Mosam.
- IX. **ÆGIDIVS** Tschudus Glaronensis, eruditione studioq; historico & Geographico vir præstantissimus, &c. die 29. Febr. ætat. 67.
- X. **CHRISTOPHORVS** Lasius Theolog. C. S. E. 25. Augusti, Senftenbergæ, cum vixisset an. 68. d. 50.
- XI. **IOHANNES** Cnoxus Scotus, Theologus, die 24. Decemb. ætat. 57. cum in Ecclesia Edimburgensi in Scotia Euangelium docuisset an. 13.
- XII. **PETRVS** Ramus, Professor Regius in Academia Parisiensi, C. S. E. sicariâ manu interfectus Lutetiæ in Collegio Præleø, die 24. Augusti, ætat. 57.
- XIII. **DIONYSIVS** Lambinus Monstrolienfis Gallus, Philosophus & Philologus, sub finem mensis Augusti, paulò post cædem Rami, Lutetiæ Parisiorum.
- XIIII. **IOHANNES** Rosa, Philosophus excellens, & Professor Acad. Ihenensis, 20. Decemb. an. ætatis 40. Ihenæ.

Circa anni huius initium HENRICVS Valeſius, Dux Andegauenſis, Caroli IX. Galliarum Regis frater, RUPELLAS urbem in Sanctonia ad littus maris Aquitanici munitiſſimam, obſidione cingere, & grauiter oppugnare cœpit: in qua CLAVDVS Dux Aumalius, Henrici Guiſij frater, ex Euangelio (propugnaculo urbis ſic dicto) tormenti maioris globo emiſſio ictus, contra Euangelicos pugnans occubuit die 3. Martij. Durauit hæc obſidio uſq; ad 16. Iunij: quo ipſo die Henricus Valeſius, Dux Andegau. in caſtris à Legatis Polonorum Rex POLONIAE electus eſt. Hac occaſione permotus pacem cum Rupellinis iniit, eamq; 10. Iulij publicauit. *Comment. rer. Gall.*

HARLEMVM Vrbs Hollandiae munitiſſima, 8. menses contra Hiſpanos fortiter deſenſa, die 13. Iulij iſdem deditur. Chron. Belgici.

ALBERTVS FRIDERICVS Dux Pruſſiae (æt. 21.) cum MARIA ELEONORA, filia VVilhelmi Ducis Iuliacenſis, nuptias celebrauit.

Nati ſunt:

- I. MAVRICIVS, Guilielmi filius, Haſſiae Landgrauius, Princeps pietate, ingenio & literis clariſſimus, 24. Maij (die Urbani) Caſſellis.
- II. IOACHIMVS CAROLVS, Iulij filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, ac Propoſitus Argentinenſis, 29. April. h. 9. Veſpertina.
- III. IOHANNES, Othon. fil. Dux Brunſuic. & Luneburg. die 19. Iulij.

Obierunt:

- I. HEDVIGIS, filia Sigismundi I. Regis Poloniae, IOACHIMI II. Electoris Brandeb. vidua, 7. Feb. in arce Ruppinenſi, æt. circiter 60.
- II. IOHANNES VVILHELMVS Dux Saxoniae, Iohannis Friderici I. filius, ætatis 43. die 2. Martij.

III.

III. BARNIMVS Pomeraniæ Dux, prope Stetinum in arce Aderburg, ætat. 72. à morte Philippi Ducis Pomeraniæ 14. cùm ditioni suæ præfuiſſet an. propè 50. Quidam huc vsq; ſupputant à gubernatione Barnimi primi annos 350. quemadmodum etiam ab eiufdem Barnimi prioris initio ad huius Barnimi principium (anno 1523.) annos 300.

IIII. ANDREAS Maſius, vir doctrina & plurimarum linguarũ cognitione clarifs. & immortalī laude digniſſimus, qui in adornandis Biblijs Antuerpienſibus, vnā cum Benedic̃to Aria Montano vtilem & præclarā nauauit operam, & in enarratione libri Iofuæ ſui nominis memoriam poſteritati ſempiternam conſecrauit: Zeueneræ, die 7. Aprilis. 1544

V. FRANCISCVS Balduinus IC. celebris, C. S. E. 11. Nouemb. ætat. 53. Lutetiæ.

VI. IOHANNES Pfeffinger Theologiæ Doctor, & Lipſenſis Eccleſiæ Paſtor, Cal. Ianuarij, ætat. 78. (alijs 80.)

VII. ABDIAS GODESCALCVS Prætorius, VVitebergæ, 9. Ianuarij, ætatis 49.

VIII. IOACHIMVS Curæus, Medicus & Philoſophus clariſſimus, C. S. E. Glogouiæ, 21. Ianuarij, cùm vixiſſet an. 40. m. 3.

IX. HIERONYMVS VVellerus, Theologus, C. S. E. apoplexia extinctus Fribergæ in patria, 20. Martij, ætat. 74.

4 HENRICVS Andegauenſis POLONIAE Rex coronatur Cracouiæ Dominica Eſto mihi, 21. Febr. Attigit fines Poloniæ 24. Ianuarij circa meridiem, eodemq; die ingreſſus eſt oppidum Meſeriz. Cracouiam venit 18. Februarij. Hic cùm menſibus tribus, diebus 26. regnaſſet, 18. Iunij intempeſta nocte, comitatus paucis domeſticis Gallis, equorũ incitatiſſimo curſu

1574

Cracouia euasit in Franciam, vbi Rex designatus CAROLO fratri mortuo successit.

MIDDELBVRGVM Seelandia Vrbs celeberrima à VVILHELMO Principe Aursico deditione capta, die 23. Febr. Chron. Belgici.

CHRISTOPHORVS Comes Palatinus Rheni, Friderici III. Elect. filius, LVDVICVS & HENRICVS Comites Nassouij, VVILHELMII fratres, nouis auxiliares copias Aursico & Belgis, qui defecerant, adducentes, in campo Mouacensi, non procul Neomago à SANCIO de Auila & MONDRAGONIO Hispanorū ducib. ex improuiso oppressi, & hostium multitudine superati, fortissimè dimicantes cæsi, & copiz eorundem profligatz sunt, 14. Aprilis.

LVDVICVS REQVESENIUS Dux de Cæsa, Ducis Albani in Belgici gubernatione successor, LVGDVNVM Batauię urbem Harlemono vicinam, munitionib. circumquaq; erectis, & comineatus intronittendi facultate adempta, grauissima obsidione cinxit: & ad extremas angustias redactam, fame fermè expugnauit. Verùm VVILHELMVS Princeps Aursicus, per fossis Mosæ & Illclæ fluminum molibus, & agro inundato, classe ducentarum nauium per nouum quasi æquor remis & velis prosperèq; vento acta, Hispanos vi tormentorum è munitionibus suis expulit, cecidit & fugauit: atq; ita urbem, aditu patefacto, & comineatu introducto, die 3. Octobris obsidione mirabiliter liberauit. *Chron. Belg.*

Regnum TVNETANVM in Africa à Turcis, SINANE Bassa duce, circa mensem Septembrem captum, & GOLETA, castrum Praefecto Petro Carrera omnib. Hispanis praesidiarijs, solo equata: & Hispani spacio 36. dierum Africa cecidit. Leonclau.

PHILIPPVS LVDOVICVS, VVolfgangi filius,
Comes Palatinus Rheni, nuptias celebrauit
cum ANNA Ducissa Iuliacensi, VVilhelmi filia.

FRANCISCVS Dux Saxonie Laoburgensis, con-
iugem duxit MARIAM, Philippi Ducis Pome-
ranie filiam.

Nati sunt:

I. FRIDERICVS III. Ludonici Electoris
Palatini filius, Friderici III. nepos, nunc tempo-
ris Elector Palatinus Rheni, ex Domina ELI-
SABETHA, Philippi Hassia Landgrauij filia,
VVilhelmi sorore, 5. Martij, ipso die Friderici,
Amberga superioris Palatinatus metropoli.

II. FRIDERICVS, VVilhelmi filius, Dux
Brunsvic. & Luneburgensis, die 27. Augusti.

III. ADAMVS VVENCESLAVS, VVen-
ceslai Adami filius, Dux Teschinensis, die 13.
Decembris.

Obierunt:

I. SELYMVS II. Turcarum Rex decimus ter-
tius, & QVINTVS IMP. Orientis, obiit 30.
Nouemb. (alijs 13. Decemb.) an. æt. 50. regni 9.
Huic sub initiũ anni sequentis successit AMV-
RATES III. Turcarum Rex decimus quartus,
& SEXTVS IMP. Orientis, æt. 27. qui regnũ,
pro more gentis, quinq; fratrum cæde auspi-
catus est. Ab initio imperij Amuratis I. 216.
Solymani II. aui 54.

II. CAROLVS IX. Rex Galliarum, 30. Maij,
ipso die Pentecostes, an. ætat. 24. Regni 14.
nondum exacto.

III. CATHARINA, filia Henrici Iunioris Ducis
Brunsvicensis, & coniunx Illustrissimi Princi-
pis IOHANNIS March. Brand. Domina mea
clementissima, cui Croſnæ ex hac vita piè &
placide in meis vlnis expirãti adfui, Dominica
Vocem Iucund. 16. Maij, ætatis circiter 58.

- IIII. ECCIVS Comes SALMAE & Neoburgi, Nicolai III. filius, arcis Iaurinensis Præfectus, bellator fortis ac strenuus, 7. Iulij, Iaurini.
- V. GEORGIVS Maior Theologiæ Doctor, C. S. E. VVitebergæ, 28. Nouemb. ætatis 73.
- VI. IOACHIMVS Camerarius Papebergenfis, de bonis literis præclariffimè meritus, cuius solidam & multiplicem eruditionē scripta eius commendant, 17. April. cū vixiffet an. 74. d. 5. feptus Lipsiæ 19. Aprilis: quo ante annos 14. intimus amicus eius Philippus Melancthon difcefferat.
- VII. BENEDICTVS Aretius Bernenfis, Theologus, fcriptis de re Theologica libris methodicis celeberrimus, die 22. Aprilis, Bernæ.
- VIII. VLRICVS Mordifius IC. Mauricij & Augufti Electorum Saxonie Cancellarius, 6. Iunij, ætat. 55. Drefdæ.
- IX. IOHANNES Guinterius Andernacus, Medicus clariff. 4. Octob. Argentinæ.
- X. CYPRIANVS Leouicius, Otthonis Henrici Com. Palat. ad Rhenum Mathematicus nulli superiorum fecundus, C. S. E. die Vrbani, Lauingæ.
- XI. MARTINVS Heluigius Niffenus, qui per annos complures magna cum eruditionis, fidei & dexteritatis laude in Schola Vratiflaviēfi pubem literariam docuit, 26. Ianuarij, æt. 58. Vratiflaviæ.
- 5545 LVGDVNI Batauorum fub initium anni huius ACADEMIA Ordinum Batauie munificentia & fumptu aperta & priuilegijs ornata eft: quā primò quidem viri clariffimi, HVG O Donellus IC. & IVSTVS Lipfius Philologus clarā reddiderunt: nunc verò temporis magnus ille IOSEPHVS Scaliger hiftoricus, & FRANCISCVS Iunius Theologus, fcriptis fuis ornant & illuftrant. *Chron. Belg.*

Schola ALTORFIANA à Senatu NORIMBERGENSI aperta est 29. Iunij, primo eiusdem Rectore Valentino Erythræo, qui paulò pòst obiit.

RVDOLPHVS Archidux Austriæ coronatur Rex BOEMIAE 22. Septemb. Pragæ in summo templo. Idem consentientibus votis Principum eligitur in Regem ROMANVM 27. Octob. & coronatur 1. Nouemb. Ratisbonæ, agens annum ætat. 24.

HENRICVS Valesius Remis solenni pompa in Regem GALLIAE coronatur & Ungitur, 15. Februarij: & paulò pòst die 3. Martij matrimonio sibi iungit CLAVDIAM Ludovicam, Nicolai Comitissæ Vademontij Lotharingici filia.

VVILHELMVS Princeps Auraiscus tertiam uxorem ducit CAROLAM Borboniam, Ludovici Ducis Mompenserij ex regio sanguine oriundi filiam, Brielle nuptijs celebratis, die 12. Iunij.

Nati sunt:

I. IOHANNES ADOLPHVS, Adolphi filius, Dux Holsatiae, Archiepiscopus Bremensis & Lubecensis, circa finem mensis Februarij.

II. AVGVSTVS, Ioach. Ernesti fil. Princeps Anhaltinus, pius & literatus, 14. Iulij.

Obierunt:

I. SABINA, filia Georgij Marchionis Brandeb. coniunx Iohan. Georgij Electoris Brandeb. 2. Nouemb. h. 12. meridiana, Colonia ad Sucuum.

II. CAROLVS FRIDERICVS, VVilhelmi filius, Iulix & Cluix Dux, 13. Febr. ætat. 20. Romæ.

III. HENRICVS Bullingerus, Theologus Tigurinus, C. S. E. 17. Septemb. ætatis circiter 76. cùm Tiguri docuisset an. 43.

IIII. GVARVS VVeigandus Guarinus, Medi-

cinae Doctor, vir laudatissimus, & amicorum meorum ornamentum eximium, 27. Nouemb. ætatis 60. Quidam obseruauerunt, hunc annum multis Mathematicis fuisse fatalem, VVOLF- GANGO Schulero 2. Iunij VViteberg. FRANCISCO Maurolyco Siracusano: VALENTINO Thauræ Lipsiæ: & PETRO Nonnio Salaciensi Hispano.

V. ANTONIVS Giofius IC. celebris, cum vtrumq; ius Pifis spacio 30. annorum subtiliter interpretatus esset, illudq; scriptis suis acuminis & elegantia plenius illustrasset, die 27. Decembris, æt. 55. m. 10. die 3. Pifis. Schrader.

VI. GEORGIVS Cracouius IC. & quondam Illustrissimi Elect. Saxonie Augusti Consiliarius, in carcere Lipsensi, 17. Martij.

VII. VVOLF GANGVS Iustus Senior, artium & Medicinæ Doctor, & Physices Professor in Acad. Francofordiana, C. S. E. die Martis post Dominicam Trinitatis, ætat. 54. Francofurti.

VIII. IVSTVS VulteiVS VVetteranus Hassius, Rector Pædagogij, & sanctæ linguæ in Academia Marpurgenfi Professor, 31. Martij.

IX. ANDREAS VVingclerus, Ludimagister Scholæ Vratislauensis solertissimus, die 27. Iunij, ætat. 77. Vratislauia.

X. MATTHIAS Flacius Illyricus, Theologus, C. S. E. morbo Epidemio aut peste, die 11. Martij, ætat. 56. Francofurti ad Moenum.

5546 STEPHANVS Bathoreus Transylvania Palatinus, Cracouia coronatur Rex POLO NIAE, Calend. Maij.

1576

MOSCOVITICA legatio audita est ab Imp. Maximil. circa 18. Iulij, Ratisbona.

MAXIMILIANVS Imp. postremum suum conuentum celebrauit Ratisbonæ, in quo inter præclaros conatus piæ & beatè obiit (die Maximil-

ximiliani, vt quidā obſeruarunt) 12. Octobr. quo Rudolpho I. ante annos 496. dextra præciſa fuerat: circa decimam antemeridianam, anno ætatis 49. menſe. 2. die 12. cū præſente filio Rudolpho decreta conuentus in Palatio Senatorio publicarentur, & nomina Principum, qui ſubſcripſerant, recitarentur. Reliquit *MAXIMIL.* ſua ſapientia, pietatis & virtutis memoriam honeſtam, & optimo Imperatore digniſſimam, qua de re legant ſtudioſi *D. IOHANNIS Cratonis Archiatři Caſarei* Orationem, laudes Maximiliani ſapienter & doctè recitantem: in qua oratione multum eſt cana ſcientia, arcana ſapientia, ſenilis prudentia, & erudita eloquentia: adeò & cratio recitans laudes Imperatoris, non taceat laudes Oratoris. Hac quoq; parte poſt mortem felix fuit Imperator: quòd Cratonem, in quo multum eſſet ſenilis ſapientia & cana ſcientia, conſecutus eſt Encomiaſten.

RVDOLPHI II. IMPERIVM.

RVDOLPHVS II. Patri MAXIMILIANO vt virtutib. ita regnis, Imperioq; ſucceſſor factus, vtroq; & pacis diuturnæ, & bellorum in Vngaria contra Turcas geſtorū tempore, res Germaniæ & ſubditorum in eam tranquillitatē & amplitudinem perduxit: vt memoria patrum auroꝝq; neq; cōcordiā florentior, neq; potentiā auctior GERMANIA fuiſſe videatur. *DEVS* ille, cuius vi Principes regnant atq; imperant, diu terris PATREM hunc PATRIÆ cominodet: ac faciat, vt deviſtis hoſtib. TRIUMPHATOR maximus ſumma in pace floreat, viuat ac dominetur. Annus his verbis inonſtratur:

RVDOLPHVS Imperator AVGVSTVS.

Academia IVLIA Helmſtadij. 15. Octobr. (qui natalis fuit Rectoris primi Ducis Henrici Iulij) introducta eſt.

ANTVERPIA capta & direpta ab Hispanis,
4. Nouemb.

Nati sunt:

- I. *RVDOLPHVS, Ioach. Ern. fil. Princeps Anhaltinus, 28. Octobris, h. 8. pomerid. Hatzkeroda.*
- II. *AVGVSTVS, Francisci filius, Dux Saxoniae Laoburgensis, die 17. Februarij.*

Obierunt præterea:

- I. *TECHMAS Magnus Rex Persarum, postquam an. 50. regnasset, & cum Imperatoribus stirpis Ottomanicæ, magna bella, sed dissimili euentu, gessisset, obiit (vt refert Iohan. Thomas Minadous) 11. Maij, relictis aliquot filijs. Alij ad annū præcedentem 75. referunt. Hunc paulò post securi sunt duo filij, HAIDAR Mirises tertiogenitus, & ISMAEL maior secundo-genitus: quorum ille à Sultanis quibusdam siue Proceribus regni, qui eum oderant, regni die 15. hic verò sexto regni mēse, nempe d. 24. Nouemb. veneno sororis PERIAECONCONAB operâ propinato sublati perijt. Huic MAHV-METES Hodabendes, Techmasis filius primogenitus, successit.*
- II. *FRIDERICVS III. Palatinus Rheni Elector, Princeps pius, sapiens & pacificus, 26. Octob. ætatis 62. Cui successit filius LVDOVICVS Elector Palat. Rheni.*
- III. *IOHANNES ALBERTVS Dux Megapolitanus, die 12. Februarij, ætat. 49.*
- IIII. *LVDOVICVS REQVESENIVS Dux de Cæsa, Magnus Castiliæ Commendator, & Belgici gubernator, &c. die 5. Martij, Bruxellis. Huic successit IOHANNES Austriacus, CAROLI V. Imp. fil. ex Hispania à Philippo fratre eum imperio in Belgicū missus.*
- V. *IOACHIMVS Hopperus Frisius, IC. excel-*
lens

lens, C. S. E. die 15. Decembris, Madriti in Hispania. Forsterus.

VI. IOSIAS Simlerus, Theologus Tigurinus, C. S. E. 2. Iulij, ætatis 49.

VII. GVILIELMVS Xylander August. Philologus doctiss. Strabonis, Cedreni, Plutarchi Dionis, aliorumque autorum versionibus celeberrimus, die 10. Febr. an. ætat. 46. Heydelbergæ.

VIII. HENRICVS Salmuth, cognomento Beringer, Theologus & Pastor Ecclesiæ Lipsensis, 20. Maij, ætat. 55. incoato.

IX. GEORGIVS IOACHIMVS Rheticus, Mathematicus & Medicus celebris, catharro suffocatur Cassouix, 4. Decemb. æt. 60. m. 9. die 16.

X. IACOBVS Thomingius IC. Collegij Iuridici in Acad. Lipsensi quondā præses ordinarius, & præcipuū eiusdem ornamentum, cuius eruditæ extant decisiones, die 15. Augusti, Lipsiæ.

XI. SIMON Musæus Theolog, 11. Iulij, Mansfeldiæ.

Sub initium huius anni MAHV METES Hoda-bendes Rex Persarum bellum aduersus AMVRATEM III. Turcarum Imp. sibi ab antecessoribus relictum, persequi cepit: idq; ut feliciter perficeret, cum Magno Tatarorum CHAMO CHITAINO & GEORGIANIS fædus inijt, eosq; sibi belli contra Turcas socios adiunxit.

MATTHIAS Archidux Austriæ, nocte ea quæ antecessit diem 3. Octobr: Viennâ egressus iter suscepit in Belgicum, vocatus cò ad suscipiendam summam rerum administrationem sibi unanimi Ordinum consensu missis literis oblata: & Antuerpiam venit 12. Nouembris, cui, præstito iuramento, VVILHELMVS Princeps Auraicus Legatus designatur: IOHAN-

NES verò Austriacus die 7. Decembris hostis patriæ vnâ cum asseclis suis publico scripto declaratur. Chron. Belg.

Cometes stupenda & insolita magnitudinis visus est 11. Nouembris, quem alij mense superiore flagrasse scripserunt.

STEPHANVS Rex Polonia Urbē **DANTIS-**
CVM obsidione cinxit, & aliquandiu acriter oppugnauit: tādē Dantiscanus fortiter patriam defendentibus, commissis prælijs aliquot, intercessione Legatorum Elect. Saxon. & Brandeb. aliorumque Principum pax est composita. Interea autem IOH. BASIL. Mosconitarum Princeps, VVendam, VVolmariam, Kockenbussium, & omnia trans Dunam Linonia oppida & arces occupauit.

MARTINVS FORBISSERVS Anglus nauigationem instituens in regiones Occidētis & Septentrionis 26. Maij, superatis multis difficultatibus nauigationis, reperit auri tantam copiam mense Augusto, vt eo repleuerit ducenta dolia seu tonnas, quib. nauem & duo aphracta onerauit: in Angliā reuersus est 17. Septemb. Homines eius loci ab omni ciuili cultu alieni, crudis ferarum & piscium carnibus vescuntur: Vestiuntur pellibus ferarum Venatione captarum: herbas etiam crudas bestiarum in morem deuorant. Tentoria eorum pellibus balenarum teguntur: perpetua propemodum ibi nives & frigus asperissimum. Canibus, qui lupos nostros specie referunt, sub iugum missis, vtuntur ad res necessarias super glaciem aduehendas. Arma illis sunt, arcus, sagitta & funda. Valde delectantur reb. splendidisb. & tinnientibus. Qualem religionem colant, quam Dei cognitionem habeant, ignoratur. Nulla ibi ligna: cerui multi, & sicut regio sterilis est: ita homines stupidi,

pidi, bardi, & sine omni ingenio. Terram non colunt, contenti rebus quas sponte producit: Venatione viuunt: potus illis est sanguis ferarum calidus, aut aqua glaciei. Nulli istic flumij, nulla scaturigines: quod Violentia frigoris terram ita concludat, & aquarum scaturigo erumpere nequeat. Nauigantibus perueniendum est isthuc non solum per ventorum asperros ac impetuosos turbines, & maris fremitus terrificos, sed etiam per Insulas plurimas, & montes glacie concretos, planeq; horrendos visu.

IOHANNES GEORGIVS Elector Brandenburg. matrimonio sibi iunxit tertiam Vxorem ELISABETHAM, Ioach. Ernesti Principis Anhaltini filiam, 6. Octobr.

IOHANNES FRIDERICVS, Philippi filius, Dux Pomeraniæ, nuptias celebrauit cum ERDMUDE, filia Iohan. Georgij Elect. Brandeb. 17. Februarij.

IOACHIMVS FRIDERICVS, Dux Lignicensis & Bregensis, coniugem duxit ANNAM MARIAM, filiam Ioach. Ernesti Principis Anhaltini, 19. Maij, Bregz.

ERNESTVS LVDOVICVS, Dux Pomeraniæ, nuptias celebrauit cum SOPHIA HEDVIGÆ, filia Iulij Ducis Brunsvic. VVolgasti, 20. Octobris.

Nati sunt:

- I. CHRISTIANVS IIII. Dania Rex modernus, Friderici II. filius, die 12. Aprilis, hora 4. post meridiem, Fridrichsburgi.
- II. IOHANNES GEORGIVS, filius Ioachimi Friderici Marchionis Brandeb. & Administratoris Magd. 26. Decemb. circa 9. vespertinam. R. Reineccius.
- III. MAGNVS, VVilhelmi filius, Dux Brunsvicensis & Luneburgensis, die 30. Augusti.

Obie-

Obierunt:

I. CAROLVS Marchio Badensis, 23. Martij, ætat. 48.

II. VVENCESLAVS, MAXIMIL. II. Imp. filius adolescens, in Hispania, circa mensem Nouembrem, ætat. 16.

III. SEBASTIANVS SCHERTLINVS, Eques auratus Germanus, multis militiæ laboribus exantlatis dux clarissimus, Imperatoris CAROLI V. partes, post bello Germanico PRINCIPVM, & deinde HENRICI II. Regis Galliæ secutus, tandem Cæsari reconciliatus, quiete & in honore viuens, die 18. Nouembris, æt. 82. Augustæ Vindelicorum.

IIII. SEBASTIANVS VENERIVS, Dux Venetorum, prælio nauali ad Echinadas fortiter & feliciter gesto clarus, obiit Venetijs. Schrad.

V. VIGLIVS Zuichemus Frisus, IC. præstantissimus, C. S. E. die 8. Maij, æt. 70. Bruxellis in Brabantia. Forsterus.

VI. ABRAHAMVS Vlricus, Ecclesiæ Seruestanæ Pastor, peste extinctus Seruestæ, 6. Octob.

VII. BENEDICTVS Thalmannus Francus, Theologus, C. S. E. in exilio, Heydelbergæ.

3548 IOHANNES Austriacus Ordinum Belgici copias ad Nuellam profugauit 30. Ianuarij, & cursum Victoria Ergens, paulo post Louanium, Arschotum, Sichenum, Diestum, Tienam, Nihellam, & Philippi Villam, aliaq. Brabantia oppida & arcus occupauit, & potestati Regis Hispaniarum subiecit.

1578

AMSTERODAMVM nobilissimum HOLLANDIÆ Emporium, importatione comætatuum terræ marique prohibita, VVILHELMO Principi Auraico facta transactione die 8. Februarij sese dedit, & vires suas cum alijs Belgis ad communē patriæ defensionem coniunxit:

AMERS-

AMERSFORTVM verò in ditione Vltraiectina potestati Ordinum Confœderatorum die 20. Martij se submisit. *Chron. Belg.*

Illustris Schola NEAPOLITANA Nemetum ab Illustrissimo Principe IOHANNE CASIMIRO Comite Palatino Rheni, munificentia singulari & sumptu magno, condita & aperta est die 20. Martij: euocatis eò inter alios in omni facultatum genere præstantes viros, ZACHARIA Vrsino Silesio, & HIERONYMO Zanchio Italo, Theologi: quorũ cum voce, tum scriptis Schola illa potissimum inclaruit.

Æstate & autumnino anni huius bellũ inter PERSAS & MVSTAPHAM Bassam, summum exercitus Turcici Imperatorem (qui in Cypro quoq; anno superiori belli dux fuerat) hoc eventu gestum : vt Persæ quidem TIPHLSIVM Georgianorum urbem, & SIRVANVM Mediæ totus Metropolim amitterent : Turcæ verò multa suorum millia diuersis prælijs cœsa desiderarent. *Leonclau. in Annal. Tur. & H. Porfirii in narratione de bello Persico.*

PORTUGALENSES à copijs ABDELMELECI Regis FESANI in Africa prope Alacazer die 4. Augusti cæsi sunt. In quo conflictu non tantum ad 15. millia hominum occubuerunt : verum etiam ipse Rex Portugalliæ SEBASTIANVS 24. an. iuuenis vnà cum tota fermè nobilitate periit : & ANTONIVS Lusitanus, LVDOVICI filius, in prælio captus, sed à Maurq quodã liberatus ex hostium manibus, Tingim deductus est. In hostili exercitu Maurorum duo Reges, ABDELMELECVS nimirum apoplexia extinctus (an. regni 3.) & MVLEIVS MAHAMETVS, ex fratre Muleio Abdalla nepos, ac hostis ipsius, in fuga cœnosis Larissæ aquis submersus, perierunt. Regnum Fesæ-

Fefanum **MVLEIVS HAMETVS** Abdelmeleci frater obtinuit : qui pugna peracta in castris Rex electus & declaratus est.

MVSTAPHA Bassa Budensis mandato Imper. Turc. strangulatur 27. Septembris. Eodem facto **BASSA** quoque Alexandrinus interemptus est.

HENRICVS IVLIVS Dux Brunsvicensis gubernationi Episcopatus **HALBERSTATENSIS** inauguratur 8. Decembris.

OSMANES Bassa **TEMIRCAPIM**, id est, portam ferream, siue **DERBENTVM**, arcem ad mare Caspium Moscouiam versus munitissimam, **SCHEMHALI** Principe istius loci socero suo interfecto, circa hiemem occupauit, & Turcarum potestati subiectum in Beglerbegatus formam redegit. Leonclau. in Annal. Tur.

IOHANNES POTCOVA Valachus, ductor Cosaccorum, vir magnanimus, & admirabili corporis robore praeditus, propterea quod specie quadam militia libertate & domicilio regni Polonia abusus fuerat, pacemq; publicam perturbabat, iussu **STEPHANI** Regis Polon. presente ac inspectante Zaufio Turcico, hoc an. capite truncatur, Leopoli in Russia. Reinhold. Heydenstain in lib. de bello Moscouitico.

Nati sunt:

I. **PHILIPPVS** Infans Hispania, Philippus II. Reg. Hispan. filius.

II. **FERDINANDVS**, Caroli filius, Archidux Austria, die 9. Iulij, mane circiter horam 3.

III. **VLRICVS** haeres Noruegia, Friderici II. Danica Regis filius, Dux Slesuic. & Holstia, 30. Decembris.

III. **IVLIVS AVGVSTVS**, Iulij filius, Dux Brunsvic. & Luneburg. die 9. Februarij, hora 10. post meridiem.

V. IOHANNES ERNESTVS, Ioach. Ern.
fil. Princeps Anhalt. 1. Maij, h. a. antemerid.

VI. VVOLFGANGVS VVILHELMVS,
Philippi Ludouici Bipontini filius, Comes Pala-
tinus Rheni, die 26. Octobris, Neoburgi.

VII. FRIDERICVS, Othon. fil. Dux Brunsvic.
& Luneburg. die 6. Septembris.

Obierunt:

I. ELISABETHA, Marchionis Georgij Fri-
derici in Onolzbach coniunx, Iohann. Mar-
chionis Brandeb. filia, in Polonia pago prope
Vuarsoviam, 8. Martij: sepulta Regiomonti
23. Martij.

II. VVENCESLAVS ADAMVS, Dux Silesiæ
Teschinensis, 4. Nouembris, ætat. 55.

III. IOHANNES AVSTRIACVS, Caroli V. fi-
lius, Princeps bellicosus, & insigni illa ac me-
morabili victoria prælio nauali in Aegæo mari
ad Echinadas de Turcis parta nobilitatus, pe-
ste extinctus in expeditione cōtra Ordines Bel-
gici 2. Octobr. hora 2. post meridiem, ætat.
32. in castris prope Namurcum.

IIII. CHRISTOPHORVS à CARLEVITZ,
Eques auratus, sapientia, eiuditione & digni-
tate clarissimus, vereq; Germanicæ nobilitatis
ornamentum, die 8. Ianuarij, ætat. 71.

V. IOHANNES Rhamba Senior, Buxtehuda-
nus, Ciuis ac Typographus Academ. Lipsensis,
vir optimus, integerrimus, & de Ecclesia, Scho-
lisq; benè meritus, pridie Palmarum, hora 2.
poimerid. ætat. 54. Lipsiæ.

TRAIECTVM ad Mosam (vulgò Mästrich)
ab ALEXANDRO Farnesio, Octauij filio,
Principe Parmensi, Iohannis Austriaci in Bel-
gico successore expugnatur, & ab Hispania ma-
gna & miseranda hominum omnis sexus & ata-
tis strage edita, occupatur (29. Iunij) ipso die
Petri & Pauli. Chron. Belg.

1579

POLOTIA à **STEPHANO** Bathoreo Rege Poloniæ die 11. Augusti obsidione cincta, decimo nono die post, hoc est, 30. Augusti, hoste se fortissimè defendente, capitur, & regno Poloniæ restituitur, cum in annos 17. Moscuscum tenuisset. Paulò post Susia quoq; , Socola, Coziana, Niescerda, & Crasna arces una hac expeditione à Polonis occupatæ sunt.

OSMANES Bassa ex arce Temircapina in fines Siriani vel Media crebrò excurrens, & vastationibus ac prædictis agendis magnum hosti damnum inferens, tandem sub æstatis initium cum Tatarorum copiis auxiliaribus à Persis in **MEDIA** ad internecionem casus, & nobili clade affectus est: ipso quidem **OSMANE** Bassa cum paucissimis suorum fuga elapso: altero Verò **MAHVME** TIS Cherei Tatarorum præcopensum Regis fratrem **ADLEI** trucidato, altero **HALI** viro ab hostibus capto. Leonclaus. in *Annal. Turc.*

ORDINES Artesie, Hannoniæ & Insularum mutatione religionis in Flandria & Brabantia, qua pacificationem **GANDAVENSEM** violari querebantur, offensi, acceptis conditionibus à Duce Parmensi oblatis, ab Ordinibus generalibus Principi Auraico adhærentibus, & eorundem fœdere se disiungunt, & Regi Hispaniarum reconcilianitur, Montibus Hannoniæ publicatis concordie articulis 13. Septemb.

Hoc ipso anno **CAROLVS** Archidux Austria **CAROLOPOLIN** vel Carolostadium in Croatia ad confluentem fluviorum Mæresuitza & Colapii, loco & natura & opere munitissimo, ad reprimendas Turcharum irruptiones, adificavit, & presidio imposito munivit.

GEORGIUS FRIDERICVS Marchio Brandeb. in Onolzbach nuptias celebravit, Dresdæ, cum

SOPHIA, VVilhelmi Ducis Luneburgensis filia, 3. Maij.

CAROLVS, Erici Sueciæ Regis filius, Dux Finlandiæ, nuptias celebrauit cum ANNA MARIA, Ludouici Electoris Palatini filia, FridERICI III. Elect. sorore, 4. Maij, Heydelbergæ.

IOHANNES, VVolfgangi filius, Princeps Palat. Rheni, & Bipont. coniugem duxit MAGDALENAM, VVilhelmi Ducis Iuliac. & Cleuensis filiam.

Nati sunt:

I. *LVDOVICVS, Ioach. Ernesti fil. Princeps Anhaltinus, 17. Iunij, h. 2. matutina, Dessauæ.*

II. *AVGVSTVS, Henrici fil. Dux Brunsvic. & Luneburg. die 10. Aprilis.*

Obierunt:

I. ALBERTVS Dux Bauariæ, 24. Octobr. æt. 52. Monaci.

II. STANISLAVS Hosius Polonus, Cardinal. & VVarmienfis Episcopus, eruditionis & eloquentiæ laude celebris, C. S. E. die 5. Augusti, ætat. 78. Romæ. Schrad. in monum. Italiæ.

III. IOANNES Stadius Leonnourthesius Belga, Mathemat. primùm in Louaniensi, postea verò in Parisiensi Acad. Professor, ab editis tabulis ac Ephemeridib. Astrologicis celeberrimus, die 31. Octob. æt. 53. Lutetiæ Parisiorū.

IIII. MARTINVS Thaburnus, qui ad excellentem doctrinam & linguarum solidam cognitionem adiunxerat eximium pietatis studium, virtutem & fidem, Illustris Gymnasij Goltbergenfis Rector, & Trozendorfij Collega ac successor, 15. April. ætat. 55.

V. IOACHIMVS Picus Theologus, Glogouiz, in cuius vicinia Euangelium docuerat, 23. Decemb. ætat. 50.

VI. IOHANNES Hartungus Francus Philologus, C. S. E. die 16. Iunii, ætat. 75. Friburgi Brisgoiæ.

VII. ERASMVVS Osuualdus Schreccesfuchsius Mathematicus, C. S. E. ætat. 68. Friburgi Brisgoiæ.

5550 **IUBILÆVS MVNDI III.** *Mosis*
61. *predicationis Christi* 31. *Estq; à primo*
Iubileo Pontificio annus 280. à Confectione
Augustiana 50.

1580

Hoc anno publicatus est liber titulo **CONCORDIÆ**, multorum Principum nomine editus, & 8000. subscriptorum suffragijs comprobatus: cuius tamen editio nō nihil certaminum inter Theologos commouit: quorum aliqui doctrinam illius libri non approbârunt.

VVILHELMVS Princeps *Auraiscus à Rege Hispania publicis literis proscribitur 25. Martij: quæ opposita Apologia prolixa Auraiscus refutauit. Chron. Belgici.*

Circa initium Aprilis terramotus ingens concussit Angliam, Flandriam & Hollandiam.

SINANES Vezires Bassa ad bellum contra Persas persequendum ab **AMVRATE** Turcarum Imperatore loco Mustaphæ Bassæ mense Aprili magnis copijs missus, hoc anno bina clade, vna quidem à Georgianis, dum regiones illorum hostiliter inuaderet, altera à Persis prope Tiphlisium adfectus, & multis suorum cœsis repulsus, sub medium mensem Iulium anni sequentis 81. &c. nulla re memorabili gesta, Cōstantinopolin ex Persia reuersus est. *Leonclau. in Annal. & Pand. Turc. & Henricus Porcius in narratione de bello Persico.*

ORDINES BELGICAE Prouincia, de **FRANCISCO** Duce Alenconio, fratre Regis Gallia,

*Gallia, ad Belgici gubernationem Vocando, de-
liberationem mense Julio instituerunt. Chron.
Belgici.*

IRLANDIAM seu Hiberniam Insulam, Angliæ regno subiectam, Hispani & Itali quidam cum Desmonix Comite & alijs Pontificijs Irlandis conspirantes, septem nauium classe inuadunt: & arces ac præsidia aliquot occupant. Verùm Regina, misso in eam Insulam iusto exercitu, rursus eos profligat ac delet: & Hispanis omnibus vt ex Anglia discedant, edicit. Chytræus in Chron. Saxon.

STEPHANVS Rex Polonia Velisam & Vsuia-
tam, mense Augusto: Vielitolucam Urbem am-
plam & emporium celeberrimum die 5. Sep-
temb. Neuclam & Zauatopiam mense Octob.
expugnauit, totamq; eam ditionem Moscouitis
ademptam subegit.

FRANCISCVS DRACVS nobilis Anglus, cùm anno 1577. die 15. Nouembris quinq; nauium classe ex Anglia soluisset, & totum terrarum orbem biennij & decem mensium spacio, non sine magno labore & periculo, circumnauigasset, vnica saltem naue prætoria, quam Pelicanum appellarunt, (cæteris partim flammis, partim fluctibus correptis) Londini saluus die 21. Septembris (alij 3. Nouemb.) appulit: & prædam opulentissimam 24. tonnis auri æstimatam secum reportauit: & pro laboris exantlati ac nauigationis feliciter peractæ remuneratione Equitis aurati honore & dignitate à Regina Angliæ donatus est. Chron. Belgici.

COMETA fulsit, primum conspectus in Borussia 6. Octob. sub Ecliptica circa caudam Ceti. Norimberga visus 8. Octob. Gorlicy 10. eiusdem mensis die. Euanuit circa 12. Ianuarij anni sequentis.

Hoc ipso anno incidit quoque lues EPIDEMICA, quæ totam ferme Europam est peruagata, & paulatim progressa, mense Iunio Siciliam: Iulio Romam & vicina Italix loca: Augusto Venetias & Constantinopolim: Septembri Germaniam & Vngariam: Octobri Littoris Balthici vrbes: Nouembri & Decembri Daniam, Succiam, & Liunioniam infestauit.

Nati sunt:

- I. *AVGVSTVS* Marchio Brandeb. *Ioachimi Friderici* March. Brandeb. & *Administrat. Magdeburgici* filius, 17. Februarij.
- II. *PHILIPPVS*, *Francisci* filius, *Dux Saxonia Laoburgensis*, die 26. Augusti.

Obierunt:

- I. *HENRICVS* Rex Portugallix, antea Cardinalis, 31. Ianuarij, in ipso puncto Ecclipsæ Lunaræ, anno regni secundo: cui successit *PHILIPPVS II.* Rex Hispaniarum.
- II. *ANNA MARIA*, *Maximil. II.* Imper. filia, *Philippi II.* Regis Hispaniæ coniunx, 25. Octobris.
- III. *EMANVEL PHILIBERTVS*, *Dux Sabaudix*, 2. Augusti, Turini.
- IIII. *IOHANNES* *Dux Holsatiæ*, *Friderici I.* Danix Regis filius, 2. Octob. *Haderstemiæ*.
- V. *NICOLAVS IIII.* *Nicolai III.* filius, *Salmaræ & Neoburgi Comes*, eruditione singulari & linguarum aliquot præcipuarum cognitione perpolitus, trium Imppp. Auggg. Senator bellicus, & arcis *Canyfianæ* præfectus, 26. Nouembris, æt. 43. *Canyfiæ*.
- VI. *ABRAHAMVS à Grunberg Senior*, *Comendator in Logauu*, vir nobilissimus & sapientissimus, de auctore *Indicis* huius optimè olim promeritus, die 16. Martij, inter horam 6. & 7. vespertinam.

VII.

VII. **EMANUEL** Tremellius, gente Iudeus, natione Italus, linguæ sanctæ in Anglia tempore Eduardi Regis Angliæ, & postea in Acad. Heydelberg. sub Friderico III. Professor, merito suo Hebræorum ætatis nostræ doctissimus, Sedani in Gallia.

VIII. **HIERONYMVS VVollius** Octingenfis, Philologus, Commentarijs in plurimos Græcos & Latinos autores editis clarus, 8. Octob. Augustæ Vindelicorum: postquam cœlebs vixisset annos 64. dies 15. h. 19. & Gymnasio Annæo ac Bibliothecæ præfuisset an. 23.

IX. **BENEVENTVS** Straccha IC, celeberrimus, qui monumentis suis Ius ciuile locupletavit, & c. æt. 69. Anconæ in Italia.

X. **LAURENTIUS** Kirchouius IC. & Rostochiensis Acad. Professor, C. S. E. die 15. Octobris, Rostochij.

Mortuus quoque est hoc anno (Vt refert Leonclavius) die 6. Augusti MVSSTAPHAS Bassa, non sine suspitione sumpti, metu supplicij, Veneni. Dignus omnino qui sibi met tandem fieret carnifex, ob exercitam, capta Famaugusta, in Bragadinum & alios perfidiam ac belluinam prorsus immanitatem.

PHILIPPVS Rex Hispaniæ initio mensis Martij, regnum **PORTUGALLIÆ** occupat, & coronam accipit solenni pompa Vlyssibonæ, die 16. Aprilis, & classem armatam mittit contra **ANTONIUM** Lusitanum, **LVDOVICI** Principis Portugalliæ filium, qui regno ciectus, insulas Azores occupauerat.

STEPHANVS Rex Polonia **PLESCOVIA**M, urbem Russiæ amplissimam, & variarum gentium commercijs florentissimam, mense Iunio cingit obsidione: sed re infecta tandem rursus discedit.

1581

Ex Schola **ALTORFIANA** Senatus Nörimb. beneficio Imp. Rudolphi II. **ACADEMIAM** constituit, quæ solenniter introducta est die Petri & Pauli, qui dies antea scholæ natalis fuit.

BREDA Urbs Brabantia, Principis **AVRAICI** hereditaria, Antuerpia Vicina; die 28. Junij, Gnâ cum arce in Ducis Parmensis & Hispanorum potestatem pervenit. Chron. Belg.

CAMERACVM à **FRANCISCO** Alenconio die 18. Augusti occupatum: eiusq; gubernator **IOHANNES** Manlucius Dominus de Balygni constitutus.

IOHANNES Rex Sueciæ **NARVAM** Liunionæ portum celeberrimū & munitissimū, & **NARVAM** Russicam fluviio à priore diremptam, duce **PONTO** de la Gardia 6. Septemb. expugnavit, & Iamagrodum ac Coporiam Russiæ arces ac provinciis eodem mense recuperavit, multaque alia Russiæ & Liunionæ loca occupavit.

MATTHIAS Archidux Austria intellectis Belgarum in Principem Alenconium studijs, & calamitates futuras in Belgico quasi præsiciens, gubernatione se abdicavit, & die 29. Octob. Antuerpiâ discessit.

ORDINES BELGICI generales ex provinciis confederatis, Brabantia, Flandria, Geldria, Ultraiecto, Transisulana, Frisia, Hollandia & Seelandia, in Haga Comitibus collecti, **PHILIPPO** Hisp. Regi omnem obœdientiam & subiectionem renunciant: **FRANCISCVM** Alenconium Ducem Andegauensem gubernatorem & Dominum Belgici eligunt: & facti huius causas scripto edito publicè exponunt.

PAX in Gallia inter Henricum III. Gallia Regem, & reformatæ religionis defensores publicè confirmata & denunciata est.

TORNACVM, regionis Tornesium (olim Nerviorum) metropolim; Dux Parmensis, die 30. Nouemb. deditione capit, & presidio firmissimo munivit. Chron. Belg.

CHRISTOPHORVS Dux Megapolitanus nuptias celebrat Stockholmię in Suecia, cum **ELISABETHA**, filia Gustavi Regis Suecię, sorore Iohannis III. Regis, domumque eam ducens **VVismariam** redijt, die 18. Iulij.

ANNA MARIA, Ioh. Georgij Elect. Brandeb. filia, nupsit **BARNIMO** Duci Pomeranię, circa festum Michaëlis.

FRIDERICVS Comes **VVirtenbergicus** & **Mompelgartensis** nuptias celebrauit cum **SYBILLA**, Ioachimi Ernesti Principis Anhaltini filia, die 22. Maij, Stutgardię.

CHRISTIANVS, Iohannis Georgij Elect. Brādeb. filius, Marchio Brandeburgensis, nascitur die 30. Ianuarij, inter horam 4. & 5. pomeridianam, Colonia ad Suevum.

Obierunt:

- I. **IACOBVS** Archiepiscopus Treuirensis Elector, die 3. Iunij.
- II. **FRANCISCVS** I. Senior, Dux Saxonię, Angriuarię & **VVestphalię**, 19. Martij, ætat. 80. Buxtehudę.
- III. **CATHARINA** ex Ducum Megapolitanorū familia, vidua **FRIDERICI** III. Ducis Silesię Lignicensis & Bregensis, Lignicij, 17. Novembris.
- IIII. **CHRISTOPHORVS** Princeps Transylvanię, Stephani Regis Polonię frater, Sigismundi Pater, &c. in Transylvania.
- V. **HVBERTVS** Languetus Burgundus, vir CL. & toto orbe Christiano inprimis notus: in quō (vt vir nobiliss. Philippus Mornæus Plexæus in præfatione ad lectorem libri sui de

veritate religionis Christianæ inter alias de
eius laudes refert) cum pietate doctrina, cum cō-
scientia scientia, cum natura ars, cum discipli-
na deniq; rerum vsus, certauit, &c. die 30. Sep-
tembris, inter horam 3. & 4. post noctis medi-
um, Antuerpiæ.

VI. IOHANNES Fichardus, Patricius & Syndi-
cus Francofurtanus, IC. Clarissimus, C. S. E.
Francofurti ad Mœnum, anno ætatis 70.

VII. IOHANNES BAPTISTA Hainzelius, in-
clytæ Reipub. Augustanæ Consiliarius, die 25.
Octobris, hora 10. cum dimidia meridiana,
Augustæ Vindelicorum.

VIII. FRANCISCUS Portus Cretensis, Græcæ
linguæ in Academia Geneuensi Professor cla-
rissimus, die 5. Iunij, hora 9. matutina, æt. 70.
Genevæ Allobrogum.

IX. M. PETRUS Vincentius Vratisl. vir doctis-
simus, olim Augustæ Gorlicensiu Scholæ, po-
stea verò Scholæ Vratislau. Elisabethanæ Re-
ctor felicissimus, post noctis eius medium, quæ
antecessit Calend. Octobris, an. ætat. 63. cum
Scholis in annum 36. magna cum laude & fru-
ctu inseruisset.

X. ANDRÆAS Zochius I. V. D. Consiliarius
quondā Illustrissimi Principis Iohannis Mar-
chionis Brandenburg. & Professor in Academ.
Francofurtana, die 19. Februarij, ætat. 62.

XI. IOHANNES Marbachius, Theologus, & Ec-
clesiæ Argentinensis Pastor per annos 36. die
17. Martij, ætat. 60. Argentinæ.

XII. IOHANNES Gigas Northufanus Theolo-
gus, C. S. E. die 12. Iulij, cum vixisset annos
67. m. 5. Suidnicij Silesiorum.

XIII. ANDRÆAS Musculus Theologus, C. S. E.
die Michaëlis, manè intra horam 7. & 8. æt.
67. Francofurti ad Viadrum.

FRAN-

FRANCISCUS ALENCONIVS Dux Andegauensis, Gallia Regis frater, in Belgicum advenit ex Anglia, & Antuerpiam ingreditur, die 19. Febr. ac magno cum triumpho, & omnium Ordinum laticia excipitur, & publicè declaratur **DUX BRABANTIAE** & Marchio Rom. Imperij: iuratur in eius Verba, reijcitur Rex Hispania, & reijciuntur eius insignia, inq; eorum locum Gallica collocantur. Chron. Belg.

PAX inter **STEPHANVM** Regem Poloniz, & **IOANNEM BASILIVM** Magnū Ducem Moscouiz, intercessione & operā Antonij Possevinii Legati Pontificij, celeberris Iesuitæ, die 15. Ian. ad Zapolciam, exclusis Suecis, cōfecta est: qua vniuersam Liunionā Moscus Polono cessit, Velicolucā verò, & alias aliquot arces recepit.

VILHELMVS Princeps Auraiscus à Ioanne Iauregio Cantabro die 18. Martij, globo sclopeti per utramq; maxillam traiectus est. Sed euasit vite periculum, cum vulnus non esset lethale, & valetudine restituta die 2. Maij primum in publicum redijt. Sicarius verò cæsus, ac in eo tumultu vicies aut tricies transfossus est. Chr. B. Schola **HAILBRUNNENSIS** in Franconia à Georgio Friderico March. Brandeb. 5. Aprilis, die suo natali aperta & fundata est.

AVDENARDVM Flandria ciuitatem mense Aprilis, & **LYRAM** oppidum totius Belgici munitissimum, Princeps Parmensis sub initium Augusti occupauit.

Die 12. Maij ingens Cometa conspectus est, versus meridiem caudam extendens, radijs quasi cristis sursum eleuatis, sed post dies 15. euauit.

COMITIA IMPERII prima Auguste Vindelicorum celebrat **RVDOLPHVS II.** Imperator, eoq; aduenit die 27. Iunij, & honorificentissimè à Romani Imperij Electorib. exceptus est.

Eodem tempore, durantibus adhuc comitijs, misit Pontifex Romanus GREGORIUS XIII. Calendarij correcti exemplaria Augustam: receptaq; est emendatio ab ijs Imperij Statibus tantum, qui Pontifici addicti sunt. Iussit autem Papa in mense Octobri à 4. vsq; ad 14. Octob. preteriri dies 10. ita vt quartus mensis dies haberetur pro decimo quarto die: vt æquinoctiorum ac solstitiorum dies reducerentur ad antiquas illas metas, quas in Concilio Nicenō determinarunt S. S. Patres.

Celeberrimum MAHVETIS Amurati HI. Turc. Imp. filij, 19. circiter annorum adolescentis, circumcisionis festum die 28. Maij ex Veteri Musulmanorum consuetudine institutum, inaudita seculo nostro pompa magnificētia, ceremoniarum solennitate & spectaculorum varietate 40. dierum intervallo peractum est, presentib. Constantinopoli maximorum propē totius orbis principum legatis, & potē RVDOLPHI II. Rom. Imp. HENRICI III. Regis Galliarum, STEPHANI Regis Polonia, Reipub. VENETAE, MAHVETIS Hodabendis Regis Persarum, Regum Africanarum MAROCI & FESAE, TATARORVM Chanis, SIGISMVNDI Principis Transylvania, Regulorum MOLDAVIAE, & VVALACHIAE, & aliorum, &c. Leonc. in Ann. Turc.

PHILIPPVS Rex Hispaniæ pugna nauali congressus cum ANTONIO Lusitano, obsidente Insulam S. Michaëlis, eum profligauit cum Gallis auxiliariis: sed non sine magna suorū clade victoriam obtinuit, die 26. Iulij.

Eodem die GRVNEBERGA, Ducatus Glogovienensis in Silesia ciuitas, patria mea dulcissima, tota incendio perijt.

IANICVLA VValachiae Regulus, ob iniurias, quas

quas vicinæ nobilitati intulerat, in Stephani Regis Poloniæ gratiam à Turcarū Imp. Principatu spoliatus, dum in Vngariam per Pokucziam regni Poloniæ prouinciā profugere conatur, à Nicolao Iaslouecio Sniatyniensi præfecto iussu Regis Poloniæ capitur, & mense Augusto Leopoli in Russia capite plectitur. Reinhold. Heydenstein in lib. de bello Mosconit.

PERSÆ copijs Georgianorum adiuti florentissimum **A. M. V. R. A. T. I. S.** Imp. Turcici exercitum, cuius ductor fuit **O. S. M. A. N. E. S.** Bassa, obsessio Taphlissij incolis auxilio missum, prope urbē prædictam, fortiter pugnando profligant, & Victoriā vnā cum prædā amplissimā potiuntur. Leonclau. in Annal. Turc. Henr. Porsius in narratione de bello Persico.

CHRISTIANVS Dux Saxonix, Augusti Electoris filius, nuptias Dresdæ celebrauit cum **SOPHIA**, Ioannis Georgij Electoris Brandeburgici filia, 29. Aprilis.

IOHANNES GEORGIVS, Georgij filius, Dux Silesiæ, Lignicensis & Bregensis, matrimonio sibi Bregr iunxit **ANNAM**, filiam Christophori Ducis VVirtenbergensis, die 10. Sept.

FRANCISCVS Dux Saxonix Laoburgensis nuptias secundas celebrauit, cum **MARIA**, Iulij Ducis Brunswicensis filia, die 11. Nouemb.

Nati sunt:

I. GEORGIVS, VVilhelmi filius, Dux B. & Lunenburgensis, 17. Februarij.

II. ALBERTVS FRIDERICVS, Marchio Brandenburg. Ioachimi Friderici Administrat. Magdeb. filius, 29. Aprilis.

III. AVGVSTVS, Philippi Ludouici filius, Comes Palatinus Rhens, 2. Octobris.

Obierunt:

I. DANIEL Brendelius, Archiepiscopus Moguntinus & Elector.

- II. IACOBVS Princeps Hispaniæ, Philippi II. Regis Hispaniæ filius, natus ex ANNA Austria-
ci, Mix. II. Imp. filia, 21. Nouemb. an. æt. 9.
- III. ELISABETHA, Philippi Hassiæ Landgra-
vij filia, Ludouici Elect. Palat. vxor, Frideri-
ci III. Elect. Palat. mater, die 14. Martij, æt.
43. Heydelbergæ.
- IIII. CAROLA Mompenseria, Ludouici Ducis
Mompenserij in Gallia filia, VVILHELMII
Principis Aurici coniux tertia, Pleuritide ex-
tincta 5. Martij, Antuerpiæ.
- V. FERDINANDVS ALVARES de Toletò,
Dux ALBÆ, qui in præcipuis bellis CARO-
LI V. & PHILIPPI filij legatus fuerat, & res
maximas astu & armis gesserat, die 12. Decem-
bris, an. æt. 92. (alijs 79.) Vlyssibonæ in Por-
tugalliâ. *Chron. Belg.*
- VI. GEORGIUS Buchananus Scotus, Poëta ex-
cellens, versione Psalmorum Davidis vario
carminis genere felicissimè expressa, & descrip-
tione historiæ rerum Scotticarum clarus, die
28. Septembris, æt. 76. Edimburgi in Scotia.
- VII. LVCAS Lossius, qui annos amplius 50. fi-
deliter & feliciter in schola Luneburgensi pu-
bem literariam erudierat, an. æt. 76. die 8. Ju-
lij, Luneburgæ.
- VIII. IOANNES Bauhinus Ambianus, Medicus
& Chirurgiæ Doctor in vrbe Basilea clariss. &
felicissimus, 23. Ianuarij, ætat. 71: postquam
medicinam & Chirurgiam primò quidem in
Gallia, deinde in Anglia & Belgico aliquot an-
nis, tandem verò Basileæ 40. annorum spacio
feliciter exercuisset.
- 1553 FRANCISCVS ALENCONIVS Dux Bra-
bantia perfidè & fraudulenter Urbem ANT-
VERPIAM 7. Ianuarij (quæ Belgis tum tem-
poris Stylo nouo Stentibus 17. fuit) ex incipinato
opprisi-

opprimere, & regno Gallorum subſcercere conatus eſt. Verum ciues re animaduſerſa, Gallis ad forum & ſq; plenis ſignis penetrantibus, & obſtibus quoſq; interficientibus, ſe fortiter opponunt, eoſque repellunt, & in fugam conuertunt. Ex partibus Gallorum caſi plures 1500. exceptis vulneratis, & poſtea ex vulneribus mortuis: capti circiter 2000. inter quos multi Comites, Barones, & Nobiles reperti fuerunt. Ex ciuibus fortiffime pro ſalute patriæ dimicantibus circiter 80. interfecti ſunt. Chron. Belg.

Die 14. & 16. Ianuarij St. V. habitus eſt QVEDLINBURGI in Saxonia colloquium de VBIQVITATE inter Theologos Brunſuicenſes, & Theologos Electorum. Collocutores fuere D. TIMOTHEVS Kirchnerus, & D. TILMANNVS Heſhufius.

Princeps PARMENſIS in Belgico duo Brabantiae oppida, Eyndhouiam, 23. Aprilis, & Dieſtam, 28. Maij, DVNKERKAM Flandriae urbem munitiffimam & maritimam, die 16. Iulij, poſt Alenconij diſceſſum, Item Neoportum, Vuernam & Dixmudam cepit, HYPERAS obſedit, & ZVTPHANIAM 23. Septemb. St. N. ſingulari Ioh. Baptiſtae Taxij, militiae Parmenſis tribuni, actu & celeritate occupauit. Chron. Belg.

PHILIPPVS Rex Hiſpaniae Inſulam S. Michaelis, Terceram, Pico, Fayal, Gratioſam, Flores, Cuerno & reliquas Inſulas AZORES vulgo nuncupatas, quas haecenus ANTONIVS Luſitanus occupauerat, recuperat, atq; ita regnum PORTVGALLIAE vniuerſum in ſuam redigit poteſtatem, circa finem menſis Iulij, St. N.

ALEXANDER Princeps Parmenſis impreſſionem meſe Octobri facta in VVAſIAM, Flandriae pro-

prouinciā, Scaldi finitimā, arcem Rupelmondā Antuerpiæ vicinā, oppidūq; **HVLTVM & AXELLAM**, permittā colonis incolūitate, nomine **PHILIPPI** Regis Hispaniæ, sub finem mensis eiusdem, & **ALOSTVM** quoque, Flandriæ urbem, circa initium Decemb. deditiōe cœpit. *Chron. Belg.*

OSMANES Bassa **SOMACHIAM** ad Siriani fines & alia loca Persiæ adempta occupauit. *Minadows in Histor. de bello Persico.*

MAHVMETES **CHEREIT** Tatarorum *Pre-*
copensium *Chamus desertus à suis, & potissi-*
mum proditus à Præfecto Curia sua, à Turcis,
inssu AMVRATIS Turcarū Imp. snā cum
duobus filijs eliso gutture strangulatus est, circa
mensem Iulium: in cuius locum decreto *Amu-*
rati **ISLAN** successus est. *Leonclaw. in An-*
nal. Turc.

GEBHARDVS **TRVCHSESIVS** Archiepiscopus **COLONIENSIS** & Elector, liberum Religionis exercitium subditis permittit, & matrimonio sibi copulat **HAGNEN**, filiam Ioannis Georgij Comitis Mansfeldensis, Bonnæ, 4. Februar. St. N. Propterea à **GREGORIO** XIII. PP. excommunicatur & deponitur: & à Collegio eligitur **ERNESTVS**, Alberti filius, **Bauariæ** Dux, qui armata manu Dioecesin occupauit.

LVDOVICVS Palatinus Rheni Elector nuptias secundas celebrauit Heydelbergæ cum **ANNA**, Ezardi Orientalis Frisiæ Comitij filia, nepte Gustani Regis Succorum ex filia Catharina, nata annos 16. die 2. Iulij, St. N.

VVILHELMVS Princeps Auriacus quartam uxorem duxit **LVDOVICAM**, Casparis Colignij Galliæ quondam Amiralij, Lutetiæ Parisiorum anno 72. &c. cœli, filia, Comitis Teli-
gnij

gnij eodem fato extincti viduā, nuptijs in Seelandia celebratis die 12. Aprilis.

FRIDERICO VVILHELMO Saxonie Duci SOPHIA Christophori Ducis VVirtenbergici filia à Ludouico fratre Vimariam adducta & in matrimonium tradita est. Nuptiæ celebratæ 5. Maij, Stylo V.

STEPHANVS Rex Poloniae fratris sui Christophori filiam GRISOLIDEM BATHOREAM in matrimonium dedit Dn. IOHANNI ZAMORSKIO, summo regni Polon. Cancellario, mense Maio.

Nati sunt:

- I. CHRISTIANVS Dux Saxonie, Christiani Electoris filius primogenitus, & patris nomen referens, 23. Septemb. Stylo V. hora 4. matutina, Dresda.
- II. IOACHIMVS ERNESTVS, Ioh. Georgij Elect. fil. Marchio Brandeb. die 10. Iunij, St. V. mane inter h. 9. & 10. Colonia ad Suenum.
- III. MAXIMILIANVS, Caroli filius, Archidux Austriae, die 17. Nouemb. St. N. hora 9. m. 7. postmerid. Gratij in Stiria.
- III. IOHANNES, Friderici II. Daniae Regis filius, Dux Slesuigae & Holsatiae, 26. Iulij, St. V. Hadmerslebij.
- V. LVDOVICVS, Caroli filius, Dux Finlandiae & Sudermaniae, 8. Aprilis.
- VI. IOACHIMVS & ERNESTVS gemelli, March. Brandeb. Ioachimi Friderici March. B. filij, 13. April. Stylo V.
- VII. IOANNES, VVilhelmi filius, Dux B. & Luneburgensis, Medingae, 23. Iunij, Stylo V.

Obierunt:

- I. LVDOVICVS Palatinus Rheni Elector, 12. Octob. Stylo V. ætat. 44. Heydelbergæ.

II. MA-

- II. **MAGNVS** Dux Schlesiæ & Holsatiæ, frater Friderici II. Regis Daniæ in ditione sua Curonensi obiit die 18. Martij, St. V. æt. 43.
- III. **GEORGIVS ERNESTVS** Princeps & Comes Hennebergicus, die 24. Decemb. St. V. an. æt. 72. m. 7. in pago Henneberg, sepultus Schleusingæ. Hic fuit vltimus Comitū **HENNEBERGENSIUM**, cum quo & familia illa desijt, feudo Thuringis & Hassis aperto.
- IIII. **PHILIPPVS**, Philippi filius, Landgrafius Hassiæ, in arce Reinfels, 20. Nouemb. St. V.
- V. **CATHARINA**, Sigismundi Poloniæ Regis filia, coniunx Ioannis III. Regis Sueciæ, 17. Septemb. St. V. relicto vnico filio **SIGISMUNDO** Rege Sueciæ electo.
- VI. **LAZARVS SVVENDIVS** Baro Altæ Landisbergæ, qui nomini suo bellorū contra Turcas gestorum gloria & laude, fortitudine, celeritate, consilio, felicitate & solertia singulari memoriam immortalem ad omnem posteritatem comparauit, extinctus Catarrho suffocatio : die 27. Maij, ætatis 61. Moriens cauit ne cum Ceremonijs & pompa, sed simpliciter Christiano & Euangelico more sepeliretur.
- VII. **NICOLAVS** Cifnerus IC. & Iudicialis Camera Spirensis Assessor, C. S. E. die 14. Martij, anno ætat. 53. m. 11. d. 6. Heydelbergæ. Reus. in Iconib.
- VIII. **HVBERTVS GOLZIVS** Venlonianus, Herbipol. Ciuis Romanus & historicus celeberrimus, C. S. E. Brugis Flandrorum, in vigilia Annunciationis Mariæ, cum vixisset annos 56. m. 4. dies 24.
- IX. **ZACHARIAS** Vrsinus Vratiss. Siles. Theologus & Professor in schola Neapolitana Nemetum, C. S. E. die 6. Martij, hora 6. Vesp. Neapoli Nemetum, anno ætat. 49. Climatetrico,

rico, cum integrum semestre decubisset, & sa-
uissimos Colicæ dolores sustinisset, neq; ta-
men ab eo quisquam impetrare potuisset, vt
scriptiones & meditationes suas permitteret.

X. THOMAS Erastus Heluetius, ^{Am}ienensis, Medi-
cus & Philos. eximius, 31. Dec. et. 60. Basileæ.

Inductarum prorogatio inter RVDOLPHVM
II. Rom. Imp. & AMVRATEM III. Tur-
carum Imp. à Calend. Ianuarij anni huius vsq;
ad annũ 1593. videlicet ad annos 8. instituta.

BONNA Archiepiscopi Colonienſis oppidum,
Gebhardi Truchſesij præsidio munitum, cui
frater Carolus præerat, Ernesto Bauaro recens
per Collegium electo, à militibus præſidiarijs,
die 18. Ian. deditum est.

Hoc anno SILESIA vniuersa iussu Rudolphi II.
Imperatoris CALENDARIVM GRE-
GORIANVM recepit, præteritiq; dies 10. in
Ianuario: ita vt quintus huius mensis pro deci-
mo quinto numeraretur & scriberetur. Idem
fecit Lusatia, Bohemia & Moravia.

Princeps PARMENSIS, munitissimas Flandriæ
post Gandauum Vrbes, HYPERAS quidem
12. April. BRVGAS 25. Maij: DENDER-
MONDAM 17. Augusti, & VILVORDAM 7.
Septemb. nomine Regis Hispaniarum certis
conditionibus recepit, sancita omnium præte-
ritorum delictorum amnisiæ, modò Roma-
nam religionem restituerent, & obœdientiam
Regi legitimam deinceps præstarent. Hoc fa-
cto GANDAVVM quoque, primaria Flandriæ
vrbs, postquam varia grauissimæ obsidionis
incommoda pertulisset, & nulla ipsi (sœdera-
tis singulis in suo periculo occupatis) spes li-
berationis affulgeret, fame tandem coacta, Duci
Parmensi deditiõem fecit, & cum Rege in gra-
tiam redijt, 17. Septemb. St. N. Chron. Belg.

Ex Schola **ALTORFIANA** Senatus Nörimb. beneficio Imp. Rudolphi II. **ACADEMIAM** constituit, quæ solenniter introducta est die Petri & Pauli, qui dies antea scholæ natalis fuit.

BREDA Vrbs Brabantia, Principis **AVRAICI** hereditaria, Antuerpia Vicina, die 28. Iunij, Snà cum arce in Ducis Parmensis & Hispanorum potestatem peruenit. Chron. Belg.

CAMERACVM à **FRANCISCO** Alenconio die 18. Augusti occupatum: eiuq; gubernator **IOHANNES** Montlucius Dominus de Balygni constitutus.

IOHANNES Rex Sueciæ **NARVAM** Liunionæ portum celeberrimū & munitissimū, & **NARVAM** Russicam fluuiio à priore diremptam, duce **PONTO** de la Gardia 6. Septemb. expugnavit, & Iamagrodum ac Coporiam Russiæ arces ac prouincias eodem mense recuperavit, multaque alia Russiæ & Liunionæ loca occupavit.

MATTHIAS Archidux Austria intellectis Belgarum in Principem Alenconium studijs, & calamitates futuras in Belgico quasi prouidens, gubernatione se abdicauit, & die 29. Octob. Antuerpiā discessit.

ORDINES BELGICI generales ex prouincijs confœderatis, Brabantia, Flandria, Gelicia, Vltraiecto, Transisulana, Frisia, Hollandia & Seelandia, in Haga Comitibus collecti, **PHILIPPO** Hisp. Regi omnem obœdientiam & subiectionem renunciant: **FRANCISCVM** Alenconium Duce[m] Andegauensem gubernatorem & Dominum Belgici eligunt: & facti huius causas scripto edito publicè exponunt.

PAX in Gallia inter Henricum III. Gallia Regem, & reformatæ religionis defensores publicè confirmata & denunciata est.

TORNACVM, regionis Tornesium (olim Nerviorum) metropolim; Dux Parmensis, die 30. Nouemb. deditioe cepit, & presidio firmissimo munivit. Chron. Belg.

CHRISTOPHORVS Dux Megapolitanus nuptias celebrat Stockholmię in Suecia, cum **ELISABETHA**, filia Gustavi Regis Suecię, sorore Iohannis III. Regis, domumque eam ducens **VVismariam** redijt, die 18. Iulij.

ANNA MARIA, Ioh. Georgij Elect. Brandeb. filia, nupsit **BARNIMO** Duci Pomeranię, circa festum Michaëlis.

FRIDERICVS Comes **VVirtenbergicus** & **Mompelgartensis** nuptias celebrauit cum **SXBILLA**, Ioachimi Ernesti Principis Anhaltini filia, die 22. Maij, Stutgardię.

CHRISTIANVS, Iohannis Georgij Elect. Brandeb. filius, Marchio Brandenburgensis, nascitur die 30. Ianuarij, inter horam 4. & 5. pomeridianam, Colonia ad Suevum.

Obierunt:

- I. **IACOBVS** Archiepiscopus Treuirensis Elector, die 3. Iunij.
- II. **FRANCISCVS** I. Senior, Dux Saxonię, Angriuarię & **VVestphalię**, 19. Martij, ætat. 86. Buxtehudę.
- III. **CATHARINA** ex Ducum Megapolitanorū familia, vidua **FRIDERICI** III. Ducis Silię Lignicensis & Bregensis, Lignicij, 17. Novembris.
- IIII. **CHRISTOPHORVS** Princeps Transylvanię, Stephani Regis Polonię frater, Sigismundi Pater, &c. in Transylvania.
- V. **HVBERTVS** Languetus Burgundus, vir CL. & toto orbe Christiano inprimis notus: in quod (vt vir nobiliss. Philippus Mornæus Plexus in præfatione ad lectorem libri sui de

veritate religionis Christianæ inter alias de eo laudes refert) cum pietate doctrina, cum conscientia scientia, cum natura ars, cum disciplina deniq; rerum vsus, certauit, &c. die 30. Septembris, inter horam 3. & 4. post noctis medium, Antuerpiæ.

VI. IOHANNES Fichardus, Patricius & Syndicus Francofurtanus, IC. Clarissimus, C. S. E. Francofurti ad Mœnum, anno ætatis 70.

VII. IOHANNES BAPTISTA Hainzelius, inclytæ Rcipub. Augustanæ Consiliarius, die 25. Octobris, hora 10. cum dimidia meridiana, Augustæ Vindelicorum.

VIII. FRANCISCUS Portus Cretensis, Græcæ lingux in Academia Geneuensi Professor clarissimus, die 5. Iunij, hora 9. matutina, æt. 70. Genevæ Allobrogum.

IX. M. PETRUS Vincentius Vratissl. vir doctissimus, olim Augustæ Gorlicensiu Scholæ, postea verò Scholæ Vratisslau. Elisabethanæ Rector felicissimus, post noctis eius medium, quæ antecessit Calend. Octobris, an. ætat. 63. cum Scholis in annum 36. magna cum laude & fructu inseruiisset.

X. ANDREAS Zochius I. V. D. Consiliarius quondā Illustrissimi Principis Iohannis Marchionis Brandenburg. & Professor in Academ. Francofurtana, die 19. Februarij, ætat. 62.

XI. IOHANNES Marbachius, Theologus, & Ecclesiæ Argentinensis Pastor per annos 36. die 17. Martij, ætat. 60. Argentinæ.

XII. IOHANNES Gigas Northufanus Theologus, C. S. E. die 12. Iulij, cum vixisset annos 67. m. 5. Suidnicij Silesiorum.

XIII. ANDREAS Musculus Theologus, C. S. E. die Michaëlis, manè intra horam 7. & 8. æt. 67. Francofurti ad Viadrum.

FRAN-

52 FRANCISCVS ALENCONIVS Dux Andegauensis, Gallia Regis frater, in Belgicum advenit ex Anglia, & Antuerpiam ingreditur, die 19. Febr. ac magno cum triumpho, & omnium Ordinum laticia excipitur, & publicè declaratur DVX BRABANTIAE & Marchio Rom. Imperij: iuratur in eius verba, reijcitur Rex Hispania, & reijciuntur eius insignia, inq; eorum locum Gallica collocantur. Chron. Belg.

PAX inter STEPHANVM Regem Poloniæ, & IOANNEM BASILIUM Magnū Ducem Moscoviæ, intercessionem & operā Antonij Possevinii Legati Pontificij, celebris Iesuitæ, die 15. Ian. ad Zapolciam, exclusis Suecis, cōfecta est: qua vniuersam Liunionā Moscus Polono cessit, Velicolucā verò, & alias aliquot arces recepit.

VILHELMVS Princeps Aulicus à Ioanne Iauregio Cantabro die 18. Martij, globo sclopeti per &tramq; maxillam traiectus est. Sed euasit vita periculum, cum vulnus non esset lethale, & Galetudine restituta die 2. Maij primum in publicum redijt. Sicarius verò cæsus, ac in eo tumultu vicies aut tricies transfossus est. Chr. B. Schola HAILBRUNNENSIS in Franconia à Georgio Friderico March. Brandeb. 5. Aprilis, die suo natali aperta & fundata est.

AVDENARDVM Flandria ciuitatem mense Aprilis, & LYRAM oppidum totius Belgici munitissimum, Princeps Parmensis sub initium Augusti occupauit.

Die 12. Maij ingens Cometa conspectus est, versus meridiem caudam extendens, radijs quasi cristis sursum eleuatis, sed post dies 15. euauit.

COMITIA IMPERII prima Auguste Vindelicorum celebrat RYDOLPHVS II. Imperator, eoq; aduenit die 27. Iunij, & honorificentissimè à Romani Imperij Electorib. exceptus est.

Eodem tempore, durantibus adhuc comitijs, misit Pontifex Romanus **GRIGORIUS XIII.** Calendarij correcti exemplaria Augustam: receptaq; est emendatio ab ijs Imperij Statibus tantum, qui Pontifici addicti sunt. Iussit autem Papa in mense Octobri à 4. vsq; ad 14. Octob. præteriri dies 10. ita vt quartus mensis dies haberetur pro decimo quarto die vt æquinoctiorum ac solstitiorum dies reducerentur ad antiquas illas metas, quas in Concilio Nicenō determinarunt S. S. Patres.

Celeberrimum MAHVMETIS Amutatū HI. Turc. Imp. filij, 19. circiter annorum adolecentis, circumcisionis festum die 28. Maij ex Veteri Musulmanorum consuetudine institutum, inaudita seculo nostro pompa magnificentia, ceremoniarum solennitate & spectaculorum varietate 40. dierum intervallo peractum est, presentib. Constantinopoli maximorum propè totius orbis principum legatis, & potè **RV DOLPHI II.** Rom. Imp. **HENRICI III.** Regis Galliarum, **STEPHANI** Regis Polonia, Reipub. **VENETAE**, **MAHVMETIS** Hodabendis Regis Persarum, Regum Africanorum **MAROCI** & **FESAE**, **TATARORVM** Chamis, & **GISMVNDI** Principis Transylvania, Regulorum **MOLDAVIAE**, & **VVALACHIAE**, & aliorum, &c. Leonc. in Ann. Turc.

PHILIPPVS Rex Hispaniæ pugna nauali congressus cum **ANTONIO** Lusitano, obsidente Insulam S. Michaëlis, eum profligauit cum Gallis auxiliariis: sed non sine magna suorum clade victoriam obtinuit, die 26. Iulij.

Eodem die **GRVNEBERGA**, Ducatus Glogoviensis in Silesia ciuitas, patria mea dulcissima, tota incendio perijt.

IANICVLA VValachix Regulus, ob iniurias, quas

quas vicinæ nobilitati intulerat, in Stephani Regis Poloniæ gratiam à Turcarū Imp. Principatu spoliatus, dum in Vngariam per Pokucziam regni Poloniæ prouinciā profugere conatur, à Nicolao Iaslouecio Sniatyniensi præfecto iussu Regis Poloniæ capitur, & mense Augusto Leopoli in Russia capite plectitur. *Rembold. Heydenstein in lib. de bello Mosconit.*

PERSÆ copijs Georgianorum adiuti florentissimum **AMVRATIS** Imp. Turcici exercitum, cuius ductor fuit **OSMANES** Bassa, obsessis Taphlisy incolis auxilio missum, prope urbē prædictam, fortiter pugnando prosligant, & Victoriā unā cum prædā amplissimā potiuntur. *Leonclau. in Annal. Turc. Henr. Porsius in narratione de bello Persico.*

CHRISTIANVS Dux Saxonix, Augusti Electoris filius, nuptias Dresdæ celebrauit cum **SOPHIA**, Ioannis Georgij Electoris Brandenburgici filia, 29. Aprilis.

IOHANNES GEORGIVS, Georgij filius, Dux Silesiæ, Lignicensis & Bregensis, matrimonio sibi Bregæ iunxit **ANNAM**, filiam Christophori Ducis VVirttembergensis, die 10. Sept.

FRANCISCVS Dux Saxonix Laoburgensis nuptias secundas celebrauit, cum **MARIA**, Iulij Ducis Brunswicensis filia, die 11. Nouemb.

Nati sunt:

I. GEORGIVS, VVilhelmi filius, Dux B. & Luneburgensis, 17. Februarij.

II. ALBERTVS FRIDERICVS, Marchio Brandenburg. Ioachimi Friderici Administrat. Magdeb. filius, 29. Aprilis.

III. AVGVSTVS, Philippi Ludouici filius, Comes Palatinus Rheni, 2. Octobris.

Obierunt:

I. DANIEL Brendelius, Archiepiscopus Moguntinus & Elector.

- II. IACOBVS Princeps Hispaniæ, Philippi II. Regis Hispaniæ filius, natus ex ANNA Austria-
ci, Max. II. Imp. filia, 21. Nouemb. an. æt. 9.
- III. ELISABETHA, Philippi Hassiæ Landgra-
vij filia, Ludouici Elect. Palat. vxor, Frideri-
ci III. Elect. Palat. mater, die 14. Martij, æt.
43. Heydelbergæ.
- IIII. CAROLA Mompenseria, Ludouici Ducis
Mompenseri in Gallia filia, VVILHELMII
Principis Aurici coniux tertia, Pleuritide ex-
tincta 5. Martij, Antuerpiæ.
- V. FERDINANDVS ALVARES de Toletō,
Dux ALBÆ, qui in præcipuis bellis CARO-
LI V. & PHILIPPI filij legatus fuerat, & res
maximas astu & armis gesserat, die 12. Decem-
bris, an. æt. 92. (alij 79.) Vlyssibonæ in Por-
tugallia. *Chren. Belg.*
- VI. GEORGIUS Buchananus Scotus, Poëta ex-
cellens, versione Psalmorum Davidis vario
carminis genere felicissimè expressa, & descrip-
tione historiæ rerum Scoticarum clarus, die
28. Septembris, æt. 76. Edimburgi in Scotia.
- VII. LVCAS Lossius, qui annos amplius 50. fi-
deliter & feliciter in schola Luneburgensi pu-
bem literariam erudierat, an. æt. 76. die 8. Iu-
lij, Luneburgæ.
- VIII. IOANNES Bauhinus Ambianus, Medicus
& Chirurgiæ Doctor in vrbe Basilea clariss. &
felicissimus, 23. Ianuarij, ætat. 71: postquam
medicinam & Chirurgiam primò quidem in
Gallia, deinde in Anglia & Belgico aliquot an-
nis, tandem verò Basileæ 40. annorum spacio
feliciter exercuisset.
- 5553 FRANCISCVS ALENCONIVS Dux Bra-
bantia perfidè & fraudulenter Urbem ANT-
VERPIAM 7. Ianuarij (qua Belgii tum tem-
poris Stylo nouo Stentibus 17. fuit) ex inopinato
oppr.

opprimere, & regno Gallorum subijcere conatus est. Verum cives re animaduversa, Gallis ad forum &sq; plenis signis penetrantibus, & obrius quosq; interficientibus, se fortiter opponunt, eosque repellunt, & in fugam conuertunt. Ex partibus Gallorum caesi plures 1500. exceptis vulneratis, & postea ex vulneribus mortuis: capti circiter 2000. inter quos multi Comites, Barones, & Nobiles reperti fuerunt. Ex ciuibus fortissime pro salute patriae dimicantibus circiter 80. interfecti sunt. Chron. Belg.

Die 14. & 16. Ianuarij St. V. habitus est QVEDLINBURGI in Saxonia colloquium de VBIVITATE inter Theologos Brunsvicensis, & Theologos Electorum. Collocutores fuerunt D. TIMOTHEVS Kirchnerus, & D. TILMANNVS Heshusius.

Princeps PARMENSIS in Belgico duo Brabantiae oppida, Eyndhouiam, 23. Aprilis, & Diestam, 28. Maij, DVNKERKAM Flandriae urbem munitissimam & maritimam, die 16. Iulij, post Alenconij discessum, Item Neoportu, Vuernam & Dixmudam coepit, HYPERAS obsedit, & ZVTPHANIAM 23. Septemb. St. N. singulari Ioh. Baptistae Taxij, militiae Parmensis tribuni, astu & celeritate occupauit. Chron. Belg.

PHILIPPVS Rex Hispaniae Insulam S. Michaelis, Terceram, Pico, Fayal, Gratosam, Flores, Cuerno & reliquas Insulas AZORES vulgo nuncupatas, quas haecenus ANTONIVS Lusitanus occupauerat, recuperat, atq; ita regnum PORTVGALLIAE vniuersum in suam redigit potestatem, circa finem mensis Iulij, St. N.

ALEXANDER Princeps Parmensis impressione mense Octobri facta in VVASIAM, Flandriae pro-

prouinciā, Scaldi finitimā, arcem Rupelmondā Antuerpiæ vicinā, oppidāq; **HVLS TVM & AXELLAM**, permittā colonis incolūitate, nomine **PHILIPPI** Regis Hispaniæ, sub finem mensis eiūdem, & **ALOSTVM** quodq; Flandriæ urbem, circa initium Decemb. deditiōe cœpit. *Chron. Belg.*

OSMANES Bassa **SOMACHIAM** ad Siriani fines & alia loca Persis adempta occupauit. *Minadous in Histor. de bello Persico.*

MAHVMETES **CHEREI** Tatarorum Precopensium **Chamus** desertus à suis, & potissimum proditus à Prefecto Curia sua, à Turcis, iussu **AMVRATIS** Turcarū Imp. Quā cum duobus filijs eliso gutture strangulatus est, circa mensem Iulium: in cuius locum decreto Amurati **ISLAN** successus est. *Leonclau. in Annal. Turc.*

GEBHARDVS **TRVCHSESIVS** Archiepiscopus **COLONIENSIS** & Elector, liberum Religionis exercitium subditis permittit, & matrimonio sibi copulat **HAGNEN**, filiam Ioannis Georgij Comitis Mansfeldensis, Bonnæ, 4. Februar. St. N. Propterea à **GREGORIO XIII.** PP. excommunicatur & deponitur: & à Collegio eligitur **ERNESTVS**, Alberti filius, Bavarix Dux, qui armata manu Dioecesin occupauit.

LVDOVICVS Palatinus Rheni Elector nuptias secundas celebrauit Heydelbergæ cum **ANNA**, Ezardi Orientalis Frisiæ Comitij filia, nepte Gustani Regis Succorum ex filia Catharina, nata annos 16. die 2. Iulij, St. N.

VVILHELMVS Princeps Auaicus quartam uxorem duxit **LVDOVICAM**, Casparis Colignij Galliæ quondam Amiralij, Lutetiæ Parisiorum anno 72. &c. cœsi, filia, Comitissæ Teli-gnij

gnij eodem fato extincti viduā, nuptijs in Seelandia celebratis die 12. Aprilis.

FRIDERICO VVILHELMO Saxonie Duci SOPHIA Christophori Ducis VVirtenbergici filia à Ludouico fratre Vimariam adducta & in matrimonium tradita est. Nuptiæ celebratæ 5. Maij, Stylo V.

STEPHANVS Rex Poloniæ fratris sui Christophori filiam GRISELIDEM BATHOREAM in matrimonium dedit Dn. IOHANNI ZAMOYSCIO, summo regni Polon. Cancellario, mense Maio.

Nati sunt:

- I. CHRISTIANVS Dux Saxonie, Christiani Electoris filius primogenitus, & patris nomen referens, 23. Septemb. Stylo V. hora 4. matutina, Dresda.
 - II. IOACHIMVS ERNESTVS, Ioh. Georgij Elect. fil. Marchio Brandeb. die 10. Iunij, St. V. manè inter h. 9. & 10. Colonia ad Suenum.
 - III. MAXIMILIANVS, Caroli filius, Archidux Austria, die 17. Nouemb. St. N. hora 9. m. 7. postmerid. Gratij in Stiria.
 - III. IOHANNES, Friderici II. Danie Regis filius, Dux Slesvige & Holstiae, 26. Iulij, St. V. Hadmerslebij.
 - V. LVDOVICVS, Caroli filius, Dux Finlandiae & Sudermaniae, 8. Aprilis.
 - VI. IOACHIMVS & ERNESTVS gemelli, March. Brandeb. Ioachimi Friderici March. B. filij, 13. April. Stylo V.
 - VII. IOANNES, VVilhelmi filius, Dux B. & Luneburgensis, Medinga, 23. Iunij, Stylo V.
- Obierunt:
- I. LVDOVICVS Palatinus Rheni Elector, 12. Octob. Stylo V. ætat. 44. Heydelbergæ.
 - II. MA-

- II. MAGNVS Dux Schlesuicensis & Holsatiae, frater Friderici II. Regis Daniae in ditione sua Curonensi obiit die 18. Martij, St. V. æt. 43.
- III. GEORGIVS ERNESTVS Princeps & Comes Hennebergicus, die 24. Decemb. St. V. an. æt. 72. m. 7. in pago Henneberg, sepultus Schleusingæ. Hic fuit vltimus Comitū HENNEBERGENSIUM, cum quo & familia illa desijt, feudo Thuringis & Hassis aperto.
- IIII. PHILIPPVS, Philippi filius, Landgrafius Hassiae, in arce Reinfels, 20. Nouemb. St. V.
- V. CATHARINA, Sigismundi Poloniae Regis filia, coniunx Ioannis III. Regis Sueciae, 17. Septemb. St. V. relicto vnico filio SIGISMUNDO Rege Sueciae electo.
- VI. LAZARVS SVVENDIVS Baro Altae Landisbergæ, qui nomini suo bellorū contra Turcas gestorum gloria & laude, fortitudine, celeritate, consilio, felicitate & solertia singulari memoriam immortalem ad omnem posteritatem comparauit, extinctus Catarrho suffocatiuo: die 27. Maij, ætatis 61. Moriens cauit ne cum Ceremonijs & pompa, sed simpliciter Christiano & Euangelico more sepeliretur.
- VII. NICOLAVS Cifnerus IC. & Iudicialis Camerae Spirensis Assessor, C. S. E. die 14. Martij, anno ætat. 53. m. 11. d. 6. Heydelbergæ. Reusn. in Iconib.
- VIII. HVBERTVS GOLZIVS Venlonianus, Herbipol. Ciuis Romanus & historicus celeberrimus, C. S. E. Brugis Flandrorum, in vigilia Annunciationis Mariae, cum vixisset annos 56. m. 4. dies 24.
- IX. ZACHARIAS Vrsinus Vratiss. Siles. Theologus & Professor in schola Neapolitana Nemetum, C. S. E. die 6. Martij, hora 6. Vesp. Neapoli Nemetum, anno ætat. 49. Climacterico,

rico, cum integrum semestrem decubisset, & gravissimos Colicæ dolores sustinisset, neq; tamen ab eo quisquam impetrare potuisset, ut scriptiones & meditationes suas permitteret.

X. THOMAS Erastus Helvetius, Basiliensis, Medicus & Philos. eximius, 31. Dec. æt. 60. Basileæ.

Inductiarum prorogatio inter RUDOLPHUM II. Rom. Imp. & AMVRATEM III. Turcarum Imp. à Calend. Ianuarij anni huius usq; ad annũ 1593. videlicet ad annos 8. instituta.

BONNA Archiepiscopi Colonienſis oppidum, G. bhardi Truchsesij præsidio munitum, cui frater Carolus præerat, Ernesto Bauaro recens per Collegium electo, à militibus præsidiarijs, die 18. Ian. deditum est.

Hoc anno SILESIA vniuersa iussu Rudolphi II. Imperatoris CALENDARIVM GREGORIANVM recepit, præteritiq; dies 10. in Ianuario: ita vt quintus huius mensis pro decimo quinto numeraretur & scriberetur. Idem fecit Lusatia, Bohemia & Moravia.

Princeps PARMENSIS, munitissimas Flandriæ post Gandauum Vrbes, HYPERAS quidem 12. April. BRVGAS 25. Maij: DENDERMONDAM 17. Augusti, & VILVORDAM 7. Septemb. nomine Regis Hispaniarum certis conditionibus recepit, sancita omnium prætorum delictorum amnistiæ, modò Romanam religionem restituerent, & obœdientiam Regi legitimam deinceps præstarent. Hoc facto GANDAVVM quoque, primaria Flandriæ vrbs, postquam varia grauissimæ obsidionis incommoda pertulisset, & nulla ipsi (foederatis singulis in suo periculo occupatis) spes liberationis affulgeret, fame tandem coacta, Duci Parmensi deditiõem fecit, & cum Rege in gratiam redijt, 17. Septemb. St. N. Chron. Belg.

TAVRICAE CHERSONESI partem *Ba-realem*, quae **TATARORVM** *Preopensium* sedes iam aliquot seculis fuerat, **OS MANES** *Bassa* ex Persico bello per Colchidem & Pontum Euxinum, mense Maio occupauit, & **Ta-**
uris antea *libris* & *indomitis*, *Turcarumque* socijs, sibi subiectis, in *Provincia* formā redegit.

I V L I V S Dux Brunsvicensis coepit aedificare & extruere prope arcem **V V** *Volferbytum* ciuitatem, quam nominauit à patre **HENRICO** **HENRICO** **POLIN** (*Henrichstadt*) cui etiam concessit multa priuilegia, quae publice **Helmstadij** excusa sunt, 12. Aug. St. V.

AUGVSTAE *Vindelscorum* turba inter *Senatum* & *Confessionis Augustanae* socios *Calendarij* *Gregoriani* causā orta, die 14. Iunij, St. N. *rursum* sedata, & *pax* constituta est.

T V R C A E exercitu 10000. *Carniolae* fines ingressi, die 24. Octob. St. N. grauissimam impressionem fecerunt, & plurima oppida, vicos & pagos exusserunt ac diripuerunt, multis vtriusque sexus incolarum captis, & cum praeda optimā abductis: quos Christiani copijs suis in reditu affecuti, ad *Slunum* *Croatiae* oppidum captiuis liberatis 26. Octob. is profligarunt. *Leonclau.* in *Annal. Turc.*

S A D I T *Tatarorum* *Preopensium* *Chamios*, **M A H V M E T I S** *Cherei*, à *Turcis* anno praecedenti strangulati, filius, *Amuratis* *Turc. Imp.* iussu patrum suum **I S L A N E M** regno expulit, qui etiam paulo post anno *nm. rum* 1587. legatos in *Polonia* in noui Regis electione habuit, regnumque per illos ambijt.

P H I L I P P V S, *Philippi II. Regis Hispaniarum* filius *Græcus*, ritu Pontificio creatur generalis Princeps *Hispaniarum*, die 12. Nouemb. St. N. Nati sunt:

I. HEN-

- I. **HENRICVS FRIDERICVS**, *Vvilhelmi Auarici Principis filius*, 28. Febr.
 II. **FRANCISCVS IVLIVS**, *Francisci fil. Dux Saxon. Laoburg.* 13. Septembris.

Obierunt:

- I. **IOHANNES BASILIVS**, Magnus Dux Moscouie & Russorum Imperator, qui totos 25. annos grauissimè & crudelissimè Liouoniam afflixerat & vastârat, die 28. (alijs 26.) Martij, St. N. cùm vixisset an. 56. m. 7. Huic vnanimi procerū vulgiq; consensu electus, 28. Iunij, successit filius **THEODORVS**, æt. 22.
 II. **ERICVS** Dux Brunsvicensis, *Erici filius*, qui magnam vitæ partem extra patriâ in Belgio, Italia & Hispania consumpserat, tandem an. ætat. 56. die 7. Nouemb. St. N. Papiæ in Italia obiit.
 III. **FRANCISCVS** Andegauensis Dux **ALENCONIVS**, frater Regis Galliz, die 10. Iunij, St. N. 31. Maij, St. V. circa meridiem, in castello S. Theodori in Gallia, non sine suspitione veneni, æt. 29.
 IIII. **VVILHELMVS** Princeps **AVRAICVS** & Comes Nassouius, Belgici gubernator, Heros ac bellator fortissimus, Delphis tribus globis venenatis, per sicarium Balthasarem Gerhartum Burgundum traiectus, die 10. Iulij, St. N. vel 30. Iunij, St. V. secunda hora post meridiem, cùm vixisset annos 51. m. 2. d. 27. placidè expirauit. In huius locum ab Ordinib. Belgici confœderatis gubernator Hollandiæ, Scelandiæ, Frisiæ, & Ultraiecti, & supremus Amiralus, constitutus est filius **MAVRITIVS**, cui materni nomen & animum referens, annorum tum temporis 19. adolescens, eiq; legatus adiunctus, **PHILIPPVS** Comes ab Hohenlohe, mense Augusto. *Chron. Belg.*

- V. SIGISMUNDVS Rybischius, aliquot Imperatorum Consiliarius, sapientia, eloquentia, autoritate, doctrina & virtute nobilissimus, die 17. Aug. St. N. æt. 55. Vratislaviz.
- VI. CAROLVS SIGONIVS Mutinensis, Orator & Historicus excellentissimus, C. S. E. obiit circa autumnum, Bononiæ in Italia.
- VII. IOANNES SAMBVCVS, D. Maximiliani II. & Rudolphi II. Augg. Imp. Consiliarius & Historicus, scriptorum vtilissimorum elucubratione optumè de Repub. literaria meritis, apoplexia extinctus Viennæ Austriæ, 13. Iunij, St. N. hora 10. antemeridiana, an. æt. 53.
- VIII. ABRAHAMVS BVCHOLZERV, Theologus & Chronologus, & Indicis huius autor, postquam in veritate Chronologica & certa annorum supputatione inuestiganda & inveniendâ, totos an. 17. labores immensos exantillasset, & paulò ante obitum primâ Operis maioris partem in lucem edidisset, atq; ita scriptis suis $\kappa\omicron\lambda\epsilon\phi\omega\nu\alpha$ imposuisset, morte quidem immatura, sed felici & beata, vitam suam in his terris clausit, die 14. Iunij, St. N. æt. 54. M. 8. d. 7. Freistadij Silesiorum.
- IX. CASPARVS Hoffmannus Leoberg. Siles. Medicus doctissimus ac peritissimus, & Electoris Brädeburgici Archiaterus, Coloniz ad Suevum, die 1. Aug. St. V. æt. 55.
- X. MARTINVS Henricus Saganensis, Theologus & Professor Acad. VViteberg. die Lucæ Euangelistæ, St. V. VVitebergæ.

5555

Sub initium huius anni RIGAE in Lihonia turbulenti motus ob Calendarij mutationem excitati, & restituto Veteri Calendario, rursus aliquantum sedati sunt.

1585

In IAPONIA amplissima Orientis Insula, longè ultra Indiam & Sinarum regiones (ad grad. long.

long. 180. latit. 35.) sita, & in 60. principatus distributa, FRANCISCVS Bungi & PROTASIVS Arimanorum Reges, & BARTHOLEMAEVS Onuranorum Princeps, ad religionem Christianam superiorib. annis per Iesuitas adducti, ineunte anno 1582. Legatos ad Rom. Pontificem amandarunt: qui eo anno Malacam & Goam: altero circumnavigata Africa in Lusitaniā, ineunte hoc anno Romam appulerunt, vbi 23. Martij, St. N. GREGORIO XIII. Pōtifici paulō ante ipsius obitum literas reddiderunt: & orationem quæ extat, à Caspare Consilio Lusitano nomine eorum pronuntiātam, habuerunt: Die verò 17. Augusti iterum in Indiam sese contulerunt.

BRUXELLAE & MECHLINIA Brabantia Erbes fame tandem domita, prior quidem 13. Martij, posterior verò 19. Iulij, St. N. Duci Parmensi ceris conditionib. se dedant, & à Rege Hispania in gratiam recipiuntur.

NOVES IVM Collegij Ecclesia Coloniensis oppidum ad Rhenum, die 25. Aprilis, St. N. astu & industria **ADOLPHI** Comitiss Morsersis, Gebhardo Archiepiscopo exuli fauentis, occupatum, direptum ac diutius anno defensum est.

NEOMAGVM Geldria Metropolis & **DRVSOBVRGVM** (vulgò Duisburg) eiectione Ordinum presidij, ad Philippi Regis Hispania obedientiam redierunt mense Martio.

Illustriss. Princeps ac D. D. **IOACHIMVS ERNESTVS** Anhaltinus hoc anno absoluit illustre Gymnasiū **SARVESTANVM**, in cuius inauguratione habita est Oratio à viro Cl. D. **GREGORIO** Berſmanno, primo Gymnasij illius Rectore, die 21. Iunij, St. V.

HERBORNENSE Gymnasium ab Incltyto & generoso D. D. **IOANNE** Comite Nallouio mu-

nificentia singulari, sumptuque non exiguo aperitur: Professorib. omnium facultatum stipendia constituuntur: & post decennium, maioris commoditatis docentium & discipulorum causa, SIGENAM schola transfertur.

HENRICVS III. Rex Galliz NOVVM init FOEDVS cum CAROLO Cardinale Borbonio, & HENRICO Guisio, ceterisque Principibus confederatis, cōtra HENRICVM Navarræ Regem & Hugonottos, omnibusq; reformatarum Ecclesiarum ministris mandat, ut intra mēsis spatium regno excedant. Ceteris regni Gallie subditis deliberandi tempus permittit vsq; ad Ianuariū, intra quod (iuxta edictum die 18. Iulij promulgatum) vel ad Pontificiam religionem redeant, vel Gallia excedant. Cause huius confederationis in Apologia edita extant: unde illas Lector petere poterit.

ANTVERPIA Brabantie Vrbs, Belgici ac Europe totius Emporium splendidissimum, postquā **ALEXANDER Farnesius Dux Parmensis** Regis Hispaniarum Legatus, totum fere annum Scaldis fluvij navigationem ipsi intercluserat: tandem fame & vulgi pacem flagitantis tumultibus coacta, ad Regis Hispaniarum obediētiā rediit, ac Duci Parmensi, die 17. Augusti, St. N. mediocrib. conditionibus sese dedit.

ELISABETHA Anglia Regina in tutelam ac defensionem suam **HOLLANDOS** ac **SEELANDOS** recipit, iisdem circiter decem milia Anglorum auxilio mittit, & Vrbes maximas regno suo oportunas praesidijs munit.

FRANCISCVS DRACVS Eques Anglus, rei navalis peritissimus, classe viginti quinque navium (qua 2300. milites precipue classarij continebantur) comparata, iussu & auspicijs **ELISABETHAE** Reginae Angliz in **INDIAM** Occiden-

cidentalē, ad intercipiendam nimirū ditissimam Hispanorum clauē ex Peruanis Insulis aduenientem, viresq; illorum distrahendas, expeditionem suscepit, & Plimuthe Angliæ portu soluit die 12. Septembris, St. V.

SIXTVS V. Pontifex publico Senatus Cardinalium decreto **HENRICVM** Regem Nauarræ & **HENRICVM** Principem Condum, tanquam hæreticos excommunicat, & inhilabiles ad successionem Coronæ Gallicæ declarat: ac omnia eorum regna, ditiones & bona subditis, à iuramento obediētiæ absolutis, prædæ exponit, & Galliæ Regi ac cæteris confederatis executionem mandat, die 21. Septemb. Qui illi rursus scriptum opposuerunt.

LEGATI Regis Sueciæ, inter quos erat **PONTVS** de la Gardia, fortissimus ac præstantissimus heros, ac felix exercituū regni Sueciæ Imperator, cum in annosa nauicula Naruam fluuiū traicere vellent, & aliquot machinas campestres, medio fluuiō iam traiecto, exploderēt, nauicula ex machinarum tonitru fatiscēte, naufragiū passi, & 18. homines submersi sunt: inter quos etiam fuit Pontus de la Gardia, die 5. Nouemb. St. V.

Hoc anno pestis maximè grassata est Vratislauia Metropolis Silesia, Gorlicij in Lusatia, & in Bohemia. Idem accidit Basilea, & in quibusdam Misnia & Saxonia locis.

TURCÆ mense Augusto anni huius, **OSMANE** Bassa duce, cum **PERSIS** propè **TAVRISIVM** pralio acerrimo toto triduo trinoctioque continuato conflixerunt, cuius hic finis fuit: vt octoginta Turcarum millib. (ctsi non sine mediocri Persarum clade) cæsis, **MAHVMETES** Bassa Carahemidanus, & Bassa Trapezuntinus, cum magno militum veteranorum Turcicorū

numero, occubuerint, & Taurisium ex faucibus
eorundem ereptum fuerit. Leonclau. in Annal.
Turc. *Mitadous in hist. de bello Persico.*

*It. ipso anno MAHVME TES Hodabendes Ma-
gnus Persia Rex legatos. & dona preciosissima
misit ad PHILIPPVM Regem Hispania, ami-
ssam & fœdus contra Turcas ab eo postulans.
Idem fecit AMVRATES Turc. Imperator.*

BELLVM à Turcis æstate huius anni aduersus
MARONITAS & DRVSOS, populos bellicæ
rei studijs addictos, ad montem Libanum, non
procul ab vrbe Syriæ Phœnices Tripoli (qui
se profitentur esse reliquias illorum Occidēta-
lium Christianorum, quos anno 1096. GO T-
FRIDVS Bilonæus Lotharingæ Princeps, in
terram sanctam ad eam recuperandam cduxit,
& horum vsus operâ, tam Hierosolymis, quàm
reliqua Palæstina anno 1099. potitus fuit) ha-
bitantes, gestum est. Cùm enim anno 1573.
hos populos SELTVS sub iugum mittere, sed
fuitrà, conatus fuisset, Turcis libertati & for-
tunis eorum insidiantibus, tandem vndecimo
post anno ab IBRAHIME Bassa, Aegypti Beg-
lerbego, domiti & subacti sunt, annis 489. elap-
sis, postquam in terram sanctam venerant. Le-
onclau. in Annal. Turc.

VIRGINIA noui Orbis ad septentriones obuersi
prouincia, navigatione ANGLORVM à RI-
CHARDO Greinville Equestis ordinis viro eo
in Coloniam deductorum, hoc anno sumptib.
Dn. VVALTERI Raleigh Equitis Angli, &c.
ex auctoritate ELISABETHÆ Regina Angliæ
reperita & detecta est. Aer huius loci sanus
est ac temperatus: soli verò ea obert. u, & ar-
bores, fructus, frumenta, legumina, herbas &
radices varij generis producat, & sylvarum ac
fluminum amenitate, & animalium quadru-
pedum

pedum, auium & piscium copia & varietate abundet. Vita barbaræ huius gentis tantum consistit in Venat. one cernuorum & Ursorum, quorum ibi magna est copia, & in piscium captura. Piscibus crati lignea impeditis, & ita ad ignem assatis, & carne cum fructibus in vase figulino aqua repleto, simul elixa pro cibo, aqua vero pro potu utuntur: & adeo sobrie ac temperanter vivunt, ne aliquam repletionem nimia natura sibi inferant: & inde morbum sibi attrahant. Ac quamvis instrumentis ferreis, aut alijs nostris similibus destituuntur: tamen rationem norunt: qua Cymbas, arcus, sagittas, & id genus alia ad usum necessaria sibi comparare possunt. Vestes illis sunt chlamides e cervinis pellibus parata: quibus medium corpus inuoluunt: reliquis partibus nudi, magnitudine inter se differentes, sicuti & in alijs regionibus. Opibus acquirendis nusquam inhiant: sed sua sorte contenti amicè simul vivunt, ex illis, qua munificus Deus illis elargitur. Religionem quod attinet: Deos multos credunt, diuersorum tamen generum & ordinum: Unum solum primum & magnum Deum, qui ab aeterno fuerit: quique (ut ipsi asserunt) mundum conditurus insensibilem creauerit alios Deos primarij ordinis: Et essent tanquam media & instrumenta ipsi subseruientia, cum ad creationem, tum ad gubernationem: deinde Solem, Lunam & Stellæ, tanquam semideos & instrumenta alterius ordinis præcipua. Aquas primum omnium factas, & ex ijs Creaturas omnes visibiles ac invisibiles conditas dicunt. Existimant quoque mulierem primum fuisse creatam: qua ex vnius ex Dijs congressu conceperit & liberos genuerit: Unde se originem ducere perhibent. Quot vero secula inde præterierint, ignorant. Cumq; omnes Deos naturam huma-

nam habere putent: imaginibus humana forma illos exprimunt: & ex ligno fabricatos varijs coloribus exornant. Hac idola lingua sua *KEVVASOVVQR* appellata pro Dijs habent: & illi propriam ades sine templa dicant, in quibus fiunt preces, cantus, & per multos dies oblationes. Animam à corpore solutam, statim transferri credunt secundum opera qua fecit, vel ad Deorum sedes, ad perpetuam felicitatem, vel ad ingentem fossam (quam in extremis mundi finibus versus Occidentem sitam esse consent) ad perpetuum ignem. Principes & Sacerdotes huius regionis à plebeis summo habentur in honore: & fures quoque, machi, & alij scelerati, vel multa, vel morte, aut verberibus pro delicti magnitudine, debita seueritate puniuntur. Ex Anglia in hanc provinciam iter tam facile est, ut iter in anno quocumque tempore absolui possit. Qui plura hisce de rebus cognoscere volent: ij consulant Narrationem rectam de commodis & ritibus incolarum Virginia, à Thoma Harioto Anglo descriptam, & Francofurri ad Mœnum editam.

IOHANNES III. Rex Succie, GVNILLAM, præcipue nobilitatis virginem, pietate & ingenio præstantem, Ioannis Bielkij filiam, Menſe Februatio coniugem duxit.

CAROLVS EMANVEL Dux Sabaudie nuptias celebravit cum Catharina, Philippi Regis Hispanie filia, Saragoſæ in Hispania, 10. Martij, St. N.

LVDOVICVS Dux VVirtembergicus, die 10. Martij, St. V. coniugio ſibi iunxit **VRSVLAM**, Georgij Iohannis Comitum Palatini Lucelſtenij filiam, Sturgardie.

IOHANNES VVILHELMVS, VVilhelmi senioris Ducis Iuliacenſis filius vnicus, relicta Monafterienſis Diocceſis administratione, **IACOBAM**,

BAM, Philiberti Marchionis Badensis filiā, in Ducis Bauariæ Gynecæo educatam, coniugem duxit, Dusseldorpij, die 6. Iunij, St. N.

HENRICVS IVLIVS Dux Brunsvicensis, Iulij filius, Halberstadensis Episcopus, cum DOROTHEA, Augusti Electoris Saxoniz filia, nuptias in arce Guelphorū celebrauit, die 26. Septemb. St. V.

CAROLVS Dux Olsnensis & Munsterberg. in Silesia nuptias celebrauit cum ELISABETHA MAGDALENA, Georgij Ducis Silesiz Lignic. & Bregensis filia, Bregæ, 30. Septemb. St. N.

ERNESTVS FRIDERICVS, Caroli filius, Marchio Badensis & Hochbergenfis, matrimonium iniit cum ANNA, Ezardi Comitis Frisiz Orientalis filia, Ludouici Electoris Palatini vidua, 21. Nouemb. St. V.

IOHANNES GEORGIVS, Christiani Electoris filius, cui materni nomine insignitus, nascitur 5. Martij, St. V. hora 10. Vespertina, Dresde.

Obierunt:

I. GREGORIUS XIII. Pontifex Romanus, die 10. April. St. N. anno æt. 80. cū sedisset an. 12. m. 10. d. 27. In eius locū creatus SIXTVS V. antea Felix de Monte alto dictus, natione Calaber, 24. Aprilis.

II. HENRICVS Archiepiscopus Bremensis, Osnabrugensis & Paderbornensis, Dux Saxoniz Laoburg. Francisci Senioris filius, die 20. April. St. V. an. æt. 35. In eius locum à Collegio Bremensi electus est IOANNES ADOLPHVS, Adolphi filius, Dux Holsatiz.

III. ANNA, Christiani III. Regis Daniæ filia, coniunx Augusti Electoris Saxoniz, 1. Octob. St. V. an. æt. 53.

III. MARTINVS Gerstman LL. Doctor, patritia

- tria Boleſſauienſis, ex vetuſta & honeſtiſſima
ciuium eius oppidi in Sileſia familia oriundus,
vir doctiſſimus & ſapientiſſimus, E P I S C O -
P V S V R A T I S L A V I E N S I S, die 22. Martij,
St. N. ætat. 38. Niſſæ: Cùm Episcopatu præ-
ſuiſſet an. 13. In locum Episcopii huius defun-
cti à Collegio Vratiflauienſi ſurrogatus eſt,
Dn. ANDREAS Ierinus, natione Sueuus, Ca-
nonicus & Decanus Vratiflauienſis, & Theo-
logiæ D. 1. Iulij, St. N.
- V. IOANNES CRATO à Craſſtheim, Med. D.
& trium Imppp. FERDINANDI I. M A X I -
MILIANI II. & RVDOLPHI II. Conſiliari-
us & Archiater per annos 26. die 24. Octob.
St. N. an. æt. 67. Vratiflauiæ.
- VI. CHRISTOPHORVS Herdeſſianus IC. ma-
gninominis, & Reipub. Norimbergeniſis Con-
ſiliarius, C. S. E. 22. Decemb. St. V. ætat. 62.
Norimbergæ.
- VII. IOHANNES Bodinus Andegaueniſis (olim
Franciſci Ducis Alenconi j Cancellarius) cuius
erudiſſima extant ſcripta, die 10. Martij, St.
N. æt. 68. Laoduni Veromanduorum.
- VIII. MARCVS ANTONIVS Muretus Gallus,
IC. Orator & Philologus, C. S. E. menſe Iu-
nio, æt. 60. Romæ, cùm ibidem publicè docu-
iſſet annos 21.
- IX. LVDOVICVS Lauaterus, Theologus Tigu-
rinus & Hiſtoricus, 15. Iulij, St. V. Tiguri.
- X. ANDREAS Freyhubius Sprottanus, Theo-
logus olim Lipſenſis, Serueſtæ.
- XI. BARTHOLEMAEVS Schönborn VVite-
berg. Medicus & Philoſophus inſignis, Serue-
ſtæ, 24. Iunij, St. V. an. æt. 56.
- XII. FRIDERICVS VVidebramus, Theologus,
C. S. E. die 2. Maij, St. V. intra 5. & 6. horam,
æt. 53. Heydelbergæ.

XIII. VVOLF GANGVS Meurerus Aldenburg.
Med. & Professor in Acad. Lipsensi celebris,
C. S. E. 6. Februarij, St. V. cūm vixisset annos
72. Lipsiæ.

XIII. AMBROSIVS Lobvasser IC. & Ducis
Borussiæ Consiliarius, Odis Psalmodicis Ver-
naculis clarus, 27. Nouemb. St. N. æt. 71. Re-
giomonti Borussorum.

XV. SIMON Sulcerus, Theologus Basiliensis, &
Ecclesiæ ibidem per annos 33. pastor, C. S. E.
die 22. Iunij, St. V. æt. 77.

XVI. PETRVS Ronfardus Vindomienfis, Gal-
lorum Poëtarum Princeps, obiit maximo eru-
ditorum in Gallia dolore, die Veneris 27. De-
cembris, St. N. æt. 61. completo, Lutetiæ. Bo-
issardus lib. 2. Iconum.

XVII. M. IOANNES Schöllerus Aemilianus
Senior, Poëta Laureatus & Professor Academ.
Francofurtanæ ad Viadrum, die 3. Iulij, St. V.

1556

ROBERTVS Dudley Lycestræ Comes, Hollā-
diæ, Scelandiæ & prouinciarum & nitarum gu-
bernator generalis, nomine Regina Angliæ publi-
co edicto cōstituitur Calend. Febr. St. V. Chron.
Belg.

1586

Mense Martio Mompelgarti consensu FRIDE-
RICA Principis VVirtenbergici institutum est
colloquium inter THEODORVM Bezam, Ec-
clesiæ Geneuensis Doctorem, & IACOBVM
Andream Th. D. & Acad. Tubingensis Cancell.
in quo de quinque potissimum religionis capi-
tibus controuersis disputatum, sed rursus in-
fecta pace discessum est.

CONSENSVS maturus sine Concordia in Reli-
gionis Christiana capitibus inter Ecclesiæ Ma-
ioris & Minoris POLONIAE, Russia, Lithua-
niæ, Samogitia, quæ iuxta Confessionem Augu-
stanam, fratrum Bohemorum, & Helueticam,
aliquo

aliquo modo inter se dissentire videbantur, facta in Synodo, & typis in publicum edita est.

FRANCISCUS DRACVS, Anglicæ classis præfectus, à Regina Angliæ, anno præterito ad Hispaniæ littora & Americam versus missus, capto mense Nouembri **PROMONTORIO VIRIDI**, totam S. Dominici Insulam **HISPANIOLAM** ineunte Ianuario, & paulò post **CARTHAGENAM** in terra Firmia (Hispanis ope incolarum, quibus datis donis libertatem promiserat, cæsis) occupauit: naues in portu plurimas pecunia & mercimonijs onustas intercepit: oppida ac reliqua Insulæ castra & propugnacula diripuit, & tormenta bellica 242. auxit. Postquam verò in toto illo noui Orbis pelago aliquot mensium spacio libere vagatus esset: & sub finem mensis Maij **ARCEM S. AVGVSTINI** in terra Florida cœpisset, die 6. Augusti, St. V. viginti tribus nauibus prædam ingentem continentibus in Angliam reuersus est. *Chron. Belg.*

CONSTANTINOPOLI nebula quædam obscura mense Iunio exorta fuit: quæ desinente locustis pluit, quæ folia arborum, fructus & gramina vndiq; absumpserunt. *Leonclau. in Annal. Turc.*

GRAVAM (die 7. Iunij) & **VENLONAM** (die 28. eiusdem mensis) oppida Geldriæ munitissima, Dux Parmensis occupauit. *Chron. Belg.*

NOVESII obsidio ab **ERNESTO** Archiepiscopo Colonienſi capta, sed ob annonæ inopiam, alijsq; de causis relicta est, quod tandè die 26. Iulij à Duce Parmensi & Hispanis rursum oppugnatum, captum, & plerisq; militib. ac ciuib. trucidatis, cœrumq; præfecto Hermanno Frederico Clodio ex fenestra suspensio, direptum, incendijsq; deformatum est. *Chron. Belg.*

FRIDERICVS Rex Daniæ, CHRISTIANVS Elector Saxonie, & socr illius IOANNES GEORGIVS Elector Brandenburg. & huius filius IOACHIMVS FRIDERICVS Administrator Archiepiscopatus Magdeburg. IOANNES CASIMIRVS Palatinus Elector, Legati HENRICI Regis Nauarræ, ELISABETHÆ Reginae Angliæ, IACOBI Regis Scotiæ, alijsque Duces SAXONIAE & POMERANIAE, &c. die 18. Iulij, St. V. Lunæburgi conuenerunt. Quo conuentu finito, IACOBO Segurio Pardeliano, Regis Nauarræ Legato, potestas conscribendi milites data est.

Pestis hoc ipso anno grassata est in Turcia, Vngaria & Austria.

Circa initium Septembris St. V. cōspiratio Nobilium aliquot Anglorum instinctu MARIAE Scotiæ aduersus reginam Angliæ ELISABETHAM facta, detecta & literis Reginae Scotiæ prolatis confirmata est. Nobiles coniurati quatuordecim die 20. & 21. Septemb. supplicio proditoribus debito, in suburbio Londinensi affecti, & quadrifariam dissecti sunt. Regina verò Scotiæ turris Londinensis carceri imposita est, in quam principes viri, ultimo supplicio adliciendi, conijci solent.

DRVSOBVRGVM Vel *Duisburgum* in Comitatu *Zurphania* à ROBERTO Dudleyo Comite *Lycestrio*, die 12. Septembr. St. N. deditione captum. *Chron. Belg.*

ITALIA hoc anno magna fame pressa est. Idem accidit *Vngaria*, *Flandria*, *Brabantia*, *Lotharingia*, & *Suecia*.

Circa mensem Octob. Comes *Arraniæ* & *Farnhurstius Baro*, Scotti, à regni Scotiæ Senatu proscripti, adductis secum 3000. syluestribus Scotis, in *HYBERNIAM* irruunt, omnem illam

lam regionem deuastaturi, sed à RICHARDO Binghamo viro bellicosissimo nobili clade adfecti, & omnes ferè internecione sublatis sunt.

Sub finem anni huius, mense nimirum Decembri, Croatinis in finibus, aliquot Turcarum millia à Christianis numero longè imparibus caesa fuere. Perijt inter alios Bassa Bosnensis frater, cuius caput à cervice recisum & cum captiuis quibusdam ad ERNESTVM Archiducem Austria missum fuit. Leoncl. in Annal. Turc.

AVGVSTVS Elector Saxonix Sexagenarius nuptias secundas, cù HAGNE HEDVIGE, tredecim annorum puella, IOACHIMI ERNESTI Principis Anhaltini filia, Desslaur 3. Ian. St. V. celebrauit: & CASPARVM Peucerum Medicum Excell. Philippi Melancthonis generum, ex carcere duodècim annorū, intercessione Principis Anhaltini, & nouæ nuptæ, die 8. Febr. St. V. dimisit.

IOHANNES CASIMIRVS, Iohan. Friderici II. captiui fil. Dux Saxonix, Coburgensis, coniugem duxit ANNAM, Augusti Elect. Sax. filiam, die 16. Ianuarij, St. V.

GEORGIUS GVSTAVVS, Iohannis Georgij filius, Comes Palatinus Rheni Veldentianus & Lutzeltstenius, matrimonio sibi iunxit ELISABETHAM, Ducissam VVirtenbergicam, Georgij Ernesti Principis Hennebergij viduam.

CAROLVS Comes Palatinus Rheni, VVolfgangi filius, nuptias celebrauit Calle in Saxonia cum DOROTHEA, filia VVilhelmi Ducis Brunswicensis & Luneburgensis, die 13. Februarij, St. V.

Nati sunt:

I. LEOPOLDVS, Caroli filius, Archidux Austria, die 9. Octobris, St. N. hor. 10. m. 45. antemerid. Gratij in Stiria.

II. PHI-

II. PHILIPPVS EMANVEL, Caroli Emanuelis Sabaudia Ducis filius primogenitus, 2. Aprilis.

Obierunt:

I. STEPHANVS BATHOREVS, Rex Poloniae, Princeps Transylvaniae, die 13. Decemb. St. N. paroxysmis Epilepticis prostratus, obiit Grodnæ in Lithuania, cum vixisset an. 53. m. 2. d. 21. & regnasset an. 10. m. 7. d. 12.

II. MAHVMETES HODABENDES Rex Persarum sapiens & magnanimus, postquam toto regni sui decennio cum Turcis bellum felici Marte gesserat, & ab iisdem præclaras aliquot victorias reportauerat, expirauit eodem mense. Huic successit ABAS MIRISAS, Cherie primò Regulus, nunc Rex Persarum.

III. AVGVSTVS Elector Saxonie, 11. Febr. St. V. hora 6. vespertina, Apoplexia extinctus, cum vixisset annos 59. m. 6. d. 11. h. 12. Huic in Electoratu CHRISTIANVS, Dux Sax. filius vnicus (ætat 26.) successit.

IIII. Illustrissimus & laudatissimus Princeps GEORGIVS, Dux Lignicensis & Bregensis, ex antiqua Regum Poloniae gente PIASTAEA, nunquam interrupta stemmatis serie, prognatus, heros magnanimus, pius & pacificus, Ecclesiarum & Scholarum nutritor benignissimus, & pater patriæ nostræ SILESIAE fidelissimus, anno æt. 63. Climacterico, die 7. Maij, St. N. inter horam 11. & 12. noctis, Bregæ.

V. IOACHIMVS ERNESTVS, Princeps Anhaltinus, Ioan. fil. Ernesti nepos, Princeps pius & sapiens, pacis, iustitiæ ac literarum amantissimus, 6. Decembris, St. V. vesperti hora 8. cum vixisset an. 50. m. 1. d. 17. Dessauæ.

VI. FRIDERICVS Dux Saxonie Laoburgensis, Chorepiscopus Coloniensis, 8. Dec. St. V. æt. 33.

- VII. ADOLPHVS, Christiani III. Daniæ Regis frater, Friderici I. Daniæ Regis filius, Dux Slesvigæ & Holsatiæ, Princeps fortis & magnanimus, Cal. Oct. St. V. ætat. 61. Gottorpiæ.
- VIII. OCTAVIVS Farnesius, Parmæ & Placentiæ Dux, Alexandri pater, mense Septembri, in Italia.
- IX. MARGARETHA Austriaca, CAROLI V. filii, Octavij Farnesij coniunx, Alexandri Ducis Parmensis, Belgici gubernatoris mater, mense Febuario.
- X. IOHANNES GVNTHERVS Comes à Schvartzburg, de quatuor Sacri Romani Imperij Comitū ordine, heros generosus ac magnanimus, 28. Octob. St. V. æt. 54. Arnstadij.
- XI. PHILIPPVS Sydnæus, Eques Anglicus, Nobilitatis literatæ in regno illo flos & decus præcipuum, gubernator Vlissingensis, militari prudentia & virtute excellens, globo tormentario ad Zutphaniam, die 22. Sept. ictus, ex vulnere illo obiit Arnheimij 25. Sept. St. N.
- XII. ANTONIVS Augustinus IC. & Episcopus Tarraconensis, 31. Martij, St. N. æt. 69.
- XIII. PETRVS VICTORIVS Florentinus Italus, vir nobilis, cuius singularis & excellens eruditio doctis omniib. nota est, ob vetustos auctores Græcos & Latinos aut Commentarijs illustratos, aut alioquin suæ integritati restitutos, die 8. Decemb. St. N. ætat. 86. m. 5. d. 6. Florentiæ.
- XIIII. RVDOLPHVS Gualtherus, Pastor & Antistes Ecclesiæ Tigurinæ, lucubrationibus in omni genere doctrinæ propemodum innumertis, & Homilijs in libros fere omnes Propheticos & Apostolicos Evangelicosq; editis celeberrimus, die 25. Nouembris, St. V. an. ætat. 67. Tiguri.

XV. MATTHÆVS VVesenbecius Antuerpianus, IC. nobilissimus, Commentarijs Iuris, Methodicis & respōsis, alijsq; egregijs Operibus de vera Iurisprudētia præclarè meritus, VVitebergæ, die 5. Iunij, St. V. an. æt. 55.

XVI. MICHAEL Teuberus I. V. D. Electoris Saxon. Consiliarius, & Professor Academiæ VVitebergensis, 16. Sept. St. V.

XVII. REMBERTVS Dodonæus, Medicus Cæsareus, C. S. E.

XVIII. IOHANNES IACOBVS VVeckerus Basiliensis, Medicus celeberrimus, cuius extat Antidotarium, die 4. Maij, St. V. Colmariæ.

XIX. MARTINVS Chemnitius, Theologus Brunsvicensis, C. S. E. die 8. April. St. V. noctis hora 12. an. ætat. 64. ministerij 33.

XX. THEODORICVS Snepsius, Theolog. & Professor in Aczd. Tybingensi, die 9. Nouembris, St. V. media hora 4. ætat. 61. Tybingæ. Crusius in Annal. Sueu.

XXI. LVCAS Cranach, Lucæ Pictoris filius, pictor excellentissimus & Consul VViteberg. 14. Ian. St. V. VVitebergæ.

5557

MARIA Scotia Regina in arce Northamptonia Feteringhamo, die 8. Februarij, St. V. securi percussa est: an. ætat. 44. à nece mariti 20. Historia supplicij huius & causa, ex scriptis edis perantur.

1587

GELDRIAM Urbem proditione Paytonis Scots gubernatoris ibidem, CLAVDIVS Berlaymontius Hauteperni Dominus, nomine Ducis Parmensis circa initium Iulij occupauit, & potestati Regis Hispaniarum subiecit. Chron. Belg.

REGNI POLONIAE proceres, die Petri & Pauli, St. N. VVARSOVIAE conuenere ad Regis noui electionem. Misere eo præcipui Monarchæ Orbis legatos, Pontifex Romanus, Imp.

A 22 2

Roma-

Romanus, Rex Hispaniæ, Rex Suecorum, Moscovitarum Dux Magnus, Imp. Turc. Rex Tatarorum, & alij.

Die 22. Augusti St. N. Proceres POLONORVM post diuturnam deliberationem in partes discesserunt, quorum alij Regem designarunt SIGISMUNDVM, filium Ioannis Regis Suecorum, Sigismundi I. Regis Poloniæ ex filia, Sigismundi verò II. Regis Poloniæ ex sorore nepotem. Altera pars Regem elegerunt MAXIMILIANVM, Archiducem Austriæ, Rudolphi II. Imp. fratrem.

TVRCAE magna strage à Christianis supra Castrolacum, ad unum à Canysia militare, propositi sunt, mense Augusto, caeso Bego Mahatzense, Copanensi verò & Quingueecclesiensi Regis, aliisque ultra 1300. captis.

IN GERMANIA hoc anno exercitus quinque millibus equitum, & viginti millibus peditum constans, auspicijs HENRICI Navarræ Regis collectus est, qui tandem die 12. Aug. St. V. ROBERTO GVILIELMO; Duce BVLLIONÆO, Navarræ legato, & FABIANO Burggraui à DONA, Ioh. Casimiri Com. Pal. Tribuno, Ducibus, iter ingressus, viam sibi per Lotharingiam, vi aperuit, & inter Sequanam ac Ligerim contendens in Galliam penetrauit, licet Rex ab una, & Guisiani ab altera parte sequerentur, & comitatibus intercluderent. NAVARRÆVS obviam illis iturus, ut excipiat, suisque coniungat, subsequenter Gallie Annibalium Ducem IOSEVSIUM, Regis Henrici III. Sotorium, die 10. Octob. fortiter reprimat ad oppidum Curtracium, aded, ut Iosevsius ipse cum fratre & duodecim suorum millibus, plurimisque præcipuorum nobilium, occubuerit. Interea HENRICVS Guisius, exercitu suo

suo Germanis obuiam procedit ad Mosellam, eorumque copias in oppido A N E A V, die 14. Nouemb. inuadit, cœdit & in fugam compellit.

FRANCISCVS DRACVS Eques *Anglus* magno nauium grandiorum numero instructus ex *Anglia* soluit mense *Aprilis*: & *Hispanorum* classem, quæ paulò post aduersus *Anglos* & *Belgas* emittenda erat, ante portum *Caletis Urbis Andalusie* (vulgò *Caliz. Malu*) in freto *Herculeo* ex improviso adortus, circiter 36. naues commeatu, machinis bellicis, & alijs mercibus onustas, partim diripuit, partim secum abduxit, plurimasq; alias adhuc vacuas flammis exussit, & *Victoria* ac prada insigni potitus est.

Die 4. & 5. Decemb. in finibus *Croatiz* ad *VVITITZIVM* quasi nubes quædam anatum & anserum aliquot sanè myriadum aduolauit, seque in stagnum proximum demisit, vbi noctu strepitus ingens pugnantium inter se volucrû in tota vicinia, seq; mutuis conficientium vulneribus, auditus fuit. Vnde postridie egressi milites, ciues & agricolæ eius loci maximam anatum & anserum copiam reppererunt. Tandem è prato quodam latissimo sublatis superstitibus alis, auolarunt. Quam pugnam paulò post binæ *Turcarum* clades sublecutæ sunt. Leoncl. in *Pand. Turc.*

SIGISMVNDVS III. *Sueciæ Rex*, solenni more ac modo corona regni *Poloniæ* insignitus est *Cracouiæ*, die 27. Decemb. St. N. in festo S. *Iohannis Euangelistæ*.

Circa idem tempus *Cracouiam* oppugnauit **MAXIMIL.** *Archidux Austriæ*, *Rex* designatus: sed re infecta, multisq; amissis, tandem soluit obsidionem, & exercitum ad *Silesiæ* fines reduxit.

MARTINVS Schenck à Neydeckē, Eques *VV*esiphalus, egregio & planè admirando stratagemate *BONNAM*, munitissimum ad Rhenum oppidum, portis de noctu per instrumenta tria pyrobola clanculum iisdem admotis & succensa, magno cum fragore effractus & disiectus, atque ita milite immisso, & praesidiarijs excubias agentibus, & reliquis interfectis, die 23. Decemb. occupavit, & firmo praesidio, rebusq; ad defensionem necessarijs munivit, & propugnaculum ex opposito oppidi in terra Montensi firmissimum excitavit. Defensio huius facti ab ipso Schenckio edita est, 2. Ian. St. V.

MVLHVSIVM Heluetia urbs à maiorib. Helvetiorum pagis deuicta imperio eorūdem subiicitur.

VVILHELMVS LVDOVICVS Comes Nassovius, Ioh. filius, Frisiae gubernator, coniugem duxit *ANNAM*, *VVilhelmi* Auraici Principis filiam, *Mauritij* Comitis Nassovij sororem germanam, 2. Nouembris, St. V.

IOHANNES FRIDERICVS, *Philippi* Ludovici filius, Comes Palatinus Rheni, nascitur 23. Aug. St. V.

Obierunt:

I. **GOTTHARDVS**, Curlandia & Semigallia Dux, in Limonia, 17. Maij, St. V.

II. **FRIDERICVS** Dux Holstiae, *Adolphi* filius, viginti annorum adolescens, 15. Iunij, St. V.

III. **GVILIELMVS** Gonzagi, Mantuae & Montisferrati Dux, 4. Aug. St. N.

IIII. **FRANCISCVS** Medices, Magnus Hetru-
riae Dux, 9. Octob. St. N.

V. **ANTONIVS** Perenottus, *Nicolaï* filius, Cardinalis Granuellanus, Episcopus Antibatensis, die S. Matthaei, aet. 70. in Hispania.

VI. St-

- VI. SIGISMUNDVS Vicheuser, vir omni eruditionis genere præstans, & multis naturæ donis excellens, Imperat. Maiestatis Procancellarius, 13. Apr. æt. 56. Præge.
- VII. ANDREAS GAIL IC. olim Cameræ Imperialis Assessor, deinde Cæs. Maiest. Confiliarius, ac postea serenissimi Principis Elect. Archiepiscopi Coloniensis Cancellarius, scriptis editis celeberrimus, die 11. Decembris, St. N. Colonix Agrippinæ in patria sua, æt. circiter 62. Forster.
- VIII. NICOLAVS Rhedigerus Senior, genere, animo, sapientia, auctoritate & virtute vir nobiliss. Præfectus Senatus Vratiss. dignissimus, Mæcenas studiosorum, & imprimis pauperum patronus liberalissimus, cuius beneficia in autorem Indicis huius Chronol. dum vivit, largiter collata, apud posteros ipsius nulli unquam deletura est obliuio, die 28. Iunii, St. N. Vratisslaviæ.
- IX. MICHAEL Beutherus, Polyhistor & Nestor aliter, nec non IC. & Historicus eximius, C. S. E. 8. Nouemb. St. V. æt. 65. Argentina.
- X. IOACHIMVS Meisterus Gorlicensis, Poëta, Orator & Philosophus præstantissimus, & Scholarum multarum Rector per annos plurimos felicissimus, Bremæ in VVestphalia, die Scholasticæ, 10. Febr. St. N. cum vixisset an. 54. m. 3. d. 11. a morte Virgilij 1604.
- XI. MATTHIAS Colerus Aldenburg. ICus CL. Collegij Iuridici in Academia Salana Ordinarius, & Professor primarius, C. S. E. die 22. Apr. St. V. æt. 57. professionis 29. Ichnæ.
- XII. LEONHARDVS Badchornus IC. & trium Electorū, Mauritij, Augusti & Christiani Consiliarius, Cal. Iulij, St. V. æt. 77. Lipsiæ.
- XIII. HENRICVS Hulanus IC. & Poëta præ-

stantissimus, & multorum Principum Confiliarius, æt. 54. die 9. Decemb. St. V. Luneburgi.

XIIII. CASPAR Oleuianus Treuir, Theologus, C. S. E. 15. Martij, St. V. ætat. 51. in Palatinatu.

XV. M. MATTHÆVS Hostus, Græcæ linguæ in Acad. Francofurtana Professor per annos 53. C. S. E. die 29. Apr. St. V. h. 11. antemort. ætat. 79. Francofurti.

XVI. PAVLVS VVitychius Vratisl. Mathematicus excellentissimus, die 9. Ianuarij, St. N. Viennæ.

XVII. IOHANNES VVigandus, Pomesaniensis in Borussia Episcopus, C. S. E. die 20. Octob. St. V.

XVIII. TIMOTHEVS Kirchnerus Theol. qui Helmeſtatenſis Academiæ fundamenta prima docendo iecit, Vinariæ 17. Sept. St. V.

XIX. IACOBVS Schegkius Med. D. & Philosophus, C. S. E. 9. Maij, St. V. æt. 75. Tubingæ: cùm ibidem docuiſſet an. 44.

5558

Die 24. Ianuarij St. N. Dominica tertia poſt Epiphania circa meridiem, commiſſum eſt prælium inter POLONOS, duce IOHANNE ZAMOISCIO, regni Poloniæ Cancellario & ſummo exercituum regni Imperatore, & MAXIMILIANI Archid. Aultriæ copias ad BITSCHINAM oppidum Ducum Bregenſium. Poloni numero vicere: multisque noſtrorum cœſis, ipſum Archiducem deditiorem facere coegerunt: quem oppido egreſſum Cancellarius in Poloniam 25. Ian. ſub exortum diei abduxit. Milites qui è pugna in oppidum profugerant, interceſſione Maxim. Archiducis ſalvi & incolumes, ſed armis & pecunijs exuti, à Cancellario Zamoiscio dimiſſi ſunt die 26. Ianuarij

1588

rij

rij : Bitschina direpta & exusta est, ciues crudelissimè tractati, multi trucidati, plurimiq; in tristissimam seruitutem abducti.

HENRICVS III. *Gallia Rex, insidias sibi ab Henrico Duce Guisfa structas metuens: Lutetia vna cum Regina matre in oppidum Carnutum excessit, Guisium Thesauros & armamentarium Regis & arcem Bastillam occupauit: sed paulo post intercessione Caroli Borbonij & reliquorum confederatorũ Regi reconciliatus est.*

Classis PHILIPPI Regis Hispaniarum, totum ferme triennium apparata, nauium militarium grandium 150. militibus veteranis ex Hispania, Italia, & aliunde collectis 20000. nautis 10000. tormentis 2650. pyrio puluere, globis & annona ad sex menses instructissima, die 28. mensis Maij ex portu Vlyssibonensi soluit, & Angliam petijt. Verũ ab Anglis **CAROLO HOVARDO** Thalassiarcho Anglico, & **FRANCISCO DRACO** Inferiore Amiralio Ducibus, die 1. 2. 3. 4. & sequentibus vsq; ad 8. Aug. St. N. creberrimis incursionibus & conflictibus labefactata, pugna nauali vincitur & profligatur: exercitu Hispanorum numerosissimo fuso & fugato, triremibus multis captis, dissipatis aut meis, plurimis belli ducibus captis, & praeda ingenti in Reginae potestatem redacta. *Disstat hac pugna à pugna Actiaca anni 1617.*

THOMAS CANDISCHIVS Eques Anglus, postquam duabus nauibus totius orbis terrarum ambitum feliciter circumnauigasset, & per fretum Magellanicum in Oceanũ Australem traieciisset, apud Promontorium Capitis Bonæ spei in 20. naues Hispanicas incidit, quas cum partim dissipasset & diripuisset, partim incensas submersisset, amplissimam nactus prædam,

vna duntaxat naui comitatus, die 18. Septembris (alij 15. Sept.) in patriæ portum Plymouth, vnde prius anno 1586. die 21. Iulij exierat, cum omnium admiratione reuerſus eſt. *Chron. Belgici.*

BONNA ſexto obſidionis menſe **CAROLO** Duci Chimao ſeſe dedit: & duces qui urbem fortiffimè defenderant, & milites omnes complicitu vexillis, cum armis & bonis quaſtate poſſent, dimiſſi ſunt, 28. Sept. St. N.

BERGA ad ſomum fruſtrà à Principe Parmenſi obſeſſa menſe Septembri.

Copia CHRISTIANORVM cum **TURCIS** in Vngaria ſuperiori prope **SIXVM** oppidum, ſex à Caſſouia milliarib. diſtans, die 8. Octob. St. N. feliciffimè dimicârunt. Germani enim & Vngari milites, quorum numerus 1072. non exceſſit, congreſſi ſunt cum decem millib. Turcarum. Ex Turcis cœſi ſunt 2500. & totidem ferè capti, exceptis ijs, qui in ſyluis ac nemoribus dum latitarent ab aggreſſib. proſtrati ſunt. Ex noſtris deſiderati 370. præcipuè Germani, quorum maior pars Sileſij fuerunt, foſtiſſimeque pugnarunt.

HENRICI III. Gall. Regis iuſſu **Bleſis** in Comitjſ regni **HENRICVS** Princeps Guiſius, Franciſci filius, eò quòd non tâtum regnum turbaret, illudque occupare conaretur, verum etiam in Regis vitâ maniſeſto conſpiraret, die 23. Decemb. St. N. pugionib. conſoſſus, & ſequenti die 24. Decemb. **LVDOVICVS** Cardinalis Guiſius, Henrici frater, ſtrangulatus eſt. Horum cadauera poſtea igne cremata, cineres in aerem Ligerimq; diſperſi, & **HENRICVS** Guiſius Dux Iannillacus, Henrici filius, Dux Nemurus, aliquot Epifcopi & multi nobiles factionis Guiſiane, capti & in cuſtodiam dati ſunt.

Hol

Hac ipso mense Decembri CAROLVS EMANVEL Dux Sabaudie Marchionatum SALVZZIARVM partim vi, partim deditione occupavit, eamq; Henrico Gallie Regi eripuit.

VLRICVS Dux Megapolitanus nuptias celebravit cum ANNA, Ernesti Ludouici Ducis Pomeraniae filia.

IOHANNES GEORGIVS Princeps Anhaltinus conjugem duxit DOROTHEAM Comitissam Mansfeldicam, 22. Febr. St. V. Hadersebiae.

IOHANNES Holsatiae Princeps HAGNEN HEDVIGEN Anhaltinam, Electoris Augusti viduam, matrimonio sibi iunxit Sunderburgi, 14. Febr. St. V.

Nati sunt:

- I. FRIDERICVS, Ioh. Georgij Elect. fil. Marchio Brandeb. die 22. Martij, St. V. inter noctis horam 11. & 12. Colonia ad Saenum.
- II. HENRICVS Borbonius junior, Henrici filius posthumus, Ludouici nepos, Princeps Condauus, mense Nouembri in Gallia.
- III. GVILIELMVS CHRISTIANVS, Ioh. achimi Friderici Administratoris Episcopatus Magdeb. filius, Marchio Brandenburgensis.

Obierunt:

- I. FRIDERICVS II. Rex Daniae, in regia Seelandiae aetate Andersouia, die 4. Aprilis, St. V. an. aet. 54. anno regni 30. ineunte.
- II. ROBERTVS GVILIELMVS, Dux Bullionaeus, Henrici Roberti filius, Esdamae Dominus, ex nobilissima Ducum Cluensium & Comitum de Marca familia oriundus, cum ex infelici contra Guisios expeditione pro Rege Navarrae suscepta, Geneuam reuersus fuisset, ibidem in primo aetatis flore obiit Cal. Ianuarijs.
- III. HENRICVS BORBONIVS, Ludouici filius, Princeps Condauus, Henrici Borbonij Regis

- gis Nauarræ patrueis, qui varia iactatus fortuna, solum patriæ aliquandiu vertit, & tandem veneno impiæ & nefariæ per domesticum suum è medio sublatus est, Mens. Mart. æt. 35.
- IIII. HENRICVS Dux Silesiæ Lignicensis & Bregensis, Cracoviæ, die 3. Martij, St. N. Dominica Esto mihi.
- V. PHILIPPVS Marchio Badensis, Mens. Maio, Badenæ.
- VI. ROBERTVS Dudleus Anglus, Iohannis Dudlæ Ducis Northumbriæ filius, Lycestriz Comes, Auræ Periscelidis & S. Michaelis Eques Auratus, Acad. Oxonicus Cancellarius, vir ætate grauis, consilio prudens, & militari virtute clarus, 14. Septemb. St. N. 4. Sept. St. V. æt. 55. in Comitatu Oxoniensi.
- VII. LAMBERTVS Distelmayer IC. clarissimus, duorum Elect. Ioach. II. & Ioh. Georgij March. Brandeb. Consiliarius & Cancellarius per annos 37. fidelissimus, die 12. Octob. St. V. hora 11. pomeridiana, an. ætat. 66. m. 7. d. 22. Berolini.
- VIII. IOACHIMVS Mynsingerus à Frundeck, IC. excellentiss. & Iulij Ducis Brunsvicensis Cancellarius, C. S. E. 3. Maij, St. V. ætat. 78. Alstedæ.
- IX. PETRVS Monauius, Patricius Vratislaviensis, Aulæ Imperatoris RVDOLPHI II. Augusti Medicus elegantissimus, Philosophus & Philologus πολυγλωττης, die 14. Maij, St. N. æt. 37. Pragæ.
- X. THEODORVS Zvvingerus Basiliensis, Philosophus, Medicus & Polyhistor eximius, & nunquam intermoris in omni literarum genere lucubrationibus celeberrimus, paulo post editum ingens illud humanæ vitæ Theatrum, ex febre Epidemica, die 10. Martij, St. V. an. æt. 54. m. 7. d. 8. Basileæ.

- XI. **PETRVS** Beutrichius Mompelgartenfis, IC. & militiæ dux peritiffimus, die 12. Febr. æt. 42. Heydelbergæ
- XII. **IOSEPHVS** Mascardus Sarzanenfis IC. cuius extat Opus de probationibus, in Italia. Forster.
- XIII. **IOACHIMVS** Mollerus I. V. D. Confiliarius Ducum Brunsvic. & Luneburg. mense Augusto, æt. 67. Bardovvicij.
- XIIII. **EBERHARDVS** Mollerus, Consul Reip. Hamburgensis, die 1. Februarij, post horam 4. pomerid. ætat. 61. Hamburgi.
- XV. **CHRISTOPHORVS** Stymmelius, Theologus & Poëta, C. S. E. 19. Febr. St. V. æt. 63. Stetini.
- XVI. **TILEMANNVS** Heshufius, Theologus & Professor in Acad. Iulia, C. S. E. mense Septemb. æt. 61. Huic successit Daniel Hoffmannus, S. Theol. Doctor.

1559

Mense Ianuario anni huius incuntis cœpta est pacis tractatio inter Imp. Romani & regni Poloniæ Commissarios ad Bythonię oppidum, in finibus Poloniæ & Silesiæ, vbi in primis de liberatione Archiducis **MAXIMIL.** actum est, conscriptæque conditiones certæ die 9. Martij, St. N.

1589

CONSTANTINOPOLI Mense Martio, Legionarij ex Persia reuersi, adiunctis sibi Genizaris, ob non solum iusto tempore iusti valoris stipendium, periculossimam seditionem & tumultum excitârunt. ita vt non solum Beglerbegum Græciæ & Quæstorem regni, Imperatori Turcico, diris & minis extortos, & potestati suæ permisso, crudeliter dissecârint: verum etiam vico Iudeorum ignem submouerint, qui tempestatis vi excitatus, tanta sumpsit incrementa, vt in potiore urbis parte ultra 12.

domo-

domorum millia, vnà cum magna tabernarum & officinarum copia absorpserit, & preciosissimæ merces, à militibus spolijs & rapinis inhiantibus, depradata perierint. Leonclau. in Pand. Turc.

HENRICVS III. Gallie Rex **CAROLVM** Ducem Maynium & **AVMALIVM**, publicis literis rebelles, ac lèse Majestatis reos declaravit & proscripsit: cum **HENRICO** Rege Navarreo mense Aprilis inducias & fœdus fecit: eumque legatum cepijs suis cum summo Imperio prefecit: ipsiusq; ope & consilio vrbes & oppida multa occupauit, in rebellionis autores animaduertit: & confederatorum exercitus dispersis in locis prostrigauit.

ELISABETHA Angliæ Regina instructissimam 140. nauium classem, quindecim millibus militum repletam, **IOHANNENORICIO** & **FRANCISCO DRACO** Eqq. Anglis Ducibus, vt nimirum **ANTONAVM** Lusitanum exulem in Portugalliæ regnum reponerent, Hispaniam & Portugalliam versus die 27. Aprilis emisit: quæ ad portum Corone in Gallicia die 4. Maij appellans, suburbium ibidem occupauit, & naues aliquot Hispanicas omni genere committatus alijsq; rebus instructas cepit. Vnde Angli sub finem Maij digressi, **VLYSSIBONAM** perierunt: & milite in terram exposito Cascalum oppidum Vlyssibonæ vicinum, & quoddam eiusdem suburbium expugnauerunt. Verùm cum non tam Hispanorum præfidiariorum crebris eruptionibus, quàm vt plurimum luis pestiferæ feuitiæ, & aliorum incommodorum caussa, numerus Anglorum in dies diminueretur, & aliquot militum millia breui temporis interuallo extinguerentur: reliqui (triduo in castris ad Vlyssibonam exacto) in naues reiecti, circa finem

nem Iunij discesserunt, & captis in Tugi ostio 60. Hanseaticarum ciuitatum nauib. frumento onustis, & oppido Byscaia Viga in reditu intercepto, direpto & incēso, in Angliam mensē Iulio reuerſi sunt.

TATARI Cosaccorum impressionibus ac iniurijs irritati, magnis agminibus in PODOLIAM & Vicinas Poloniae provincias irruunt: ferro & flammis fœdissimè grassantur: & multa hominum captiuorum millia abducunt, circa mensem Iulium. Verùm cum prada & captiuis ad Boristhenem redeuntēs, à Cosaccis Nissoujs impetiti, acri praelio funduntur ac prostrantur: & plurimè, ac in his fratre CHAM I, caesis, captiui liberantur.

MAXIMILIANVS Archidux Austriae à POLONIS propositis certis conditionibus, liber tandem dimissus, ad Silesiae fines à copijs equitum Cæsarianorum excipitur, die 28. Iulij, St. N.

HENRICVS III. Rex Galliae à IACOBO CLEMENTE Senensi, Monacho ordinis prædicatorum, literas confictas sibi offerente, cultello oblongo & acuto in ventre inferiori vulneratur, die 1. Augusti St. N. & ex eo vulnere die 2. Aug. hora 7. matutina, æt. 37. anno regni 15. moritur: cū paulò antè principes Regni præcipuos ad concordiam & constantiam adhortatus fuisset: & hæredem ac successorem Coronæ legitimū HENRICVM Nauarraum Regem, sororium suum designasset. Monachus Regicida multis à satellitib. regijs vulneribus confossus trucidatur.

HENRICVS III. Rex Nauarrae una omnium voce HENRICVS III. GALLIAE & NAVARRAE Rex proclamatur. Vnde die 3. Augusti iuramentum fidelitatis præstat: & sanctè testatur, se Autonomiam concessurum: vitam suam & om-

domorum millia, vnà cum magna tabernarum
& officinarum copia absorpserit, & preciosis-
simæ merces, à militibus spolijs & rapinis in-
hiantibus, depra data perierint. Leonclau. in
Pand. Turc.

*HENRICVS III. Gallia Rex CAROLVM
Ducem Maynium & AVMALIVM, publicis
literis rebelles, ac lese Maiestatis reos declara-
vit & proscripsit: cum HENRICO Rege Na-
varrao mense Aprili inducias & fœdus fecit:
eumque legatum copijs suis cum summo Imperio
præfecit: ipsiusq; ope & consilio vrbes & oppida
multa occupavit, in rebellionis autores anim-
adversis: & confœderatorum exercitus di-
versis in locis prostravit.*

*ELISABETHA Angliæ Regina instructissimam
140. navium classem, quindecim millibus mi-
litum repletam, IOHANNENORICIO &
FRANCISCO DRACO Eqq. Anglis Ducibus,
ut nimirum ANTONIVM Lusitanum exulem
in Portugalliæ regnum reponerent, Hispaniam
& Portugalliam versus die 27. Aprilis emisit:
quæ ad portum Corone in Galicia die 4. Maij
appellens, suburbium ibidem occupavit, & na-
ves aliquot Hispanicas omni genere commea-
tus alijsq; rebus instructas cœpit. Vnde Angli
sub finem Maij digressi, VLYSSIBONAM pe-
tuerunt: & milite in terram exposito Cascalum
oppidum Vlyssibonæ vicinum, & quoddam e-
iusdem suburbium expugnârunt. Verùm cum
non tam Hispanorum præfidiariorum crebris
eruptionibus, quàm ut plurimum luis pestifera
saevitia, & aliorum incommodorum caussa, nu-
merus Anglorum in dies diminueretur, & ali-
quot militum millia breui temporis intervallo
extinguerentur: reliqui (triduo in castris ad
Vlyssibonam exacto) in naues reiecti, circa fi-
nem*

nem Iunij discesserunt, & captis in Tagi ostio 60. Hanſeaticarum ciuitatum nauib. frumento onuſtis, & oppido Byſcaia: Viga in reditu intercepto, direpto & incēſo, in Angliam menſe Iulio reuerſi ſunt.

TATARI *Cofaccorum impreſſionibus ac iniurijs irritati, magnis agminibus in PODOLIAM & ſicinas Polonia provincias irruunt: ferro & flammis ſædiſſimè graſſantur: & multa hominum captiuorū millia abducunt, circa menſem Iulium. Verū cum prada & captiuis ad Bo- riſthenem redeuntēs, à Cofacciſ diſſouijs impetiti, acri praelio funduntur ac proſtigantur: & plurimè, ac in his fratre CHAM I, caſis, captiui liberantur.*

MAXIMILIANVS Archidux Aultrix à **POLO-** **NIS** propoſitis certis conditionibus, liber tandem dimiſſus, ad Silēſiæ fines à copijs equitum Caſarianorum excipitur, die 28. Iulij, St. N.

HENRICVS III. Rex Gallix à **IACOBO CLEMENTE** Senenſi, Monacho-ordinis prædicatorum, literas confictas ſibi offerente, cultello oblongo & acuto in ventre inferiori vulneratur, die 1. Auguſti St. N. & ex eo vulnere die 2. Aug. hora 7. matutina, æt. 37. anno regni 15. moritur: cum paulò antè principes Regni præcipuos ad cōcordiam & conſtantiam adhortatus fuiſſet: & hæredem ac ſucceſſorem Coronæ legitimū **HENRICVM** Nauarræum Regem, ſororium ſuum designaſſet. Monachus Regicida multis à Circellitib. regijs vulneribus conſoſus trucidatur.

HENRICVS III. Rex **NAVARRÆ** vna omnium voce **HENRICVS III.** **GALLIÆ & NAVARRÆ** Rex proclamatur. Vnde die 3. Auguſti iuramentum fidelitatis preſtat: & ſancitè teſtatur, ſe Autonomiam conceſſurum: vitam ſuam
& om-

& omnia in discrimē pro regno & subditis positurū. Quo facto, Principes & proceres regni, vnā cum nobilitate & omni exercitus turba, similiter fidem ei atq; obœdientiam vt suo Regi ac Domino sacramento promittunt, & indignā Domini sui necem vindicatueros iureiurando confirmant.

CAROLVS EMANVEL Dux Sabaudia
GENEVA Mense Augusto obsidione cinxit :
 Verū Geneuenses amicos & confederatos suos
 innocentes, tam fortissimē ei resisterunt : Et pa-
 rām abfuerit, quin omni prouincia Fossinghana
 exueretur.

MARTINVS Schenckius à Neydecken, Eques
 Auratus Anglicus, bellator sui temporis audacia,
 prudentia, fortitudine & virtute militari
 clarissimus, **NEOMAGVM** Geldriæ metropo-
 polin noctu inuadens, ciuiū virtute repellitur :
 cumq; se in nauiculam in **VVahali fl.** armatus
 cum socijs fugientibus conijceret, ea nimium
 oneratā submersus in fl. periit. Postridie cada-
 ver à piscatoribus inuentum, & in vrbe reue-
 ctum, in quatuor partes dissectum est : sed non
 ita multo post rebus mutatis, & Neomago vir-
 tute Mauritiij Nassouiij occupato, inter alias de-
 ditionis conditiones & hæc fuit, vt Schenckio
 honestæ exequiæ fierent, quod & factum.

MAVRITANI seditione contra Turcas mota,
 loca quadam Africa, quæ Imperatori Turcico
 antea paruerant, circa autumnus initium occu-
 parunt.

Sub finem huius anni, vel sequentis initium, **PAX**
 inter Turcas & Persas constituta est.

IACOBVS VI. Rex Scotorum **ANNA** Chri-
 stiani IIII. Danorum Regis sororem, Friderici
 II. filiam, vxorē duxit, nuptijs in arce Norvegię
 Aggershusiana 23. Nouemb. St. V. celebratis.

GIOR-

GEORGIUS Hassiæ Landgravius, cum **ELERONORA** Christophori Ducis VVirtenbergici filia, Ioach. Erneiti principis Anhaltini vidua, nuptiis secundas celebrauit.

CATHARINA, Caroli Lotharingæ Ducis filia, **FERDINANDO** Magno Hetruriæ Duci nupsit circa initium Maij.

Catharina

AVGVSTVS Dux Saxonia, Christiani Elect. Saxon. filius nascitur die 7. Sept. St. V. inter 6. & 7. horam vespertinam, Dresda.

Obierunt:

I. IVLIVS Dux Brunsvic. & Luneburg. fundator Academix Iuliæ Helmestatenensis, die 3. Maij, St. V. inter hor. 6. & 7. vespertinam, æt. 60. m. 10. d. 8. gubernationis 21.

II. CATHARINA MEDICEA, Laur. Med. filia, Henrici III. Gallix Regis mater, quæ hætenus consilijs suos regnum rexerat, & Guisianas partes fouerat ac confirmarat, die 5. Ianuarij, St. N. non sine suspitione veneni (vt quidam volunt) obiit.

III. ADOLPHVS Comes Morsensis & Nuernarius, vir bellicosissimus, die 3. Octob. pulueris tormentarij flammis extinctus Arnheimj.

IIII. IACOBVS Zabarella Illustris Comes Patauinus & Philosophus excellentissimus, cuius eruditissima scripta (quibus Logicæ & Physiologiæ studia illustrauit) in doctorum manibus versantur, die 25. Octob. St. N. Patauij.

V. ANDREAS Dudithius ab Horehovviza, genere, virtute, eruditione, diuersissimarum linguarum cognitione, & maximarum rerum vñ vir verè illustris, triū Imppp. Auggg. Cōsiliarius & Orator, summis honoribus tum sacris tum profanis, & legationibus amplissimis apud externos Reges & Principes præclarè perfructus, d. 23. Feb. St. N. æt. 56. m. 7. Vratislauiæ.

- VI. IOANNES Sturmius communis literarum parens, & studiorum eloquentiæ ac politioris doctrinæ instaurator clarissimus, & Argentinenſis Academiae Rector, 3. die Martij, St. V. æt. 81. m. 5. d. 2. cum Argentinæ docuiſſet annos 51. eiq; aliquot ante mortem annis in ſtudij eloquentiæ profeſſione Melchior Iunius VVitebergeniſis, vir doctiſſimus & humaniſſimus, ſucceſſit.
- VII. IACOBVS Segurius Pardelianus, Legatus Henrici Regis Nauarræi, d. 11. Jun. in Gallia.
- VIII. MARTINVS Cromerus Varmienſis in Boruſſia Epicoſopus, & Poloniæ hiſtoriæ ſcriptor, die 13. Martij.
- IX. LVDOLPHVS Schraderus Patricius Brunſuic. & Eques, IC. Germaniæ celeberrimus, S. Cæſar. Maieſt. & plurimorū principum Conſiliarius, &c. C.S.E. Brunſuigæ.
- X. HENRICVS Mollerus, Theologus doctiſſ. & grauiffimus, & olim Profeſſor Academiae VVitebergeniſis, C. S. E. die 16. Nouembris, ætat. 59. Hamburgi.
- XI. PAVLVVS Fabricius Mathematicus Cæſareus & Acad. Vienneniſis Profeſſor, d. 19. Aprilis, St. N. in prædio ſuo Laachano prope Viennam.
- XII. CHRISTOPHORVS Plantinus Turonenſis, ciuis Antuerpianus & Architypographus Regius, cuius indiſtriâ & ſtudio, infinita opera tam vetera quàm noua, magno rei literariæ bono in publicum prodierunt, Calendis Iulij, St. N. æt. 75. Antuerpiæ.
- XIII. DAVID Voitus Theol. doctiſſimus, & Eccleſiæ VVitebergeniſis Paſtor fideliffimus, æt. 60. VVitebergæ.
- XIIII. TILMANNVS Stella Sigenſis, Aſtronomus & Geometer celeberrimus, 18. Febr. St. V. ætat. 64.

Sub anni huius exordium nouum & atrox inter

1590

MOSCOs & **SVECO**s bellum exardescere cepit. Moscus dum Naruam Liunionis obsedit, Kexholmam, Coporiam & Iuanogrodum siue Naruam Russicam à Suecis ante nouennium occupatas, partim deditione, partim vi & armis mense Februariario recuperauit.

BREDA Vrbs Brabantia munitissima, à **MAVRICIO** Principe Auaico, **VVilhelmi** filio, insigni stratagemate militari (abscondito nimirum in naue quadam, cesspites auefactos, quibus lignorum loco us in locis his solent, in arcem veniente, certo militum numero) circa noctis concubium sine cæde & sanguine feliciter, die 4. Martij, St. N. occupata est. Chron. Belg.

HENRICVS III. Galliarum & Nauarræ Rex insignem victoriam de **CAROLO** Duce Maynio & confœderatis in prælio ad Druidum urbem prope pagum Iury, die 14. Martij, St. N. reportauit, in quo **PHILIPPVS** Lamoralis filius, Comes Egmondanus, Belgicorum auxiliorum, à Rege Hispaniæ subsidio confœderatis missorum, dux cæsus, equites profligati & dissipati, & Heluctij ac cæteræ pedestres copiarum omnes in Regis potestatem traditis vexillis & armis venerunt. Hac victoria parta Nauarræ exercitum ad urbem **LVTETIAM** sub finem Aprilis deduxit: quam cum totos quinque menses usque ad initium Septembris vndique obsessam grauiter adfixisset: & comineatus importatione interclusa, ad famem extremam (ita ut tredecim millia hominum trimestri spacio fame necati interierint) adegisset: tandem obsidionem soluere cogitur, **ALEXANDRO** Farnesio Duce Parmensi cum selectis Hispanorum, Italarum & Belgarum militibus veteranis circiter 15000. ab Hispaniarum Rege in Galliam missis.

Terramotus ingens & horribilis Viennam Austria, & multa Moravia ac Bohemia loca graviter concussit, die 15. Sept. St. N.

MAVRITIVS Princeps Aulicus Hollandia & Seelandia gubernator, Duce Parmensi cum exercitu suo in Gallia belligerante, collectis copijs, omnes penè arces & propugnacula ad Mosam & Rhenum extructa, mense Octobri facili negotio occupavit.

FRANCISCUS LADIGERIUS regius in Delphinatu contra Carol. Emanuelem Sabaudia Ducem præfectus, GRATIANOPOLIM urbem ope Laualleti collegæ sui sub finem mensis Novembris deditiõne captam occupavit: VIENNAM ad Rhodanum Gallia Regi adiunxit, & Berray oppidum obsidione Sabaudi liberavit.

Augusta Trevirorum, in Suevia, Saxonia, Dania, Marchia & multis alijs in locis magnus hoc ipso anno Magorum & Sagarum numerus tam plebeij quàm superioris ordinis & sortis hominum igne exustus est.

ANNA, Iacobi VI. Scotia Regis coniunx, in magno Procerum conuentu Regina Scotia coronatur Lethæ 17. Maij, St. V. & biduo post Edinburgum ingressa, summo omniũ Ordinum applausu excipitur.

HENRICVS IVLIVS Dux Brunsvicensis cum ELISABETHA Christiani IIII. Dania Regis sorore nuptias celebrat Croneburgi ipso die Paschatis, St. V.

CAROLVS, Caroli filius posthumus, Archidux Austria, nascitur die 7. Augusti, St. N. hora 3. m. 45. post meridiem.

Obierunt:

I. SIXTVS V. Pontifex Rom. die 27. Augusti, St. N. postquam sedisset an. 5. m. 4. d. 3. & vixisset an. 70.

II. VR-

- II. VRBANVS VII. in Sixti V. locum 15. Sept. electus, obiit die 27. Sept. St. N. pontificatus sui die 13. an. æt. 70. (alijs 72.) cui die 5. Decembris St. N. substituitur NICOLAVS Sfondrata, Cardinalis Cremonensis, ætat. 55. qui GREGORIUS XIII. appellari voluit.
- III. CAROLVS Archidux Austriæ, Ferdinandi Imperatoris filius, Maximiliani II. Imperatoris frater, 10. Iulij, St. N. æt. 50. Huic successit FERDINANDVS filius natus maximus, ætat. 14.
- III. IACOBVS Marchio Badensis, Caroli filius, cum paulò antè relicta Confess. Augustana Pontificiam religionem amplexus esset, dysenteria correptus 7. Aug. St. N. an. æt. 28.
- V. PHILIPPVS, Adolphi filius, Dux Holstariæ, die 18. Octob. St. V. æt. 21.
- VI. ELIZABETHA Saxonica, Augusti Elect. filia, Ioannis Casimiri Palatini vxor, 2. April. St. V. Heydelbergæ.
- VII. IACOBVS Cuiacius Tholosanus, Iureconsultorum Coryphæus, C. S. E. 3. Octob. St. N. Biturigibus Auaricum.
- VIII. BARNABAS Brissionius I. C. magni nominis, excellentis ingenij, solidæque eruditionis laude (quam scripta ipsius edita testantur) clarissimus, Consiliarius Regius & Præses Senatus Parisiensis, tempore obsidionis LV T E T I A N A E per furores plebis, aut quorundam potiùs, qui in plebis fece vltimi Lutetiam Regi suo rebellantem tum regebant, indignissimè strangulatus in carcere, ac postea publicè suspensus est. Vrbe verò tandem Anno 1594. HENRICO III. Nauarro galliæ Regi reddita: Senatui vehementer facinus hocce displicuit: adeò, vt eodem patibulo, eadem hora, carnifex ipse, apparitor & à confessionib. Presbyter,

ter, quodd Briflonio è viuis tollendo operam su-
am locassent, suspensi iussu Senatus fuerint. *Hac
vera esse, Sir CL. D. Dionysius Gothofredus IC.
qui huius supplicij Lutetia spectator fuit, per li-
teras mihi retulit.*

IX. FRANCISCVS Hotomannus, magna & ex-
cellenti Iuris peritia & varijs scriptis, solidaq;
eruditione celeberrimus, C. S. E. 12. Febr. St.
V. æt. 65. m. 6. d. 20. Basileæ.

X. NICOLAVS à Nostitz, Eques Lusatus, S.
Cæs. Maieft. in Camera Regni Bohemiæ Con-
siliarius, eruditæ doctrinæ, virtutis, pietatis ac
prudentiæ laude domi forisq; celebris, &c. die
24. Maij, inter hor. 11. & 12. Pragæ.

XI. ADRIANVS Albinus IC. Iohan. Georgij
Elect. Brandenburg. Cōsiliarius intimus, & No-
væ Marchiæ Cancellarius, cuius egregiæ vir-
tutis, doctrinæ, sapientiæ & rerum benè gesta-
rum memoriam grata posteritas senescere non
patietur, die 4. Iulij, St. V. æt. 77. Custrini.

XII. ANDREAS Paul, IC. duorum potentissi-
morum Saxonæ Ducum, Augusti & Christiani,
Electorum, &c. Consiliarius intimus & fi-
delissimus, pietate, ingenio, arte & maximo re-
rum usu vir præstantissimus, peractis prosperè
& feliciter Polonicis, Italicis alijsq; ad Princi-
pes Germaniæ legationibus, &c. decessit, die 4.
Maij, St. V. æt. 47. Castellis in Hassia, quam
cum Christiano Electore Saxon. Domino suo
ingressus erat.

XIII. GEORGIVS Hotomannus, inclytæ Gor-
lic. Reipub. olim Syndicus & Consul, exquisita
politiorum literarum cognitione & Iuris scien-
tia præstans, & tribus Auggg. Imppp. Diuo
FERDINANDO I. MAXIMILIANO II. &
RVDOLPHO II. ob eximiam in dicendo sua-
vitatem cum pari gravitate & humanitate con-

iunctam carus, pater patriæ fidelissimus, post sextum Consulatam, die 24. Nouemb. St. N. æt. 70. Gorlicij Lusatorum.

XIIII. HIERONYMVS Zanchius Italus, sacrarum literarum, .Argentinae, in Acad. Heydelbergensi, & in Schola Neapolitana Nemetum Professor, multis in re Theologica scriptis libris optimè de Ecclesia Christiana meritis, die 19. Nouemb. St. V. manè hora 6. æt. 75. Heydelbergæ.

XV. FORTVNATVS Crellius, Philosophus Heydelbergensis, C. S. E. Calend. Nouemb. St. V. Heydelbergæ.

XVI. IACOBVS Theodorus Tabernæmontanus, Medicus excellentissimus, C. S. E. mense Septemb. Heydelbergæ.

XVII. GEORGIUS Tilenus, I. V. D. & Poëta eximius, Illustrissimiq; Principis Caroli Ducis Olsnensis Consiliarius, nocte sequente diem 4. Martij, St. N. Vratislauia.

XVIII. HIERONYMVS Mencilius Suidnicensis Silesius, placidissimi ingenij Theologus, C. S. E. 15. Febr. St. V. Islebiae an. æt. 73. completo, postquã Ecclesias Comitatus Mansfeldensis annos 30. piè & fideliter gubernasset.

XIX. IOANNES Auenarius Theol. C. S. E. 9. Decemb. St. V. Citij ad Elistrum.

XX. IACOBVS Andreæ Theologus, ob operam in conscribendo libro Concordiæ præstitam notissimus, die 7. Febr. St. V. hora 9. antemerid. ætat. 61. d. 13. ministerij 43. Tybingæ. Crusius in An. Suen.

XXI. NICODEMVS Frischlinus, Philosophus, Medicus & Poëta Cæsareus, dum ex captiuitate arcis Hohen Auracensis in Ducatu VVirtenbergico effugere conatur, rupto funiculo in aliam atq; aliam petram subiectam præcipitans,

partibus corporis miserabiliter contractis, interijt, die 24. Nouemb. St. V. nocte ante diem S. Andrea proxima, æt. 44. Crusius.

5561

COMITIA regni Polonia initio huius anni mense nimirum Decembri & Ianuario habita sunt *Warsauiæ*: in quibus istiusmodi transactione Poloni, intercessionem Legati Regina Angliæ, cum Turcis & Tataris pax restituta est, & fœdera antiqua confirmata: Et Poloni damna, quæ *Cossaci Nisouij* in amplissimis inter *Boristhenis* & *Tyra ostia* campis vagantes, excursionibus, rapinis & cædibus iisdem intulerant, prestarent, & pristinam aureorum Vngaricorum, pellium Zabellarum & Ouinarum pensionem exsoluerent.

GENEVENSES ducibus *Sancro* & *Guitrio* cum exercitu Ducis Sabaudie mense Martio feliciter bellum gesserunt, & aliquot arces recuperarunt.

In **LIVONIA** extrema ad *Reualiam* & *Narvam* bellum infelix inter Moscos & Suecos continuatur.

Lues pestifera Reualia & in alijs *Liuonia* locis acerrimè grassatur, & multa hominum millia absumit.

IOHANNES Rex Sueciæ nouo collecto exercitu bellum aduersus *MOSCO* S instaurat, & cum *TATARIS* belli societatem init, qui meridiana *Moscouia* ora passim vastata, ferè usque, ad ipsam urbem *Moscouiam* penetrarunt, & pugnam acerrimam aliquot dies durantem cum Moscis commiserunt. Cuius exitus hic fuit: Et duobus *Tatarorum* Principibus captis, reliquus exercitus omnis dissiparetur.

MAVRITIVS Princeps *Auraicus* prouinciarum in Belgico vnitarum Dux supremus, *ZVTPHANIAM* fortitudine & stratagemate memorabilis, ho-

li, hoste fortiter etiam resistente, occupauit die 29. Maij, St. N. & DAVENTRIAM 10. Iunij, St. N. recuperauit: ac paulò post non tantum in Frisia quoque ciuitates & munitiones quasdam sibi subegit: sed etiam septem turmas equitum Itatorum Duci Parmensi (qui Knodsenburgum è regione Neomagi à se obsessum strenuè oppugnabat) seruientium, exigua sclopetariorum & equitum manu circumuentas, die 24. Iulij, St. N. cecidit & profligauit: atque ita Knodsenburgum obsidione liberauit. OCTAVIANVS Comes Mansfeldius, Petri Ernesti fil. in ipsa obsidione globo sclopeti, ab erumpentib. Comitibus Solmenfis militibus, traiectus occubuit: inter captiuos verò, quorum ducenti numerabantur, Petrus Franciscus Nizellius, Parmensis præfectus, Alphonsus Davalus Marchio Guasti, Dionedes Carafa, & Decius Manfredus Comes, &c. reperti fuerunt.
Chron. Belg.

Fames hoc anno maxima Lutetiam Parisiorum, Italiam & præcipuè Romam urbem grauiter adflixit.

Rex Nauarraus urbem CARNVTVM 6. April. ENOVIODVNVM in Picardia 8. Augusti, St. V. occupauit.

CHRISTIANVS Princeps ANHALTINVS florentissimum exercitum 8000. equitum, & 15000. peditum Germanorum constantem, in Palatinatu, Saxonia, Thuringia, Misnia & ditionibus Brandenburgicis collectum, duxit in Gallias: ad ferendam HENRICO III. Gallie & Navarra Regi contra Hispanum & reliquos confederatos opem & auxilium (quod ille annos iam aliquot apud Germanie Principes per Legatos suos anxie implorauerat) à Principibus Protestantib. missum: qui duobus infra Mo-

guntiam miliarib. sub ipitium Augusti Rhenū traiciens, & inde per Lotharingiā, nemine admodum resistente, ad Gallie fines penetrās, 13. Sept. St. V. deinū à Rege, qui Sedanum ad Mosam vsq; processerat, excipitur, & copijs eiusdem coniungitur.

Circa idem tempus MAVRITIVS Princeps Aurais in Vvasiam Flandrie prouinciā, impressione facta, HVLS T VM oppidum probè munitum, die 24. Sept. St. N. deditione occupauit: & collocatis in eo præsidijs firmissimis, reliquas copias ad NEOMAGVM Geldrie Metropolim reduxit, illamq; paucissimorum dierum interuallo Ordinum auspicijs ad deditionem compulit 21. Oct. St. N. & Martini Schenckij membra disiecta colligi, templo primario inferri, atq; in sepulchro Ducum Geldrie solenni pompa condi curauit. Urbis huius gubernator à Mauricio Pr. Aurais PHILIPPVS Comes Nassouius, Ioh. fil. constitutus est. *Chron. Belg.*

HENRICVS Rex Navarra Germanos, Anglos & Gallos coniurgens, ROTOMAGVM Normandia Metropolim arctissima obsidione, die 30. Septemb. cingere cepit: quam tamen septem mensiū interuallo frustra obsessam, anno sequenti rursus deseruit.

CAROLI EMANVELIS Sabaudie Ducis exercitus circiter decem millium recens collectus, LADIGERII & LAVALLETI regionum in Prouincia ac Delphinatu prefectorum virtute ac felicitate, duobus à Gratianopoli miliarib. mense Septembri fusus, fugatus, & præda amplissima capta est.

ABAS Mirises Rex Persarū VS BEGV M Chammum Tataricum & Babera vel Bactra Dominum hoc ipso anno represit: & casu cum exercitu filio ipsius, per quem bellum toto iam quadrien-

driennio contra Persas gesserat, CHORASANE M Prouinciam, proximis his sibi per vim ereptam annis, recuperauit. Leoncl. in historia Musulmana.

LVDOVICVS Hassiæ Landgravius, coniugem secundam duxit MARIAM Comitissam Mansfeldicam, die 5. Iulij, Marpurgi.

FRIDERICVS VVILHELMVS Dux Sax. nunc temporis Administrator Electoratus Sax. nuptias secundas celebrauit cum ANNA MARIA, Philippi Ludouici Principis Pal. ad Rhenum filia, die 29. Aug. St. V.

Nati sunt:

I. GEORGIVS ALBERTVS, Iob. Georgij Elect. fil. Marchio Brandeb. die 20. Novembris, St. V. h. 6. matutina, Colonia ad Sueuum.

II. FRIDERICVS VDALRICVS, Henrici Iulij filius, Dux Brunsvicensis & Luneburg.

III. IOHANNES CHRISTIANVS, Ioh. Friderici filius, Dux Lignicensis & Bregensis, die 28. Augusti, (St. N.) hora 8. minut. 30. post meridiem. Brega.

Obierunt:

I. GREGORIUS XIII. Pontifex Rom. 15. Octob. St. N. Pontificatus sui, m. 10. d. 10. cui successit INNOCENTIUS IX. qui cum & ipse sedisset menses 2. obiit 29. Dec. æt. 71. m. 4.

II. CHRISTIANVS Elector Saxonix, Princeps sapiens, pius & heroicus, die 25. Sept. St. V. circa horam 7. matutinam, Dresdx, an. æt. 31. gubernationis an. 6. à morte Friderici Sapientis conditoris Academiae VVitebergensis 66.

III. HENRICVS VVENCESLAVS, Caroli filius, Dux Silesiæ Olsnensis & Monsterbergensis, præclaræ indolis & virtutis Princeps, in ipso ætatis vere, die 10. Octob. St. N. æt. 16. d. 16. Romæ.

III. I.

IIII. IOHANNES Orientalis Frisiz Comes, die
S. Michaëlis, Embdæ.

V. FRANCISCVS LANOVIVS (vel de la No-
ve) Eques Gallus nobilissimus, à strenuitate,
fortitudine ac bellandi peritia (quod res ipsius
in Belgico & Gallia gestę testantur) laudatissi-
mus, & Regis Galliarū Cōsiliarius sapientissi-
mus, ad oppidum Lauallium in Britannia Ar-
morica siue inferiore, sclopeti globulo per frō-
tem transverberatus, occubuit.

VI. FABIANVS à SCHÖNAICH, Eques aura-
tus, & Sacri Romani Imperij in rebus bellicis
Cōsiliarius, bellica virtute ac laude celebris,
23. Septemb. St. N. an. ætat. 83. Bethaniz ad
Oderam.

VII. ANTONIVS SADEEL, Baro Chandæus,
Theologus, C. S. E. febris hæctica extinctus, die
23. Febr. St. V. circa meridiem æt. 57. post-
quam in munere Ecclesiastico tam docendo
quàm scribendo consumpsisset an. 36. Gencuz.

VIII. ADOLPHVS Metkerchus Brugenfis, E-
ques, & Flandriz Concilij præses, Ordinumq;
Belgici Legatus, omni virtutū & scientiarū ge-
nere vir clarissimus, 6. Oct. St. V. æt. 63. m. 6.

IX. DANIEL Rogerius Anglus, vir magni no-
minis, & Serenissimæ Reginz Angliz Orator
ac Legatus, 9. Febr. St. V. an. æt. 50.

X. VVOLF GANGVS Hallerus, trium Comi-
tum Palat. Rheni Cōsiliarius, die 2. Septem-
bris, St. V. Ambergæ.

XI. HVG O Donellus Gallus, IC. clarissimus, &
Academiæ Altorfianæ Professor, C. S. E. die
4. Maij, St. V. an. æt. 68. Altorfij.

XII. ESROMVS Rudingerus Papebergensis, ex-
cellens Philosophus & Theologus, & quondam
in Academia VVitebergensi Professor, C. S. E.
2. Decemb. St. V. æt. 68. Norimbergæ.

XIII.

XIII. IOHANNES Pincierus VVetteranus,
Theologus scriptis *εὐχαριστικοῖς* clarus, die
21. Ian. St. V. æt. 70. Francobergæ.

XIIII. M. IOHANNES Posselius, Græcæ linguæ
& Sapientiz in Acad. Rostochiana Professor,
C. S. E. die 15. Augusti, St. V. Rostochij.

XV. SIMON Pauli, Theologus Rostochiensis,
C. S. E. circa mensem Augustum, Rostochij.

XVI. IACOBVS Händl Carniolanus, Musicus
suauissimus, die 4. Iulij, St. N. æt. 41. Pragæ.

HIPPOLYTUS Aldobrandinus Patricius Flo-
rentinus, Pontifex Rom. renūciatur, assumpto
CLEMENTIS VIII. nomine 30. Ian. St. N.

*ANNA, Caroli Archiducis Austria filia, die 26.
Maij, St. N. Cracouiam ingressa, pompa ac solen-
nitate regali à Rege excipitur. Inde die 31.
Maij SIGISMUNDVS III. Suecia & Po-
lonia Rex eandem matrimonio sibi copulat, nup-
tjjs solenniter Cracouia celebratis.*

IOHANNES Comite à Manderscheid Episcopo
Argentiniensi defuncto, IOHANNES GEOR-
GIVS, Ioachimi Friderici Administratoris
Primatus & Archiepisc. Magdeburg. filius, à
Canonicis religionem reformatā amplecten-
tibus, & ab ipsa vrbe Episcopus Argentinensis
eligitur 20. Maij, St. V. Verum Canonici reli-
gionis Pontificiæ alium 30. Maij designant E-
piscopum, nempe CAROLVM, Caroli Ducis
Lotharingici filium, Cardinalem & Episcopū
Metensem: vnde bellum exoritur.

BELLI INTER RVDOLPHVM II. ROM. ET AMVRATEM TVRC.

IMPP. INITIVM.

TVRCAE mense Iunio ex BOSNA magnis copijs
progressi, VVIHITZIVM situs amœnitate,
soli fertilitate & incolarum opulentia celebra-
rimum

1592

rimum Croatiae oppidum, vnà cum arce munitissima, ex insperato aliquandiu obsellum & oppugnatum, die 19. Iunij, St. N. deditioe occupârunt, & trucidatis duob. hominum millibus, cæteris in captiuitatem ipsa morte tristiorcm deductis, vniuersum loci illius territorium sibi subiecerunt. *Hac inopinata Turcarum Bosnensium in Croatiam impressio, initium fuit ruptarum & Violatarum induciarum, quatum prorogatio Anno 1584. inter Virumq; Imperatorem Romanum & Turcicum ad an. 8. instituta fuerat, & causa, cur funestissimum bellum exarsit, & sequentibus annis à Christianis omnis Virium contentione contra Turcas gestum & continuatum fuerit.*

MAVRITIVS Comes Nassouius, **STEINVVIGAM** oppidum in finibus Transisulana & Frisiae munitissimum, aliquandiu grauissimè oppugnatum, & tandem cuniculis suffossum ac fame domitum, die 4. Iulij, St. N. occupauit: Die Verò 12. Septemb. St. N. **COVERDAM** oppidum Drentiae regionis caput, ad arcendam vim externam ita munitum, Et nulla ratione capi posse videretur, expugnauit, & potestatis Ordinum restituit.

REFORMATIO seu visitatio **Academiæ** **VVITEBERGENSIS** & **LIPSENSIS**, Ecclesiarumq; in Saxonia & Misnia, certis articulis, de Persona Christi, de Baptismo, de Cœna Domini, & de Prædestinatione, mense Iulio, mandato **FRIDERICI VVILHELMI** Ducis & Administratoris Electoratus Saxoniae, instituta, & prior status religionis mutatus est.

TVRCAE Mense Iulio copijs Sclauonicis & Striacis ex proditioe Boynij Croati ad arcem **PETRINIAM** prope Colapim extructam, multitudine copiarum ex improviso circumdatis &

tis & profligatis, Augusto & Septemb. mensibus in nobilissimam & populosissimā Insulam *TVERE POLIAM*, *Sauo* & *Colapisl.* interiacentem, impressionem faciunt: cædibus & rapinis eandem deformant, igne & ferro omnia longè lateq; depopulantur, & magnum & triusq; sexus numerum Christianorum abducunt.

Eodem mense Septembri, *HAZANES* *Bassa* *Bosnensis* iusto exercitu instructus, Monasterium & arcem *SISSEKIV.* *Mad Sani* & *Colapis* Const. arctissima obsidione pressit, & ingenti tormentorum bellicorum fulmine sex dierum spatio indefinenter conquassatum oppugnavit. Verum mascula *NICOLAI* *Mitracij* *Abbat* illius loci, essuq; presidiiariorum virtute & armis fortissime repulsus, & compluribus suorum cæsis, non sine dedecore arcem relinquere coactus est.

Die 20. Decemb. St. N. visæ sunt hora 7. vespertina parafelinæ circa Lunam naturalem, varij coloris radios in orbem de se spargentes, una cum alba cruce per parafelinas extensa.

HENRICVS Vice Comes Turanius, Mommentij ultimi regni Galliarum Constabilis sororis filius, Galliarum Marescalcus, matrimonio sibi iunxit *CAROLAM* *Ducissam* *Bullionæam*, *Roberti* *Vvilhelmi* *Ducis* *Bullionæi* sororem, *Edaïne*, *Iamesij* ac reliqui Ducatus à fratri uni interitu heredem unicam, Sedani in Gallia.

Nati sunt:

I. *SIGISMUNDVS*, *Iohannij* *Georgij* *Electoris* *Brandenburgici* filius, *Marchio* *Brandeb.* die 20. *Novembris*, St. V. hora 3. matut. *Colonia* ad *Suenum*.

II. *HENRICVS* *VENCESLAVS*, *Caroli* filius, *Dux* *Silesia* *Ols.* & *Monsterb.* die 7. *Octob.* paulò ante h. 2. pomeridianam St. N.

Obie-

Obierunt:

- I. IOHANNES III. Rex Sueciæ, Gostaui filius, Sigismundi Sueciæ & Poloniæ Regis pater, præclaris de Moscorum Duce partis victorijs, & prouincijs Carelia, Ingria, VVolzouia & Elstthonia Liunionæ regno adiectis clarus, 17. Nouemb. St. V. ætat. 55.
- II. IOANNES CASIMIRVS Comes Palatinus Rheni, & Electoratus Palatini administrator, Dux magnanimus & bellicosus, die 6. Ianuarij, St. V. an. æt. 49. Heydelbergæ.
- III. GVILIELMVS Hassiæ Landgravius, Princeps sapientiæ, iusticiæ, eruditionis, & in primis studiorum Mathematicorū laude clarissimus, die 25. Augusti St. V. cū vixisset annos 60. m. 2. d. 1. h. ferè 13. gubernationis suæ salutaris & pacificæ an. 25. completo Cassellis.
- IIII. GVILIELMVS Dux Cleuenssis & Iuliacensis, die 6. Ianuarij, St. N. cū amplissimas suas ad vtramq; Rheni ripam prouincias gubernasset an. 53. & vixisset an. 75. Dusseldorpij.
- V. ERNESTVS LVDOVICVS, Philippi filius, Dux Pomeraniæ, 17. Iunij, St. V. an. æt. 47.
- VI. IOANNES GEORGIVS, Georgij fil. Dux Silesiæ Lignicensis & Bregensis, 6. Iulij, St. N. an. æt. 40.
- VII. GEORGIVS IOANNES, Ruperti filius, Princeps Palatinus Rheni, mense Februario.
- VIII. GVILIELMVS, Ernesti filius, Dux Brunsvicensis & Luneburg. 20. Aug. St. V. æt. 57. Cellæ Saxonum.
- IX. CHRISTOPHORVS, Alberti filius, Dux Megapolitanus, 4. Martij, St. V. æt. 56.
- X. IOANNES, Ioannis Alberti filius, Dux Megapolitanus, 22. Martij, St. V. æt. 34.
- XI. STANISLAVS Comes à GORRA, Palatinus Posnaniensis, Regni Poloniæ Senator graviss-

vissimus, literarum ac literatorum (literatus ipse) Mecœnas egregius, ex Comitij Vvarsauiensibus discedens, in Blonia oppido 4. mill. Vvarsauiâ distante, 29. Octob. St. N.

XII. ALEXANDER Farnesius, Parmæ & Placentiæ Dux, postquam à morte D. Ioannis Austriaci, belli Belgici molem annis 14. sustinuisset: & res magnas in Gallia, Brabantia, Flandria, Frisia, Geldria, & in Archiepiscopatu Coloniensi gessisset: & iam tertiam in Galliam ad reprimendos Regis Nauarræi conatus expeditionem suscepturus esset, 2. Decemb. St. N. hora 2. post meridiem, ætat. circa 46. Atrebatî in Cœnobio Vedastino.

XIII. ELISABETHA, Caroli IX. Regis Galliarum vidua, Maximil. II. Imp. filia, Rudolphi II. Imp. soror, die 22. Ianuarij, St. N. Viennæ Austriæ.

XIIII. VVILHELMVS Vrsinus Rosebergius, Princeps & generis claritate, & sapientia celebris, S. Cæs. Maiest. Consiliarius intimus, regni Bohemiæ columen & supremus Burggravius, die 31. Augusti, St. N. Pragæ.

XV. AVGERIVS Gissenius Busbequius, D. FERDINANDI Rom. Imp. ad SOLYMANVM Turcarum Imp. Legatus & Orator ordinarius, à prædonibus in ipso limine patriæ hoc anno occisus est.

XVI. CHRISTOPHORVS Ehemius IC. FridERICI III. & Ioh. Casimiri Elect. Palat. ad Rhenum Cancellarius, die 1. Iunij, St. V. ætat. 64. Heydelbergæ.

XVII. MATHIAS Bergius Brunsvic. vir doctissimus, die 22. Augusti, St. V. Altorfj.

XVIII. NICOLAVS Selneccerus, Theologus Lipsensis, cuius plurima de rebus Theologicis extant scripta, 24. Maij, St. V. æt. 60. Lipsiæ.

5563

*Bellum inter IOHANNEM GEORGIVM
Marchionem Brandenburgicū, & CAROLVM
Cardinalem Lotharingum, discordibus Canoni-
corum Argentinenſium ſuffragijs electos Episcopos,
in 9. & ſque menſem geſtum, à Commiſſarijs
Imperatoris, Rom. die 17. Februa. St. V. tan-
dem ſedatum, & arma &rimq; depoſita ſunt.*

PVGNA SISSEKIANA.

Memorabilis pugna ad SISSEKIVM in Croatia,
die 22. Iunij, St. N. commiſſa eſt: in qua exer-
citus Cæſareanus vix 4500. Vagaris & Ger-
manis conſtans militib. è vicinis gentibus Au-
ſtriacis collectis (quem THOMAS Erdedi
ſlaunionē Banus, ANDREAS Auerspergius Ca-
roloſtatenſium præfectus, MELCHIOR Rede-
rus Baro, RYPERTVS Eggenbergius, & alij vi-
ri nobiles ducebāt) viginti Turcarū millia pro-
fligauit: & victoriam diuinitus conceſſam ob-
tinuit. Quo in loco inter alios bellatores exi-
mios, præclarum virtutis ac fortitudinis belli-
cæ ſpecimen edidit, & laudem non exiguā con-
ſecutus eſt, Generoſus ac Illuſtris D. D. MEL-
CHIOR à REDERN Baro Bohemiæ, Artis &
Martis peritia clarus, qui alijs prælio cum
hoſte tanto, propter copiarum ſuarum infir-
mitatem minimè dimicandum, ſed potiùs re-
trocedendum ſuaſentibus, conſentiente Domi-
no Andrea Auerspergio Caroloſtatenſi præfe-
cto, & alijs, Turcas quamuis multitudine no-
ſtris longè ſuperiores, omninò adoriendos cō-
ſtanter ſuaſit: addens inſuper: mortem ſe po-
tius cum ſuo equitatu, pro Chriſti nomine &
patriæ ſalute fortiter pugnando glorioſè obi-
tutum: quàm vitam turpiter fugiendo non ſi-
ne ſummo dedecore ſaluam & incolumem re-
tenturum eſſe. Vnde & reliqui vnanimi con-
ſenſu,

lenſu, & virib. coniunctis, magno impetu in hoſtes irruerunt: eosque animoſè conſligendo in fugam compulerunt: ita vt ipſe H A Z A N E S Baſſa Boſnenſis Tyrannus crudeliſſimus, vnà cū fratre Giafero Bego Zcernikenſi, Sinanc Bego Clifſenſi, AMVRATIS Imp. Turc. ex ſorore nepote, Mahumete Bego Seranicèſi, Bego Hertzegouina, & alij aliquot præcipui Begi, pluriſimi Agi, Zaimi & Iſpai, & octodecim circiter ſelectiſſimorū militum Turcicorum millia, partim ſclopetis & ferro cæſi, partim Oderæ & Colapis rapidiſſimorū fluminum vorticib. (exceptis paucis initid per pontē fugā elapſis) abſorpti, noſtrorum vix 50. deſiderati fuerint. Vbi & illud (cū ab alijs annotatum non reperim) obſeruandū eſt: BOYNIVM Croatum, qui ante annum H A Z A N I Baſſæ Boſnenſi copias Slaſuonicas & Stiriacas, vt prope arcē Petriniam oppreſſæ ad internecionem cæderentur, nefariè prodiderat, vnà cum reliquis Turcis cæſum occubuiſſe, atq; ita dignam proditiōis mercedem conſequutum fuiſſe.

Parta hac victoria, SIſſEKIVM è faucibus Turcarum ereptum: PETRINIA verò arx ad Colapim fl. munitiſſima, à coniunctis Germanorum & Vngarorum copijs, fruſtrà aliquot dierum ſpacio, Turcis eam fortiter defendētibus, oppugnata eſt.

PALMA M civitatem & arcem munitiſſimā in Foro Iulij, trib. plus minus militarijs ab Aquileia diſtātem, VENETI hoc an. cōdere cæperunt. Menſe Iunio, lues peſtifera in Anglia graſſari capit: & menſibus ſequentibus in multam & ſque hyemem duravit: adeoq; vehementer graſſata eſt: & multa hominum millia ſuſtulit.

MAVRITIVS Princeps Aſiaicus, cū ſub finem menſis Martij GERTRVDEBERGAM urbē in

Brabantiz & Hollandiz finibus, & natura loci, & cæteris rebus omnibus ad sustinendam obsidionem necessarijs, firmiter munitam, obsidere cœpisset: tandem 25. Iunij, St. N. vi & fame ad deditiorem coactam, occupauit.

HENRICVS Borbonius IIII. Galliz & Nauariz Rex, cùm per annos 23. Catholicos acerrimè persecutus fuisset: & plurima aduersus eosdem bella gessisset: religionem reformatam, quam hætenus coluerat, deseruit, & Pontificiz sese iterum adiunxit, audito Missæ sacrificio in vrbe Sandionysiana, 25. Iulij, St. N.

Die 3. Augusti, St. N. Cometa apparuit, caudā oblongam à Septentrione meridiem versus conuertens: qui postquam aliquot septiman. rē spacio se conspiciendum prabuisset, rursus euauit.

SISSEKIUM infirmo admodum præsidio munitum, & vix obsidione liberatum, tandem post varios dubij Martis euentus, in potestatem & sœuitiam Turcarum concessit, sub finem Augusti.

NARVA Linonia Vrbs celebris & Emporium nobile, pulueris sulfures in armamentario succensæ flammis mense Augusto miserè deformatum est: muri, Vallæ & munitiones ruptæ ac disturbatæ, ædificia euersa, & ultra 70. homines interfecti.

SIGISMUNDVS III. Suecia & Polonia Rex ad capiendam Grā cum Regina uxore regni Suecia coronam, sub finem Augusti Cracouā discendens, in Sueciam iter suscepit.

SINANES Bassa Vezires, ducto ex Thracia milite, sub finem Septemb. Vngariam ferro & igne depopulare cœpit. **VESPRIMIUM**, cui Ferdinandus de Samaria & Georgius Andreas Baro ab Hoffkirchen præerant, arctissimè obsessum, die 6. Octob. St. N. expugnauit: & **PALOTTAM** circa 10. Octob. deditiōe cœpit, cap-

tis

tis præfectis, reliquis præſidiarijs omnib. contra fidem datam crudeliter trucidatis.

ALBA REGALIS, à consensu Vngarorum & Germanorum copijs, **FERDINANDO** Comite Hardeccio, **GEORGIO** Comite Serinensi, & **FRANCISCO** Nadaſtio ducibus, die 1. Nouemb. St. N. obſidione cingi, & oppugnari cepta eſt: qua cum tridui ferme ſpatio plurimis noſtrorum caſis, & Turcis fortiter ſeſe defendentiſque, fruſtrâ fuiſſet continuata: rurſus poſt ſuam atque alteram incuſſionem ſoluta eſt.

PVGNA AD ALBAM REGALEM.

HAZANES Baſſa Budenſis, obſeſſos Alba regalii incolae obſidione liberaturus, florentiſſimus & ſigentiſſimus prætoriorum militum cohortib. appropinquat. Verum à noſtris, quorum numerus octo millia militum non exceſſit, excipitur: & quamvis inſiſſe fortiter aliquandiu reſiſteret, turbatis tamen ordinibus, die 3. Nouemb. St. N. proſtigatur, caſis quatuordecim Genitarorum aliorumq; Turcarum millibus, exceptis ijs, qui fuga ſaluti ſua conſulere cupientes, in locis paluſtribus & undoſis ſuffocati, & vulnerib. grauiſſimis exanimati interiере. Ex noſtris ſex 200. vulnerati & interfecti periере.

VICTORIÆ à CHRISTIANIS IN VNGARIA SVPERIORI PARTAE.

CHRISTOPHORVS à **TEVEFFENBACH**, Baro Mayrhofæ, ſuperiorum regni Vngariæ partium Capitaneus generalis, & præfectus Caſſoui-enſis, adductis ſecum circiter viginti mille militibus, in vicinam Turcarum regionem im-

pressionem faciens, die 16. Nouembris, St. N. ZABATIKAM arcem aggerib. & fossâ profunda egregiè firmatam, præsidarijs omnibus interfectis, expugnauit: die verò 27. eiusdè mensis, cum biduo antè, Beglerbegi Græciæ, & vtriusq: Bassæ, Budensis & Temesuaricnsis auxiliares copias, castra Germanorum & Vngarorum hostiliter inuasuras, ad internecionem deleuisset & profligasset, FILECKVM, arcem & loci naturâ, & opere humano insigniter munitam, incolis & præsidarijs Turcicis dimissis, occupauit: & paulò post DEVINVM, SECZEINVM, HAYNIACZKVM, BLAVENSTEINAM, HOLLOKVM, SAMOZKVM, DREGELLAM, PALANKAM, BESEKVM, BVIAKVM & LEVVAM arces, diuersis annorum superiorum interuallis Turcarum imperio subiectas, & ultra 30. annos ab iisdem retentas, trium hebdomadarum spacio, vna hac expeditione recuperauit: & Deo bene aspirante, multa Christianorum millia ex seruitutis tristissimæ, & tyrannidis immanissimæ iugo, multis hostium interfectis, & octingentis pagis tributarijs subactis, liberauit, & præda insigni ac opimâ potitus est.

M VLEIVS XEQVVS, Mulei Mahameti Fessa & Maroci quondam Regis, ab Abdelmeleco patre suo, regno pulsi, & an. 1578. in prælio Africano prope Alacazer cæsi, filius, Sebastiano Portugallia Regi & nâ cum aliquot aulicis nobilibus obses datus, post internecionem patris in Hispaniâ missus, & sub patrocinio Philippi Regis educatus, & religione Christiana imbutus, tandem mense Nouembri in monasterio S. Laurentij (Vulgo Escoriali) & nâ cum cognato suo & ministris aulicis sacri Baptismatis cinctione Christianismo insertus est. Lansonius lib. 7. Mercurij Gallobelg.

Die natali Christi, tempestas procellosa iuxta
Texellam Seelandiæ Insulam exorta, ex du-
centis Hollandicis & Hanseaticis nauibus fru-
mento onustis, & in Hispaniã ac Italiam solu-
turi, vltra 40. naues grandiores, malis & an-
tennis vi ventorum cõfractis, rudentib. ruptis,
& clauis disiectis, vnà cum nautarũ ingenti nu-
mero euersas & fluctib. coopertas, submersit.

Circa finem huius anni, tria COSACCORVM
Nisouiorum milia, ex improviso inuaserunt
BIALOGRADVM urbem in finibus Mol-
dauia munitissimam, profluctis in Pontum Eu-
xinum Tyra vel Nestri fluij ostio adiacentem,
eamq; igni & pyro puluere incensam undiq;ue
deuastarunt, Turcas & Tataros singulas omnes
irruerunt: & prada optimã onustã, è uestigio
CHILIVM, vulgò *KYLIA* nouã, celebre
emporium ad ostium Danubij Septentrionale in
littore Boreali situm, progressi sunt, quod simili
modo cædibus, rapinis & incendijs destruxerunt
ac deformarunt.

FRIDERICO IIII. Electori & Comiti Palatino
ad Rhenum, LVDOVICA IVLIANA, VVil-
helmi Auraici Principis filia, ex Carola Mom-
penseria suscepta, sub finem mensis Maij, a Phi-
lippo Marnixio Aldegundio Dillenbergam in
matrimonium adducta est: nuptijs ibidem, die
12. Iunij, St. V. (quo ipso die ante annos 18.
Carola Mompenseria, mater sponsæ, VVilhel-
mo Auraico Principi patri nupserat) solenni-
ter celebratis.

MAVRITIVS Hassiæ Landgravius, Guilielmi fi-
lius, HAGNEN, Iohannis Georgij Comitis
Solmensis filiam, matrimonio sibi iunxit, sa-
cro nuptiali Castellis peracto 12. Septembris,
St. V. die verò 22. Septemb. quæ incidit in di-
em Mauritij, St. N.

IOHANNES Dux Saxoniz & Vinariæ, nuptias celebrauit cum **MARGARETHA**, Ioach. Ernesti Principis Anhaltini filia, 8. Ianuar. St. V. Aldenburgi in Misnia.

CAROLVS FRIDERICVS, Caroli filius, Dux Olsn. & Mensterberg. nascitur, 18. Octob. St. N.

Obierunt:

I. LVDOVICVS Dux VVirttembergicus, Christophori filius, Stutgardiz, die 8. Augusti, St. V. æt. 49. cum Ducatum VVirttembergensem annos 25. gubernasset.

II. BARTHOLDVS à MANDESLO, natalium splendore, eruditæ doctrinæ & sapientiæ singulari laude, alijsque virtutum optimarum insignibus vir nobilissimus, Elect. Brandeb. Consiliarius, literarum ac literatorum Meccenas ac fautor optimus, 9. Martij, St. V. Custrini.

III. IOHANNES LEONCLAVIVS Amelburgus, nobilis Angriuarius VVestphalus, Xenophontis & Zosimi Comitis, aliorumq; Græcorum autorum versione, & Annalium Turc. ac historiæ Musulmanæ Turcarum elucubratione celebris, mense Iunio, Viennæ Austriæ.

IIII. IOHANNES Schröterus Medicus & Philosophus nobilis, & primarius in Acad. Ihenensi Professor, die 31. Martij, St. V. æt. circiter 80. Ihenæ ad Salam.

V. LAVRENTIVS VVidemannus Theol. & Saganensis Ecclesiæ Pastor fideliss. vir optimus, humanissimus, & auctori Indicis huius, eiusq; hæredibus, singularis amicitiz nexu devotissimus, die 8. Septemb. St. N. ætat. 55. Sagani.

VI. ORLANDVS de LASSO, Musicorum seculi nostri Princeps, die 13. Iunij, St. N. ætat. 73. Monaci in Bauaria.

VII.

VII. MARTINVS Milius Theologus, 24. Augusti, St. V. æt. 61.

VIII. IOHANNES Lauterbachius, Poëta nobilis & coronatus, qui per multos annos opt. artium studia in Schola Hailbrunnensi feliciter rexit, 11. Octob. St. V.

3564

ERNESTVS Archidux Austriæ, ad suscipiendam amplissimæ Prouinciæ BELGICÆ gubernationem, sibi à PHILIPPO Hispaniarum Rege oblatam, die 30. Ianuarij, St. N. Bruxellas venit, ibiq; magna pompa ac solennitate exceptus est. *Chron. Belg.*

1594

HENRICVS IIII. Gallia & Navarra Rex, æt. 41. in oppido Carnutum plenario ritu à suis coronatus est, die 27. Februarij, St. N.

Eodem mense LVGDVNVM, Gallia Narbonensis vrbs florentissima, ob obedientia & potestati Henrico IIII. Navarra gallia Regis se subiecit: cui & AVRELIA, BITVRIGES, MELODVNVM, LAVDVNVM, AMBIANVM, CAMERACVM, Normandia tota & alia regiones subinde accesserunt.

SIGISMVNDVS III. Rex Poloniæ, Suecorum Rex solenni pompa coronatur in regia vrbe Vpsaliæ, Cal. Martij, St. N. 19. Febr. St. V.

NOVIGRADVM in Vngaria superiori à MATTHIA Archiduce Austriæ, 10. Martij, St. N. expugnatur, & Turcis dimissis occupatur.

HENRICVS Gallia & Navarra Rex, LVTETIAM Parisiorum selectissimo comitatu ingressus, hostibus Hispaniæ, eorumq; ducib. sese dedentib. & liberò cum impedimentis suis dimissis, & pace ac tranquillitate inter ciues restituta, absq; omni seditione & caede, die 24. Martij, St. N. occupauit.

Eodem mēse Martio BRESENZA, SECZINVM & SEBESTVM arces Vngariæ inferioris, non

Ccc 8

pro-

procul Canysia distantes à Comite Serinio & Francisco Nadaſtio expugnatae & euerſae ſunt.
HATVVANVM Turcarum in Vngaria propugnaculum munitiſſimum à Chriſtianis duorum menſium ſpacio fruſtra obſeſſum & oppugnatum.

PVGNA AD HATVVA- NV M.

MAHVME TES Graeciae Beglerbegus, Baſſae Budenſis & Temefuarienſis, **HATVVANI** obſidionem ſoluturi, cum Germanorum & Vngarorum exercitu, copiarum ſuarum armis, multitudine & viribus confiſi, iſſis Calend. Maij in campo Turano congregiuntur, & poſt acerrimum conſlictum proſligantur, exercitusque iſſorum, aliquot Turcarum millibus caeſis, diſſipatur.

FRANCISCVS Verdugo Urbis Groningeniſis gubernator, cum per nouem menſes **COVERDAM** grauiſter obſediſſet & oppugnaffet: & **MAVRITIVM** Principem Auracum ad ſerendam obſeſſu eiſſe incolis opem, magno exercitu appropere intelligeret: non expectandum ſibi ratus: inueniente Maſio obſidionem re inſecta ſoluit & diſceſſit. Quo facto, Auracius munitionem à Verdugone extructam occupauit: Conerdam obſidione liberauit, & comitatu inſtruxit: & ſuis ac itineribus, munitionibusque praecipuis, ne iſſum Hiſpani inſequi poſſent, pracluſis, & milite impoſito firmatis, **GRONINGAM** Verſus cum exercitu proſectus eſt & die 10. Maij, St. V. ad obſidionem eiſſe Urbis peruenit.

Sub idem tempus **MATHIAS** Archidux Auſtriae, collecto magno & florenti exercitu, **STRIGONIVM** obſidione cingere, & oppugnare coepit. Verum poſt multas incurſiones, non ſine inſigni Chriſtianorum clade, obſidio illa metu

Sinanis Bassæ, valido exercitu ex Asia misso, aduentatis, rursus soluta est sub finē mensis Iunij.

RVDOLPHVS II. Rom. Imperator Comitia celebraturus, Ratisbonam venit 18. Maij, St. N. ubi ad bellum contra **TURCAS** persequendum ab Imperij Romani Ordinibus auxilia & sumptus decreti, & **ERNESTO** Archiepiscopo & Elect. Colonienfi, **FRIDERICO III.** Electori Palatino ad Rhenum, & quibusdam Pommeraniæ Ducibus, feuda, ceremonia & more visitato ab Imp. Rom. collata sunt.

ERNESTVS Archidux Austria, Prævinciarum Belgicarum gubernator, missis ad Ordines Confederatos Belgici, 6. Martij literis, illos relicto bello, ad pacem amplectendam & ad obediētiā Regi Hispaniarum præstandam hortatur. Verum Ordines misso 27. Maij responso prolixo, & rationibus ac causis plurimis adductis, pacem omnem respuunt, seq; patriæ & libertatis defendendæ gratia bellum contra Hispanos persecuturos confirmant.

RASCII inter Danubij & Tibisci ripas, vti & circa Temesuarum ac Beligradum habitantes, immanissimum Turcicæ seruitutis iugum exosi, mense Maio à Turcis defecerunt, & **RVDOLPHO II.** Rom. Imp. missis literis sese dediderunt. In cuius defectionis fidem, exercitu inter se collecto, Turcis bellum mouere cœperunt, & castella quædam Turcica occuparunt. Verum paulò post iterum à Turcis deuicti, & sub iugum redacti sunt.

NOVVM HOLLANDORVM IN INDIAM ORIENTA.

LEM ITER.

ORDINES HOLLANDIÆ & coniunctarum Belgici Prævinciarum, septem naviū classem,

sem, magno labore & sumptu comparatam, per-
 ritusq; gubernatoribus, tormentis & armis in-
 structam, Versus Boream & Ortum emiserunt:
 idq; eam potissimum ob causam: Et relicta ad
 dexterā Noruegia, Moscouia & Tataria, trans-
 itum commodis ad regnum CHITAINVM,
 SINAS deinde seu regnum CHINAE, IN-
 DIAE Orientalis regiones, Iaponiam, Philippi-
 nas, Moluccas, Iauam, aliasq; opulentissimas In-
 sulas, duobus primū FRANCISCI Draci
 & THOMAE Candischij Equitum Anglorū
 navigationibus, annis superioribus patefactum,
 & bis mille miliaribus, quā is quo Lusitani
 Versus Caput Rone spei Grī solent, breuiorem,
 peruestigarent. Hi die 5. Iunij ex Hollandia sol-
 ventes, Noruegia & Moscouia praternavigata,
 sub finem Iunij Kildinum attigerunt: & inde
 Iulio & Augusto mensibus, inter Insularum an-
 gustias, per multam stupendamq; glaciem, Ultra
 Condoram & Obdoram continentis regiones, ad
 NOVAM ZEMBLAM & VVEIGATI-
 VM Insulas progressi, & angustias freti, ad quin-
 que vel sex miliaria in longitudinem extensi,
 (quod de nomine Mauritiij Nass. Hollandia gu-
 bernatoris NASSOVIVM indiget arunt) pe-
 netrantes, ad littora Tataria circa fluvium
 OBY, prope Ocoannum Scythicum, vulgò mare
 TABIN dictum, perueniunt: & repertis ibi-
 dem populosis quibusdam fertilibusque Insulis,
 certa illis, Hollandia, Enckhusa, Auvania, Mau-
 ritiij, aliaq; nomina indiderunt: & lati per an-
 gustias praedictas regressi, Undique monumentis
 erectis, domum mense Sept. redierunt. Chr. Bel.

TRANSYLVANORVM & TVR-
 CIS AD IMP. ROM. DE-
 SCRIPTIO.

Eodem

Eodem mense Iunio SIGISMUNDVS BATHORAVS Transylvaniz & Valachiz Princeps, conuocatis ad Albam Iuliã Transylvaniz Ordinibus, defectionem à Turcis, & societatem cum Imp. Rom. bellum aduersus Turcas apertum gerente, publico decreto sanxit & promulgauit: & BALTHASAREM Bathoreum, Andreæ filium, patruelem suū, vnā cum alijs quibusdam præcipuæ dignitatis proceribus, Claudiopoli, die 11. Septemb. St. N. in custodiam dari iussit. Ex horum numero BALTHASAR Bathoreus, propterea quod Tataris transitum in Vngariam contra Principis mandatum permisisset, & Sigismundum ipsum principatu exuere conatus fuisset, circa initium Octobris in arce Morosiuvar, vnā cum VVolsfango Kovaczovio Cæcellario strangulatus est: cum paulò antè reliqui quoq; conspirationis socij Claudiopoli capite truncati fuissent.

Ineunte Iulio ingens TATARORVM exercitus, Turcis auxilio missus (qui vltra quinquaginta millibus Tatarorum constitisse dicitur) Podoliam & Russiam inuasit, & exustis Iaslovviza, Sniatyno, Chalitia & Zukouina, Russiæ oppidis, plurimisq; vicis & pagis depopulatis, in VNGARIAM superiorem, vijs asperissimis magno labore & mira celeritate superatis, & montibus altissimis inuijsq; cõscensis, flammis, cædibus & rapinis prope Munckatzium irrupit, seque circa finem mensis eiusdem Turcis coniunxit.

GRONINGA Frisia Occidentalis Vrbs celeberrima, multorum opinione inexpugnabilis iam pridem habita & celebrata, post duorum mensium obsidionem & oppugnationem, à MAVRITIO Principe Auraco, certè tandem & tolerabilibus cõditionibus ad deditionem coacta, die

die 22. Iulij, St. N. Hispani præfidiarj dimissi : ipsa Urbis conservata : & ciuibus Vita & fortuna incolumes ac saluæ relictæ sunt.

SINANES Bassa Vezires, TATTAM arcem, duobus Comâra miliaribus distantem, die 21. Iulij, St. N. & triduo exacto castellum montis S. Martini oppugnauit, & præfidiarijs deditiōnem statim facientib. facili negotio occupauit : & Iaurinum sub finem Iulij obsidere cœpit.

I AVRINVM (vulgò Raab) præcipuum non tantum Vngariæ, sed vniuersæ Christianæ Reipub. aduersus Turcas propugnaculum, duorum mensium interuallo à Turcis grauissimè obfessum & oppugnatum, tandem die S. Michaëlis, manè circa horam 10. SINANI Bassæ Veziri à FERDINANDO Comite Hardeccio arcis præfecto, permissa sibi & suis vitæ incolumitate, vnà cum omni apparatu bellico traditur. Iaurino dedito, PAPA quoq; à præfidiarijs Vngaris incensa & deserta, in potestatem Turcarum ipsis Calendis Octobris peruenit.

COMARA ad Danubium arx munitissima, contra SINANEM Bassam Vezirem, virtute & vigilantia ERASMI Braun præfecti, & præfidiariorū militum armis fortissimè defensa, & Turcæ ad soluendam obsidionem compulsi sunt circa diem 13. Octobris, St. N.

IOHANNES Chastelius Parisiensis, Collegij Claremontani Iesuitarum ibidem alumnus, HENRICVM IIII. Gallia & Navarra Regem interfecit, dum cultro gulam Regis petiit, aberrante ictu, in labrum superius, die 27. Decemb. St. N. vulnerauit. Sicarius ilicò comprehensus, voluntatem interficiendi Regis apertè confessus est : deq; eo supplicium (iuxta sententiam à Senatu Curia suprema Parisiensis latam) die 29. Decemb. St. N. sumptum, & I E-

SVITAE Claremontani, Scateri in toto regno intra triduum ex Collegijs suis exire, & post quindecim dies toto Gallia regno excedere iussu sunt.

IOHANNES SIGISMVNDVS Marchio Brandenburgicus, Ioach. Friderici Marchion. B. & Administratoris Episcopatus Magdeb. filius, conjugem duxit **ANNAM**, Alberti Friderici Marchionis Brand. & Ducis Borussiae filiam, nuptijs in magna Principum & procerum frequentia feliciter & tranquille peractis, 20. Octob. St. V. Regiomonti Borussiae.

Nati sunt:

I. HENRICVS FRIDERICVS, Iacobi VI. Scotorum Regis filius, ex Anna, Christiani III. Daniae Regis sorore, primogenitus & regni haeres, nomen ab utroque suo in baptismo sortitus, die 19. Februarij, St. V.

II. OTHO, Mauricij Hassiae Landgr. suij fil. primogenitus, ipsa natali, Christino die, h. i. Cassellii.

Obierunt:

I. CAROLA Ducissa Bullionza, Esdaine Domina, HENRICI Ducis Bullionxi & Vice Comititis Turanij vxor, sine haeredibus, Sedani in Gallia.

II. IACOBVS Curtius à Senftenauu, S. Cae. Maest. Consiliarius intimus, & Romani Imperij Procancellarius, omnium studiorum, imprimis verò Mathematicorum amator, Mense Maio, cum se ad iter Comitiorum Ratisbonensium praepararet.

III. MARTINVS Forbissierus, Eques Anglus, rei naualis peritia clarissimus, classis Anglicanae contra Hispanos in Britanniam Armoricae emisit Amiralius, in oppugnatione propugnaculi Brestensis fortiter pugnando caesus occubuit.

III. GERARDVS Mercator Rupelmondanus Flander, Guilielmi patris, & Iohannis filij, Iuliacenſium & Clivenſium Ducum, Coſinographus exercitatiſſimus, Mathematicorū ſui temporis facile Princeps, qui globis artificioſis, radio dimenſis, cœlum ac terram interius & exterius, qua licuit demonſtrauit, & editione Chronologiæ vtiliſſimam rei literariæ operâ præſtitit, die 2. Decemb. horis 11. ante meridiem, æt. 82. m. 8. d. 27. h. 5. Duisburgi Clivorum.

V. LAURENTIUS Ludouicus Leoberg. vir CL. & doctiſſimus, die Veneris poſt Paſcha, 15. April. St. N. hora 4. poſt meridiem, ætat. 57. m. 7. d. 28. quo ipſo die ante an. 34 Philippus Mel. Præceptor ipſius obierat: poſtquam auguſtam Gorlicenſium Scholam magna cum dexteritatis, fidei & felicitatis laude docuiſſet & gubernaviſſet an. 30. Ex huius viri ludo tanquam ex equo Troiano (quod idem Ludouicus de Trozendorſio, Præceptore quondam ſuo, frequenter referre ſolebat) plurimi prodierunt viri docti: quorum operâ & conſilio fideli ac felici, Eccleſiæ, Aulæ Principum, Reſp. & Scholæ multæ hodie feliciter vtuntur. **LUDOVICO** ſucceſſit **M. MARTINVS** Mylius, vir doctiſſimus: cuius induſtriâ, curâ & labore, ſtudia iuventutis diligenter & fideliter formantur atq; gubernantur.

VI. IOHANNES Borcholten IC. clariſs. & in Acad. Iulia Anteceſſor, C. S. E. menſe Nouembri, æt. 57. Helmeſtadij. Huic ſucceſſit **VALENTINVS** Forſterus IC. præſtantiſſimus.

VII. CHRISTOPHORVS Cornerus, Theologiæ Doctör & Profeſſor in Acad. Francofurtana, & generalis Marchiæ totius Superintendens, C. S. E. Francofurti ad Oderam 17. April. St. V.

an. æt.

an. æt. 76. postquam in Academijs docuisset
an. 54.

Circa huius anni initium, AARON Moldania,
& MICHAEL Valachia Transalpina Regu-
li, SIGISMUNDI Bathorei Principis Tran-
sylvania (qui & ipse paulò ante à Turcis dese-
cerat) suasu & conatu, à partibus & societate
Turcarum recesserunt; & Turcis, Iudæis ac Gra-
cis omnibus in ditione sua degentibus, promiscuè
cæsis, & facere lateris & rimq; missis iëto, Tran-
sylvanorum protectioni se submitserunt, & ijs-
dem contra, & Turcis bellum inferre ceperunt.

1595

PAX INTER MOSCOS ET SVECOS CONSTI-

T V T A.

Mense Ianuario Pax perpetua inter duo amplissi-
ma regna, SVECORVM & MOSCORVM, post
triginta fermè annorum bella, breuib; indu-
cijs subinde interpolata, singulari Dei benefi-
cio, per legatos SIGISMUNDI Regis Sueciæ
& Poloniæ, THEODORI Magni Ducis Mosco-
viæ, & RVDOLPHI II. Imp. Rom. con-
stituta est.

In Gallia HENRICVS III. Navarrogallia Rex
bellum aduersus HISPANOS terra mariq;
apertum denunciari, & in finibus omnium pro-
vinciarum ad tuba sonitum exclamari iussit
exeunte Ianuario. Idem edictum nomine PHI-
LIPPI Regis Hispaniarum cōtra GALLOS
Bruxellis sub initium mensis Martij promulga-
tum est.

CRACOVIAE, die 6. Februarij, St. N. inchoata
sunt Comitia regni Polonia, in quibus Impera-
toris Romani, Ordinũ Vngaria, Principis Tran-
sylvania, & Michaelis Valachia Transalpina
Principis legati in solenni Procerum & Senato-

Ddd

rum

rum regni confessu à Sigismundo Rege Polonia copias auxiliares contra Turcas petierunt. Verum nihil in his Comitijis certi constitutum : quin potius ea, quæ implicata hæserent, ad nouas deliberationes reiecta sunt.

FOEDVS INTER RVDOLPHVM II. ROM. IMP. TRANSYLVANOS, MOLDAVOS & VALACHOS CONTRA TURCAS sancitum.

RVDOLPHVS II. Imp. Rom. cum **SIGISMUNDO** Bathoreo, Christophori filio, Transylvaniæ Principe, & adiunctis ipsi **MOLDAVIS & VALACHIS**, societatem & foedus adversus Turcas certis conditionibus iniit hoc ipso mense Februario.

Sub finem mensis Februarij **TATARI** ex Ungaria reditum per Moldaviam in patriam amplissimis instructi spolijs parâtes, in Moldavia prope oppidum Orislog ad Nestrum fluvium supra Tehyniam, à Transylvanis & Valachis cœsi, & liberatis 4000. Christianis captivis, præda illâ opimâ exuti, ipsum oppidum incensum & vastatum, & **HAZANES** Bessa Tataris suppetias laturus, post acerrimum conflictum, etsi non sine mediocri Transylvanorum clade, fusus & profligatus est.

ALBERTVS Kyrilius, exercitus Principis Transylvaniæ in Valachia Transilpina præfectus, traiccto Danubio, die 16. Martij, St. N. intra millia Turcarum incidit: quibus maxima ex parte cœsis & profligatis, plurimisque vna cum vexillis captis, **DERZTOR** (aliter Siliustria) oppidum Bulgariæ igne iniecto incendit & destruxit: ac die sequenti Danubium remeans, **BRAYLOVIA** marcem ad Danubij ripam, vi & armis in potestatem suam redegit.

SMYLA oppidum in finibus Moldaviæ magnum & opulentum, ad Nestrum fluuium, non procul à Ponto Euxino situm, ab **ANDREA** Barczay, copiarum Transylvanicarum nomine Principis Transyl. in Moldavia ductore & præfecto, die 22. Martij, St. N. vnâ cum arce fortissima expugnatum, & vltra bis mille Turcis ibidem cœsis, tormentis grandioribus plurimis captis, occupatum, & præsidio 2000. Valachorû munitum: Mense verò Aprili **TEHYNIA**, propugnaculum Turcarum ad Nestrum fluuium supra Bialogradum firmissimum (quo in loco præcipuus Tatarorum traiectus esse solet) irritò conatu ab eodem, adiunctisq; ipsi Moldauis, obseſſum & oppugnatum est.

CAROLVS Comes Mansfeldia, **Petri Ernesti** filius, Præge ab Imp. Rom. consuectis ceremonijs Equitis Auratis dignitate, & titulo Principis Rom. Imperij, die 28. Aprilis, St. N. insignitus, & Vicarius Archiducis **MATHIAE** (qui supremus exercitus Casarei aduersus Turcas Imperator constitutus erat) creatus est.

AARON Moldauia Princeps & **Vainoda**, ob proditionis suspicionem, literis interceptis alijsq; indicijs confirmatam, iussu Sigismundi Transylvania Principis captus, & **Albam Iuliam**, die 24. Maij, adductus, eiq; **STEPHANVS** Rosvanus Transylvannus in Moldavia dominatu substitutus est.

Circa initium Iunij **TATARI** in Valachiam & Transylvaniâ magno exercitu irruituri, à Valachis, Cossaccis & Transylvanis in finibus Valachiz cœsi, & paulò post **FERHATES** Bassa prope Nicopolim cum suis copijs prælio deuictus, & ipsa vrbs Nicopolis (excepta arce, quæ illæsa remansit) ferro & igne deuastata est.

FERDINANDVS Comes ab Hardeck lauri-

nenſum præfectus, ob arcem illam SINANI Baſſa Veziri, neglecta & violata iuriſiurandi religione, deditam, manu dextra ferro prius amputata, capite truncatur Vienna Aſtria, Snâ cum Nicolao Berlinio Lotharingo, adili & excubiarû Iaurinenſum præfecto, die Viti, 15. Iunij, St. N.

Hanum & Caſtilletû, Picardiæ oppida non ignobilia, PETRVS Comes Fontanus Hispanus menſe Iunio expugnauit & occupauit.

CAROLVS Princeps & Comes Mansfeldiæ, exercitus Cæſarei præfectus, STRIGONIUM arcem Vngariæ munitiſſimam exercitu viginti millibus militum inſtructo, ipſis Calendis Iulij St. N. obſidere cœpit.

BABOTZCA 5. Sigetho miliarib. diſtans, à Cæſareanis militibus capta & expugnata eſt, 30. Iulij St. N.

GALLI Dorlentio in confinibus Picardia ab Hiſpanis obſeſſo ſuccurrere cupientes, ab Hiſpanis duce PETRO Comite Fontano in profeſſo D. Iacobi (24. Iulij St. N.) prælio victi & ſuperati ſunt: in quo ipſe VILLERIKS Rotomag. præfectus, Gallia Amiralius, Snâ cum alijs quibusdam proceribus, plurimisq; nobilibus cæſus occubuit. Vnde oppidum ipſum arte & naturâ loci munitiſſimum Snâ cum arce, die 31. Iulij, St. N. vi expugnâtû, incolû & præſidiarijs Gal-
lis ſupra 1500. Tribunis, Centurionib. alijsq; militum præfectis 40. ibidem partim cæſis, partim vulneratis & captis, in Hiſpanorum poteſtatem peruenit.

PVGNA AD STRIGONIVM.

MAHVMETES Græciæ Beglerbegus, SINANIS Veziris Baſiæ filius, ſelectiſſimo 15000. Turcarum

carum exercitu obsellis Strigonij incolis opem
& suppetias laturus, die 4. Aug. St. N. à CA-
ROLO Principe & Comite Mansfeldio, virtute
suorum, Turcis numero fidentibus, prope Stri-
gonium fortiter profligatus & in fugam com-
pulsus est: ita vt hostium 5000. (inter quos
OSMANES Bassa Iaurinēsis cum sex Begis re-
pertus fuit) cœsis, signis militarib. 27. vnà cum
duobus Begis, Coppaniensi nimirum & alio
quodam ex Armenia, captis, castra eorundem
vniuersa magna cum præda in potestatem no-
strorum redacta fuerint. Ex nostris vix 50.
cœsi periēre.

*Vere & æstate anni huius in Hollandia, Geldria,
tractu Rhenano, Austria, Bohemia, Sæxonia,
Misnia, Lusatia, Silesia, alijsq; Germania locis,
stupēda & insolita extitit aquarum inundatio:
qua non tantum vicos pagosq; plurimos destru-
xit: Verum etiam homines & magnam pecorū
multitudinem absorpsit & suffocauit.*

ACHMETES Bassa Temesuarēsis cum exer-
citu suo octo millib. militum instructo, à Tran-
sylvanijs prope Fachiāt arcem non procul Lippa
distantem, die 13. Augusti, St. N. prælio supera-
tus, & amissis aliquot suorum millibus, Begisq;
duobus, Lippensi & Genoensi, captis, maxima
clade affectus, & ipsa arx occupata est.

Amplissima THEODORI Magni Moscorum &
Russorum Ducis legatio, die 16. Augusti, St.
N. Pragā aduenit: & die 30. eiusdem mensis
à RVDOLPHO Imperatore primū audita
est, eidemq; loco auxiliij contra Turcas precio-
sissimum thesaurum obtulit, & fœdus ac perpe-
tuam amicitia Principis sui nomine expetiuit.

FRANCISCVS Dracus & IOHANNES
Haukijus, celeberrimi Equites Anglici, classe
27. nauium, vario armorum & commearum ge-
nere,

nere, & ult. i. quinq; millibus militum, partim communibus, partim etiam Regina Elisabetha sumptib. instructam, sub initium Augusti expeditionem versus AMERICAM sive INDIAM OCCIDENTALEM, ad expugnandam nimirum HAVANAM, amplissimum CVBAE Insulae, auri & cupris fodinis abundantis, Emporium, susceperunt: quatenus Draco & Hauukio praefectis, alijsq; quam plurimis dysenteria ibidem extinctis, reliquis vero ab Hispanorum navib. repulsis, parum feliciter successit.

In VALACHIA Transalpina, non procul ab oppido Argias, die 23. Augusti, St. N. commissum est praelium inter SINANEM Bassam Vezirem (qui ponte nauali structo Danubium traiecerat, & Transalpinam Turcis rursus subigere conabatur) & coniunctas VALACHORVM & TRANSYLVANORVM copias, Turcarum multitudine longe inferiores. In quo cum tribus conflictibus, dubio quasi Marte, de summa rerum, & quidem acerrime fuisset dimicatum: tandem Transylvani, Deo iuvante, victoriam obtinuerunt, & Sinanem Bassam, aliquot Turcarum millibus, & inter praecipuos MAHOMETE Bassa, coësis, tormentis & signis pluribus captis, cum reliqua exercitus turba in fugam coniecerunt.

HENRICVS III. Navarrogalliae Rex absolutionem à fulmine excommunicationis, an. 1593. per Ludovicum Gonzagam Niuernae Ducem petitam, tandem missis Romam legatis suis, à CLEMENTE VIII. Pontifice Romano, die 17. Septembris, St. N. obtinuit, & in gremium Romanae Ecclesiae receptus est. Ad cuius rei memoriam postmodum anno 1596. 3. Maij Roma Columna marmorea ad eadem S. Antonij posita erecta est.

STRIGONVM CAPTVM.

STRIGONIVM arx Vngariæ ad Danubium munitissima, cum duorum mensium spatio ab Vngarorum, Italorum & Germanorum exercitu (cui dum in viuis esset CAROLVS Princeps & Comes Mansfeldius, feliciter & sapienter præfuerat, & viam ac rationem occupandæ arcis paulò ante obitù monstraauerat) maxima tormentorum grandiorum vi & incursionum frequentia, grauitèr fuisset concussa, diuerberata & oppugnata, ac præfidiarij eiusdem de suppetijs à Turcarum Imperatore ferendis prorsus desperarent: tandem certis conditionibus (vt nimirum vita incolumes & solutis armis dimissi, mutuatis cymbis Budam vsq; deueherentur, & quantum supellestilis euincto brachio amplecti possent, secum ferrent) MATHIÆ Archiduci Austriæ arcem, quam an. 52. tenebant, die 1. Septemb. St. N. dediderunt. Inter dedititios, ex imbelli turba, utpote mulieres & pueri 1700. milites robusti 700. & vulneratorum 500. numerati fuere. Qui omnes 34. cymbis confusè iunctis impositi, subsequente MEHEMETO Balla, Asiæ minoris vel Natiolæ Beglerbegò, proprijs remigibus Vaciàm & Budam versus descenderunt. Turcis, die 2. Septemb. dimissis, arcem MATHIAS Archidux Austriæ occupauit, & præsidio firmo muniuit. Eodem deditiois Strigonij die, ALBERTVS Kyralius Transylvanorù præfectus, LIPPAM arcem ad flumini Mariziam in finib. Transylvaniæ fortissimam, Turcis vi ad deditioem coactis, occupauit.

PHILIPPVS & ERNESTVS CASIMIRVS, Iohannis filij, Comitù Nassorij fratres, & ERNESTVS Comes Solmersis, in Sylua

Dinslaciensi, non procul à Lippa fluuio ab Hispanis die 2. Septemb. St. N. oppressi, cum animosè configendo hostium suorum multitudinè exigua equitum manu fortiter restitissent, tandem cæsi & capti sunt. Inter quos PHILIPPVS Nassonius equitum ductor & præfectus generalis, Neomagensium gubernator, & ERNESTVS Solmensis, Comites, leiualuer vulnerati, paulò post Rhinoberga obierunt. ERNESTVS CASIMIRVS Verò Philippi frater, λυγρῶ persoluto, ad suos dimissus est.

VIZZEGRADVM (Germanicè Plindenburg) supra Budam arx (quæ olim theca Coronæ regni Vngariæ habita est) in altissima rupe sita, & fossâ 12. pedum saxi incisâ, cinctâ, probeq; munita, à copijs Cæsareanis, die 21. Septemb. St. N. expugnata: & **PETRINIA** quoq; castellum Croatia ad flu. Colapim non ignobile, vnâ cum **HRASTOVIZIA** die 24. mēsis eiusdem St. N. in Christianorum potestatem concessit.

CAMERACVM Grbs in finibus Picardia Hanoniam versus celeberrima, post grauissimam duorum mensium obsidionem, vnâ cum castello situ & opere inexpugnabili, à Balygnio præfecto Gallico, postquâ annos 14. eam tenuisset, **PETRO** Comiti Fontano Hispano, die 9. Octobris, deditum, & præsidiarj Galli ac Heluetj cum armis, vexillis & impedimentis suis, incolumes dimissi sunt.

MOLDAVIA à POLONIS OCCVPATA.

HERCZY Cherei **TATARORVM** Præcopensium **CHAMVS**, vnâ cum fratre **FEDETH** Cherei, & Sultano **GALGA** filio, exercitu septuaginta millib. Tatarorum instructo, nomine & man-

mandato AMVRATIS Imperatoris Turcarū,
in MOLDAVIAM, traiecto apud Tehyniā Ty-
ra vel Nestro fluuio, prope Lapuznam, die 17.
Octob. St. N. irruit: vt ibidem ACHMETEM
Sangiacum Tehyniæ & Kyliffie, Sororiū suum,
Principem & Vaiuodam constitueret: & inde
solutionem tributi quadriennalis à regno Po-
loniæ vi & armis exigeret. Verū IOHANNES
Zamoiscius regni Poloniæ Cæcellarius, & sum-
mus exercitus Imperator (qui re intellecta ca-
stra sua infra Iassium ad fluuiū Pruthum collo-
cauerat, & HIEREMIAM Mogilam principa-
tui illi præficere cupiebat) vix decem Polono-
rum millibus instructus, illos die 18. 19. & 20.
Octobris, tam feliciter repressit: vt aliquot
Tatarorum millibus cæsis, Chamus die 21.
Octobris inducias petere, pacem perpetuam
regno Poloniæ mediante iuramento promit-
tere, & concessio HIEREMIAE Mogilæ MOL-
DAVIAE dominatu, intra triduum regione illa
excedere coactus fuerit.

Sub idem tempus MAXIMILIANVS Archidux
Austriæ, Castellum S. Nicolai, Sarvascham,
Bekefcham, Erdeckum & Czongradū, arcēs in-
fra Solnockū versus Gyulam sitas, occupauit.

VALACHIA TRANSALPINA à TRANSYLVANO RE-

CUPERATA.

SIGISMVNDVS Bathoreus Transylvania
Princeps, TERGOVISTIAM ad Ialony-
zam fl. Valachia Transalpina metropolim &
sedem Vaiuoda (ex qua biduo antè SINA-
NES Bassa Velites cum HAZANE Bassa
Buckarestam profugerat) die 18. Octobris, St.
N. sub Vesperam expugnauit, & cæsis ultra
600. presidarijs, MEHEMETEM Bassam

Ddd 3

Cara-

Caramania, & *ALY* Begum *Albania*, praesidiū Turcici praefectos, & nā cum alijs quibusdā proceribus Turcicis cepit. Biduo post *BVCKARESTVM* arcem à *Sinane Bassa* desertam & incensam, absq; illo suorum sanguine recuperavit, & tandem, die 30. Octobris, arcem *GEORGIO* (Turcis *ZORGA* dictam) ad insulam *Danubij* munitissimam, tridui obsidione quinq; millibus Turcarum partim caesis, partim in *Danubio* submersis, & magna captiuorum *Valachorum* multitudine liberata, expugnatam sibi subegit: & *SINANE M* Bassam *Ve-Zirem* cum superstitie exercitus parte *Valachia* eiecit, pradamq; amplissimam adeptus est.

GENOA superioris *Vngariae* propugnaculum, nō procul à *Gyula*, à *Transylvanis* & *Varadiensium* copijs, die 23. Octobris, *St. N.* deditione captum. Vnde & paulò post *Vilagozuar*, *Panckota*, *Feltot*, *VVarsoecz*, *Beczkerék*, *Siry*, *Lagk*, *Eperyes*, *Arad*, *Solymos* & *Totvvaradya* arces in eorundem potestatem peruenerūt.

STEPHANVS *Rosuanus* *Moldaniae* *Vaiuodas*, dum regionis istius dominatū, quo non multo antè à *Polonis* expulsus fuerat, recuperare conatur, à *HIEREMIA* *Mogila* *Moldanorum* Principe & *Cosaccis*, mense *Decembri*, paucis ante natalitia *Christi* diebus, multitudine superatus, cum suis copijs caesus, ipse verò captus & viuis palo adfixus est.

CHRISTIANVS Princeps *Anhaltinus* coniugam duxit illustrem & generosam Comitissam *ANNAM*, *Arnoldi* Comitis *Benthemij* & *Teckleburgici* filiam, nuptijs 3. Iulij, *St. V. Lorbaci* celebratis.

IOHANNES GEORGIVS Princeps *Anhaltinus* matrimonium iniuit, cum *Iohannis Casimiri* Comitis *Palatini* ad *Rhenum* relicta filia vnica

DORO-

DOROTHEA, sacro nuptiali in Electorali aula Heydelbergensi feliciter peracto, 31. Augusti, St. V.

SIGISMUNDVS Transylvaniæ & Valachiæ Princeps, cum **MARIA CHRISTINA** (alij Christierna) Caroli Archiducis Austriæ filia, die 5. mēsis Martij, St. N. sibi Gratij in Stiria præsentē legato suo Stephano Botckay legitime despōsata, nuptias celebravit in Metropoli Transylvaniæ Alba Iulia, die 6. Aug. St. N.

HENRICVS Dux Bullionæus & Vice Comes Turainius, nuptias secundas cum **ELISABETHA** Flandrica, VVilhelmi Principis Auraici filia, ex Carola Mompenseria progenita, circa hyemem Sedani in Gallia celebravit.

MAXIMILIANVS, Guilielmi filius, Dux Bavarix, nuptias celebravit in Lotharingia cū **ELISABETHA**, Caroli Ducis Lotharingici filia, mense Februario.

PHILIPPVS Comes ab **HOHENLOHE**, Baro in Langenberg, postquam per annos 23. Ordinibus Belgici confederatis militarat, & variâ sæpè numero cum hostibus fortunâ decertarat, **MARIAM** VVilhelmi Nassouij Principis Auraici filiam, ex Anna Egmondana natam, vxorem duxit, nuptijs die 7. Februarij, in arce Burena magna pompa celebratis.

GEORGIVS EBERHARDVS Comes **SOLMEN-SIS**, Ordinum Belgici Hultensis in VVasia Flandriæ Prouincia gubernator, coniugio sibi iunxit **SABINAM** Comitissam Egmondanam, Lamorali Comitissæ Egmondani relictam filiam, ex Sabina Palatina progeneratam, nuptijs Delphis in Hollandia mense Martij solenniter peractis.

Nati sunt :

I. VLADISLAVS, Sigismundi III. Sueco-

tum

rum & Polon. Regis filius, 9. Iulij, St. N. Cracovia.

II. GEORGIUS RVDOLPHVS, Ioach. Friderici filius, Dux Silesia Lignicensis & Bregensis, die 22. Ianuarij, St. N. Vesperis hora 7. Brega.

III. GEORGIUS VWILHELMVS, Iohannis Sigismundi Marchionis Brandeb. filius, Ioach. Friderici Marchionis Brandeb. & Archiepiscopus Magdeb. Administratoris nepos, Ioh. Georgij Elect. Brandeb. abnepos, 3. Nouemb. St. V. intra horam 3. & 4. pomeridianam, Colonia ad Sueuim.

Obierunt:

I. AMVRATES III. Turcarum Rex decimus quartus & SEXTVS IMP. Orientis, paroxifimis Epilepticis (vel vt alij volunt nephritide) extinctus 18. Ian. St. N. ætat. 47. regni 21. à morte Amuratis II. 144. avi sui Solymanni, 29. Huic successit MAHVMETES III. filius natu maximus, ætat. 31. Turcarum Rex decimus quintus, & SEPTIMVS IMP. Orientis, qui regni auspiciâ pro more gentis 18. fratrum cœde consecrauit, & ingulatos cum patre sepe liuit.

II. FERDINANDVS Archidux Austriæ senior, Ferdinandi Imp. filius, Maximil. II. & Caroli frater, 24. Ianuarij, St. N. æt. 66. Oeniponte.

III. ERNESTVS Archidux Austriæ, Rudolphi II. Imp. Rom. frater, Princeps benignus, clemens & pacificus, gubernator prouinciarum Belgicarum recens ab Hispaniæ Rege constitutus, noctu die 20. Febr. St. N. æt. 42. Bruxellis. Huic vsq; ad ALBERTI Archiducis Austriæ aduentum successit PETRVS de Gusinan Comes Fontanus Hispanus.

IIII. IOHANNES FRIDERICVS II. Dux Saxonie

xonix captiuus, &c. die 9. Maij, inter h. 7. & 8. vespertinam, Stiræ oppido Austria, ætat. 66. m. 5. videlicet ea ipsa die in cœlestem patriam ab exilio ex captiuitate in æternam libertatem euocatus, qua in eam ante annos 28. integros fuerat ex patria & libertate abductus.

V. BARBARA, filia Ioach. II. Elect. Brandeb. Ioh. Georgij Elect. soror; Illustrissimi & optimi Principis GEORGII Ducis Lignic. & Breg. vidua, die 2. Ianuarij, ætat. 68.

VI. ELISABETHA MAGDALENA, Ioach. II. Elect. Brandenburgici filia, Ioh. Georgij Elect. Brandeb. soror, Francisci Oxtonis Ducis Luneburgensis vidua, die 22. Augusti, St. V. hora 12. meridiana, æt. 56. m. 9. die 14. viduitatis an. 36. Colonix ad Sueuum.

VII. CAROLVS Princeps Comes MANSFELDVS; prudentiæ, fortitudinis & peritiæ militaris laude celebris, Regis Hispaniæ in Belgico Thalassiararchus, & exercitus Cæsarei contra Turcas Dux & Imperator, in ipso rerum in Vngaria exigui temporis spatio præclare gestarum limine dysenteria extinctus Comaræ, die 14. Augusti, St. N. intra 8. & 9. horam vespertinas, ætat. 52. Fuit enim natus anno 1543. quo ipso STRIGONIUM, consilio ipsius & ductu hoc anno recuperatum, à Turcis expugnatum & occupatum fuerat.

VIII. ANTONIVS Lusitanus, Ludouici filius, Emanuelis Portugalliæ Regis nepos, mense Septembri, æt. 65. Lutetiæ Parisiorum.

IX. IVLIVS Comes SALMÆ & Neoburgi ad Oenum, MAXIMIL. II. & RVDOLPHO II. Impp. Augg. ab Imperialis aulæ consilijs, heros inclytus & generosus, qui Martem cum Mufis feliciter iunxit, die 12. Iulij, St. N. æt. 63. Gœdingæ.

- X. IOHANNES SEPTIMIVS, L. Baro de LICHTENSTAIN & Nicolsburg, heros optimis & literis & linguis excultus, quiq; difficillimis multorum annorum peregrinationib. magnā Europæ, Afizque partem peragravit, belli & pacis artibus inclytus, die 10. Nouemb. St. N. ætat. 37. Viennæ Austriæ.
- XI. DITERICVS Baro à ZEROTIN, Dn. in Hermantstadt & Czernikouitz, Sacræ Cæs. Maiest. à Consilijs, & Lusatiz superioris Præses laudatiss. & Iusticiæ antistes religiosissimus, ipsis Calendis Ianuarijs inchoantibus annum 95. intra h. 11. & 12. pomerid. Budissinæ.
- XII. LEVINVS Torrentius Episcopus Antverpianus, vir in omnibus linguis & artibus longè doctissimus, die 26. Aprilis, St. N. Bruxellis.
- XIII. REINERVVS Reineccius Steinhemius, Professor historiarum in inclyta Acad. Iulia celeberrimus, C. S. E. die 14. Aprilis, St. V. hora 4. matutina, Helmestadij.
- XIIII. MARTINVS Schillingus, Patricius Vratiss. vir optimus & doctissimus, die 12. Iunij, St. N. Vratisslauiæ.
- XV. HENRICVS Pantaleon Basiliensis, Medicus, Philosophus & Historicus, postquam in Acad. Basiliensi docuisset an. 40. die 3. Martij, St. V. æt. 72. m. 8. d. 22.
- XVI. M. MAVRICIVS Hellings, vir CL. & doctissimus, Superintendens quondam & Pastor Ecclesiæ Norimbergenfis, ætat. 74. Norimbergæ.
- XVII. MICHAEL Neander Sorau. Sil. vir doctissimus, & Scholæ Ilfeldensis ad annos 45. Rector felicissimus, cuius plurima extāt scripta, die 26. April. St. V. æt. 70. Ilfeldiz.
- Sub finem mensis Ianuarij, ACHMETES Bassa Temesuarieris, cum suo comitatu à Transylvanis casus, occubuit.*

ALBERTVS Archidux Austriae, & Vice Rex Portugalliae, gubernator prouinciarum Belgarum a **PHILIPPO** Rege Hispaniae constitutus, vnà cum **PHILIPPO VVILHELMO**, **VVilhelmi** filio, Principe Auroico, & Comite Burano, Bruxellas, die 11. Februarij, St. N. intra horam 3. & 4. ingressus, & magnificè exceptus est.

***MASSILIA** Vrbs in finibus Prouincia maritima, splendida & populosa, qua haëlenus Regi Hispaniarum paruerat, ab **HENRICO** Gussio Duce Iaxullao, Henrici filio, die 27. Febr. St. N. deditione capta, & expulsis Hispanis obediencia **HENRICI** Nauarrogalia Regis subiecta est.*

CLISSA arx Dalmatiae, & situ & opere munitissima, à Zenganis & Croatinis militib. (quos **Vskocho**s vocant) stratagemate militari Turcis erepta, & occupata est, die 7. Aprilis, St. N. quam postea, die 31. Maij, St. N. Turcae cœsis Zenganorum & Croatorum copijs, prodicione cuiusdam Dalmatae recuperarunt.

ALBERTVS Archidux Austriae & Belgici gubernator, **CALETVM** urbem maritimam & portum celeberrimum in Gallia Belgica, 30. millibus passuum, seu 330. stadijs à continenti Angliae (vbi breuissimus est traiectus in Angliam) distantem, acerrimè oppugnatum, die 17. Aprilis, St. N. certis conditionibus, permissa ciuib. vitae & fortunatum incolumitate, deditione occupauit: castellum verò, quod se dedere noluit, nouendio post captam urbem, nempe 24. Aprilis, St. N. ab Hispanis summa vi & armis expugnatum, & ultra 800. praesidiarij Galli tam milites quàm ciues, vnà cum **Vidossanio** gubernatore urbis ibidè cœsi sunt: postquam **Caletum** Galli annos 38. tenuissent.

PERA Vrbs Gallia in Veromanduū fortissima, 7. mensum obsidione pressa, tandem die 16. Maij, St. N. ab **HENRICO** Nauarro gallia Rege ad deditiōem certis conditionib. concessa, cuiusvis Vita donata, & presidarij Hispani dimissi sunt, die 22. Maij, St. N.

ARDA oppidum situ & opere munitissimum, & Caleto vicinum, ab **ALBERTO** Archiduce Austria deditiōe, die 23. Maij, ipso die ascensionis Christi, occupatum est.

LIPPA mense Maio irritō conatu à Turcis & Tataris obsessa & oppugnata: ipsi Turcæ & Tataria Transylvanis fortissimè repulsi, & prope Temesiarum profligati: **ZAMBOKVM** verò castellum à Strigonienſibus militibus armis & igne, die 28. Maij, St. N. expugnatum, & Turcis trucidatis destructum est.

Classis ELISABETHAE Reginae Angliæ, **ROBERTO** Essexiæ Comite, & **CAROLO** Howardo supremo Amiralio ducibus, die 28. Iunij, St. N. in portu **CALETANO** Andalusie celeberrimo & munitissimo appellens, cum **HISPANORVM** classe prælio nauali cōgressa, 18. nauibus grandioribus captis, militib. tam Italis quàm Hispanis promiscuè trucidatis, reliquis nauib. vel exustis vel fugatis, victoriam obtinuit. Vnde ipsa vrbs **CALETVM**, die 30. Iunij, St. N. vi & armis Anglorum expugnata, & presidarijs cœsis direpta, ac incendijs deuastata est. Hac victoria parta, Angli sub initium Iulij, portum quoq; **S. MARIAE** & **S. LVCAE** expugnârunt & vastarunt. Sed opulentissimam nocti prædam, eosdem rursus deseruerunt, & cum præda in Angliam reuersi sunt.

VACIAM arcem infra Nouigradum non procul à ripis Danubij, copiae Cæsareanæ, Turcis expulſis, vnâ cum arce, die 22. Iulij, St. N. expugnârunt & occupârunt.

T E M E S V A R V M Urbem & arcem Vngariæ præcipuam, **S I G I S M U N D V S** Transylvaniæ Princeps adducto exercitu, castrisq; admotis mense Iunio aliquot dierum spacio obfedit, murosque vi tormentorum grauitè conquassauit & oppugnauit. Verùm multis Tatarorum millibus præter spem & opinionem accurrentibus, & castra ipsius à tergo inuadentibus, à cœpta Urbis oppugnatione desistere, Tatarisq; obuium ire coactus est. Quos etiam fortiter ac feliciter à castris pulsos, dissipauit & in fugam coniecit, & ab obsidione re infecta discessit.

H V L S T V M oppidū in Flandria provincia **V V a s s i a** fossū & propugnaculū egregiè firmatum, post grauem & cruentam aliquot septimanarum oppugnationem, & plurimorum præfectorum ac militum ab utraq; parte interfectionem, **A L B E R T V S** Archidux Austria Belgicæ gubernator, die 18. Augusti, St. N. deditione caput.

C H R I S T I A N V S IIII. Rex Daniæ, Eridærici II. fil. in magna Principum & procerum frequentia, die 29. Augusti, St. V. solenni pompa Hafniæ inauguratus, & regni corona insignitus est.

H A T V A N V M arx Vngariæ superioris satis ampla, situque & opere probè munita, à **M A X I M I L I A N O** Archiduce Austria, die 3. Septemb. St. N. inter 5. & 6. horam vespertinam vi expugnata: & ultra bis mille Turcis vtriusq; sexus in primo feruore trucidatis, occupata quidem, & præda amplissima capta est: Verùm cū & commeatus deficeret, & ruinæ arcis ac propugnacula tormentis destructa tam breui temporis spacio reparari haud facile possent: Vngari milites Hatuani defensionem suscipere recusarunt. Vnde factum: vt altero

Ecc

post

post Maximiliani discessum die, arx illa à militibus inuito Archiduce desertà, & 9. Septembris. St. N. ipsius mandato solo æquata fuerit.

PETRINIA Croatiae arx ad Colapim fl. à coniunctis Croatorum, Carolo statensium & Stiriorum copijs, obsidione Turcarum, die 20. Septembris, St. N. liberata, & **OPARDYS** Bella Bosniensis cum suo exercitu pulsus & fugatus est.

Circa idem ferme tempus armatum COSACCORVM Nisouorum latrocinium, cuius dux erat NALEVAICO, à Polonis, IOHANNES Zolkeuo magistro equitum, viro magnanimo & solertissimo duce, oppressum, ipse Naleuico captus, & postmodum atroci supplicio affectus est.

AGRIA arx & propugnaculum Vngariae superioris fortissimum, & Episcopali sede nobilitatum, cum a MAHVME TE III. Turcarum Imp. trium hebdomadam interuallo, exercitu centum & quinquaginta mille plus minus militum grauitè obfessum, indefinenter quodammodo oppugnatum, & tormentis grandioribus concussum, ac propugnacula aliquot suffossa, pyrioque puluere subdito disiecta fuissent: tandem post frequentissimas impressiones à militibus praesidiarijs, inuitis prorsus & reclamantibus, imò deprecantibus, Praefectis Turcarum Imp. promissa iisdem vitae incolumitate, die 12. Octobris, St. N. deditum est. Verum praesidiarij à Turtis contra fidem datam plerique cum liberis & vxoribus suis crudelissimè trucidati, & praefecti, **PAVLVS** Nyari, **IOHAN. IACOBVS** Comes à Thurn, **VVILHELMVS** Tertzka & **IOHANNES** VVchynskj, Barones Bohemi, & **ANTONIVS** Chocheranus Italus supremus Architectus, viui capti

ui capti sunt. Inter quos Paulus Nyari arcis præfectus, & Chocheranus Italus in sequenti prælio cum Turcis ad pagum Krestesch commisso, à Germino quodam equite Arnoldo VVolfio Dresdensi in castris hostium reperti, & liberati: & Iohannes VVchynskj Anno 1597. sub finem mensis Octobris ex carcere turris arcis Beligradensis vnà cum alijs quibusdam nobilibus captiuis intempesta nocte clanculum elapsus, incolumis ad suos redijt. Agriam, amissis in oppugnatione viginti circiter millibus Turcarum, occupatam, МАХУМЕТЕ Imp. Turc. præsidio decem millium collocato muniuit.

PVGNA AD KERESTESCH.

MAXIMILIANVS Archidux Austriæ, exercitus Cæsareani Imperator, adiunctis sibi SIGISMUNDO Principis Transyluani & CHRISTOPHORI Baronis Teuffenbachij copijs, cum МАХУМЕТЕ III. Turcarum Imp. (cuius exercitū ultra centum & quinquaginta millibus, nostrorum verò vix quadraginta millibus constituisse certum est) prælio ad rudera pagi Kerestesch non procul à Agria, die 26 Octobris, St. N. dimicauit. In quo etsi victores primo congressu extiterunt Christiani: qui plurimis Turcarum trucidatis, reliquos secundo conflictu vnà cum suo Imperatore in fugam compulerunt, & vsque ad castra M. humetis penetrarunt: attamen cum plerique militum contra seuerissimum Archiducis Maximiliani edictum, ruptis ordinibus, rapinis incumbere, & in castris hostium prædas agerent: Panico quodam terrore percussi, in fugam subitanam (ex qua nonnulli, sed pauci, præfectorum eos nec minis nec precibus reuocare aut

retrahere potuerunt) sese effuderunt, exigua admodum Turcarum & Tatarorum manu eos insequente. Vnde factum: vt plures equorum vngulis in fuga proculcati, quam ab hostibus ipsis trucidati perierint: atque ita non minima victoriae consequuta pars amissa fuerit. In hoc praelio à parte Christianorum quinque vel sex millia, & inter hos ERNESTVS & AVGVSTVS, Iohan. filij, Duces Holsatiae fratres, plurimique praecipui tam equitum quam pedum Germanorum, Bohemorum & Valonum praefecti fortiter pro gloria DEI & patriae salute depugnantes, caesi occubuerunt: Turcarum verò ultra duodecim millia interfecti fuere. Vbi & hoc obseruet Lector: praeliū ipsum die 22. 24. & 25. Octob. ciuentas aliquot velitationes inter Turcas & nostros habitas, praecessisse, ad locum quendam vndosum & palustrem è regione pagi Keresztsech, quem hostes quidem occuparunt, sed ita à nostris repulsi fuerunt, vt duobus Bassis (inter quos MAHVME TES Graeciae Beglerbegus repertus dicitur) cum magna militum multitudine caesis, signa aliquot militaria, & quadraginta tria tormenta bellica amiserint. *Hac pugna à clade Nicopolitana (quam Leonclau. ad an. 1396. refert) an. 200. distat.*

Circa initium Nouembris Turcae & Tataři ex pugna superstitēs, in Bulgaria circa Nicopolim à MICHAEL Valachiae Transilpinae Vainoda & Transylvanis caesi & fugati, ac praeda quam secū habebant amplissimā exuti sunt. *Hoc ipso anno tertium completur Cyclus magnus annorum 532. Videlicet à nato Christo. Sicuti enim à condito mundo, ad natum Moſen decurrerunt anni 1596. ita vicissim à nato Christo ad hunc annum decurrerunt anni 1596.*

IOHANNES

IOHANNES ADOLPHVS Dux Holfatiz & Archiepiscopus Bremensis coniugem duxit AVGVSTAM, Friderici II. filiam, Christiani IIII. Regis Daniæ sororem, die 30. Augusti, St. V. Hafniæ in arceregia.

PHILIPPVS LVDOVICVS, Hanouiz Comes, matrimonio sibi iunxit CATHARINAM Belgicam, V Vilhelmi Principis Auraici, & Comitis Nassoui filiam, nuptijs mense Octobri Dillenbergz celebratis.

Nati sunt:

I. FRIDERICVS V. Friderici IIII. Electoris Palatini ad Rhenum filius primogenitus, die 16. Augusti, St. V. hora 8. Vesperina, Amberga.

II. IOHANNES CASIMIRVS, Johan. Georgij filius, Princeps Anhaltinus, die 7. Decemb. St. V. hora 10. S. 34. Dessauia.

Obierunt:

I. ANNA IAGELLONIA, Sigismundi I. Regis Poloniæ filia, Sigismundi Augusti soror, Stephani Bathorei, &c. relictæ vidua, Regina Poloniæ, circa finem autumnii obiit in Polonia.

II. GEORGIVS Hassiæ Landgravius, Philippi fil. Guilielmi & Ludouici Hassiæ Landgravorum frater, die 6. Februarij St. V. intra horam secundam & tertiam antelucanam, ætat. 49. Darmstadij: relictis post se aliquot filijs, ex quibus Ludouicus primogenitus paternas ditiones feliciter gubernat.

III. FRIDERICVS IIII. Friderici III. filius, Dux Silesiæ Lignicensis & Bregensis, die 6. Aprilis, St. N. ætat. 44. nulla ex tribus Vxoribus mascula sobole relictæ. Vnde Ducatus LIGNICENSIS, ad Illustrissimum Principem IOACH. FRIDERICVM Ducem Lignic. & Breg. defuncti patrualem, iure hæreditario deuolutus est.

IIII. PHILIPPVS Dux Brunsvicensis in Grubenhagen, Philippi filius, ultimus inter sex fratres, sine liberis, die 3. Aprilis, St. V. decessit. Huius ditionem **HENRICVS IVLIVS** Dux Brunsvicensis singulari celeritate solus occupavit.

V. BERNHARDVS, Ioach. Ernesti fil. Princeps Anhaltinus, copiarum equestrium è Saxonia superiori aduersus **MAHYMETEM III.** Turc. Imp. ductor, ex pugna ad pagum Kerestsch prope Agriam, non sine præclara bellicæ virtutis laude & decore, in patriam rediturus, febris ardenti extinctus Tirnaviæ Pannoniæ oppido, die 4. Decemb. post horam 7. vespertinam, St. N. ætat. 25. m. 2. d. 2.

VI. ANDREAS Ierinus Episcopus Vratisslaviensis, Princeps pacificus, doctus & sapiens, die 4. Nouemb. St. N. Vratisslaviæ, Episcopatus sui an. 11.

VII. ADAMVS de Noua domo, Sacræ Cæs. Maiest. Consiliarius, & supremus regni Bohemiæ Burggravius, die 24. Nouemb. St. N. Pragæ.

VIII. FRANCISCVS Dracus, Eques auratus, & Angliæ Admiralius, postquam consilio, celeritate & armis res magnas mari gesserat, in tertia expeditione maritima Americana, versus Indiam Occidentalem suscepta, Oceanico profluvio ventris correptus, obiit die 28. Ianuarij manè in portu maritimo, qui vocatur Porto bello, ætat. circa 46.

IX. CHRISTOPHORVS Dragonius, Nobilis Hispanus, arcis Antverpianæ præfectus, & veteranus militum Dux, bellis in Belgico gestis clarus, die 4. Ianuarij, St. N. ætat. 89. Antverpiæ.

X. LAMBERTVS Danæus Theologus Gal-
lus,

lus, cuius plurima Theologica extant scripta, circa initium anni, Orthosij, oppido ad montes Pyraneos sito.

XI. IACOBVS Kimedoncius, Theologus & Professor Acad. Heydelberg. peste extinctus die 26. Nouemb. St. V. Heydelbergæ.

XII. HIERONYMVS Panschmannus IC. CL. Aulae Saxonice Septemviralis Senator, idemq; in Iudicio supremæ Cameræ supra 13. an. integros assessor, &c. præclaro illo. Quætionum Iuridicarum opere posthumo, monumento ingenij sempiterno post se relicto, decessit ætat. an. 55.

XIII. IANVS Douza, Iani fil. Iuuenis summo ingenio, eccellente doctrina, & amabili morum suauitate ornatissimus, satis cōcessit Lugduni Batavorum die 21. Decembris, ætatis an. 24. cū domum redisset ex peregrinatione cum præstantissimo Philippo Mornæo fil. & Petro Perillæo, per aliquot regna & regiones obita.

XIII. SIGEFRIDVVS Saccus, S. Theologiæ D. & Metropolitane Ecclesiæ Magdeburg. Pastor, cuius didactica quædam in Theologicis extant scripta, apoplexia extinctus, die 2. Septemb. hora 5. vespertina, St. V. ætat. 70. Magdeburgi.

XV. LAMBERTVS LVDOLPHVS Helmius Pythopæus Dauentriensis, Oratoriæ & Poeticæ facultatis in Acad. Heydelbergenſi per annos 33. Professor, die 29. Ianuarij, sub horam noctis 12. St. V. ætat. 60. Heydelbergæ.

XVI. FRIDERICVS Sylburgius vir eruditissimus, & de bonis literis bene meritis, febri ardenti correptus, die 16. Februarij, St. V. Heydelbergæ.

XVII. PETERVS Ximenius Lusitanus, vir in
Ecc 4 , omni

omni facultatum genere doctissimus, ætat. circa 70. Colonia Agrippinæ.

XVIII. SINANES Bassa Vetzires, natione Epirota, qui regnum Tunetarum Anno 1574. Hispanis eripuit, & hoc etiam postremo bello Turcico summus exercitus Turcarum contra Christianos Imperator fuit, apoplexia tactus (vt quidam referunt) Beligradi, ineunte mense Maio, ætat. 84. In huius locum **IBRAHIMES** Bassa, Amuratis III. defuncti gener, à **MAHOMETE III.** Imp. Turc. successus, & paulo post, propter timaria, siue possessiones, militares nimis licenter distributas, loco motus, eademque **MAHOMETES** Bassa substitutus est.

1567

MAVRITIVS Princeps Aulicus, exercitus Vnitærum Belgici Prouinciærum summus Imperator, lectissimas quatuor Veteranorum Germanorum & Hispanorum peditum legiones, & quinque equitum turmas, sub ductu Comitiss **Varasii**, **Damini de Balinxon**, die 24. Ianuarij, St. N. sub ipsum crepusculi tempus prope **Turnhutum** in Campina ad syluam **Thyllensem** oppressit, fugauit atq; dissipauit: & cæsis cum Comite **Varasio**, copiarum duce supremo, circiter bis mille militibus, ducentis (inter quos multis **Tribuni** militares & **Centuriones** reperi fuerunt) capsis, vexillis peditum circiter 30. hostibus ereptis, Victoriam cum præda non contemnenda consecutus est: ipsamq; arcem **Turnhutanam** die sequenti deditam occupauit.

1597

SIGISMUNDVS Princeps Transyluania dignitatem ordinis aurei velleris sibi à **RVDOLPHO II.** Rom. Imp. beneficio **PHILIPP I II.** Regis Hispaniarum consuetis ceremonijs collatam, Pragæ die 6. Martij, St. N. accepit.

AMBIANVM metropolis Picardia non tam
situm

scus opportunitate, quàm propugnaculorum firmitate munit. s̄sima & amplissima, ab Hernantello Portocavera Hispano, Dorlenij gubernatore & Duce Aumaiso, mirabili plane stratagemate militari, die 11. Maij, St. N. ex insperato occupata est.

TATAM arcem Vngariæ, **NICOLAVS** Palfyus Baro, **FRANCISCVS** Comes Nadastius, & **IOHANNES** à Bernstein Baro Bohemus, copiarum Casareanarum duces, portâ noctu tormento Petarræ ruptâ & effractâ, die 22. Maij, St. N. hora 9. antemeridiana, sine villa suorum clade expugnârunt, & præsidarijs promiscuè trucidatis recuperârunt.

HATALMAS Chamus Tataricus à **MAHVME TE III.** Turc. Imp. ob operam fidelem eidem in præteriti anni bello Vngarico, cum ad Temesuari obsidionem soluendam, tum in prælio ad pagum Keresfesch commisso præstitam, & ob varia belli pericula & militiæ labores exhaustos, Principatu **TATARIAE** donatus, & ad illius occupationem iusto exercitu instructus, dum fratrem suum senioŕem **HERCZY**, Tatarorum Precopensem Chamum, regno ejicere voluit, circa mensem Iunium vel Iulium prælio victus & superatus est: aded ut maxima exercitus sui parte amissâ, ipse fugâ salutem querere, & Constantinopolim petere coactus fuerit.

PAPA propugnaculû Vngariæ inferioris, à **MAXIMILIANO** Archiduce Austriæ, post 6. dierum obsidionem, die 20. Augusti, St. N. deditione captum, præsidarij ultra 300. caesi, reliqui verò vita quidem incolumes, sed bonis omnibus exuti, cum Semendere Bego arcis præfecto, die 23. Augusti, St. N. dimissi sunt.

MAVRITIVS Princeps Autiscus Bergam ad
Ecc 5 Rhenum

Rhenum vel Rhenobergam oppidum Clivia munitissimum, Archiepiscopo Coloniensi subiectum, Ordinum confœderatorum auspicijs die 5. Undecim strenuè oppugnatum, 20. Augusti, St. N. Mærsum, Alpenum, & Grollam, Comitatus Zutphania oppidum firmum & munitum, mense Septembris: Bredefortum verò, Enschedam, Oldenselam, Oetmarsum, Goeram mense Octobris, & Lingam arcem firmissimam, die 12. Novembris, St. N. vi & armis ad deditonem coactus occupavit, atque ita quæ ad Rhenum Frisiam versus reliqua habebant oppida & arcæ Hispani, ipsis expulsis, Ordinum potestati subiecit.

MAXIMILIANVS Archidux Austriæ, IAVRI-
NVM, die 9. Septembris, St. N. obsidere & oppugnare cœpit. Verùm cum Turcæ præsidarij non tantùm fortiter resisterent, arcemque omni virium contentione defenderent: sed & MAHOMETEM Bassam magno cum exercitu ad obsidendam Tattam (quàm etiam paulò post, bidui oppugnatione tentatam, & a nostris desertam 12. Octob. St. N. Turcæ in suam potestatem redegerunt) properare intelligeret; hosti obuiam iturus, prælioque cum eodem dimicaturus, incensis castris die 3. & 4. Octobris St. N. obsidionem soluit, & Comaram, ac inde Strigonium versus discessit. Hinc Vaciam cum exercitu movit: quò in loco ipsi quidem pugnandi copia à MAHOMETE Bassa facta est: sed cum nostri numero longè inferiores, intra castrorum munimenta sese continerent: hostis die 6. Nouemb. St. N. eorundem oppugnationem summa vi aggressus, & adeo fœdè repulsus est; vt amissis septingentis Genitzaris, & cum Bassa Ezeckano magno selectissimorum equitum numero; sequenti die effluxe & simulatæ pacis tractationem per legatos suos obtulerit:

& sub

& sub isto prætextu cum exercitu se subducens, nulla re memorabili gesta, Vacia tantum incensa, Budam reuersus fuerit. MAXIMILIANVS post Turcarum discessum munitâ iterum Vacia exercitum dimisit.

AMBIANVM Picardia metropolis, ab **HENRICO** Nauarrogallia Rege, munitionibus & aggeribus undiquaq; excelsis circumvallatum, & quinq; mensium spacio non sine gravi militum plurimorum iactura, tormentis grandioribus, crebrisq; impressionibus magno impetu oppugnatum & diuerberatum; tandem eidem die 25. Septembris, St. N. certis conditionibus deditionem fecit: cum paulo antè obsidionis liberatio fortiter quidem, sed irritò successu ab Admirante Aragonia, **ALBERTI** Archiducis Austria Belgici gubernatoris delegato, tentata fuisset.

SIGISMUNDVS Transylvaniæ Princeps occupatis die 9. & 12. Octob. **FELLACKO** & **CHIANADO**, castris ad fl. Marizium sitis, exercitum suum **TEMESVARVM** versus emisit, arcemque illam nobilissimam & fortissimam aliquot hebdomadarum interuallo sub imperio **STEPHANI** Iosicæ Cancellarij, grauiter quidem obsessam oppugnauit: verum re infecta mens. Decembri iterum eandem deseruit.

RVDOLVPHVS II. Rom. Imperator, die 20. Decemb. St. N. Comitiaz Ratisbonæ instituit, quæ vsq; ad finem Martij durauerunt. His Comitij et si Imperator ipse vnâ cum Electoribus, alijsque Imp. Rom. Principibus non interfuit: attamen suo loco **MATHIAM** Archiducem Austria fratrem suum, qui Præsidis partes sustineret, eò misit: in cuius præsentia ab Ordinum Rom. Imp. Legatis 60. mensium pensiones, intra triennium soluendæ, ad bellum

contra

contra TYRCAS continuandum, decreta sunt. Pestilentia huius contagia hoc anno in Palatina-
ra, Hassia, Thuringia & Saxonia inferiori Lu-
beca, Hamburgi, Brunsviga, Magdeburgi, Er-
fordia, & passim alibi atrociter grassata sunt,
multaque hominum millia e medio sustulerunt.

CHRISTIANVS IIII. Rex Daniz, matrimo-
nio sibi iunxit ANNAM CATHARINAM
Matchionilliam Brandenburgicam, Ioach. Fri-
derici Administratoris Archiepiscopatus
Magdeburg. & March. Brand. b. filiam, nuptijs
Haderslebiz, die 27. Nouemb. celebratis.

Nati sunt:

I. IOHANNES, Iohannis Georgij Elect.
Brandeb. filius, Marchio Brandenburgicus, die
13. Iulij, St. V. Colonia ad Suenum.

II. IOHANNES PHILIPPVS Dux Sa-
xonia, Friderici Guilielmi Administratoris Ele-
ctoratus Saxon. filius, die 25. Ianuarij, St. V.
hora 6. matutina, Torga.

Obierunt:

I. ALPHONSVS Dux Ferrariz, Marchio
Estensis, die 26. Octobris, St. N. Ferrariz sine
liberis obiit. Vnde quidem Ducatum Ferrar-
ientem CAESAR Estensis, defuncti Ducis fra-
ter patrnelis, & ab eodem haeres ac successor
testamento institutus obtinuit: Verum cum
anno sequenti a CLEMENTE VIII. Ponti-
fice Romano feudi Domino fulmine excom-
municationis percuteretur, armisque hostili-
ter peteretur, eundem anno sequenti Pontifici
Romano facta transactione occupandū cōcessit.

II. VVILHELMVS Tertzka, Baro Bohemus,
heros ac bellator fortis, qui postquam in bellis
Vngaricis ad Strigonium, ad Hatuanum, &
tandem in obsidione Agriæ strenuè rem gessit-
set, arceque à praesidiarijs dedita, à Turcis ibi-
dem

dem cum reliquis præfectis captus fuisset, moerore animi extinctus obiit Beligradi in Turcica captivitate, circa mentem Aprilem.

II II. IOHANNES à Bernstain, Baro Bohemus, virtute ac prudentia militari inclytus, in ipsa obsidione arcis Laurinensis in suburbio ibidem occasionem instituendi stratagematis captus, die 30. Septemb. St. N. hora 7. matutina globo tormentario maiori ictus occubuit.

II III. IOACHIMVS à Beust in Planitz I. C. generis nobilitate, & rerum usu clarissimus, & quatuor Elect. Saxonie Consiliarius, C. S. E. die 4. Februarij, St. V. an. ætat. 75. ferme completo, Planitzij prope Urbem Cygnazam.

V. IOHANNES Reymannus I. V. D. olim Episcoporum Vratislaviensium, postea verò Illustrissimi Principis IOACH. FRIDERICI Ducis Lignic. & Breg. Cancellarius, consilio & eloquentia præstantissimus, die 21. Octobris, St. N. circa horam 5. matutinam, ætat. 53. in patria sua Leobergæ Silesiæ uni. Ei successit in munere Cancellariatus D. ANDREAS Heugel à Polokvitz I. V. D. vir multis ingenij, doctrinæ & virtutum laudibus, in primis autem studio pietatis & iustitiæ præstans.

VI. CAROLVS Barth I. V. D. Iohan. Georgij Elect. Brandeb. Consiliarius, & Nouæ Marchiæ Cancellarius, die 6. Februarij, St. V. noctis hora 2. ætat. circa 50. Cultrini.

VII. CASPAR Cruciger, Theologus doctissimus, C. S. E. die 16. Aprilis, St. V. ætat. 72. Castellis in Hassia.

VIII. IOHANNES Posthius, Medicus & Poëta clarissimus, & in omni genere literaturæ vir excultissimus, quondam Episcopi VVirzburgensis, sed proximis ante mortem annis Illustrissimi Elect. Palat. Archiater, C. S. E. Mosbaci, ipso

ipso die Iohan. Baptistæ (24. Iunij St. V.)
ætat. 60. sepultus Heydelb. in templo Perrino.

IX. MARTINVS Kinnerus à Scherffenstein,
vir doctissimus, Musicus & Poëta egregie præ-
stans, qui de nulla re magis solitus fuit gloriari
in vita sua, quàm quòd fuisset per annos mul-
tos & auditor, & familiaris Philippi Melanch-
thonis, &c. die 24. Aprilis, St. N.

X. Hoc anno mortui sunt in Italia ALDVS,
Pauli F. Aldi Magni nepos, Manutius, sub finem
mensis Octobris Romæ: & in Gallijs PE-
TRVS Pithæus: qui duo crediti sunt inter
homines doctos priuatos possedisse Bibliothe-
cas præstantissimas, & copia bonorū librōrū,
ac præsertim veterum scriptorum amplissimas.

XI. SYFFRIDVS Petri Leouardensis Frisius
IC. & historicus, C.S.E. hoc etiā anno obiisse
scribitur Coloniz Agrip. æta. circa 57. vel. 58.

5568 Bellum inter CLEMENTEM VIII. Pontifi-
cem Romanum & CAESAREM Estensem
propter Ducatum Ferrariensem anno præceden-
ti exortum, amicā transactione die 31. Ianuarij
St. N. compositum est. Pontifex Rom. Ferra-
riam adeptus est: Caesar Verò Estensis Regnum
Lepidi, Mutinam & alias Vrbes retinuit: qui
etiā à RVDOLPHO Imp. Romani Impe-
rij Princeps & Dux Regij, Mutina & Carpi co-
dem mense creatus est.

1598

IAVRINVM REC- PERATVM.

IAVRINVM fortissimum orbis Christiani pro-
pugnaculum, inclytus & generosus heros A-
DOLPHVS Baro Schvvartzenbergius, Urbis
Viennensis præfectus, exercitu 4500. equi-
tum & peditum Germanorum, Gallorum, Va-
lonum & Vngarorum instructus, insigni stra-
tagemate

tagemate militari (portâ nimirum præcipuâ
vi & impetu tormenti Petarix à VABACV-
RTIO nobili Lotharingo præparata, clanculûm
admotâ & succensâ, hora noctis 3. ruptâ,
disiectâ & apertâ, militibusque immixtis, præ-
cipuis plateis, vallibus & propugnaculis occupatis)
post acerrimam quatuor horarum dimi-
cationem, die 29. Martij, St. N. foriter & feli-
citer expugnauit & recuperauit. Ex Turcis
caesi 1600. capti 400. equi 700. & 185.
tormenta bellica reposita nostrorum vero 500.
vulnerati fuere, & plus minus 700. trucidati
periere. Inter reliquos magni nominis Tur-
cas occisos, præcipuus fuit MEHEMETES
Baïla, qui duobus sclopeti globulis ictus, tan-
dem à VABACVRTIO lancea transfossus,
prope portam in sinistra valli parte occubuit
cuius caput a ceruice resectum, hæstæ suffi-
xum, publicum omnibus spectaculum præbuit.
Vabacurtium pro hoc nobili facinore R V-
DOLPHVS Imp. Equitis aurati iure ac di-
gnitate donauit, alijsque muneribus & honori-
bus ornauit. In mirabili arcis huius fortissi-
mæ recuperatione, sequentem beneuolus Le-
ctor obseruet collationem:

[die 29. Septemb. St.
N. Anno 1594.
sub finem Comitio-
rum Ratisbonensium
à Comite Germano
& Nobili Lotharingo]

amissum,

IAVRINVM

[die 29. Martij St. N.
Anno 1598.
sub finem Comitio-
rum Ratisbonensium
à Barone Germano
& Nobili Lotharingo]

recuperatum.

SIGISMUNDVS Transylvaniæ Princeps, mutato vitæ instituto, **RVDOLPHO II.** Rom. Imp. regionem suam **TRANSYLVANIAM** occupandam, possidendam & contra Turcas defendendam **Albæ Iuliæ** in conuentu **Ordinum** Transyl. præsentibus Imp. Legatis, die 4. Aprilis, St. N. tradidit: proceres, nobiles & subditos omnes eidem iuramento fidelitatis & obædientię obstrinxit, & **STEPHANVM** Iosicam Cancellarium suum ob perfidiæ & proditiōis crimen (cuius causâ paulò post iussu **RVDOLPHI** Imp. Rom. in arce Zathmariensi sub finem mensis Augusti capite truncatus est) in vincula conijci iussit. Transylvaniæ gubernator à Legatis nomine Imp. Rom. **MAXIMILIANVS** Archidux Austriæ designatus, & unanimi **Ordinum** consensu receptus est. Transylvanorū exemplum secutus **MICHAEL** Valachiæ Transalpinæ **Vaiuodæ**, vnâ cum suis subditis mense Iunio Legatis Imp. similiter homagium præstitit.

PAX PVBLICA inter **PHILIPPVM II.** Hispania, **HENRICVM III.** Navarrogallia Reges, adiuncto Vicino **CAROLO EMANVELE** Sabaudia Duce, die 2. May sancita Veruini; & postea mense Iunio Lutetia Parisiorum & in alijs Gallie locis, in Hispania, Belgio & Sabaudia magna sollemnitate & incredibili penè omnium latitæ promulgata est: in quam tamen Regina **ANGLIÆ** & Vniuersa **BELGICI** Prouinciæ non conserferunt.

PAX RELIGIONIS inter **PONTIFICIOS** & **REFORMATOS** in Gallia, permissu **HENRICI III.** Navarrogallia Regis eodem mense Iunio sancita & publicata.

SIGISMUNDVS Transylvaniæ Princeps, tradita **RVDO LPHO II.** Imp. Rom. Transylvaniæ, mense Iunio duos Silesiæ Ducatus **OPPOLIENSEM & RATIBORIENSEM**, sibi ad tempora vitæ duntaxat ab Imp. Rom. (additâ annuâ quinquaginta millium Ioachimicorum pensione) concessos occupavit: & sedem rerum ac fortunarum suarum ibidem collocavit. Verùm duos vix menses in Silesia commoratus, præter omnem spem & expectationem eandem rursus deseruit: & per Poloniam ac Cepusium in Transylvaniam celeritinis itineribus contendens, die 21. Augusti, St. N. Claudiopolim redijt.

AQVISGRANENSES à *Rudolpho* Imp. Rom. decretò publicè edito mense Iulio proscripti sunt.

PACE inter Hispanos & Gallos sancta & confirmata, **HENRICVS** Rex Gallia, Caletum, Ardam, Dorlantium, Castilletum, Capellam, Monthulinum & Blauerum, Britannia Armoricâ arcem munitissimam, ab Hispanis, vigore transactionis recepit.

VICTORIÆ CHRISTIANO- RVM IN VNGARIA IN- FERIORI.

ADOLPHVS Baro Schvvartzenbergius, **MATHIAE** Archiducis Austriæ, & belli inferioris Vngariæ Imperatoris Mareschalcus, **TATTAM** vi & armis expugnauit; **GESTEN** verò, **TSCHAKAM**, **VALLAM**, **VITAINVM**, **PALOTAM** & **VESPRINIVM** arces Vngariæ inferioris à Turcis partim deditas, partim desertas, octidui spacio, nempe à die 2. Augusti, St. N. vsq; ad 9. Augusti, feliciter recuperavit.

SIGETVM arx Vngariæ munitissima, fortitudine

ac cæde Nicolai Comitis Serinij notissima, incendio die 6. Augusti, St. N. circa meridiem diversis in locis repente exorto, una cum tribus oppidis tota ferè conflagrauit.

SIGISMUNDVS III. Rex Sueciæ & Poloniæ classe multarū nauium (quibus decē plus minus militum Germanorum & Polonorum millia continebantur) comparata, mense Augusto expeditionem in Sueciam, ad res in regno auito & patrio turbatas, componendas suscepit: sed successu parū felici. Etsi enim certis conditionibus cum patruo suo Carolo Duce Finlandiæ, regni gubernatore, pactus esset: attamen, re nondum confecta, Suecia excedens, mense Nouembri, Dantiscum appulit, & per Borussiam, in Poloniam redijt.

HISPANI, duce Admirante Arragoniæ, mense Septembri, magnis copijs in Ducatum Clevensem irruerunt, ac inde in terram Iuliacensem, Comitatum Marchiæ, & Episcopatum Monasteriensem progressi, ultra & cis Rhenum plurima oppida & arces partim vi partim deditione, mensib. Octobri, Nouembri & Decembri occuparunt, & in potestatem suam redegerunt.

VICTORIÆ VALACHORVM IN BVLGARIA.

MICHAEL Valachiæ Transalpinæ Vaiuoda, exercitu quinque millium Valachorum armatus, traiecto sub finem Septembris supra Nicopolim Danubio, in BVLGARIAM irruptionem fecit, & in tredecim millia Turcarum incidit: cum quibus velitando primū, postea aperto Marte dimicando, adeo feliciter pugnavit: ut non minima exercitus ipsorum parte deleta & profligata; reliqui cum ducibus suis dissipati & in

& in fugam versi sint. Vnde prosperum victoriæ cursum vrgens, ipsam NICOPOLIM aggreßius est, eandemque igne incensam totam fermè exussit, omnesque incolas Turcas vnà cum BASSA vrbs præfecto trucidauit. Similem fortunam BODONVM, PLEVINTA, VRACRADVM, FLORENTINTA & ORCHAVVICHOTVM oppida Turcica experta sunt: quæ singula, sicuti magnum totius vicinæ regionis Bulgaricæ ad Sophiam vsque pagorum numerum, idem Vaiuoda mense Octobri flammis deleuit, vastauit, atque euertit: ita tamen, vt Turcis tantummodo cæsis, Christianorum & Bulgarorum vtriusque sexus sedecim circiter millia vnà cum bonis & fortunis ipsorum ex Turcicæ immanitatis & seruitutis iugo liberati, & Danubio transmissi in Valachiam deducti fuerint.

BVDA A CHRISTIANIS OBSESSA.

BVDA regni Vngariæ metropolis, à Serenissimo Archiduce Austriæ MATHIA, belli Vngariæ inferioris Imperatore ab initio Octobris, vsq; ad finem eiusdem mensis, selectissimo & florentissimo triginta circiter millium exercitu circumfessa, strenueq; oppugnata est. Ac etsi Turcæ præsidarij illam pro viribus propugnarent & defenderent, & continuè quoque plurius, ac inde secuta Danubij eluuiò, præclaris nostrorum conatibus, cuniculos nimirum inundando, & impressiones susceptas impediendo, remorari inijcerent: attamen, suburbio versus Danubium primò, postea ciuitate satis ampla & benè munita, castello denique in monte D. Gerardi à nostris summa vi expugnatis, Turcæ vltra duo militum suorum mil-

lia, ac inter hos duos Bassis, magnam commeatus, variaque suppellectilis copiam, & ultra 80. tormenta ænea amiserunt, & cladem haud exiguam acceperunt. Cumque plura & maiora **MATTHIAS** Archidux Austriae dictis ob causas efficere non posset; arce ipsâ tormentorum fulmine grauissimè diuerberatâ & concussâ, oppido & suburbio euersis, molis ultra centum exustis, villis in duabus Danubij Insulis solo æquatis, earumque colonis numero 7000. abactis iumentis & pecoribus in veteres Caesaris fundos reductis, obsidionem die 2. Nouembris, St. N. soluit, exercitumque dimisit.

VARADINVM A CHRISTIANIS DEFENSVM.

VARADINVM propugnaculum in finibus Vngariæ superioris ultra Tibiscum ad primum Transylvaniæ (olim Daciæ) ingressum validissimum & amplissimum, & Episcopali residentia celeberrimum, **MAHOMETES** Bassa Vezires, **HATALMAS** Chamus Tataricus, & **ISMAIL** Bassa Temesuariensis, exercitu centum & quadraginta plus minus millium Turcarum & Tatarorum instructi, castris vndique positis, die 29. Septembris, St. N. obsidione arctissima cingere, & coniunctis viribus oppugnare cœperunt. Verum cum totis triginta sex diebus muros tormentis æneis feriando, munimenta & propugnacula arcis, cuniculis actis, rumpendo, extrema omnia tentassent; & continuis ferè impressionibus acerrimè quidem, sed frustra oppugnassent: tandem **DEO** clementer obsessis aspirante, Illustris & verè generosi Dn. Dn. **MELCHIORIS** à **REDERN** L. Earonis Fridlandiæ, &c. S. cræ Cæs. Maiest. Consiliarij bellici, & Serenissimi Archiducis

Archiducis Austriae MAXIMILIANI belli in Vngaria superiore Marschalci, heroicâ virtute, intrepidâ animi magnitudine, germana fide, & indefessa curâ ac defensione, eiusdemque præfidiariorum SILESIORVM & præsentium VNGARORVM mascula fortitudine & armis, ad eò fracti, omnesque illorum conatus ita re-tusi fuere: vt actum se agere videntes, obsidio-nem, spe omni abiectâ, soluerint, & multis suorum millibus amissis, die 3. Nouembris, St. N. summo cum dedecore discesserint. Ex militibus præfidiarijs, quorum initio obsidio-nis vix duo millia fuerunt, tantamque & tam stupendum Turcarum vim & rabiem animosè sustinuerunt ac represserunt, septingentis su-perstitibus, mille & trecenti occubuerunt.

ROMÆ tanta tamq; insolita die 23. Decembris, St. N. extitit fluvij Tyberis elusio & inundatio: Et plerasque ades in ipsius Urbis medi-tullio sitas ad medietatem usque eluerit; & fundamenta illarum ita conuulserit: Et nulla ferè Urbis aliàs amplissima pars reperta fuerit: quâ tignis ac trabibus suffulciri & sustentari non oportuerit: multis ad. b. is tam collapsis, reliquis casum & ruinam in horis minutis. In hac elusione, præter magnam pecorum in campis hinc inde suffocatorum multitudinem, mille & quingenti circiter homines perierunt. Damnum vero Urbis illatum multis aureorum myriadibus aestimatur.

Terramotus Thuringiam, Saxoniam & Misniam die 26. Decembris, St. N. grauiter concussit.

ALBERTVS Archidux Austriae & MARGARI-TA Caroli Archiducis Austriae filia, PHILIPPI III. Regis Hispaniarum Sponsa, die 13. Nouembris, St. N. Ferrariam ingressi, in-credibili pompa ac solennitate nomine CLE-

MENTIS VIII. Pontificis Rom. excepti sunt. Die 15. Nouembris, nuptiale sacrum institutum: vbi post pactorum dotalem in summo templo publicationem & prelectionem, presentibus aliquot Principib. multis Comitibus, Baronibus, Cardinalium collegio, magno Episcoporum numero, & exterorum quoque quorundam Principum ac procerum legatis ipse PONTIFEX ROM. primò ALBERTVM Archiducem Austriæ & Belgici gubernatorem nomine ac mandato PHILIPPI III. Regis Hispaniæ cum MARGARITANOA Regina; Ducissam verò de SESSA, nomine ac mandato ISABELLAE Principis Hispaniæ Philippi III. Regis Hisp. sororis, cum ALBERTO Archiduce Austriæ, summa ceremoniarum festiuitate coniunxit & copulauit: pompa nuptiali tridui spacio plurimorum spectaculorum varietate splendidissimè & magnificentissimè peracta & celebrata.

LYDovicvs Philippi fil. Habsiæ Landgravius, nuptias cum MAGDALENA Marchionissa Brandeburgica, Ioh. Georgij Elect. Brandenburg. relicta filia, Darmstadij celebrauit.

Obierunt:

I. PHILIPPVS II. Rex Hispaniæ & Indiarum, die 13. Septembris, St. N. paulò ante horam 6. matutinam, ætat. 71. in monasterio Escuriali, vulgò Diui Laurentij. Huic successit PHILIPPVS III. filius vnicus, Rex Hispaniæ, cui pater viuus adhuc regium diadema imponi curauerat.

II. ANNA Regina Poloniæ, Sigismundi III. Sueciæ & Poloniæ Regis coniunx, Caroli Archiducis Austriæ filia, die 10. Februarij, St. N. VVarfauiz.

III. THEODORVS Magnus Dux Moscouiæ & Russorum

Russorum Imperator, sub initium Ianuarij (vel vt alij volunt die Trium Regum) ætat. 36. imperij an. 14. Cumq̃ue sobole nullam reliquisset, de nouo Principe, cui regni gubernacula deferrentur, diu disceptatum, & tandem **BORISIVS PHEDOROVVITZ GODVNOVV**, cuius sororem germanam Theodorus Princeps defunctus in matrimonio habuerat, electus, & per Patriarcham regno inauguratus est.

IIII. IOHANNES GEORGIVS Marchio & Elector Brandenburgicus, die 8. Ianuarij, St. V. inter 7. & 8. horas antemeridianas, extinctus catarrho suffocatiuo, ætat. 72. m. 4. Coloniz ad Sucuum. Huic in Electoratu successit filius **IOACHIMVS FRIDERICVS** Administrator Archiepiscopatus Magdeburgensis.

V. RICHARDVS, Ioan. fil. Comes Palatinus Rheni Simerensis, die 13. Ianuarij, St. V. noctu inter horam 12. & 1. ætat. 76. absq̃ue liberis obiit. Vnde Ducatum **SIMERENSEM FRIDERICVS IIII.** Elector Palat. Rheni iure hæreditario consecutus est.

VI. FRIDERICVS, VVolfgangi fil. Comes Palatinus Rheni Sultzbacensis, circa mensem Februarium, mortuus est, ætat. 40.

VII. HENRICVS, Ernesti fil. Dux Brunswic. & Luneburg. Tannenbergæ ad Albim aulæ sedem habens, die 17. Ianuarij, St. V. Tannenbergæ.

VIII. PHILIPPVS Dux Bauariæ, Comes Palatinus Rheni, Cardinalis & Episcopus Ratisbonensis mense Maio obiit.

IX. NEYDHARDVS Episcopus Bambergensis, die 13. Decembris, St. N. Herbipoli: quo excurrerat ad Iulium Episcopum in morbo inuisendum.

- X. CHRISTOPHORVS à TEUFFENBACH,**
Baro Mayrhofæ Austriacus, militiæ per Hun-
gariam superiorem dux & præfectus, occupato
inprimis Fillecko, victoriaque pugnae Hatua-
nensis celebris, mense Octobri, Pragæ.
- XI. ABRAHAMVS ORTELIVS** Antuerpianus,
& Urbis patriæ & orbis terrarum ornamentum,
Cosmographus excellentissimus, vir optimus,
doctissimus, humanissimus & modestissimus,
fatis concessit Antuerpiæ die 29. Iunii, St. N.
memoriæ Petri & Pauli dicata, ætat. 71. cum
sæpe in morbo suo vocem istam vsurpasset:
**Nihil se in hac vita relinquere, quo
non possit & velit carere.** Vfus est an-
nis vitæ suæ postremis loco Symboli aut Em-
blematis picturâ orbis seu globi terrestris, cum
addita inscriptione: **Contemno & orno:
Mente. manu.**
- XII. IOACHIMVS,** Ioachimi fil. **CAMERA-
RIVS,** Medicus inclytæ Norimbergenfium
Reipub. & aliquot Principum Archiater, Phi-
losophus & Polyhistor doctissimus, vir opt. &
humanissimus: cuius per omnem vitam fuit
hoc studium summum; vt prodesset omnibus,
noceret memini, &c. die 12. Octobris, ætat.
64. Norimbergæ.
- XIII. NATHAN CHYTRÆVS,** olim profes-
sor Acad. Rostochianæ, postea scholæ Bre-
menfis Rector, vir ingenio, doctrina, morum
gravitate, studio tuendæ disciplinæ, & præfer-
tim pietate, & Zelo pro pietate præstans, &c.
C.S.E. die 27. Februarij, ætat. 55. Bremæ.
- XIII. THOMAS Hubnerus,** Ioach. Frid. Elect.
Brandeb. Consil. vir integerrimus, doctissimus,
disertissimus, ὃν ἔτι μὲν μορφὴ ἐπέωρ, ὅν
δὲ φρένες ἐδολα; postea extinctus Spando-
vix,

viz, die 26. Septembris, St. V. hora 5. post meridiem, ætat. 65. relicto magno sui desiderio amicis omnibus, quos habuit in loci plurimis plurimos. Fuit in eo præter excellentem in omni penè scibili (vt olim dictum est) doctrinam, & eximiam eloquentiam, summa & pietas in Deum, & vitæ integritas, ac amabilis morum probitas.

XV. IOACHIMVS Spechtius I. V. D. Illustrissimi Principis IOACH. FRIDERICI Ducis Lignic. & Breg. Consiliarius, ab eruditione, pietate, eloquentia, humanitate & rerum usu bonis omnibus commendatissimus, fuitor & amicus meus, dum vita DEVSQUE sinebant, opt. & amiciff. die 21. Februarij, St. N. ætat. 40. Lignicij.

XVI. LEONHARTVS Kranzheimius Theologus opt. & Chronologus præstantissimus, Ecclesiarum in Ducatu Lignicensi per an. plurimos olim inspector ac Superintendens, ultimis verò vitæ temporibus Ecclesiæ Fraunstaðianæ in Polonia Pastor, C. S. E. die 12. Decemb. St. N. ætat. an. 66. m. 2. d. 26. Fraunstaðij.

XVII. M. HVLDERICVS SCHÖBERVS Lubenensis Silesius, vir vtriusque & Græcæ & Latinæ linguæ cognitione instructissimus, & dicendi facultate in soluta & ligata oratione artifex peritissimus, & amicus meus longè suauissimus ac desideratissimus, &c. cum in Gymnasio Thoruniensi Prorektoris officio magna cum diligentia, fidei & dexteritatis laude an. 13. perfunctus fuisset, die 2. Octob. St. N. inter 7. & 8. horas antemeridianas, ætat. 39. Thorunij Borussia.

XVIII. LAVRENTIUS Cirklerus, Illustrium scholarum Goldbergensis in patriâ suâ, & Bregensis Rector: plurimum illustris nominis disci-

- pulorum, & præsertim Baronum in Bohemia ac Moravia doctor & ductor, post multorum annorum varias peregrinationes decessit Spiræ Nemetum die 28. Iulij, St. N. postquam exemplo magistri & præceptoris sui Dn. Trozedorffij in multam usque senectam cælebs vixisset.
- XIX. HENRICVS, Roberti fil. Stephanus Parisiensis, de re literaria cum scriptis proprio Marte elaboratis, tum typis elegantissimis excusis, olim optimè meritis, &c. circa mensem Februarium vel Martium, obiit Lugduni in Gallia Narbonensi.
- XX. IACOBVS Schollius, vtriusque Medicinæ Doctor, verè *παλαιὸν ἀντάξιον ἑκάστων*, Illustrissimæ aulæ Rosenbergicæ Archiater, peste extinctus die 3. Septembris, St. N. Cronauix.
- XXI. PETRVS Cilaminus, Theologus & Professor primùm VVitebergæ, postea in Acad. Heydelbergensi, die 25. Nouembris, St. V. Heydelbergæ.
- XXII. GEORGIUS Pezoldus, vir ac Theologus bonus, & Ecclesiæ Lignic. Superintendens, die 31. Decembris, St. N. Lignicij.
- XXIII. THEODORVS de Bry Leodiensis Senior, sculptor egregius, cuius artificiosa manu multi boni libri hitorici & præsertim historiæ Noui orbis Iconibus elegantissimis exornatæ in lucem hætenus prodierunt, die 27. Martij, St. V. ætat. 70. Francofurti ad Mœnum.

**ADMONITIO AD
LECTOREM.**

QVONIAM, Lector humanissime, non solum sub opusculi huius absolutionis

solutionis finem, ab amicis quorundam nobilissimorum, clarissimorum & doctissimorum virorum, qui Silesiam nostram virtute & meritis exornârunt, dies natales & emortuales accepi: sed & alia notatu digna, euentibus quibusdam lucem quasi allatura mihi in accuratâ pagellarum Indicis huius recognitione, in mentem inciderunt: operæpretium me facturum existimaui: si hanc omissorum appendicem ad calcem libri huius, iuxta annorum & paginarum, quibus inferendi sunt, seriem, positam, tecum communicarem. Quòd si D E V S opt. max. tam diu vitæ huius vsuram mihi concesserit; vt ad tertiam editionem accedendum sit: enitar quantum potero: vt hæc & alia suis annis inserta reperiatis. Inter ea præsentia boni consule, & me, si qua potes parte iuuare, in hoc honesto meo studio iuua. Vale.

APPENDIX OMISSORVM.

Natales omiſſi iuxta ſeriem annorum ad ſuas pag. referendi.

IOHANNES Hermatnus, Illuſtriſſimi Principis IOACH. FRIDERICI Ducis Lig. & Breg. Archiater, & Medicus in Repub. Vraſſlau. vir optimus, eruditionis, pietatis, & experientiz laude commendatiſſimus, natus eſt in Vrbe Imperiali Norlinga An. 1527. die Galli (16. Octob.) Hinc ergo beneuolus Lector errorem

in an.

in an. 1523. admillum tollat, & natalem hunc ad an. 1527. referat. Pag. 569.

ABRAHAMVS Ienckvvitz, vir antiqua generis nobilitate, dōctina, probitate, morum facilitate, vsu rerum, multisque alijs virtutibus ornatissimus, Præfectus Ducatus & inclytæ Urbis Vratislauensis, natus est An. 1538. die 27. Ianuarij. Pag. 599.

DANIEL Printzius à Buchavv, Sacræ Cæs. Maiest. Consiliarius, vir magnificus & amplissimus, multis legationibus, & insigni rerum vsu clarissimus, natus est Leobergæ Silesiorum, An. 1546. die 14. Septembris. Pag. 613.

VENCESLAVS à Czedlitz in Eycholtz, stemmatis antiquitate, eruditionis præstantia, iudicij dexteritate & iustitiæ laude vir nobilissimus, Illustriss. P. incipis **IOACH. FRID.** Ducis Lig. & Breg. Consiliarius, & Ducatus Lignicensis Præfectus, natus est An. 1551. die 26. Iunij. Pag. 629.

DANIEL Engelhart Coruscavius, amicus Autoris, & amicorum ipsius optimus, cuius honestissima miter piæ mem. plurima in Autore contulit beneficia, cum aliquando Vratislauiz grauissimè decumberet, natus est An. 1553. ipsis ferijs Pentecostes. Pag. 636.

IOHANNES Mehlius, Illustrissimi Principis **CAROLI** Ducis Munsterberg. & Olsnensis fidus Consiliarius, vir optimus, doctissimus & integerrimus, natus est Iauraviæ Silesiorum, An. 1556. circa Letare. Pag. 643.

NICOLAVS à Burghaus, Sacræ Cæs. Maiest. in Camera Silesiæ Consiliarius, plurimis excellentis ingenij dotibus, egregiâ doctrina, iudicij rectitudine, omnique virtutum genere vir decoratissimus, natus est patre **SIGISMUNDO** à Burghaus, Consiliario Cæsareo & Præfecto

fecto Francoſteincnſi, viro integerrimo, ſinceræ pietatis ſtudioſiſſimo, & optimarum in vita rerum vt intelligentiſſimo, ſic amatiſſimo, &c. An. 1562. die 12. Nouembris. Pag. 661.

Obitus omiſſi ſuis annis & paginis inferendi.

A N D R E A S de Iſernia, IC. cuius in vſus Feudorum aureum extat Commentariorum opus, occiſus eſt, An. 1353. die 11. Octob. noctu, ætat. 73. a Barone quodam, cuiusque barbaris focijs, Neapoli ad portam Petruciam. Nardus Liparulus in vita Andr. Iſer. Pag. 407.

G R E G O R I V S Haloander Zuiccanienſis, IC. doctiſſimus, qui ſcriptis ſuis Iuriſprudentiæ ſtudium illuſtrauit, obiit Venetijs, extinctus febr. An. 1532. pag. 585.

I O H A N N E S Morenbergius, Senator inclytæ Reipub. Vratiffau. præcipuus, Ephorus Eccleſiarum & ſcholarum vigilantiffimus, & honeſtæ diſciplinæ cuſtos ſeuertiſſimus, obiit, An. 1567. die 9. Februarij, ætat. 65. Pag. 674.

M. B A L D A S S A R Neander, optimus iuuentutis in ſchola Vratiffau. ingeniorum & iudiciorum formator, vir integerrimus grauiſſ. & cordatiſſimus, deceſſit An. 1568. die 1. Aprilis, an. ætat. 55. functionis ſcholæſticæ 33. Pag. 677.

M. B O N A V E N T U R A Roſſlerus, Collega Neandri in ſchola Vratiffau. peritiſſimus artifex in Calligraphiâ, adeoque etiam ſculpturâ plurimarum linguarum, & eximiâ prælatinitatis ſcientiâ, alijsque naturæ dotibus inſtructiſſimus, obiit eodem anno paulo poſt Neandrum, an. æt. ægens circiter 70. Pag. 677.

I O H A N N E S

I O H A N N E S Næuius Chemnicensis Med. Doctor, præcellenti doctrina, & magna in arte experientia per Germaniam celeberrimus, Ducum Saxon, Electorum Mauritij & Augusti per an. 30. Medicus fidelissimus, obiit Dresdæ, An. 1574. die 7. Iulij, an. ætat. 74. m. 10. d. 7. Pag. 692.

G E O R G I V S à Czedlitz de Schonavv, Eques Silesius, eruditione, pictate, humanitate & virtute verâ vir nobilissimus, & Autoris Indicis huius (dum benigna concederent fata) amicus optimus simul & amicissimus, obiit Glogouiz, An. 1576. die 4. Februarij, an. ætat. 31. quo exiguo vitæ spacio, maximam orbis terrarum partem (paucis regionibus Septentrionalibus exceptis) feliciter peragrauit: relicto vnico filio **G E O R G I O R V D O L P H O** à Czedlitz, paternæ vt virtutis, ita & pietatis ac eruditionis hærede. Pag. 696.

H I E R O N Y M V S à Nostitz, Capitaneus Gorlicensis, vir iustitia, sapientia, integritate vitæ & doctrina præstans, decessit, Anno 1584. Pag. 724.

H I E R O N Y M V S Commelinus Gallus, Typographus elegantissimus, Græcarum ac Latinarum literarum peritissimus, quod testantur plurima opera Græca ipsius studio & correcturâ hæctenus edita, obiit Heydelbergæ, An. 1597. die 27. Nouemb. St. V. circa horam 12. meridianam. Pag. 814.

*Historica quadam suis locis
supplenda.*

Pag. 500. linea 27. Ad verba: **PAVLVS IIII.**
Papa publico edicto prohibuit lectionem libri

bri Adagiorum Erasmi: Adde: videlicet Anno 1557.

Pag. 537. lin. 7. ad natalem Flacij adde verum & integrum ipsius nomen, quod ego ex certis autoribus cognoui esse tale: **MATHIAS** Francovvitzius; cognomento Flacius; gente Illyricus; patria Albonensis.

Pag. 557. lin. 30. in natali Ioh. Bapt. Hainzelij, legatur; Patritius, Senator, & demum Consul Reipub. Augustanz.

Pag. 565. lin. 20. Ad verba: **CASPARVS** Schvvenckfeld. & Krautvvaldus in Silesia spargunt suum dogma de Coena Domini: Adde: Propter quam causam etiā Rex **FERDINANDVS** paulo post Schvvenckfeldium mandavit exterminari e Silesia. Vnde ipse Schvvenckfeldius An. 1529. Theologiam suam in lucem publicam edidit.

Pag. 619. lin. 15. Ad natalē **LIPSI**, adde: Boissard. lib. 2. Iconum: sed alij malunt Lipsium esse natum in prædio parentum, cui nomen Iscanium.

Pag. 669. lin. 18. Ad obitum Francisci Fabri adde in fine: Successit ei in illo munere **ANDREAS** Reusius vir optimus, patriæ suæ, & bonorum virorum amantissimus.

Pag. 706. lin. 6. Ad an. publicati libri Concordiæ adde in fine: Ab exhibita Confessione Augustana 50. morte M. Lutheri 34. morte Philippi Mel. 20.

Pag. 724. lin. 21. In obitu parentis mei **ABRAHAM** Bucholzeri, ad verba: atque ita scriptis suis: adde; cœptis.

Pag. 784. lin. 11. In fine obitus **GERARDI** Mercatoris, adde: Quæ adhuc defunt eius operibus Cosmographicis: filij supplebunt propediem: quos hæredes reliquit etiam scientiæ suæ.

Pag. 785. lin. 2. In fine obitus Christophori Corneri; adde: Huic in munere successit, CHRISTOPHORVS Pelargus Suidnicensis Sil. Theologus doctus & diligens.

Pag. 821. post lin. 16. adde Epinicion ab HIERONYMO Treutlero, IC. conscriptum.

*Mascula quid valeat pietas, Germanaq; virtus,
Seruata exemplo dic, VARADINA, tuo.
Sæua foris rabies truculentis fulminat hostis,
Ultra terdenos ingeminata dies.*

*Res angusta parum prius agnita, territat intus.
Fixa tamen perstant fortis corda ducum.*

*Primus in his animos acuit REDERIUS Heros,
Pecuniaq; in impuros expedit arma cenes:*

*Arma; quibus nuper victum te, barbare, nosti
In COLAPI culpam, perfide, quando luis.*

*His armis etiam nunc robur cuculus addit,
Euentuq; beat nobiliore DEVS.*

*Magna cum valla quoties incurrit hostis,
Deiectus toties cogitur ire retrò.*

*Nil acties repetita, & subterraneus ignis
Profuit, aut luse mania rupta globis.*

*Omnibus his virtus REDERIÆ, fortior obstat,
Exq; DEO certam sperat & haurit opem.*

Ergò tremens tandem, nixu delusus inani

Hostis abit. Laudes dic VARADINA DEO.

*Hoc duce, quòd CHRISTI seruauerit agmina
Inter tot rabidos in violata lupos. (parva*

Felices animas, tanta quas organa laudis

Efficit, & vires addit in arma DEVS!

*Faxit ut auspicijs ut victus Turca RYDOLPHI
Concidat, & CHRISTI florent unus honos.*

FINIS INDIC. CHRONOLOG.

INDEX RERVM ET

NOMINVM MEMORABILIVM:

QVORVM IN HOC LIBRO

fit mentio.

A

AARON nascitur. 8. moritur. 10

Aaron Mold. Regulus deficit à Turcis. 785. capitur. 789

ABACVC floret. 26

Abas Mirises fit Rex Persarum. 737. Vincit Tataros. 762

Abdelmelecus interpretandum apoplexia extinguitur. 701

Abdias Propheta claret. 23. 26

Abdias Godescalcus Pratorius nasc. 557. mor. 689

Abdon Index Israël. 12

Abedines Vincitur ab Hunnidae. 437

Avenragel pater Hali. 226

Abessan Index Israël. 12

Abia Rex Inda. 18

Abilius Episcop. Alexandr. 167

Abimelech Index Israël. 11

Abotritorum Rex fit Christianus. 329

Abraham nascitur. 4. Vocatur ex Vr. 5. iubetur immolare filium. ibid. mor. 6

Abrahamus Burggravius à Dونا nasc. 659

Abrah. à Grunberg mor. 708

Abrah. Jenck & Giez nasc. 828

Abrah. Bucholcerus nasc. 575
mor. 724

Abrahamus Ortelius nasc. 569
mor. 824

Abrah. Colbingerus nasc. 624

Abrahamus Vlricus mor. 700

Abfolon occidit fratrem Ammon. 15. miserè perit. ib.

ACADEMIAE Altorfiana institum. 693. 710. Aureliana.

400. Basiliensis. 464. Bono-

niensis. 254. Colonjensis. 412

Cracoviensis. 417. Dillingen-

sis. 664. Duacensis. 657. Er-

phordjensis. 413. Ferratien-

sis. 411. Francofordiana. 508

Gryps & Valdensis. 461. Hey-

delbergensis. 406. 412. Helm-

stadjensis. 695. Ithenensis. 622

Ingolstadjensis. 473. Lipsen-

sis. 419. Louanensis. 427

Lugdunensis. 692. Marpur-

gensis. 565. Parisiensis. 321.

578. Pisana. 405. Pragensis.

408. Regiomontana. 609. Ro-

stockiensis. 423. Tubingensis.

476. Viennensis. 384. VVite-

bergensis. 503. qua dissipatur.

612. resistitur. 617

Ggg

Accursum

Accursius floret. 332. mor. 393
Aerera incensa & direpta. 68
Achab Rex Israel. 19. Vincit Bē-
 hadad. 20. occupat vineā Na-
 both. ib. occiditur in pralio. ib.
 eius domus deletur. 21
Achas Rex Iuda. 24
Achillas obrūcat Pompeiū. 110
Achmetes Bassa Hydruntum ca-
pit. 479. *Temesvarum & a-*
lia castella. 631. frustra obsi-
 des *Agriam.* ib. profligatur à
Transylvanis. 789. 798. à
 fratre occisus. 519
Achilius baptizat Theodosium
Imp. 238
Aetius floret. 75
 AD AE ATAS. I. mor. 2
Adagia Erasmi primum edita.
 500. prohibentur. 646
Adalber. à Prutenis occisus. 335
Adamus Wenceslaus Dux Te-
schinens. nasc. 691
Adamus de Nova domo mor.
 806
Adamus Curavi mor. 671
Adelphi Terentij acta. 79
Adenum occupatur. 599
Adiaphoristicum bellum. 621
Adles. Tatar. trucidatur. 704
Adolphus Comes de Nassau fit
Imp. 394. occiditur & divini-
 tus vindicatur. 395
Adolphus Comes Nassovia nasc.
 601. cadit in pralio. 675
Adolphus Comes Holsatia fit
monachus. 389. se totum lacte
 perfundit. ib. mor. ib.

Adolphus Comes Schaunenburg.
 fit Archiepisc. Colon. 618
Adolphus Comes Morsensis occu-
pat Nonestum. 725. mor. 753
Adolphus Dux Holsatia nasc.
 565. mor. 738
Adolphus Baro Schöbartzzen-
bergius mirabiliter recupe-
rat Iaurinum. 814. alias
 multas arces. 817
Adolphus Clarenbach exurit.
 575
Adolphus Metkerchus mor. 764
Adolphus Occo nasc. 558
Adrianus fit Imp. 173. inber
 parci Christianis. 174. Vult
 Christo extruere templum. ib.
 arces Indaeos ab ingressu Hie-
 rosolymā. 176. mor. 177
Adrianus PP. muscam deglu-
tit. 366
Adrianus fit Cardinalis. 523.
 PP. 544. mor. 552
Adrianus Cardinalis enadit Ge-
nenum. 505. omnib. dignita-
 tibus priuatur. 527
Adrianus Albinus nasc. 517
 mor. 758
Adrianus Turnebus mor. 669
 AEDILES Curules primi Ro-
 ma creati. 49
AEgialeus primus Rex Sicyo-
norum. 3
AEgidius de Fuscariis mor. 394
AEgidius Tschudus nasc. 507
 mor. 687
AEgyptus capta ab Augusto. 126
 à Cambyse. 33. à Selyma. 520
 AEgypto

AEgypti plage decem. 9
AEgyptiorum regnum destr-
um. 51. 126
AElius Lampridius floret. 204
AElius Speriianus floret. 204
AEmlius Paulus Vincit Per-
seum, Et triumphat. 76. mor.
 79
AEmlius Portus nasc. 627
AEneas in Italiam venit. 12
occiditur in praelio. ib.
AEneas Syluius Rex Latino-
rum. 12
AEneas Syluius nasc. 419. flo-
ret. 428. fit PP. Pius II. di-
ctus. 463. mor. 468
AEquiamittunt 41. oppida. 57
AEra Antiochenorum. 109. an-
norum Christi. 140. Chaldaeo-
rum. 56. Conciliorum. 313
Diocletiani. 202. *Dionysij.* 59
Nabonassaris. 24. *Persarum.*
 312. *Synodica.* 122. *Turci-*
ca. 309
AEsoopus interemptus a Del-
phis. 30
AEthiopum exercitus fusus. 19
Aetius magister militum. 250
memorabili strage Vincit At-
tilam. 270. *interficatur iniu-*
ste. 272
AEtolorum bellum cum Philip-
po. 69. *cum Romano.* 72
AFRICA expugnata. 625
AGAMEMNON Rex Mycena-
rum. 12
Agar sit coniunx Abraha. 5
Agathocles Rex Syracusarum. 55

Vincit Carthagenenses, Et cum
ijs facit pacem. 57
Agésilauus dimicat cum Thebanis.
Aggaeus prophetat. 34 (45
Agnes Anhaltina nubit. 735-
 747. *Barbiensis.* 655. *Mans-*
feldica. 718. *Saxonica.* 640
Solmensis. 775
Agon Capitolinus primus. 168
Agraria Cassia lex. 36. *Julia.*
 102
Agria a Ferdinando occupata.
 622. *frustra obsidetur a Tur-*
cis. 631. *occupatur.* 802
Agrigentum captum a Cartha-
ginensibus. 44. *a Romanis.* 62
Agrippa Sylui. Rex Latinorum. 21
Agrippa sacrificat Deo Israelis.
 130. *ornitur ab Augusto tri-*
bunitia potestate. ib. *a carcere*
ad regnum. 154. *necat Iaco-*
bum. 156. *ab Angelo percus-*
sus mor. 157
Agrippa iunior Rex Chalcidis.
 158. *fit Tetrarcha.* 159
Agrippina nubit. 150. *occiditur*
a filio Nerone. 160. *eius vox*
impia. 161
AHASIAS, Rex Israel, mor. 20
AISTVLPHVS Rex Longo-
bardorum mor. 319
ALAMVNDARVS mirabi-
li commento refutat Euty-
chianos. 287
Alani innuadunt Gallias. 249
Alarichus innuadit Italiam. 247
facit pacem. 248. *capit Ro-*
mam. 250. *mor.* 251
 Ggg 2 Alba

Alba Augia canobium funda-
tur. 340
Alba Regalis amittitur. 607
frustra obsidetur. 773
Alba Syluius Rex Latinorū. 17
Albategnius floret. 326
Albericus Bergomēsis floret. 407
Albertus I. Imp. 396. *rebellant*
ei tres Archiepiscopi. 397. *oc-*
ciditur. 399
Albertus II. Imp. ter *Quo anno*
coronatur. 431. *mor.* 432
Albertus Archidux Austria na-
scit. 652. *Bruxellas ingredi-*
tur. 799. *Calestem expugnat.*
ib. *Ardam occupat.* 800. *Hul-*
stum. 801. *Ferraria magnifi-*
ce excipitur. 821. *nuptias ce-*
lebrat. 822
Albertus Dux Saxonia mor. 502
Albertus Virsus Comes Ascania.
355. potitur Marchia Bran-
deb. 360. *mor.* 370
Albertus Anhaltinus Vlt. Ele-
ctor Saxon. *mor.* 426
Albertus, Achilles Germanicus,
nasc. 421. *bellum mouet No-*
rbergensib. 445. *mor.* 484
Albertus Marchio Brādeb. nasc.
486. fit Archiepisc. *Mogunt.*
516. Tezelium emittit. 523.
524. fit Cardinalis. 527. *im-*
petrat Protestantibus pacem.
583. mor. 512
Albertus Dux Bauaria nasc.
571. mor. 705
Albertus Marchio Brādeb. nasc.
548. creatur primus Dux

Prussia. 563. *mor.* 676
Albertus Marchio Brandeb. ca-
pitur. 615. *obsidet Neriber-*
gam. 631. *Vincitur à Mauri-*
rio. 634. *mor.* 646
Albertus Fridericus Marchio
Brandeb. nasc. 715
Albertus Dux Prussia nasc. 486
fit Magister Ordinis. 513
Albertus Fridericus Dux Prus-
sia nasc. 636. *nuptias cele-*
brat. 688
Albertus Antistes Tremirensis
cōsecrat presules aliquot. 333
Albertus Marchio Misnia capit
filium. 393
Albertus à Lasco Iacobum He-
raclidem in Moldaniam in-
troduct. 658
Albertus Kyrallius Vincit Tur-
cas. 786. *Lippam occupat.* 791
Albertus Liouniensis Episcop.
mor. 383
Albertus Crantzlius mor. 526
Albertus Durerus nasc. 472
mor. 569
Albertus Magnus nasc. 374
Episcopatum propter studia
resignat. 389. *mor.* 393
Albertus Pignus mor. 608
Albinus clamores Iesu Anani
spernit. 161
Alboinus auctor regni Longobar-
dici. 303
Albunaser Astrono. claret. 324
Alcastrum expugnetur. 522
Alcairi Sultanus profligat Tur-
cas. 484

Alcibiades

Alcibiades autor rumpendi fœderis. 43. in exilium eijcitur. 44. occiditur. 45

Alcimus mor. 80

Aldenburgum occupatur. 615 abripiuntur inde duo Principes pueri. 455. habetur ibi colloquium. 675

Aldus Mannius floret. 482 mor. 814

Alexander M. nasc. 50. interest pugna agēs an. 18. 52. fit Rex. ib. delet Thebas. ib. ter fundit copias Darij. 53. est continens. ib. capit Tyrum. ib. ingreditur Hierosolymā. ib. potitur Monarchia. ib. Asiaticis delitijs corrūpitur. 54. Niceā & Bucephalam condit. ib. Babylone mor. ib. eius successores faciunt fœdus. 56

Alexander Rex Maced. 48. interficitur. 49

Alexander Scuerus Imp. fauet Christianis. 191. 192. fugientes dignitates ornat dignitatibus. 191. notarium deportat. 192. est comis. ib. Vlpianum sua purpura regit. ib. conuersatur cum Athenæo. ib. Enā cum matre occiditur. 193

Alexander Rex Syria, nuptias celebrat. 81. occiditur. 82

Alexander Rex Iudaorum nasc. 86. fit Rex. 90. mor. 97

Alexander filius Aristobuli securi percussus. 109

Alexander Episc. Antioch. 215

interest Synodo Nicena. 217 mor. 218. precatur contra Arium. 221

Alexander PP. mor. 344

Alexander VI. PP. 490. Sana-norolam cremat. 497. celebrat octauum Iubilæum. 500 Veneno, quod alijs parauerat, perit. 505

Alexander Farnesius nuptias celebrat. 667. occupat Traiectum. 703. Bredā. 710. Tournacum. 711. Andenardum & Lyram. 713. alia multa. 717. 718. 721. 725. 734. soluit obfidionem Lutetianam. 755 mor. 769

Alexander Moldauia eijcitur. 658. restituitur. 663

Alexander edit Grammaticam. 379

Alexander Hegius praeceptor Erasmi. 470

Alexander Tartagnus floret. 464

Alexander de Imola mor. 477

Alexander Alesius Scotus Venit VVitebergam. 585. mor. 668.

Alexander Monsignanus mor. 657

Alexander Schuncii vertit Confess. August. 577

Alexandra Regina Iudaorum. 97. mor. 99

Alexandria condita. 53. capta à Diocletiano. 204

Algiera Erbs à Turcis occupata. 584

Albigera initium. 309

Alb Bassa aliquot castella Vngaria occupat. 631. 637. frustra obsidet *Agriam.* 631. *Zigethum.* 639. *casus.* 683

Alladius Rex Latinorum. 22

Allutius recipit sponsam à Scipione. 70

Alostum occupatur. 718

Aloysius Lippomanus mor. 653

Alpenum occupatur. 810

Alphonsus Imperium oblatum resignat. 388

Alphonsus Rex Aragonie nasc. 413. *mor.* 462. *eius apophthegmata.* *ib.*

Alphonsus Albuquerqueus Ormuzum occupat. 510. *Malacam expugnat.* 513

Alphonsus Dux Ferraria mor. 812

Alphosus Daualus capitur. 761

Alphonsus Valdesius vertit Confess. Aug. 577. *mor.* 585

Alphonst Epocha incipit. 388

Alphonstina tabula. *ib.*

Ally Begus Albania capitur. 794

AMALSVENTA *Theobadatu facit Regem.* 299. *ab eodem obtruncatur.* *ib.*

Amandus Polanus à Polansdorff nasc. 659

Amasis Rex Iuda occisus. 22

Amasis Cambysem fallit. 33

Ambianum agnoscit Navarraum pro Rege. 777. *occupatur.* 808. 811

Ambrosius fit Episcopus. 235. *peri-*

culis obijcitur. 239. *refutat Symmachum.* 239. *arce Theosium ab ingressu templi.* 241 *laudat Theodosium defunctum.* 245. *mor.* *ib.* *eius dictum ante mortem.* *ib.*

Ambrosius suppeditat Origeni sumptus. 193

Ambrosius Calepinus flores. 497

Ambrosius Catharinus mor. 633

Ambrosius Lobkoffasser mor. 733

Ambrosius Moibanus mor. 638

Amelia Morsensis nubst. 678

America inuenta. 496

Amersfortum Ordinib. Belg. coniungit. 701

Amilcar captus & occisus. 57

Amilcar suscipit bellum Africanum. 65. *mittitur in Hispaniam.* *ib.* *mor.* 66

Ammon Rex Iuda. 26

Amor sororem stuprat. 15

Amram pater Moysis. 8

Amri Rex Israël mor. 19

Amsterdamum se dedit. 700

Amulius Rex Latinorum. 23

Amurates capis Seston & Calipolin. 408. *Philippopolin & Hadrianopolin.* *ib.* *vincit Seruios.* *ib.* *transfoditur.* 412

Amurates II. Turcarum Rex. 425. *occupat Thessalonicam.* 429. *Synderoniam.* 433. *fo-*

ceri filium oculis & pudendis priuat. *ib.* *frustra obsidet Belgradum.* 435. *ad Varnam vincit Vladislau.* 440. *mor.* 446

Amurates

Amurates III. nasc. 622. au-
spiciatur regnum à eade fr-
atrum. 691. strangulat Cha-
rum Tatarorum. 718. am-
bis amicitiam Hispani. 728
mor. 796.

Amintas Rex Macedonum. 31.
46. 47. mor. 48

ANABAPTISTAE truci-
dantur. 591. 594. eorum scri-
pta publicantur. 568

Αναξία quadriennis Roma.
48

Anacreon Lyricus flores. 30

Anastasius Imp. studiose fre-
quentat templum. 284. fal-
lit fidem. 287. Flavianum
pellit in exilium. 288. inso-
lenter respondet Hormisdas.
ib. fulmine extinguitur. ib.

Anastasius fit Imp. 315. fit Mo-
nachus. ib.

Anatum & anserum mirabilis
pugna. 741

Anaximander flores. 30

Anchises mor. 12

Ancus Martius Rex Roman. 26
mor. 27

Andespatria Virgilij. 98

Andragatius è vasis se praeipi-
tat. 240

Andreas Rex Vngaria. 339
fratrem facis regni conser-
tem. 340. ab eo victus occidi-
tur. 343

Andreas Auerbergius ductor
exercitus Caesaris. 770

Andreas Barczani Vi expugnat
Smylam. 787

Andreas Doria occupat More-
am. 587. Africam. 625. mor.
656

Andreas Alciatus nasc. 489
mor. 628

Andreas Aurisaber moritur.
650

Andreas Bodenstein Carolosta-
dus Lutheri promotor. 514
disputat cum Eccio. 530. tu-
multuatur VViteberga. 538
à Luthero alienor. 545. no-
tatur Voce Alphabeti. 545
Rottenburgi laesi. 560. mor.
608

Andreas Dudithius moritur.
753

Andreas Ebertus petit consilium
à Luthero. 594

Andreas Freyhubius mor. 732

Andreas Gail mor. 743

Andreas Gerardus Hyperius
nasc. 513. mor. 665

Andreas Grunthlerus habet con-
iugem doctam. 642

Andreas Hengel fit Cancellari-
us. 813

Andreas Ierinius fit Episc. Vra-
tist. 732. mor. 806

Andreas Iociscus mor. 679.

Andreas de Ifernus occiditur.
829

Andreas Lëszcinsky de Leszno
nasc. 652

Andreas Masius mor. 689

Andreas Musculus mor. 713

Andreas Osiander nasc. 498
habet primam concionem Nor-
riberga. 546. proficiscitur in
Prussiam. 621. monet bellum
Theologicum. 625. mor. 633
Andreas Paul mor. 758
Andreas Proles predicat muta-
tionem religionis. 525
Andreas Reussius succedit Fr.
Fabro. 831
Andreas Tiraquellus mar. 644
Andreas Vesalius nasc. 518
mor. 665
Andreas Vincklerus mor. 694
Andreas Zochius mor. 712
Andria Terentij acta. 77
Andriscus est Pseudophilipp. 81
Angelorum Canticum. 134
Angelus Politianus nasc. 454
floret. 482. mor. 494
Angelus de Aretio mor. 469
Anglia renunciat Pontifici. 588
mutat religionem. 621. mul-
tos facit Martyres. 639
Angli Vlysi ponem capiunt. 361
Vincunt Gallos. 405. eorum
aduentus in Britanniam. 265
nobilium aliquot coniuratio
detecta. 735
Anglicana classis profligat Hi-
spanicam. 741. 745. 800. ex-
peditionem suscipit in Portu-
galliam. 750. in Americam.
789
Anglicus sudor grassatur. 574
Anianus Episcop. Alexand. 162
Anicius Illyricum & Dalma-
tiam debellat. 77

Animalia mansueta acta in ra-
biem. 92
Anna Ferdinandi I. Imp. con-
iunx nasc. 504. desponsatur.
519. nubis. 543. mor. 620
Anna Maria Austriaca nubis.
680. mor. 708. Palatina nu-
bit. 763
Anna Jagellonia Regina Polo-
nia mor. 805
Anna Bolema capite truncatur.
594
Anna Regina Scotia coronatur.
756
Anna Catharina Brandeburgi-
ca nubis. 812
Anna Anhaltina nubis. 699. &
mor. 731. Aurauca. 742. Au-
striaca. 765. & mor. 822
Benthemia. 794. Brande-
burgica. 711. 783. Burana.
626. Danica. 752. 622. &
mor. 731. Frisia. 718. 731
Hastiaca. 610. Iuliacefis. 691
Pomeranica. 747. Saxonica.
736. 658. VVirttembergica. 715
Anna Prophetissa seculum. 98
Annas Burgius exurit. 653
Annas Mommorencius urbem
Metensem occupat. 632. globo
tormentario traiecit. 673
Annata excogitantur. 417
Annona inges charitas. 680. 735
Annibal nasc. 64. cum patre in
Hispaniam abis. 65. fit Impe-
rator. 66. Vincit Vaccaos &
Carpentanos, ibi Saguntum
capit. 67. funeras corpus ob-
truncat

truncati Cos. 67. Videtur à
Marcello Acerrus incendit.
68. propè accedit ad Urbem
Romam. 69. magnificè sepelitur
Marcellum. 70. maestas disce-
dit in Africam. 71. Vincitur
à Scipione. ib. Venenoperis. 73
Anni Seleucidarum. 55
Annus Sabbatarum. 11
Annus Unde rectè inchoandus.
407. emendatur à Iulio. 114
ab Augusto. 131
Annus, in quo Christus natus,
tria habet memorabilia. 136
Ansgarius Archiepisc. Hamburg.
mor. 325
Anshelmus Episc. Cantuarien.
claret. 347. mor. 352
Antalcida pax. 46
Anthemius Imp. occiditur. 277
Antistes à Camillo Victi. 47
Antigonus primus Rex Asia. 55
56. interficitur. 57
Antigonus Gonates Rex Mace-
donia. 60
Antigonus Rex Macedonia. 65
Antigonus Parthos in Iudam
atrahit. 121. occiditur. 124
Antinomi. 597
Antiochia expugnata. 350. ter-
ramotui concussa. 172. 275
294. 295. 304
Antiochus Soter Rex Syria. 59
Antiochus Theos Rex Syria. 63
mor. 64
Antiochus Hierax. 64
Antiochus M. 66. incipit bellum
Syriacum. 67. Vincitur à Sci-

pione. 72. mor. 73
Antiochus Epiphanes. 75. Vendit
summum sacerdotum. ib.
Hierosolyma splendide exci-
pitur. ib. bis proficiscitur in
Aegyptum. 76. à Legato Rom.
Virga circūscribitur. ib. mis-
sit Gorgiam in Iudam. 78
perit. 79
Antiochus Eupator occiditur. 79
Antiochus Sedetes cum Simone
fœdus facit. 84. Hierosolymā
obsidet. 85
Antiochus Gryphus. 86
Antiochus Cyzicenus. 88
Antipater Vincit Athenienses.
55. mor. ib.
Antipater à Pompeio ad Casa-
rem deficit. 111. fit procura-
tor Iudae. 112. muros Hie-
rosolyma instaurat. 114. Ve-
nenonocatur. 118
Antipater à patre necatur. 142
Antoninus fit Imp. 177. fauet
Christianis. 180. mor. 181
Antoninus Philosophus Imp. 181
miraculose impetrat pluuia.
182. mor. 184
Antoninus Caracalla occidit
fratrem & Papinianum I. C.
190. occiditur. ib.
Antoninus Archiepisc. Floren-
tinus mor. 463
Antonius Vincitur ab Augusto.
118. 125. eius triumviratum.
119. non audit legatos Iu-
daeorum. 120. Vacat amorib.
Cleopatra. 120. 121. redit
Cum

cum Augusto in gratiam. 121
 mittit Herodi auxiliare co-
 pias. 122. Regem Armenia
 catenis argenteis vincit. 124
 bellum parat contra Augu-
 stum. ib. fit αὐτοχθὴς. 125
 Antonius Lusitanus capitur. 701
 Vincitur. 714. mor. 797
 Antonius Borbonius celebrat
 nuptias. 622. deficit ad Pon-
 tificios. 660. globo tormenta-
 rio ictus occumbit. ib.
 Antonius Chocheranus capitur.
 802. liberatur. 803
 Antonius Augustinus nasc. 525
 mor. 738
 Antonius Fayus nasc. 632
 Antonius Giosus mor. 694
 Antonius Monachus nasc. 197
 mor. 225
 Antonius Musa sanat Augu-
 stum. 127
 Antonius Orator nasc. 83. mo-
 ratur Athenis. 89. occiditur.
 94
 Antonius de Padua flores. 383
 Antonius Perennius mor. 742
 Antonius Possewinus pacem fa-
 cit inter Polonos & Moscos.
 713
 Antonius Sabellicus flores. 482
 mor. 509
 Antonius Sadeel nasc. 543. mor.
 764
 Antonius VValterus primus Re-
 ctor Stetinensis. 607
 Antonius Zenus inuenit partem
 noui orbis. 413

Antuerpia capitur ab Hispanis.
 696. tentatur ab Aleconio.
 716. se dedit Duci Parmensi.
 726. eijciuntur ibi statuae d
 templis. 670. Pontificis Lu-
 therani se coniungunt. 672
 APER occidit Numerianum.
 201. interficitur. ib.
 Aphrodisium expugnatur. 625
 Apollinares ludis primum facti.
 69
 Apollinarius Syrus flores. 234
 Apollonia Virgo Martyr. 197
 Apollonius sit Martyr. 185
 Apologia non recipitur à Caro-
 lo. 577
 Appia via. 56
 Appij Claudij facinus. 40
 Appius Claudius dissuadet pa-
 cem. 60
 Appollonius victus à Ionatha. 82
 Appuleius Saturn. occiditur. 91
 Apstinarius reatur Imp. 314. oc-
 ciditur. ib.
 AQVAE Sextia condita. 86
 Aquila interpret Biblisorum flo-
 ret. 174
 Aquila dicata Rom. legionib. 89
 r. Iudaeam illata. 162
 Aquila in iudicium victoria Casar
 ris. 116
 Aquileia deleta. 270
 Aquilius bellum seruile consi-
 cit. 90
 Aquigranēses proscribuntur. 817
 ARABYM 200000. interse-
 cit. 314
 Arad occupatur. 794
 Araricum

Aravicus Rex Getherum. 300
Arator fit Dictator. 41. fit Imperator. 80
Aratus floret. 59
Aratus Sicyonius claret. 63
Arbogastes strangulat Valentinianum. 242. *Eugenium facit Imp.* ib. fit *Ὀυτόχης.* 244
Arca Nohe fabricatio. 2
Arca fœderis capta. 13. *introducitur in Ierusalem.* 15. *in templum.* 16
Arcadius creatur Augustus. 239
 245. *Chrysostomum eijcit.* 247
 248. *filium in cunis creat Augustum.* 247. *mor.* 250
Arcadius Martyr. 261
Archelaus Rex Iudæa. 142
Archias poeta Romam venit. 89
Archidamus Rex Lacedæmon. mor. 42
Archimedes intētus figuris Geometricis obtruncatur. 69
Architas Tarentinus floret. 46
Archontes creati Athenis. 15
Arda occupatur. 800
Aremulus Rex Latinorum. 22
Arequipa Hispanorū colon. 582
Aretas obsides Hierosolymā. 100
Argentoratū exhibet suam Confess. 578. *eius templū inchoatum.* 337. *turris.* 392. *Schola constituta.* 598. *Missæ ibi abrogatur.* 574. *eliguntur duo Episcopi.* 765
Argentum signatum quando cepit esse in vsu. 61
Argilla expugnata. 472

Arginorum regnum. 6
Argonautarum expeditio. 11
Argyropolis Hispanorū colon. 582
Argyropylius. 474
Ariani corrumpunt Synodum Nicenā. 225. *persequuntur Orthodoxos.* 236. *cedere coguntur Orthodoxis.* 238
Aribo conuocat Synodum. 337
Aridæus Rex Macedonum. 54
sepelit corpus Alexandri M. 55. *occiditur.* 55
Ariminum Urbs condita à Romanis. 61
Arion Musicus floret. 30
Aristides in exilium eijcitur. 37
reuocatur. ib.
Aristides religionem Christianam defendit. 173
Aristobulus Rex Egipti Pōsifex Iudæorū. 89. 99. *parat bellū cōtra matrē.* 98. *primus sibi imponit Diadema.* 99. *accescit Pompeiū in Iudæam.* 100. *Rōmam vincit mittitur.* ib. *in triumpho ducitur.* 102. *Roma profugit.* sed *retrahitur.* 104
Genenonecatur. 109
Aristobulus summus sacerdos per ludum submergitur. 124
Aristogiton necat Hipparchū. 34
Aristonicus in carcere strangulatur. 85
Aristophanes floret. 43
Aristoteles nasc. 47. *fit praeceptor Alexandri M.* 51. *mor.* 55
Arimus curbare sin spargat. 215
eius interitus. 221.

Arminius

Arminius Rex Germanorum.
 143. mor. 144
Arnobius scribens contra Chri-
stianos convertitur. 215
Arnoldus Burenus mor. 672
Arnoldus de Reyger nasc. 652
Arnoldus VVolfssius Dresdensis
liberat duces captiuos. 803
Arnolphus Imp. Nortmānos de-
let. 326. mor. 327
Arphaxas nasc. 2. mor. 6
Arrianns floret. 196
Arsaces capit Dmetrium. 84
Arsacidarum familia tenet re-
gnum Parthicum. 64
Arsamenes Rex Persarum. 52
Arsehotum occupatur. 700
Artabanus interficit Xerxen. 39
Artabanus Rex Parthicus Vin-
citur. 192
Artaxata Grbs deditur Pom-
peio. 99
Artaxer. Longiman. 39. facit pa-
 cem cum Gracis. 40. mor. 34
Artaxerxes Mnemon. 44. dat
 Gracia pacem. 46. mor. 49
Artaxerxes Ochus. 49. capit
 Aegyptum, &c. 51
Arthasasta est Cambyfes. 33
Ascalon recuperatur. 372
Ascanius Rex Latinorum. 12
 mor. 13
Asconius Padianus claret. 166
Asculum captum. 93
Asdrubal duos Scipiones cadit.
 69. perit cum exercitu. 70
Asdrubalis vxor se cum duobus
 filijs cremat. 82

Asia cedit in potestatem Roma-
norum. 72
Asinius Pollio Cos. 122
Aspar vna cum filio occiditur.
 277
Assa Rex Iuda. 18. mor. 19. fun-
 dit Aethiopes. ib.
Assuerus est Cambyfes. 33
Assyria occupata à Solyman-
no. 591
Assyriorum regnum ad Medos
transfertur. 22
Astracanum à Moscis occupa-
tur. 637. frustra à Solymo op-
 pugnatur. 678
Astryages captus à Cyro. 30
ATHALARICVS Rex Italia
 mor. 299
Athalia interfecta. 21
Athanaricus mor. 238
Athanasius Episcop. Alexandr.
 218. exulat. 222. 223. redit.
 ib. mor. 236
Athanasius inficit Heraclium
errore Monotheletarum. 312
Athens capta à Xerxe. 37. à Ly-
 sandro. 44. ab Antipatro. 55
 à Sylla. 94. destructa à Ma-
 homete. 447
Athenienses victi à Lacedamo-
nijs. 40. à Syracusanis. 43. à
 Philippo. 52. ab Antipatro. 55
 Vincunt Spartanos. 44-47
Atheniensium regnum. 8
Attabaliba casus. 565
Attalus Rex minoris Asia. 67
 mor. 72. Rom. populum insti-
 tuit heredem. 85

Attalus

Attalus creatur Imp. 250. du-
citur in triumpho. 252

Attalus Martyr. 182

Attila Romanos limites inua-
dit. 263. occidit fratrem. 264
vincitur ab Aetio. 269. eius
insolentia. 270. delet magnas
aliquot Urbes. ib. placatur à
Leone PP. 271. mor. 272

Attilius arator sic Imperat. 80

AVDENARDVM occupatur.

713

Auentionem translata sedes Rom.

398

Auentinus Rex Latinozum. 22

Auerroës floret. 360

Auerius Gisenius Busbequius
occiditur. 769

Augusta occupata à *Mauritio*.
630. mouentur ibi turba pro-
pter Calendarium. 722

Augusta Danica nabit. 805

Augustana Comitiz & Confes-
sio. 576. 639. 651. 713. arma-
ta. 618. qui Theologi ijs in-
terfuerint. 618

Augustinus nasc. 225. *Mediola-*
ni est Professor. 239. lectione
Horrensij incendi:ur ad *Ve-*
ram Philosophiam. 115. ba-
ptizatur. 240. fit Presbyter.
242. scribit libros de Ciuit.
D. 251. mor. 255. eius curri-
lum describitur. 256

Augustinus Berous floret. 626

Augustinus Marloratus strap-
gulatur. 687

Augustini arx occupatur. 734.

Augustulus Cule Imp. Occid. 278

Augustus Caesar nasc. 101. fit
Imp. 117. 118. vincit *Anto-*
nium. 118. 125. *Lepidũ*. 124
petit Consulatum per arma-
tos. 118. redit cum *Antonio* in
gratiam. 121. nuptias cele-
brat. 123. fit *Monarchia*. 125
capit *AEgyptum*. 126. *Herod-*
di confirmat regnum. ib. am-
phiat. 128. triuino triumphat.
126. claudit Ianũ. 127. dici-
tur pater patriæ. ib. accipit
potestas. *Tribunus*. ib. sanitati
restituitur. ib. respuit currum
& coronã auream. 129. Vocat
se Dominum appellari. ib. *A-*
grippa filios adoptat. ib. profi-
ciscitur in *Galliam*. ib. emen-
dat. antũ. 131. *Tiberium* vo-
cat Imp. ib. *Caicum* in forum
deducit. ib. consecrat *Martis*
templum. 136. filijs *Herodis*
distribuit hereditatem. 142
Tiberium adoptat. & in *Ger-*
maniam mittit. ibi. clamat:
Quintili, redde legiones. 143
condit testamentum. ib. mor.
ib. eius triamuratus. 119
collatio cum *Salomone*. 120

Augustus Dux Sax. Elect. nasc.
566. celebrat nuptias primas.
622. secundas. 736. succedit
fratri. 634. accipit feuda. 669
Gotham occupat. 672. *Pençe-*
rum ex carcere emitit. 736
mor. 737

August. II. Dux Saxon. nasc. 753
Augustus

Augustus Comes Palat. Rheni
nasc. 715

Augustus Marchio Brandenburg.
nasc. 708

Augustus Dux Brunf. & Luneb.
nasc. 705. 676

Augustus Dux Saxon. Laoburg.
nasc. 696

Augustus Princeps Anhaltinus
nasc. 693

Augustus Dux Holsatia occum-
bit. 804

Auscenna nasc. 360

Auitus ex Imp. fit Epscop. 275

Aurea bulla edita. 407

Aurei Velleris ordo incipit. 423

Aureliana Urbs obsidetur. 269
Nauarraose dedit. 777

Aurelianus Imp. 199. *seuerus*
disciplina custos. ib. 200. *occi-*
ditur. ib.

Aurelius Verus Imp. 181. *mira-*
culose impetrat pluuia. 189
mor. 182

Aurum signatum usurpari ce-
ptum. 70

Ausonius Poeta fit Consul. 237

Austria fit Ducatus. 364

Austracos Monarchas non decet
esse prapicipites. 649

AXELLA occupatur. 718

AZOMOR. 376.

AZORES Insula occupata. 717

B

B *AA* *extirpat posteritatem*
Ieroboam. 18. *fit Rex.* ib.
mor. 19

Babotela à Turcis occupatur.
637. *à Christianis.* 788

Babylas Martyr. 197

Babylon capta à Cyro. 31. *à Da-*
rio. 35. *à Solymano.* 591

Babylonica captivitas. 28

Rachides cum Ionatha pacem
facit. 80

Badensis disputatio. 565

Baiazetes I. Turcarum Rex. 413

Lazarum Bulcum in frustra con-
cidit. ib. *Vincit Sigismundum.* ib.

Vincitur à Tamerlane. 414
seipsum interimit. 418

Baiazetes II. fratrem Vincit. 480
capit Methonem. 499. *mor.* 515

Baiazetes cum fratre de imperio
pliatur. 645. *stragulas.* 646

Balaam benedicit Israel. 10

Balbinus Imp. 194. *occidit.* 195

Baldunus secundus Rex Hiero-
solymorum. 351. *mor.* 354

Baldunus capit Constantinopo-
lin. 378. *occiditur.* ib.

Baldus de Vbaldis floret. 405.
mor. 425

Balthasar Rex Babylonis. 30. *in-*
terficitur. 31

Balthasar Buthoramus strangula-
tor. 781

Balthasar Gerhartus sicarius.
723

Balthasar Hubmaier crematur.
570

Balthasar Neander mor. 819

Baptismus instituitur. 145

Baptista Spagnolus nasc. 442. *c-*
dit eclogas. 497. *mor.* 522

Barak

Barak & Deborah. 11

Barbara Brandeburgica nasc.
568. nubit. 610. mor. 797

Barbarossa. Vide Hariadenus
Mitylenais.

Barchochebas dux seditiosus. 175

Barde & Sick solo aequatur. 374

Barnabas Brissonus strangula-
tur. 757. eius carnisfex rursus
cum socijs suspenditur. 758

Barnimus Dux Pomerania nasc.
624. mor. 689

Barnimus nuptias celebrat. 711

Bartholdus à Madeslo mor. 776

Bartolemaus Aluanus capitur.
511

Bartolemaus Capella mor. 477

Bartolemaus Luianus vincit-
tur. 516

Bartolemaus Latomus nasc. 483

Bartolemaus Omuranoru Prin-
ceps. 725

Bartolemaus Pitiscus nasc. 659

Bartolemaus de Pratis mor. 402

Bartolemaus Salicetus floret.
411. mor. 421

Bartolemaus Schonborn mori-
tur. 732

Bartolemaus Scultet. nasc. 601

Bartolus I. C. nasc. 399

Basilea Missa abrogatur. 574
pestis seuit. 727

Basilius floret. 234. mor. 238

Basil. Imp. vincit Bulgaros. 335

Basmark vxor Esau. 6

Bassa Alexandr. strangulat. 702

Basbianus Landus Placentinus
mor. 662

Bathor occupatur. 666

Bavaricu bellu componitur. 508

BEATVS Rhenanus mor. 620

Beczkerok occupatur. 794

Bela cum fratre regnat in Vnga-
ria. 340. excusit fratrem. 343

Belga deprecatur Inquisit. His-
pan. 669. funduntur. 704
renunciant Regi Hisp. obedi-
entiam. 710. renunt. pacem.
779

Belgradu frustra obsidetur. 435
457. occupatur. 539

Bellisarius capis Carthaginem.
297. vincit Gelimere. 298
occupat Siciliam. 300. recu-
perat Romam. ib. capis Viti-
gem. ib.

Bellum Achaicu. 81. Adia-
phoricum. 621. Africanum. 65
112. Alexandrinum. 111. Al-
lobrogicum. 86. Antiochenum
sive Aetolicum. 72. Asiaticu.
85. Balaricu. 86. Bavaricu.
506. Cantabricu. 127. Celte-
bericu. 80. Cimbricu sive Teu-
tonicu. 88. civile inter Mariu
& Sylla. 93. 95. inter Iulium
& Pompeiu. 108. Corinthia-
cum. 46. Creticu. 98. Diet-
maricu. 39. Etruscu. 35. Gal-
licum. 46. 66. primum ob re-
ligionem. 660. secundum.
673. tertium. 677. Geldri-
cum. 606. Glogoniense. 485
Gothicum. 299. Hispaniense.
115. Hunnicum. 263. Hus-
siticum. 423. Illyricum. 68

inter

inter Carolum V. & R. Gal-
lia. 629. 646. inter Rodul-
phum II. Imp. & Amura-
them. 765. inter Regem Da-
nia & Suecia. 663. 666. inter
Moscos & Suocos. 755. 760
inter Episcopos Argentoraten-
ses. 770. Istricum. 74. Iudas-
cum. 162. 175. Iugurthinum.
88. Lamiacum. 55. Ligisti-
cum. 65. literariū. 512. Ma-
cedonicum primum. 72. secu-
dum. 75. tertium. 81. Mauri-
tij contra Carolum. 630
Messenium. 25. Mithridati-
cum. 93. Numantinum. 83
Olynthiacum. 51. Osiandri-
cum. 625. Parthicum. 104
Peloponnesiacum. 42. Perusi-
num. 121. Philippense. 120
Piraticum. 98. Punicum pri-
mum. 62. secundum. 67. ter-
tium. 81. rusticum. 557. 559
Sacramentarium. 554. 561
Salerninum. 62. Samniticum.
51. Saxonici. 605. 612. Ser-
torianum. 95. servile. 84. 97
Siculum. 124. Smalcaldi-
cū. 612. sociale. 50. 92. Stan-
carianum. 628. Syriacum. 67
Tarentinum. 59. Theologicū.
628. Thracicum. 87. Troia-
num. 12. Venetum. 508. 509

Belus Rex Assyriorum. 3

Bekefscha occupatur. 793

Benedictus Abbas condit mona-
sterium. 296

Benedictus Aretius nasc. 592

Benedictus Arias absolvit Bi-
blia. 684

Benedictus Thalmannus mor.
700

Beneuentum Urbs condita. 61

Beneuentus Straccha mor. 709

Benhadad Rex Syria vincitur.
20

Bennonis ossa exaltata. 556

Berengarius renouat sententiam
de C. D. 341

Berenice interfecta. 63. 64

Berga obsidetur. 746. occupa-
tur. 809

Bergense monasterium funda-
tum. 331

Bergomum Urbs capitur. 511

Berlinum incendio perit. 411
Unde dictum. 360. fundatur
ibi monasterium Francisca-
norum. 391. Monachus Pau-
lum mendacij arguit. 563

Bernardinus Frangepanus. 492

Bernensis disputatio. 569

Bernhardus II. Anhaltinus fit
Dux Saxonia. 371. impetrat
rutum sertaceum in insignib.
372. mor. 379

Bernhardus Princeps Anhalti-
nus nasc. 683. mor. 681. 806

Bernhardus nascitur. 349. fit
Monachus. 353. est primus
Abbas Cenobij Clereuallen-
sis. ib. mor. 363

Bernhardus Feldkirchius sacer-
dos vxoratus primus. 538

Bernhardus Zieglerus nasc. 495
mor. 633

Bertramus

Bertramus floret. 325
Berytus à Saladino recuperata.
372. capta à Sultano. 394

Besekum occupatur. 774
Bessarabia recuperata. 483
Bessus interficit Darium. 53. ne-
catur. 54

BIALOGRADVM occupa-
tur. 775

Biblia Ebraica Complutensis e-
dita. 519. Germanica Luthe-
ri. 589. 591. Ebraica Mun-
steri. 591. Tigurina. 606. qua-
drilingua. 685

Bibliorum Græca Versio nata. 61
Bibliotheca Alexandrina con-
flagrat. 111

Biblus à Saladino recuperata.
372

Bilbaldus Pirckamer nasc. 471
mor. 583

Bistrica pagus, ubi Carolus V.
castra locavit. 617

Bitichina à Polonis diripitur.
745

Bituricum Urbs se dedit Nauar-
rao. 777

BLANDINA Virgo constan-
ter perfert cruciatum. 182

Blasius historicus floret. 428
mor. 466

Blauensteina occupatur. 774

Bleda frater Attila. 263. occidi-
tur. 264

Blondus historicus floret. 428
mor. 466

BOAS genuit Obed. 11

Bodonum exurit. 819

Boëmia vastatur. 323. suscipit
Christi. insimul. 326. recipit
Calendarium. 721. cum insi-
gnia. 365

Boëmi mittunt legatos ad Syno-
dum Basiliensem. 430. à Fer-
dinando mulctantur. 618

Boëtius est idea Viri sapientis.
289. loquitur de sua admini-
stratione. 290. conqueritur de
inimico. 291. de Theodorici
tyrannide. ib. capite trunca-
tur. 292. 293

Bohuslaus ab Hassenstein mor.
513

Boleslaus occidit fratrem. 331

Boleslaus ex Duce fit Rex. 335
fundit Ungaros. 343. interfi-
cit S. Stanislauum. 347. regno
abdicatur. 348. mor. ib. impe-
trat ab Imp. pacem. 365

Boleslaus Procerus primus Prin-
ceps Silesia. 369. mor. 377

Boleslaus Marchio Moravia à
Tataris casus. 386

Bombarda inuenta. 411

Bona opera ad salutem necessa-
ria & perniciofa. 628. 651

Bonauentura Doctor Seraphi-
cus nasc. 381. religionem S.
Francisci ingreditur. 386. eli-
gitur in generalem Ordinis
Minorum. 388. mor. 392

Bonauentura Vulcanius nasci-
tur. 599

Bonauentura Roslerus mori-
tur. 829

Bonifacius Castinum vincit. 254

Ubb attrahit

attrahit Vandalos in Afri-
cam. ib. mor. 260

Bonifacius Germanis predicat.
315. fundat tres Episcopatus.
317

Bonifacius PP. obtinet prima-
tum. 308

Bonifacius VIII. instituit In-
bilaum. 396. se magnifice ia-
tat. ib. mor. 397

Bonifacius Archiepisc. Mogunti-
nus. 316

Bonifacius Amerbachius mori-
tur. 662

Bonna deditur. 721. 746. mira-
biliter occupatur. 742

Bononia deducta colonia. 72

Borisius Phedorovitch fit Dux
Moscoria. 823

Borsuoinus Dux Boemorum ba-
ptizatur. 326

Borussia Ordini Teutonico do-
nata. 381

Bosnensis Basse cadit in prelio.
736

Bosnia in Turca potestatem ve-
nit. 468

Betrus mira magnitudinis. 9

Boynius Croatus proditor. 766
dat penas. 771

BRAGADINVS Simus excoria-
tur. 682. 709

Brailonia expugnatur. 786

Brandeburgum media hyeme
expugnatur. 328. Ecclesia ibi
constituitur. 330

Brasilia inuenta. 506. occupa-
tur. 640. incolarum moribus.

Breda occupatur. 710. 755

Bredesfortum occupatur. 810

Bremenses vincunt Eiscum. 617

Brennus Dux Gallorum mori-
tur. 66

Bresenzia occupatur. 777

Brigitta praeclit musar. relig.
525. mor. 409

Britannia regnum in duo divi-
sum. 265

Britannicus Veneno sublatu.
160

Brixia capta à Gallis. 511. à
Maximiliano. ib.

Bruga occupantur. 721

Bruko autor Ordinis Carthu-
siensium. 348

Brunsviga condita. 325. mutat
religionem. 570

Brutus occidit Caesarem. 117
transfoditur. 120

Bruxella se dedunt. 725

BVCEPHALACONDISA. 54

Buckarestum occupatur. 794

Buda occupatur. 602. obsidetur.
819

Bugislaus Dux Pomeran. nasci.
609

Buiakum occupatur. 774

Bulgari vincuntur. 335

Bundschuh. 503

Burn & Helice deleta. 48

Burchardus Episcop. Herbapo-
lens. moritur. 321

Burgundiones facti Christiani.
254

BYZANTIVM instauratur.
221

C

CAD M V inuentor litera-
rum. 11

Cacilius Metellus de Ingurtha
triumphat. 88

Calvus Secundus Curio nasc. 504
mor. 679

Capio infeliciter dimicat. 89. ei
abrogatur imperium. 16.

Casus nascitur. 90. Vide Iulius
Caser.

Casus Estensis cum PP. de Du-
catu Ferrariensi dimicat. 812
814. fit Princeps Imperij. 814

Cesarea dedicatur. 131

Casarius Arelatensis flores. 313

Casaris Borgia symbolum. 505

Casman nasc. 1. mor. 2

Casphas a sacerdotio remouus.
153

Casus Casar non vult sacrificare
Deo Israelis. 132

C. Flavius Scriba autor Fasto-
rum Rom. 57

C. Iulius Orator occisus. 94

C. Lutatius Vincis Carthaginon-
ses. 64

C. Marius Rutilus primus Di-
ctator ex plebe. 51

C. Seruilius Mela interficit Sp.
Melium. 42

Caleb nasc. 9

Calechuti Rex. 499

Calendarium emendatur. 714
recipitur. 721. monet turhus.

722. 724

Calepurn expugnatur. 647. 799.

800

Caligula Imp. nasc. 143. fit Imp.
154. Deum se facit. 155. in-
terficitur. 16.

Calippi periodus. 34

Calixtus. 451

Callieratidus vincitur. 44

Callipolis occupata. 428

Cambyses capis Aegyptum. 33
mor. 16.

Camieracē occupatur. 710. 792
Nauarao se dedit. 777

Camera imperialis iudiciū Spi-
ra constitutum. 495

Camillus capis Veios. 45. 46. Fa-
liscos. 46. in exilium pellitur.
16. vincit Volscos. 47. mori-
tur. 16.

Campsonis Sultani classis proflig-
atur. 511. occumbit. 520

Canisius est inter Collocutores
Vvormat. 645

Canuariensis Archiepiscopi for-
tuna. 579

Caperus Rex Latinorum. 18

Caperus Sylus Rex Latino-
rum. 20

Capitolium Roma dedicatū. 35.
captum & recuperatum. 39.

saxo quadrato substructum.
46. confluat. 95. 164. in-
flaturatur. 98. 165

Capos Vbuarum capitur. 537

Captiuitas Babylonica. 28

Capua capta. 69. 388

Cappus Rex Latinorum. 19

Catanus primus Rex Maced. 24

Cardinales 31. simul creantur.
523

Mhh

Carinus

Carinus Imp. in praelio perit. 201
Carnades mor. 86
Carniola innaditur à Turcis.
 722
Carnuntum occupatur. 761
Carola Borbonia nubit. 693. 775
 mor. 716
Carola Bullionae nubit. 767
 mor. 783
Carolomānus fit Monachus. 318
Carolopolis extructa. 704
Caroloſtadium. Quare Andreas
Caroloſtadium.
Carolus M. nasc. 317. fit Imp.
 319. 322. Saxoniam bello pe-
 tit. 320. capit *Desiderium*. ib.
Collegium Osnaburg. & Epi-
ſcopat. Halberſtad. inſtituit.
 ib. *Bremenſem.* 321. *Mon-*
ſterienſem. ib. dat pacem Sa-
 xonib. 320. bellū inſert *Vil-*
ſis Vandalis. 321. inſtituit
Scholā Osnaburg. 323. trans-
 fert Saxones in Franciā. 322
 lectiones certas in ſingula fe-
 ſta iubet ordinari. 323. popu-
 latur Bohemiam. ib. mor. ib.
Carolus Calvus Imp. 325.
Carolus Crassus Imp. 326. con-
 cedit Normanniū partem Gal-
 lia. ib. in ſumma paupertate
 mor. ib.
Carolus IIII. Imp. nasc. 401. fit
 Imp. 405. Roma coronatur.
 407. edit auream Bullam. ib.
 habitat Tangermunda. 409
 mor. ib.
Carolus V. paſi. 500. munera

ſingularia accipit in Baptiſ-
 mo. 501. fit Imp. 533. corona-
 tur Aquigrans. 534. Bononia.
 576. *VVormatia* celebrat pri-
 ma comitia. 537. *Auguſta.*
 576. eaque armata. 618. *La-*
therum proſcribit. 537. capit
Franciſcum Regem Gallia.
 562. cum agrolaptem inuſit.
 ib. nuptias celebrat. 566. eiſus
 exercitus occupat Romam.
 567. offertures monomachia.
 570. facit pacem cum PP.
 572. cum Rege Gallia. ib. ab-
 rogat concionatores *Auguſta.*
 618. *Confeſſ. Aug.* curat *Ver-*
ri. 577. *Apologiam* non reci-
 pit. ib. *Mileaſſem* reſtituit.
Tuneto & Galeta capit. 590
 591. ſuſcipit infelicem expe-
 ditione in *Africam.* 603. pſum
 eiſus dictum. ib. *Ditram &*
Landerſi expugnat. 606. Gal-
 liam bello petit, & Regi dat
 pacem. 608. proſcribit Saxo-
 nem & *Landgrauium.* 612.
Magdeburgenſes. 624. capit
 Saxonem. 616. obſedit *VVite-*
bergam & occupat. 616. 617
Landgrauium detinet captiuū.
 617. *Saxonia Electoratum*
 donat *Mauritio.* 621. *Saledi-*
cis Germania. 642. reſignat
 Imperiū. 647. mor. 648. eiſus
 apophthegmata. 649. qualem
 ſe ante & ad mortem exhi-
 buerit. 648. eiſus exequia.
 651

Carolus

Carolus Martellus inclarescit.
 316. *delet 380000. Saraceno-
 rum. ib. mor. 317*
Carolus Cunradinum & Fridericum decollat. 290
Carolus Regis Hispania filius
nasc. 611. mor. 676
*Carolus VII. Rex Gallia mu-
 rat Remp. Florentia. 493. re-
 gnum Neapolis occupat. ib.*
Carolus IX. Rex Gallia nasc.
626. coronatur. 657. nuptias
celebrat. 680. mor. 691
Carolus Ericus XIIII. Regis
Suecia filius nasc. 627. nupti-
as celebrat. 705
Carolus Archidux Austria nasc.
601. 755. nuptias celebrat.
683. mor. 757
Carolus Burgundus in praelio ca-
sus. 475
Carolus Borbonius nasc. 486. in
expugn. it. Roma perit. 567
Carolus Dux Maynia nasc. 638
Vincitur. 755
Carolus Comes Palat. Rhens
nasc. 655. nuptias celebrat.
736
Carolus Princeps Anhaltinus
mor. 659
Carolus Dux Geldria nasc. 485
Carolus Fridericus Iulia & Chr-
stia Dux mor. 693
Carolus Dux Lotharingia nu-
ptias celebrat. 651
Carolus Cardinalis Lotharing.
nasc. 673. fit Episcop. Argen-
tinensiu. 765

Carolus Emanuel Dux Sabau-
dia nasc. 659. nuptias cele-
bras. 730. occupat Marchio.
Saluz. 747. frustra Genenam
obsidet. 752. fugatur cum ex-
ercitu. 762
Carolus Victor Dux Brunsvic.
in praelio occumbit. 634
Carolus Dux Munsterberg. 466
mor. 569
Carolus Fridericus eius filius. ib.
Carolus Dux Olsnensis & Mun-
sterberg. nasc. 611. nuptias ce-
lebrat. 731.
Carolus Fridericus Dux Olsnen-
& Munsterb. nasc. 776
Carolus Dux Chimani occupat
Bonniam. 746.
Carolus Comes à Mäsfeld nasc.
607. fit eques auratus & Vi-
carius Matthia. 787. obsidet
Strigonium & cadit Turcas.
788. 789. mor. 797
Carolus Marchio Badensis capi-
tur. 465. amplectitur Confess.
August. 643. mor. 700
Carolus Howardus profligat clas-
sem Hispanicam. 745. 800
Carolus Barth mor. 813
Carolus Clusius Atrebas nasc.
567
Carolus Molinarius mor. 671
Carolus Sigonius mor. 724. eius
historia. 201
Carolus Vtenhouius nasc. 595
Carpentani & c. 66
Carthagena occupata. 734
Carthaginenses capiunt Selinum-

dem & Himeram. 44. Messa-
 nam. 45. Africam. 65. faciunt
 fedus & pacem cum Roma-
 nis. 51. 64. 71. Vincunt Roma-
 nos. 67. 68. Vincuntur ab A-
 gathocle. 57. à Romanis. 63.
 64. 70. à Timoleonte. 52. ex-
 pelluntur Hispania. 71
 Carthago deleta. 81. instaurata.
 86. fit colonia Romanorum.
 116. à Vandalis capta. 252. à
 Bellisario. 297
 Carthusiensium Ordo institutus.
 348. in perpetuum eius car-
 nium renunciat. 388
 Carni imp. fulmina absumptus.
 201
 Cascalis oppidum expugnatum.
 750
 Casimirus transfert Episcopi se-
 dem Vratislaniam. 340. mo-
 ritur. 341
 Casimirus Marchio Brandeb.
 nasc. 480. mor. 569
 Caspar Colignius Amiralius
 Gallie nasc. 525. configit cum
 Guisys. 651. cum Henrico Va-
 lesio. 678. trucidatur in nu-
 prijs. 685
 Casparus Bauhinus nasc. 655
 Casparus Bruschiu nasc. 529
 trahitur sclopo. 654
 Caspar Consalvus habet oratio-
 nem coram PP. 725
 Caspar Contarenus Cardinalis
 moritur. 608
 Caspar Cruciger nascitur. 506
 moritur. 523

Caspar Cruciger iunior nasc. 564
 fit Doctor. 585. mor. 813
 Caspar Hedio Casari offere Con-
 fess. 578. mor. 633
 Casparus Hoffmannus nascitur.
 574. mor. 742
 Casparus à Motzrade nasc. 641
 Casparus Olenianus nasc. 595
 mor. 744
 Casparus Pencerus nasc. 564. li-
 beratur ex carcere 12. anno-
 rum. 736
 Casparus Schöenckfeldius scri-
 cit librum ad Episc. Vratisl.
 556. spargit suum dogm. à
 C. D. 565. scribit contra Lu-
 thereum. 568. ed. et confess. da
 C. D. 570. mor. 660. pellitur à
 Silesia. 831
 Cassander inuadit Graciam. 55
 fit Rex Maced. 56. Thebas in-
 staurat. 56. praeficitur Euro-
 pa. 56. mor. 58
 Cassiodorus Roma est Consul.
 288. qui fuerit. 289
 Cassius propter legem Agrariam
 necatur. 36
 Cassius Cos. à Tigurinis occisus.
 88
 Cassius eicit Parthos ex Syria.
 107. occidit Caesarem. 111
 Αυτοχρε. 120
 Castilletum expugnatur. 788
 Castinus Vincitur. 254
 Catharina Austriaca nubit. 535
 Auraria. 805. Brandeburgi-
 ca. 681. à Boren. 553. 562
 Hispanica. 730. Lotharingi-
 ca.

753. Medica, 539. mori-
 tur. 753
 Catharina Regina Anglia mor.
 594. Suetia. 720
 Catharina Maurusij & Augu-
 sti Elect. mater mor. 659.
 Catharina Iohannis Marchion.
 Brand. coniunx mor. 691
 Catharina Friderici III. Ducis
 Lignicenf. coniunx mor. 711
 Catilina odit Ciceronē. 100. eius
 coniuratio detecta. 101
 Cato Major nasci. 85. habet ser-
 monem de Senectute. 80. mo-
 ri ur. 81
 Cato in pugna cadit. 93
 Cato Victus à Cesare fit Cato-
 Xus. 112
 Catullus nasci. 94. mor. 103
 Catulus Orator occisus. 94
 Cazanes Michiloglius ad inter-
 necionem casus. 584
 Caz. anum à Moscis expugnatur.
 629
 CECROPS primus Rex Athe-
 niens. 8
 Censores primi creati. 41. à ple-
 be. 51
 Censorini liber Chronographus
 Stylis. 195
 CHABRIAS vincit Lacedaemo-
 nios. 47
 Chadomes Bassa. 492
 Charemon in celū sublatus. 197
 Chasinum terret historia et pa-
 cem faciat. 305
 Chalcis solo equata. 471
 Chaldaei inuadūt Hierosolym. 28

Chaldaei Gates' predicunt Ale-
 xandro mortem. 54. Neronis
 Imperium & partitidum.
 161
 Chersonefus Taurica occupatur.
 722
 Chinnadū occupatur. 631. 811
 Childericus Rex Francia trudi-
 tur in monasterium. 318
 Chilianus Goldstain nasci. 498
 Chilium occupatur. 775
 Chius occupatur. 669
 Chersanes occupatur. 763
 Chosroës Duxes Phoca Imp. Vin-
 cit. 307. superbe respondet le-
 gatis Heraclij. 309. à filio ca-
 pitur, & sagittis conficitur.
 310

Christiani Antiochia primum ita
 nominantur. 154. pelluntur
 Roma. 158. expeditionem sus-
 ciunt in Palaestinam. 349
 in Syriam. 361. Vincunt Sa-
 racenos. 349. amittunt ve-
 rum Hierosolym. 372. recu-
 perant Ptolemaidem. 373.
 rursus domum redeunt. 375
 fugientes ex Palestina in ma-
 ri pereunt. 394. aliquos Vi-
 ctorias obtinent in Ungaria.
 773. 817. restituntur in tem-
 pla & oratoria. 213
 Christianorum disciplina. 187
 persecutio prima. 162. secun-
 da. 168. tertia. 170. quarta.
 181. quinta. 188. sexta. 194.
 septima. 196. octava. 198. non-
 da. 200. decima. 205

Hbb 4 Christiani

Christianus III. Rex Dania nascitur. 504. fit Rex. 590. expugnat Copenhagen. 594. mor. 652

Christianus IIII. Rex Dania nasc. 699. coronatur. 801. nuptias celebrat. 812

Christianus Dux Saxonia Elector nasc. 655. nuptias celebrat. 715. mor. 763

Christianus II. Dux Saxonia nasc. 719

Christianus Marchio Brandeb. nasc. 711

Christianus Princeps Anhaltinus nasc. 676. exercitum ducit in Gallias. 751. nuptias celebrat. 794

Christianus Dux Brunsv. & Luneb. nasc. 671

Christianus Distelmeyer nascitur. 632

Christianus Beyer publicè recitat Confess. Aug. 577

Christianus Pontanus supplicio afficitur. 673

Christiernus Rex Dania nasc. 480. regno pellitur. 552. mor. 652

Christophorus Dux VVitteberg. mor. 676

Christophorus Dux Bransuic. & Luneb. nasc. 681

Christophorus Comes Palat. Rh. in praelio casus. 690

Christophorus Dux Megapolit. nuptias celebrat. 711. mor. 762

Christophorus Princeps Transylvanus mor. 711

Christophorus Comes Castellonenfis mor. 427

Christophorus Columbus reperit novas Insulas. 488. mor. 508

Christophorus Teuffenbachius occupat aliquot arces. 773 774. mor. 824

Christophorus à Carle & Sittz nascitur. 509. mor. 703

Christophorus à Schidlovitz mor. 585

Christophorus Dragonius, Nobilis Hispanus, mor. 806

Christophorus Cernerus nasc. 529 mor. 784

Christophorus Eheimus nasc. 571 mor. 769

Christophorus Herdesianus nascitur. 553. mor. 732

Christophorus Lasius nasc. 506 mor. 687

Christophorus Longolius moritur. 548

Christophorus Manlius Carlicus. 381

Christophorus Pelargus succedit Cornero. 832

Christophorus Pezelius nascitur. 600

Christophorus Planinus moritur. 754

Christophorus Stymmelius nasc. 564. describit historiam de puella Damonica. 595. moritur. 749

Christoph. VVinerus nasc. 611
Christus

Christus nasc. 135. **circumcidi-**
tur. 140. **fugit in Aegyptum.**
141. **redit.** 142. **docet anno 12**
etat. 143. **baptizatur.** 146
digito monstratur. 147. **eligit**
discipulos. 147. 149. **aquam**
in Vinum conuertit. 147. **eicit**
saupones e templo. 148. **cum**
Nicodemo colloquitur. ib. **sa-**
nat decumbentem 38. **annis.**
149. **quinque panib. saturat**
turbas. ib. **filium viduae resus-**
citat. 150. **Lazarum.** ib. **e-**
mittit discipulos. ib. **transfi-**
guratur. ib. **mor. resurgit, a-**
scendit. 151. **eius praecipua o-**
pera in singulis anni quadrā-
tibus. 153

Chronographi qui legendi. 264
Chronologi dissidens. 173. **con-**
sentiunt. 680

Chrysostomus. Vide **Iohannes**
Chrysostomus.

CICERO nasc. 88. **venit in fo-**
rum. 92. **Arati carmina ver-**
tit. ib. **studet lura** & **est mi-**
les. 93. **primam agit causam**
pro Quinctio. 95. **pro Roscio.** ib.
pro Murana, Rabirio, in Rut-
lum & **Catilinam.** 101. **pro**
Sylla & **pro Archia.** ib. **pro**
Flacco. 103. **in Pisonem.** 105
pro Vatinius, Scauro, Plautio.
ib. **pro Milone.** 107. **pro Mar-**
cello. 114. **pro Deiotaro** & **Li-**
garso. 115. **in Antonium.** 115
117. **scribit de Inventione.** 94
epistolam ad Q. fratrem. 102

libros de Oratore. 105. **de**
Legibus. 107. **Brutum** & **O-**
ratorem ad Brutum. 114
consolationem, Hortensium,
libros Academicos & **de Fi-**
nibus. 115. **Tusculanas qua-**
stiones, de Nat. Deor. de Divi-
nat. de Fato, Seneacte, Ami-
citia, Off. & **Topica.** 118. **A-**
thenis confert cum summi O-
ratorib. 96. **consultat Oraca-**
lum de honorib. ib. **despondit**
filiam Tulliam Pisoni. 100
detegit consurationem Catu-
lina. 101. **fit Quaestor.** 97. **AE-**
dili **Cnreli.** 98. **Prator.** 99
Consul. 100. **Imperator.** 107
cum Clodio cōtendit. 102. **ab-**
is in exilium. 103. **redit.** ib.
Terentia dimissa ducit aliam.
114. **armat Augustum contra**
Antonium. 117. **Quinctius**
conatur inducere. 118. **pro-**
scribitur ab Antonio & **neca-**
tur. 119. **eius Verrina adio-**
nes. 98. **frater Q. Asiam ad-**
ministrat. 101. **simulacrum**
partendit ipsi mortem. 118. **fi-**
lius fit Consul. 126

Cimbri Romanum Cos. truci-
dapt. 88. **videt seipos occi-**
dunt. 96

Cimon vincit Persas. 38. **mor.** 40
Cinna occupat Romam. 94. **lapi-**
debis obruitur. ib.

Cinna monasterium fundatum.

371

Circumciso instituta. 5

Hhh 8

Circum-

Circumcisionis Turcica solenne
festum. 714
Cules qui charissimi. 462
CLADES Caudina. 55. Graf-
siana. 12. Lolliana. 129. Var-
nonss. 439
Claremontius Comes occumbit.
678
Clareuallense canobium funda-
tum. 353
Clandianus floret. 245
Claudia Valesia nubit. 651. Lo-
tharingica. 693
Claudius Imp. nasc. 131. fit Imp.
155. in Britanniam abiit. 157
concedit Iudeis custodiam sto-
la. absd. nuptus celebrat. 158
mor. 159. 199
Claudius Herminianus mor. pe-
nè Christianus. 183
Claudius Dux Animalis, con-
tra Euangelicos pugnans, ex
Euangelio scius globo. 688
Clandius Espencius mor. 684
Clemens Episcopus Rom. 168
Clemens Alexandr. discipulus
Pantem. 185. 186
Clemens IIII. PP. iubet occidi
Cunradinum. 390
Clemens V. PP. sedem Rom.
transfert in Galliam. 398
tollet Ordinem Templario-
rum. 400
Clemens VI. Ludovicum imp.
execratur. 405
Clemens VII. fit PP. 553. pro-
nunciat contra Henricum Re-
gem Anglia. 588. mor. 590

Clemens VIII. fit PP. 965. ab-
soluit Nanarraum ab excom-
municatione. 790. cum Casa-
re Estensi de Ducatu Ferrar-
iensis dimicant. 812. 814. con-
pulat Sponsores. 822
Clementina edita. 399
Cleombrotus Rex Laced. occum-
bit. 48
Cleomenes Rex Laced. 48. mori-
tur. 57
Cleopatra nubit. 81. traditur
alteri. 82. regnat in Aegypto.
107. morsu aspidum se necat.
126
Cletus Episcopus Rom. 167
Clichtonius contra Lutherum.
562
Climacteres domus Saxonia.
467
Clissa arx occupatur & amitti-
tur. 799
Clodius odit & accusat Ciceronem.
101. 103. occiditur. 107
Clodouius Rex Francorum. & occidit
Syagrium & Suesionem oc-
cupat. 283. baptizatur &
generat. 286. mor. 288
CNAVS Pompeij filius occi-
ditur. 115
COCHLAEVS contra Luthero-
rum. 562. mor. 633
Codex Theodosianus editus. 460
Iustiniani. 296
Codrus interfectus. 15
Cuthbertus Sacerdotum magnas
das turbat. 345
Collegium grilingue institutum. 578
Colonia

Colonia Agrip. Unde dicta. 158
 Colonienses contra Rensblinm.
 512
 Colossi Urbis terramotu concidit.
 162
 Columna Traiani. 172
 Comana frustra à Turcâ obside-
 tur. 782
 Cometa. 222. 343. 353. 379. 393
 643. 698. 707. 713. 772
 Comitia & Confessio Augusta-
 na. 576. 669. qui Theologi in-
 terfuerint. 577
 Commodus filius Imp. 185. fran-
 gularur. 186
 Comœdia prima acta. 496
 Compitalitij ludij. 30
 Concilium Bagsiense. 258. Car-
 thaginense. tertium, quartum,
 quintum. ibid. sextum. 259.
 Claremontense. 349. Con-
 stantiense. 421. Ferrariense.
 431. Florentinum. ib. Latera-
 nense. 341. 380. 523. Roma-
 num. 239. Tridentinum. 612
 662. Vienneense. 399
 Concordia discors. 574
 Confessio Helvetica. 578. Bohe-
 mica. 591. Saxonica. 628
 Consutatio Confess. Aug. praele-
 gitur. 577
 Coniuratio contra Regiam An-
 glia desegitur. 735
 Canon Sinesit Lacedaemonior. 45
 Constans Imp. 222. occiditur.
 224. 213
 Constantia exhibet Confessio-
 nem. 578

Constantinopolis condita. 211.
 capta. 378. 448. seditio ibi in-
 ter Genizaros. 749
 Constantinus M. nasc. 200. fir-
 Imp. 209. Maximianum fran-
 gular. 219. Vides crucem in
 calo. 211. Vincit Maxentium.
 ibid. sublati sex hostib. solus
 imperat. 215. Constantium fi-
 lium declarat Casarem. 218
 Crispum filium interfici cau-
 bet. 219. triumphat Roma.
 220. templum Hierosolymia
 extruit. ab clavis Christi ornate
 galeam & frenum. ib. mori-
 tur. 222
 Constantinus Chlorus Imp. 204
 Constantinus Iunior Imp. 222
 occiditur. 223
 Constantinus Copronymus Imp.
 316. mor. 320
 Constantinus Pogonatus Imp.
 313
 Constantinus matrem remouet
 ab Imperio. 321. priuatur o-
 culi a matre. ib. mor. ib.
 Constantinus Palaeologus in ex-
 pugnatione occubij. 448. 449
 Constantinus Ostrogus Vincit
 Tataros. 316
 Constantius Imp. 206. tuetur.
 Christianos. 207. thesauros
 monstr. et exprobrantib. pau-
 pertatem. 208. explorat fi-
 dem anticomum. ib. moritur.
 209
 Constantius Imp. 222. Orko-
 doxos in exilium pellit. 223
 Athanasium

Athanasium & alios exules
renocat. ib. fauet Arianis.
224. Gallum facit Casarem.
ib. Roma triumphans derido-
tur. 225. mor. 228. tria mala
ante mortem deplorat. ib.
Consules Roma primum creati.
35. è plebe. 49. 75. Calendis
Ianuar. 80. honorarij. 116
creari desierunt. 301
Copia occupatur. 717. 755
Copenhagen expugnatur. 594
Corchutes à fratre occisus. 515
Corduba condita. 80
Corinthus excisa. 82. fit colonia
Romanorum. 116. à Turcis
capitur. 463
Coriolanus in exilium ejcitur.
36. placatur. ib.
Cornelius Senatus Rom. ostendit
capulum gladij. 118
Cornelius Gallus à V. Toxar. 127
Cornelius Tacitus est Cos. suffe-
ctus. 169. historiam scribit. ib.
Corona Vrbs occupatur. 900. 587
Cornus pugnans Valerium adiu-
vat. 51
Cosaces occupant duas Vrbes. 775
opprimuntur. 802
Couverda occupatur. 766. obsidio-
ne liberatur. 778
Coziana occupatur. 704
CRACOVIAE fuit comitatus. 785
Ecclesia ibi constituitur. 332
Crassa occupatur. 704
Crassnaburca occupatur. 670
Crassus Orator nasc. 83. fit Cq.
92. mor. ib.

Crassus bellum servile conficit.
98. in Parthia est exactor,
non Imperator. 105. spoliat
templum Hierosolym. 106.
caditur cum uniuerso exerci-
tu. ib.

Crema Vrbs se dedit. 367. capta.
511

Cremera expugnata. 338

Cremona excisa. 164. capta. 511

Crenida appellatur Philippi. 50

Cretenses obsessi Vrba sicim re-
stringunt. 87

Crispius iussu patris occisus. 219

Croatia post 100. annos Vlscifi-
tur Turcas. 492

Cræsus Vlt. Lydorum Rex. 30
Victus à Cyro. 31

Croia astu recuperata. 436. ca-
pta. 478

Crosna. 359

Crucis sanguinolenta in Vesp. ib.
apparet. 502

Cruciferi à Polonis victi. 420

Cruz Christi ab Helena inuen-
ta. 219

Cruz aurea visa in dorso Ioh.
Iridensis Elect. 504

CULTIACANA provincia inuen-
ta. 580

Cumanus exilio mulctatur. 159

Conradinus capite truncatur.
390

Conradus Imp. deferit sceptrum
Henrico Saxoni. 327

Conradus Saliquus coronatur.
338. Pannonia Regem aggre-
ditur. ib. mor. 339

Conradus

Conradus III. Imp. 358. instaurat Vrbes Germania. 359. decipitur à feminis. ib. in Syriam suscipit expeditionem. 361. mor. 362

Conradus IIII. Imp. Neapolin & Capuam occupat. 388. moritur. ib.

Conradus Marchio Misnia fit Monachus. 364

Conradus Vvestini Comes accipit provinciã Misnensem. 356

Conradus Dominus inferioris Silésie. 369

Conradus à Lichtena & fit Abbas Visspergensis. 377

Conradus Celtes nasc. 463. mor. 511

Conradus Gesnerus nasc. 521 mor. 669

Conradus Herefbachius nascitur. 495

Conradus Raufung furatur duos Principes. 455

Conradus Lycosthenes nasc. 520 mor. 660

Conradus Pellicanus nasc. 478 mor. 643

Conradus Peutingerus mor. 620

Curtius equo insilit in specũ. 49

Cuspius Fadus mittitur in Iudæam. 157

Cuthna crumena Antichristi 425

CYAXARES est Darium Medus. 30

Cyclus magnus septimus completur. 64. octavus. 204. deci-

mus. 407. Dionysij. 297. Methonis. 42. tertium à nato Christo. 804

Cyrus I. C. mor. 404

Cyprianus Tertullianum vocat Magistrum. 189. quo tempore vixerit. 191. capite truncatur. 198

Cyprianus Leonitius mor. 692

Cyprus captus. 51

Cypselus Corinthi Tyrannus. 26

Cyrillus Episcop. Alexandr. 251 est Synodi Nicena Rector. 260. mor. 265

Cyrus capit Astyagen. 30. Cresum. 31. Babylonem. ib. est primus Monarcha Persarum. 32. mor. 33

Cyrus iunior in bello perit. 45

CZONGRADVM occupatur. 793

D

DALMATIAE domantur. 130. faciunt pacem cum Rom. 143

Damasus fit PP. 235. Roma coegit Concilium. 239

Dambroſſka coniunx Mieslas. 333

Dans ad Christum conuersi. 323

Daniel abductus Babylonem. 27 Regi exponit somnium. 29. Videt 4. bestias. 31. arietem. ib. coniicitur in lacum leonum. 32. pradicat 70. hebdomadas. ib. earum initium. 40. habet postremam visionem. 33

Daniel

Daniel Brendel Archiepisc. Mo-
 gunt. mor. 715
Daniel Engelhart nasc. 828
Daniel Printz ius à Buchan
 nasc. 828
Daniel Rogerius mor. 764
Daniel Toffan nasc. 603
Dantes Aligerius nasc. 390. in
 exilio mor. 402
Dantiscum obsidetur. 698
Dardania condita. 10
Darius Medus est Cynares. 30
Darius Hystaspis Rex Persa-
 rum. 33. confirmat templi ex-
 tractionem. 34. capit Babylo-
 nem. 35. à Miltiade profliga-
 tur. 36. mor. ib.
Darius Noshus Rex Persarum.
 43. mor. 44
Darius Vlt. Rex Persarum. 52
 ter victus ab Alexandro. 53
 occisus à Besso. ib.
Dauentria occupatur. 761
David nasc. 13. vincitur in Re-
 gem. 14. vincit Goliath. ib. ca-
 pit Ierusalem. ib. d. fit adul-
 ter & homicida. 15. mori-
 tur. 16
David Chytrau nascitur. 580
David Comnenus à Turca ca-
 pit. 465
David Georgius effossus crema-
 tur. 651
David Pareus nasc. 623
David Voitus mor. 758
DEBORA & Barac. 11
Decalogus promittitur. 9
Decembris creatus. 40

Decius Imp. 196. cum toto exer-
 citu caesus. 197
Decius pater se deuonet. 52. &
 filius. 58
Decius Manfredus Comes capi-
 tur. 761
Decretorum opus compositum.
 361
Delphum Sams ex Collocutorib.
 VVormat. 645
Demetrius vinet Prolemaum.
 57. fit Rex Asia. ib. amittit
 regnum Macedonia. 58
Demetrius Rex Macedonum.
 64. mor. 66
Demetrius à fratre parricidij
 accusatur. 73. necatur. 74
Demetrius Soter Rex Syria. 79.
 occumbit. 80
Demetrius Nicanor Syria Rex.
 83. capitur. 84
Demetrius Syria Rex. 86
Demetrius Gracus est charus
 Nicolao V. PP. 444
Demosthenes nascitur. 47. eius
 Olynthiaca quando habita-
 51. mor. 55
Dendermonda occupatur. 721
Derbatum occupatur. 647
Derbentum occupatur. 774
Derzor destruitur. 786
Desiderius Rex Longobardorum.
 319. capitur. 320
Deucalionis diluuium. 9
Deunum occupatur. 774
DIANA templum consagrat. 50
Dictator primus Roma. 35. ex
 plebe. 51

Didacus

Didacus Almagrus subigit re-
giones Peruanas. 565

Didymus Alexandrinus flores.
234. *cæcus discit.* 243

Dies extremi iudicij ineptè pra-
dictus. 587

Dießum occupatur. 700. 717

Diethenhoum capitur. 647

Digesta publicantur. 297

Dignitatibus homines dandi, non
contra. 468

Dilunium Noha. 2. *est typus Ba-*
ptismi Christi. 148. *Deucalion-*
us. 9. *Rhodium.* 56. *degenerat*
in bellum rassicum. 554

Dina stuprum. 7

Diocletianus Imp. Aprum con-
fodit. 201. *pedes præbet oscu-*
landos. ib. *jauit Alexandria.*
204. *triumphat.* ib. *deponit*
Imperium. 206. *non vult re-*
dire ad illud. 207. *eius que-*
rela. ibid. *exprobrat Con-*
stantio paupertatem. 208. *fit*
αὐτοχθες. 214. *cōfessur cum*
Pharaone. ib.

Diodorus Agesipolis Lacedæm.
Rex mor. 47

Diodorus Siculus perlustrat
Ægyptum. 102

Diomedes Carafa capitur. 761

Dionis historia non est integra.
192

Dionysius invadit tyrannidem
Syraculis. 44. *Philoxenum*
poetam in lapidicinas mittit.
46. *spoliat templum Agyllen-*
se. 47. *mor.* 48

Dionysius Sicilia tyrannus. 48
pellitur. 51

Dionysius Halicarnass. Roma
studet. 126. *scr. bit historiam.*
131

Dionysius Exignus Cyclos com-
putat. 296

Dionysius Gothofredus nascitur.
624

Dionysius Lambynus mor. 687

Dionysius Lebens Batillus nasc.
629

Dionysius Rikel mor. 472

Dioscorides flores. 124

Dioscorus Flavianum in Syno-
do curat occidi. 266. *in exi-*
lium pellitur. 269

Disputatio habetur Londini.
635

Distantia trium Punicorum bel-
lorum. 62

Ditenbergius contra Latherum.
562

Diericus Baro à Zerotin mori-
tur. 798

Diemarfi Vincuntur. 651

Dium expugnatur. 597. *frustra*
oppugnatur. 599

Dumuda occupatur. 717

DOMINICVS nasc. 370. *insti-*
tuit Ordinem predicatorum.
375. *mor.* 381

Dominicus Catalusius Lesbii
Princeps cæsus. 465

Dominicus de S. Gemini ante flo-
ret. 489

Dominicus de Pisis crematur.
497

Domitianus

Domitianus nasc. 159. fit Imp.
 167. primus se Dominum &
 Deum appellari iubet. 168
 occiditur. ib.
Domitius Labeo floret. 175
Domitius Calderinus floret. 473
Donatus Grammaticus floret.
 226
Dorothea Regina Dania mori-
 tur. 684
Dorothea Brunsvicensis nubis.
 736. Danica. 658. Mansfel-
 dica. 747. Palatina. 795. Sa-
 xonica. 731
DRACONIS leges. 27
Dragus Raisius occupat Afri-
 cam. 625. Tripolin. 629
Dregella occupatur. 631. recu-
 peratur. 774
Drusus subingatus. 728
Drusoburgum deficit ab Ordi-
 nib. 725. occupatur. 735
Drusus nasc. 123. Vincit Rhatos.
 130. incidit in insidias Ger-
 manorum. ib. in Germania
 mor. 131
Drusus Tiberij filius Veneno ne-
 catur. 144
Drusus à Tiberio necatus. 151
DYGLOSSVS mor. 479
Duisburgum occupatur. 735
Dunkerke occupatur. 717
Dura expugnatur. 606
Dux Parmensis. Quare Alexan-
 der Farnesius.
DYNVS Mugellanus mori-
 tur. 398

E

EBER nasc. 3. mor. 7
Eberhardus Dux VVirtē-
 berg. predicat suos subditos.
 477. fit Dux. 495. mor. ib.
Eberhardus Mollerus nasc. 569
 mor. 749
Eboracēsis Episcopi fortuna. 579
ECCIVS Salmensis Comes oc-
 cupat Vesprium & alia lo-
 ca. 670. mor. 692
Eccius contra Lutherum. 529
 cum Luthero disputat. 530
 cum Carolo studio. ib. cū Phi-
 lippo colloquitur. 602. Quare
 Iohannes Eccius.
Ecclesiarum Visitatione sub Iosaa
 phat. 19
Eclipses Unde supputanda. 141
Eclipsis Solis. 29. 42. 45. 49. 72
 118. 143. 157. 161. 169. 196
 223. 227. 252. 300. 316. 319
 421. Luna. 43. 50. 53. 86. 142
 166. 319
EDITA Ottonis I. Coniunctio
 mor. 332
Edwardus Rex Anglia mor. 343
Eduardus VI. nasc. 598. fit Rex.
 620. mor. 635
Edwinus Anglorum Rex bapti-
 zatur. 311
EGSIPPVS floret. 181
Egmondanus Comes decollatur.
 675
Egmarinus Baro Leonensis I. C.
 mor. 628

EHYD

BHVD Rex Israelit. 11
 ELBINGA condita. 384
 Eleasar elephanti lapsum oppres-
 sus. 79
 Electorum Ordo institutus. 335.
 336
 Eleonora Caroli V. soror nubit.
 562. VVirttembergica. 683. 753
 Elephanti quando primum in
 Italia vis. 60
 Eli summus sacerdos. 13. Eli pa-
 ter Maria nasc. 101
 Elias nasc. 19. perdit igne lega-
 tos. 1. 10. 12. 20. Spiritus trans-
 fertur in calum. ib. eius cum
 Ioh. Baptista coherio. 145
 Elias Reusnerus nasc. 641
 Elias ib summus sacerdos. 41
 Elisaberha seculum. 98
 Elisabetha Regis Vngaria filia
 mor. 383. fuit calamitosiss.
 384. relata inter Sanctos. ib.
 Elisabetha Regina Vngaria mo-
 ritur. 438
 Elisabetha Regina Dania mor.
 563
 Elisabetha Regina Anglia nasc.
 587. incarceration. 637. fit
 Reg. na. 650. mutat religio-
 nem. 651. Hispanos profligat.
 707. Hollandos & Seelandos
 in tutelam: cepit. 726. emen-
 dit classem in Hispaniam. 750
 Elisabetha Valesia mor. 676
 Elisabetha mater Ioach. II. E-
 le. Brandeb. mor. 642
 Elisabetha Anhaltina nubit.
 699. Anstusca. 680. & mor.

769. Brandenburgica. 647. &
 mor. 703. 797. Bregensis. 731.
 Danica. 756. Flondrica. 795
 Gallica. 651. Hassiaca. 654
 & mor. 716. Lotharingica.
 795. Palatina. 647. Saxoni-
 ca. 681. & mor. 755. Suecica.
 711. VVirttembergica. 736
 Elisas seculum. 20. mor. 22. mor-
 tuus mortuum resuscitatus. ib.
 Elna Rex Israel occisus. 19
 Elon Index Israelit. 12
 EMANVEL Imp. farina gypsum
 immister. 361
 Emanuelis Regis Portugallia
 classis inuenit novam Insu-
 lam. 499
 Emanuel Philibertus Dux Sab-
 audia mor. 708
 Emanuel Chrysoloras Græcus
 exul. 415. mor. 421
 Emanuel Tremellius mor. 709
 Emericus Dracenus. 492
 Emserus contra Lutherum. 562
 ENCOENIA à Iuda Maccabæo
 celebrata. 78
 Enoch nasc. 2. transfertur in ce-
 lum. ib.
 Enos nasc. 1. mor. 2
 Ennius nasc. 65. mor. 76
 Enjcheda occupatur. 810
 HOBANVS Hessius nasc. 485
 mor. 602
 EPAMINONDAS Dux Theba-
 norum. 48. mor. 49
 Epervus occupatur. 794
 Epicharmus flor. 30. 36
 Epicurus mor. 51

Epidemica lues. 708

Epiphanius floret. 234. 243. *est*
in Concilio Rom. 239. *mor-*
tur. 247

Episcopus Aistetensis funda-
ta. 317. *Bambergensis.* 336
Bremensis. 321. *Frisingensis.*
317. *Halberstatensis.* 320
Herbipolensis. 317. *Magde-*
burgensis. 333. *Pomeranen-*
sis. 384. *Pragensis.* 405. *Vi-*
trauictinus. 314

Epocha Alphonsi incipit. 388

ERASMVS Roterodamus nasc.
470. *edit adagia.* 505. *Enchi-*
ridion militis Christiani. 502
Maximæ encomium. 509. *La-*
tinum N. Testamentum. 521
Hyperaspsten. 565. *Apologi-*
am de libro Colloquiorum. ib.
librum de amabili Ecclesia
concordia. & *de preparat. ad*
mortem. 586. *excusat se apud*
Campogium. 531. *inconstans*
& varius est in religione. 540
547. *non probat Lutheri asse-*
ritatem erga Regem Angliæ.
545. *scribit contra Huttenum.*
551. *contra Lutherum.* 554
bellum mouet Ciceronianis.
& iudicat de suo stylo. 570
abit Friburgum. 572. *inuchi-*
atur in Euangelicos. 573. *reci-*
tat mirabilem historiam. 586
renouat certamen cum Luthero.
589. *mor.* 596. *eius iudici-*
um de Luthero. 528. 530. 531
532. 596. *de Phil. M.* 656. *de*

fascio Oecolampadij. 536. *de*
Inquisit. Hispanica. 550

Erasmus Brachmanus Coma-
rum contra Turcas. 782

Erasmus Oßwaldus Schrecc-
fuchsian mor. 706

Erasmus Reinholdus nasc. 514
moritur. 636

Erasmus Sarcerius mor. 653

Erastosthenes nasc. 61

Erasmus Imita attrahit Turcas
in Persiam. 622

Erdekum occupatur. 793

Erdouda occupatur. 666

Erasmus Brandeburgica uni-
bit. 699

Eremita primus. 198

Ersurtum muris cingitur. 344
cemitia ibi celebrantur. 367
394

Erasmus Schnepfius nasc. 495
est unus ex Collocutionibus
Vindictæ. 645. *mor.* 650

Ericus XIII. Rex Sueciae suc-
cedit patri. 655. *bellum gerit*
cum Rege Dania. 663. 666

Ericus Dux Brunsvic. mor. 605
Vincitur. 617. *mor.* 723

Ernestus Archidux Austria nasc.
636. *Bruxellis ingreditur.*
777. *Ordines hortatur ad pa-*
cem. 779. *mor.* 796

Ernestus Dux Banaria nasc. 637
fit Archiepisc. Colonienf. 718
occupat Bonnam. 721. *feu-*
dum accipit. 779

Ernestus Dux Saxonia Elector
nasc. 436. *mor.* 484

Ernestus

Ernestus & **Albertus** Duces Sa-
 xoniae pueri rapiuntur. 455
 partium: ut inter se provin-
 cias. 484
Ernestus Archiepiscopus Magdeburg.
 mor. 517
Ernestus Dux Brunsvici subscri-
 bit Confess. Aug. 577. capitur.
 616. mor. 674
Ernestus Ludovicus Dux Pome-
 rania nasc. 611. celebrat nu-
 ptias. 699. mor. 768
Ernestus Dux Lunaburg. mor. 614
Ernestus Fridericus Marchio Ba-
 densis nasc. 655. nuptias cele-
 brat. 731
Ernestus Dux Brunsvici. nasci-
 tur. 664. 719
Ernestus Dux Holsatia occum-
 bit. 804
Ernestus Casimirus Comes Nas-
 sovia capitur. 792
Ernestus Comes Solmensis capi-
 tur & mor. 792
Ernestus Obernburgerus mori-
 tur. 633
Estugules pater Othomanni. 389
 mor. 394
ESTIAS clayer. 23. Videri Do-
 minum in gloria ab.
Esau nascitur. 6. ducit duas ux-
 ores. ibid.
Esdras auctor Paralipomenon. 32
 migrat ex Babylone in Iu-
 deam. 40
Esromus Rudingerus nasc. 553
 mor. 764
Essaorum secta orta. 86

Esther. 29
Estroslandia inuenta. 413
ETRUSCI à Camillo Victi. 47
EVAGORAS facit pacem cum
 Rege Persico. 47
Evander in Italiam venit. 11
Evangelista Ende ordiatur. 132
Evangelium nomen propugnatum
 li. 688
Evbaria capta. 471
Euclides floret. 58
Eudoxia mor. 248
Eudoxia attrahit Gensericum.
 273. ab eodè abducitur. 374
Eudoxius consecrat basilicam
 S. Sophia. 227
Eudoxius Cnidius floret. 46
Eugenius impetrat templum. 285
Eugenius III. P.P. probat opus
 Decretorum Gratiani. 361
Eugenius IIII. P.P. citatus non
 comparuit. 428. Pontificatus
 deicitur. 433. mor. 443
Eugenius nominatur Imp. 242
 capitur & occiditur. 244
Eusimerodach Rex Babylonis. 29
Eumenius ortus. 56
Eunuchus Terentij acta. 79
Euphrasius in terramotu perit.
 294
Enricus Cordus mor. 593
Exripides nasc. 37. mor. 44
Eusebius Pamphili mor. 222
Eustachius à Schlieben mor. 677
Eustathius interest Synodo Ni-
 cene. 217
Eustathius Thessalonicensis Epi-
 scopus floret. 368
 151 2 **Eustorgius**

Entropius Eunuchus Cos. 246
Euryches hareticus. 265. 268.
damnatur. *ibid.*

Eurychius Martyr. 261

Εὐριπλος *Origenis.* 193.

Exarchatus Ravennae institutus. 303

Expedisio in Palaestinam. 349. in
Syriam. 361. in *Vngariam.*
604

EYNDHOVIA occupatur. 717

Eyzingerus Comes talionis pa-
nam patitur. 454

EZECHIAS Rex Iuda nasc.
24. mor. 25

Ezechiel prophetat. 27. *Vides*
templum typicum. 29

F

FABIA gens internecione de-
leta. 38

Fabianus P.P. Martyr. 197

Fabianus Burggrauius & Baro
à Dona & nasc. 627. ducit
exercitum in Galliam. 740

Fabianus à Schonaich mor. 764

Fabius Cunctator rem Rom. re-
stituit. 67

Fabius pater filio Cos. de Via ce-
dit. 68. recuperat *Tarentum.*
70. mor. 71

Fabricius Virtute Sule Vincere,
non Veneno. 60

Fabula prima Roma aed. 65

Fachiat arx occupatur. 789

Falcidia lex. 122

Faliscus bellum illatum. 65

Famagusta occupatur. 682

Fames triennij. 20 in *Iudaea.* 127
sub *Claudio.* 157. *alis.* 159
horrenda. 325. 401. 680. *Leo*
setia & Roma. 761

Fastorum Rom. initium. 57

Fausta detegit patris insidias.
210. balneo inclusa nocetur.
220

Faustus magnus laqueus Dia-
boli. 257

FEBANVS Rugiorum Rex Vi-
dus. 283

Fedeth Cherei Tatarici Chamis
frater. 792

Felix praefes Iudae. 159

Felix IIII. P.P. 433. *Pontifica-*
tum sponte resignat. 445

Felix Platorius nasc. 595

Feltor occupatur. 794

Fera occupatur. 800

Ferdinandus Rex Hispania. 338
mor. 345

Ferdināus annus Caroli V. nasc.
446. mor. 522

Ferdinandus Catholicus Gra-
natam recuperat. 489

Ferdinandus Imp. nasc. 504. de-

sponsatur ei Anna. 519. nu-

ptius celebrat. 543. fit *Rem*
Vngariae. 564. *Bohemia.* 568

coronatur ib. Romanorū. 581
eius copia profligitur à Lād-
gr. iud. 589. à *Turcis.* 597

631. mulctat *Boemos.* 618
occupat *Agriam.* 622. *alis*

aliquot vires. 624. creatur
Imp. 647. *eius iudicium de*
Ph. M. 656. concedit *Synaxim*

sub

sub Viraque specie. 663. mor.
664. Schödenckfeldium in-
bet è Silosia pellis. 831
Ferdinandus Archidux Austria
nasc. 574. 702. mor. 796
Ferdinandus Nothus Rex Nea-
polis. 463
Ferdināus Dux Bavaria nasc.
627
Ferdinandus Cortesius novam
Hispaniam subigit. 528. 535
capit urbem Mexicū & Re-
gem. 535. mor. 620
Ferdinandus Magellanus ape-
rit fretum Angelicū. 534
in pralio occumbit. 544
Ferdinandus Duxalus mor. 563
Ferdinandus Gonzaga expu-
gnat Africam. 626
Ferdinandus Magnus Heituria
Dux nupt. celebrat. 753
Ferdinandus de Samaria capi-
tur. 772
Ferdinandus Dux Alba nasc.
487. fit gubernator Belgici.
673. multos magni nominis
capite plectit. 675. profligat
Ludouicum Nassouum. ib.
proclamat Pardonam. 680
mor. 716
Ferdinandus Comes Hardecicus
obsidet Albam regalem. 773
Iaurinum tradit Sinani Bas-
sa. 782. dextra & capite trū-
catur. 788
Ferhates Bassa Vicus. 787
Ferhates Beglerbegus profliga-
tur. 484

Ferraria terramotū concessa.
680
Festum exaltationis Crucis insti-
tutum. 311. Corporis Christi.
390. Visitat. & Concept. Ma-
ria. 436
Festus Iudae praeses. 160. mori-
tur. 161
FIDENATES pugnant arden-
tib. facibus. 43
Fileckum occupatur. 654. 774
Filio non ignoscendum. 468
FLACCUS Anilius Aegypti
praeses. 150
Flaminius Sincis Regem Mace-
donum. 72
Flandri Pylisiponē capiunt. 361
Flavianus in Synodo occisus. 266
Flavianus in exiliū pulsus. 288
Flavius Vopiscus floret. 204
Florentina Reip. status mutatur.
493
Florentina exuritur. 819
Florianus Imp. occisus. 209
Florida terra reperitur. 514. &
Gallia petitur. 664
Florus sax belli Iudaei. 162
Florus historicus floret. 170
FOEDERA facere bonum sed
sa ei qui seruat. 578
Fadus Atheniens. & Lacedam.
40. Carthaginens. cum Rom.
51. successorū Alexandri M.
56. Antiochi & Aetolorum.
73. Iudaeorum cum Rom. 79
83. Antiochi & Simonis. 84
Helneticum. 401. 575. inter
Polonos & Bohemos. 419
111 3 Smalcal-

Smalcaldicam. 572. 573. in-
 ter Rudolphum II. Imp. &
 Transsylvanos. 786
Formula Concordia scripta. 593
 706
Fortunatus Crellius mor. 759
 FRANCII ad Christum conversi.
 286. eorum Reges. 252
Franciscus I. Rex Gallia nasc.
 493. Vincis Heluetios. 519. fit
 Rex. 520. Mediolanum reci-
 perat. ab. capitur. 562. dimi-
 titur. ibid. foedus facit contra
 Casarem. 564. Casari offert
 inonomachiam. 570. Parisijs
 instituit trilingue Collegium.
 578. bellum denunciat Casa-
 ri. 605. sevit in Christianos
 Waldenses. 610. mor. 619
Franciscus II. nasc. 609. nu-
 pias celebrat. 642. fit Rex.
 652. mor. 655
Franciscus Rungi Rex Arimano-
rum. 725
Franciscus Alenconius nasc. 641
 fit gubernator Belgici. 706
 710. 713. occupat Camera-
 cum. 710. ingreditur Antuer-
 piam. 713. quam inter. ipse
 conatur. 716. mor. 723
Franciscus Dux Guisus Cale-
sum expugnat. 647. cum Cor-
 dao & Amiralio colligit. 660
 tribus sclopetis glandib. traici-
 unt. 662
Franciscus I. Dux Sax. Angri-
uar. & VVesiphal. mor. 711
Franciscus Dux Sax. Lauburg.

nupt. celebrat. 691. secundas.
 715
Franciscus Dux Luneb. subscri-
bit Confess. Aug. 577. mor. 628
Franciscus Lulius Dux Sax. Laa-
burg. nasc. 723
Franciscus Otto Dux Luneburg.
 mor. 653
Franciscus Dux Brunsv. & En-
neb. nasc. 686
*Franciscus Medicus Dux Heir-
 ria mor.* 742
Franciscus Dracus circumnau-
gat totū orbem. 707. suscipit
 expeditionem in Indiam Occi-
 dentalem. 726. in Portugaliam.
 750. cum ingenti prada redit.
 734. Hispanicam classem profla-
 gat. 741. 745. mor. 790. 806
Franciscus Comes Nadastiū oc-
cupat Tattam. 809
Franciscus Almeida profligat
classem Campsonis. 511
Franciscus Sfortis mor. 593
Franciscus Ladigerius occupat
Gratianopolin. 756. Viennā.
 ib. soluit obsidionē Bertay. ib.
Franciscus Nadastiū obsidet Al-
bam Regalem. 773. occupat
 aliquot arces. 777
Franciscus Verdugo deserit obsi-
dionem Couerda. 778
Franciscus Ordinem Minorum
instituit. 378. mor. 382
Franciscus Cheregarius legatus
Pontificius. 544
Franciscus Zabarella fit Card-
nalis. 420. mor. 422

Franciscus

Franciscus à Sickingen nascitur.
 480. mor. 553
Franciscus Balduinus mor. 589
Franciscus Burchardus nasci-
tur. 507. mor. 656
Franciscus Curius Papiensis
flores. 582
Franciscus Dryander mor. 634
Franciscus Duarenus mor. 653
Franciscus Faber mor. 669
Franciscus Guicciardinus mor.
 602
Franciscus Hotomannus nasci-
tur. 557. mor. 758
Franciscus Iunius nasc. 611. cla-
 ret. 692
Franciscus Lambertus mor. 581
Franciscus Lanonius mor. 764
Franciscus Maurolycus mdr. 694
Franciscus Petrarca nasc. 328
 laurea ornatur. 404
Franciscus Philolphus nasc. 415
 floret. 428. mor. 480
Franciscus Piccolomineus nasci-
tur. 519
Franciscus Pizarrius subigit re-
giones Peruanas. 565. multas
 ibi condit vrbes. 582
Franciscus Porius Cretenfis nas-
citur. 514. mor. 712
Franciscus Robertellus moritur.
 674
Franciscus Spiera desperat. 622
Franciscus Stancarus errat de
Christo. 628
Franciscus Vat. iblus professor
Ebr. lingua. 578. mor. 620
Franciscus Verlangus nasc. 599

Franciscus Ximenius edit Biblia
Complutensis. 519
Francosurti puella deuorat nu-
mismata. 594
Fratrium Bohemicorum Confes-
sio exhibit. 591
Erculphus historicus floret. 324
Fretum Magellanicum apero-
tum. 534
Fridericus Barbareffa eligitur
Imp. 362. coronatur. 363
 Terdonam solo equat. ibid. ex
 Marchione Austria facit Du-
 cem. 365. Regem Polonia co-
 git ad pacem. ibid. ex Duce
 Boemorum facit Regem. ibid.
 est fidelis & religiosus. ibid.
 Mediolanum capis 366. 368
 Cretam. 367. constitutionem
 facit pro scholasticis. 366. ex-
 ercet cum Adriano PP simul-
 tates. ibid. poscit Silesiam &
 Polonia. 369. Franciam donat
 Episc. VVurtzburg. 370. of-
 culatur Papapodes. 371. Lu-
 becarn obsidet. 372. iter Hie-
 rasolym. suscipit. 373. in amne
 perit. 374
Fridericus I I. nascitur. 374. fit
 Imp. 379. coronatur. 381. Frā-
 densen Comitatū donat Rom.
 Ecclesia. ib. à PP. excommu-
 nicatur absens. 382. in gra-
 tiam recipitur. 383. Ierusalē,
 Nazaret, Ioppen, & alia re-
 cuperat. 382. excommunica-
 tur & Imperio priuatur. 387
 mor. ib.

Fridericus III. nasc. 421. fit
Imp. 433. Italiam ingreditur.
 446. Roma coronatur. 447
 reddit Vngaris suum Regem.
 ib. obsidetur Vienna à ciuib.
 456. Regis Bohemia filius
 creat Principes Munsterber-
 genses. ib. restituit Vngaris co-
 ronam. 468. religionis gratia
 abijt Romam. 471. mor. 493
Fridericus Pulcher Austriacus
 eligitur Imp. 401. Vincitur &
 capitur. 402. mor. 404
Fridericus Austriacus capite
 truncatur. 390
Fridericus Holfaria Princeps
 creatur Rex Danie. 552. mor-
 ritur. 590
Fridericus II. Rex Danie nasc.
 589. Dismarsos subiugat.
 651. bellum gerit contra Sue-
 cos. 663. 666. nuptias cele-
 brat. 685. mor. 747
Fridericus Palatinus capit tres
 Principes. 465. mor. 475
Fridericus II. Elector Palat.
 nasc. 481. Turcicum ducem
 ad internecionem cadit. 584
 mutat religionem. 612. mor.
 643
Fridericus III. Elector Palat.
 nasc. 519. celebrat pr. manu-
 ptiar. 598. secundas. 678. fit
 Elector. 653. mor. 696
Fridericus IIII. El. Pal. nasc.
 691. nuptias celebrat. 775
 accipit feudum ab Imp. 779
Fridericus V. nasc. 805

Fridericus Marchio Misnia fit
 Elector. 421. 426. mor. 427
Fridericus Elector Sax. conditor
 Acad. VViteberg. nasc. 467
 Imperium & marchia Carolo
 recusat. 533. mor. 563. cum
 dictum de federib. 577
Fridericus Burzgravius Nori-
 berg. fit Elector Brandeburg.
 421. 422. mor. 435
Fridericus II. Elector Brandeb.
 mor. 472
Fridericus Dux Holfatia mori-
 tur. 742
Fridericus Comes Palat. Rheno
 Saltz. bacensis nasc. 646. mor-
 ritur. 823
Fridericus VVilhelmus Dux Sa-
 xon. nasc. 661. nuptias cele-
 brat. 719. 763
Fridericus cum fratre non con-
 cordat in diuisione regionum.
 443. reconciliatur cum eo.
 446. duo filij furto ipsi abri-
 piuntur. 456. intermittit bel-
 lum contra Antistarem Mag-
 deburgicum. ib. mor. 469
Fridericus Marchio Misnia à
 patre capitur. 393. mor. 403
 historia de ipsius ad morsageo-
 nam. ib.
Fridericus Dux Sax. Laeburg.
 mor. 737
Fridericus Marchio Brandeb. &
 Episcop. Magdeburg. nasc. 580
 mor. 633
Fridericus Marchio Brandeb.
 mor. 595. nasc. 747

Fridericus

Fridericus I. Dux Lignic. &
Bieg. celebrat nuptias. 474
mor. 486

Fridericus II. nasc. 479. nuptias
celebrat. 532. mor. 620

Fridericus III. nasc. 537. mor.
681

Fridericus IIII. nascitur. 632
mor. 805

Fridericus Dux VVirttemberg.
nasc. 646. nups. celebrat. 711
instituit colloquium Mompel-
gardi. 733

Fridericus Dux Brunswic. &
Luneb. nasc. 691. 703

Fridericus Vdalricus Dux Br.
& Lun. nasc. 763

Fridericus Misconius excommu-
nicatur. 557. mor. 615

Fridericus Nansen mor. 633

Fridericus Staphylus nasc. 518
venit Vitebergam. 592. fit A-
postat. a. 635. est unus ex Col-
locutorib. VVorm. 645. mo-
ritur. 664

Fridericus Sylburgius mor. 807

Fridericus VVidebramus nasc.
584. mor. 732

Frisingensis Vrbs incendio perit.
366

Fructus terra Deo sanctificati.
10

FVLCO Rex Hierosolym. mor.
360

Fuldense cœnobiu fundatũ. 317

Fulgentius floret. 286

Fulmina & ferrum liquefa-
ciunt. 649

Fulvia Antonij vxor. mor. 121

Fulvius Moratius. 642

Fundensis Comitatus donatus
Rom. Ecclesia. 381

G

GABINIUS vincit Regem
Indeorum. 103. denega-

turei supplicatio. 104. Regem
Ægypti in regnum restituit.

105. Romam nocturno intrat ab.

Gabriel Biel mor. 495

Gabriel Fallopius mor. 662

Gabriel Mudau mor. 660

Gadigen occupatur. 670

Gaguinus historicus floret. 497

Galba Imp. nascitur. 132. capite
truncatur. 164

Galeatius Capella nasc. 485

Galenus claret. 177

Galerius Maximianus fit Imp.
204. persequitur Christianos
207. 209. mor. 210

Galga filius Chami Tatarici.
792

Galiciana noua. 580

Galli & Manlij Monomachia.
50. & Valerij. 51

Galli capiunt Romam. 46. Di-
terhouium. 647. Vincunt Ro-

manos. 46. Iulium II. PP. &
Hispanos. 514. in Floridam

nauiant. 664. mis. rē ab His-

panis cadunt. 665. 674. Ro-

ma expelluntur. 46. ex Gra-

cia. 60. Vincuntur a Roma-

nis. 59. 66. ab Anglis. 405. ab
Heluetsijs. 516. ab Hispanis.

646.788. ad unum omnes in
 Sicilia obruncantur. 393. sunt
 hostes Romanor. 65
 Gallia quando usurparit insigne
 triumphalium. 283
 Gallica scabies sevit. 492
 Gallienus Imp. occisus. 199
 Gallina Honorij. 251
 Gallograci vincuntur. 73
 Gallus Imp. occisus. 197. 225
 S. Gallus cellam construit. 312
 Gandavianum deditur. 721
 Garizim mons. 86
 Gasto Comes Foissans occumbit.
 515
 Gascentius cum Iovio evertit
 templa idolorum. 246
 Gaza expugnatur. 520
GERHARDVS Truchsesius
 Archiepisc. Colon. sic maritus.
 718
 Gedalus occisus. 28
 Gedeon iudex in Israel. II
 Gelasius PP. mor. 285
 Gelasius II. Pontificatus dege-
 nit. 354. Imperatorem ex-
 citatur. ib.
 Geldria occupatur. 739
 Geldrij Traiectum occupant. 568
 Gelon Rex Sicilia. 36
 Gellius floret. 184
 Gementes propter idola iuben-
 tur signari litera Ihan. 28
 Gemistus Plerhen familiaris
 Bessarionis. 474
 Geneva amplectitur religionem
 reformatam. 591. cum Tigu-
 rino consensu in religione.

624. frustra obsidetur. 752
 feliciter gerit bellum contr.
 Sabaudum. 760
 Gennadius Presbyter floret. 287
 Genoa occupatur. 794
 Gensericius Vandalorum Rex.
 254. pellit Orthodoxos. 261
 caput Caribag. nem. 262. Sici-
 liam affligit. 263. moritur.
 281
 Gentius Illyriorum Rex ducitur
 in triumpho. 77
 Genueses Turci naues conce-
 dunt, St Bosphorum traieci-
 unt. 440
 Georgiani. 373. Vincunt Sinanem
 Bassam. 705
 Georgia rex occupatur. 794
 Georgius Podiebrad nasc. 425. o-
 dit documenta Viriui. 432
 astu Pragam occupat, Et sic
 gubernator Bohemie. 435.
 447. colloquitur cum par. si-
 ro 453. fit Rex. 461. Mat. his
 ad regni Vngarie promouet.
 ibid. liberat Fredericum lapsu
 obsessum a tur. b. 466. eius fi-
 lij sunt Principes Munster-
 berg. ib. mor. 472
 Georgius Dux Saxonia nascitur.
 472. colloquitur cu Admante
 ro. 560. mor. 467. 600
 Georgius Marchio Brandeb. nasc-
 citur. 482. subscrit Confess.
 Aug. 577. 608. mor. 608
 Georgius Fredericus Marchio
 Brandeb. nasc. 599. nuptias
 celebrat. 647. 704

Georgius

Georgius Wilhelmus Marchio
 Brandeb. nasc. 796
 Georgius Albertus Marchio
 Brand. nasc. 763
 Georgius Gustavus Comes Pa-
 lat. nuptias celebrat. 736
 Georgius Iohannes Comes Palat.
 mor. 768
 Georgius Princeps Anhaltinus
 nasc. 509. mor. 633
 Georgius Castriotus Scanderbe-
 gus nascitur. 419. astu occupat
 Croiam patriam. 436. 437
 mor. 470
 Georgius Ironspergius nasc. 475
 fundit exercitum italicum.
 565. capit Romam. 567. mo-
 ritur 571
 Georgius Landgravius Hassia
 nasc. 618. nupt. celebrat. 753
 mor. 805
 Georgius Dux Brunsvic. & Lu-
 neb. nasc. 715
 Georgius Dux Megapolitanus
 mor. 633
 Georgius Ernestus Princeps Hen-
 berg. nasc. 720
 Georgius Rudolphus Dux Li-
 gnic. & Breg. 387. nascitur.
 796
 Georgius Dux Lign. & Breg. nas-
 citur. 557. nuptias celebrat.
 610. mor. 737
 Georgius Eberhardus Comes Sol-
 mienfis nupt. celebrat. 795
 Georgius Comes Serinenfis ob-
 sidet Albam regalem. 773
 occupat aliquot orbes. 777

Georgius Andreas Baro ab Hoff-
 kirchen capitur. 772
 Georgius Sigismundus Seldius
 nasc. 521. mor. 668
 Georgius Thurius Rugarus pra-
 lians occumbit. 681
 Georgius à Dyhern nasc. 619
 Georgius à Greditz mor. 830
 Georgius Agricola nascitur. 493
 moritur. 642
 Georgius Buchananus nasc. 508
 mor. 716
 Georgius Cardius est unus ex
 Collocutariis VVorm. 1. 645
 Georgius Cassander nasc. 520
 Georgius Cedrenus Chronogr.
 phus. 341
 Georgius Craconius nasc. 564
 mor. 694
 Georgius Fabricius nasc. 522
 mor. 684
 Georgius Maior nascitur. 504
 colloquitur cum Maluenda.
 612. bona opera ad salutem
 necessaria contendit. 628. mo-
 ritur. 692
 Georg. Nigrinus publicat Chro-
 nologiam. 680
 Georgius Obrechtus nascitur.
 619
 Georgius Hostmannus Consul
 Gorlicenf. mor. 758
 Georgius Pezelus moritur.
 826
 Georgius Purbachius nasc. 416
 mor. 466
 Georgius Beckrod moritur.
 653

Georgius

Georgius Ioachimius Reticus
nasc. 518. mor. 677
Georgius Rorarius primus Or-
dinandus. 561
Georgius Sabinus nasc. 510. pri-
mus Rector Regiomontanae
Academiae. 609. mor. 657
Georgius Bohnius nasc. 630
Georgius Spalatinus nasc. 481
mor. 612
Georgius Tilenus mor. 759
Georgius Trapezuntinus nasc.
414. in Italiam venit. 416. est
carus. Nicolao. V. PP. 444
mor. 484
Georgius Vitellius nasc. 503. in-
vehitur in Lutherum. 535. 582
Gerardus Mercator nasc. 515
mor. 784
Gerardus Nentomagus mor. 506
Germani Vincuntur à Romanis.
144. à Gwisio. 741. nolūt ma-
nere in Syria. 375
Germania sita. 182
Germanicus triumphat. 144
mor. 16.
Germanus Alisiodorensis Epi-
scop. 263
Gertrudeberga occupatur. 771
Gertrudis mater S. Elisabethae
decollatur. 384
Gestes occupatur. 670. 817
GIARMATVM occupatur. 631
Gilbertus Dudlani decollatur.
637
Gilde spoliat Africam. 245. Vi-
ctus occumbit. 246
Gisimer fit Rex Vandalorum.

295. in monte conclusus tria
sibi mitti petit. 298
GLOGOVIAE Collegium sa-
cerdotum fund. a. 354. Da-
catum quando ceperit. 354. bel-
lum. 485
Glycerius Imp. 277. deposito im-
perio fit Episcopus. 278
GNESNENSIS Ecclesia consti-
tuta. 332
GOA occupatur. 512
Godefridus Bilonano fit Rex
Hierosolym. 350. mor. 351
eius reliquia à Turcis subiu-
gantur. 728
Godefridus primus Episcopus in
Silesia. 333
Goëra occupatur. 810
Goleta occupatur. 590. solo oc-
cupatur. 690
Gombiz Lecum occupatur. 670
Gordianus Imp. 194. 195. occide-
tur. 196
Gordianus instauratur. 357. Scho-
la ibi aperitur. 666. pestis se-
uit. 727
Gorha occupatur. 467. 672
Gothardus Curlandia Dux mo-
ritur. 742
Goths cadunt Romanos. 236. à
Valente decipiuntur. 16. Rom.
Imperio se dedunt. 239. ir-
rumpunt in Italiam. 246. pa-
cem turbant in Gallia. 261
Regem necant & aliam eli-
gunt. 300
Gourguesius in Floridam natus-
gat. 673

GRACI petunt auxilium con-
tra Xerxem. 37. redditur il-
lis libertas. 72. non convenit
cum PP. 433. eorum Monas-
chia. 53

Gracia pax nobilis. 40

Grammatica edita ab Alexan-
dro. 379

Granata Mauri erepta. 489

Grando insolita magnitudinis.
248

Gratianopolis occupatur. 756

Gratianus Imp. nasc. 227. crea-
tur Imp. 235. est orthodoxus.
237. praeceptorem promouet
ad Consulatum. ib. occiditur.
239

Gratianus Monachus autor De-
cretorum. 361

Grana occupatur. 734

Gregorius Nazianz. floret. 234
mor. 241

Gregorius Nyssenus floret. 234

Gregorius M. PP. 304. appellat
se servum servorum. 305. con-
tendit de Primatu. ib. able-
gat doctores in Britanniam.
ib. scribit de sanctorum ima-
gib. 306. ad Phocam Imp.
scrib. 1. 307. mor. ib.

Gregorius II. à Leone deficit.
316

Gregorius VII. PP. 344. probi-
bet sacerdotum coniugia. 345
excommunicat Henricum III.
Imp. 346. mittit Rudolpho
coronam. 347

Gregorius I X. Decretales publi-

cat. 382. Fridericum Imp. ex-
communicat. ib. recipit eum in
gratiam non gratuitam. 383

Elisabetham canonizat. 384

Gregorius XI. sedem Rom. ex
Gallia Romanam reducit. 398
409

Gregorius XIII. nasc. 503. fit
PP. 686. emendat Calenda-
rium. 714. mor. 731

Gregorius XIIII. mor. 763

Gregorius Desfota filius oculi
Epudendus priuatur. 433

Gregorius Bersmannus nasc. 598
in inauguratione Gymnasij
Seruastans habet grat. 725

Gregorius Halolander mor. 829

Gregorius Heimburg à PP. ex-
communicatur. 464

Gregorius Pontanus mor. 646

Gregorius Tyfernas floret. 428
474

Grimmenstein occupatur. 672

Griseli Bathorea nubit. 719

Grolla occupatur. 810

Groninga occupatur 781

Gruneberga incendio perit. 714

GVANACVM Hispanorum co-
lonia. 582

Guarus VVeigandus nasc. 521
mor. 593

Guelforum & Gibellinorum no-
mina. 359. 385

Guelfus obsidetur in arce VVin-
ssberg. 359

Guido Aretinus floret. 339

Guilelmus Normannia Dux
Regem Anglia cadit. 343

Guilelmus

Henricus V. nasc. 348. patrem
bello aggreditur. 351. capit
Libusium. 352. notatur à Po-
lono propter instantiam. ib.
accipit à PP. ius conferendi
Episcopatus. 353. amittit hoc
ius & excommunicatur. ib.
354. PP. sede monet. ib. recon-
ciliatur. ib. à Saxonib. Vincit-
tur. 353. mor. 356

Henricus VI. nasc. 369. fit Imp.
374. obsidet Siciliam. 375
mor. ib.

Henricus VII. Imp. 399. nocatur
Veneno in Eucharistia. 400

Henricus I. Rex Francia. 338
mor. 343

Henricus II. Rex Gallia nasc.
529. nuptias celebrat. 589. oc-
cupat urbem Metensem. 632.
Galerum. 647. mor. 652

Henricus III. Rex Gallia nasc.
632. fit dux exercitus. 673
obsidet Rupellam. 688. eligitur
Rex Polonia. ib. profugit ex
Polonia. 689. eligitur Rex
Gallia. 693. nuptias celebrat.
ib. seducit contra Navarra-
rum. 726. cum Navarrao.
750. fugiens insidias Lutetia
excedit. 745. tollit Gussios.
746. interficitur à Monacho.
751

Henricus IIII. Rex Navarra
& Gallia nasc. 636. nuptias
cruentus celebrat. 685. ex-
communicatur. 727. conscri-
bit milites in Germania.

735. 740. Iovisium Vincit.
ib. Ducem Maynium. 755. de-
claratur Rex Gallia. 751
Lutetiam & Rotomagum frua-
stra obsidet. 755. 762. occu-
pat Carnutum & Nomodu-
num. 761. Feram. 800. Ponti-
ficiam religionem amplecti-
tur. 772. deficient ad eum
præcipua urbes. 777. ingreditur
Lutetiam. ib. petitur à si-
cario. 782. bellum denunciat
Hispani. 785. absoluitur ab
excommunicatione. 790. An-
bianum recuperat. 811

Henricus Rex Anglia Episcopos
sibi subijcit. 369

Henricus VII. Rex Anglia mor.
518

Henricus VIII. nasc. 487. fit
Rex. 511. scribit proprio Ma-
te librum contra Lutherum.
539. non agnoscit PP. caput
Ecclesia. 588. capite plectit
Annam Bolensiam. 594. mor.
619

Henricus Stuartus ducit Ma-
riam Reginam Scotia. 664
mor. 674

Henricus Fridericus, Regis Sco-
tia filius, nasc. 783

Henricus Rex Portugallia mor.
708

Henricus Borbonius excommu-
nicatur. 727. mor. 747

Henric. Borbon. Iunior nasc. 747

Henricus ex Marchione sic Dux
Austria. 364

Henricus

Henricus Landgr. Hass. & Thuring. eligitur Imp. 387. sagitta occiditur. ib.

Henricus Dux Saxonia nasc. 474
succedit fratri. 600. mor. 603

Henricus Comes Nassonia nasc.
603. casus in praelio. 690

Henricus Guisius profligat Germanos. 740. insidias struit Regi. 745. confoditur. 746. Dux Iannuillans Massiliam occupat. 799

Henricus Dux Lotharingia nasc.
663

Henricus Dux Suffolcia decolatur. 637

Henricus Dux Bullionius nuptias celebrat. 795

Henricus Leo Henetorum Ducem domat. 367. Bardo & Visk solo aquat. 374. mor. 375

Henricus Barbatius Dominus totius Silesia. 377. Carobium Naumburgense instituit. 380
mor. 384

Henricus II. Pius ad Lignitum à Tataris casus. 386

Henricus IIII. Dux Vratissl. erigit Collegiū S. Crucis. 394

Henricus Dux Lignicensis mor.
748

Henricus VVēceslaus Dux Munsterberg. 466. 767. mor. 763

Henricus Dux Brunsv. & Lunab. nupt. celebrat. 679. mor. 823

Henricus Dux Brunsv. nasc. 486
dedit se Landgrano. 610. moritur. 676

Henricus Julius Dux Brunsvic. nasc. 664. fit Episc. Halberst. 702. nuptias celebrat. 731.
756

Henricus Dux Lanab. nasc. 588

Henricus Fredericus Princeps Auracum nasc. 723

Henricus Vicecomes Turainius nuptias celebrat. 767

Henricus Cardinalis, Sulgò Ostiensis, flores. 383

Henricus Archiepisc. Bremensis mor. 731

Henricus VValpot primus Magister Ord. Teutonici. 373

Henricus Dux Megapolit. mor.
633

Henricus Cornelius Agrippa nascitur. 484. mor. 590

Henricus Bullinger nasc. 502.
succedit ZWinglio. 582. moritur. 693

Henricus Glareanus nasc. 486
mor. 663

Henricus Husanus mor. 743

Henricus Molterus nasc. 580.
mor. 754

Henricus Monachus Bruxellis comburitur. 550

Henricus Pantaleon nasc. 548
consentit in Chronologia cum Bucholcero. 680. mor. 798

Henricus Porsius nasc. 643

Henricus Ranzonius nasc. 566

Henricus Roselius Cos. Saganens. nasc. 575

Henricus Salmuth nasc. 548
mor. 697

Kkk

Henricus

Henricus Smetius nasc. 498
Henricus Stephanus mor. 826
Henricus Strobanius nasc. 624
Henricus Sudphanienfis fit Mar-
tyr. 554. 651
Henricus Theodorus mor. 684
Heraclidarum reditus. 13
Heraclius fit Imp. 308. Phocam
cruciat. ib. mouet in Pénfas.
310. Ebraeos omnes Hierosoly-
ma pellit. 311. fit Monothele-
ta. 312. mor. ib. quid illi soli
contigerit. 314
Heraclius Iustinianus Imp. 313
Heraclonas cum matre in ex-
iliumpellitur. 312
Herbornense Gymnasium aperi-
tur. 725. transfertur Sige-
nam. 726
Hercules Cacus interficit. 11
Hercules Alexandri M. filius
interficitur. 56
Herzzy Cherei Chamus Tataric-
us in Moldauiā irruit. 792
fratrem prosligat. 809
Herdonius occupat Capitolium.
39
Hermannus Archiepiscop. Colon.
nasc. 477. molitur reforma-
tionem religionis. 606. loco
monetur. 618. mor. 632
Hermannus S. Elisabetha mari-
ritus Veneno mor. 384
Hermannus de Saltza Ord.
Teuton. Magister. 381. mori-
tur. 385
Hermannus Bonnus mor. 623
Hermannus Costratus mor. 340

Hermannus Fridericus Clodius
suspenditur. 734
Hermannus Vulcius nasc. 641
Hermolaus Barbarus nasc. 452
florat. 482. mor. 494
Hernanellus Portocarrera occu-
pat Ambianum. 809
Herodes Agrippa. Vide Agrippa.
Herodes Antipas Terrarcha Ju-
daa. 154. in exilium pellitur.
154
Herodes Ascalonita nasc. 98. fit
Terrarcha Indaa. 120. Rex
Indaorū. 122. recuperat Ga-
lilaam. ibid. Hierosolyman.
123. ab Antonio ad Augustū
deficiit. 125. excipit eum spem-
dide. 126. interficit cōiugem.
127. pueros Berthehemaiticos.
141. filium Antipatrum. 142
renouat templum. 128. mori-
tur. 142
Herodes Rex Chalcidii impetrat
ius eligendum Pontificum.
157. mar. 158
Herodotus scribit historiam. 41
Hesiodi seculum. 23
Hezyra Terentij acta. 78
HIBERNIA occupatur. 707
Hieremias Mogila fit Dominus
Moldauiæ. 793. Steph. Ref-
mannum caput Spalo affigit.
794
Hierichuntie muri corrumpunt. 10
Hieron Rex Sicilia mor. 39. Ty-
rannus Syracusarum. 59
Hieronymus cōtexis catalogū Vi-
rorū illustrū. 242. mor. 253
Hieronymus

Hieronymus Alexander Cardis-
nal. nasc. 479. mor. 606
Hieronymus Arconatus nasci-
tur. 636
Hieronymus Baugartnerus nas-
citur. 498. mor. 668
Hieronymus Cagnelus mor. 637
Hieronymus Cardanus nasc. 902
Hieronymus Commelinus mori-
tur. 830
Hieronymus Fracastorius mori-
tur. 623
Hieronymus Frobenius. 596. mo-
ritur. 663
Hieronymus Menzelius mor. 759
Hieronymus Mercurius Catis-
maria mor. 581
Hieronymus à Nostitz mor. 830
Hieronymus Panschmannus mo-
ritur. 807
Hieronymus Pragensis Hussi so-
cius. 420. crematur. 424
Hieronymus Samonarola nasc.
448. crematur. 497
Hieronymus Schurff nasc. 480
mor. 638
Hieronymus Torniellus mori-
tur. 681
Hieronymus Treutlerus nasci-
tur. 667. eius epinicion. 832
Hieronymus Veronès. Dux Venet.
cum filio occumbit. 476
Hieronymus Vida floret. 578
Hieronymus VVellerus nascitur.
498. mor. 689
Hieronymus VVolfius nasc. 521
mor. 709
Hieronymus Zächius claret. 701
mor. 759

Hieropol. terramotu corrui. 162
Hierosol. capta à Parthi. 122
ab Herode. 123. à Tito. 164. à
Persis. 309. à Christianis. 350
382. à Saracenis. 372
Hilarion reprimis mare intem-
mescent. 234
Hilarus in exiliu pellitur. 229
libros suos tradit Imp. 227
mor. 235
Hildebertus Archiep. Mog. coro-
nat Othonem M. Imp. 330
Hildegradus mor. 372. pradicis
mutat. religionis. 525
Hildarichus Vandalorum Rex
necatur. 296
Hiltebrandus PP. interdicis sa-
cerdoris. coniugio. 345
Hinckmarus Rhemorus Archie-
episc. floret. 324. mor. 326
Hipparchus occisus. 34
Hippias Athenarum Tyrannus. ib.
Hippocrates floret. 36
Hippolytus Aldobrandinus fi-
PP. 765
Hippolytus à Collibus nascitur.
659
Hippolytus de Marsilijs floret.
556. mor. 572
Hirtius & Pansa duo Caes. in-
terfecti. 118
Hispani Africa eiecti. 690. pro-
fligant copias Nasserior. 792
eorum classis profugatur. 654
741. 745. 800. Gallas omnes
in Florida cadunt. 665. er-
ruunt in Ducatum Cleven-
sem. 818

Xxx 2 Hispania

Hispania recepta. 116

Hispania nova sub Hispanos re-
data. 528

Hispaniola occupata. 734

Historia mirabilis de coſtigrat.
oppida Schiltach. 986. de puel-
la deuorare numismata. 594

HOLLANDI patiuntur nau-
fragium. 775. nouum cen-
tent iter in Indiam Orienta-
lem. 779

Hollandia occupata. 684

Hollokum occupatur. 774

Homerus ſtoret. 18. mor. 21

Honorarij Conſules. 116

Honorius Imp naſc. 239. Augu-
ſtus appellatur. 243. 245. nu-
ptias celebrat. 246. triumphat.
248. 252. occidit Stilico-
nem. 250. puicem negat. Ala-
recho. ib. dolet non propter Ro-
mam, ſed gallinam captam.
251. mor. 253

Honorius PP. confirmat Ordi-
nem Templariorum. 356

Horatius naſc. 99. mor. 131

Horatius Romanus eſt charus
Nicolao V. PP. 444

Hormiſda reſponſum. 216

Hormenius Comes decollatur. 675

Horoſcopium ex aqua factum. 80

Horſius decollatur. 671

Hortenſius naſc. 87. cepit dicere
in foro. 92. mor. 107

HRASTOVIZIA occupatur. 792

HVBERTVS Golzius naſ-
citur. 567. moritur. 720

Huberius Languetius mor. 711

Hugenottis Gallia interdictitur.
726

Hugo Capetus fit Rex Franco-
rum. 334

Hugo de S. Victore mor. 359

Hugo Barcmonenſis Card. ſtoret.
383

Hugo de Boncompagno naſc. 503

Hugo Babelus mor. 645

Hugo Donellus 692. mor. 764

Hugo Laismerus fit Martyr. 540

Huldericus comes VVarienberg.
capitur. 465. Vide Vlricus.

Huldericus Zaſius naſcitur. 468
moritur. 593

Huldericus ZGingliſia naſci-
tur. 482. primam concocnem
Euangelicam habet. 930. Vi-
de ZGingliſius.

Huldericus Schoberus naſc. 652
mor. 825

Hulſiu occupatur. 718. 762. 801

Hunerichus Rex Vandaloru eſt
miſſus patre. 281. ſimul et ſe
religioſum. ib. mor. 282

Hunni vincuntur. 255. irrumpunt
in Rom. Imp. fines. 263. Thra-
cias & Illyriscum populantur.
264

Hunniades. Vide Iohannes Hun-
niades.

Huſſia multa loca Caſſant. 423
Miſuenſes vincunt. 427. ir-
rumpunt in Sileſiam. ib.

HYDRUNTVM capitur. 479

Hyperra obſeſſa. 717. occupata.
721

Hyrcauus

Myrcanus spoliat sepulchrū Da-
midis. 85. fœdus cum Rom. re-
ponat. 16. Samaritanis solo a-
quat. 87. fit summus sacer-
dos. 97. 100. fugit ad Regem
Arabum. 99. impetrat edi-
ctum ab Antonio. 120. amittit
aures & naves. 121. occi-
ditur. 126

I

IACOB nasc. 6. Videt scalam.
7. nuptias celebrat. ibid. lu-
atur. 16. migrat in Aegy-
ptum. 16. mor. 8.

Iacoba Badensis nubst. 731

Iacobita. 373

Iacobus Maior Martyr. 155

Iacobus Minor Martyr. 161

Iacobus VI. Rex Scotia nasc.
667. nuptias celebrat. 752

Iacobus Princeps Hispania mor.
716

Iacobus Archiepisc. Treuensis
mor. 711

Iacobus Marchio Badensis callit
vultus linguat. 506. moritur.
757

Iacobus Heraclides in Molda-
uiam introductus. 658. sen-
cillatur. 663

Iacobus Aluarottus mor. 452

Iacobus Bergomensis flores. 496

Iacobus Ceporinus mor. 563

Iacobus Christmannus nasc. 638

Iacobus Clemens Monachus in-
terficit Regem Gallia. 751

Iacobus Cuiacensis mor. 757

Iacobus Curtius 2 Senffien. 68
mor. 783

Iacobus Emisus in pralis occum-
bit. 516

Iacobus Handl mor. 765

Iacobus Heerbrandus nasc. 537

Iacobus Hogoftratus duos Mo-
naches cremat. 550. mor. 569

Iacobus Kimedoncius mor. 807

Iacobus Lectius nasc. 648

Iacobus Meyerus. 393

Iacobus Melichius nasc. 503. mo-
ritur. 653

Iacobus Misnensis Hufsi socius.
420

Iacobus Monanus nasc. 613

Iacobus Mylichius nascitur. 505
mor. 650

Iacobus Rauannus flores. 398

Iacobus Rungius nasc. 568. est
vnu ex Collocutorib. VVor-
mat. 645

Iacobus Sadoletus mor. 620

Iacobus Scheckius mor. 744

Iacobus Scholius mor. 826

Iacobus Andrea Theologus nasci-
tur. 571. est Notarius in Col-
loq. VVorm. 645. colloquitur
cum Beza. 733. mor. 759

Iacobus Segurius milites com-
scribit. 735. mor. 754

Iacobus Struenerus mutat reli-
gionem in Marchia. 601

Iacobus Sturmius auctor Schola
Argentorat. 598. mor. 636

Iacobus Theodorus mor. 759

Iacobus Thomingius moritur.
697

Kkk 3 Iacobus

*Iacobus Tuscanus professor Gra-
carum literar. 578. mor. 620*
Iacobus de Voragine floret. 392
Iacobus Zabarella mor. 753
Iacobus Zieglerus mor. 625
*Iacubus Zelebi filium interfici-
tur. 413*
*Iacupas Agia cadis Christianos.
492*
*Iagello Vladislau confirmat A-
rad. Cracouensem. 417*
Iair Index in Israël. 11
Iamagrodum occupatur. 710
Iamscula decollatur. 714
Ianizari tumultuantur. 749
*Ianna Hyrcanus postremus Dun
ex stirpe Dauidis. 74. seipsum
interficit. 77*
*Ianus clausus tertio. 127. quor-
to. ib. quinto. 160*
*Ianus Cornarius nasc. 502. mor.
650*
*Ianus Doufa nasc. 613. mori-
tur. 807*
*Ianus Iacobus Boissardus nasci-
tur. 571*
Iephes nasc. 2
*Iaponia inuenta. 626. ad Chri-
stum conueritur. 724. missis
legatos ad PP. 725*
Iared nasc. 1. mor. 2
*Iareoslav Nissaxi donas Episco-
patui Vratisl. 375*
*Iason emit summum sacerdoti-
um. 75*
Iason Phereusis interficitur. 48
Iason I.C. floret. 497
Iason Maynus mor. 533

*Iaurinum occupatur. 782. firm-
ata obsidetur. 810. miracu-
lose recuperatur. 814. 815*
*IBRAHIMES Bassa subiugat
Marenitas & Drusos. 728*
*Ibrahimes Bassa succedit Sina-
ui. 808*
*IDACIVS Clarus Lemica Episc.
floret. 284*
Idola eiccta ex Indis. 19
*Idolum Iouis Olympij Hierosoly-
mis collocatum. 77*
*IECHONIAS transmigrat in
Babylonem. 27. exaltatur. 29*
*Iehu Rex Israël. 21. delecto domus
Achabib. mor. ib.*
Iephro Index in Israël. 12
*Jeremias cepit prophesare. 26. a-
im laetecomburitur. 27. in-
carceratur. 28. liberatur. ib.*
*Ierobosum Rex Israël. 17. 22. ex-
cogitat nomm cultum. 18. mori-
tur. 18. 23*
*Ierusalem capta. 14. 123. 308
tria ibi templa. 128. desolaa-
tur. 28*
*Iesabel de fenestra precipitatur.
21*
Iesus sacerdos. 32
*Iesustatum initium. 392. con-
uertunt latouenses. 626. co-
bentur tota Gallia excede-
re. 783*
*Iesus Christus concipitur. 133
nasc. 135*
Iesus Ananiam clamat Va Va. 161
*Iesus Syrach floret. 65. quando
librum suum scripserit. 70*

IGNATIUM

IONATIUS fit Episcop. Antioch. 164. bestis obicitur. 171

Ignatius Leiola auctor Iesuitarum. 592. mor. 644

Ignis Vestis distinctus. 71

ILDOBALDVS fit Rex Gothorum. 300

Ilium capium. 94

Ilyrici Vincuntur. 50

Ilyricum debellatur. 77

IMPERIVM Germanicum metuit Iussitas. 427. 429

Imperium sedes Rbm. & regnum Gallia vacant. 401

INCENDIARII vagantur. 601

Indictionum initium. 131

Indulgentia taxantur à Luthe- ro. 523. 524

Infanticidium Herodis. 141

Innocentius III. excommuni- cat Philippum Imp. 376. O- thonem Imp. 379. precipit ser- uari libros Decretalium. 378. mor. 380

Innocentius IIII. Cardinalib. dat rubrum pilonem. 386. ex- communicat Fridericum Imp. 387

Innocentius VIII. mor. 490

Innocentius IX. mor. 763

Institutiones Iurii edita. 297

Insula noua exorta. 157. reper- ta. 487. 499. 663

Ius imp. promulgatur. 611

Inundationes. 48. 680. 789

IOACHAS Rex Israel. 21. mor.

Ioachas Rex Iuda. 26

Ioachini Abbas Galatæ floret. 368. cum pradiitio. 376. 325

Ioachimicos 6562. accepit Ver- gil. pro panem Versib. 128

Ioachimus I. Marchio Elector nasc. 481. mor. 593

Ioachimus II. Elector Brand. nascitur. 507. nuptias cele- brat. 557. 593. 599. expedi- tionem suscipit in Vngariam. 604. mor. 683

Ioachimus Fridericus Marchio Brand. Administ. Magdeb. nasc. 613. nuptias celebrat. 680. fit Elector. 823

Ioachimus Ernestus Marchio Brand. nasc. 719

Ioachimus Princeps Anhalt. nas- citur. 511. mor. 677

Ioachimus Ernestus Princeps Anhaltinus nasc. 595. nuptias celebrat. 655. 683. absoluit Gymnasium. 725. mor. 737

Ioachimus Fridericus Dux Lig. & Breg. 387. nasc. 626. nu- ptias celebrat. 699. Ducatu Lignicensi iure hereditaria possidet. 805

Ioachimus Carolus Dux Brun- swic. nasc. 688

Ioachimus Comes de Ortenburg nascitur. 580

Ioachim. de Noua Domo in Da- nubio perit. 668

Ioachimus à Berge nasc. 566

Ioachimus à Bausi nascitur. 548. mor. 813

Att 4

Ioachimus

Ioachimms Camerarius nasci-
tur. 502. 590. describit Vitam
Ph. M. 656. mor. 467. 692.
824
Ioachimms Turem nascitur. 984
mor. 689
Ioachimms Hopperus. 696
Ioachimms Messerus nasc. 584
describit Rudolphum Imp.
391. fit Rector Schola Gorf.
666. mor. 743
Ioachimms Molterus nasc. 502
544. mor. 651. 749
Ioachimms Morlinus nasc. 518
mor. 684
Ioachimms Mynsingerus nasci-
tur. 518. mor. 748
Ioachimms Picus mor. 705
Ioachimms Spachius mor. 825
Ioachimms Vadianus nasc. 482
mor. 630
Iohs nasc. 21. fit Rex. ib. instan-
rat. templu. ih. occiditur. 22
Iohs Rex Israel. 22
Iotham Rex Iuda. 23. mor. 24
Jocheb mater Moysi. 2
Iodocus VVillichius nasc. 503
mor. 633
Joel Propheta. 23
Iohanna Graec cum marito de-
collatur. 637
Iohanna Nauarrae nubit. 622
mor. 685
Iohannes Bapt. conceptus. 132
natus. 134. predicari incipit.
145. decollatur. 149
Iohannes. Apostolus relegatur.
168. redit. 169. scribit Euan-

gelium. ibid. mor. ib.
Iohannes Hyrcanus Dux & Pon-
tifex. 85. mor. 89
Iohannes Chrysost. fit Episc. Con-
stant. 246. pellitur in exilium.
247. 248. mor. 249. sepeli-
tur. 262
Iohannes P. P. est legatus in ma-
la causa. 292. fame mor. ib.
Iohannes XII. P. P. confirmat
Clementinas. 402
Iohannes Episc. Const. affectat to-
rum Occidentis. 304
Iohannes VIII. Imp. interest
Concilio Florentino. 431
Iohannes Medices fit P. P. 491
vincitur. 565
Iohannes Rex Arragonia. 463
Iohannes Rex Bohemia occum-
bit. 405
Iohannes III. Rex Suecia nasc.
598. occupat aliquot Urbes.
710. nuptias celebrat. 730
cum Tataris in societatem.
760. mor. 768
Iohannes de Zapolia VVai & Vo-
da Transylvania nasc. 487
eligitur Rex Vngaria. 564
mor. 602
Iohannes VVai & Voda filius nasc.
600. mor. 681
Iohannes I. Princeps Palat. Rh.
mor. 511
Iohannes II. mor. 646
Iohannes Casimirus Com. Pal.
Rh. nasc. 607. nuptias cele-
brat. 681. aperit Scholā Na-
polit. 701. mor. 768

Iohannes

Iohannes Com. Pal. Rh. Bipont.
nascitur. 627. nupt. celebrat.
705

Iohannes Fridericus Com. Pal.
Rh. nasc. 742

Iohannes Dux Saxon. Elect. nasc.
467. 471. subscribit Confess.
Aug. 577. discedit Augusta.
578. mor. 467. 585

Iohannes Fridericus Elector Sa-
xon. nasc. 504. auream in dor-
so habet crucem. ib. nuptias
celebrat. 568. subscribit Con-
fess. Aug. 577. interest promo-
ssions Doctorum. 585. arma
sumit contra Mauritiū. 604.
occupat arcem Lycaniam. ib.
Misnam. 615. bellum denun-
ciat Casari. 612. Lipsiam ob-
sider. 615. capitur. 616. abdi-
casse Electoratu. 617. dimis-
ritur. 630. mor. 638. meruit
nomen Constantis. ib.

Iohannes Fridericus II. nasc.
574. nuptias celebrat. 640.
647. capitur. 672. mor. 796

Iohannes Fridericus III. mor.
667

Iohannes Vilhelms Dux Sa-
xon. nasc. 580. mor. 688

Iohannes Ernestus Dux Saxon.
mor. 636

Iohannes Dux Saxon. nasc. 681
nuptias celebrat. 776

Iohannes Georgius Dux Saxon.
nasc. 731

Iohannes Casimirus Dux Saxon.
nuptias celebrat. 736

Iohannes Philippus Dux Saxon.
nasc. 812

Iohannes Elector Brandeb. nasc.
456. mor. 498

Iohannes Marchio Br. excludi-
tur ab Electoratu. 436

Iohannes III. Elector. Br. suc-
cedit patri. 484

Iohannes Georgius Elect. Brand.
nasc. 564. nuptias celebrat.
610. 618. 699. fit Elector.
684. mor. 823

Iohannes Marchio Brandeb. nasc.
citur. 517. 812. mor. 683

Iohannes Sigismundus March.
Br. nasc. 686. nupt. celebrat.
783

Iohannes Georgius Mox. Br. nasc.
citur. 699. fit Episc. Argent.
765

Iohannes Austriacus nasc. 618
vincit Mauritanos. 678. in-
gentem classē Turcarum.
682. copias Belgicas. 700. fit
gubernator Belgici. 696. ho-
stis patria proclamatur. 697
mor. 703

Iohannes Basilinus M. Dux Mo-
sconie nasc. 571. expugnat Ca-
zanum. 629. Astracanum.
637. Polotiam. 662. multa
Litonia oppida. 698. mori-
tur. 723

Iohannes Dux Britannia ruina
mura conteritur. 398

Iohannes Dux Holsatia mori-
tur. 708. nasc. 611. nupt. ce-
lebr. 747.

Iohannes Adolphus Dux Hols-
tia nasc. 693. fit Archiepisc.
Bremensis. 731. nupsias cele-
brat. 805

Iohannes Dux Slesuiga & Hol-
satia nasc. 719

Iohannes Wilhelmus Dux Italia-
cens. nasc. 661. nups. celebr.
730

Iohannes Dux Northambria de-
collatur. 637

Iohannes Albertus Dux Mega-
polit. nasc. 564. mor. 696

Iohannes Dux Megapolit. mori-
tur. 768

Iohannes Christianus Dux Lign.
& Breg. 387. nasc. 763

Iohannes Georgius Dux Lignic.
nupsias celebr. 715. mor. 768

Iohannes Dux Glogoua Ducatu
pellitur. 485

Iohannes Princeps Anhaltinus
moriatur. 630

Iohannes Georgius Princeps An-
halt. nasc. 673. nupsias cele-
brat. 747. 794

Iohannes Ernestus Princeps An-
halt. nasc. 703

Iohannes Casimirus Princeps An-
halt. nasc. 805

Iohannes Fridericus Dux Brun-
swic. & Luneb. nasc. 646

Iohannes Dux Br. & Linscisur.
688. 719

Iohannes Dux Olsnens. & Mou-
sterberg. mor. 667

Iohannes Fridericus Dux Pomo-
rania nasc. 605. nups. celebr.

699

Iohannes Comes Nassonia nasc.
592. aperit Gymnasium Her-
bornense. 725

Iohan. Guuth. Comes Sch&Warz-
burg. mor. 738

Iohannes Comes Arenbergius ag-
cumbis. 675

Iohannes Orientalis Frisia Co-
mes mor. 764

Iohannes Comes & Manderschei-
mor. 765

Iohannes Picus Comes Mirandu-
la nasc. 467. flores. 482. mor.

494. eius preces. sb. defendis
Sanonrolam. 497

Iohannes Comes Tarnonius Mol-
danum Vincis. 581. mor. 649

Iohannes Hunniades insignis bel-
lator. 432. Turcaru 26000.

cadit. 435. rursum 30000.
438. cōgreditur cū Bessa Ro-

mania. 437. Amuratē adigit
ad pacem. 439. fugit. 440. fit

Prorex Vngaria. 442. 447.
Vincitur. 444. populatur a-

gros in Austria. 447. depellit
Mahometem ab obsidione.

457. non meminit Capistrani.
sb. mor. 458

Iohannes Castriorum pater Scan-
derbergi. 436

Iohannes Zisca Hussitarū Dux.
423. fuit in bellis feliciss. sbid.

Prasagema eius. 424. condit
Thabor. sb. amittit etiam al-

tervum oculum. 425. fugat
Imp. 426. iubet sibi curiam

destruere. sb. mor. sb.

Iohannes

Iohannes Capistranus concionatur. 446. in obsid. Belgrad. effrenus. 457. non facit Hunniadum mentionem. ib. moritur. 458

Iohannes Septimius L. Bavo de Lichrenstein mor. 798

Iohannes Catzianerus turpiter fugit. 597. caput ipsi amputatur. 670

Iohannes Iacobus Comes à Thurn capitur. 802

Iohannes VVchynski capitur. 803

Iohannes à Bernßain occupat Tattam. 809. globo sormenti cecidit occumbit. 813

Iohannes Minierus sauci in VVatdenjes. 610

Iohannes Montucius fit gubernator Cameracens. 710

Iohannes Noricus Dux Classis Anglicana. 750

Iohannes Poncius invenit terram Floridam. 514

Iohannes Posconus decollatur. 702

Iohannes Ribaldus in Floridam navigat. 665

Iohannes Baptista Taxis aliquos oppida occupat. 717

Iohannes Zamoyscius nuptias celebrat. 719. Maximilianum capis. 744. Tataros ex Moldavia eiecit. 793

Iohannes Monachus Cassianus clares. 260

Iohannes Damascenus floret. 316

Iohannes Trithemius. 323. nascitur. 465. fit Abbas Spanheimensis. 481

Iohannes Teutonicus floret. 391

Iohannes Duns Scotus moritur. 399

Iohannes VVicleff scribit contra secularis opinionones. 409. moritur. 412

Iohannes Huf eius discipulus. 409. fit concionator Prage. 418. Rector Academia. 419 crematur. 421

Iohannes Taulerus moritur. 410

Iohannes Rochezana legatus Bohemorum. 430

Iohannes de Rupe scissa Cardinal. moritur. 431.

Iohannes Episcop. Mediomatricus capitur. 465

Iohannes Dalburgius Episcop. VVermat. 483. moritur. 506

Iohannes Michael Cardinalis Geneno negatur. 505

Iohannes Fischerus Episc. Roffensis scribit contra Lutherum. 562. capite truncatur. 592

Iohannes Faber Episcop. VVienensis idem facit. 562. moritur. 604

Iohannes Gropporus Cardinalis mor. 653

Iohannes à Burchen moritur. 665

Iohannes à Lasco moritur. 656
Iohanna

Iohannes Mylnerus à Mylhan-
sen nasc. 643
Iohannes à Nostitz nasc. 661
Iohannes VVolfgangus Freymo-
zis ab Oberhanfen nascitur.
613
Iohannes Georgius à VVerden-
stein nasc. 607
Iohannes Zolkemius opprimit se-
ditiosos Cosaccos. 802
Iohannes AEpinus fit Doctor.
585. mor. 636
Iohannes Agricola nascitur. 489
mor. 671
Iohannes Andrea mor. 406
Iohannes Annus Viterb. nasci-
tur. 431
Iohannes Artopaus nasc. 537
Iohannes Auenarius mor. 759
Iohannes Auentinus nasc. 472
mor. 590
Iohannes Aurifaber mor. 677
Iohannes Bauhinus nasc. 514
603. mor. 716
Iohannes Antonius Blancus ma-
ritur. 623
Iohannes Bocatius mor. 409
Iohannes Bodinus mor. 732
Iohannes Bouchelet mor. 784
Iohannes Brensius nasc. 498. ap-
probat Syngramma. 561. est
exnl. 621. est vnus ex Collo-
cutorib. VVormat. 645. mo-
ritur. 681
Iohannes Bugenhayus nasc. 483
respondet Oecolampadio. 561
reformat Ecclesias Saxoni-
ca. 570. Pomerania. 590

Danica. 597. fit Doctor. 585
mor. 650
Iohannes de S. Busto mor. 384
Iohannes Casarius mor. 608
Iohannes Caluinus nascitur. 511
mor. 664
Iohannes Capion nasc. 456. dis-
cet Graca. 474. praelegit suam
Grammas. Grecam. 479. fit
Doctor. 480. edit Grammas.
6 Lexicon. 508. essu bellum
cum Colonens. 512. moritur.
548
Iohannes Carion nasc. 498. mo-
ritur. 600
Iohannes Caselius nasc. 588
Iohannes Chastelinus conatur Re-
gem Gallia necare. 782
Iohannes Cnoxius mor. 687
Iohannes Cochlaus mor. 633
Iohannes Coletius mor. 534
Iohannes Cerasius trucidatur.
686
Iohannes Crato nasc. 533. reci-
tat laudes Maximil. II. 695
mor. 732
Iohannes Cuspinianus describit
Austriam. 570. mor. 575
Iohannes Diazinus necatur. 613
Iohannes Draconites moritur.
672
Iohannes Eccius nasc. 484. scri-
bit contra Lutherum. 562
disputat cum Oecolampadio.
565. mor. 608. Vide Eccius.
Iohannes Baptista Egnatus mo-
ritur. 636
Iohannes Forinarius nasc. 590
Iohannes

Iohannes Fernelius mor. 650
Iohannes Ferrarius Montanus
mor. 651
Iohannes Ferus mor. 638
Iohannes Fichardus nasc. 514
mor. 712
Iohannes Forsterus nasc. 495
mor. 643
Iohannes Frobenius mor. 569
Iohannes Frossardus flores. 418
Iohannes Funccius nasc. 529. de-
 collatur. 671
Iohannes Gester Keisersbergius
nasc. 443. fit Conciliator Ar-
 gentina. 478. *mor.* 513
Iohannes Gerson nasc. 408. *mor.*
 427
Iohannes Gigu nasc. 518. *mor.*
 712
Iohannes Georgius Godelman-
nus nasc. 652
Iohannes Gæddau nasc. 641
Iohannes Goropius nasc. 514. mo-
 ritur. 687
Iohannes Iacobus Grynaui nasc.
 602
Iohannes Gwinterius mor. 692
Iohannes Gutenbergius inuentor
artu Typographica. 434
Iohannes Baptista Hainzelius
nasc. 557. *mor.* 712
Iohannes Harcungus nasc. 507
mor. 706
Iohannes Ludonicus Haenenren-
terius nasc. 621
Iohannes Haukhus mor. 790
Iohannes Hermannus nasc. 553
 827

Iohannes Hefsius fit Pastor Vra-
tisl. 552. *mor.* 620
Iohannes Hilsen predicat mutar.
relig. 525
Iohannes Homilius nasc. 529
mor. 661
Iohannes Hopperus fit Martyr.
 640
Iohannes Lauregius sicarius. 713
Iohannes Iesniscus Hufsi socius.
 420
Iohannes Ietzlerus nasc. 607
Iohannes de Imola mor. 430
Iohannes Langius mor. 668
Iohannes Langus mor. 623
Iohannes Lanterbachius mori-
tur. 777
Iohannes à Leiden fit Rex Ann-
baptistarum. 589. candensib.
 forc. pibus necatur. 594
Iohannes Leontlausius mor. 776
Iohannes Lichtenbergius deseri-
bis insignem coniunct. 481
predicat mutar. relig. 525
Iohannes Lutherus. 481
Iohannes Maior nasc. 588
Iohannes Manardus floret. 497
mor. 597
Iohannes Marbachius nasc. 544
mor. 712
Iohannes Marcellus mor. 634
Iohannes Matheius nasc. 506
mor. 669
Iohannes Meblius nasc. 828
Iohannes Mentel primus Typo-
graphus Argentina. 434
Iohannes Merzlerus mor. 600
Iohan. Monachus crematur. 550
 Iohannes

Iohannes Baptista Montanus moritur. 630

Iohannes Morenbergius moritur. 829

Iohannes Nauis nasc. 498. moritur. 830

Iohannes Naucerus primus Rector Acad. Tubing. 476. floret. 497

Iohannes Oecolampadius nascitur. 481. fit Monachus. 536 edit primum scriptum de C. C. 561. disputat cum Eccio. 565. respondet Luthero. 569 scribit Ansisagramma. 561 mor. 582

Iohannes Oldendorpius mor. 674

Iohannes Oporinus Typographus nasc. 509. mor. 677

Iohannes Pseffinger nasc. 493. mor. 689

Iohannes Pincerus mor. 765

Iohannes Piscator nasc. 614

Iohannes Pistorius Nidanus nascitur. 614. est unus ex Collocutorib. VVormat. 645

Iohannes Franciscus Poggius moritur. 425

Iohannes Politianus Henricum VII. in Eucharistia Veneno necat. 400

Iohannes Paleratinus Meram occidit Guisum. 662

Iohannes Iouianus Pontanus floret. 497. mor. 507

Iohannes Posselius mor. 765

Iohannes Posthius nasc. 598. moritur. 813

Iohannes Ranzonius moritur. 668

Iohannes Regiomontanus nasc. 430. mor. 477

Iohannes Reymannus nasc. 609 mor. 813

Iohannes Rhamba senior Typographus mor. 703

Iohannes Franciscus de Ripa floret. 532

Iohannes Rinus mor. 637

Iohannes Rosa nasc. 585. moritur. 687

Iohannes Antonius Rubens moritur. 609

Iohannes Sambucus nasc. 582 mor. 724

Iohannes Schenitz Strangulatur. 592

Iohannes Schneidevinius moritur. 677

Iohannes Schonerus nasc. 477 moritur. 620

Iohannes Schöfferus senior mor. 733

Iohannes Schröterus mor. 776

Iohannes Siehardus mor. 634

Iohannes Gleidanus nasc. 508 mor. 643

Iohannes Spangenberg mor. 628

Iohannes Stadium mor. 705

Iohannes Staupitz, agere fert Tezelij impudentiam. 524. mor. 558

Iohannes Stigelius nasc. 520. moritur. 662

Iohannes Stöfflerus mor. 583

Iohannes Guilielmus Strackius nasc. 605

Iohannes

Iohannes Nicolaus Stupanus nascitur. 605

Iohannes Sturmius nasc. 509. instituenda iuuentutis rationem ostendit. 599. mor. 734

Iohannes de Temporibus moritur. 359

Iohannes Texelius prae Indulgentiarū. 523. 524. mor. 534

Iohannes Tortellinus Aretinus charus est Nicolao V. PP.

444

Iohannes Velcurio mor. 593

Iohannes Virdungus nasc. 468

Iohannes Iacobus VVeckerus. 739

Iohannes VVesselius dampnatur ab Inquisitorib. 478. mor. 486

Iohannes VVigandus mor. 744

Iohannes VVolfius nasc. 548. mor. 687

Iohannes Xiphilinus. 193. floret. 344

Iohannes Zonaras. 354

Iohannitarum Ordo cepit. 360

Iosada summus sacerdos. 22

Iosakim Rex Iuda. 27. abducitur in Babylonem. ib.

Iosakim scribit historiam Iudish. 35. 38

Iosakim pater Maria nascitur. 101

Ioseffus Gallia Amiralium profligatur. 740

Ionas Propheta. 22

Ionathas. 79. donatur summo sacerdotio. 80. interest nuprij Alexandri Regis Syria. 81. Vincis Apollonium. 82. reno-

nat fadum cum Rom. & Spartano. 83. interficitur. ib.

Ioppe expugnatur. 375. recuperatur. 383

Ioram Rex Israël. 20. perit. 21

Ioram Rex Iuda. 20. occidit fratres. 21. mor. ib.

Iosaphat Rex Iuda. 19. moritur. 21

Ioseph nasc. 7. eius res gesta. ibid. mor. 8

Ioseph monetur ab Angelo. 134

Iosephus nascitur. 154. Vespasiano praeferit Imperium. 163. eius testimonium de Christo. 152

Iosephus Patriarcha Byzant. est in Concilio Florent. 431. moritur. 433

Iosephus Scaliger nascitur. 601. claret. 692

Iosephus Mascardus moritur. 749

Iosias Rex Iuda. 16. occumbit. ibid.

Iosias Simlerus nasc. 580. moritur. 697

Iosippus interficitur. 122

Iosua nasc. 8. introducit Israelitas in Canaan. 10. mor. 11

Iouinianus Imper. Christianus. 232. mor. ib.

Iouis celebrat Rodolphum Agricola. 483

Irenaeus scribit contra Haereticos. 183. scripto defendit Ecclesias Asianas. 186

frans

Erene cum filio suscipit Imperiū.

320. à filio capitur. 321. pri-
mat filium oculis. ib. mor. exul.
322

Irlandia occupatur. 707

Inperius Lucerna Inri flores.

357. mor. 374

ISAAC nasc. 5. nuptias celebrat.

6. promittitur ei CHRIS-
TVS. ib. mor. 7

Isabella nubis Carolo V. 566. in
partu extinguitur. 601

Isabella Hispanica nubis. 822

Isidorus Episc. Hispalensis flo-
ret. 311

Istanes Chammus Tataricus regno
expellitur. 722

Ismael nasc. 5. mor. 6

Ismael Rex Persarum Vincitur.
518. mor. 567. 596

Ismael Bassa obsidet Varadi-
num. 820

Isocrates mor. 52

Israelita exeuns ex Aegypto. 9

transseunt Iordanem. 10. pe-
tunt Regem sibi dari. 13. de-
ficiunt à DEO. 18

Israelitici regni finis. 25

Istri Vincuntur. 66

ITALIA primū videt elephā-
tos. 60

IVANOGRODV occupat-
ur. 755

Iubentius Celsus flores. 175

Iubilai celebratio instituta. 396

translata in annum 50. 406

tertio facta. 417. perennis ho-
mines 200. calcaspone. 445

contracta ad 25. annum. 474

octavo habitus. 500

Iudaicarum rerum initium. 5

Iudaa capta. 520

Iudas abductus in Babel. 28. red-
eunt. 32. 39. sabbato pugnāt.

77. faciunt fœdus cum Rom.

79. exeuntis iugum gentium.

83. eorum nomen desinit. 154

cum Christianis Roma pellun-
tur. 158. à Prophetis Aegy-
ptio concitantur. 159. defici-
unt à Rom. 162. multa eorum
millia occisa. 173. in Marchia
cremantur. 512

Iudaici regni finis. 164

Iudas Maccabaeus Vincit hostes.

78. Nicanorem. 79. occum-
bit. ib.

Iudas prodit Christum. 150

Iudicium Syra institutum. 495

Iudicij extremi dies in epse pra-
dictus. 587

Iudith vxor Esau. 6

Iudith historia. 38

Ingratba capitur. 89

Iulia Pompeij vxor in partu ex-
tinguitur. 105

Iulia relegatur. 131

Julianus fit Imp. 225. 228. ar-
cet Christianos à studijs. 229

promittit Iudaei restitutione-
nem. ib. occiditur. ib. eius mo-
res. 230

Julianus Pomerius scribit con-
tra Iudaeos. 313

Julianus Cardinalis militat cō-
tra Bohemos. 428. 429. rumi-

pit pacem cum Turcis factam.
 439. occiditur. 441
Julius Caesar nasc. 90. fit summus
 Pontifex. 101. Cos. 102. Di-
 ctator. 109. III. 112. 114.
 116. Imp. 111. fert legem A-
 grariam. 102. Clodium fouet.
 ib. Rhenum traiecit. 104. 106
 subigit Britannos. ib. 400. po-
 pulos. 108. Vincit Pompeium.
 109. Ciceronem, Catonem &
 Iudam. 112. Cleopatra reginā
 concitat. 111. triumphat. 113
 116. Carthaginem & Corin-
 thum coloniis facit. 116. con-
 dit testamentū. ib. postremam
 obmet Victoriam. 115. orat.
 116. interficitur. 117. quoties
 dimittitur. ib.
Julius Silanus Cos. & Tension-
 bus vincitur. 88
Julius II. nasc. 443. fit PP. 505
 Vincitur ad Ravennam. 514
Julius III. fit PP. 625. mor. 642
Julius Dux Brunsvic. nasc. 571
 nuptias celebrat. 655. succedit
 patri. 676. extruit nouam vr-
 bem. 722. mor. 753
Julius Ernestus Dux Brunsv. &
 Lun. nasc. 683
Julius Augustus Dux Br. & L.
 nasc. 702
Julius Comes Salma mor. 797
Julius Pflug scribit ad Erasmi.
 582. remouetur ab Episcop.
 605. est præsides Colloquii VVor-
 mat. 645
Julius Caesar Scaliger nasc. 482

moritur. 650
Julius Africanus flores. 192
Julius Capitolinus claret. 204
Julius Frontinus aqua ductibus
 praeicitur. 169
Julius Oradinus mor. 686
Julius Patinus à Beriga nasc. 632
Iunilinus Episcopus claret. 263
**Ius decreta PP. in vnum volu-
 men colligit.** 351
Iustinianus Ad. Imp. 295. leges
 Rom. in certos libros redigit.
 ib. edit Codicem & Digesta.
 296. Institutiones. 297. nouū
 Codicem. 299. Constitutus. no-
 uellas. 300. Gothos debellat.
 ibid. Narseten praeicit Italia.
 302. mor. ib.
Iustinianus Imp. relegatur. 314
 restituitur. ib. occiditur. ib.
Iustinus Philosophus Christianos
 defendit. 177. fit Martyr. 181
Iustinus Imp. 288. prohibetur A-
 rianos extinguere. 292. mor.
 295
Iustinus Iunior Imp. 303
Iustinus historicus claret. 177
Iusto Barfabia Venenum non no-
 cet. 174
Iustus Comes Schaumburg fu-
 ga elabatur. 675
Iustus Ionas nasc. 492. promouet
 tres Doctores. 585. mor. 642
Iunior nasc. 564. capite ple-
 ctitur. 674
Iustus Lipsius nasc. 619. claret.
 692
Iustinus Menius nasc. 498. mor. 650
 Lll Iustini

Iustus Vultejus mor. 694
Iuencius Hispanus claret. 221

K

KEXHOLMA occupatur.
755

KNIPPERDOLLINGVS can-
dent. b. forcipib. vocatur. 594
Knodsenburgum obsidione libe-
ratur. 761

KOCKENHVSIVM oppu-
gnatur. 698

KRAVTIVVALDVSS spiar-
gi suum dogma de C.D. 565

KVVARA occupatur. 666

KYLYA occupatur. 775

KUGNIVS Cos. qui consum egis-
nato Christo. 130

L

LABOSARDACH Rex 30
Lacedamonij Vincunt Athe-
nenses. 39. 44. fœdus cum ijs
faciunt. 40. pacem. 43. vio-
lant. ib. Vincuntur à Conone.
45. à Chabris. 47. à Therba-
is. 48. 49

Lactantius Firmianus floret.
215

Ladislavus Rex Vngaria. 346.
mor. 349

Ladislavus Posthumus. 433. 434.
infans Vngitur in Regem. ibid.
442. dimittitur à Friderico
Imp. 447. Vtrico Comite Cilia-
curia regis interdicta. 451.
remocat cum. 454. coronatur
Rex Bohemia 452. nunquam

Husitarum intravit templa.
ib. Vrasissauam Venit. ibid.
pradicat Virtutes Hunnada.
450. mor. ib.

Ladislavus Hunniades obruncat
Comitem Cilia. 458. decollat-
tur. 459

Ladislavus Keraclinius prodito-
rie dedit Gylam Turcis. 670
dii panas prod. trionis. ib.

Lalij sermo de amicitia. 86

Lagsaorum regnum. 55

Lagk occupatur. 794

Lamberges Schaffsburg. 347

Lambertus Danauis mor. 806

Lanbertus Ludolphus Helmsus
Piscipala natus. ur. 593. mo-
ritur. 807

Lamech nasc. 2. mor. ib.

Lamoratus Comes Egmondanus
decollatur. 675

Lampertus Dischelmeyer nasci-
tur. 548. mor. 743

Lancellotus Decius mor. 520

Landerfi expugnatur. 606

Landgraviorum Hapsia scripti.
384

Lanfrancus refutat Berengari-
um. 342. mor. 350

Lancet. a horreda in Gallia. 685

Laodice Antiochi coniunx. 63

Laodicea terramotu corrui-
t. 162. occupatur. 372

Laonicus Chalcondyles. 465

Lateranense Concilium. 341.
380

Lasini Vincuntur. 35. 378

Lasinus Rex. 12. 14. occubis. 12
Landum

Laudunum agnoscit Nannarum
pro Rege. 777

Laminium conditum. 12

Laurentius fit Martyr. 197

Laurentius Campegius fit Cardinalis. 523

Laurentius Cirklerus mor. 825

Laurentius Kirchonus moritur. 709

Laurentius Ludovicus nasc. 595
fit Rector Schola Gerl. 666
mor. 784

Laurentius Medicus precatur
Et mor. 490. eius filij. 491

Laurentius Scholizius nasc. 632

Laurentius Valla floret. 428. est
carm Nicolao V. PP. 444. moriturus. 469

Laurentius VVidemannus nasc.
599. mor. 776

Lazarus resuscitatur. 150

Lazarus Bulcus in frusta conciditur. 413

Lazarus SVendius nasc. 548
aliquot arces in Vngaria occupat. 666. 670. 672. moritur. 720

Lazarus Bonamicus mor. 634

Lazarus Spenglerus mor. 585

LEGATI Gallici Et Anglici
sunt in conuentu Smalcald.
591

Legatio Mosconica Pragam venit. 789

Legatus Elect. Palatini non sult
osculari patina sacram. 651

Legio Thebana decimata Et cō-
cisa. 204

Legis liber reperitur. 26

Lebnin monasterium fundatur.

371

Leo Imp. 275. mor. 277

Leo Iunior Imp. 277. mor. 278

Leo Conon Isaurus Imp. 315.

ΕΙΧΕΡΕΜΕΧΕ. 316. mor. 317

Leo filius Copronymi Imp. 320
mor. ib.

Leo M. PP. 263. Astilam orat. 271. 272. mor. 276

Leo IX. PP. insignem accipit cladem. 340. damnat Berongarium. 342

Leo X. nasc. 475. fit PP. 517. simul 3 L. Cardinales creat. 523. Lusherum excommunicat. 535. 538. mor. 544

Leo Iuda mor. 606

Leodum capitur. Et 600. infantes submerguntur. 471

Leonhartus Aretinus floret. 428
mor. 439

Leonhartus Bادهornus moritur. 743

Leonhartus Casar Martyr. 569

Leonhartus Euchsine nasc. 503
mor. 672

Leonhartus Köppen 9. Moniales abducit. 551

Leonhartus Krantzheim nasc. 584. succedit Henr. Theod. 684. mor. 825

Leonhartus Stöckel mor. 657

Leonicus Thomae Venetus moritur. 588

Leonides fit Martyr. 188

Leontius Imp. 314

Leo 2. 2. Leopoldus

Leopoldus Marchio Austria, pa-
ter pauperum. 349. mor. 357
Leopoldus Dux Austria occum-
bit. 412
Leopoldus Archidux Austria
nasc. 736
Lepidus est triumph. 119. Vin-
citur. 124
Lesbos occupatur. 465
Letum mons Versus in Letu. 74
Lena expugnatur. 624. 774
Leti mor. 8
Leuinus Lemnius nasc. 507
Leuinus Torrentius Episc. Ant-
uerp. mor. 798
Leuisa coniunx. 11
Lex Cassia Agraria. 36. Falci-
dia. 122. Salica. 253
L I B E R *Sapientia scriptum a*
Philone. 155
Liberius P.P. relegatur. 225
Liburnia hodie Croatia. 492
Libusium capitur. 352
Licinio appellatur Aug. 210
persequitur Christianos. 215
ingulatur. ib.
Licinio Senator de saxa deici-
tur 94
Liga rusticorum. 503
Liguicium. 309
Liputia Comata Romanis subdi-
tur. 130
Lilius Gregorius Gyraldus nasc.
478
Lima Hispanorum colonia. 582
Lindaniun exhibet Confess. 578
Linga occupatur. 810
Lenus Episc. Rom. 164

Lipara capitur. 63
Lippa occupatur. 631. 791. obsi-
detur. 800
Lipsia obsidetur. 615. dicatur
ibi Collegium Paulinum. 388
Liplica diffusario. 530
Lipsensis Academia est colonia
Pragensis. 419
Lisania instituta a Mamerto.
226
Literarum studia reflorescunt.
415. earum praestantia. 469
Literarum politicorum captius-
tati barbarica finis. 470
Lithuani sunt Christiani. 412
Litigatores sunt aues. 468
Littorium liberat obsidione Nava-
bonens. 261. capitur. 262
Livia nubit Augusto. 123. parit
tertio mense post nuptias. ib.
mor. 147
Linus nasc. 103
Liunia ad Christum conuer-
satur. 372. bello petitur. 647
subiicit se Regi Polonia. 658
LOCVS *primus lubricus apud*
Reges. 469
Locusta veniunt. 479. 604. 734
Lodouicus profligat Gallos. 674
Lolliana clades. 129
Longinus Exarchus. 303
Longobardi constituunt regnum
in Italia. 303. finis. 320
Lotharingia Unde dicta. 324
Lotharingi captiui Vlyssi ponunt.
361
Lotharius Imp. Vincitur. 344
moritur. 325
Lotharius

Loſtharius Saxonum Dux Vincit Henricum V. Imp. 353. fit Imp. 356. Miſniam concedit VVeſtini Comiti. ib. praliatur cum Duce Bohemia. ibid. coronatur. 357. mor. 358

Lomanum occupatur. 700

LYBECA inſtauratur. 359. obſidetur. 372

Lubingreſch. 355

Lucanum naſc. 155. interſciſtur. 162

Lucas Cranſch intercedit pro captivo Principe. 617. moritur. 637. 739

Lucas Gauricus mor. 653

Lucas Loſſius mor. 716

Lucian. Samofateſis claret. 175

L. Lucullus Vincit Mithridatem. 97. Pontum Rom. legionib. pteſfacit. 98. Romam renouatur. ib. Pompeia non perſuadet. 99

L. Florus claret. 170

L. Aurelius Verus Imp. mor. 182

L. Quinctius Cincinnatus arator fit Dictator. 41

Lucretia ſuprat. 35

Lucretius flores. 92

Ludi Apollinares. 68. Compitalitij. 30. Megalenſes. 71. quinquenales. 127. ſeculares. 129. 158. 168. equeſtres priuilegijs confirmantur. 331

Ludi tres in Miſnia aperti. 607

Ludolphus Saxo Carthuf. Argentinenſ. flores. 404

Ludolphus Schraderus mor. 754

Ludonica Amiralij filia nubit.

718. Juliana. 775

Ludonicus Pius Imp. 323. moritur. 324

Ludonicus II. Imp. 325

Ludonicus III. 325. mor. 326

Ludonicus IIII. 327. mor. ib.

Ludonicus V. 401. Marchiam Brandenburg. tradit filio. 402

406. Vincit Fridericum Imp.

402. excommunicatur. 405 mor. 406

Ludonicus Romanus naſc. 404 mor. 408

Ludonicus Rex Gallia coronatur. 382. mor. 390

Ludonicus XI. Rex Gallia mor. 469. mor. 481

Ludonicus XII. Mediolanum occupat. 500. Vincit Venetos. 511. PP. & Hiſpanos. 514 mor. 520

Ludonicus Rex Vngaria naſcitur. 508. deſponſatur ei ſoror Caroli V. 519. nuptias celebrat. 543. occumbit. 564

Ludonicus Elector Palat. Rheni naſc. 478. Proteſtantiſ. impetrat pacem. 583. mor. 604

Ludonicus El. Pal. Rh. naſc. 600 nuptias celebrat. 654. 718 ſuccedit patri. 696. mor. 719

Ludonicus Palat. Rh. Bipontinus mor. 588

Ludonicus Comes Naſſovia naſc. 598. Vincit Hiſpanos. 674. Vincitur ab Albano. 675. ab Hiſpanis. 690

Ludovicus maritus S. Elisabe-
sha mor. 382
Ludovicus Landgr. Hassia nasc.
598. nuptias celebrat. 663.
763. 822
Ludovicus Princeps Anhaltinus
nasc. 705
Ludovicus Dux Württemberg.
nuptias celebr. 730. mor. 776
Ludovicus Condaus Gallia Co-
nectabilem profligat. 673. ca-
pitur. 661. sclopess glande
trahitur. 677
Ludovicus Dux Mompenserijs.
693
Ludovicus Requesenius obsidet
Lugdunum. 690. mor. 696
Ludovicus Guisus Cardinalis
strangulatur. 746
Ludovicus Berquinus crematur.
575
Ludovicus Bologninus mor. 510
Ludovicus Fachsius nasc. 496
mor. 637
Ludovicus GoLadinus mor. 596
Ludovicus Grempius à Freuden-
stein nasc. 511
Ludovicus Lauaterus mor. 732
Ludovicus Pontanus de Roma
mor. 433
Ludovicus Vines ridicula nar-
rat de Pomp. Lato. 473. mor.
608
Les Gallica sauss. 492. Epide-
mica. 708
Lugdunum obsidetur. 690. Na-
garraum agnoscit Regē. 777
Non Soli propior minus habet

luminis. 649. monet inferiora
precipue. ib.
Lunaburgum exstructum. 374
fit ibi conventus. 735
Lusatia recipit Calendariū. 722
Luscinia Nouembri mense ca-
nunt. 488
Lustrum primum factum. 30. 800.
stremum. 166
Lutetia mater denotat matos.
685. obsidetur. 755. recipit
Nauarraum. 777. est ibi sedes
iro. 658
Lutherani Pontificis se canunt
gunt. 672
Lutherus nasc. 467. 481. mor.
467. Vide Martinus Luther.
Luxuria peregrina inuicta Ro-
man. 73
LYCAONIA arx occupatur.
604
Lydorum regni finis. 31
Lyra occupatur. 713
Lyranus corrigit Posidellas Biblio-
rum. 404
Lysander capit Athenas. 44. oc-
cumbit. 1. 45
Lysias vincitur. 78
Lysimachus Thracia proficiscitur.
55. Pyrrhum excutit. 59. occi-
ditur. ib.

M

MACARIUS interest Syno-
do Nirena. 217
Macedonia fit provincia. 82
Macedonum regnum incipit. 23
desinit. 76

Macrinus

Macrinus Imp. occiditur. 190

Masirich expugnatur. 703

Magdalena Saxonica mor. 590

Iuliacensis nubis. 705. Brun-

deburgica nubis. 822

Magdeburga privilegia accipit.

331. Ecclesia ibi constituta.

330. templum cathedrale.

378. proficiuntur. 624. 625

obsidione liberatur. 629

Magellanicū fretum aperit. 534

Magi Christum adorant. 140. Co-

loniam translati. 368

Magi multi exusti. 756

Magnentius arripit Imperium.

224. fit αὐτοκράτωρ. ib.

Magnus Dux Sleswic. & Holsat.

nasc. 720

Magnus Dux Brunswic. & Lu-

neb. nasc. 699

Mahadsan expugnatur. 625

Mahalaleel nasc. 1. mor. 2

Mahomet nasc. 303. fit Dux A-

rabum. 309. mor. 312

Mahumetes I. fratrem strangu-

lat. 421. mor. 425

Mahumetes II. nasc. 428. fratre

strangulat. 447. Athenas solo

aquat. ib. Chalcidē. 471. Con-

stantinopolin expugnat. 448

occupat Synopen & Trape-

zuntē. 464. Irbum. 465

Crosam & Scodram. 478. re-

gicitur ab obsid. Belgrad. 457

infeliciter praeliatur cū Vsun-

casane. 460. Regem Bosnia cu-

se exurit. 468. vincit Vsunca-

sanem. 474. mor. 479

Mahumetes III. nasc. 673. cir-

cumciditur. 714. regnum au-

spicatur a cede fratrum. 796

occupat Agrum. 802. vincit

Christianos. 803

Mahumetes Hodabendes Rex

Persarum. 696. bellum parat

contra Turcas. 697. amittit

duas urbes. 701. ambit ami-

cissam Hispania Regis. 728.

mor. 737

Mahumetes Cherei strangula-

tur. 718

Mahumetes Beglerbegus prestig-

gatur. 778. 789

Mahumetes Bassa succedit Ibra-

himi. 807. simulat pacē. 810

obsidet Varadinum. 820

Masoranus Imp. bello perit Gen-

sericum. 275. occiditur. 276

Malaca expugnatur. 513

Malachias propheta. 38

Malchus necat Antipatrum. 118

occiditur. 119

Mamaluci vincuntur. 520. corū

regnum finitur. 523

Mamertus insit. Litanias. 276

Mammaa discit relig. Christia-

nā. 191. cū filio occiditur. 193

Manabem Rex Israel. 23

Manasse Rex Iuda. 25

Manlius in gratiam Pompeij

fert legem. 99

Manlius Poeta floret. 127

Manly cum Gallo monomachia.

50. filium occidit. 52. recusat

Consulatum. 69. infeliciter

pugnat cum Cimbris. 89

Manna cessat. 10

Maphaus Veginus flores. 428

*Marbechus Venetorum capiat ad
internecionem cadit.* 476

*Marcellus Ioni opima spolia re-
fert.* 66. Vincit ad Nolam. 68
capit Syracusas. 69. in praelio
occumbit. 70

Marcellus condit Cordubam. 80

Marcellus, de quo Virg. mor. 127

Marcellus I. L. PP. mor. 642

*Marchia Brandenburg. constitu-
ta.* 328. deuoluitur ad Impe-
rium. 402. traditur Ludoui-
co Rom. 406. mutat religio-
nem. 600. Misnensis constituitur.
2. 329

Mar. hionatus Austria constituitur. 329

Marcianus fit Imp. 267. eius di-
ctum. ib. mor. 275

*M. Valerij & Galli monoma-
chia.* 51

*M. Curius rapinas coquens au-
rum spernit.* 58

*M. Manlius de saxo Tarpeio pra-
ecipitatur.* 47

*M. Attilius Regulus redit Car-
thaginem.* 63

*Marcus Euangelista docet in AE-
gypto.* 157

Marcus Musurus fit Cardinalis.
523. mor. 525

*Marcus Antonius Muretus nas-
citur.* 567. mor. 732

Mardocampadus Rex Assyria.
25

Mardonius interficitur. 37

*Margaretha filia Maximil. I.
Imp. mor.* 581

Margaretha Austriaca nubis.
822. mor. 738

Margaretha Valesia mor. 625
nubit. 685

Margaretha Anhaltina nubis.
776

Maria nasc. 129. desponsatur.
132. concipit & parit Chri-
stum. 133. 135. eius Canticum.
133. sistit filium in templo.
140. mor. 157

*Maria Regina Anglia Veterem
relig. reducit.* 635. nubis. 637
mor. 650

Maria Austriaca nubis. 795.

Aurica. 795. *Bauarica.* 683

Brandenburgica. 598. *Brun-*

swicensis. 715. *Burgundica.*

477. & mor. 480. *Iuliacensis.*

688. *Lusitanica.* 657. *Mans-*

feldica. 763. *Pomeranica.*

691. *Saxonica.* 595. *Scotica.*

647. 664. *incarceratur.* 738

decollatur. 739

*Marienburgum Vrbs Prussia con-
dita.* 393

Marianorum Ordo. 373

Marianus Scotus nasc. 338. fit

Monachus. 341. mor. 349

Marianus Socinus mor. 644

Marius capit Ingurtham. 89.

triumphat. ib. *Aquilam dicit*

Rom. legionib. ib. Vincit Ten-

tones. 89. 90. *interfuit deos.*

91. *bello pet. t Syllam.* 93. *oc-*

cupat Romam. 94. mor. ib.

Maronista

Maronita subiungatur. 728
Marpurgense Colloquium. 574
Marquardus Freherus nasc. 667
Marsilius Ficinus floret. 482. de-
 fendit Saxonarolam. 497
Marsilius Patavinus scribit cō-
tra PP. 402
Marsilius de Ingenheim primus
Rector Heidelbergensis. 412
Martialis floret. 168
Martii templum Roma dedica-
tur. 46
Martini arx occupatur. 782
Martinus militiam deserit. 225
fit Episc. Turonens. 236. exci-
 piuntur coniugio ab Imp. 240
mor. 245
Martinus V. PP. 422. *mor.* 428
Martinus Borrham mor. 665
Martinus Bucerus nasc. 487. de-
 serit Monachatum. 539. edit
Arbogastum. 570. quadā re-
 tractat de C.D. 593. colloqui-
 tur cum Maluenda. 612. in
Angliam proficiscitur. 623.
mor. 630. effoditur & crema-
 tur. 640. honoris seo restitu-
 tur. 654
Martinus Chemnitius mor. 739
Martinus Cromerus mor. 754
Martinus Crusius nasc. 567
Martinus Dorpius mor. 563
Martinus Forbisserus ingentem
auri copiam refert ex nouis
Insulis. 698. occumbit. 783
Martinus Gerstman Episc. Vra-
tisl. mor. 731
Martinus Helwigius nasc. 522
mor. 692

Martinus Henricus mor. 724
Martinus Kinnerus mor. 814.
eius gloriatio. ib.
Martinus Lutherus nasc. 467.
 481. Erfurium se confert 502
 fulmine terretur & fit Mo-
 nachus. 506. primam Missam
 cantat. 508. Venit Virebergā.
 510. est Roma. 512. fit Do-
 ctor. 514. disputat de L. Ar-
 bitrio. 521. contra Indulgen-
 tias. 523. Augusta dicit cau-
 sam. 526. pronocat ad Papam
 & Concilium. ib. 535. dispu-
 tat cum Ecclo. 530. excommu-
 nicatur. 535. 538. edit ali-
 quot scripta. 535. Nouum Te-
 stamentum. 546. Pentateu-
 chum. 549. Psalterium. 556.
 Germanicas cantiones. 562.
 Confess. maiorem de C.D. 569
 Catechesin & Gramq. 574. Ger-
 manica Biblia. 589. 591. li-
 brum de Concilijs & Ecclesia.
 600. primam partem in Ge-
 nesin & breuem Confess. de C.
 D. 609. respondet Louansen-
 sib. & Colonienfib. 535. Hen-
 rico Regi Anglia. 545. Wor-
 matia de sua causa. 537. in
 custodiam traditur. ibid. ex
 Pithmo redit. 545. confugit
 cum fanaticis. ib. cū Erasmo.
 554. 589. cum Carolostadio
 paciscitur. 554. nondum im-
 probat sanctorū innocens. 546
 Canisio ornat duos Martyres.
 550. deponit cancellum. 554.
 Lib. 5 deplorat

deplorat Nesenū in Albi sub-
mersum. 559. scribit contra
articulos Rusticorū. 561. con-
tra caelestes Prophetas. ib. con-
tra Ananimos. 579. de abro-
ganda Missa. 562. Vitimum
suum librum. 610. ordinatio-
nem instaurat. 561. ducit Ve-
norē. 562. defendit Tōpōtōp.
568. concordia constituit cum
Heluerijs. 574. cum Bucero.
593. est in Pashmo. 577. inci-
pit enarrare Genesin. 591. ab-
soluit. 610. expostulat cum
Moguntino. 592. eius cōsiliū
de puella obfessa. 594. mor.
614. iudicium de ipso. ib. duo
eius morient consecuta. ib. im-
petrat Myconio prorogatio-
nem Visa. 615

Martinus Mirus mor. 777

Martinus Mylius Rector Scho-
lae Gori. 666. 784

Martinus Poinchius primus Re-
ctor Viteberg. 503. mor. 517

Martinus Schenck astu occupat
Bontiam 742. in flumine peris.
792. restituitur suo honor.
762

Martinus Schillingus mor. 798

Martinus Thaburnus nasc. 558
suecedit Trozendorfo. 644
mor. 705

Masinsia mor. 81

Masilia occupatur. 799

Matthias pater Macabaorum.
77. mor. 78

Matthianus Marianasc. 91

Mathematici aliquot Vno anno
merini. 694

Mathusalem nasc. 2. mor. ib.

Matriciensib. legatis fessinē re-
sponder. 463

Matrimoniu felix quomodo. 462

Matthaeus Euangelium scribit
primus. 155

Matthaeus Aurogallus moritur.
608

Matthaeus Dresserus nasc. 595

Matthaeus Hostius nasc. 511. mo-
ritur. 744

Matthaeus Wesenbecius nasci-
tur. 582. mor. 739

Matthias Hunnicus filius incaro-
ceratur. 459. ē carcere ad re-
gnū. 461. coronatur. 468. oc-
cupat Viennam. 482. obsidet

Glegoniam. 485. mor. 487

Matthias Archidux Austria nas-
citur. 646. fit gubernator Bel-
gici. 697. resignat. 710. occu-
pat Nonogradum. 777. Stri-
gonium obsidet. 778. capto
791. Budam obsidet. 819.

Matthias Episc. Brandeb. admi-
nistrat C.D. in Ciriaque. 601

Matthias Bergius mor. 769

Matthias Citardus mor. 671

Matthias Colerus mor. 743

Matthias Flacius Illyricus nas-
citur. 537. licem monet Plus-
ippo. 621. Magdeburgi scri-
bit contra VVeberg. 624.
Suli peccatum esse substan-
tiam. 675. fratribus iussor-
det. 676. mor. 694

Matthias

Matthias Mechovius floret. 508

Matthias Zellius mor. 623

Maturus Martyr. 182

Mauri ex Granata eijciuntur.

489

Mauritani Vincuntur. 678. rebellant Turci. 752

Mauritania regnum Romanis tributarium. 112. Rex fit Christianus. 654

Mauritius Imp. 304. interficitur. 306

Mauritius Dux legionis Thebanæ Martyr. 204

Mauritius Elector Saxon. nascitur. 543. in Ungaria militat. 604. tumultuatur contra Electorem. ibid. eripit ei aliquot oppida. 615. donum accipit Electoratum Saxon. 617 621. bellum parat contra Imp. 630. occupat Augustam. ibid. occumbit. 634. prodigia ante eius mortem. ib.

Mauritius Comes Nassovia succedit patri. 723. occupat Bredam. 755. propugnaculis ad Mosam & Rhenum. 756. Zutphansiam; Daucensium, & multa alia. 760. Hulstium & Neomagum. 762. Steinungam & Couerdam. 766. Gertrudebergam. 771. Groningam. 781. Turnhesium. 808. Bergam. 809. plura alia. 810. profligat copias Ducis Parmensis. 761. Comitatus Varrasij. 808. Concer-

dam obsidione liberat. 778

Mauritius Hassia Landgr. nascitur. 688. nuptias celebrat. 775

Mauritius Hellingus moritur. 798

Maxentius Imp. simulat se Christianum. 209. occumbit. 211

Maximianus Hercules Imp. 203. legionem Thebanam decimat. 204. triumphat. ibid. abdicat se imperio. 206. strangulatur. 207. 210

Maximilianus I. Imperat. nascitur. 463. mirabile & ridiculum quid de eius pueritia. 464. 466. nuptias celebrat. 477. eligitur Rex Roman. 484. capitur. 485. fit Imperat. 493. instituit Camera indicium. 495. Urbes aliquot Italicas occupat. 511. Venetos cum spectatoribus cadit. 516. Mediolanum obsidet. 521. postrema comitia celebrat. 526. moritur. 533

Maximilianus II. Imperat. nascitur. 568. fit Rex Roman. & Bohem. 660. coronatur in Regem Ungaria. 662. prima comitia celebrat. 669. concedit & sum Confess. August. 675. facit pacem cum Selymo. 676. comitia Spira celebrat. 679. dum filius alocat. 680. moritur. 694

Maximilianus

Maximilianus Archidux Austriae nasc. 647. eligitur Rex Polonia. 740. obsides Cracoviam. 741. capitur. 744. agitur de eius liberatione. 749. dimittitur. 751. aliquot Artes in Ungaria occupat. 793. Hungarum expugnat. 801. cum Turcarum Imp. dimicat. 803. Papam occupat. 809. Iurinum frustra obsidet. 810. fit gubernator Transylvania. 816

Maximilianus Archidux Austriae nasc. 719

Maximilianus Dux Bavariae nuptias celebrat. 795

Maximinus Imp. Alexandrum cum matre occidit. 193. Vna cum filio iugulatur. 194

Maximinus Imp. 209. mor. 213

Maximus Imp. 194. occidit. 195

Maximus filius Imp. 239. Victor ingreditur Treviros. 240. occumbit. ib.

Maximus Aetium occidit. 272. imperium inuadit. 273. Eudoxiam vi comprimit. ib. interficitur. 274

Maximus Turonensis Episcopus floret. 260

Maximus Planudes floret. 409

MECHLINIA vi pulueris tormentary perit. 612. sededit. 725

Mecenas mor. 131

Mediolanum deletur. 271. capitur. 366. 368. 500. 520. obsidetur. 521

Megalenses Iudi inflicti. 71

Megaloburgenses Domini sunt Duces. 406. eorum origo. 367

Mehemetes Bassa Caramania capitur. 793. Bassa Isauriensis confoditur. 815

Meinardus conuertit Limones ad Christum. 372

Melchior à Redern nasc. 641. eius virtus in pugna Sisseckiana. 770. in defensione Vavardini. 820

Melchior à Rechberg nasc. 627

Melchior Angerus nasc. 619

Melchior Fendius mor. 665

Melchior Iunior nasc. 611. succedit Sturmio. 754

Melchior Kling mor. 684

Melita insula obsidetur. 666

Melodunum Nannarum pro Rege agnoscit. 777

Meminga exhibet Confess. 578

Memphis expugnatur. 522

Menander mor. 58

Menelaus emit summum sacerdotium. 46. occiditur. 79

Mensingus contra Lusbera. 562

Mephiojet nasc. 14

Meronaus Francorum Rex. 267

Mersburgensis Schola aperta. 607

Mesites Bassa ab obsidione Rhodi depellitur. 479

Mesopotamia occupatur. 591

Mesue Medicus floret. 358

Metellus Vincit Pseudophilippum. 81. Macedoniam facit prouinciam. 82. Cresces pre-

mit obsidione. 87. moritur.
ib. d.

Merensis Urbs occupatur. 632

Methodius baptizat Ducem Bo-
hemorum. 327

Metbone capitur. 51. 499

Methonia cyclus editus. 42

Mexico occupatur. 535

MICHAEL historia. II

Michael Archangelus mor. 287

Michael Palachia Regulus à
Turcis deficit. 785. Turci &
Tataros cedit. 804. 818. Im-
peratoris legatis praestat ho-
magium. 816. multas Urbes
vastat. 819

Michael Bentherus nasc. 548.
mor. 743

Michael Lopezius Legasse no-
uas reperit Insulas. 663

Michael Neander mor. 798

Michael Psellus flores. 341

Michael Seruetus crematur.
635

Michael Sidonius concionatur
de Missa. 618. mor. 660

Michael Stifelius mor. 674

Michael Teuberus mor. 739

Micheas claret. 23

Middelburgum capitur. 690

Mieslaus Polonorum Dux bapti-
zatur. 332. erigit duas Eccle-
sias. ib. mor. 335

Mieslaus Dominus Silesia. 369

Milites, qui Phocam elegerant,
consumpti. 308

Milo occidit Clodium. 107

Milvades prostrigat exercitum Da-
ry. 36

Mindarus Dux Spartani occu-
mbit. 44

Miriam & Maria Cantica con-
feruntur. 133

Misna condita. 329. Ecclesia ibi
constituta. 330. Schola. 607
occupata. 613. de celo sa-
cta. 617

Misnenses ab Hussitis Victi. 427

Misnia mutat religionem. 600

Misnicus tumultus. 604

Missa reformatur VViteberga.
549. abrogatur. 557. Argen-
torati & Basilea. 574. in An-
glia. 621. Vernacula lingua
celebratur. 561

Mithridates interficitur. 57

Mithridates omnes Romanos ne-
cat. 93 ex Ponto profugit. 98.
vincitur. 99. Veneno hausto
mor. 100

Mitylena expugnata. 95. 465

MODESTINVS Pistoris nasc.
521. mor. 668

Marsia occupatur. 810

Moguntinorum decretum de Ma-
ria. 502

Moldavia deficit à Turcis. 786.
occupatur. 792

Mompelgartense colloquium. 733

Monachus exposculat cum Dno.
307. Veneno necat Imp. in ba-
ptista sacra. 400. Paulum men-
dacij arguere extinguitur. 563

Monachi deserunt monasteria.
546. duo cremantur. 550

Monachum conditur. 371

Monarchia prima. 3. secunda.
32. tertia

32. tertia. 53. quarta. 125
 Monarcha quinque complens 100
 annos. 160. quatuor tantum
 annis 55 aliquot menses. 164
 Monasterium expugnatur. 591
 Mondragonius profligat Aurais
 copiam. 690
 Mongomerius lethaliter vulne-
 rat Regem Gallia. 652
 Moniales fiunt matresfamilias.
 552
 Monica mor. 240
 Monotheletarum error. 312.
 damnatur. 312
 Mons Letus, apud quem Cossu-
 latus est Iero. 74
 Monstherbergenium Principum
 origo. 466
 Montesquius traiecit globo Lu-
 douicum Borbonium. 677
 Moravia recipit Calendarium.
 721
 Moros occupatur. 587
 Masica historia Herodoto anti-
 quior. 38
 Mosci Vincuntur. 518. irrum-
 punt in Limoniam. 647. cum
 Suach pacem faciunt. 785
 eorum legatio Pragam venit.
 789
 Mosconia urbs exiit. 682
 Moser nasc. 8. occidit Aegypti-
 um. 9. Vocatur a D & O. ibid.
 prelegit Deuteronomium. 10.
 mor. 16. est typus Christi. 146
 comparat Romanos aquila.
 163
 Motulimus Rex nomi orbis. 535

MULASSES regno ejicitur.
 589. restituitur. 591
 Muleius Mahametus in aquis
 perit. 701
 Muleius Hametus regno Fesano
 positus. 702
 Muleius Xequus fit Christian-
 nus. 774.
 Mulhusium domatur. 742
 Mummius caput Corinthum. 82.
 triumphat. 83
 Muncellum occupatur. 672
 Muranum expugnatur. 624
 Musi Zelebis necat fratrem. 420
 strangulatur. 421
 Mustapha a patre strangulatur.
 635
 Mustapha Bassa occupat Nico-
 siam. 680. perfidiose agit cum
 Fimaugustanis. 682. 709.
 Vincitur. 701. mor. 709
 Mustapha Bassa Budensis stran-
 gulatur. 702

N

NABONASSARIS ara. 24
 Nabonidus est Balchasar.
 30
 Naboth interficitur. 20
 Nadab Rex Israel occiditur. 18
 Nausus dat fabulas. 65
 Nahas Rex Ammonitarum. 14
 Nahor nasc. 3. mor. 4
 Nahum Propheta flores. 25
 Nalenaico dux Casaccorum ca-
 pitur. 802
 Nansien urbs Lotharingia. 479
 Narbonense oppidum obsidetur. 261
 Narset

Narſes Totilam & Teiam vin-
cit. 302. ſeſtimo reſpondet So-
phia. 303

Narnus occupatur. 710. 755. pul-
uere ſulfureo deſormatur.
772

Narban Chytrius naſc. 607. mo-
ritur. 824

Nauis Navragonia. 497

Naumburgenſe cœnobium fun-
datur. 380. transfertur Sa-
lunum. 394

Nazareth recuperatur. 382

Neapolis capitur. 388. Hæ-
ſpanorum colonia. 582

Neapolitanum regnum occupa-
tur. 493

Nebucadnezar Rex Aſſyr. 27
Iudeam capit. ib. mor. 29

Nehemias inſtatur Ieruſalem.
41. redit Babylonem. 42

Neoburgenſis conuentus. 657

Neomagus deſicit ab Ordinib.
725. occupatur. 762

Neoportus occupatur. 717

Neratus Priſcus floret. 175

Nero Imp. naſc. 154. adoptatur a
Claudio. 158. nuptias celebr.
159. ſit Imp. 160. necat Bri-
tannicum. ib. matrem ſuam.
ib. conuſem ſuam. 161. 162
Senecam & Lucanum. ib. in-
cendit Romam. ib. perſequitur
Chriſtianos. ib. ſit & Vtoxiæ.
163

Nerva Imp. 168. adoptat Traia-
num. 169. mor. ib.

Nerna occupatur. 647

Nectarius Epiſc. Cōſtantinop. 254
eius dogma dānat. 260. 268

Neuela occupatur. 707

Neydhardus Epiſc. Bamberg. mo-
ritur. 823

Nicanor interficitur. 79

Nicaſius ſit Martyr. 271

Nicaſius I. C. eſt rarus, & tamen
ſit Doctōr. 486

Nicea conditur. 54. Synodus eſt
ibi. 216

Nicephorus Gregorius floret. 405

Nicodemus colloquitur cū Chri-
ſto. 148

Nicodemus Friſchlinus miſere
perit. 759

Nicolas caſtellū occupatur. 793

Nicolaus V. P. P. ſanctor ſtudio-
rum. 443. multos curas & ſer-
uitores. 444. mor. 456

Nicolaus Epiſc. Myra floret. 223

Nicolaus I. Salma Comes ſaxo
percuſſus mor. 581

Nicolaus I. I. aliquot caſtella in
Vngaria oppugnat. 624. mor.

Nicolaus I. I. I. mor. 708 (627

Nicolaus Comes Seruinus a Tur-
cis crucidatur. 670

Nicol. Comes V. demōſtra. 693

Nicol. Siculus de Tudeſchis Ar-
chiepiſc. proficitur ius. 426

Nicol. Cuſan. floret. 428. ſit Car-
dinalis. 444. prædicat religio-
nis mutationē. 525. mor. 469

Nicolaus Ridlaſus Epiſc. Lond-
nenſis ſit Martyr. 640

Nicolaus Miecacius Abb. & Siffe-
ckū ſtatuit cōtra Turc. 767

Nicolaus

Nicolaus Iassonecius capit Vachia Regulum. 715
Nicolaus Palsius occupat Tatem. 809
Nicolaus Iurizius innotatur Cunsium. 583
Nicolaus Durantius Brasiliam adit & obit. 640
Nicolaus Perenotus Granulianus mor. 627
Nicolaus Perotus carm Nicolao V. PP. 444. *flore.* 471
Nicolaus Radzenilus mor. 667
Nicolaus à Burgham nasc. 828
Nicolaus de Grentzenach mor. 487
Nicolaus à Nostitz mor. 758
Nicolaus à Rotenburg nasc. 613
Nicolaus Rhedigerus nasc. 641 *mor.* 749
Nicolaus Ambsdorffius nascitur. 481. *fit Episcop. Naumburg.* 605. *eius paradoxon.* 628
Nicolaus Berlinus decollatur. 788
Nicolaus Cisnerus nasc. 575 *moritur.* 720
Nicolaus Copernicus nasc. 474 *mor.* 608
Nicolaus Episcopus mor. 665
Nicolaus Eremita Helueticus flore. 482
Nicolaus Gerbelius mor. 657
Nicolaus Hemmingius nasc. 517
Nicolaus Leonicerus mor. 558
Nicolaus Lyrinus Babilonij scholij illustrat. 402

Nicolaus Rensnerus nasc. 611
Nicolaus Selneckerus nasc. 589 *mor.* 769
Nicolaus Storch homo fanaticus. 545
Nicolaus Tanrellus nasc. 619
Nicolaus Vigelinus nasc. 575
Nicomedes Bithynia Rex moritur. 97
Nicomedia civis edita Imp. discipit. 205
Nicopolis vastatur. 787. *exuria.* 819
Nicosia occupatur. 680
Nisierda occupatur. 704
Niglossor Rex Babylonis. 30
Nimrodi regnum. 3
Ninus Rex Assyriorum. 4
Nissa Urbis Episcopatus Vratiss. donatur. 375
Ninella occupatur. 700
NOHA nasc. 2. *arcam ingreditur.* 16. *mor.* 4
Nomina sunt fatalia. 278
Norisberga instauratur. 358. *subscribit Confess.* Aug. 577. *obfidetur.* 631.
Norisbergenses mittunt Vten. testuo Imp. aliquos plaustre vini. 417. *bellum gerunt cum Achille Germanico.* 445
Norisbergensis conventus. 544 *eius decretum.* 549. 554
Norma iudicij in Ecclesia. 645
Normania Unde dicta. 326. *Narran agnoscit Regem.* 777
Novella edita. 265. 300
Novesium occupatur. 725. 734
Noviodunum

Noniodunum occupatur. 761
Novus adum occupatur. 777
NYGNAS Acugnauus Diuum
expugnat. 597
Numa Rex Rom. 26. *mor. ib.*
Numantia excisa. 84
Numantius Vincit 30000. *Rom.*
 84
Numerianus Imp. occiditur. 201
Numidia fit prouincia. 114
Nupria in Cana. 147. *Pariscen-*
jes. 685

O

OBEDANNUS *Dauidi.* 11
Oboiriti subacti. 367
OCHOZIAS Rex Israel mori-
tur. 20
Ochozias Rex Iuda occiditur. 21
Octauia Claudij filia nubit. 159
Octavianus Comes Mansfeld.
globo sclopensi necatur. 761
Octavius Farnesius Dux Par-
mensis mor. 738
ODETTVS *Foixius Lottrechus*
mor. 572
Odaecor occupat Romam. 279
consulit S. Senerianum. 281
Rugios transfert in Italiam.
 283. *101 Vincitur. ib. obside-*
tur. 284. *se dedit G. Oberun-*
catur. 285
Odofredus Beneuentanus mori-
tur. 390
ODTMAVSVM *occupatur.* 810
OGYGES *Rex.* 6
OLDENSELA *occupatur.* 810
Olybrum mor. 277

Olympia Puluis Morata mor.
 642
Olympiades incipiunt. 23
Olympias interficitur. 56
ONIAS interficitur. 100
Onias emit summum sacerdoti-
um. 76. *cuius templum.* 79
OPARDYS Bassa fugatur. 803
Oppia Virgo Vestalis damnatur.
 37
ORATORES tres occisi. 94
Orchanes occupat Prusam. 404.
fit Imp. ib. mor. 407
Orchaunichotum exurit. 819
Orlinatio Ministrorum instau-
rata. 561
Oreses filium suum puerum fa-
cit Imp. 278. *irucidatur.* 279
Origenes nasc. 185. *Mammaeam*
docet relig. Christianam. 191
componit ΕΞΑΠΛΑ. 193. *fit*
Presbyter. ib. mor. 197
Orlandus de Lasso nasc. 537. *mor*
ritur. 776
ORMUZUM *Lusitania Regi sub-*
igitur. 510
Orosius Diocletianum confert cum
Pharaone. 214
Orthodoxorum persecutio. 282
OSIAS *Elit. Rex Israel.* 24
Osium interest Synodo Nicena.
 218
Osmanes Bassa occupat Temir-
capm. 702. *Somachiam.* 712
ad internecione caditur. 704
Vincitur a Persis. 715. 727.
subingat Tataros. 722. *occu-*
bit. 789
 M m m *Osnatru-*

Osnabrugense Collegium institutum. 320. Schol. 4. 323
Oswaldus Myconius nasc. 485
mor. 633

OTH O Imp. nascitur. 150. fit
AUG. X. 164

Otho M. Imp. multis occidit Ec-
clesias. 330. coronatus est de-
sertor. ab insulari Mona-
stio. 332. Roma coronatur.
ab. fr. d. Archiepisc. Magle-
bur. 353. mor. 16.

Otho I. nasc. 332. fit Imp. 334
mor. 16.

Otho III. Imp. 334. Ducem Po-
lone. facit Regem. 335. mors-
tur. 336

Otho III. coronatur. 373. deij-
citur ab Imperio. 379. Vinc-
tur. ab. desertus ab omnib. mo-
ritur. 381

Otho Henricus Elector Palat.
nasc. 503. amplectitur Con-
fess. Aug. 642. fit Elector. 643
mor. 653

Otho Henricus Comes Pal. Rh.
nasc. 643

Otho Dux Moravia occidit. 356

Otho cum celo mor. 399

Otho Dux Brunsv. nasc. 571. 686

Otho Henricus Dux Brunsv. &
Lun. nasc. 641

Otho Dux Lunenburg. nasc. 625

Otho Palatinus occidit Imp. 378
occiditur ab.

Otho Landgr. Hassia nasc. 783

Otho Truchseus novam Acade-
miam instituit. 664

Otho Episc. Frisingens. 349. mo-
ritur. 366

Otho Episc. Bamberg. conuertit
Pomeranos. 355. mor. 359

Otho Rud. Amiral. capitur. 666

Otho Brunsvicius defendit Huc-
tenum. 551. mor. 590

Othomarus nasc. 389. fit Rex
Turcarum. 397. mor. 404

Otho I. Index Episc. 111

Otho Rex Bohemie occidi-
tur. 392

OVIDIUS nasc. 119. mor. 144
est Poetarum Cicero. 570

P

PACORVS occupat Palesti-
nam. 121. interficitur. 123

Pada. gozum Statinense funda-
tur. 607

Palanka occupatur. 774

Palladius primus Scotor. Episc.
259

Palma enasitur in loco prali.
116

Palma civitas conditur. 771

Palotta occupatur. 772. 817

Pamphilius Martyr. 210

Panassus floret. 82

Panchota occupatur. 794

Pande. publicantur. 297

Panormum capitur. 63

Pannonij subigantur. 130. fa-
ciunt pacem cum Rom. 143

Pansa & Hirtius Coss. interfe-
ti. 118

Pantanus Alexandria Scholam
instituit. 185

Papa

Papæ excommunicat Papam. 366
 Papa occupatur. 782. 809
 Paphnutius inter cō Synodo Ni-
 cœna. 218
 Papas Episc. Hierapol. floret. 174
 Papias occiditur. 197
 Papyrus Curser Saminites ca-
 dit. 58. à Teutonib. fusus. 88
 Parafelina. 767
 Pardonæ proclamatur. 680
 Parmenio capis Potydaam. 50
 Parthi ex Syria eiciuntur. 107
 struunt in Syria. 121. in lu-
 dam attrahuntur. ib. occu-
 pit Hierosol. ib. vincuntur. 122
 Parthius regni init. 64. finis. 192
 Pascha sub Ezechia. 24. sub Io-
 sia. 26. primū in secundo tem-
 plo. 35
 Pascha Verum miraculo inue-
 stigatum. 252
 Pascha sine Alheluia. 573
 de Paschate controversia. 186
 Paschalis I. P. P. excommunicat
 Imp. 351. coronat Imp. 352.
 concedit ei ius conferendi E-
 piscopat. 353. rursum eisd
 eripit. ib.
 Paschasius Martyr. 261
 Passauiensis transactio. 631
 Patavium occupatur. 511
 Patibulus Lutheri. 577
 Paula mulier nobilis mor. 248
 Paulillus puer non potest deter-
 vers à fide. 261
 Paulinus inter cō Concilio Rom.
 238. est familiaris Sulpicio
 Seneca. 246

Paulinus Vlt. Cef. Veteris Roma.
 299
 Paulus videt Petrū. 154. scribit
 ad Thessalon. 158. ad Cornish.
 159. ad Rom. ib. Hierosolymis
 ligatur. ib. Romā mittitur, &
 nauis. igni patitur. 160. est
 in libera custodia. ib. libera-
 tur. ib. à Nerone occidit. 163
 Paulus I. P. P. 469. mor. 472
 Paulus III. nasc. 471. fit P. P. 590
 approbat Iesuit. 592. mor. 625
 Paul. III. fit P. P. 642. mor. 652
 Paulus primus Euenista. 198.
 mor. 229
 Paulus Episc. Burgis floret. 427
 Paulus AEmilius mor. 575
 Paulus de Castro mor. 431
 Paulus Diaconus ordinat lectio-
 nes fessorum. 323
 Paulus Eberius nasc. 513. est no-
 tarius in Colloquio Vormar.
 645. succedit Fomerano. 650
 mor. 679
 Paulus Febricius mor. 754
 Paulus Fagius nasc. 506. in An-
 gliam proficiscitur. 623. mor.
 628. effoditur & crematur.
 640. honori suo restituitur.
 Paulus Iovius mor. 633 (654
 Paulus Kinisius Temesvati-
 ensis vincit Turcas. 479
 Paulus Manusius nasc. 515
 Paulus Melissus Schedius nasci-
 tur 600
 Paulus Nyavi capitur. 802. libe-
 ratur. 803
 Paul. Speras nasc. 482. mor. 639
 M m m 2 Paulus

Paulus VVitychiu mor. 744
Pausanias perit fame. 38
Pausanias floret. 184
Pax nobilis Gracia. 40. inter A-
theniens. & Lacedaemon. 43
Antalcida. 46. inter Carthag.
& Rom. 64. cum Parthis. 128
Genferico & Vandalis. 261
inter Polonos & Cruciferos.
470. *Carolus Imp. & Regem*
Gall. 572. *Carolus & Pro-*
sestantes. 583. 631. 639. 651
Imp. & Turcas. 676. in Gal-
lia. 679. 710. inter Regē Da-
nia & Suecia. 680. Polonos
& Moscos. 713. Turcas &
Persas. 752. Polonos, Turcas
& Tataros. 760. Moscos &
Suecos. 785. inter Regem Gal-
lia & Hispania. 816. 817. in-
ter Pontificios & Reforma-
tos in Gallia. ib.

Paxa Rex Israel. 23. occiditur.

24

Pekaisa Rex Israel. 23
Peleg nasc. 3. mor. 4
Pelicanus nauis. 707
Pella hospitium Ecclesia. 163
Pelopidas Dux Thebanorum. 48
occumbit. 49
Pelsozum occupatur. 670
Perdiccas Rex Macedonum. 39
49. occūbit. 49. iugulatur. 55
Pere & Glaka mons. 678
Periaconcona duos fratres Gene-
no necat. 696
Pericles mor. 42
Perpenna vincit Aristonicum. 85

Persa Vincuntur. 37. 38. atre-
hant Turcas in Asiam. 325. ex-
pugnant Hierosolymam. 309
Vincunt Turcas. 727. eorum
Monarchia 32. Vincunt Sina-
nem Bassam. 706. Osmanem
Bassam. 715

Persecutio Christianorum prima.
162. secunda. 168. tertia. 170
quarta. 181. quinta. 188. sex-
ta. 194. septima. 196. octava.
198. nona. 200. decima. 205
Lucretiana. 646

Perses accusat fratrem. 73. est
Vlt. Rex Maced. 74. belligera-
tur cum Rom. 75. Vincunt. 76
mor. 77

Persius nasc. 153. mor. 162
Pertinax Bassa capis Gyulam.
670. fugit. 683

Pertinax ex Professore fit Imp.
186. occiditur. ib.

Peruana regiones inuenta. 317.
subacta. 565

Perusia incensa. 121

Pestis sanat Roma. 39. in Attica.
42. Polonia & Silesia. 401
727. Liuania. 760. Anglia.
771. Turcia, Vngaria & Au-
stria. 735. Gorbacy. 727. Vno
anno in plurib. locis. 812

Pestum occupatur. 602. oppu-
gnatur. 604

Pet. lius Cos. Vult capere Letum.
sed Letum ipsum caput. 74

Petrinia obsideitur. 771. occupa-
tur. 792. obsidione liberatur.
802

Petrus

Petrus sanat claudum. 153. *An-*
tiocchia habet cathedram. 154
liberatur ex carcere. 156. *Ro-*
mam venit. ib. celebrat decen-
nalia mortis Christi. ib. occi-
ditur. 163

Petrus Alexandria Episc. Mar-
tyr. 211

Petrus Albuffonius Turcas à
Rhodiobsid. depellit. 479

Petrus de Gusman Comes Fon-
tanus expugnat duas Urbes.
788. *cadit Gallos. ib. Camera-*
cum occupat. 792. *fit gubev-*
nator Belgici. 796

Petrus Moldavia princeps Vin-
ciur. 581

Petrus Abelardus floret. 368

Petrus de Aliaco fit Cardinalis.
420. *mor.* 426

Petrus Apianus mor. 634

Petrus Bembus nasc. 471. *mor.*
620

Petrus Blesensis floret. 368

Petrus Beutrichius mor. 749

Petrus Calaminus mor. 826

Petrus Canisius nasc. 558

Petrus Carrera casus. 690

Petrus Cholinus mor. 606

Petrus Comestor floret. 368

Petrus Crinitus floret. 496

Petrus Danesius professor græca
lingua. 578

Petrus Dresdensis sub Geraque
communicandum sentit. 420

Petrus Galatinus Minorita.
319

Petrus Gualterius Chabotius
nasc. 521

Petrus Lombardus fit Episcop.
Parisiens. 368. *mor.* 369

Petrus Lotichius secundus nasc.
571. *mor.* 657

Petrus Matucenda Collocutor.
612

Petrus Martyr Vermilius nasc.
302. *disputat de C. D.* 623
mor. 661

Petrus Momanius mor. 748

Petrus Mosellanus mor. 558

Petrus Franciscus Nicellius cu-
pitur. 761

Petrus Dionnius mor. 694

Petrus Palladius mor. 657

Petrus Paulus Parisius Consen-
tinus flores. 529

Petrus Perhaus mor. 814

Petrus Ramus nasc. 520. *cruci-*
datur. 687

Petrus Ronsardus nasc. 558. *mo-*
ritur. 733

Petrus Strozus globo trajectus.
647

Petrus Titus nasc. 605

Petrus Paulus Vergerius fit
Euangelicus. 622

Petrus Victorius nascitur. 498
mor. 738

Petrus Vincentius primus Re-
ctor Schola Gerl. 666. *mor.*
712

Petrus de Vineis floret. 383

Petrus Viretus mor. 660

Petrus VVesenbecius nasc. 614

Petrus Ximensus mor. 807

pfefferkorn candentib. forci-
pibus discerpitur. 512

Mem 3 PHALA-

PHALARIS Tyrannus. 29. 30
Pharamisdas primus Rex Fran-
corum. 252. 253. mor. 255
Pharao & Diocletianus conse-
crantur. 214
Phariscorum initium. 86. ene-
 huntur. 97
Pharnaces Ponti Rex Vincitur.
 112
Phasaelus Tetrarcha Indaa. 120
 φασαῖος. 121
Philibertus Marchio Badensis
occumbit. 678
Philippi Vill. occupatur. 700
Philippicus fit Imp. 314. gratifi-
 cantur Monacho. 315. excusa-
 tur. 16.
Philippi Urbs. 50
Philippina Insula inuenta. 664
Philippopolis occupatur. 408
Philippus Apostolus Martyr. 159
Philippus Presbyter flores. 263
Philippus Macedo nasc. 47. fit
 Rex. 49. simplex felicitatis ac-
 cipit nuntium. 50. Methonam
 expugnat. 51. Vincit Phoen-
 ces. 16. Atheniens. & Thaba-
 nos. 52. interficitur. 16.
Philippus Rex Maced. Vincitur.
 72. mor. 74
Philippus Rex Syria. 92
Philippus Tetrarcha Indaa. 142
 mor. 153
Philippus Arabs imp. occiditur.
 196
Philippus fit Imp. 375. P.P. ei ad-
 versatur. 376. bellum facit
 Thuringis. 377. occiditur. 378

Philippus Rex Hispania nasci-
tur. 478. mor. 508
Philippus Rex Hisp. nasc. 568. fit
 Rex. 606. Brunellias ingreditur.
 624. nuptias celebrat.
 637. 650. 680. Vincit Gallos.
 646. Antonium Lusitanum.
 714. novam constituit Acad.
 Duaci. 657. fit Rex Portu-
 gall. 708. 709. occupat insulas
 Azores. 717. amittit classem
 contra Anglos. 745. mor. 822
Philippus Infans Hispan. nasc.
 702. fit generalis princeps His-
 span. 712. nuptias absens cele-
 brat. 822. succedit patri. 16.
Philippus Rex Francia Vincit
Imp. 379. petit tolli Ordinem
 Templariorum. 400
Philippus Dux Burgund. insti-
tuit Ord. aurei Velleris. 421
Philippus Elector Pal. Rh. nasc.
 444. mor. 510
Philippus Comes Pal. defendit
Vicennam. 574. 623. mor. 623
Philippus Ludou. Com. Pal. Rh.
nasc. 618. nupt. celebr. 691
Philippus Emanuel Dux Sab-
audia nasc. 737
Philippus Landgr. Hassia nasc.
 506. constituit Acad. Marburg.
 565. subscribit Confess. Aug.
 577. restituit Ducem VVirt-
 berg. 589. profligat copias Fer-
 dinandi. 16. caput Henricū Brū-
 siac. 610. bellū denūciat Co-
 sari. 612. capitur. 617. dimittitur.
 630. mor. 674

Philippus

Philippus Comes Nassou. si-
gnator Reomagi. 762. capi-
tur. 792

Philipp. Ep. Ratisbon. mor. 823.

Philippus Landgr. Hass. filius
mor. 720

Philippus Dux Sax. Laoburg.
nasc. 703

Philippus Dux Holsatia mori-
tur. 757

Philippus Magnus Dux Brun-
sue. occumbit. 634

Philippus Sigismundus Dux
Brunsi. & Lun. nasc. 676

Philippus Dux Brunsi. mor. 806

Philippus Dux Pomeran. nasc.
519. nuptias celebrat. 595.
mor. 655

Philippus Ludovicus Comes Ha-
nonia nuptias celebrat. 803

Philippus Adolphus Badensis mo-
ritur. 748

Philippus Comes Hormanus de-
collatur. 675

Philippus Comes Ezmondanus
occumbit. 755

Philippus Comes ab Hokenloë sit
legatus. 723. nupt. celebr. 795

Philippus Beraldus floret. 497
mor. 513

Philippus Callimachus mor. 496

Philippus Cameracensis nasc. 598

Philippus Cornutus mor. 512

Philippus Decius mor. 593

Philippus Melanchthon nasc. 496
Heidelbergam venit. 511. Tu-
bingam. 513. Vitebergam. 527
fit Magister. 518. scripta edit.

527. defendit Lutherum. 538
scribit contra articulos ruffi-
corum. 561. de Sijiat. Eccle-
sia. 567. Confess. Aug. 576
Apologiam. 577. formulā con-
cordia. 593. cū Eucro colloquit-
tur. 602. pluris sit ab heptib.
quā a discipulis. 614. refu-
tat librum Interim. 621. est
vni ex Collocutorib. VVor-
mat. 645. mor. 656. de erudi-
tium Ferdinandi Imp. &
Erasmii. ib.

Philippus Theophrastus Parn-
telius mor. 604

Philippus Sydnemus mor. 738

Philistinus fulminib. profarnan-
tur. 13

Philo legatus Iudaeorum. 155.
autor libri Sapientie. ib.

Philipæmen necatur. 73

Philosophia secularis defodit
Theologiam. 368

Philoxenus in lapidicinas du-
citur. 46

Phlegon Chronograph. floret. 174

Phocas occidit Mauritium Imp.
306. trucidatur. 308

Phocenses Bæotys bellum infe-
runt. 45. diripiunt templum
Delphicum. 50. vincuntur. 51

Phocion necatur. 55

Phocylides floret. 30. 31

Phœnecia capitur. 51

Phormio Terentij act. 79

Pialis Bassa profligat classem
Hispanorum. 654. Chium occu-
pat. 461 (pat. 669)

MMM 4 Pientes

Picentes Vincuntur. 61
Pictori manus exaruit. 276
Pilatus in Iudaā mittitur. 145
Romā citatur. 153. *Κυ Τόχης.*
 155
Pindarus nasc. 34. *mor.* 42
Pipinus fit Rex Frācia. 318. *Ra-*
nennam donat S. Petro. 319
mor. 36.
Piræum Athenis extructum. 38
Pisistratida Athenis pulsi. 35
Pisistratus pellitur Athenis. 30
redit. ib. regnat. 31
Πιστοχόχης. 144
Pius II. PP. 463. *Gregor. Hev-*
burg excommunicat. 464. *mo-*
ritur. 468
Pius IIII. fit PP. 652. 654. *in*
cina coronat. multi homines
perierunt. 654. *mor.* 667
Pius V. PP. *mor.* 686
PLACENTIAE ad esum hu-
manarum carnum Vensum.
 301
Placentinus floret. 374
Plaga Aegypti. 9
Plassenburgum obsidetur. 635
Platina familiaris Bessarioni.
 474. *mor.* 480
Platonasc. 42. *mor.* 51
Plana exurit. 428
Plantus mor. 73
Plesconia obsidetur. 709
Plennint exurit. 819
Plindenburg occupatur. 792
Plinius nasc. 144. *scribit suum*
librum. 167. *mor.* ib.
Plinius secundus floret. 170.

querit Traianum de Chri-
stianis. 171
Plutarchus floret. 170
POGGIVS familiaris Bessario-
ni. 474
Pokuczia occupatur. 582
Poloni Vincunt Cruciferos. 420
faciunt cum ijs pacem. 470
duos Reges simul eligunt. 740
nihil certi de auxilijs contra
Turcas definiunt. 786. *Mol-*
daniam occupat. 792. *eorum*
mos sub lectione Euāgelij. 333
Polonia Christianismum suscipit.
 332
Polonia regnum multi ambiunt.
 739
Polonicatum Ecclesiarum con-
sensus. 733
Polonia occupatur. 662. 704
Polus Card. autor persecut. in
Anglia. 637. *mor.* 650
Polybius floret. 82
Polycarpus Romanus Genit. 180
fit Martyr. 181
Polycrates defendit Asianas Ec-
clesias. 186
Polycrates Samiorum Tyran-
nus floret. 33
Polydorus frater Iasonis. 48
Polydorus Virgil. edit l. brum de
prodigijs. 565
Pomerania ad Christum conuer-
sa. 355
Pompeius M. nasc. 89. *capit Af-*
culum. 93. *triumphat.* ib. 95
 98. 102. *appellatur Magnus.*
 93. *fit Cos.* 98. 106. *Vincit Tri-*
granum.

granem. 98. Mithridatem. 99
 Syriam. 102. conficit bellum
 piraticum. 98. ingreditur in
 sanctum sanctorum. 100. con-
 spirat cum Crasso & Casare.
 102. Roma profugit. 108. Vin-
 citur. 109. obtruncatur. 110
 Pompo. ad Lignicium casus. 386
 Pompeius Atticus nasci. 88. mo-
 ratur. 125
 Pomponius Laetus flores. 473
 Pontificum Rom. primatus. 307
 nomina mutant. 324
 Pontus de la Guardia occupat &
 gramque Narum. 710. nau-
 fragio perit. 727
 Popilius Antiochum circumscri-
 bit virga. 76
 Popilius interficit Ciceronē. 119
 Porfena Rex. 35
 Portensis Schola aperta. 607
 Portenta antepalaisi Mundense.
 115. ante mortē Ciceron. 118
 Portugallenses casu. 701
 Posiacum Colloquium. 658
 Posthumus Dictator Vincit La-
 tinos. 36
 Porhenus Martyr. 182
 Psidaa capta. 50
 PRÆDicatorum Ordo in-
 stitutus. 375
 Præneste Vincuntur. 47
 Prætor primus Roma creatur.
 49. duo creantur. 64
 Præfetes rebellant Sigismundo. 424
 Priamus Rex Troia. 11
 Præslau Henetorum Dux fit
 Christianus. 367

de Primatu controuersia. 309
 Rom. Episc. obtinet illum. 308
 Primuslaus Dux Sprotauiensis.
 394
 Priscianus claret. 296
 Priscillianus supplicio afficitur.
 247
 Priscus conspirat contra Phocam
 generum suum. 308
 Probus Martyr. 261
 Probus Imp. 200. occiditur. 201
 Procas Rex Latinorum. 23
 Proclus flores. 168
 Promontorium Viride occupa-
 tur. 734
 Propertius flores. 127
 Prosper Aquitanicus flores. 263
 Protasius Rex Arimanorum. 725
 Protestantes ubi sic dicti. 572
 conuentum agunt Smalcal-
 dia. ib. exhibent Confess. Aug.
 576. fada faciunt. 578. pa-
 cem impetrant. 583
 Prudentius nasci. 224. refutat
 Symmachum. 239. edis libras
 Cathemeritum. 348
 Prusa occupatur. 404
 Prussia ab Imperio auellitur.
 470
 PSALMODIA Mediolani insti-
 tuta. 257
 Pseudophilippus. 81
 PTOLEMAEVS Alexander
 Rex Aegypti mor. 92
 Ptolemaus Alorites interficitur.
 49
 Ptolemaus Auletes. 95. à Rom.
 opem petit. 103. mor. 107
 Ptole-

Prolemaus Cerinthus fit Rom. 59

Prolemaus Epiphanes. 71

Prolemaus Euergetes. 64. 83.
Sine Seleucum. 64. pellitur.
86

Prolemaus Lagi. 55. 56. Vincitur. 57. mor. 59

Prolemaus Lathyrus 30000. Iudaeorum interficit. 87. regno expellitur. 90. rursum regnat. 93

Prolemaus Philadelph. 59. cum Rom. facit pacem. 61. moritur. 64

Prolemaus Philometor. 74. regno spoliatur. 78. rapit Cleopatram. 82. mor. ib.

Prolemaus Philopator. 66. incipit bellum Syriacum. 67

Prolemaus Lucensis floret. 392

Prolemaus Mathematicus floret. 177

Prolemaus occupatur. 372. 373
394

P **V** **G** **N** **A** ad Abydum. 44. A-
Esiaca. 125. ad AEgates. 64.
ad AEgospotamos. 44. ad Al-
bam regalem. 773. Alexandri
M. successorum Scyma. 59. Al-
biensis. 46. Antissiodorensis.
324. ad Arbela. 53. ad Argy-
nus. 44. ad Arthemisium.
37. ad Asculum. 60. Bapinien-
sis. 379. ad Cannas. 62. Cata-
launica. 269. ad Cheroneam.
52. ad Clastidium. 66. ad Clu-
sium. 58. ad Cnidum. 45. ad
Coroneam. ib. Cressiaca. 405.

ad Cynoscephalas. 72. ad Cy-
licum. 44. Doerensis. 97. ad
Eurymedontem. 38. ad Fra-
ckenhusium. 559. ad Crani-
cum. 53. ad Marmanum. 728
ad Hieracleam. 60. ad Issum.
53. ad Ithonem. 25. ad Ke-
rellesch. 803. ad Lacum Re-
gillum. 36. Thrasimenum. 67
Vadimonis. 59. Leuctica. 48
ad Magnesium. 72. ad Man-
tineam. 49. Marathonia. 36.
ad Minusam. 115. ad Muti-
nam. 118. ad Mycalen. 37. ad
Naxum. 47. Pharsalica. 109.
ad Pidnam. 76. ad Plazam.
37. ad Ravennam. 514. inter
Reges Dan. & Suec. 666. Re-
gem Hipp. & Antonium Lusi-
tan. 714. ad Salaminem. 37.
Sisseckiana. 770. ad Strigo-
nium. 788. Sucionensis. 97. ad
Tanagram. 40. ad Thapsum.
112. ad Thermopylas. 37. 72.
ad Ticurum. 67. ad Trebiam.
ib. ad Venesium. 70. ad Za-
mam. 71

Pulcherria Virgo regnat. 250

Punicorum trium bellorum di-
stantie. 62

Pupienus Imp. 194. interficitur.
195

Pyrrhus regnat. 58. pugnat
cum Cos. Leimo. 60. placatur
oro militis. ib. ex Italia fugat-
ur. 61

Pythagoras floret. 37. moritur.
36

Q **V** **A** **D** **E**

Q

QVADI Vincuntur. 182
Quadratus exhibet li-
bros pro relig. Christiana. 173
 174

QVEDLINBURGENSIS Col-
 loquium. 717

QVINQVE ECCLESIAE
 Vrbsenrsi. 607

Quintana contra Lutherum. 562

Quintilianus docet Roma. 168

Quintilius Varus amittit legio-
nes. 143

Quintus Crispinus mor. 70

Q. Cincinnatus Dictator Fran-
si: nos vincit. 47

Quirinus Roma Cos. 130. censum
primum agit. 134. secundum.
142. mor. 144

Quirinus Episc. habens e collo
molam supernat. 210

Quito Hispanorum colonia. 582

R

RABANVS Maurus fit Ar-
 chiep. Mogunt. 325. mor 16.

Radagaisus Scythia in Italia
trucidatur. 249

Rademicus Canonicus Frisingen-
sis. 364

Raphael Volaterranus floret.
497. scribit Anthropologiam.

Raphael Massenus mor. 544. 508

Rascia occupatur a Turcis. 468
deficit ab ijs. 779

Rusij equites in bello Glogoniu-

Rationale divinatoru. 391. 485

Ratisbonensis Conventus. 602.
Colloquium. 612

Rauenna fit exarchatus. 303.
diripitur a Gallis. 514

Raymandus floret. 383

REBECCA nubis. 6

Reformatio in Saxonia & Mis-
ria. 766

Reges Turcici nominantur Imp.
451

Reges tres simul accumbunt. 701

Reges spectare debent rem, non
personam. 649. eorum errores

magnas adferunt rerum per-
turbationes. 16. eorum libera-

lit. et alios meliores, alios ne-
quiores reddit. 16

Regia potestas similis fulmini. 16.

Regibus quod quis propior, eo pau-
pior. 649

Regis Vicinitas multum valet.
ibid.

Regisfugium. 34

Regina Ausus ad Salomonem.
17

Reginaldus Polus mor. 650

Regis ubi vixerit. 326

Regis qui multos, a multis regi-
tur. 468

Regius mons Vrbs Prussia condi-
tur. 388

Regni Israeliti finis. 25

Regnum Alexandri M. 52. Ar-
guorum. 6. Atheniensium.

8. Cyri. 30. Davidis. 14. Hie-
rosolymorum. 351. Lagide-

rum. 55. Longobardoru. 303.

& finis. 320. Macedonum. 23

Nemredi.

Nimrodi. 3. Parthicum. 64.
 Samuelis. 13. Saulis. 14. Si-
 cyoniorum. 3. Tatarorum. 376
 Trojanum. 10. Turcarum. 397
 Regnasc. 3. mor. 5
 Reinerus Reineccus mor. 798
 Reinholdus imperat corpora
 trium Magorum. 368
 Religio Samaritana cepit. 25
 Religionis mutatio in Saxonia.
 467. 523. 570. in Misnia. 600
 in Palatinatu. 612. in Anglia.
 621. 651. in Marchia Br. 600
 Rembertus Dodonaus mor. 739
 Remigius Episc. Remensis. 277
 Clodouaum baptizat. 286.
 mor. 301
 Renatus Lesharingia Dux vin-
 cit Carolum Burgundum. 475
 Renatus Landonierus in Flori-
 dam nauigat. 664
 Reuchlinus agit primam Comæ-
 diam. 496
 Reurlinga subscribit Confess. Au-
 gusti. 577
 Rex Portugallia multas Urbes
 Turcis eripit. 471
 Rex inutilis quis sit. 469
 RHENOBERGA occupa-
 tur. 810
 Rhingraus occumbit. 678
 Rhommetus. 314
 Rhodium diluuium. 56
 Rhodus obsidetur. 479. occupa-
 tur. 546
 Rhatis subacti. 130
 RICHARDVS de S. Victore
 mor. 361

Richardus Comes Palat. mor.
 823
 Richardus Greinnile repperit
 Virginia. 728
 Richardus Binghamus reprimio
 seditiosos. 736
 Richardus à Schulenburg nasc.
 619
 Richardus Pacaus incarcera-
 tur. 579
 Ricimer occidit Anthemium Imp.
 277. mor. ab.
 Riga Urbs. 383. tumultuatur
 propter Calendarium. 724
 Ripacastrum. 482
 ROBERTVS Rex Gallia. 335
 mor. 338
 Robertus Dudlana fit guberna-
 tor Belg. 733. capie Druso-
 burgum. 735. mor. 748
 Robertus Essexia Comes profligat
 classis Hispanicam. 800
 Robert. Guil. D. Bull. copias ducit
 in Galliam. 740. mor. 747
 Robert. Barnus fit Martyr. 601
 Robertus Ferrorut fit Martyr.
 640
 Robertsus Stephanus mor. 654
 Roboam fit Rex Iuda. 18. mor. ab.
 Rochelana Hussita mor. 472
 Rolandinus de Romanis mor.
 394
 Roma conditur. 24. capitur. 46
 250. 273. 277. 369. 279. 300
 301. 567. triennium est sine
 armis. 94. conuertitur. 213
 Roma Reges electi. 35
 Roma condita millesimus annus
 celebratur.

celebratur. 196. & 2000.

388

Romana mulier ad conspectum
filij mor. 68

Romana sedes translata Aue-
nionem. 398. Romam rursum.
409

Romani rapiunt puellas Sabinas.
24. Vincunt Volscos. 39. Pyr-
rhum. 61. Piscentes. ib. Gallos
& Germanos. 66. Istros. ibid.
Asdrubalem. 70. Arabes. 314
Vincuntur. 46. 55. 63. 67. 68
84. 236. 369. capiunt Fide-
nas. 43. Veios. 46. Saguntum.
68. Asiam. 72. Athenis leges
afferunt. 40. Tribunos plebis
creant. 48. cōgrediuntur cum
Pyrrho. 60. cum Carthaginen-
sib. 63. amittunt 150. naves.
63. duos Coss. 70. 93. Stuntur
argenteo signato. 61. auro. 70.
faciunt pacem cum Carthag.
64. 71

Romana plebis secessio. 36. 40.
59. impetum facit in Coss. 38

Romani Imperij felicitas mori-
tur. 184. dignitas transfertur
ad Saxones. 328. deficit in Oc-
cid. 279

Romanorum Coss. creati defic-
runt. 301

Roman. PP. primatus. 307. no-
mina mutant. 324

Romulus nasc. 24. mor. 25

Rosenfis Bohemus. 148

Rostochium conditur. 370

Rosenburgij ministri Ecclesia se-

curipercuss. 560

Rotomagum obsidetur. 762

Rvandyv Tappet mor. 642

Rubus ardens non consumitur. 9

Rudolphus Dux Suevia eligitur
Imp. 347. amissa dextra mo-
ritur. ib.

Rudolphus Comes Habsburg. nasa-
citur. 380. fit Imp. 391. susci-
pit filium Rudolphum. 392
Otiocaro victa Austria potit-
ur. ib. mor. 394

Rudolphus I. Imp. nasc. 632. co-
ronatur Rex Vngaria. 685.
Bohemia. 693. Rex Rom. ibid.
succedit patri in Imperio. 695
celebrat prima comitia Au-
gusta. 713. Ratisbona. 779.
811. prorogat inducias cum
Amurath. 721. sardus facit
cum Transylvanis. &c. 786

Rudolphus Princeps Anhalt. Vin-
cit Venetos 516. nasc. 696

Rudolphus Agricola aries in-
flaurat. 456. Erasmi scriptum
præfert reliquis. 470. abjeluit
libros de Iuuent. 479. mori-
tur. 483

Rudolphus Goclenius nasc. 619

Rudolphus Gualterius nasc. 532
mor. 738

Rugia conuersa ad Christū. 370

Rulandus perit siti. 322

Rupella obsidetur. 688

Rupelmonda occupatur. 718

Ruperius Comes Pal. Rh. fit Imp.
416. mor. 419. 506

Ruperius Tuisiensis scribit li-
bros

libros de operib. 8. Triginta.

354

Rupertus de Lycio Franciscanus
flore. 473

Rupertus Eggenbergius ductor
exercitus in Casares. 770

Rustici mouent bellum. 557. pro-
figantur. 559

Rusticana Boetij Vidua ad mē-
dicatam redacta. 301

Rusticorum l. iga. 503

Rutaceum sortum Ducum Sa-
xonie dñat. 371

Ruth venit in Bethlehem. 11

Rutheni fidem Christianam sus-
cipiunt. 328. Vincuntur. 379

S

SABBATARIUS annus. 11

Sabina Brandenburg. nabit.
618. & mor. 693. Egmunda-
na. 795. V. V. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Sacerdotib. celibat. inungi-
tur. 345

Sadducaorum initium. 86

Sadit Chamus patruū regno pel-
lit. 722. ambit regnum Po-
lon. 16.

Saganum. 369. eò transfertur
canobium Naumburgense.

380. 394

Saguntina fames. 67

Saguntum occupatur. 68

Saladinus recuperat Vrbes Pa-
lastina. 372. est humanus er-
ga Christianos. 373. mor. 374

Salabna. 3. mor. 6

Salica lex. 253

Salmanassaris anni incipiunt. 24

Salomon nasc. 15. coronatur. 16

condit & dedicat templum.
16. domum regiam. 17. fit ido-
latra. 16. mor. 16.

Saluorum gens vincitur. 86

Salutus Iulianus flore. 177

Salustius nasc. 94. mor. 124

Saluzzi. vñ Marchionatus oc-
cupatur. 747

Samaritana religio cepit. 25

Samnites vincunt Romanos. 55.
faciunt cum ijs pacem. 57. ca-
duntur. 58

Samezum occupatur. 774

Samson opprimitur ruina do-
mus. 12

Samuel nasc. 13. eius regnum. 16.
mor. 14

Samuel Gryneus nasc. 600

Sancius de Ausla profigat Gal-
los. 674. Auraci copias. 690

Sancta crux noua Insula reper-
ta. 499

Sardas Pagninus mor. 596

Sarnasarius mor. 581

Sapientes septem in Gracia flo-
rent. 29

Sapores Valeriano pro scabella
vitiur. 199

Sara nasc. 4. mor. 6

Saraceni vincuntur. 316. 349
occupant Hierosolymam. 336

Sardanapalus incendio perit. 22

Sar & Satcha occupatur. 795

Saturnalia instituta. 36

Saturnus

Saturnus Rex Assyriorum. 3

Saturnus tardissime circumducitur. 649

Saul regitur & perit. 14

Saxones irrumperunt in Rom. limites. 235. *in Angliam.* 265

belto petuntur à Carolo M. 320. *Christianismum suscipiunt.* 321. *eorum insignia.* ib.

371. in Franciam transferuntur. 322. *accipiunt dignitatem Rom. Imperij.* 328. *vincuntur.* 346. 347. *vincunt Imp.* 353

Saxonia domus Climacteres. 467

SCABIE 3 *Gallica grassatur.* 492

Scavola fit *Cos.* 92

Scala Iacobi. 7

Scanderberg *historia.* 434. *Vide Georgius Castrius.*

Scapula mouet bellum in Hispania. 115

Scavrus Aurelius Cos. *trucidatur.* 88

Sceptrum à *Iuda* *ablatum.* 123

Schembali occiditur. 702

Schiltach oppidum exustum. 586

Schneberg occupatur. 615

Schnellius decollatur. 671

Schola Altorfiana constituta. 693. *Argentinenfis.* 598. *Gorlicenfis.* 666. *Hailbrunnensis.* 713. *Mersburgensis.* 607. *Misnensis.* ib. *Neapolitana.* 701. *Portensis.* 607. *Sternensis.* ib.

Scholasticorum privilegium à Frederico Imp. datum. 366

Schöwenckfeldius. *Vide Cassar Schöwenckfeldius.*

Scipio Africanus in Hispaniae missus. 69. *notam Carthaginem expugnat.* ibid. *fronsam non attingit.* 70. *fit Cos.* 71. 72

capit Siphacem. 71. *Annibalem vincit.* ib. *triumphat.* ib.

Linternum concedit. & ibi mor. 73

Scipio Africanus Minor nascitur. 73. *fit Cos.* 81. 84. *Dolminum expugnat.* 80. *delet Carthaginem.* 81. *Numantiam.* 84. *triumphat.* 82. 85. *moritur.* 86

Scipio Asiaticus vincit Antonium. 72. *triumphat.* 73

Scipio Nasica mor. 88

Scipio in exilio *vini.* 95

Scipio *videtur à Casare* *fit* *2070.* *X89.* 112

Scipiones *duo ab Asdrubale ca-* *si.* 69

Scodra occupatur. 478

Scoti *seditioni* *casti.* 735

Scriptores *perit discernendi.* 649

Scylla *Latinos* *vincunt.* 378

SEBALDVS *in Nurnberg* *flor-* *et.* 344

Sebastianus Rex Portugallia *ca-* *sus.* 701

Sebastianus Brandt *flor.* 497

Sebastianus Castalis *moritur.* 663

Sebastianus Gersmannus *nasci-* *tur.* 605

Sebastianus

Sebastianus Hofmann nasc. 619
 Sebastianus Munsterus nascitur.
 486. mor. 633
 Sebastianus Schertlinus nasci-
 tur. 495. mor. 700
 Sebastianus Venerius mor. 700
 Sebastianus Vogelsperger capite
 truncatur. 622
 Secta in Iudaea orta. 86
 Secticenum occupatur. 631. 774
 Sectinum occupatur. 777
 Seditio Luteriana. 658
 Sedulius floret. 263
 Seelandia occupatur. 684
 Segestum occupatur. 777
 Seianus necat Drusum. 144. oc-
 ciditur. 150
 Selencidarum anni. 56
 Selencus fit Rex Syria. 56. inter-
 ficitur. 59
 Selencus Callinicus occidit no-
 uercam. 64. vincitur ab. mo-
 ritur. 66
 Selencus Ceraunus. 66
 Selencus Philopator. 73. mor. 74
 Sellum Rex Israel. 23
 Selymus regno & vita priuat
 patrem. 515. duos fratres una
 cum filiis necat. ib. vincit Re-
 gem Persarum. 518. Mada-
 lucos. 520. Syria. Aegyptum
 & Iudaea occupat. ibid. Ga-
 lam expugnat. ib. Alcaurum.
 522. Christianis sacerdotibus
 pecuniam largitur. 520. mor.
 537
 Selymus cum fratre de imperio
 praeliatur. 645. succedit patri.

671. facit pacem cum Mari-
 miliano. 676. infeliciter ag-
 greditur Tataros. 678. mori-
 tur. 691
 Sem nasc. 2. mor. 6
 Semei occiditur. 16
 Sempronius Gracchus occiditur.
 87
 Senderenid occupatur. 656
 Seneca fit praeceptor Nerani. 158
 necatur ab eo. 162
 Sennacherib obside Hierosoly-
 mam. 25. interficitur. ib.
 Septenarij insignes euentib. 123
 Septimius Geta Imp. occidit. 190
 Sepulchri Christi custodia com-
 mittitur Franciscanis. 404
 Serennius Granianus scribit pro
 Christianis. 174
 Serpens aneus erigitur. 10. con-
 fringitur. 25
 Sertorius interficitur. 97
 Sernestianum Gymnasium abso-
 lutum. 725
 Sernus edit libros de errorib.
 Antiv. nitaris. 582
 Serus nasc. 3. mor. 5
 Serus cedit Turcis. 468
 Serus vincuntur. 408
 Sernilius Glauca occiditur. 91
 Sernius Tullius Rex Rom. 29
 consensu agit. 30. occiditur. 33
 Sesostris à Regib. vehitur. 305
 Sestus occupatur. 408
 Seth nasc. 1. mor. 2
 Severinus Monachus Nericorum
 Apostolus. 273 praeclat Odo-
 cro Victoriam. 281
 Severus

Seuerus Imp. 186. prohibet fieri
Induos & Christianos. 188.
parens Christianus. 189. mori-
tur. ib. 276

Seuerus haereticus Episcopatu
pellitur. 289

Sextus Aquus Sextius condit. 86

Sextus Pompeij filius occiditur.
124

SIBYLLA Ioh. *Friderici Elect.*
Sax. coniux. 638

Siccitas magna. 601

Sichenum occupatur. 700

Sicilia in libertatem vindica-
tur. 52. occupatur. 300

Sicula Vespera. 393

Sicyoniorum regnum. 3

Sidon occupatur. 51. 394

Sigefridus Ribischaus nasc. 580.
mor. 724

Sigefridus Saccus nasc. 569. mor.
807

Sigismundus Imp. nasc. 409. fit
Rex *Vngariae.* 412. Vincitur
ad *Nicopolin.* 413. incarcera-
tus euadit. 418. fit *Imp.* 420
Vratislavia punit sedisiosos.
424. ser fugit *Ziscam.* 425
429. coronatur. 430. in precio
habet literatos. ib. mor. ib.

Sigismundus I. Rex Polonia nasc.
471. coronatur. 508. Vincit
Moscos. 518. Magistrum *Or-*
dnis creat *Ducem Prussiae.*
563. mor. 623

Sigismundus II. nasc. 536. nu-
ptias celebrat. 635. mor. 686

Sigismundus III. nasc. 671. fit

Rex Polonia. 740. coronatur.

741. nuptias celebrat. 765. in
Succiam proficiscitur. 727.

818. coronatur. 777

Sigismundus Bathoreus nasci-
tur. 685. à *Turcis* desistit ad
Rom. Imp. 781. 786. *Tergoui-*
stam occupat. 793. *Buckare-*
stum & arcem *Georgio.* 794
Sinanem Bassam sugat. ib. nu-
ptias celebrat. 795. *Temesua-*
rum frustra obsidet. 801. 811
accipit dignitatem auri *Sel-*
leru. 808. tradit regionem su-
am *Imperatori.* 816. 817. re-
dit eò. ib.

Sigismundus Archiepisc. *Mag-*
deburg. mor. 671

Sigismundus Marchio Brande-
burg. nasc. 767

Sigismundus Vieheuser mor. 743

Sigismundus à Burghaus. 828

Sigismundus Gelenius mor. 639
de eo iudicium *Erasm.* ib.

Silesia primus Episc. 333. accipit
primos principes. 369. Venit in
potestatem *Regis Ferdinandi.*
564. recipit *Calendarium Gre-*
gorianum. 721

Siluius Rex Latinorum. 13

Simonis seculum. 98. *Canti-*
cum. 140

Simeon secundus Episc. *Hierosol.*
161. cruce affigitur. 170

Simeon Theophilus Turnensis
nasc. 609

Simon Maccabaus arcem *Sion*
occupat. 83. foedus cum *Rom.*

Nm renouat.

renouat. ib. cum Antiocho. 84.
interficiunt. ib.

Simon Samatitanus conatur in
caelum volare. 163

Simon de Cassia floret. 404

Simon Gryneus nasc. 492. mori-
tur. 604

Simon Pauli mor. 765

Simon Pistoris mor. 661

Simon Sulcarus mar. 733

Simonides fieret. 33

Simanes Bassa Regni Tunetani
occupat. 693. Vesprium &
Palottam. 772. Tattam, ar-
cem & Martini & Iaurinum.
782. bina clade afficitur. 706
soluit obidionem Strigoni-
ensem. 779. Comaram obsidet.
782. à Transsylvanis profla-
gatur. 790. 794. mor. 808

Siphax capatur. 71

Siroes patrem necat, & pacem
cum Imp. facit. 311

Siruanum occupatur. 701

Sirui occupatur. 794

Sisecanum praelium. 492

Sissockum obsidetur. 767. libe-
ratur. 771. occupatur. 772

Sixtus V. PP. 731. Nauarraum
excommunicat. 727. mor. 756

Sixtus Rufinger Neapoli mon-
strat artem Typographicam.

434

SMALCALDICVS Conuentus.
572. 591. 597. articuli. 597

Smyla expugnatur. 787

SOBIESLAVS instaurat Gor-
licium. 357

Socola occupatur. 704

Socrates nasc. 39. mor. 45

Sol omnibus est aquus & com-
munis. 649. ceram liquefacit
& lutum indurcit. ib. eius de-
fectio magnorum motuum in-
dicium. ib.

Solis aspectus est tristis. 616

Solimosum occupatur. 631

Solon fert leges Atheniensib. 29
mor. 31

Solymanus I. Rex Turcarum.
418. occiditur. 419

Solymanus II. fil. Imp. 537. oc-
cupat Belgradum. 539. Rho-
dum. 546. Budam & Pestum.
602. Strigonium, Quinque ec-
clesias, Valponiam. 607. VVa-
num urbem Media. 622. Te-
mesuarum. 631. Sigetum. 639.
670. Vincit Ludovicum Reg.
Vngaria. 564. obsidet Vien-
nam. 574. Gussum terdecies
oppugnat. 583. non expectat
Caroli V. aduentum. ib. infert
bellum Regi Persico propter
religionem. 589. 622. eripit ei
aliquot provincias. 591. di-
spit Taurisiam. ib. strangulat
filios. 635. mor. 671

Solymanus Beglerbegus Ada-
num occupat. 599

Solymos occupatur. 794

Somachia occupatur. 718

Sophia exprobrat Narseti quod
sit Eunuchus. 303

Sophia Friderici II. Ducis Lign.
& Breg. coniunx mor. 598

Sophia

Sophia Brädeburgica nubit. 658
715. *Hedwigi Brunswicens.*
699. *Lignicensis.* 610. & mor.
613. *Luneburgica.* 705. *Me-*
gapolitana. 685. *VVirtenber-*
gica. 719

Sophocles nasc. 36 docet primam
fabulam. 39. mor. 44

Sophonias prophetat. 26

Sophronius flores. 243

Sosius triumphat. 124

SPANHEIMENSE monasteri-
um fundatur. 356

Spirense iudicium *Camera* con-
struitur. 495.

Spirensis conventus. 565. 571.
608

Spartus Melina interficitur. 42

STANISLAUS interficitur in
templo. 347

Stanislaus Comes à *Gorka* mo-
ritur. 768

Stanislaus Hosius Cardinalis
moritur. 705

Statius flores. 168

Steinwiga occupatur. 766

Stella nova. 685

Stendaliense Collegium funda-
tur. 373

Stephanus lapidatur. 153

Stephanus Rex *Vngaria* cum
Imp. facit pacem. 339. mor. ib.
eius dextra non est putrefa-
cta. ib.

Stephanus Rex *Bosnensis* eute
exiit. 468

Stephanus Bathoreus nasc. 587
fit *VVayvoda* *Trassylvania.*

681. coronatur Rex *Poloniae*
694. obsidet *Daniscum.* 697
Plesconiam. 709. occupat *Pe-*
loria. 704. adimit *Mosconis*
aliquot Urbes. 707. moritur.
737

Stephanus Bathoreus Vincit *Tur-*
cas. 479

Stephanus Moldavia princeps
Vincit *Turcas.* 474. subdit se
Regi *Polon.* 482. *Bessarabiam*
amittit. 483

Stephanus Resvannus fit *Mol-*
davia princeps. 787. palo af-
figitur. 794

Stephanus Losonczius crucida-
tur. 631

Stephanus Dobo servat *Agri-*
am. 631

Stephanus Iosica obsidet *Temef-*
narum. 811. decollatur. 816

Stephanus Paletius *Hussi* socius.
420

Stephanus Szegedinus nasc. 507.
mor. 687

Stefichorus flores. 30

Stilico fit *Cos.* 246. facit pacem
cum *Alaricha.* 248. occiditur.
250

Strabus flores. 324

Strigonium amittitur. 607. ob-
sidetur. 778. 788. occupatur.
791

Stuardus *Scotus* occidit *Cenno-*
stabilem Gallia. 673

SV DOR *Anglicus* grassatur.
574

Suffridus Petri mor. 814

NBB 2 Suss

Sueci cum Moscu pacem faciunt.

785

Suecici legati naufragio pereunt.

727

Suetonius floret. 174

Surdus floret. 334

Sulpitius Severus. 246. tenet silentium & suus ad mortem. ib.

Saxa occupatur. 704

SYAGRIVS vincitur. 283

Sybilla Cleuenssis nubis. 568. *Anhaltina.* 711

Sylla contra Marium pugnat.

93. fit Cos. ib. occupat Athenas. 94. illum. ib. facit in cines

Rom. 95. Vult se vocari felicem. ib. abdicat se Dictatura

& mor. 96

Syluester Florentinus crematur.

497

Syluester Prietas contra Lutherum. 529

Symmachus petit restitui Ethnica sacra. 239. refutatur. ib.

Symmachus cum Boetio est Idea Viri boni & sapientis. 289. &

terque capite truncatur. 292

293

Synaxis sub Veraque specie concessa. 663

Syncretismus in Gracia factus.

37

Synderouia expugnatur. 433

Syngamma Suecicum. 561

Synodus Ariminensis. 226. *Basilienfis.* 430. *Chalcedonenfis.*

268. *Constantinopolitana.* 238

313. *Ephesina.* 259. 266. *Hie-*

rosolymit. 158. *Nicena.* 216.

Salingsstadiensis. 337. *Sard-*

ensis. 223. *Seleuciensis.* 226

Sirmiensis. 224. *Tyricensis.* 221

Synodorum Oecumenicarum interualla. 218

Synope occupatur. 464

Syracusa occupata. 69

Syri vincuntur. 20

Syria cedit Romanis. 92. *peregrinos Reges poscit.* 94. *vincuntur.*

102. *occupatur.* 520

Syria Reges incipiunt. 56

T

TABERNACVLVM in deserto erectum. 9

Tabula Alphonsina. 388

Tacitus Imp. mor. 200

Tamerlanes vincit Baiazeten.

414. *triplicib. seniorijs vititur.*

415. *nominat se iram DEI.*

ib. *mor.* 418

Tancredus in exilium pulsus. 375

Tangermunda habitaculum Ca-

rol III Imp. 409

Tarentum occupatur. 76

Tatrinus Priscus Rex Rom.

27. *occiditur.* 29

Tarquinius Superbus Rex Etr.

33. *Roma eicitur.* 35. *mori-*

tur. 36

Tatari vincunt Ruthenos. 379.

Henricum Prum ad Lignicum.

385. *Mosconi in exilium.* 681

irruunt in Ungariam. 781

in Moldauiam. 792. *vincunt*

et caduntur. 516. 751.

760.

760. 722. 786. 787. *repel-*
luntur à Polonis & pacem pe-
tere coguntur. 793. *baptizantur.* 629

Tatarorum regnum incipit. 376

Taita occupatur. 670. 782. 809
817

Taurisum diripitur. 591

TECHMAS Persarum Rex mor-
itur. 596

Techmas Rex Pers. bello peti-
tur à Solymanno. 589. 622.
amittit aliquot provincias.
591. *strangulat Baiazetem.*
646

Tehynia obsidetur. 787

Teius Rex ult. Goithorum occi-
ditur. 302

Temesvarum occupatur. 631.
frustra obsidetur. 801

Temircapis occupatur. 702

Templa tria fuisse Hierosolymis
quidam auctumant. 128

Templagentilium subuersa. 221

Templariorum Ordo confirma-
tur. 356. *tollitur.* 400.

Templū Salomonis conditur. 16.
32. 34. *diripitur.* 18. *desola-*
tur. 28. *renouatur.* 128. *dedi-*
catur. 130. *conflagrat.* 164

Templum Martis Roma dedi-
catur. 46. *Delphicum diripi-*
tur. 50. *Dirina conflagrat.* 16.
pactis. 166. *Iouis Cretensis in*
monte Garizim. 78. *energitur.*
86. *Iouis positorij.* 462.
Onia Heliopoli conditur. 79.
clauditur. 164

Ter dona solo aequatur. 353

Terentius fabulas agit. 77. 78.
79. *mor.* 79

Tergoustra expugnatur. 793

Terramotus in Peloponneso. 48.

sub praelio Rom. cum Picenti-
buz. 61. *sub pugna ad Thra-*
stium lacum. 68. *in Asia*
prosternt 12. *urbes.* 144. *ur-*
sum tres. 162. *Antiochiani*
concutit. 172. 275. 294. 295
304. *Epidaurum.* 234. *Vien-*
nam. 276. 756. *Italiam.* 395
Ferrariam. 680. *Angliam,*
Flandriam & Hollandiam.
706. *Silesiam, Morauiam &*
Bohemiā. 756. *Thuringiam,*
Saxoniam & Misniam. 821

Tertullianus describit discipli-
nam Christianorum. 187. *ex-*
empla recenset punitorum ho-
stium Christiani nominis. 188
scribit contra Martiorem. 16.

Teutones à Mario victi. 89

Teutonici Ordinis initium. 373
Idolatrias domat & cōhercit.
380. *dono accipit Berussiam.*
381. *desinit.* 658

THALES Milesius nasc. 26.
prædicat Ecclesiam. 29. *mor.* 31

Thalmud Iudaorum scribitur.
185

Thamar stupratur. 15

Thara nasc. 3. *mor.* 5

Theba deleta. 52. *instructa.* 56

Thebani submitunt se Lacedæ-
monijs. 47. *Vincunt eos.* 48. 49
Vincuntur. 52

Nam 3

Thecmitis

Theocritus intercedit pro Absalo-
ne. 15

Themistocles interpretatur ora-
culum. 37. Vincit classem Per-
sarum. ib. reparat muros A-
thenarum. 38. extruit Pira-
num. ib. eijctur in exilium. 38
mor. 39

Theocritus claret. 58

Theodericus Gothorum Rex ter
Vincit Odoacrum. 283. 284.
Ravenna cum obsidet. ib. pa-
cem cum eo facit fucatam.
285. Catholicos non affligit.
ib. erga Romanos benignum se
exhibet. 286. a se ipso degene-
rat. 291. minatur Orthodoxis
interitum. 292. Iohannem
PP. fame necat. ib. Symma-
chum & Boetium capite tran-
cat. ib. mor. ib. 293

Theodoretus fit Episcopus. 254

Theodericus Semmelbecerus
nasc. 627

Theodericus Snepsius mor. 739

Theodorus Martyr ab Angelo
recreatur. 231

Theodorus Lascaris Gracorum
Imp. 378

Theodorus fit Magnus Dux Mo-
scovia. 723. mor. 822

Theodorus Medicus Chiani ia-
bantiam reprimis. 303

Theodorus Baro Battenburgius
decollatur. 675

Theodorus a Beza nasc. 132.
colloquitur cum Card. Lotha-
ring. 658. cū Iacobo Andrea.

733

Theodorus Bibliander mor. 664

Theodorus Gaza exul Gracus.

415. 428. 474. mor. 478

Theodorus Zwingerus nascitur.

588. mor. 748

Theodorus de Bry mor. 826

Theodosius M. Imp. 237. facies

Orthodoxis. ibid. baptizatur.

238. sine sanguine Vincit Ma-

ximum Imp. 240. triumphat.

241. excommunicatur. ib. re-

capitur & ferbit legem. 242.

Vincit Eugenium atque A. bo-

gastum. 243. mor. 244. eius

dictum. 245

Theodosius Iunior nasc. 246. in-

fans in cunis appellatur Au-

gustus. 247. 250. 253. conuo-

cat Synodum Ephesinam. 259

edit Codicem. 260. Nouellas

constituit. 265. bellum mouet

Vandalis. 263. pacem cum eis

facit. 264. libenter subscribit.

267. abstinet a supplicijs. ibid.

agnoscit errorem. ib. mor. ib.

Theodosius Maurisij filius Imp.
305

Theodosius Adramittenus Imp.

fit Clericus. 315

Theodulphus propter hymnum

ex carcere liberatur. 324

Theognis nasc. 31

Theohadatus obruncat Amalfi-

uentam. 299. occiditur. 300

in Theologia quid a quo dicatur

attendendum. 469

Theophilus scribit librum ad An-

tolycam. 185

Theophilus

Theophilus Episcop. Alexandr.
floret. 239

Theophilus Portus Cretenfis. 514

Theophylactus floret. 338

Theuomenes interficitur. 45

Theies Acragantinerum Rex
moritur. 38

Theses seculum & Hercules. 11

Thessalonica occupatur. 429

Thola Index Israelit. 11

Thomas Episc. Cantuar. crucida-
tur. 370

Thomas Anabaptista fratrem
decollat. 565

Thomas Aquinas nasc. 381. mo-
ritur. 392

Thomas Caetanum mor. 590

Thomas Caudischiu circumna-
uigat orbem. 745

Thomas Cranmerus nasc. 498.
crematur. 643

Thomas Erasmus mor. 721

Thomas Erstedus ductor exercitus
Caesares. 770

Thomas Hubnerus nascitur. 588
moritur. 824

Thomas Linacer mor. 558

Thomas Morus fit Cancellarius
Anglia. 579. decollatur. 592

Thomas Muntzer homo fanati-
cus. 545. 556. scribit contra
Lutherum. 555. globos hom-
bardarum vult excipere ma-
nica. 559. uridet rusticos. 560
decollatur. ib.

Thoroua Grbs Prussia conditur.
384

Thrasylus eicit 30. Tyrannos

Athenis. 45. occiditur. 46

Tiberias occupatur. 372

Tiberius Siluius Rex Latino-
rum. 20

Tiberius Imp. nasc. 120. Vincit
Rhaetos, Dalmatas & Panno-
nios. 130 triumphat. 131. 143
consequitur nomen Imp. 131
in Germanos proficiscitur. 142
fit Imp. 143. excedit Roma.
145. necat Seiani conuincit.
152. mor. 154

Tiberius Anicetus Imp. 303.
mor. 304

Tiberius Alexander praes In-
dae. 158

Tibullus nasc. 119

Ticinum excinditur. 270

Tiena occupatur. 700

Tigranes Rex Syria. 95. Vinci-
tur a Pompeio. 98. 99

Tigranocerta capitur. 98

Tiguri Vincunt Cos. Rom. 88. cum
Geneuensib. consentiunt in re-
ligione. 624

Tilemannus Heshusius moritur.
749

Tilemannus Stella mor. 754

Tolo a Trot capis Electorem Sa-
xonia. 616

Timochares Alexandrinus flo-
ret. 58

Timoclea factum. 53

Timoleon Remp. Syracusis con-
stituit. 51. Vincit Carthag. 52

Timothei martyrium. 168

Timotheus Kirchherus mori-
tur. 744

Nnn

Tinga

Tinga expugnatur. 471
Tiphlisium occupatur. 701
Tisaphernes obtruncatur. 45
Titus Laertius Flavius primus Dictator. 36
Titus Vespasianus nasc. 155. *fit Imp.* 167. *mor.* ib.
Titzmannus Lipsia in templo Paulino confoditur. 399
TOBIAS abductus in Medos. 25
Tockaium occupatur. 666
Todt Sontag vnde. 332
Tolumnius Rex Vesentium occiditur. 42
Tomumbeius Sultanus AEgypti. 521. *strangulatur.* 522
Torneamentū confirmatur. 331
Totilas capis Romam. 300. *seruat Boërij coniugem illam.* ib. *Victus occiditur.* 302
Tpr & Varadya occupatur. 794
Tonoupinambaulty. 640
TRAIANVS Imp. nasc. 159. *fit Imp.* 169. *recusat Consulatu.* ib. *scribit ad Plinium de Christianis.* 172. *gladium porrigit prefecto pratorij.* 173. *mor.* ib.
Tractum occupatur. 568. 703
Trāssubstānsatio approbata. 380
Transylviani à Turcis deficiunt. 780. *cadunt Turcas.* 789. 790
798. 800. *multas occupant arces.* 794
Trapezuntum occupatur. 464
Trasimundus Rex Gethorū. 285
Trebellius Pollio floret. 204
Tribonianus I.C. 296
Tribuni plebis primū creati. 36

Tribuni militum Consulari potestate creati. 41
Tribus decē Israel abducta. 25
Triginta Tyranni Athenis dominantur. 45. *invadunt Rom.* *Imporium.* 199
Tripolis succenditur. 394. *occupatur.* 629
Trithemius floret. 497. *scribit libram de spiritib.* 510. *batcinatur de mutas. relig.* ib.
Triumphus omnium praestantiss. 76. *Mamercus AEmilij.* 43
Triumviratus. 119
Triumviri Capitales primi Romae creati. 59
Troia deletur. 12
Troiani regni initium. 10
Trotzendorff prope Gorlicium. 487. 644
Trugellum Hispanorum colonia. 582
Tryphon occiditur. 84
TSCHAKA occupatur. 817
TVLLIA in partu mor. 114
Tumbessa Hispanor. colonia. 582
Tullius Athenis audit Crastipam. 115. *fit Cos.* 125
Tullus Hostilius Rex Rom. 26. *fulmine ictus.* ib.
Tuncum occupatur. 589. 590. 690
Turca inchoant suum regnum. 397. *invadunt Thraciam.* 408. *attrahit in Asiam.* 325. *Vincunt Venetos.* 476. *Christianos.* 492. 803. *Maronitas & Drufos.* 728. *Rhodium obsident.*

dent. 479. occupant Hydruntem. ib. Coronam. 500. Filicium. 654. Tunetanum regnum. 690. VVhistum. 766 oppugnant Melitam. 666. Turropoliam depopulantur. 767 Carniolam. 722. Vincuntur. 474. 479. 682. 727. 736. 740 746. 770. 773. 778. 789. 804 818. simulant pacem. 810

Turci Reges incipiunt Vritulo Imperatoris. 451. eorum liberi, exceptis primogenitis, infelices sibi nascuntur. 447

Turnhutum occupatur. 808

Turpinus Rhemorum Pontifex accipit diadem. 321. Compostella consecrat basilicam S. Iacobi. 323

Turris Babel extruitur. 3

TYBERIS exundatio. 579. 821

Tycho Brahe nasci. 613

Typographia inuenta. 434

Tyrus occupatur. 53. 356. 394. Synodus est ibi. 221

V

VABACVRTIUS parat Petarrā. 815. Bassam Laurinensem confodit. ib. donatur in requitis aurati. ib.

Vacia expugnatur. 800

Vaccas Vincuntur. 65

Valachi Vincunt Turcas. 818

Valachia desicit à Turcis. 786. à Transsylvano recuperatur. 793

Valens Imp. fauet Adrianis. 232

omnes eos, quorum nomina incipiunt à Theod. nebat. 235. in casula rustica crematur. 236

Valentinianus Imp. fauet Orthodoxis. 232. pugno cadit adituum. 233. mor. 236

Valentinianus Iunior Imp. 236 237. strangulatur. 242

Valentinianus III. Augustus appellatur. 254. occidit Aetium. 273. Et ipse occiditur. ibid.

Valentinus Erythraeus primus Rector Altorfij. 693

Valentinus Friedlanat Trocedorsius nasci. 487. mor. 644. eius Vita describitur. ib.

Valentinus Gentilis decollatur. 670

Valentinus Thua mor. 694

Valerianus Imp. 197. erga Christianos invidia misus, postea crudelis. 198. apud Parthos in miserabili seruitute cōsensit. 199

Valerius Cos. occumbit. 39

Valerius Maximus flor. 153

Valerius Cordus nasci. 520. moritur. 610

Valla occupatur. 817

Vallis Ioachimica Vrbs condita. 521

Valpouia occupatur. 607

Vandali invadunt Gallias. 249. in Africam. 254. occupat Carthaginem. 262. Romam. 273 subiguntur. 367

N n n 5 Varadinum

Varadinum obsidetur, sed fortiter defenditur. 820
Varnensis clades. 439
Varrasius Comes occumbit. 808
Varronasc. 87

VBIQ VITA 717

VDALRICVS Han formas librarum Romam deferit. 434

VEII decennium obses à Romanis. 45. 46

Velisæ occupatur. 707

Velleij Paternuli observas, de anno nati Christi. 136

Venerabilis Beda nasc. 313. moritur. 317

Venericus Episc. Vercellensis flor. 344

Venetiarum initium. 271

Venetorum copia ad internecionem causa. 476

Veneti bello petuntur à tribus confederatis. 509. Vincuntur. 511. 516. conduunt novam urbem. 771

Venlona occupatur. 734

Venti pro Theodosio pugnant. 243

Ventidius Bassus Vincis Syros. 122

Verona occupatur. 511

Verres quaestor in Sicilia. 94. occiditur. 120

Vespasianus nasc. 143. invadit Indiam. 162. fit Imp. 164. triumphat cum filio. 166. moritur. 167

Vespasianus Junior. Vide Titum Vespasianum.

Vespera Sicula. 393

Vesprinium occupatur. 670. 772
817

Veste ignis Roma extinguitur. 71

Vesunius mons vicinas regiones & urbes exurit. 167

Via Appia facta. 56

Victor Episc. Rom. Episcopos Asiae cultu excommunicare. 186

Victoria navis. 534

Victoria Christianorum in superiori Ungaria. 773. in inferiori. 817. in Bulgaria. 818

Victorinus Rhetor floret. 226

Victorinus. Schönfeld nascitur. 564

Victorinus Strigelius nasc. 557
mor. 679

Vielicolma occupatur. 707

Vienna obsidetur. 574. 581. occupatur. 482. 756. turris ibi ad S. Stephanum extrahitur. 405. Imp. & Reges ibi conveniunt. 519

Viga diripitur. 751

Vigellius Saturninus Christianor. hostis fit cæcus. 188

Vigilius Martyr flores. 287

Viglius Zuchemus nasc. 509.
mor. 700

Vilagozuar occupatur. 794

Villerius Rotomag. prefectus occumbit. 788

Viluorda occupatur. 721

Vina generosiss. nata. 301. quantum sumendum. 468

Vincetia occupatur. 511

Vincetium

Vincentius Lyrinensis scribit pro
 fides antiquitate. 260
Vincetius Cadlubus mor. 381
Verdunarius casus. 66
Virgilius nascitur. 98. pro paucis
 versib. accipit ingentem pecu-
 niam. 127. mor. 129
Virginia inuenta. 728. describi-
 tur. ib. 729. 730
Virginus filiam occidit. 40
Vistatio in Saxonia. 567. in
 Marchia. 601
Vit unum occupatur. 817
Vitellius Imp. nasc. 144. accusat
 Pilatū. 153. sacerdotib. red-
 dit sacras vestes, & Caspam
 remouet. ib. occiditur. 164
Vitia in magnas aulas fluūt. 469
Vitiges Rex Gothorū caditur. 300
Vitus Amerbachius mor. 647
Vitus Ortel VVinsbemi nasc.
 503. mor. 682
Vitus Theodorus mor. 625
Viz Zagradum occupatur. 793
VLADISLAVS Bohemus
 ex Duce fit Rex. 369
Vladislaus Lotharius regno exui-
 tur. 397
Vladislaus Rex Vngaria cadit
 Turcas. 438. occumbit. 440
Vladislaus Praga coronatur.
 472. mor. 522
Vladislaus Polonia Regis filius
 nasc. 795
Vlpius occiditur. 192
Vlricus fit Episc. Augustinus.
 329. mor. 334
Vlricus Comes Cilie gubernator

Austria. 447. ex aula regia
 ēicitur. 452. obtruncatur. 458
Vlricus Dux VVircberg. nasc.
 485. dissonis sua restituit. 589
Vlricus Dux Megapolit. nasc.
 568. nuptias celebrat. 747
Vlricus Dux Holsatia nasc. 702
Vlricus Huttenus nasc. 485. scri-
 bit contra Erasmum. 551. de-
 fenditur ab Othone Brunfel-
 sis. ib. mor. 553
Vlricus Morisius nasc. 533. mo-
 ritur. 692
Vlricus Henricus Episcopus con-
 stituitur. 314
Volma infligit Solymannū con-
 tra Techmasen. 589
Vluzalius Bassa fugit. 683
Vlyssipona occupatur. 361
VNGARI inuadūt Pannoniam.
 326. Longobardiam vastant.
 327. cruento praelio cadun-
 tur. 329. 332
VOLSCI vincuntur. 47
Volscum nomen propē deletū. 39
Volusianus Imp. occiditur. 197
VRACRADVM exurit. 819
Vratislavia Sol &rbium in Sile-
 sia. 340. Boleslaum habet
 principem primum. 369. eri-
 gitur ibi Collegium S. Crucis.
 394. seditiosi ibi de fenestris
 curia precipitantes Senatores.
 424. Georgius Rex Bohemia
 colloquitur ibi cum quodam
 morione. 453. turris Elisabe-
 thana fastigium corruit. 573
 pestis ibi sauit. 727

Urbanus

Vrbani VII. PP. mor. 757
Vrbani Episc. Gurzensis Syna-
xin sub terra; publicat. 663
Vrbani Rhegius mor. 604
Vrbes 13. Vna nocte terramotu
concidunt. 144. Et tres. 162
Vrsula Laoburgensis nubis. 679
Lucelfteina. 730.
VEBEGVS *Chamius Tataricus*
amittit exercitum. 762
Vskochi occupant Clissam. 799
Vsuiata occupatur. 707
Vjuncasanes Vincit Mahometen
II. 460. Vincitur. 474. mori-
tur. 477
Vsines Vsbequs profligat Turcas.
484
Vulcasius Gallicanus floret. 204
VZIAS Rex Iuda nasc. 22. mo-
ritur. 23

VV

VVALDENSES *Christia-*
ni miserè caduntur.
610
VValtherus Raleigh inuētor Vir-
gilia. 728
VVanum expugnatur. 622
VVarsoz occupatur. 794
VVarsoniēsia comitia. 739. 760
VVENCESLAUS *Imp. nasci-*
tur. 408. coronatur Rex Rom.
409. fit Imp. 410. irridetur à
Petrarcha. ib. imperio deici-
tur. 416. à Noribergensib. pro
obedientia postulat aliquos
plaustra Vini. ibid. moritur.
423

VVenceslaus Boëmorum Dux
Martyr. 331
VVenceslaus Rex Bohemia fit
Rex Polonia. 397
VVenceslaus Archidux Austria
nasc. 659. mor. 700
VVenceslaus Adamus Dux Te-
schinerfis mor. 703
VVenceslaus à Czedlitz nasci-
tur. 828
VVenceslaus Linck mor. 620
VVenda & VVolmaria occupan-
tur. 698
VVercezlauus Pomeranorum
Dux ad Christum conuersi-
tur. 355
VVerna occupatur. 717
VVernera Role & Vinck autor
fasciculi temporum. 486
VVeynherus Comes occiditur.
338
VVernheim I.C. floret. 357
VVIRANIA oppugnatur. 666
VVicelius VVandalorum Apo-
stolus mor. 363
VVichmannus Archiep. Magd.
fundat Cinnam. 371
VVihizium occupatur. 766
VVilhelmus fit Imp. 388. occidi-
tur. ib.
VVilhelmus & Fridericus Du-
ces Sax. dissentiunt. 443. re-
conciliantur. 446
VVilhelmus Princeps Auaricus
nasc. 587. celebrat nuptias.
626. 658. 693. 718. infelici-
ter pugnat cum Albano. 676
occupat Hollandiam & Sec-
landiam.

landiam. 684. Middelburgum. 690. Lugdunum obsidione liberat. ib. fit legatus Iohannis Austriaci. 597. prescribitur à Rege Hispania. 706. globo sclopeti per maxillam traiecitur. 713. tribus Venenatis globis traiectus moritur. 723

VWilhelmus Ludouicus Comes Nass. nuptias celebrat. 742

VWilhelmus Dux Iuliacensis nascitur. 521

VWilhelmus Dux Brunf. & Lun. nasc. 592. 664. nuptias celebrat. 558. mor. 760

VWilhelmus Ursinus de Rosis nuptias celebrat. 659. mor. 769

VWilhelmus Tertza capitur. 802. mor. 812

VWilhelmus Grumbachius supplicio afficitur. 673

Qua in VWilhelmo non inuenis, quare in Guilielmo.

VVilsbrodus primus Episc. Vltraiectinus. 314

VWilligisus Episc. Mogunt. est memor sua humilitatis. 337

VVolf Vandali bello petuntur à Carolo M. 321

VVindis facti tributarii. 336

VVinsberg obsidetur. 359

VWitzburgensis Episc. dono accipit Ducatū Franconiae. 370

VWitebergae sedes Electorum Saxoniae. 371. fit ibi reformatio ceremoniarum. 549. 557. 561
Frāciscanorum monasterium

ibifundatur. 385. obsidetur. 616. dedit se Carolo V. ib. homagium praestat Duci Mauritio. ib.

VWitichindus M. 356

VWitichindus Saxonum Dux fit Christianus. 320

VVoldemarus Marchio Brandeb. mor. 402

Wolffenbüttel arx occupatur. 604

VVolfsgangus Palat. Rh. Bipont. nasc. 566. nuptias celebrat. 610. mor. 679

VVolfsgangus VWilhelmus Comes Pal. Rh. nasc. 703

VVolfsgangus Princeps Anhalt. nasc. 489. subscribit Confess. Aug. 577. mor. 671

VVolfsgangus Episc. Ratisbonensis floret. 332

VVolfsgangus Amlingus nascitur. 605

VVolfsgangus Fabritius Capito nasc. 480. mor. 604

VVolfsgangus Hallerus mor. 764

VVolfsgangus Iustus mor. 694

VVolfsgangus Latus nasc. 518 mor. 642

VVolfsgangus Meurerus moritur. 733

VVolfsgangus Musculus Dusanus nasc. 496. Bernam exul venit. 621. mor. 663

VVolfsgangus Schulerus mor. 694

VVormatiense Colloquium. 645

VVRATISLAVI ex Duce fit Rex Bohemia. 348

XANTIPPVS

X

XANTIPPVS Vincii Romanos. 63

XENOPHON mor. 50

Xerxes Rex Persarum. 36. mari compedes inijs iubet. 37. plograt. ib. Vincitur & fugit. ibid. caput Athenas. ibid. interficitur. 39

XYSTVS PP. 472. Inbilaum ad annum 25. contrahit. 474 mor. 482

Xystus Betuleius mor. 639

Y

YSA Zelebis occiditur à fratre. 420

Z

ZABATICA occupatur. 670 774

Zabragium expugnatur. 624

Zacharius Mar. yr. 22

Zacharias Rex Israël. 23. occiditur. ib.

Zacharias prophetat. 34

Zacharia seculum. 98. nunciatur ei natiuitas Iohannis. 132 eius Canticum. 134

Zacharias praeful Hierosol. abducitur captiuus in Persiam. 309. restituitur. 311

Zacharias Ursinus nasc. 590. claret. 701. mor. 720

Zaduarum occupatur. 672

Zambokum expugnatur. 800

Zambis regio. 597

Zachmarum occupatur. 666

Zaulotia occupatur. 707

ZEBETHVM expugnatur. 600

Zedechias Vlt. Rex Iuda. 27. excalatur. 28

Zemes à fratre Vincitur. 480

Zengans occupant Clissam. 799

Zensales trucidatur. 474

Zéno Imp. 278. attrahit Theodoricum in Italiam. 283. mor. 284

Zerencium occupatur. 666

ZICHMVS Rex Frislandia. 413

Zigerthum oppugnatur. 639. expugnatur. 670. conflagratur. 818

Zimri Rex Israël. 19

Zinges Chamua Tataricus. 377

Zipangri insula inuenta. 626

ZOLNOCKVM occupatur. 631

Zopyrum. 35

Zorga occupatur. 794

Zorobabel nasc. 30. ducit Iudeos ex Babylone. 32

ZVICCAVIA occupatur. 615

Zuinglius adiurat amicum in quidam epistola. 555. defendit tropum in Verbo Cerna. 561. abolet veteres ceremonias Massa. ib. respondet Luthero. 569. interest Colloquio Marpurgensi. 574. in praelio occumbit. 582

Zusphania occupatur 717. 766

ZYTHNA expugnatur. 624

F I N I S.

LACTORI

LECTORI S.

SEQVENTES dies natales & mortuales, cum tardius, & quidem sub finem absoluti Indici rerum & nominum memorabilium libri huius acceperim: hoc loco, Lector, reponere volui: obnoxie rogans, ut illos, vti superiores, suis annis & paginis non grauatum agnos. Vale.

SEBASTIANVS Ambrosius, primùm Scholæ Patriæ Rector, postea Ecclesiæ Pastor, Ambrosij Lobvasseri in pangendis sacris cantionibus in lingua Germanica felix imitator, natus est in ciuitate Scepusij Kersmarck, sita ad radices montis Carpati, in finibus regni Hungariæ Poloniam versus, Anno 1554. die 23. Augusti, hora 7. matutina. Pag. 638.

DANIEL Rindfleisch, Medicus & Philosophus piè eruditus, & eruditè pius, natus est Vratisslaviæ, An. 1552. die 12. Decembris. Huic optimo viro olim à præceptore ipsius Ioanne Caselio nomen Bucretij fuit impositum: quod adhuc amici de eo vsurpant. Pag. 661.

ANDREAS Opalinsky, Regni Polon. Marescalcus & Capitaneus generalis Maioris Poloniæ, obiit Posnaniæ die 3. Martij St. N. An. 1593. Pag. 776.

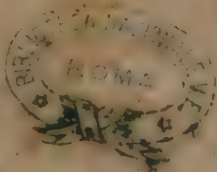
HENRICVS Ranzouius, Regis Daniæ in Ducatibus Slesuicensi, Holsatiæ & Dithmarsici Vicarius, virtutis & eruditionis laude vir toto terrarum orbe clarissimus & nobilissimus (C. S. E.) obiit ipsis Calendis Ianuarij St. V. An. 1599. ætat. 72. Pag. 826.

Ad obitum Philippi Melanchthonis Pag. 657. linea 8. addatur: Fuit etiam qui hoc protulit: Philippus M. donec vixit fuit in purgatorio: post mortem dicitur esse in inferno: in vita autem venturi seculi erit cum Deo in æterna beatitudine.

ERRATA

ERRATA POTIORA SIC COR-
RIGANTVR.

P. 4 G. 16. l. linea 8. pro 2031. lege 2931. p. 2a.
 p. 28. l. 26. l. Moſis. p. 34. lin. 34. l. Armodio. p.
 Idem etiam p. 58. lin. 9. p. 45. lin. 31. l. 394. p. 46
 A. l. 392. p. 58. lin. 15. l. Papyrus. p. 59. lin. 30. l. q. 2. p. 66. l. 25.
 pro p. cre lege ſucre. p. 82. lin. 12. l. Olympias. p. 94. lin. 30. l. Mi-
 ſthodaticus. p. 112. lin. 5. l. l. ſuccenſibus. p. 126. lin. 11. l. ſupputatio.
 p. 168. lin. 15. l. Commentator. p. 169. lin. 3. l. poteſtatem. p. 174. lin.
 10. l. Episcopum. p. 181. lin. 9. § pag. 182. lin. 1. l. Antonino. p. 220.
 lin. 3. l. Nicomedia. p. 232. lin. 23. l. imperialibus. p. 254. lin. 20. l. ſe-
 & duerſus. p. 265. lin. 32. l. Archimandrita. p. 372. lin. 1. l. inſignire-
 ris. p. 403. lin. 7. l. inſidijs. p. 413. lin. 23. l. Baiazetes. p. 435. lin. 21.
 l. cum. § lin. 34. l. ſucceſſore. p. 445. lin. 24. l. haberet. p. 453. lin. 7. l.
 faciunt. p. 468. lin. 29. l. menſes. p. 477. lin. 15. l. deſuncti. p. 520. lin.
 11. l. 13. p. 581. lin. 20. l. 72. p. 590. lin. 15. pro Frid. II. lege Frid. I.
 p. 591. lin. 32. l. Pomeranicas. p. 595. lin. 13. pro Febr. lege Octobri.
 p. 605. lin. 12. pro Erneſtus lege Iohannes. p. 609. lin. 16. pro Febr. le-
 gelanuary. p. 625. lin. 14. in ſine l. 39. p. 629. lin. 29. pro 7. l. 2. p. 631.
 lin. 23. l. Ali. p. 637. lin. 19. l. Capos Vhiarum. § lin. 21. Aſtraca-
 num. p. 646. lin. penult. l. Gregorius. p. 718. lin. 31. l. Comitibus. p. 724.
 lin. 1. l. Sigefridus. p. 747. lin. 7. pro filia l. ſorore. p. 753. lin. 18. l. ſuis.
 p. 760. lin. 2. l. 29. p. 795. lin. 34. l. Marito. p. 820. lin. 2. l. 40. § lin.
 17. pro primum l. tertium. p. 822. lin. 21. pro Philippi lege Georgij.
 Reliqua minutiora corrigat beneuolus Lector.

ne rogans.

